

**ROMANIAE
HISTORICA
DOCUMENTA
TRANSILVANIA
C
VOL. X**

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
SECȚIA DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE

DOCUMENTA ROMANIAE HISTORICA

COMITETUL DE REDACȚIE :

MIHAI BÎRZA, CONSTANTIN CIHODARU,
DAMASCHIN MIOC, FRANCISC PALL,
ȘTEFAN PASCU și ȘTEFAN ȘTEFĂNESCU

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
INSTITUTUL DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE CLUJ-NAPOCA

C. TRANSILVANIA VOLUMUL X

(1351 — 1355)

SUB REDACȚIA :

Acad. ȘTEFAN PASCU

București 1977

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Intocmit de:

SABIN BELU
IOAN DANI
AUREL RĂDUȚIU

VIORICA PERVAIN
KONRAD G. GÜNDISCH

Au colaborat:

FRANCISC PALL

MIHAIL DAN

SIGISMUND JAKÓ

ALEXANDRU NEAMȚU

TEODOR NAUM

ȘTEFAN BEZDECHI

IOSIF PATAKI

SAMUII, GOLDENBERG

PREFAȚA

Un nou volum, cuprinzînd 363 de documente dintre anii 1351—1355 privitoare la istoria Transilvaniei este pus la îndemîna cercetătorilor în formă îmbunătățită față de cele precedente, în sensul că se publică acum și originalele, în limba latină, însoțite de traduceri în limba română. De asemenea, pentru ușurarea cercetării, volumul de față și cele ce vor urma sînt completate de un indice de termeni, instituții, onomastic și toponimic.

Cinci ani din istoria Transilvaniei sînt cuprinși în acest volum — o perioadă de transformări și prefaceri însemnate în viața social-politică și social-economică a voievodatului transilvan. Este perioada în care feudalismul oficial, regal și nobiliar, înregistrează o recrudescență apreciabilă în timpul ultimului angevin, Ludovic I, care, în mod deliberat, urmărește crearea unei baze sociale mai sigure, formată din noua nobilime ridicată din rîndurile nobilimii mici, a cnezilor și voievozilor români, a păturilor dominante dintre sași și secui. Diplome de dăni de moșii, de înnobilări sînt acordate noii nobilimi. Ca revers al procesului este aservirea țărănimii din obști, care își mai putuse păstra în parte libertatea social-juridică în zonele mărginașe, și accentuarea aservirii, prin sporirea obligațiilor feudale ale țărănimii aservite în perioadele precedente. Înnoirea, la 1351, după un veac și trei decenii, cu unele modificări în favoarea noii nobilimi, a Bulei de aur din 1222, este dovada cea mai concludentă (doc. nr. 86 din 11 decembrie 1351).

Volumul de față cuprinde numeroase documente de moștenire de bunuri materiale, mișcătoare și mai ales nemișcătoare, îndeosebi moșii, părți de moșii, lăsate de nobili urmașilor în linie bărbătească cu deosebire, dar și fetelor uneori, sub forma pătrimii cuvenite fiicelor. Întăririle de dăni, care în realitate de multe ori sînt dăni noi de moșii, sate, cetăți, vămii, urmăresc același scop: consolidarea situației noii nobilimi. Prefacerile în sinul nobilimii se reflectă și în zălogirile de moșii și părți de moșii, precum și în schimburile și vînzările de moșii sau părți de moșii, în numeroasele neînțelegeri dintre membrii clasei dominante, laici și ecleziastici, cu privire la bunurile mișcătoare și nemișcătoare, în numeroasele cotropiri de moșii sau părți de moșii din partea acelorasi feudali, laici și ecleziastici. Nevoia de bani, pentru satisfacerea pretențiilor de lux și comodate din partea unora, pentru a ieși din situații critice financiare din partea altora, se reflectă în aceste tranzacții, dovezi ale sensibilelor prefaceri din sinul clasei dominante. Asemenea situații explică și abuzurile nobilimii de a-și însuși dijmele bisericesti, cuvenite decanatului din Brașov și altora (doc. nr. 326 înainte de 9 iulie 1355, nr. 327 din 9 iulie 1355 ș.a.), cotropirea domeniilor orășenești (doc. nr. 166 din

29 ianuarie 1353), jefuirea la drumul mare a caravanelor negustorești (doc. nr. 208, din 22 iulie 1353).

Lăcomia de bani și de sporire a veniturilor îndeamnă nobilimea și chiar pe unii dregători la cotropiri de bunuri iobăgești: oi, cai, boi, porci etc., la silnicii, maltratări, ucideri de iobagi (doc. nr. 27 din 25 aprilie 1351, nr. 57 din 4 august 1351, nr. 134 din 5 iulie 1352, nr. 260 din 31 mai 1354 etc.). și chiar ucideri de nobili (doc. nr. 180 din 27 martie 1353, nr. 339 din 3 septembrie 1355), baterea de monede false (doc. nr. 143 din 24 august 1352, nr. 339 din 3 septembrie 1355).

N-a lipsit nici reacția celor oprimați față de asemenea abuzuri și lăcomii. Formele luptei antif feudale în această perioadă se concretizează mai ales în răzvrătiri țărănești și pustiirea unor moșii și bunuri nobiliare. Sînt numeroase documente ce fac pomenirea mișcărilor țărănești din Transilvania celei dinții jumătăți a deceniului al șaselea al secolului al XIV-lea (doc. nr. 74 din 8 noiembrie 1351, nr. 141 din 22 august 1352, nr. 197 din 3 iunie 1353, nr. 201 din 20 iunie 1353 etc.). Două răzvrătiri mai cu seamă, din 1352 și 1353, îmbracă forme superioare, prin amploarea lor și prin faptele țărănilor răzvrățiți. La 1352 schismaticii, adică românii aparținători cetații Piatra Craivii (Kechkes), săvîrșeau multe stricăciuni în vilele unor nobili de pe dealul Tibru, în părțile Albei (doc. nr. 141 din 22 august 1352), iar la 1353, la îndemnul castelanului de la Ciceu, românii de pe domeniul cetății, în frunte cu cnezii lor, săvîrșeau distrugerii pe moșiile Cuzdrioara și Băița, din părțile Dejului, luînd 50 de vite mari și 200 de porci și oi (doc. nr. 226 din 6 noiembrie 1353 și 230 din 29 noiembrie 1353). Inițiativa a fost foarte probabil a castelanului de Ciceu din răzbunare împotriva unor nobili din apropiere, așa cum se întîmplă deseori în lumea feudală.

Și tot în lumea feudală se întîmplă rivalități, contradicții între feudalii de toate categoriile și orășeni. Feudalii, fără deosebire, încercau să beneficieze cît mai mult de taxele impuse negustorilor și orășenilor și chiar prin silnicii, proprii eticii feudale. Vămile nelegale, pretinse de nobili la trecerea convoaielor negustorești și ale meșteșugarilor, constituiau unul din mijloacele foarte frecvent practicate de nobili și de biserică. Pentru a scăpa de asemenea neajunsuri orășenii fac apel la regalitate, solicitînd înnoirea privilegiilor vechi cu privilegii noi. De înnoirea privilegiilor beneficiază în această perioadă sibienii, care obțin dreptul de liberă circulație în întreg regatul ungar (nr. 87 din 16 decembrie 1351) și brașovenii (nr. 181 și 182 din 28 martie și 30 martie 1353), iar bistrițenii obțin dreptul de tîrg anual (nr. 187 din 24 aprilie 1353). Negustorii beneficiari de asemenea privilegii aprovizionează Transilvania cu postav din Țările de Jos (nr. 82 din 23 noiembrie 1351), zălogesc moșii nobiliare (nr. 142 din 22 august 1352).

Pentru a se apăra împotriva ingerințelor de tot felul ale feudalilor laici, biserica se străduiește să obțină acte privilegiale, noi și mai vechi, reînnoite. Statutele capîtlului din Sibiu din 1351 cuprind drepturile și îndatoririle capîtlului în pricini de judecată, obligațiile în bani față de capîtlu, a celor ce rămîn de judecată, dreptul de a vinde sau concesiona dijmele bisericesti cu aprobarea decanului, dreptul de apel la judecata capîtlului împotriva decanului, obligația de dijme a parohilor față de prepozit, plata pentru cimitir din partea ucigașului (nr. 71 din 24 octombrie 1351). Biserica mai obține dreptul de a lua dijma bisericească în bani și nu în natură (nr. 146 din 20 septembrie 1352).

Biserica și regalitatea colaborează în eforturile lor prozelite. Angevinii veniți de la Neapole, sprijiniți de papalitate în toate împrejurările, reprezentau interesele acesteia, mai ales în strădaniile de a converti, prin toate mijloacele, populația ortodoxă la catolicism. Problema se punea cu deosebire la populația românească din Transilvania, Țara Românească și Moldova. În vederea realizării acestei politici, regele Ludovic de Anjou solicită papei Clement al VI-lea dreptul de a construi biserici și de a scuti de dijme schismaticii, filistenii, cumanii, tătarii, păgânii și alți necredincioși din regatul Ungariei și din vecinătatea acestuia, cu scopul de a-i converti la catolicism. Papa nu întârzie să-i acorde asemenea împuternicire și să îndemne episcopiile interesate să colaboreze la realizarea acestor proiecte (nr. 45 și 46 din 11 iulie 1351). Regele Ungariei își pune în aplicare planurile fără întârziere. Împotriva populației românești „schismatice” din Moldova și Țara Românească regele Ludovic de Anjou întreprinde în 1352 acțiuni armate (nr. 136 din 15 iulie 1352). Scopuri prozelite, pe lângă cele expansioniste, urmarea de asemenea expediția din același an împotriva tătarilor din Moldova. În acest scop papa îi concesiunează o parte din dijmele bisericesti (nr. 109 din 8 aprilie 1352, nr. 137 din 15 iulie 1352 și nr. 138 din 15 iulie 1352). Era vremea când urmările altei expediții, încheiată cu insucces total, a lui Carol Robert, din 1330 în Țara Românească, mai erau pomenite, după mai mult de două decenii, prin răsplătirea slujbelor credincioase ale unor nobili (nr. 21 din 30 martie 1351 și 26 din 24 aprilie 1351).

În această perioadă ofensiva feudală împotriva obștilor țărănești este tot mai brutală. Regalitatea angevină, în aplicarea politicii sale de ridicare a unei noi nobilimi, cu ajutorul căreia să poată ingenunchea sau cel puțin slăbi vechea nobilime, a încercat să sprijine ridicarea unor cnezi și vicevoievozi români. A acelora între cezii și voievozii români dispuși la colaborare cu regalitatea, căroră continuă să li se dăruiască cnezatele, pînă atunci libere, și, odată cu acestea, titluri de noblețe. Cnezii Ioan și Bogdan sînt dăruiți cu cnezatul Văii Mîtnic din Caraș (nr. 152 din 8 noiembrie 1352). Pentru slujbe credincioase este dăruită voievozilor români maramureșeni Ștefan și Ioan, fiii lui Iuga, „moșia de seamă și de frunte” Cuhea să o țină după datina românilor. Cu acest prilej partea din moșia Cuhea dăruită fraților Ștefan și Ioan, este despărțită „de pămînturile sau moșiile voievodului Bogdan, unchiul lor” (nr. 193 din 14 mai 1353). Dragoș românul, alt voievod maramureșan, fiul lui Ghiula, fiul lui Dragoș, este dăruit, la 1355 cu moșiile Giulești și Nyres, moșii care mai înainte au fost „adevăratul sălaș și locul neîndoelnic de așezare a lui Dragoș” (nr. 344 din 12 octombrie 1355 și nr. 353 din 29 noiembrie 1355). Este vremea când voievodul Bogdan și partizanii săi sînt tot mai mult strîmtoși de armatele regale pe de o parte, iar pe de alta slăbiți de trecerea de partea regelui a altor cnezi și voievozi maramureșeni, motive care-l silesc să se retragă mereu spre munți și în cele din urmă să treacă în Moldova.

Volumul de față este rodul unei activități începute cu mulți ani în urmă de un colectiv mai numeros. Colaboratorii pomeniți pe verso foi de titlu au realizat următoarele operațiuni: Al. Neamțu — transcriere; S. Jakó și I. Pataki — colecționare și identificarea toponimelor; T. Naum, regretații S. Bezdechi și M. Dan, și S. Goldenberg — traducere; Fr. Pall — revizuirea traducerilor. În faza inițială au mai colaborat la unele operațiuni și Vladimir Hanga și Camil Mureșan.

Volumul de față, așa cum se înfățișează acum, a fost întocmit de actualii membri ai colectivului de documente medievale : Șt. Pascu, S. Belu, I. Dani, A. Răduțiu, V. Pervian și K. Gündisch, care l-au revizuit sub toate aspectele și în toate operațiunile, de la traducere pînă la definitivare. Acest colectiv a completat în chip substanțial fondul de documente vechi cu altele inedite, cercetate în arhivele din țară și străinătate și prelucrate în toate fazele pînă la forma definitivă. De asemenea, colectivul actual a verificat, amendat și îmbunătățit textele publicate în colecții mai vechi, pe baza microfilmelor și fotocopiilor originalelor aflate în fototeca Institutului de istorie și arheologie din Cluj-Napoca.

Documentele din volum au fost editate după normele de transcrierea adoptate pentru întreaga colecție. În detaliu normele de editare a Seriei C. — Transilvania vor fi precizate în Prafața la vol. I, în pregătire.

PRESCURTĂRI — BIBLIOGRAFIE

- Archiv* = *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, seria nouă, vol. IX, XVII, XXI, Braşov, Sibiu, 1862—1887.
- Archivalische Zeitschrift* = *Archivalische Zeitschrift*, XII, München, 1887.
- Arch. f. Kunde oesterr. Gesch.* = *Archiv für Kunde oesterreichischer Geschichtsquellen*, vol. V, Viena, 1850.
- Arh. arhiepiscop. Zagreb = Arhiva arhiepiscopiei din Zagreb (R.S.F. Jugoslavia).
- Arh. Bis. Evang. din R.S.R. Sibiu = Arhiva Bisericii Evanghelice de Confesiune Augustană din Republica Socialistă România, Sibiu.
- Arh. Bis. Evang. din Mediaş = Arhiva Parohiei Bisericii Evanghelice din Mediaş.
- Arh. Bis. Evang. din Sighişoara = Arhiva Parohiei Bisericii Evanghelice din Sighişoara.
- Arh. Bis. Negre din Braşov = Arhiva Bisericii Negre din Braşov.
- Arh. capitl. Alba Iulia = Arhiva Capitulului din Alba Iulia (păstrată la Bibl. Batthyaneum).
- Arh. conventului din Cluj-Mănăştur = Arhiva Conventului din Cluj-Mănăştur (păstrată la Bibl. Batthyaneum).
- Arh. fam. Erdödy din Hlohovec = Arhiva familiei Erdödy din Hlohovec (R.S. Cehoslovacă).
- Arh. Naţ. Magh. = Arhiva Naţională Maghiară — Budapesta.
- Arh. oraş. Zagreb = Arhiva oraşului Zagreb (R.S.F. Yugoslavia).
- Arh. Stat. Alba Iulia = Arhivele Statului, Filiala din Alba Iulia.
- Arh. Stat. Braşov = Arhivele Statului, Filiala din Braşov.
- Arh. Stat. Cluj-Napoca = Arhivele Statului, Filiala din Cluj-Napoca.
- Arh. Stat. Oradea = Arhivele Statului, Filiala din Oradea.
- Arh. Stat. Sibiu = Arhivele Statului, Filiala din Sibiu.
- Arh. Vat. = Arhiva secretă a Vaticanului-Roma.
- Bánffy, I* = *Oklevéltár a Tomaj-nemzetsegbeli Isonczi Bánffy család történetéhez*, vol. I, Budapesta, 1908.
- Batthyáni, *Leges ecclesiasticae* = Batthyáni I, *Leges ecclesiasticae regni Hungariae ac provinciarum adiacentium*, III, Cluj, 1827.
- B.C.U. = Biblioteca Centrală Universitară din Cluj. Secţia de manuscrise.
- Beke, *Erd. káptl.* = Beke A., *Az erdélyi káptalan levéltára Gyulafehérvárról*, Budapesta, 1889.
- Beke, *Km. konv.* = Beke A., *A kolozsmonostori Konvent levéltára*, Budapesta, 1898.
- Berger, *Reg.* = A. Berger, *Urkunden — Regesten aus dem alten Bistritzer Archive von 1203 bis 1526*, Bistriţa, 1895.
- Bibl. Acad. R.S.R., Secţia de manuscrise = Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, Secţia de manuscrise.
- Bibl. Batthyaneum = Biblioteca documentară Batthyaneum, Alba Iulia.
- Bibl. Muz. Naţ. Budapesta = Biblioteca Muzeului Naţional din Budapesta.
- Bibl. Univ. din Budapesta = Biblioteca Universităţii din Budapesta.
- Bossányi, I/2; II* = Bossányi A., *Regesta supplicationum*, vol. I/2; II, Budapesta, 1916, 1918.
- Bunyitay* = Bunyitay V., *A váradi páspókság története*, vol. II, Oradea, 1883.

- Cod. Andeg.*
- Codex dipl. patris*
- Csáky*
- Czoernig, Ethnographie*
- Die Grundverfassungen*
- DIR — C*
- Documenta Valachorum*
- Farlatti, Illyr. sacr. V*
- Fejér .*
- Gánoczi, I*
- Hazai okl.*
- Helmolt*
- Hunyadm.*
- Hurmuzaki-Densuşianu, I 2*
- Jakab, I*
- Kállay, II*
- Kállay F.*
- Karácsonyi*
- Károlyi, I.*
- Katona*
- Kemény, Notitia I,*
- Kercselich, Hist. eccl. Zagreb*
- Kereszturi, I*
- Kolozsvár — Ovdry, I.*
- Kósa, De publica administr.*
- Laszowski, Spon. Turopolja, I*
- Lev. Közl. IX*
- Mediascher Programm, 1870*
- = *Codex diplomaticus Hungaricus Andegavensis. Anjoukori okmánytár* de Nagy Imre, vol. V—VI. Budapest, 1887—1891.
- *Codex diplomaticus patris* vol. I, II, III, IV, Győr, 1866—1867.
- A körösszegi és adorjáni gróf Csáky család története*, I. kötet. Oklevéltár, Budapest, 1919.
- *Ethnographie der oesterreichischen Monarchie*, vol. II, Viena 1857.
- = *Die Grundverfassungen der Sachsen in Siebenbürgen*, Offenbach, 1792, ed. a II-a Sibiu, 1839.
- Documente privind istoria României. C. Transilvania*, veac XIII, vol. II; veac XIV, vol. I, II, III, IV; Edit. Acad., Bucureşti 1952—1955.
- = E. Lukinich, *Documenta historiam Valachorum in Hungaria illustrantia usque ad annum 1400 p. Christum*, Budapest, 1941.
- = Farlatti D., *Illyricum Sacrum*, vol. I—VIII, Veneţia, 1751—1819.
- = Fejér G., *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis*, VII/3, VIII/1, VIII/4, IX/1, IX/2, IX/3, IX/4, IX/6, XI, Buda. 1830—1846.
- Gánoczi A., *Episcopi Varadinenses fide diplomatum concinnati*, vol. I, Viena, 1776.
- = Nagy I., Deák F., Nagy Gy., *Hazai oklevéltár*, Budapest, 1879.
- = Helmolt H.F., *Weltgeschichte*, vol. V, Leipzig şi Weimar, 1905.
- = *A Hunyadmegyei történeti és régészeti társulat évkönyve*, vol. XI, Deva, 1900.
- = E. Hurmuzaki—N. Densuşianu, *Documente privitoare la istoria românilor*, vol. I/2, Bucureşti, 1890.
- Jakab E., *Oklevéltár Kolozsvár története első kötetéhez* Buda, 1870.
- = *A nagykálói Kállay-család levéltára*, vol. II, Budapest, 1943.
- = Kállay F. *Históriai értekezés a nemes székelv nemzet eredetéről*, Aiud, 1829.
- = I. Karácsonyi, *A hamis, hibás kéltű és keltezellen oklevelek jegyzése 1400-ig* Budapest, 1902.
- = Géresi K., *A nagykárolyi gróf Károlyi család*, vol. I, Budapest, 1882.
- = Katona Št., *Historia critica regum Hungariae*, vol. III. 10, X, Buda, 1790.
- Kemény I., *Notitia historico-diplomatica archivi et literalium capituli Albensis Transilvaniae*, I—II, Sibiu, 1836.
- = Kercselich B., *Historiarum cathedralis ecclesiae Zagrabienensis partis primae*, tomus I, Zagreb, 1760.
- *Compendiaria descriptio foundationis ac vicissitudinum episcopatus et capituli M. Varadiensis*, I, Oradea, 1806
- = Kolozsvár S — Ováry K, *Corpus Iuris Hungarici* (1000—1526), vol. I, Budapest, 1899.
- = Kósa S., *De publica partium Transsilvanarum administratione civili atque militari apud waiwodas*, Viena, 1816.
- = Laszowski E., *Povjesni sponenici plemenite optine Turopolja nekoć „Zagrebačko polje” zvane*, Zagreb, vol. I, 1904.
- = *Levéltári Közlemények*, vol. IX, Budapest, 1931.
- = *Programm des evangel. Gymnasiums A.B. Mediasch und der damit verbundenen Lehranstalten für das*

- Mihályi
 Mon. Vat. Hung. I/1
 Mosóczi Z.
 Mühlbacher Programm, 1874
 Ortway, I
 Pesty, Krassó, III
 Petrichevich, I/2
 Raynaldi, Annales
 Revista istorică
 Schlözer, Krit. Sammlungen
 Schuller, Archiv, I
 Schuller, Umrisse
 Seiwert, G., Akten und Daten
 Sieb. Provinzialblätter
 Sieb. Quartalschrift
 Şincal, Hronica Românilor
 Şincal, Rerum spectantium, II
 Smičiklas, XII
 Szabó, Erd. Múz. okl.
 Századok, 1887, 1893
 Szentpétery
 Szeredai, Notitia
 Szeredai, Series
 Székely okl.
 Szirmay, Not. comit. Ugochiensis
- Schuljahr 1869/70, Sibiu, 1870 Conţine: V. Theil, Die Erbgrafen der zwei Stähle.
 — Mihályi I., *Diplome maramuresene din secolul XIV şi XV*, Sighetul Marmăţiei, 1900.
Monumenta Vaticana historiam regni Hungariae illustrantia, seria I, vol. 1, Budapesta, 1887.
 Mosóczi Z., *Decreta, constitutiones et articuli regum inclyti regni Ungariae*, Tirnavia, 1584; ed. a II-a Viena, 1628.
 — *Programm des evangelischen Untergymnasiums und der damit verbundenen Lehranstalten in Mühlbach am Schlusse des Schuljahres 1867/68*, Sibiu, 1874; conţine: F. Baumann, *Geschichte der terra Siculorum, terrae Sebus des Andreanischen Freibriefs oder des adligen Gutes Giesshübel bei Mühlbach*.
 — Gutes Giesshübel bei Mühlbach.
 — Ortway T şi Pesty Fr., *Oklevelek Temesvármegye és Temesvár város történetéhez*, vol. I, Bratislava, 1896.
 Pesty Fr., *Krassó vármegye története (Oklevéltár)*, vol. III, Budapesta, 1883.
 Pjetrichevich/ — Horváth E., *A Petrichevich család történetének regesztái*, Pécs, 1942.
 — Raynaldi O., *Annales ecclesiastici ab a. 1198*, Roma, 1652, Lucae 1747—1756.
 Revista istorică, Iaşi, 1932.
 Schlözer, G. A., *Kritische Sammlungen zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen*, vol. I—III, Göttingen, 1795—1797.
 — *Archiv für die Kenntniss von Siebenbürgens Vorzeit und Gegenwart*, vol. I, Sibiu, 1841.
 — Schuller J. K., *Umrisse und kritische Studien zur Geschichte von Siebenbürgen*, I—III. Sibiu, 1840, 1851 şi 1872.
Akten und Daten über die gesetzliche Stellung und den Wirkungskreis der sächsischen Nations-Universität. Im Auftrage der löbl. sächs. Nations-Universität zusammengetragen durch Gustav Seiwert, Sibiu, 1870.
 — *Siebenbürgische Provinzialblätter I—V*, Sibiu, 1805—1824.
Siebenbürgische Quartalschrift, I—VIII, Sibiu, 1790—1801.
 Şincal Gh., *Opere I, Hronica Românilor*, tom. I, Editura pentru literatură, Bucureşti 1967.
 Şincal Gh., *Rerum spectantium ad universam gentem Daco-Romanum seu Valachi cum summaria collectio ex diversis authoribus facta*, t. II. Ms. la Filiala din Cluj-Napoca a Bibl. Acad. R.S.R., Secţia de manuscrise, Fond. Blaj, ms. rom. nr. 462.
 Smičiklas T., *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*, vol. XII, Zagreb, 1914.
 Szabó K., *Az erdélyi Múzeum eredeti okleveleinek kivonatai*, Budapesta, 1889.
 — *Századok*, Budapesta, 1887, 1893
 — Szentpétery I., *Oklevéltani naptár* Budapesta, 1912.
 — Szeredai A., *Notitia veteris et novi capituli ecclesiae Albensis Transsilvaniae ex antiquis et recentioribus literarum monumentis erata*, Alba Iulia, 1791.
 — Szeredai A., *Series antiquorum et recentiorum episcoporum Transsilvaniae*, Alba Iulia, 1790.
 — Szabó K., Szádeczky L., Barabás S., *Székely oklevéltár*, vol. I—VIII, Cluj, Budapesta, 1872—1934.
 — Szirmay A., *Notitia politica, historica topographica s/inclyti/ comitatus Ugochiensis. Edita et indicibus*

- Szirmay, Szathmár vm.
- Sztdray, I
- Tăutu, *Acta Clementis papae VI*
- Tăutu, *Acta Innocentii papae VI*
- Teleki, I
- Teutsch, *Zehntrecht*
- Thallóczy — Barabás
- Thallóczy — Horváth
- Theiner, *Mon. Hist. Hung.*
- Tkalčić, *Mon. civ. Zagreb. I*
- Tkalčić, *Mon. episc. Zagreb. II*
- Tört. Lapok*, 1875
- Tört. Tár* 1895
- Ub., II
- Vjesnik zem. arkiva god.*, VII
- Wenzel, II
- Wenzel, *Codex*
- Zichy II, III
- provisa, industria Martini Georgii Koudchich*, Pesta, 1805.
- = Szirmay A., *Szathmár vármegye fekvése történeti és polgári ismerete*, vol. I, Buda, 1809.
- = Nagy Gy., *A nagymihályi és sztdrai gróf Sztdray család oklevéltára*, vol. I, Budapesta, 1887.
- = *Fontes*, Series III, Volumen IX; *Acta Clementis papae VI (1342—1352), e regestis vaticanis aliisque fontibus*, Roma, 1960.
- = *Fontes*, Series III, Volumen X; *Acta Innocentii papae, VI (1352—1362), e regestis vaticanis aliisque fontibus*, Roma 1961.
- = Barabás S., *A római szent birodalmi gróf széki Teleki család oklevéltára*, vol. I, Budapesta, 1895.
- = Teutsch G. D., *Das Zehntrecht der evangelischen Landeskirche A.B. in Siebenbürgen*, Sighişoara, 1858.
- = Thallóczy L. — Barabás S., *Codex diplomaticus comitum de Blagay* (*Monumenta Hungariae historica*, t. XXVIII), Budapesta, 1897.
- = Thallóczy L. — Horváth S., *Alsó Szlavóniai okmánytár*, Budapesta, 1912.
- = Theiner, A., *Vetera Monumenta Historica Hungarum sacram illustrantia*, vol. I—II, Roma, 1859—1860.
- = Tkalčić J. B., *Monumenta liberae et regiae civitatis Zagradiensis metropolis regni Croatiae*, vol. I, Zagreb, 1889.
- = Tkalčić, *Monumenta historica episcopatus Zagrabien-sis*. I—II, Zagreb, 1873—1874.
- = „Történeti Lapok”, Szerkesztette K. Papp Miklós, vol. I, Cluj, 1875.
- = „Történelmi Tár”, Budapesta, 1895.
- = Zimmermann F., Werner C., Müller G., *Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen*, vol. II, Sibiu, 1897.
- = *Vjesnik kr. hrvatsko-slavonskog dalmatinskog zemaliskog arkiva*, vol. VII Zagreb, 1906.
- = Wenzel G., *Magyar diplomáciai emlékek az Anjou-korból*, vol. II, Budapesta, 1875.
- = Wenzel G., *Codex diplomaticus Arpadianus continuatus*, vol. VIII, Pesta, 1870.
- = *Codex diplomaticus comitum Zichy*, vol. II, III, Pesta, 1872, 1874.

REZUMATUL DOCUMENTELOR

1. <1351–1352>. Arnold de la Caucina, trimis papal în Ungaria, despre sumele strinse în dieceza Cenadului din venitul pe un an al beneficiilor vacante.

2. — 1351 ianuarie 4, <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia transcrie privilegiul regelui Carol Robert, din 20 ianuarie 1318, pentru locuitorii din Mediaș, Șeica Mare și Șeica Mică.

3. — 1351 ianuarie 13, <Dealul Orășu>. Conventul din Dealul Orășii adevărește învoiala dintre Ladislau de Bege și Mihail de Petlend cu privire la o moșie.

4. — 1351 ianuarie 13, <Agria>. Petru și Gotnard, canonici ai bisericii de Agria, adevăresc învoiala dintre magistrul Toma, fiul lui Dionisie de Lučenec și de Reghin, pe de o parte și sora sa Clara pe de alta.

5. — 1351 ianuarie 18, <Buda>. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește vicecomitelui și juzilor nobililor din comitatul Satu Mare să cerceteze pricina privitoare la o silnicie săvârșită de Mihail Cantor și slugile sale împotriva lui Briccius Cantor din Janusy.

6. — <1351> ianuarie 19, <Agria>. Capitlul din Agria transcrie pentru Toma, fiul lui Dionisie de Reghin, scrisoarea lui Petru, arhidiacon de Heves, și a magistrului Petru, canonici ai bisericii din Agria, din 13 ianuarie 1351.

7. — 1351 ianuarie 21, <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia adevărește că Ioan, fiul lui Alexandru, nobil de Sincraiu, a zălogit lui Iacob, fiul lui Mihail, a treia parte din moșia Borsiacabfalwa de lângă riul Turnava.

8. — 1351 ianuarie 27, <Moșin>. Ladislau vicecomitele și cei patru juzi ai nobililor din comitatul Satu Mare raportează regelui Ludovic I că au făcut o cercetare în pricina dintre Mihail Cantor și Briccius Cantor din Janusy.

9. — 1351 ianuarie 28, <Buda>. Nicolae, palatinul Ungariei, cere capitlului din Oradea să trimită un om de mărturie pentru a chema în judecată pe fiul magistrului Ion, fiul lui Toma de Lazuri.

10. — 1351 februarie 3, <Buda>. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește conventului din Dealul Orășii să-și trimită omul de mărturie la punerea magistrului Jakch și a fraților săi în stăpânirea moșiei Virșolt din comitatul Crasna.

11. — 1351 februarie 3, <Turda>. Toma, voievodul Transilvaniei, cere capitlului din Alba Iulia să-și trimită omul de mărturie la punerea lui Mihail, canonic al capitlului din Alba Iulia, și a lui Petru diacul, în stăpânirea moșiei Ciunga din comitatul Alba.

12. — 1351 februarie 5, <Turda>. Toma, voievodul Transilvaniei, cere capitlului din Alba Iulia să-și trimită omul de mărturie la hotărnicirea moșiei Copșa, din comitatul Alba și la punerea fiilor lui Blasiu și a lui Andrei în stăpânirea ei.

13. — 1351 februarie 9, <Turda>. Toma, voievodul Transilvaniei, cere capitlului din Alba Iulia să-și trimită omul de mărturie la punerea comitelui Petru de Biertan în stăpânirea moșii Repafalua și Petiș.

14. — 1351 februarie 14, <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia raportează lui Toma, voievodul Transilvaniei, punerea magistrului Mihail, canonic al capitlului din Alba Iulia, și a lui Petru diacul în stăpânirea moșiei Ciunga din comitatul Alba.

15. — 1351 februarie 27, <Buda>. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește să se transcrie un act prin care s-au donat două moșii lui Dominic, ban de Mačva, și fratelui său. În lista demnitarilor, episcopi și dregători din Transilvania.

16. — 1351 februarie 27, <Dealul Orășii>. Conventul din Dealul Orășii adevărește că Ladislau de Carei face parte rudelor sale Merhardt și Ștefan în moșia Dedemez din comitatul Satu Mare.

17. — 1351 martie 9, <Dealul Orăzii>. Conventul din Dealul Orăzii raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, despre punerea magistrului Jakch și a fraților săi în stăpînirea moșiei Virșolt.

18. — 1351 martie 28. Ștefan, ducele Transilvaniei, la cererea lui Ștefan, banul Slavoniei, Croației și Dalmației, transcrie un act privitor la donația unor cetăți.

19. — 1351 martie 28, <Oradea>. Capitlul din Oradea raportează lui Nicolae, palatinul Ungariei, despre chemarea în judecată a fiilor magistrului Ioan, fiul lui Toma de Lazuri.

20. — 1351 martie 29. Ludovic I, regele Ungariei, donează lui Nowak, oștean al curții sale, niște moșii din Croația. În lista demnitarilor episcopi și dregători din Transilvania.

21. — 1351 martie 30, <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia adevărește că nobilii Ladislau și Mihail au protestat împotriva magistrului Lach, comitele secuilor, care le-a cotoptit o parte din moșia Petrisat, în timpul expediției regelui Carol Robert în Țara Românească <1330>.

22. — 1351 aprilie 3, Buda. Toma, judele țării, împreună cu palatinul, cu fostul ban al Slavoniei și Croației și cu Nicolae, fiul lui Peteuch, odinioară voievod al Transilvaniei, dă o sentință într-un proces privind inai multe moșii.

23. — 1351 aprilie 11, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește să fie transcrisă o scrisoare privilegială a lui Nicolae de Szécs, ban de Severin.

24. — 1351 aprilie 14, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește că Elisabeta și Clara, fiicele lui Mihail de Pethlend, și Margareta, fiica lui Pavel de Borzești, au dat părțile lor de moșie în grija comitelui Gheorghe, fiul lui Iacob de Iara.

25. — 1351 aprilie 14, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește că Elisabeta, soția lui Mihail de Pethlend, și fiicele lui Bonch, fratele lui Mihail, au zălogit părțile lor de moșie lui Gheorghe, fiul lui Iacob de Iara.

26. — 1351 aprilie 24, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, dăruiește magistrului Kolus mai multe moșii pentru slujbele credincioase aduse regelui Carol Robert în expediția împotriva lui Basarab, voievodul Țării Românești.

27. — 1351 aprilie 25. Moftin. Vicecomitele și cei patru juzi ai nobililor din comitatul Satu Mare adevăresc uciderea de către Ioan de Garan a unui iobag al lui Ștefan de Nagysemyén.

28. — 1351 aprilie 31, Avignon. Papa Clement al VI-lea îngăduie lui Toma, episcop ales de Cenad, să poată fi sfințit de orice episcop catolic.

29. — 1351 mai 4, <Alba Iulia>. Solomon, arhidiacon de Turda și vicar general al episcopului Transilvaniei, amină judecarea unui proces de moștenire.

30. — 1351 mai 6, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește că Ioan, fiul lui Nicolae Cantor, a răscumpărat partea sa din mai multe moșii aflate în comitatul Satu Mare.

31. — <1351 mai 7 — 1352 mai 6>. Arnold de la Caucina, trimis papal în Ungaria, amintește pe Benedict, arhidiaconul de Pincota, printre membrii capitlului de Agria.

32. — 1351 mai 8, Buda. Toma, judele curții regale, amină pricina dintre Ștefan de Nagysemyén și Ștefan de Oar.

33. — 1351 mai 8, <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia adevărește că la cererea nobilului Gal, fiul lui Ioan de Boteni, a transcris actul său din 1 iulie 1349 privitor la o parte din moșia Frata.

34. — <1351 între 9 mai și 3 iunie>. Magistrul Dezideriu, vicecomitele din Solnocul din Afară și cei patru juzi ai nobililor au trecut în stăpînirea magistrului Dezideriu moșia Cîmpenița.

35. — 1351 mai 12, Buda. Toma, judele curții regale, face cunoscut că Toma diacul a renunțat la moșia Zeben din comitatul Bihor în favoarea mănăstirii Sfînta Ana din Oradea.

36. — 1351 mai 12. Toma, judele țării, adevărește că Ioan și Alexandru de Chelen și Grigore Secuul și Mihail, fratele acestuia, s-au înțeles pentru o moșie. Este menționat Nicolae, fiul lui Peteuch, fost voievod al Transilvaniei, precum și faptul că unele acte nu au putut fi prezentate fiindcă au rămas în Transilvania.

37. — 1351 mai 15, Buda. Toma, judele curții regale, adjudecă magistrului Marouch și soției sale moșiile Tarcea și Apateu din comitatul Bihor.

38. — 1351 mai 30, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește că Dezideriu, vicecomite de Solnocul din Afară, a cedat lui Andrei, episcopului Transilvaniei, moșia Cîmpenița în schimbul unei răscumpărări de 10 mărci.

39. — 1351 iunie 2, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, însărcinează pe capelanul său Ștefan să cerceteze o plîngere a călugărițelor mănăstirii Sfînta Ana din Oradea împotriva preotului Iacob, care le-a cotoptit o vie și o moară.

40. — 1351 iunie 3, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur transcrie o scrisoare a lui Dezideriu, vicecomitele de Solnocul din Afară, cu privire la moșia Cîmpenița.

41. — 1351 iunie 4, *Buda*. Ludovic I, regele Ungariei, întărește la cererea călugărițelor din mănăstirea Sfânta Ana din Oradea actul lui Andrei, episcopul de Oradea, din 1 mai 1342.
42. — 1351 iunie 9, *<Oradea>*. Capitlul din Oradea face cunoscut că și-a trimis omul de mărturie la înmînarea unei scrisori regale vicecomitelui și juzilor nobililor din comitatul Satu Mare.
43. — 1351 iunie 23, *<Oradea>*. Capitlul din Oradea adevărește înțelegerea făcută între Ioan de Poche și alții pe de o parte și Luchasius de Omaria și alții pe de altă parte, în legătură cu niște neînțelegeri mai vechi.
44. — 1351 iulie 3, *Buda*. Ludovic I, regele Ungariei, oprește pe palatinul Ungariei să mai țină adunările generale ale comitatului Satu Mare pe moșia Gelyenus.
45. — 1351 iulie 11, *<Avignon>*. Ludovic I, regele Ungariei, cere și obține de la papa Clement al VI-lea îngăduința de a ridica biserici și de a scuti de dijme pe schismatici, păgini și alții din Ungaria sau din vecinătatea ei, care vor trece la catolicism.
46. — 1351 iulie 11, *Avignon*. Papa Clement al VI-lea încuviințează lui Ludovic I, regele Ungariei, cererea de a ridica biserici pentru schismatici, păgini și alții din Ungaria sau din vecinătatea ei, care vor trece la catolicism.
47. — 1351 iulie 11, *<Avignon>*. Elisabeta, regina Ungariei, cere și obține de la papa Clement al VI-lea numirea într-o slujbă de prepozit a lui Dumitru de Mariad, canonic de Oradea.
48. — 1351 iulie 11, *Avignon*. Pavel, ambasadorul regelui Ludovic I, cere pe seama lui Nicolae de Lipova un canonicat în dieceza de Agria.
49. — 1351 iulie 21, *Îngă Sárospatak*. Nicolae, palatinul Ungariei, hotărăște ca pe viitor să nu se mai țină adunările generale ale comitatului Satu Mare pe moșia Gelyenus.
50. — *<1351> iulie 23, <Dealul Orăzii>*. Conventul din Dealul Orăzii transcrie un act din 13 ianuarie 1351 privind hotarele ce despart pămîntul numit Cheustelek de moșia Petlend.
51. — 1351 iulie 26, *<Cluj-Mănăstur>*. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește că Andrei, Ioan și Nicolae de Noghfa au vîndut bisericii Transilvaniei partea ce li se cuvenea lor din moșia Ciumăfaia.
52. — 1351 august 2, *Timișoara*. Vicecomitele și juzii nobililor din comitatul Timiș adevăresc că oaspeții din Mera au arat niște semne de hotar ale moșiei Ozlar.
53. — 1351 august 3, *<Cenad>*. Capitlul din Cenad raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, că a pus pe fiii lui Hench în stăpînirea moșiei lor Beninys.
54. — 1351 august 4, *<Îngă Gelyenus>*. Nicolae, palatinul Ungariei, adevărește că Andrei de Lachk, comitele de Satu Mare, a pus trei vămi noi pentru trecerea peste Someș.
55. — 1351 august 4, *<Îngă Gelyenus>*. Nicolae, palatinul Ungariei, adevărește că Nicolae, fiul lui Andrei de Olchva, l-a oprit pe Ștefan, fiul lui Pavel, diacul din Evr, de a zălogi moșia Apathy.
56. — 1351 august 4, *<Îngă Gelyenus>*. Nicolae, palatinul Ungariei, adevărește că Petru de Panyola și fiii săi au fost opriți de la zălogirea moșiei lor, iar fiii lui Nicoale de Domohida de la primirea ei în zălog.
57. — 1351 august 4, *<Îngă Gelyenus>*. Nicolae, palatinul Ungariei, adevărește în adunarea generală a nobililor din comitatele Satu Mare și Ugocea că Ioan de Garany a bătut pe un iobag al lui Ștefan de Semyén.
58. — 1351 august 6, *<Îngă Gelyenus>*. Nicolae, palatinul Ungariei, amină procesul dintre Ioan de Kisvárdă pe de o parte și Toma de Oșvarău și alții pe de altă parte, pentru moșiile Keresztur și Porumbesti.
59. — 1351 august 6, *<Îngă Gelyenus>*. Nicolae, palatinul Ungariei, adevărește că moșii e Dobolț și altele țin de moșiile Ordo și Rakaz.
60. — 1351 septembrie 3, *<Dealul Orăzii>*. Conventul din Dealul Orăzii adevărește că Ioan, fiul lui Ladislau, a zălogit părți din moșiile Gurbediu și altele lui Dumitru, episcopul de Oradea.
61. — 1351 septembrie 13, *Satu Mare*. Andrei, episcopul Transilvaniei, îngăduie fiilor lui Ladislau de Zekeres să țină un preot.
62. — 1351 septembrie 22, *<Cluj-Mănăstur>*. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește că Gheorghe de Iara a vîndut magistrului Toma, fiul lui Dionisie de Reghin, o parte dintr-un pămînt numit Bank din comitatul Turda.
63. — 1351 septembrie 29, *Buda*. Ludovic I, regele Ungariei, adevărește că prepozitul de Alba Regală a dăruit lui Ladislau de Nădășelu și soției sale o parte din moșia Popești din Comitatul Cluj.
64. — 1351 septembrie 29, *<Cluj-Mănăstur>*. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește că Mihail, fiul lui Dumitru de Kerestus, a zălogit jumătate din moșia Kerestus din comitatul Dăbica lui Nicolae zis Vas și lui Ioan zis Acyl.

65. — 1351 octombrie 9, *Sîntimbru*. Egidiu, vicevoievodul Transilvaniei, cere capîtlului din Alba Iulia să-și trimită omul de mărturie la punerea magistrului Nicolae, fiul banului Simion, în stăpînirea moșiei Coșca Mică.

66. — 1351 octombrie 13, *Buda*. Toma, judele curții regale, amină procesul dintre Filip, prepozitul bisericii de Oradea, și Ioan de Kisvárd.

67. — <înainte de 1351 octombrie 18 sau înainte de 1352 iunie 27>. Obștea locuitorilor din scaunul Sibiu roagă pe Ludovic I, regele Ungariei, și pe regina mamă Elisabeta să păstreze parohilor din decanatul Brașovului dreptul de a folosi în întregime dijmele ce li se cuvin.

68. — 1351 <octombrie 18>, *Buda*. Ștefan, ducele Transilvaniei, oprește ca oaspeții din Dej să fie chemați în judecată pentru pricinile altora.

69. — 1351 octombrie 18, *Buda*. Ștefan, ducele Transilvaniei, poruncește lui Nicolae, fiul lui Briccius, comite de Brașov, și altora să nu mai stringă dijmele cuvenite preoților din decanatul Brașovului.

70. — 1351 octombrie 19, *Cojocna*. Comitele de Cluj condamnă pe nobilul Dominic de Gimbaș să plătească o amendă nobilului Ștefan de Nădășel pentru că s-a împotrivit ca acesta să cumpere niște dijme strinse de la iobagi.

71. — 1351 octombrie 24, *Sibiu*. Statutele capîtlului din Sibiu redactate de notarul Ioan de Limuda.

72. — 1351 octombrie 25, *Dej*. Mănăstirea din Dej adeverește că a vîndut o moară lui Folkus, locuitor din Dej.

73. — 1351 octombrie 27, *Buda*. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește conventului din Dealul Orăzii să-și trimită omul de mărturie la hotărnicirea unor pârți din moșia Petea din comitatul Satu Mare.

74. — 1351 noiembrie 8, <*Arad*>. Vicecomitele și juzii nobililor comitatului Arad fac cunoscut rezultatul cercetării cu privire la pagubele săvîrșite de iobagii din Gurk, Cublus și Mașloc pe moșile Thold și Berbenche.

75. — 1351 noiembrie 12, *Oradea*. Capîtlul din Oradea raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, despre cercetarea înțelegerii cu privire la hotarele unor moși.

76. — 1351 noiembrie 12, <*Oradea*>. Capîtlul din Oradea raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, despre cercetarea unei silnicii.

77. — 1351 noiembrie 15, <*Dealul Orăzii*>. Conventul din Dealul Orăzii raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, despre hotărnicirea unor pârți din moșia Petea din comitatul Satu Mare.

78. — 1351 noiembrie 18, <*Alba Iulia*>. Capîtlul din Alba Iulia adeverește că Nicolae zis Voss a oprit pe nobilii Manus și Bartolomeu de Caianu să înstrăineze moșiile Popteleac, Cernuc și Bolugyanustelke.

79. — <1351> noiembrie 20, *Vișegrad*. Toma, fostul voievod al Transilvaniei, poruncește lui Nicolae de Cherechiu, slujbașul său din Gurk, să nu îngăduie iobagilor săi să folosească moșiile Thold și Berbenche.

80. — 1351 noiembrie 21, *Sîntimbru*. Egidiu, vicevoievodul Transilvaniei, cere conventului din Cluj-Mănăstur să-și trimită omul de mărturie la un arbitraj privind pămîntul Mykoteleke.

81. — 1351 noiembrie 21, *Sîntimbru*. Egidiu, vicevoievodul Transilvaniei, dă de știre despre invoiala făcută înaintea sa între Ivanca de Iuș pe de o parte și Gal, fiul lui Both, pe de alta, cu privire la o bucată de pămînt numită Mykoteleke.

82. — 1351 noiembrie 23, *Buda*. Ladislau, prepozitul de Căzma adeverește angajamentul fiilor lui Ioan Lengyel de a plăti o cantitate de postav de Tournai lui Jachk de Coșeu.

83. — 1351 decembrie 6, *Buda*. Ludovic I, regele Ungariei, adeverește că Ana, fiica magistrului Mauriciu de Medieș, se obligă să cedeze fratelui ei Simion moșiile ce i se cuvin din partea bunicului și buncii sale. În schimb, Simion îi dă printre altele cetatea Șimleul Silvaniei.

84. — 1351 decembrie 8, *Buda*. Toma, judele curții regale, adjudecă moșia Touthsolyumus lui Ioan diacul și fraților acestuia, amintindu-se și șederea regelui Ludovic în Transilvania <în 1349>.

85. — 1351 decembrie 9. Ludovic I, regele Ungariei, dăruiește magistrului Petru zis Paharus o cetate. În lista demnitarilor episcopi și dregători din Transilvania.

86. — 1351 decembrie 11. Ludovic I, regele Ungariei, transcrie și întărește nobilimii privilegiile date de regele Andrei al II-lea prin bula de aur din 1222, adăugînd și unele privilegii noi.

87. — 1351 decembrie 16, *Buda*. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește prelaților, nobililor, vameșilor, slujbașilor și oamenilor de orice stare să nu supere pe orășenii din Sibiu care își duc mărfurile în întregul regat.

88. — 1352. Ludovic I, regele Ungariei, dăruiește moșia Urman din comitatul Timiș lui Pavel, Mihail și Petru, fiii lui Petru zis Pogan.
89. — 1352. Într-un proces din anul 1418 dintre Clemente de Folt și Ioan de Ilia este vorba despre o împărțire de moșii făcută în anul 1352.
90. — 1352 ianuarie 8, <Oradea>. Capitlul din Oradea adeverește înțelegerea dintre Ana, soția magistrului Ladislau de Nyirbator, și fratele ei, magistrul Simion, comitele de Pojon și Győr, cu privire la moșiile lor.
91. — 1352 ianuarie 9, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur adeverește că Ștefan, fiul lui Ioan de Moruț, a zălogit lui Nicolae zis Arrus moșia Hășcate, din comitatul Dăbica.
92. — 1352 ianuarie 13, <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia întărește pentru comitele Fucco din Sebeș, actul sfatului din Sebeș din 24 iunie 1345.
93. — 1352 ianuarie 20, <Avignon>. Papa Clement al VI-lea încuviințează pe seama capelanului Ioan al lui Andrei o prepozitură în biserica Sf. Gheorghe din Szentgyörgy.
94. — 1352 ianuarie 20, Avignon. Papa Clement al VI-lea rezervă pe seama lui Ioan al lui Andrei prepozitura bisericii Sf. Gheorghe din Szentgyörgymező.
95. — 1352 ianuarie 20, Avignon. Papa Clement al VI-lea acordă lui Ladislau al lui Toma o demnitate în dieceza de Strigoni.
96. — 1352 ianuarie 23, Săuca. Vicecomitele de Solnocul din Afară adeverește întîmpinarea lui Ștefan, fiul lui Nicolae, împotriva lui Pavel, fiul lui Avram.
97. — 1352 ianuarie 24, Buda. Nicolae, palatinul Ungariei, dă cîștig de cauză lui Pouch de Rakamaz într-un proces, amintindu-se scrisori, moșii și demnitari din Transilvania.
98. — 1352 februarie 10. Ludovic I, regele Ungariei, confirmă un act de danie al lui Carol Robert. Printre demnitari și voievodul și episcopii din Transilvania.
99. — 1352 februarie 10. Ludovic I, regele Ungariei, confirmă un act. Printre demnitari și voievodul și episcopii din Transilvania.
100. 1352 februarie 13, Avignon. Papa Clement al VI-lea roagă pe Ludovic I, regele Ungariei, să elibereze pe Rogeriu de Sanseverino.
101. 1352 februarie 19, Buda. Ștefan, duce de Zips, transcrie și întărește lui Nicolae, fost voievod al Transilvaniei, un privilegiu regal.
102. 1352 februarie 26. Ludovic I, regele Ungariei, transcrie privilegiul regelui Andrei al II-lea din 1218. Printre demnitari și voievodul și episcopii din Transilvania.
103. 1352 februarie 29, <Oradea>. Capitlul din Oradea adeverește o înțelegere pentru schimbul unor moșii din comitatul Bihor.
104. — 1352 martie 9, <Oradea>. Capitlul din Oradea adeverește că Nicolae, fiul lui Dionisie de Macha, și frații săi au dat urmașilor lui Nicolae de Domohida drept răscumpărare pentru uciderea acestuia niște moșii.
105. — 1352 martie 22, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur raportează lui Egidiu, vicevoievodul Transilvaniei, despre hotărnicirea pămîntului Mykoteleke.
106. — 1352 <după martie 22, <Sîntimbru>. Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, transcrie scrisoarea vicevoievodului Transilvaniei, Egidiu, din 21 noiembrie 1351 și scrisoarea conventului din Cluj-Mănăstur din 22 martie 1352.
107. <1352> martie 22. Se dăruiește lui Ladislau de Cacio prepozitura de Bács.
108. — 1352 martie 31, Buda. Nicolae, palatinul Ungariei, întărește schimbul unor părți de moșii.
109. — 1352 aprilie 8, Nyaláb. Nicolae, comitele de Solnoc, poruncește lui Petru, castelan de Sásvár, să fie gata să plece cu voievodul Transilvaniei împotriva tătarilor.
110. — 1352 aprilie 11, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește capitlului din Oradea să pună pe Ioan, fiul lui Petru, în stăpînirea moșiei Raph.
111. — 1352 aprilie 12, <Oradea>. Capitlul din Oradea raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, rezultatul cercetărilor făcute cu privire la plîngerea nobililor de Kalló.
112. — 1352 aprilie 20. Ludovic I, regele Ungariei, întărește actul lui Toma, judele curții regale, din 8 decembrie 1351, amintindu-se și demnitari din Transilvania.
113. — 1352 aprilie 24, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește capitlului din Oradea să elibereze lui Andrei, episcopul Transilvaniei, copii după actele privitoare la moșiile și drepturile episcopiei Transilvaniei.
114. — 1352 aprilie 28. Ludovic I, regele Ungariei, întărește lui Avram fiul lui Dionisie donă acte privilegiale din 1347 și 1349, cu privire la hotarele moșiiilor Gherla, Mortunteluke, Sfîntul Duh și Ineu.
115. — 1352 mai 1, Buda. Toma judele curții regale amină procesul dintre Filip, prepozitul bisericii de Oradea, și Ioan de Kisvárada.
116. — 1352 mai 1, <Oradea>. Capitlul din Oradea raportează lui Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, despre punerea lui Ioan de Cehăluț în stăpînirea moșiei Raph.

117. — 1352 mai 1, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește împărțirea moșilor Bercu și Syma din comitatul Satu Mare.
118. — 1352 mai 8, <Oradea>. Capitlul din Oradea eliberează lui Andrei, episcopul Transilvaniei, un transumpt după actul aceluiași capitlu din 29 iulie 1343.
119. — 1352 mai 8, <Oradea>. Capitlul din Oradea eliberează lui Andrei, episcopul Transilvaniei, un transumpt după actul aceluiași capitlu din 1 iunie 1344.
120. — 1352 mai 8, <Oradea>. Capitlul din Oradea eliberează lui Andrei, episcopul Transilvaniei, un transumpt după actul aceluiași capitlu din 1 mai 1345.
121. — 1352 mai 8, <Oradea>. Capitlul din Oradea eliberează lui Andrei, episcopul Transilvaniei, un transumpt după actul aceluiași capitlu din 26 martie 1346.
122. — 1352 mai 8, <Oradea>. Capitlul din Oradea eliberează lui Andrei, episcopul Transilvaniei, un transumpt după actul aceluiași capitlu din 14 aprilie 1348.
123. — 1352 mai 8, <Buda>. Capitlul din Buda adevărește că magistrul Ladislau, fiul lui Ioan, a primit de la magistrul Simion toate scrisorile și documentele privind cetatea Șimleu.
124. — 1352 mai 10, <Buda>. Nicolae, palatinul Ungariei, amină înfățișarea unor acte, deoarece unul din împincați trebuia să meargă cu regina Ungariei la Lipova și Oradea.
125. — 1352 mai 25, <Villeneuve-lès-Avignon>. Ludovic I, regele Ungariei, cere și primește de la papa Clement al VI-lea o slujbă de canonic, prebenda și lectoratul bisericii de Agria pentru Ioan, lector de Arad.
126. — 1352 mai 30, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește că Ștefan, fiul lui Mihail, a împrumutat de la unchiul său 200 de mărci pentru a răscumpăra trei moși ce i-au fost luate pe nedrept.
127. — 1352 mai 30, <Lelez>. Conventul din Lelez adevărește că magistrul Ioan, fiul lui Ladislau, a depus jurămint de dezvinovățire în pricina luării samavolnice a doi boi.
128. — 1352 iunie 6, <Avignon>. Papa Clement al VI-lea încredințează lui Ioan de Scherffenbergh, capelanul regelui Ungariei, un canonicat, o prebendă, precum și arhidiaconatul de Arad.
129. — 1352 iunie 14, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește că a trimis un preot la căpătușii lui Mihail, nobil de Kerestus, aflat pe patul de moarte.
130. — 1352 iunie 27, <Pilis>. Elisabeta, regina Ungariei, poruncește lui Nicolae, voievodul Transilvaniei, să apere pe parohii din decanatul Brașovului împotriva celor ce-și însușesc un sfert din dijmele cuvenite acestora.
131. — 1352 iunie 27, <Cenad>. Capitlul din Cenad adevărește că Mihail, fiul lui Ștefan, și Bartolomeu, fiul său, au zălogit moșia Ozewlsos.
132. — 1352 iunie 29, <Poșega>. Capitlul din Poșega adevărește că Blasiu, nobil de Vrbas, a zălogit lui Nicolae de Tarko o parte din moșia sa Prisavje pentru 70 de mărci.
133. — 1352 iulie 2, <Avignon>. Papa Clement al VI-lea încredințează o slujbă de canonic lui Petru, fiul lui Berthold.
134. — 1352 iulie 5, <Moștin>. Ladislau, vicecomite de Satu Mare, raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, despre samavolnicile nobililor din familia Cantor de Ders, care au bătut niște iobagi.
135. — 1352 iulie 11, <Agria>. Capitlul din Agria raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, despre unele samavolnicii adevărate în adunarea obștească a nobililor din comitatul Satu Mare.
136. — 1352 iulie 15, <Avignon>. Papa Clement al VI-lea laudă hotărîrea lui Ludovic I, Ungariei, de a lupta împotriva schismaticilor ce se află în vecinătatea regatului Ungariei.
137. — 1352 iulie 15, <Avignon>. Papa Clement al VI-lea acordă lui Ludovic I, regele Ungariei, dreptul de a lua dijma din veniturile bisericii din regatul Ungariei și ținuturile supuse ei, pentru susținerea luptei împotriva tătarilor și altor necredincioși.
138. — 1352 iulie 15, <Avignon>. Papa Clement al VI-lea poruncește episcopilor din Zagreb, de Oradea și de Cenad să adune de la clericii din diecezele lor dijma încuviințată de el lui Ludovic I, regele Ungariei, pentru apărarea regatului împotriva tătarilor și altor necredincioși.
139. — 1352 august 1, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește că urmașii lui Nicolae de Domohida au fost puși în stăpînirea mai multor moși, ca răscumpărare pentru o crimă de omucidere.
140. — 1352 august 13, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește că Ioan și Ladislau, fiii lui Nicolae, au zălogit o moșie lui Andrei, episcopul Transilvaniei.
141. — 1352 august 22, <Sintimbru>. Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, cere capitlului din Alba Iulia să-și trimită omul de măturie la oprirea românilor ce țin de cetatea Keechkes de la pustirea viilor de pe dealul Tibru.

142. — 1352 august 22, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește că Mannus și Bartolomeu, nobili de Căianu, au zălogit moșia lor Undoteleke orașenilor din Cluj.
143. — 1352 august 24, <Alba Regală>. Nicolae, palatinul Ungariei și judele cumaniilor, absolvă pe magistrul Dominic, fiul lui Zoard, de vina de a fi bătut bani falși.
144. — 1352 septembrie 1, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește că Paul și Petru, nobili de Bank, au dat a treia parte dintr-o moșie a lor în schimbul unei herghelii și a zestrei mamei lui Gheorghe și Elena, frații lor după mamă.
145. — 1352 septembrie 16, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește conventului din Dealul Orășii să trimită un om de mărturie la cercetarea împrejurărilor în care oamenii lui Nicolae de Sărăuad au luat cu sila bucate de pe moșia Kene.
146. — 1352 septembrie 20, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, hotărăște ca plata dijmelor cuvenite episcopului Transilvaniei și capitlului din Alba Iulia să nu se mai dea în natură ci în bani.
147. — 1352 septembrie 26. Ludovic I, regele Ungariei, recunoaște că mai multe moșii stăpinite de Petru zis Paharus aparțin cetății Suplovac.
148. — 1352 octombrie 6, <Dealul Orășii>. Conventul din Dealul Orășii raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, rezultatul cercetării cu privire la plângerea lui Ioan cel Mare de Cehăluț.
149. — 1352 octombrie 10, <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia transcrie la cererea magistrului Nicolae zis Wass actul conventului din Cluj-Mănăstur din 14 iunie 1352.
150. — 1352 octombrie 15, Buda. Nicolae, palatinul Ungariei, amână pricina dintre Ioan de Kisvárdă și Ștefan, fiul lui Ladislau, cu privire la moșia Petea.
151. — 1352 noiembrie 6, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește schimbul unor părți de moșii între Corrad, fiul lui Nicolae, și fiul său Ladislau pe de o parte, și Ștefan, fiul lui Laurențiu, pe de alta.
152. — 1352 noiembrie 8, Iladia. Pousa de Zer, comitele de Caraș, dăruiește lui Iuga și Bogdan, fiii lui Ștefan de Mîtnic, cnezatul Văii Mîtnic.
153. — 1352 noiembrie 18, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește revizuirea împărțirii unor moșii făcută în anul 1329 între Martin și Simion, fiii lui Petru de Ciumești, pe de o parte și alții pe de altă parte.
154. — 1352 noiembrie 21, Sîntimbru. Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, amână procesul cu privire la moșia numită Micești.
155. — 1352 noiembrie 23, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, dăruiește lui Nicolae, voievodul Transilvaniei, și lui Leukus, comite al secuilor, mai multe moșii.
156. — 1352 decembrie 15, Sîntimbru. Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, cere capitlului din Alba Iulia să trimită omul său de mărturie la hotărnicirea moșiilor Coasta și Tăușeni.
157. — 1352 decembrie 21, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește că Ioan și Ladislau, fiii lui Nicolae zis Wass, au zălogit lui Toma, fiul lui Ioan, jumătate din moșia Sîntioana pentru 100 fl. pe timp de un an.
158. — 1352 decembrie 28. Ludovic I, regele Ungariei, donează lui Novak, fiul lui Petru, precum și fraților săi după mamă, trei moșii regale.
159. — 1352 decembrie 29 <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia raportează lui Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, că a trimis un om de mărturie la hotărnicirea moșiei Tăușeni și l-au pus pe Ball, fiul lui Ioan, în stăpînirea ei.
160. — 1352 decembrie 30, Sîntimbru. Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, cere capitlului din Alba Iulia să întocmească o scrisoare sub formă de privilegiu cu privire la punerea lui Gall, fiul lui Ioan, în stăpînirea moșiei Tăușeni.
161. — 1352 decembrie 30, <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia transcrie la cererea lui Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, scrisoarea din 29 decembrie 1352 cu privire la punerea magistrului Gall, fiul lui Ioan, în stăpînirea moșiei Tăușeni.
162. — <1353>. Ludovic I, regele Ungariei, dăruiește Elisabetei, soția lui Andrei, comite de Satu Mare și de Maramureș, moșiile fratelui ei Mihail.
163. — 1353, ianuarie 20, Buda. Toma, judele curții regale, amână un proces între Petru, fiul lui Leukus de Nyirbátor, și alții.
164. — 1353 ianuarie 25, <Turda>. Nicolae, voievodul Transilvaniei, adevărește că Mihail, fiul lui Isac, a însărcinat pe magistrul Nicolae și pe Simion zis Derekus cu redobîndirea moșiilor sale cotropite.
165. — 1353 ianuarie 25, Turda. Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, hotărăște ca Ștefan, fiul lui Ladislau, să jure împreună cu alții că nu e vinovat de omucidere.
166. — 1353 ianuarie 29, Turda. Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, hotărăște ca pămîntul Beke, luat în stăpînire de nobilii de Nima, să fie restituit locuitorilor din Ocna Dejului.

167. — 1353 ianuarie 30, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește ca nimeni dintre rudele lui Ladislau, fiul lui Ioan, fiul lui Bricciu de Batur, să nu poată dobândi de la dînsul vreo bucată din moșiile sale.

168. — 1353 ianuarie 31, Buda. Nicolae, palatinul Ungariei, poruncește capitlului din Győr să trimită un om de mărturie la evaluarea moșiilor lui Petru de Bozin.

169. — 1353 februarie 1, <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia transcrie la cererea lui Beken, fiul lui Petru, nobil de Lopadea, actul regelui Ludovic din 16 octombrie 1347.

170. — 1353 februarie 2, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește înțelegerea făcută între Manus, nobil de Căian, Bartolomeu, fratele său, și Nicolae zis Wass privind o zalogire.

171. — 1353 februarie 2, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește înțelegerea dintre Manus, nobil de Căian, Bartolomeu, fratele său, și Nicolae zis Was privitor la zalogirea și răsumpărarea unei părți din moșia Deuș.

172. — 1353 februarie 14, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește că Manus și Bartolomeu de Căian au zălogit lui Nicolae zis Was moșia Deuș.

173. — 1353 februarie 17, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, transcrie actul capitlului din Oradea din 28 octombrie 1349.

174. — 1353 februarie 20, Sîntimbru. Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, cere capitlului din Alba Iulia să-și trimită omul de mărturie la hotărnicirea moșiei Fiscut și la punerea lui Ioan de Fiscut în stăpînirea pămîntului cotropit de sașii din Sîngeorgiul Nou.

175. — 1353 martie 12, <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia raportează lui Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, că a făcut hotărnicirea și l-a pus pe Ioan de Fiscut în stăpînirea moșiei Fiscut.

176. — 1353 martie 13, Sîntimbru. Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, cere capitlului din Alba Iulia să adevărească dreptul de stăpînire al lui Ioan de Fiscut asupra întregii moșii Fiscut.

177. — 1353 martie 13, <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia adevărește că Nicolae zis Wass oprește pe Mannus și Bartolomeu de Căian de la vînzarea, zalogirea și înstrăinarea moșiilor Popteleac și Cernuc.

178. — 1353 martie 14, <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia transcrie și adevărește două documente cu privire la moșia Fiscut.

179. — 1353 martie 25, Buda. Nicolae, palatinul Ungariei, adjudecă jumătatea moșiei Hene, amintindu-se acte ale capitlului de Oradea și ale conventului din Dealul Orășii.

180. — 1353 martie 27, Buda. Nicolae, voievodul Transilvaniei, adevărește că Dumitru, iobagul magistrului Ladislau și Nicolae de Sărăuad nu s-au înfățișat la judecată împotriva magistrului Ioan de Cehăluț.

181. — 1353 martie 28. Ludovic I, regele Ungariei, întărește orașenilor sași din Brașov și din ținutul Brașovului vechile lor privilegii.

182. — 1353 martie 30. Ludovic I, regele Ungariei, întărește orașenilor din Cluj privilegiile lor mai vechi.

183. — 1353 martie 31, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, adevărește că Dionisie, fiul lui Ștefan, a înapoiat lui Ioan, fiul lui Petru, moșiile Iara și Apalina.

184. — 1353 aprilie 3, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește capitlului din Alba Iulia hotărnicirea și darea moșiei Kerestus în stăpînirea lui Ioan zis Acyl.

185. — 1353 aprilie 7, <Alba Iulia>. Capitlul de Alba Iulia transcrie în formă de privilegiu scrisoarea lui Petru, vicevoievodul Transilvaniei, din 1 mai 1345.

186. — 1353 aprilie 20, Avignon. Papa Inocențiu al VI-lea numește pe Ioan, fiul lui Henric, într-o prepoziură din dieceza de Győr.

187. — 1353 aprilie 24. Ludovic I, regele Ungariei, acordă orașului Bistrița dreptul de a ține tîrg anual.

188. — 1353 mai 1, <Oradea>. Capitlul de Oradea adevărește că Bartolomeu, fiul lui Leukus, a făcut întîmpinare împotriva lui Marouth, fiul lui Petru, în legătură cu ridicarea nedreaptă a unor semne de hotar între moșiile Weed, Olosig și Vylak și de asemenea între Făncica și Maria-Magdalena.

189. — 1353 mai 4, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește împărțirea și hotărnicirea unei păduri.

190. — 1353 mai 8, Buda. Toma, judele țării, amină procesul dintre Ștefan, Ladislau și Ioan, fiii lui Toma, cu Ștefan, fiul lui Ștefan, și alții.

191. — 1353 mai 10, Villeneuve-lès-Avignon. Papa Inocențiu al VI-lea dă de știre că a dăruit lui Ioan, fiul lui Henric, un canonicat și o prepoziură în biserica din Győr.

192. — 1353 mai 10, Nicolae, palatinul Ungariei, amină cercetarea pricinii dintre Pavel, fiul lui Petru, și Ioan de Kisvarda cu privire la moșiile Kerestur și Porumbesti.

193. — 1353 mai 14. <Agria>. Capitlul din Agria face cunoscut că și-a trimis omul de măturie la hotărnicirea moșiei Cuhea.

194. — 1353 mai 15. <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește că Ladislau, fiul lui Ioan a zălogit lui Nicolae, fiul lui Briccius, o parte din moșia sa Săvrămonostra pentru 30 de mărci.

195. — 1353 mai 30. <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia adevărește că Nicolae zis Wos a făcut întâmpinare împotriva vânzării de către Mannus și Bartolomeu de Căianu a moșiilor Popteleac, Cernuc și Bolukyanusteluke

196. — 1353 iunie 2. <Cenad>. Capitlul din Cenad adevărește că Ladislau de Zakald a dat jumătate din mai multe moșii ale sale lui Petru de Gurbediu în schimbul jumătății din mai multe moșii ale acestuia.

197. — 1353 iunie 3. <Oradea>. Capitlul din Oradea raportează Elisabetei, regina Ungariei, că Ștefan, preot de Oradea, a predat lui Marouchuk scrisoarea reginei și că acesta a răspuns că iobagii din Vari săvârșiseră într-adevăr toate acele fapte de care-i învinuise Ștefan, fiul lui Ștefan.

198. — 1353 iunie 11. Buda. Ludovic I. regele Ungariei, oprește pe Nicolae, fiul lui Aba cel Mare, de a mai cere înapoi moșiile confiscate bunicului său și date altora.

199. — 1353 iunie 12. Villeneuve-lès-Avignon. Papa Inocențiu al VI-lea dărnicește lui Ladislau, parohul de Cristian, o demnitate în dieceza de Praga.

200. — 1353 iunie 26. <Buda>. Ludovic I. regele Ungariei, acordă un privilegiu lui Nicolae, voievodul Transilvaniei și lui Leukus, marele stolnic prin care îi întărește în stăpânirea unor moșii.

201. — 1353 iunie 20. Moftin. Vicecomitele și juzii nobililor de Satu Mare adevăresc că magistrul Ștefan de Kálló și-a răscumpărat o herghelie poprită de iobagii lui Briccius și Lorand.

202. — 1353 iunie 20. Moftin. Vicecomitele și juzii nobililor de Satu Mare îl descarcă de o învinuire pe Ștefan de Kálló.

203. — 1353 iunie 27. Villeneuve-lès-Avignon. Se cere papei Inocențiu al VI-lea să numească pe Ioan Pelvos în arhidiaconatul de Arad.

204. — 1353 iunie 27. Villeneuve-lès-Avignon. Papa Inocențiu al VI-lea îl numește pe Ioan Pelvos în arhidiaconatul de Arad.

205. — 1353 iulie 13. Buda. Ludovic I. regele Ungariei, poruncește capitlului din Alba Iulia să-și trimită omul de măturie la punerea lui Baldovin al lui Cornutus în stăpânirea moșiei Retișu.

206. — 1353 iulie 15. Sîntimbru. Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, cere conventului Cluj-Mănăstir să trimită un oim de măturie la hotărnicirea unor părți din moșiile Nușeni și Cireșoia.

207. — 1353 iulie 15. Oradea. Capitlul din Oradea adevărește că Ioan, fiul lui Iwanka, s-a împăcat cu Ladislau, fiul lui Emeric.

208. — 1353 iulie 22. Oradea. Capitlul din Oradea adevărește că Nicolae și Ștefan, fiii lui Alexandru de Resighea, s-au dezvinovățit prin jurământ de învinuirea furtului unor bunuri printre care și postav de Flandra.

209. — 1353 iulie 27. Buda. Ludovic I. regele Ungariei îngăduie să se țină târg săptămânal pe moșia Coșeu.

210. — 1353 august 31. Villeneuve-lès-Avignon. Papa Inocențiu al VI-lea indică măsurile de strângere a dijmelor bisericesti cedate regelui pe timp de patru ani.

211. — 1353 septembrie 1. Cîrța. Conventul din Cîrța adevărește apelul făcut de Conrad, parohul din Cloașterf, la episcopul Transilvaniei împotriva parohilor de Apold și de Daia și a preotului Ioan, care vor să-l scoată din parohia sa.

212. — 1353 septembrie 2. Alba Regia. Capitlul din Alba Regală adevărește schimbul unor moșii între Nicolae, voievodul Transilvaniei și Lenkus, comitele secuilor, pe de o parte și fiii lui Emeric pe de altă parte.

213. — 1353 septembrie 15. <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia adevărește înțelegerea între Nicolae, fiul lui Ioan, și alții pe de o parte, și între preotul Gheorghe și Mihail, fiii lui Anton, pe de altă parte, în legătură cu a patra parte din moșiile Nadăș și Bodoteleky.

214. — 1353 septembrie 25. Cluj. Comitele și juzii nobililor din comitatul Cluj adevăresc că Pavel, fiul lui Gyula, a oprit pe Ladislau, fiul lui Toma, de a zălogi sau de a vinde partea sa din moșia Șardu.

215. — 1353 octombrie 3. Moftin. Vicecomitele și juzii nobililor din comitatul Satu Mare adevăresc trimiterarea unor oameni la cercetarea plîngerii lui Ștefan de Nagysémjén.

216. — 1353 octombrie 3. Moftin. Magistrul Iacob, vicecomitele și cei patru juzi ai nobililor de Satu Mare adevăresc că Ladislau și Ioan, fiii lui Toma, au oprit pe vecinii și megieșii satelor lor de la folosirea lor nedreaptă.

217. — 1353 octombrie 6, *Avignon*. Papa Inocențiu al VI-lea cere lui Ludovic I, regele Ungariei, să sprijine pe Wilhelm, cardinal diacon al bisericii Sf. Maria în Cosmedin, ca să poată intra în stăpânirea arhidiaconatului de Alba Iulia.

218. — 1353 octombrie 8, *Moftin*. Vicecomitele și cei patru juzi ai nobililor de Satu Mare adevăresc că nobilii de Nagysemjén au oprit pe vecinii lor de la folosirea moșiei lor Phyluph.

219. — 1353 <octombrie 8, *Moftin*>. Vicecomitele și cei patru juzi ai nobililor de Satu Mare adevăresc că Ștefan de Nagysemjén a oprit pe vecinii săi de la folosirea moșiilor sale Philip și Radalph.

220. — 1353 octombrie 10, *Csenger*. Vicecomitele și cei patru juzi ai nobililor de Satu Mare înaintează regelui procesul dintre Ioan de Ciumești și Mihail de Stanislău.

221. — 1353 octombrie 13, *Buda*. Nicolae, palatinul Ungariei, amână procesul dintre Ioan de Kisvárdă și Ștefan, fiul lui Ladislau, cu privire la moșia Petea.

222. — 1353 octombrie 14, *Avignon*. Adevărință despre plata taxelor de confirmare ale episcopului Toma de Cenad față de visteria papală.

223. — 1353 octombrie 15, *Buda*. Nicolae, palatinul Ungariei, amână procesul dintre Pavel, fiul lui Petru, și Ioan, fiul lui Ladislau, cu privire la moșiile Kerestur și Porumbesti.

224. — 1353 octombrie 31, *Avignon*. Papa Inocențiu al VI-lea îngăduie ca Nicolae din ordinul eremiților Sf. Augustin, din dieceza de Oradea, să ajute pe episcopul de Nitra la acțiunea de creștinare a păgînilor și schismaticilor din regatul Ungariei.

225. — 1353 noiembrie 1 <*Vesprim*>. Capitlul bisericii din Vesprim adevărește înțelegerea dintre Ioan și Benedic de Heym și alții pe de o parte și Nicolae, fiul lui Gheorelie, precum și rudele lor pe de alta în privința împărțirii unor moșii.

226. — 1353 noiembrie 6, *Sântimbru*. Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, cere capitlului din Alba Iulia să-și trimită omul de măturie la cercetarea plîngerii cu privire la samavolnicile săvîrșite de Iacob, castelan de Ciceu și de românii și cnezii acelei cetăți asupra moșiilor Cuzdrîoara și Băița.

227. — 1353 noiembrie 18. Ludovic I, regele Ungariei, transcrie un act de danie la rugămintea lui Nicolae, voievodul Transilvaniei, și a lui Leukus, mare stolnic.

228. — 1353 noiembrie 18. Ludovic I, regele Ungariei, transcrie la rugămintea lui Nicolae, voievodul Transilvaniei, și a lui Leukus, mare stolnic, actul capitlului de Nitra din 24 ianuarie 1353 și actul din 17 mai 1353.

229. — 1353 noiembrie 27, <*Pécsvárad*>. Capitlul bisericii din Pécsvárad raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, că a repus pe călugărițele din Insula Iepurilor în stăpînirea unor moșii.

230. — 1353 noiembrie 29, <*Alba Iulia*>. Capitlul din Alba Iulia raportează lui Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, despre cercetarea făcută în legătură cu pustiirea moșiilor Cuzdrîoara și Băița.

231. — 1353 decembrie 7, <*Cluj-Mănăstur*>. Conventul din Cluj-Mănăstur raportează lui Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, despre hotărnicirea unor pămînturi ce țin de moșiile Nușeni și Cireșoia.

232. — 1353 decembrie 9, *Avignon*. Papa Inocențiu al VI-lea îngăduie lui Petru, canonic de Agria și de Arad, să schimbe arhidiaconatul de Semplin cu arhidiaconatul de Pincota.

233. — 1353 decembrie 13, *Alba Iulia*. Capitlul din Alba Iulia adevărește că nobilii de Călan au vîndut orașenilor din Cluj moșia Undoteleke.

234. — 1353 decembrie 17. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește comitelui de Satu Mare să cerceteze samavolnicile făcute de către Andrei de Kálló.

235. — 1353 decembrie 18. Comitele de Bratislava, Győr și Bakony dă de știre că a reglementat obligațiile și drepturile oaspeților din Hainburg care au vie în podgoriile din Devîn.

236. — 1353 decembrie 24, *Avignon*. Se cere Papei Inocențiu al VI-lea un canonicat în biserica de Vaț pe seama lui Simion de Teiuș.

237. — 1353 decembrie 24, *Avignon*. Papa Inocențiu al VI-lea acordă lui Simion de Teiuș un canonicat în biserica de Vaț.

238. — 1353 decembrie 24, *Avignon*. Papa Inocențiu al VI-lea scrie episcopului de Zagreb în vederea instalării lui Simion de Teiuș în canonicatul bisericii de Vaț.

239. — 1353 decembrie 24, *Avignon*. Papa Inocențiu al VI-lea acordă lui Petru al lui Henric dezlegarea cerută de el.

240. — 1353 decembrie 24, *Avignon*. Papa Inocențiu al VI-lea acordă Margaretei, văduva lui Hedenric, dezlegarea cerută de ea.

241. — 1353 decembrie 24, *Avignon*. Papa Inocențiu al VI-lea acordă lui Toma al lui Simion de Teiuș un canonicat în biserica de Oradea.

242. — 1353 decembrie 24, *Avignon*. Papa Inocențiu al VI-lea cere arhiepiscopului de Strigoniu să-l instaleze pe Toma al lui Simion de Teiuș în canonicatul bisericii de Oradea.

243. — 1354 ianuarie 7, *<Cluj-Mănăstur>*. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește că magistrul Ioan zis Aeyl a plătit douăzeci de mărci nobililor Ștefan, fiul lui Martin, și Dumitru, fiul lui Mihail, pentru pătrimea cuvenită fiicelor din moșia Kerestes.

244. — 1354 ianuarie 22, *<Avignon>*. Capitlul din Agria raportează regelui Iudovic I că și-a trimis omul de măturie la împărțirea mai multor moșii între nobilii de Nyirbátor.

245. — 1354 ianuarie 25, *Buda*. Capitlul din Buda adevărește că Nicolae zis Wass și frații săi îl opresc pe Petre zis Verres de la înstrăinarea moșiilor în care erau devălmași cu acesta.

246. — 1354 ianuarie 26. Ludovic I, regele Ungariei, întărește sub formă de privilegiu o scrisoare deschisă a sa din 16 octombrie 1347, prin care dona lui Nicolae de Lopadea moșia Dîmbău.

247. — 1354 ianuarie 27. Ludovic I, regele Ungariei, transcrie scrisoarea privilegială a capitlului din Buda din 31 octombrie 1353 cu privire la testarea unor moșii.

248. — 1354 ianuarie 29, *Buda*. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește, nobililor din comitatul Satu Mare să cerceteze plîngerea lui Iacob de Săcășel împotriva lui Ioan, fiul lui Martin.

249. — 1354 februarie 1, *<Arad>*. Capitlul din Arad adevărește că Nicolae, fiul lui Pousa de Zer, i-a plătit douăzeci de florini drept arendă pentru un heleșteu.

250. — 1354 februarie 2, *Buda*. Ludovic I, regele Ungariei, dăruiește mai multe moșii lui Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, și lui Leukus, mare stolnic.

251. — 1354 februarie 13. Juzii nobililor de Satu Mare raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, despre cercetarea făcută la plîngerea lui Iacob de Săcășeni împotriva lui Ioan, fiul lui Martin.

252. — 1354 februarie 22. Ludovic I, regele Ungariei, întărește un act al său sub formă de privilegiu din 6 iulie 1348, amintindu-se și demnitari din Transilvania.

253. — 1354 martie 5, *Buda*. Toma, judele țării, emite o hotărîre privind dreptul de stăpînire asupra moșiei Felső-Lindva, amintindu-se și demnitari din Transilvania.

254. — 1354 martie 29, *Oradea*. Filip, prepozitul de Oradea, judecă pricina dintre Martin, fiul lui Petru, și alții pe de o parte și fiii lui Grigore de Suplac pe de alta cu privire la pătrimea cuvenită Anei, mama lui Martin, din moșiile părinților.

255. — 1354 aprilie 20, *<Alba Iulia>*. Capitlul din Alba Iulia adevărește împărțirea moșiei Bukenzea între Martin, fiul lui Keme, și Andrei Moclukus și fiii lui Ioan.

256. — 1354 mai 6, *<Oradea>*. Capitlul din Oradea raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, despre hotărnicirea moșiei Mirăslău și despre oprirea oaspeților din Lopadea de a se folosi de ea.

257. — 1354 mai 12, *Villeneuve-lès-Avignon*. Papa Inocențiu al VI-lea încuviințează pentru Ioan al lui Nicolae un canonicat în biserica de Pécs.

258. — 1354 mai 13. *Vaț*. Capitlul din Vaț adevărește că Mihail, episcopul de Vaț, și magistrul Konya au dăruit bisericii Transilvaniei moșia lor Lopadea.

259. — 1354 mai 15, *<Cluj-Mănăstur>*. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește că Ioan, fiul lui Dominic, a plătit 12 mărci lui Clement, fiul lui Nicolae, ca răscumpărare pentru pătrimea cuvenită Elisabetei, fiica Elenei de Mera, din mai multe moșii.

260. — 1354 mai 31, *<Alba Iulia>*. Capitlul din Alba Iulia adevărește protestul lui Nicolae zis Wass împotriva lui Benedict Țesătorul din Turda, slujbaş al cămărașului regesc de sare din Sic, care a luat niște vite de la un iobag român.

261. — 1354 iunie 1, *Sîntimbru*. Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, cere capitlului din Alba Iulia să-l trimită un om de măturie la punerea lui Ioan, fiul lui Vivian, în stăpînirea moșiei Oarda.

262. — 1354 iunie 13, *<Oradea>*. Capitlul din Oradea adevărește depunerea unui jurămint privind la hotărnicirea moșiei Lipou.

263. — 1354 august 10, *<Kw>*. Capitlul bisericii din Kw transcrie un act al conventului din Cluj-Mănăstur din 21 decembrie 1352.

264. — 1354 august 27, *Sîntimbru*. Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, întărește locuitorilor din Apoldul de Sus un pămînt ce fusese cotopt pe nedrept de Ioan zis Tompa.

265. — 1354 august 28, *<Alba Iulia>*. Capitlul din Alba Iulia transcrie pentru locuitorii din Apoldul de Sus actul vicevoievodului Transilvaniei Ștefan, din 27 august 1354.

266. — 1354 septembrie 8, *<Oradea>*. Capitlul din Oradea adevărește înțelegerea dintre fiii lui Beke de Olosig, fiii lui Pousa de Cherechlu și fiii lui Chaak de Dara cu privire la împărțirea moșiilor Olosig și altele.

267. — 1354 septembrie 18, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește înțelegerea dintre Benedict, canonic de Alba Iulia, și Nicolae, fiul lui Iacob, cu privire la o parte din moșia Meseșenii de Jos.

268. — 1354 septembrie 19. Ludovic I, regele Ungariei, transcrie actul regelui Carol Robert din 20 decembrie 1339, amintindu-se și demnitari din Transilvania.

269. — 1354 septembrie 29. Ludovic I, regele Ungariei, transcrie actul regelui Carol Robert din 9 octombrie 1342, amintindu-se și demnitari din Transilvania.

270. — 1354 octombrie 6, Oradea. Capitlul din Oradea adevărește întâmpinarea lui Toma, fiul lui Dionisie, împotriva fiilor magistrului Dezideriu.

271. — 1354 octombrie 6, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește că magistrul Toma, fiul lui Dionisie, a oprit pe fiii săi de a putea înstrăina moșiile lor.

272. — 1354 octombrie 14, Avignon. Papa Inocențiu al VI-lea încredințează lui Ioan, canonic de Oradea, un canonicat în biserica de Strigoniu.

273. — 1354 octombrie 16, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește înțelegerea dintre Jakch, fiul lui Toma, și fiii săi, Iacob și Ioan, fiii lui Dominic, și fiii lui Iacob, cu privire la împărțirea moșiei Coșeu.

274. — 1354 octombrie 17, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește că Iacob de Săcășeni a oprit pe rudele sale de la stăpânirea moșiilor Cig și Chieghia.

275. — 1354 octombrie 21. Ludovic I, regele Ungariei, întărește actul regelui Carol Robert din 19 mai 1335, amintindu-se și demnitari din Transilvania.

276. — 1354 octombrie 25, Avignon. Papa Inocențiu al VI-lea cere lui Ludovic I, regele Ungariei, să apere pe preoții din decanatul Brașovului împotriva celor care își însușesc pe nedrept dijelele cuvenite lor.

277. — 1354 noiembrie 10, Avignon. Papa Inocențiu al VI-lea dispune propovăduirea cruciadei în Polonia, Ungaria și Boemia împotriva tătarilor, lituanienilor și altor necredincioși.

278. — 1354 noiembrie 18, Mikoș. Juzii nobililor din comitatul Bihor adevăresc că Petru, fiul lui Clura, nu s-a înfățișat la termen pentru a depune un jurământ.

279. — 1354 decembrie 17, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește dania unor moșii cu titlul de zestre, daruri de nuntă și pătrime cuvenite fiicelor.

280. — 1354 decembrie 24, Avignon. Papa Inocențiu al VI-lea îngăduie lui Andrei, episcopul Transilvaniei, și altor 7 persoane să-și poată alege un duhovnic.

281. — <1354 decembrie 29 — 1355 ianuarie 13. Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia adevărește că Ștefan și Ladislau de Cubleşu au vândut moșia Cubleşul Someșan lui Andrei, episcopul Transilvaniei.

282. — 1355 ianuarie 3, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește că Petru Herchek a zălogit lui Andrei, episcopul Transilvaniei, moșia sa din Vilcele, pentru 20 mărci.

283. — 1355 ianuarie 13, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește depunerea unui jurământ cu privire la hotarele moșiei Gözstuszer.

284. — 1355 februarie 2. Ludovic I, regele Ungariei, transcrie privilegiul lui Ștefan, ducele Slavoniei, din 27 noiembrie 1353, amintindu-se și demnitari din Transilvania.

285. — 1355 februarie 8, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește capitlului din Oradea să-și trimită omul de mărturie la cercetarea plîngerii lui Ioan de Kisvárd.

286. — 1355, februarie 8, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește capitlului din Oradea să trimită pe omul său de mărturie la cercetarea pricinii privind folosirea pe nedrept a moșiei Dorouch.

287. — 1355 februarie 12, Buda. Nicolae, palatinul Ungariei, amînă procesul între Pavel, fiul lui Petru, și Ioan, fiul lui Ladislau, privind moșiile Kereztur și Porumbești.

288. — 1355 februarie 18. Ludovic I, regele Ungariei, întărește privilegiul lui Carol Robert din 14 octombrie 1326 privind donația moșiei Suchna episcopiei de Oradea.

289. — 1355 februarie 18, Buda. Nicolae Drugheth, judele curții regale, adjudecă Elisabetei, soția lui Andrei de Satu Mare, toate moșiile fratelui ei Mihail.

290. — 1355 februarie 22, Buda. Ladislau, comitele capelei regale, adevărește împăcarea dintre membrii neamului Od cu privire la împărțirea moșiilor Dioșod și Mocirla.

291. — 1355 martie 7, <Oradea>. Capitlul din Oradea raportează comitelui Nicolae Drugheth despre hotărnicirea moșiei Geustusera.

292. — 1355 martie 9, <Oradea>. Capitlul din Oradea raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, despre cercetarea plîngerii lui Ioan de Kisvárd cu privire la folosirea nedreaptă a moșiei Petea de către Ștefan de Pelisor.

293. — 1355 martie 9, <Oradea>. Capitlul din Oradea raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, că a trimis pe omul său de mărturie la cercetarea plîngerii lui Ioan, fiul lui Ladislau, cu privire la folosirea nedreaptă a părții de moșie Darouch.

294. — 1355 martie 20. Ludovic I, regele Ungariei, întărește bisericii de Oradea documentul regelui Carol Robert din 6 octombrie 1323 cu privire la vămile din comitatul Bihor.

295. — 1355 martie 23, *Avignon*. Papa Inocențiu al VI-lea dă de știre că a fost înștiințat despre războiul pe care Ludovic I, regele Ungariei, îl va porni împotriva turcilor.

296. — 1355 aprilie 7, *Buda*. Nicolae Drugeth, judele curții regale, cere capitlului din Agria să-și trimită omul de măturie la cercetarea plîngerii lui Ioan de Kisvárdá împotriva lui Ștefan de Pelișor, care folosește pe nedrept moșia sa Petea.

297. — 1355 aprilie 7, *Győr*. Capitlul bisericii din Győr adevărește că Ioan, fiul lui Endere, a zălogit lui Nicolae, voievodul Transilvaniei, moșia Tárnak pentru 8 mărci.

298. — 1355 aprilie 12, *Agria*. Capitlul din Agria transcrie, între altele, două acte ale capitlului din Oradea din 25 noiembrie 1307 și 5 mai 1308.

299. — 1355 aprilie 30, *Agria*. Capitlul din Agria raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, că și-a trimis omul de măturie la cercetarea plîngerii lui Ioan, fiul lui Ladislau.

300. — 1355 mai 1, *Vișegrad*. Nicolae Drugeth, judele țării, dă o hotărîre în procesul dintre Nicolae, episcop de Pécs, și Dionisie, fiul lui Ștefan.

301. — 1355 mai 1, *Strigoniu*. Nicolae, arhiepiscopul de Strigoniu, întărește actul lui Chanadin, arhiepiscopul de Strigoniu, din 14 noiembrie 1343 pentru mănăstirea din Cîrța.

302. — 1355 mai 3, *Oradea*. Capitlul din Oradea adevărește hotărnicirea pămînturilor Deda și Curtuiuşeni.

303. — 1355 mai 4. Nicolae, vicarul lui Toma, episcopul Cenadului, amină procesul dintre Ecaterina, fiica lui Iacob, și Nicolae, fiul lui Iacob, pentru sfertul cuvenit ca fiică.

304. — 1355 mai 8, *Vișegrad*. Nicolae Drugeth, judele țării, amină procesul lui Ștefan, fiul lui Ștefan, împotriva lui Ștefan, fiul lui Nicolae.

305. — 1355 mai 8, *Vișegrad*. Nicolae Drugeth, judele țării, amină procesul lui Toma, fiul lui Nicolae, împotriva lui Ladislau, fiul lui Ioan Lengyel.

306. — 1355 mai 10, *Avignon*. Papa Inocențiu al VI-lea scrie lui Ludovic I, regele Ungariei, că i-a primit ambasadorii.

307. — 1355 mai 23, *Turda*. Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, îi pune pe Dumitru, Ioan, Nicolae, Simion și Pavel, fii lui Simion de Singer, sub jurisdicția voievodă.

308. — 1355 mai 23, *Turda*. Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, cere conventului din Cluj-Mănăstur să-și trimită omul de măturie la hotărnicirea moșiilor lui Nicolae, fiul lui Beneș și la punerea acestuia în stăpînirea lor.

309. — 1355 mai 23, *Turda*. Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, cere conventului din Cluj-Mănăstur să-și trimită omul de măturie la hotărnicirea moșiilor Mirăslău și Decea.

310. — 1355 mai 24. Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, judecă procesul dintre Ioan, fiul lui Vivian și Petru, fiul lui Mihail, privind drepturile lor asupra moșiei Oarda.

311. — 1355 mai 25, *Turda*. Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, adevărește că Ioan, fiul lui Laurențiu și Mihail, fiul lui Blasiu, au restituit lui Ioan, fiul lui Petru, moșia Pînticeu și două pămînturi în schimbul a 50 de mărci.

312. — 1355 mai 26, *Turda*. Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, poruncește juzilor nobililor din comitat Cluj, să hotărnicească și să restituie lui Briccius, abatele de Cluj-Mănăstur, părțile cuvenite din moșiile Mănăstur, Băgara și Aghireș.

313. — 1355 mai 27, *Cluj-Mănăstur*. Conventul din Cluj-Mănăstur raportează lui Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, că și-a trimis omul de măturie la hotărnicirea moșiilor lui Nicolae, fiul lui Beneș și la punerea lui în stăpînirea lor.

314. — 1355 iunie 1, *Cojocna*. Juzii nobililor din Comitatul Cluj raportează lui Nicolae Konth că Andrei, episcopul Transilvaniei, s-a împotrivit la punerea abatelui Briccius în stăpînirea părților sale din moșiile Mănăstur, Băgara și Aghireș.

315. — 1355 iunie 11, *Băhnea*. Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, obligă pe Iacob, castelanul de Ciceu, să-l despăgubească pe Toma, fiul lui Dionisie, pentru nerespectarea unei cheazăii.

316. — 1355 iunie 11, *Oradea*. Capitlul din Oradea transcrie la cererea lui Andrei, episcopul Transilvaniei, un act din 1 mai 1342 privind moșia Uioara.

317. — 1355 iunie 13, *Avignon*. Papa Inocențiu al VI-lea întărește pe Ioan al lui Nicolae în arhidiaconatul de Tîrnava.

318. — 1355 iunie 14, *Avignon*. Papa Inocențiu al VI-lea întărește pe Ioan al lui Nicolae în arhidiaconatul de Tîrnava.

319. — 1355 iunie 17, <Oradea>. Capitlul de Oradea transcrie pentru Abraham, fiul lui Dionisie de Gherla, actul aceluiași capitlu din 3 martie 1350.
320. — 1355 iunie 23, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur raportează lui Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, că Ioan, fiul lui Marcu, s-a împotrivit la hotărnicirea unui pământ între Mirăslău și Decea.
321. — 1355 iunie 30, <Agria>. Capitlul din Agria adevărește înțelegerea dintre Clara, văduva lui Iacob, și Dionisie, fostul ban de Severin.
322. — 1355 iulie 4, Ludovic I, regele Ungariei, întărește bisericii de Zagreb actele din 25 noiembrie 1328 și din 1328 amintindu-se pecetea regelui Carol Robert, pierdută în Țara Românească.
323. — 1355 iulie 5, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește protestul împotriva zălogirii de către Dumitru, fiul lui Ioan, a moșiilor Semșen și Ker.
324. — 1355 iulie 6, <Vișegrad>. Capitlul din Strigoniu adevărește înțelegerea dintre Erne, Gheorghe și Ioan cu privire la împărțirea moșiilor Căuașd și Tăuți.
325. — 1355 iulie 8, Nicolae, judele curții regale, pune soroc lui Petru de Kálló pentru depunerea unui jurământ.
326. — 1355 <înainte de 9 iulie>. Obștea orașenilor din Brașov îl roagă pe Ludovic I, regele Ungariei, să-i păstreze în libertățile lor vechi în privința dijmelor bisericesti din Țara Bârsel.
327. — 1355 iulie 9, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește lui Nicolae, voievodul Transilvaniei, să asigure preoților din țara Bîrsei stringerea dijmelor ce li se cuvin.
328. — 1355 iulie 14, <Sibiu>. Cele 8 scaune săsești adevăresc că se va face o nouă numărătoare a caselor obligate la bir și punerea locuitorilor din Merghindeal în stăpînirea locului numit Valea Pășunii.
329. — 1355 iulie 15, <Arad>. Capitlul din Arad adevărește că Dumitru, episcopul de Oradea, a dat lui Nicolae, Ioan și Blasiu, nobili de Gurbediu și Ianoșda, două curți în satele Peterhaza și Tincă.
330. — 1355 iulie 16, <Alba Iulia>. Capitlul de Alba Iulia adevărește că Ioan, fiul lui Ladislau, a zălogit un sfert din moșia Sînmărtinul de Cîmpie.
331. — 1355 iulie 20, Oradea. Nicolae, palatinul Ungariei, dăruiește lui Iacob și Pavel, fiul lui Doja, moșia Tarnuk.
332. — 1355 iulie 26. Ludovic I, regele Ungariei, transcrie actul său din 19 iulie 1345, amintindu-se și demnitarilor din Transilvania.
333. — 1355 august 1, <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia adevărește că Nicolae, fiul banului Simion, a dat fiilor lui Mihail o jumătate din moșia Șmig.
334. — 1355 august 1, <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia adevărește că Nicolae, fiul banului Simion, și nepotii săi au împărțit între ei o pădure.
335. — 1355 august 10, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește comitelui de Satu Mare să cercetere pagubele pricinuite de Nicolae Roșu în acel comitat.
336. — 1355 august 15, Buda. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește capitlului din Oradea să-și trimită omul de mărturie la punerea fiicelor lui Ioan în stăpînirea părților lor din moșiile Sanislău, Nogkarul și Leta.
337. — 1355 august 26, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur adevărește că Ioan, fiul lui Vivian, a oprit pe fostul vicevoievod Petru de a pune stăpînire pe moșia sa Oradea.
338. — 1355 august 27, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește că Petru, fiul lui Simion, a jurat că este nevinovat în ce privește învinuirile aduse de soția și de fiul lui Toma de Bîrl.
339. — 1355 septembrie 3. Vicecomitele și cei patru juzi ai nobililor de Satu Mare raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, că Nicolae Roșu a săvîrșit nenumărate hoții.
340. — 1355 septembrie 3, Haram. Juzii nobililor din comitatul Caraș adevăresc că Nicolae, fiul lui Mihail, a zălogit lui Ștefan, fiul lui Dominic, un loc de curte din Giulvăz și un pământ din Baiola.
341. — 1355 septembrie 9, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește o întîmpinare a soției lui Toma de Bîrl.
342. — 1355 septembrie 21, <Oradea>. Capitlul din Oradea raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, că a trimis un om de mărturie la punerea în stăpînire a fiicelor lui Ioan de Encsencs în jumătățile moșiei Sanislău și a pămîntului Nogkarul și într-o parte a moșiei Leta, la care Mihail, fiul lui Gheorghe, s-a împotrivit.
343. — 1355 octombrie 1, <Oradea>. Capitlul din Oradea adevărește că Ioan, fiul lui Dominic, a zălogit lui Jakch de Coșelu o uliță în Coșeiu pentru 60 florini de aur.
344. — 1355 octombrie 12. Ludovic I, regele Ungariei, întărește lui Dragoș românul,

tatăl și fraților săi, actele din 15 și 29 septembrie 1349 cu privire la punerea lor în stăpânirea moșilor Giulești și Nyres.

345. — 1355 octombrie 18, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur adeverește înțelegerea dintre Barbara, Clara și Elisabeta, fiicele lui Toma, și Gal, fiul lui Ioan, cu privire la împărțirea unor moșii.

346. — 1355 noiembrie 3, <Oradea>. Capitlul din Oradea adeverește că Ana, soția lui Ladislau, și a împărțit bunurile și moșiile din comitatul Crasna și Alba între fiii și fiicele sale.

347. 1355 noiembrie 7, <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia adeverește că văduva lui Ioan de Ocna Sibiului și fiicele sale au vindut lui Andrei de Cilnic și fraților săi, sfertul lor din moșia Regulkyr.

348. — 1355 noiembrie 8. Comitele și juzii nobililor de Caraș adeveresc că Nicolae de Ciortea și fiii săi au dat Caterinei, sora lui Nicolae, și fiilor ei o treime din moșia Giulvăz, drept pătrime cuvenită fiicei.

349. — 1355 noiembrie 15, Vișegrad. Nicolae Szécsi, judele curții regale, amfăă procesul lui Toma, fiul lui Nicolae, cu Ladislau, fiul lui Ioan Lengyel.

350. — 1355 noiembrie 15, Batorkh. Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, transcrie sub formă de privilegiu, scrisoarea sa deschisă din 24 mai 1355 în legătură cu drepturile de stăpânire asupra moșiei Oarda de Jos.

351. — 1355 noiembrie 22, Vișegrad. Ludovic I, regele Ungariei, face cunoscută înțelegerea dintre Margareta, văduva lui Nicolae, Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, și magistrul Leukus în privința zestreii mamei lor.

352. — 1355 noiembrie 23, Galanbuch. Vicecomitele și juzii nobililor de Caraș adeveresc că Ștefan de Giulvăz s-a împăcat cu Nicolae diacul.

353. — 1355 noiembrie 29, <Agria>. Capitlul din Agria adeverește hotărnicirea moșilor Giulești și Nyres din Maramureș și punerea lui Dragoș și a fraților săi în stăpânirea lor.

354. — 1355 noiembrie 29, <Cluj-Mănăstur>. Conventul din Cluj-Mănăstur adeverește că Mannus de Căian a zălogit două drumuri de pe moșia Deuș lui Dumitru de Tyborthteleke și lui Nicolae vis Wos.

355. — 1355 noiembrie 30. Ludovic I, regele Ungariei, poruncește ca nobilii care au moșii în Transilvania, dar care nu locuiesc acolo, să participe negreșit la adunările obștești ale nobilimii din Transilvania.

356. — 1355 noiembrie 30, Vișegrad. Ladislau, secretar cancelar al regelui, adeverește că Petru, judele, a făcut un testament.

357. — 1355 decembrie 2, Vișegrad. Nicolae de Szécs, judele țării, hotărăște cu privire la împărțirea unor moșii, amintindu-se și demnitari din Transilvania.

358. — 1355 decembrie 2, <Alba Iulia>. Capitlul din Alba Iulia transcrie pentru Mihail de Cilnic un privilegiul lui Ladislau al IV-lea din 1272.

359. — 1355 decembrie 6, <Oradea>. Capitlul din Oradea adeverește că Ioan, fiul lui Martin, și fiii săi au donat lui Andrei, episcopul Transilvaniei, jumătate din moșia Chegea.

360. — 1355 decembrie 8, Avignon. Papa Inocențiu al VI-lea poruncește arhiepiscopilor și episcopilor din Ungaria și Transilvania să-i trimită un ajutor militar pentru recucerirea scaunului pontifical.

361. — 1355 decembrie 10, Sîntimbru. Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, cere capitlului din Alba Iulia să-i trimită omul de mărturie la hotărnicirea pământului Apati și la punerea abatelui Briccius în stăpânirea lui.

362. — 1355 decembrie 16, <Cenad>. Capitlul din Cenad adeverește că Lucia, fiica lui Albert de Suha, și fiii săi au vindut moșia Ozelew pentru 100 mărci.

363. — 1355 decembrie 21. Ludovic I, regele Ungariei, transcrie și confirmă pentru Ana, fiica lui Mauriciu de Medieș, actul său din 6 decembrie 1351.

RÉSUMÉS DES DOCUMENTS

1. <1351–1352>. Arnold de Caucina, envoyé du pape en Hongrie, au sujet des sommes recouvrées dans le diocèse de Cenad sur le revenu d'une année provenant des bénéfices vacants.

2. 4 janvier 1351, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia transcrit le privilège accordé par le roi Charles Robert le 20 janvier 1318 aux habitants de Mediaș, Șeica Mare et Șeica Mică.

3. 13 janvier 1351, <Dealul Orăzii>. Le convent de Dealul Orăzii confirme l'arrangement intervenu entre Ladislas de Bege et Michel de Petlend relativement à une terre.

4. 13 janvier 1351, Agria. Pierre et Gothard, chanoines de l'église de Agria, confirment l'arrangement intervenu entre le magister Thomas, fils de Denis de Luceuet et de Reghin, d'une part, et sa soeur Claire, de l'autre.

5. 18 janvier 1351, Buda. Louis Ier, roi de Hongrie, ordonne au vice-comes et aux juges des nobles du comitat de Satu Mare d'examiner le litige concernant un acte de violence commis par Michel Cantor et ses serviteurs contre Briccius Cantor de Janusy.

6. 19 janvier <1351>, <Agria>. Le chapitre de Agria transcrit pour Thomas, fils de Denis de Reghin, la lettre de Pierre, archidiacre de Kwes, et du magister Pierre, chanoines de l'église de Agria, du 13 janvier 1351.

7. 21 janvier 1351, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia confirme que Jean, fils d'Alexandre, noble de Sincraiu, a donné en nantissement à Jacques, fils de Michel, la troisième partie de la terre de Borsiacabfalwa située près de la rivière de Tirnava.

8. 27 janvier 1351, Mofin. Le vice-comes Ladislas et les quatre juges des nobles du comitat de Satu Mare rapportent au roi Louis Ier qu'ils ont examiné le litige opposant Michel Cantor à Briccius Cantor de Janusy.

9. 28 janvier 1351, Buda. Nicolas, palatin de Hongrie, demande au chapitre de Oradea d'envoyer un homme digne de confiance afin qu'on traduise en justice les fils du magister Jean, fils de Thomas de Lazuri.

10. 3 février 1351, Buda. Louis Ier, roi de Hongrie, ordonne au convent de Dealul Orăzii d'envoyer son homme de confiance pour assister à l'installation du magister Jakch et de ses frères dans la possession de la terre de Virșolț, dans le comitat de Crasna.

11. 3 février 1351 <Turda>. Thomas, voïvode de Transylvanie, demande au chapitre de Alba Iulia d'envoyer son homme digne de confiance pour assister à l'installation de Michel, chanoine du chapitre de Alba Iulia, et de Pierre le notaire dans la possession de la terre de Ciunga du comitat de Alba.

12. 5 février 1351, Turda. Thomas, voïvode de Transylvanie, demande au chapitre de Alba Iulia d'envoyer son homme de confiance pour la délimitation du domaine de Copșa, dans le comitat de Alba, et l'installation des fils de Blasiu et d'André dans la possession de celui-ci.

13. 9 février 1351, Turda. Thomas, voïvode de Transylvanie, demande au chapitre de Alba Iulia d'envoyer son homme de confiance pour assister à l'installation du comes Pierre de Biertan dans la possession des terres de Repafalua et de Petiș.

14. 14 février 1351, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia rapporte à Thomas, voïvode de Transylvanie, que le magister Michel, charoine du chapitre de Alba Iulia, et Pierre le notaire sont entrés en possession de la terre de Ciunga du comitat de Alba.

15. 27 février 1351. Louis Ier, roi de Hongrie, ordonne que soit transcrit un acte par lequel on a fait don de deux terres à Dominique bar de Mačva, et à son frère. Dans la liste des dignitaires, évêques et hauts dignitaires de Transylvanie.

16. 27 février 1351, <Dealul Orăzii>. Le convent de Dealul Orăzii confirme que Ladislas de Carei lègue à ses parents Merhardt et Etienne une partie de la terre de Dedemez du comitat de Satu Mare.

17. 9 mars 1351, <Dealul Orăzii>. Le convent de Dealul Orăzii rapporte à Louis Ier, roi de Hongrie, que le magister Jakch et ses frères sont entrés en possession de la terre de Virșolt.

18. 28 mars 1351. Etienne, duc de Transylvanie, transcrit, sur la demande d'Etienne, ban de Slavonie, Croatie et Dalmatie, un acte concernant la donation de certaines cités.

19. 28 mars 1351, <Oradea>. Le chapitre de Oradea rapporte à Nicolas, palatin de Hongrie, que les fils du magister Jean, fils de Thomas de Lazuri, ont été traduits en justice.

20. 29 mars 1351. Louis Ier, roi de Hongrie, fait don à Nowak, soldat de sa cour, de certaines terres en Croatie. Dans la liste des dignitaires évêques et hauts dignitaires de Transylvanie.

21. 30 mars 1351, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia confirme que les nobles Ladislas et Michel ont protesté contre le magister Lach, comes des Sicules, qui a envahi une partie de leur terre de Petrisat, lors de l'expédition du roi Charles Robert en Valachie <1330>.

22. 3 avril 1351, Buda. Thomas, juge du pays, avec le palatin, avec l'ancien ban de Slavonie et de Croatie et avec Nicolas, fils de Peteuch, autrefois voïvode de Transylvanie, rend une sentence dans un procès concernant plusieurs terres.

23. 11 avril 1351, Buda. Louis Ier, roi de Hongrie, ordonne que soit transcrite une charte de privilège de Nicolas de Szécs, ban de Severin.

24. 14 avril 1351, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme que Elisabeth et Claire, filles de Michel de Pethlend, et Marguerite, fille de Paul de Borzești, ont confié les parts de terre qui leur revenaient aux bons soins du comes Georges, fils de Jacques de Iara.

25. 14 avril 1351, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme qu'Elisabeth, épouse de Michel de Pethlend, et les filles de Bonch, frère de Michel, ont donné en nantissement les parties de terre qui leur revenaient à Georges, fils de Jacques de Iara.

26. 24 avril 1351, Buda. Louis Ier, roi de Hongrie, fait don au magister Kolus de plusieurs terres pour les fidèles services rendus au roi Charles Robert lors de l'expédition contre Basarab, voïvode de la Valachie.

27. 25 avril 1351, Moftin. Le vicecomes et les quatre juges des nobles du comitat de Satu Mare confirment que Jean de Garan a tué un serf d'Etienne de Nagysenyén.

28. 31 avril 1351, Avignon. Le pape Clément VI autorise Thomas, évêque élu de Cenad, à recevoir le sacre de la part de tout évêque catholique.

29. 4 mai 1351, <Alba Iulia>. Salomon, archidiacre de Turda et grand vicaire de l'évêque de Transylvanie, ajourne le jugement d'un procès d'héritage.

30. 6 mai 1351, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme que Jean, fils de Nicolas Cantor, a racheté la partie qui lui revenait de plusieurs terres situées dans le comitat de Satu Mare.

31. <7 mai 1351—6 mai 1352>. Arnold de Caucina, envoyé du pape en Hongrie, fait mention du nom de Benoît, archidiacre de Pincota, parmi les membres du chapitre de Agria.

32. 8 mai 1351, Buda. Thomas, juge royal, ajourne le procès entre Etienne de Nagysenyén et Etienne de Oar.

33. 8 mai 1351, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia confirme que sur la demande du noble Gal, fils de Jean de Boteni, il a transcrit l'acte de celui-ci du 1er juillet 1349 concernant une partie de la terre de Frata.

34. <Entre le 9 mai et 3 le juin 1351>. Le magister Désiré vicecomes de Solnocul din Afară, et les quatre juges des nobles ont fait entrer le magister Désiré en possession de la terre de Cîmpenița.

35. 12 mai 1351, Buda. Thomas, juge royal, fait savoir que Thomas le notaire a renoncé à la terre de Zeben du comitat de Bihor en faveur du monastère de Sainte-Anne de Oradea.

36. 12 mai 1351. Thomas, juge du pays, confirme que Jean et Alexandre de Chelen et Grégoire le Sicule et Michel, le frère de celui-ci, ont conclu un accord au sujet d'une terre. On y mentionne Nicolas, fils de Peteuch, ancien voïvode de Transylvanie, et le fait que certains actes n'ont pu être présentés, ayant été laissés en Transylvanie.

37. 15 mai 1351, Buda. Thomas, juge royal, adjuge au magister Marouch et à son épouse les terres de Tarcea et de Apaten du comitat de Bihor.

38. 30 mai 1351, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme que Désiré, vicecomes de Solnocul din Afară, a cédé, à André, évêque de Transylvanie, la terre de Cîmpenița en échange d'un rachat de lo marks.

39. 2 juin 1351, Buda. Louis Ier, roi de Hongrie, charge son chapelain Etienne d'examiner une plainte des nonnes du monastère de Sainte-Anne de Oradea contre le prêtre Jacques qui leur a envahi un vignoble et un moulin.

40. 3 juin 1351, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur transcrit une lettre de Désiré, vicecomes de Solnocul din Afară, au sujet de la terre de Cimpenița.

41. 4 juin 1351. Louis Ier, roi de Hongrie, confirme à la demande des nonnes du monastère de Sainte-Anne de Oradea, l'acte du 1er mai 1342 d'André, évêque de Oradea.

42. 9 juin 1351, <Oradea>. Le chapitre de Oradea fait savoir qu'il a envoyé son homme digne de confiance pour la remise d'une lettre royale au vicecomes et aux juges des nobles du comitat de Satu Mare.

43. 23 juin 1351, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme l'accord conclu entre Jean de Poche et d'autres, d'une part, et Luchasius de Omăria et d'autres, de l'autre, en liaison avec des différends plus anciens.

44. 3 juillet 1351, Buda. Louis Ier, roi de Hongrie, ne permet plus au palatin de Hongrie de tenir les assemblées générales du comitat de Satu Mare sur les terres de Gelyenus.

45. 11 juillet 1351, <Avignon>. Louis Ier, roi de Hongrie, demande et obtient de la part du pape Clément VI l'autorisation d'édifier des églises et d'exempter du paiement de la dime les schismatiques, les païens et autres de Hongrie ou de son voisinage, qui passeront au catholicisme.

46. 11 juillet 1351, Avignon. Le pape Clément VI accorde à Louis Ier, roi de Hongrie, l'autorisation d'édifier des églises pour les schismatiques, les païens et autres de Hongrie ou du voisinage, qui se convertiront au catholicisme.

47. 11 juillet 1351, <Avignon>. Elisabeth, reine de Hongrie, demande et obtient de la part du pape Clément VI que Démétrius de Mariad, chanoine de Oradea, soit nommé dans la fonction de préposé.

48. 11 juillet 1351, Avignon. Paul, ambassadeur du roi Louis Ier, demande à l'intention de Nicolas de Lipova, un canonic dans le diocèse de Agria.

49. 21 juillet 1351, près de Sarospatak. Nicolas, palatin de Hongrie, décide qu'à l'avenir les assemblées générales du comitat de Satu Mare ne se tiennent plus sur les terres de Gelyenus.

50. 23 juillet <1351>, <Dealul Orăzii>. Le convent de Dealul Orăzii transcrit un acte du 13 janvier 1351 concernant les bornes qui séparent la terre dénommée Cheustelek de la terre de Petlend.

51. 26 juillet 1351, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme qu'André, Jean et Nicolas de Noghfa ont vendu à l'Eglise de Transylvanie la partie qui leur revenait des terres de Ciurăfaia.

52. 2 août 1351, Timișoara. Le vice-comes et les juges des nobles du comitat de Timiș confirment que les hôtes de Mera ont labouré certaines parties de la terre de Ozlar à ses confins.

53. 3 août 1351, <Cenad>. Le chapitre de Cenad rapporte à Louis Ier, roi de Hongrie, qu'il a mis les fils de Hensch en possession de leur terre de Benins.

54. 4 août 1351, <près de Gelyenus>. Nicolas, palatin de Hongrie, confirme qu'André de Lachk, comes de Satu Mare, a imposé trois nouveaux péages pour le passage du Someș.

55. 4 août 1351, <près de Gelyenus>. Nicolas, palatin de Hongrie, confirme que Nicolas, fils d'André de Olchva, a empêché Étienne, fils de Paul, le notaire d'Évr, de mettre en gage la terre d'Apathy.

56. 4 août 1351, <près de Gelyenus>. Nicolas, palatin de Hongrie, confirme qu'il a été défendu à Pierre de Panyola et à ses fils de donner en nantissement leurs terres, et aux fils de Nicolas de Domohida de recevoir ces terres en gage.

57. 4 août 1351, <près de Gelyenus>. Nicolas, palatin de Hongrie, confirme dans l'assemblée générale des nobles du comitat de Satu Mare et de Ugocea que Jean de Garany a maltraité un serf de Étienne de Semyén.

58. 6 août 1351, <près de Gelyenus>. Nicolas, palatin de Hongrie, ajourne le procès entre Jean de Kisvárda, d'une part, et Thomas de Oșvarău et autres, de l'autre, pour les terres de Keresztur et de Porumbéști.

59. 6 août 1351, <près de Gelyenus>. Nicolas, palatin de Hongrie, confirme que les terres de Dobolț et autres sont contiguës aux terres de Ordo et de Rakaz.

60. 3 septembre 1351, <Dealul Orăzii>. Le convent de Dealul Orăzii confirme que Jean, fils de Ladislas, a donné en nantissement à Démétrius, évêque de Oradea, des parties des terres de Gurbédiu et autres.

61. 13 septembre 1351, Satu Mare. André, évêque de Transylvanie, autorise les fils de Ladislas de Zakeres à entretenir un prêtre.

62. 22 septembre 1351, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme que Georges de Iara a vendu au magister Thomas, fils de Denis de Reghin, une partie d'une terre déserte dénommée Bank du comitat de Turda.

63. 29 septembre 1351, Buda. Louis Ier, roi de Hongrie, confirme que le préposé de Alba Regală a fait don à Ladislas de Nădășelu et à son épouse d'une partie de la terre de Popești du comitat de Cluj.

64. 29 septembre 1351, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme que Michel, fils de Démétrius de Keresztus, a donné en nantissement la moitié de la terre de Keresztus du comitat de Dăbica à Nicolas surnommé Vas et à Jean surnommé Acyl.

65. 9 octobre 1351, Sîntimbru. Egidius, vice-voïvode de Transylvanie, demande au chapitre de Alba Iulia d'envoyer son homme de confiance pour l'installation du magister Nicolas, fils du ban Simon, dans la possession de la terre de Copșa Mică.

66. 13 octobre 1351, Buda. Thomas, juge royal, ajourne le procès entre Philippe, le préposé de l'église de Oradea, et Jean de Kisvărda.

67. <Avant le 18 octobre 1351 ou avant le 27 juin 1352>. L'assemblée des habitants du district de Sibiu prie Louis Ier, roi de Hongrie, et la reine mère Elisabeth de maintenir pour les curés du décanat de Brașov le droit d'utiliser en entier les dîmes qui leur reviennent.

68. <18 octobre> 1351, Buda. Etienne, duc de Transylvanie, défend que les hôtes de Dej soient traduits en justice pour les différends des autres.

69. 18 octobre 1351, Buda. Etienne, duc de Transylvanie, ordonne à Nicolas, fils de Briccius, comes de Brașov, et à d'autres de ne plus amasser les dîmes qui reviennent aux prêtres du décanat de Brașov.

70. 19 octobre 1351, Cojocna. Le comes de Cluj, condamne le noble Dominique de Glimbaș à payer une amende au noble Etienne de Nădășel pour s'être opposé à ce que ce dernier achète des dîmes versées par les serfs.

71. 24 octobre 1351, Sibiu. Les statuts du chapitre de Sibiu rédigés par le notaire Jean de Limuda.

72. 25 octobre 1351, Dej. Le monastère de Dej confirme qu'il a vendu un moulin à Folkus, habitant de Dej.

73. 27 octobre 1351, Buda. Louis Ier, roi de Hongrie, ordonne au convent de Dealul Orăzii d'envoyer son homme digne de confiance pour la délimitation de certaines parties des terres de Petea, du comitat de Satu Mare.

74. 8 novembre 1351, <Arad>. Le vicecomes et les juges des nobles du comitat de Arad font connaître le résultat de l'enquête concernant les dommages commis par les serfs de Gurk, Cublus et Mașloc sur les domaines de Thold et Berbenche.

75. 12 novembre 1351, Oradea. Le chapitre de Oradea rapporte à Louis Ier, roi de Hongrie, au sujet de l'enquête sur l'accord concernant les limites de certaines terres.

76. 12 novembre 1351, <Oradea>. Le chapitre de Oradea rapporte à Louis Ier, roi de Hongrie, au sujet de l'enquête sur un acte de violence.

77. 15 novembre 1351, <Dealul Orăzii>. Le convent de Dealul Orăzii rapporte à Louis Ier, roi de Hongrie, au sujet de la délimitation de certaines parties des terres de Petea du comitat de Satu Mare.

78. 18 novembre 1351, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia confirme que Nicolas surnommé Voss a empêché les nobles Manus et Barthélemy de Caianu d'aliéner les terres de Popteleac, Cernuc et Bolugyanustelke.

79. 20 novembre <1351>, Vișegrad. Thomas, ancien voïvode de Transylvanie, ordonne à Nicolas de Cherechiu, son fonctionnaire de Gurk, de ne pas permettre à ses serfs de se servir des terres de Thold et Berbenche.

80. 21 novembre 1351, Sîntimbru. Egidius, vice-voïvode de Transylvanie, demande au convent de Cluj-Mănăstur d'envoyer son homme digne de confiance pour un arbitrage concernant la terre de Mykoteleke.

81. 21 novembre 1351, Sîntimbru. Egidius, vice-voïvode de Transylvanie, fait connaître l'accord intervenu en sa présence entre Ivanca de Iuș d'une part, et Gal, fils de Both, de l'autre, au sujet d'un lopin de terre dénommé Mykoteleke.

82. 23 novembre 1351, Buda. Ladislas, préposé de Čazma, confirme l'accord des fils de Jean Lengyel de payer une quantité de drap de Tournai à Jachk de Coșeiu.

83. 6 décembre 1351, Buda. Louis Ier, roi de Hongrie, confirme que Anne, fille du magister Maurice de Medieș, s'oblige à céder à son frère Simon les terres qui lui reviennent de la part de ses grands-parents. En échange, Simon lui fait don entre autres de la cité de Șimleul Silvaniei.

84. 8 décembre 1351, Buda. Thomas, juge royal, adjuge la terre de Touthsolyumus à Jean le notaire et aux frères de celui-ci, mention étant faite également du séjour du roi Louis en Transylvanie <en 1349>.

85. 9 décembre 1351. Louis Ier, roi de Hongrie, fait don au magister Pierre surnommé Paharus d'une cité. Dans la liste des dignitaires évêques et hauts dignitaires de Transylvanie.

86. 11 décembre 1351. Louis Ier, roi de Hongrie, transcrit et confirme à la noblesse les privilèges accordés par le roi André II par la bulle d'or de 1222, auxquels il en ajoute de nouveaux.

87. 16 décembre 1351, Buda. Louis Ier, roi de Hongrie, ordonne aux prélats, aux nobles, aux douaniers, aux fonctionnaires et aux hommes de toute condition de ne pas importuner les citadins de Sibiu qui font circuler leurs marchandises à travers le royaume entier.

88. 1352. Louis Ier, roi de Hongrie, fait don de la terre de Urman du comitat de Timiș à Paul, Michel et Pierre, fils de Pierre surnommé Pogan.

89. 1352. Dans un procès survenu en 1418 entre Clément de Folt et Jean de Ilia il s'agit d'un partage de terres effectué en 1352.

90. 8 janvier 1352, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme l'accord conclu entre Anne, épouse du magister Ladislas de Nyirbator et son frère, le magister Simon, comes de Pojou et Győr, au sujet de leurs terres.

91. 9 janvier 1352, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme qu'Etienne, fils de Jean de Moruț, a donné en nantissement à Nicolas surnommé Arrus la terre de Hășdate du comitat de Dăbica.

92. 13 janvier 1352, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia confirme pour le comes Fucco de Sebeș, l'acte du conseil de Sebeș en date du 24 juin 1345.

93. 20 janvier 1352, <Avignon>. Le pape Clément VI donne son accord pour que le chapelain Jean, fils d'André, soit nommé préposé dans l'église de St. Georges de Szentgyörgy.

94. 20 janvier 1352, Avignon. Le pape Clément VI réserve pour Jean, fils d'André, le poste de préposé de l'église de St. Georges de Szentgyörgymező.

95. 20 janvier 1352, Avignon. Le pape Clément VI accorde à Ladislas, fils de Thomas, une dignité dans le diocèse de Strigoni.

96. 23 janvier 1352, Săuca. Le vice-comes de Solnocul din Afară confirme la plainte d'Etienne, fils de Nicolas, contre Paul, fils d'Abraham.

97. 24 janvier 1352, Buda. Nicolas, palatin de Hongrie, donne gain de cause à Pouch de Rakamaz dans un procès, mention étant faite de lettres, terres et dignitaires de Transylvanie.

98. 10 février 1352. Louis Ier, roi de Hongrie, confirme un acte de donation de Charles Robert. Parmi les dignitaires, également le voïvode et les évêques de Transylvanie.

99. 10 février 1352. Louis Ier, roi de Hongrie, confirme un acte. Parmi les dignitaires également le voïvode et les évêques de Transylvanie.

100. 13 février 1352, Avignon. Le pape Clément VI prie Louis Ier, roi de Hongrie, de délivrer Rogerius de Sanseverino.

101. 19 février 1352, Buda. Etienne, duc de Zips, transcrit et confirme à Nicolas, ancien voïvode de Transylvanie, un privilège royal.

102. 26 février 1352. Louis Ier, roi de Hongrie, transcrit le privilège du roi André II, de 1218. Parmi les dignitaires également le voïvode et les évêques de Transylvanie.

103. 29 février 1352, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme un accord pour l'échange de certaines terres du comitat de Bihor.

104. 9 mars 1352, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme que Nicolas, fils de Denis de Macha, et ses frères ont donné certaines terres aux descendants de Nicolas de Domohida en tant que rachat pour l'assassinat de ce dernier.

105. 22 mars 1352, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur rapporte à Egidius, vice-voïvode de Transylvanie, au sujet de la délimitation de la terre de Mykotelke.

106. <Après 22 mars> 1352, <Sintimbru>. Etienne, vice-voïvode de Transylvanie, transcrit la lettre du vice-voïvode de Transylvanie, Egidius, du 21 novembre 1351 et la lettre du convent de Cluj-Mănăstur du 22 mars 1352.

107. 23 mars <1352>. On offre à Ladislas de Cacho le poste de préposé de Bács.

108. 31 mars 1352, Buda. Nicolas, palatin de Hongrie, confirme l'échange de certaines parties de terres.

109. 8 avril 1352, Nyaláb. Nicolas, comes de Solnoc, ordonne à Pierre, châtelain de Sásvar, de se préparer à partir avec le voïvode de Transylvanie dans une expédition contre les Tatares.

110. 11 avril 1352, Buda. Louis Ier, roi de Hongrie, ordonne au chapitre de Oradea de faire entrer Jean, fils de Pierre, en possession de la terre de Raph.

111. 12 avril 1352, <Oradea>. Le chapitre de Oradea rapporte à Louis Ier, roi de Hongrie, le résultat de l'enquête entreprise au sujet de la plainte des nobles de Kalló.

112. 20 avril 1352. Louis Ier, roi de Hongrie, confirme l'acte de Thomas, juge royal, en date du 8 décembre 1351, mention y étant faite également de dignitaires de Transylvanie.

113. 24 avril 1352, *Buda*. Louis 1er, roi de Hongrie, ordonne au chapitre de Oradea de remettre à André, évêque de Transylvanie, des copies d'après les actes concernant les terres et les droits de l'évêché de Transylvanie.

114. 28 avril 1352, Louis 1er, roi de Hongrie, confirme à Abraham, fils de Denis, deux actes privilégiés de 1347 et 1349, concernant les limites des terres de Gherla, Mortunteluke, Sfintul Duh et Ineu.

115. 1er mai 1352, *Buda*. Thomas, juge, royal, ajourne le procès intervenu entre Philippe, préposé de l'église de Oradea, et Jean de Kisvárd.

116. 7er mai 1352, *Oradea*. Le chapitre de Oradea rapporte à Nicolas Konth, voïvode de Transylvanie, au sujet de l'introduction de Jean de Cehăluș dans la possession de la terre de Raph.

117. 1er mai 1352, *Oradea*. Le chapitre de Oradea confirme le partage des terres de Bercu et Syma du comitat de Satu Mare.

118. 8 mai 1352, *Oradea*. Le chapitre de Oradea remet à André, évêque de Transylvanie, une copie de l'acte du 29 juillet 1343 du même chapitre.

119. 8 mai 1352, *Oradea*. Le chapitre de Oradea remet à André, évêque de Transylvanie, une copie de l'acte du 1er juin 1344 du même chapitre.

120. 8 mai 1352, *Oradea*. Le chapitre de Oradea remet à André, évêque de Transylvanie, une copie de l'acte du 1er juin 1345 émanant du même chapitre.

121. 8 mai 1352, *Oradea*. Le chapitre de Oradea remet à André, évêque de Transylvanie, une copie de l'acte du 26 mars 1346 émanant du même chapitre.

122. 8 mai 1352, *Oradea*. Le chapitre de Oradea remet à André, évêque de Transylvanie, une copie de l'acte du 14 avril 1348 émanant du même chapitre.

123. 8 mai 1352, *Buda*. Le chapitre de Buda confirme que le magister Ladislas, fils de Jean, a reçu de la part du magister Simon tous les documents et lettres concernant la cité de Șimleu.

124. 10 mai 1352, *Buda*. Nicolas, palatin de Hongrie, ajourne la présentation de certains actes, vu que l'une des parties en litige devait se rendre avec la reine de Hongrie à Lipova et Oradea.

125. 25 mai 1352, *Villeneuve-lès-Avignon*. Louis 1er, roi de Hongrie, demande et reçoit de la part du pape Clément VI un poste de chanoine prébendé et le lectorat de l'église de Agria pour Jean, lecteur de Arad.

126. 30 mai 1352, *Oradea*. Le chapitre de Oradea confirme qu'Etienne, fils de Michel, a emprunté à ses oncles 200 marks afin de racheter trois terres dont il avait été dépossédé injustement.

127. 30 mai 1352, *Lelez*. Le convent de Lelez confirme que le magister Jean, fils de Ladislas, a prêté serment de disculpation dans le litige de la prise abusive de deux boeufs.

128. 6 juin 1352, *Avignon*. Le pape Clément VI confie à Jean de Scherffenbergh, chapelain du roi de Hongrie, un canonicat, une prébende ainsi que l'archidiaconat d'Arad.

129. 14 juin 1352, *Cluj-Mănăstur*. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme qu'il a été envoyé un prêtre au chevet de Michel, noble de Kerestur, se trouvant à l'article de la mort.

130. 27 juin 1352, *Pilis*. Elisabeth, reine de Hongrie, ordonne à Nicolas, voïvode de Transylvanie, de défendre les curés du décanat de Brașov contre ceux qui s'approprient un quart des dîmes revenant à ceux-là.

131. 27 juin 1352, *Cenad*. Le chapitre de Cenad confirme que Michel, fils d'Etienne, et Barthélemy, le fils de celui-ci, ont donné en nantissement la terre de Ozewlsos.

132. 29 juin 1352, *Poșega*. Le chapitre de Poșega confirme que Blasius, noble de Vrbas, a donné en nantissement à Nicolas de Tarkö une partie de sa terre de Prisavje pour 70 marks.

133. 2 juillet 1352, *Avignon*. Le pape Clément VI confie à Pierre, fils de Berthold, un poste de chanoine.

134. 5 juillet 1352, *Mofun*. Ladislas, vice-comes de Satu Mare, rapporte à Louis 1er, roi de Hongrie, au sujet des abus commis par les nobles de la famille Kantor de Ders, qui ont frappé des serfs.

135. 11 juillet 1352, *Agria*. Le chapitre de Agria rapporte à Louis 1er, roi de Hongrie, au sujet de certains abus confirmés dans l'assemblée publique des nobles du comitat de Satu Mare.

136. 15 juillet 1352, *Avignon*. Le pape Clément VI loue la décision de Louis 1er, roi de Hongrie, de lutter contre les schismatiques qui se trouvent dans le voisinage du royaume de Hongrie.

137. 15 juillet 1352, Avignon. Le pape Clément VI accorde à Louis 1er, roi de Hongrie, le droit de prélever la dime sur les revenus de l'église du royaume de Hongrie et des régions dépendant d'elle, pour soutenir la lutte contre les Tatares et autres païens.

138. 15 juillet 1352, Avignon. Le pape Clément VI ordonne aux évêques de Zagreb, de Oradea et de Cenad de percevoir de chez les ecclésiastiques de leurs diocèses la dime accordée par lui à Louis 1er, roi de Hongrie, pour la défense du royaume contre les Tatares et autres païens.

139. 1er août 1352, <Oradea>. La chapitre de Oradea confirme que les descendants de Nicolas de Domohida sont entrés en possession de plusieurs terres en tant que rachat pour un crime d'homicide.

140. 13 août 1352, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme que Jean et Ladislav, fils de Nicolas, ont donné en nantissement une terre à André, évêque de Transylvanie.

141. 22 août 1352, Sîntimbru. Etienne, vice-voïvode de Transylvanie, demande au chapitre de Alba Iulia d'envoyer son homme de confiance pour empêcher les Roumains qui dépendent de la cité de Keechkes de ravager les vignobles situés sur la colline de Tibru.

142. 22 août 1352, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme que Manus et Barthélemy, nobles de Căianu, ont donné en nantissement leur terre de Undoteleke, aux citadins de Cluj.

143. 24 août, <Alba Regală>. Nicolas, palatin de Hongrie, et juge des Coumans, absout le magister Dominique, fils de Zoard, de l'accusation d'avoir frappé de la fausse monnaie.

144. 1er septembre, Oradea. Le chapitre d'Oradea confirme que Paul et Pierre, nobles de Bank, ont donné la troisième partie d'une terre qui leur appartenait en échange d'un haras et de la dot de la mère de Georges et Hélène, leurs frères maternels.

145. 16 septembre 1352, Buda. Louis 1er, roi de Hongrie, ordonne au convent de Dealul Orăzii d'envoyer un homme de confiance pour enquêter les circonstances dans lesquelles les hommes de Nicolas se Sărăuad ont pris de force des céréales de sur la terre de Kene.

146. 20 septembre 1352, Buda. Louis 1er, roi de Hongrie, décide que les dîmes dues à l'évêque de Transylvanie et au chapitre de Alba Iulia ne soient plus prélevées en nature mais en argent.

147. 26 septembre 1352. Louis 1er, roi de Hongrie, reconnaît que plusieurs terres se trouvant en la possession de Pierre surnommé Paharus appartiennent à la cité de Suplovac.

148. 6 octobre 1352, <Dealul Orăzii>. Le convent de Dealul Orăzii rapporte à Louis 1er, roi de Hongrie, le résultat de l'enquête concernant la plainte de Jean le Grand de Cehăluț.

149. 10 octobre 1352, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia transcrit à la demande du magister Nicolas surnommé Wos l'acte du convent de Cluj-Mănăstur en date du 14 juin 1352.

150. 15 octobre 1352, Buda. Nicolas, palatin de Hongrie, ajourne le procès entre Jean de Kisvárda et Etienne, fils de Ladislav, concernant la terre de Petea.

151. 6 novembre 1352, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme l'échange de certaines parties de terres entre Corrad, fils de Nicolas, et son fils Ladislav, d'une part, et Etienne, fils de Laurent, d'autre part.

152. 8 novembre 1352, Iladria. Pousa de Zer, comes de Caraș, fait don à Iuga et Bogdan, fils d'Etienne de Mitnic, du cazăet de Valea Mitnic.

153. 18 novembre 1352, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme la révision du partage de certaines terres effectué en 1329 entre Martin et Simon, les fils de Pierre de Ciumești, d'un côté, et d'autres de l'autre.

154. 21 novembre 1352, Sîntimbru. Etienne, vice-voïvode de Transylvanie, ajourne le procès concernant la terre dénommée Micești.

155. 23 novembre 1352, Buda. Louis 1er, roi de Hongrie, fait don à Nicolas, voïvode de Transylvanie, et à Leukus, comes des Sicules, de plusieurs terres.

156. 15 décembre 1352, Sîntimbru. Etienne, vice-voïvode de Transylvanie, demande au chapitre de Alba Iulia d'envoyer son homme digne de confiance pour la délimitation des terres de Coasta et de Tăușeni.

157. 21 décembre 1352, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme que Jean et Ladislav, les fils de Nicolas surnommé Wos, ont donné en nantissement à Thomas, fils de Jean, la moitié de la terre de Sîntioana contre 100 fl. pour une année.

158. 28 décembre 1352. Louis 1er, roi de Hongrie, fait don à Novak, fils de Pierre, ainsi qu'à ses frères maternels, de trois terres royales.

159. 29 décembre 1352, <Alba-Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia rapporte à Etienne, vice-voïvode de Transylvanie, qu'il a envoyé un homme digne de confiance pour la délimitation de la terre de Tăușeni et a fait entrer Gall, fils de Jean, en sa possession.

160. 30 décembre 1352, Sîntimbru. Étienne, vice-voïvode de Transylvanie, demande au chapitre de Alba Iulia de rédiger une lettre sous la forme d'un privilège concernant la prise de possession de la terre de Tăușeni par Gall, fils de Jean.

161. 30 décembre 1352, <Alba-Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia transcrit à la demande d'Étienne, vice-voïvode de Transylvanie, la lettre du 29 décembre 1352 concernant la prise de possession de la terre de Tăușeni par le magister Gall, fils de Jean.

162. <1353>. Louis Ier, roi de Hongrie, fait don à Elisabeth, épouse d'André, comes de Satu Mare et de Maramureș, des terres de son frère Michel.

163. 20 janvier 1353, Buda. Thomas, juge royal, ajourne un procès entre Petru, fils de Leukus de Nyirbátor, et d'autres.

164. 25 janvier 1353, <Turda>. Nicolas, voïvode de Transylvanie, confirme que Michel, fils d'Isac, a chargé le magister Nicolas et Simon surnommé Derekus de regagner ses terres envahies.

165. 25 janvier 1353, Turda. Étienne, vice-voïvode de Transylvanie, décide qu'Étienne, fils de Ladislas, prête serment avec d'autres qu'il n'est pas coupable d'homicide.

166. 29 janvier 1353, Turda. Nicolas Konth, voïvode de Transylvanie, décide que la terre de Beke, prise en possession par les nobles de Nima, soit restituée aux habitants de Ocna Dejului.

167. 30 janvier 1353, Buda. Louis Ier, roi de Hongrie, ordonne qu'aucun des parents de Ladislas, fils de Jean, fils de Briciu de Batur, ne puisse acquérir de la part de celui-ci, le moindre lopin de ses terres.

168. 31 janvier 1353, Buda. Nicolas, palatin de Hongrie, ordonne au chapitre de Győr d'envoyer un homme digne de confiance pour l'évaluation des terres de Pierre de Bozin.

169. 1 février 1353, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia transcrit à la demande de Beken, fils de Pierre, noble de Lopadea, l'acte du roi Louis en date du 16 octobre 1347.

170. 2 février 1353, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme l'accord intervenu entre Manus, noble de Căian, Barthélemy, son frère, et Nicolas surnommé Wos, au sujet d'une mise en gage.

171. 2 février 1353, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme l'accord entre Manus, noble de Căian, Barthélemy, son frère, et Nicolas surnommé Wos concernant la mise en gage et le rachat d'une partie de la terre de Deușu.

172. 14 février 1353, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme que Manus et Barthélemy de Căian ont donné en nantissement à Nicolas surnommé Wos la terre de Deuș.

173. 17 février 1353, Buda. Louis Ier, roi de Hongrie, transcrit l'acte du chapitre de Oradea en date du 28 octobre 1349.

174. 20 février 1353, Sîntimbru. Étienne, vice-voïvode de Transylvanie, demande au chapitre de Alba Iulia d'envoyer son homme digne de confiance pour la délimitation de la terre de Fiscut et l'installation de Jean de Fiscut dans la possession de la terre envahie par les Saxons de Sîngeorgiul Nou.

175. 12 mars 1353, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia rapporte à Étienne, vice-voïvode de Transylvanie, qu'il a procédé à la délimitation de la terre de Fiscut et que Jean de Fiscut en a pris possession.

176. 13 mars 1353, Sîntimbru. Étienne, vice-voïvode de Transylvanie, demande au chapitre de Alba Iulia de confirmer le droit de possession de Jean de Fiscut sur la terre de Fiscut tout entière.

177. 13 mars 1353, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia confirme que Nicolas surnommé Wos empêche Mannus et Barthélemy de Căian de vendre, de mettre en gage et d'aliéner les terres de Popteleac et Cernuc.

178. 14 mars 1353, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia transcrit et confirme deux documents relatifs à la terre de Fiscut.

179. 25 mars 1353, Buda. Nicolas, palatin de Hongrie, adjuge la moitié de la terre de Hene, mention étant faite d'actes du chapitre de Oradea et du convent de Dealul Orăzii.

180. 27 mars 1353, Buda. Nicolas, voïvode de Transylvanie, confirme que Démétrius, le serf du magister Ladislas, et Nicolas de Sărauad n'ont pas comparu en instance contre le magister Jean de Cehăluș.

181. 28 mars 1353. Louis Ier, roi de Hongrie, confirme aux citadins saxons de Brașov et de la région de Brașov leurs anciens privilèges.

182. 30 mars 1353. Louis Ier, roi de Hongrie, confirme aux citadins de Cluj leurs privilèges plus anciens.

183. 31 mars 1353, Buda. Louis Ier, roi de Hongrie, confirme que Denis, fils d'Étienne, a restitué à Jean, fils de Pierre, les terres de Iara et Apalina.

184. 3 avril 1353, *Buda*. Louis 1er, roi de Hongrie, ordonne au chapitre de Alba Iulia de délimiter la terre de Kerestur et de mettre Jean, surnommé Acyl, en possession de cette terre.

185. 7 avril 1353, *<Alba Iulia>*. Le chapitre de Alba Iulia transcrit sous la forme de privilège la lettre en date du 1er mai 1345 de Pierre, vice-voïvode de Transylvanie.

186. 20 avril 1353, *Avignon*. Le pape Innocent VI nomme Jean, fils d'Henri, préposé dans le diocèse de Győr.

187. 24 avril 1353. Louis 1er, roi de Hongrie, accorde à la ville de Bistrița le droit de tenir une foire annuelle.

188. 1er mai 1353, *<Oradea>*. Le chapitre de Oradea confirme que Barthélemy, fils de Leukus, a adressé une plainte contre Marouth, fils de Pierre, en liaison avec la délimitation injuste des terres de Weed, Olosig et Vylak, de même que Făncica et Maria-Magdalena.

189. 4 mai 1353, *<Oradea>*. Le chapitre de Oradea confirme le partage et la délimitation d'une forêt.

190. 8 mai 1353, *Buda*. Thomas, juge du pays, ajourne le procès entre Etienne, Ladislav et Jean, les fils de Thomas, et Etienne, fils d'Etienne, et d'autres.

191. 10 mai 1353, *Villeneuve-lès-Avignon*. Le pape Innocent VI fait savoir qu'il a fait don à Jean, fils d'Henri, d'un canonicat et d'une dignité dans l'église de Győr.

192. 10 mai 1353, *Buda*. Nicolas, palatin de Hongrie, ajourne l'enquête du litige entre Paul, fils de Pierre, et Jean de Kisvárda au sujet des terres de Kerestur et Porumbéști.

193. 14 mai 1353, *<Agria>*. Le chapitre de Agria fait savoir qu'il a envoyé son homme digne de confiance pour la délimitation de la terre de Cuhea.

194. 15 mai 1353, *<Oradea>*. Le chapitre de Oradea confirme que Ladislav, fils de Jean, a donné en nantissement à Nicolas, fils de Briccius, une partie de sa terre de Sárva-monostoru pour 30 marks.

195. 30 mai 1353, *<Alba Iulia>*. Le chapitre de Alba Iulia confirme que Nicolas surnommé Wos a adressé une plainte contre la vente par Mannus et Barthélemy de Căianu des terres de Popteleac, Cernuc et Bolukyanusteluke.

196. 2 juin 1353, *<Cenad>*. Le chapitre de Cenad confirme que Ladislav de Zakald a donné la moitié de plusieurs terres lui appartenant à Pierre de Gurbédiu en échange de la moitié de plusieurs des terres de celui-ci.

197. 3 juin 1353, *<Oradea>*. Le chapitre de Oradea rapporte à Elisabeth, reine de Hongrie, qu'Etienne, prêtre de Oradea, a remis à Marouchuk la lettre de la reine et que celui-ci a répondu que les serfs de Vari avaient vraiment commis tous les actes dont Etienne, fils d'Etienne, les avait accusés.

198. 11 juin 1353, *Buda*. Louis 1er, roi de Hongrie, empêche Nicolae, fils de Aba le Grand, de demander que lui soient restituées les terres confisquées à son grand-père et données à d'autres.

199. 12 juin 1353, *Villeneuve-lès-Avignon*. Le pape Innocent VI fait don à Ladislav, curé de Christian, d'une dignité dans le diocèse de Prague.

200. 16 juin 1353, *<Buda>*. Louis 1er, roi de Hongrie, accorde un privilège à Nicolas, voïvode de Transylvanie et à Leukus, grand sénéchal, par lequel leur est confirmée la possession de certaines terres.

201. 20 juin 1353, *Mostin*. Le vice-comes et les juges des nobles de Satu Mare confirment que le magister Etienne de Kálló a racheté un haras qui lui avait été séquestré par les serfs de Briccius et Lorand.

202. 20 juin 1353, *Mostin*. Le vice-comes et les juges des nobles de Satu Mare disculpent Etienne de Kálló.

203. 27 juin 1353, *Villeneuve-lès-Avignon*. On demande au pape Innocent VI de nommer Jean Pelvos dans l'archidiaconat de Arad.

204. 27 juin 1353, *Villeneuve-lès-Avignon*. Le pape Innocent VI nomme Jean Pelvos dans l'archidiaconat de Arad.

205. 13 juillet 1353, *Buda*. Louis 1er, roi de Hongrie, ordonne au chapitre de Alba Iulia d'envoyer son homme digne de confiance pour l'introduction de Baudouin fils, de Cornutus, dans la possession de la terre de Retișu.

206. 15 juillet 1353, *Sîntimbru*. Etienne, vice-voïvode de Transylvanie, demande au convent de Cluj-Mănăstur d'envoyer un homme digne de confiance pour la délimitation de certaines parties des terres de Nușeni et Cireșoia.

207. 15 juillet 1353, *Oradea*. Le chapitre de Oradea confirme que Jean, fils d'Iwanka, s'est réconcilié avec Ladislav, fils d'Emeric.

208. 22 juillet 1353, *Oradea*. Le chapitre de Oradea confirme que Nicolas et Etienne, les fils d'Alexandre de Resigheia, se sont excusés par serment de l'accusation du vol de certains biens, parmi lesquels également du drap de Flandre.

209. 27 juillet 1353, Buda. Louis 1er, roi de Hongrie, autorise que s'installe une foire hebdomadaire sur la terre de Coșeu.

210. 31 août 1353, Villeneuve-lès-Avignon. Le pape Innocent VI indique les mesures pour la perception des dîmes de l'Eglise cédées au roi pour une période de quatre ans.

211. 1er septembre 1353, Cîrța. Le convent de Cîrța confirme l'appel adressé par Conrad, le curé de Cloașterf, à l'évêque de Transylvanie contre les curés de Apold et de Daia et le prêtre Jean, qui veulent le chasser de sa paroisse.

212. 2 septembre 1353, Alba Regia. Le chapitre de Alba Royale confirme l'échange de certaines terres entre Nicolae, voïvode de Transylvanie, et Leukus, comes de Sicules, d'une part, et les fils d'Emeric, de l'autre.

213. 15 septembre 1353, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia confirme l'accord entre Nicolas, fils de Jean, et d'autres, d'un côté, et le prêtre Georges et Michel, les fils d'Antoine, de l'autre, en liaison avec la quatrième partie des terres de Nădaș et Bodoteleky.

214. 25 septembre 1353, Cluj. Le Comes et les juges des nobles du comitat de Cluj confirment que Paul, fils de Gyula, a empêché Ladislas, fils de Thomas, de donner en nantissement ou de vendre sa part de la terre de Șardu.

215. 3 octobre 1353, Moftin. Le vice-comes et les juges des nobles du comitat de Satu Mare confirment que des hommes ont été envoyés pour examiner la plainte d'Etienne de Nagysemljen.

216. 3 octobre 1353, Moftin. Le magister Jacques le vice-comes et les quatre juges des nobles de Satu Mare confirment que Ladislas et Jean, les fils de Thomas, ont empêché les voisins de leurs villages d'utiliser injustement ces terres.

217. 6 octobre 1353, Avignon. Le pape Innocent VI demande à Louis 1er, roi de Hongrie, d'accorder son appui à Guillaume, cardinal diacre de l'église de Sainte-Marie de Cosmedin, pour qu'il puisse entrer en possession de l'archidiaconat de Alba Iulia.

218. 8 octobre 1353, Moftin. Le vice-comes et les quatre juges des nobles de Satu Mare confirment que les nobles de Nagysemljen ont empêché leurs voisins d'utiliser leur terre de Phyluph.

219. 8 octobre 1353, <Moftin>. Le vice-comes et les quatre juges des nobles de Satu Mare confirment qu'Etienne de Nagysemljen a empêchés ses voisins d'utiliser ses terres de Philup et Radalph.

220. 10 octobre 1353, Csenger. Le vice-comes et les quatre juges des nobles de Satu Mare présentent au roi le procès entre Jean de Ciumești et Michel de Stanislău.

221. 13 octobre 1353, Buda. Nicolas, palatin de Hongrie, ajourne le procès entre Jean de Kisvárd et Etienne, fils de Ladislas, au sujet de la terre de Petea.

222. 14 octobre 1353, Avignon. Attestation au sujet du paiement des taxes de confirmation de l'évêque Thomas de Cenad envers la trésorerie du pape.

223. 15 octobre 1353, Buda. Nicolas, palatin de Hongrie, ajourne le procès entre Pavel, fils de Paul, et Jean, fils de Ladislas, concernant les terres de Kerestur et Porumbesti.

224. 31 octobre 1353, Avignon. Le pape Innocent VI autorise que Nicolas de l'ordre des ermites de Saint-Augustin du diocèse de Oradea aide l'évêque de Nitra dans l'action entreprise de convertir au christianisme les païens et les schismatiques du royaume de Hongrie.

225. 4 novembre 1353, <Vesprim>. Le chapitre de l'église de Vesprim confirme l'accord intervenu entre Jean et Benoît de Heym et d'autres, d'une part, et Nicolas, fils de Georges, ainsi que leurs parents, de l'autre, concernant le partage de certaines terres.

226. 6 novembre 1353, Sîntimbru. Etienne, vice-voïvode de Transylvanie, demande au chapitre de Alba Iulia d'envoyer son homme digne de confiance pour que soit examinée la plainte concernant les abus commis par Jacques, châtelain de Ciceu, et par les Roumains et les cnezes de cette cité sur les terres de Cuzdioara et Băița.

227. 18 novembre 1353. Louis 1er, roi de Hongrie, transcrit un acte de donation à la prière de Nicolas, voïvode de Transylvanie, et de Leukus, grand sénéchal.

228. 18 novembre 1353. Louis 1er, roi de Hongrie, transcrit à la prière de Nicolas, voïvode de Transylvanie, et de Leukus, grand sénéchal, l'acte du chapitre de Nitra du 24 janvier 1353 et l'acte du 17 mai 1353.

229. 27 novembre 1353, <Pécsvárad>. Le chapitre de l'église de Pécsvárad rapporte à Louis 1er, roi de Hongrie, qu'il a remis les nonnes de l'Ile des Lapins en possession de certaines terres.

230. 29 novembre 1353, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia rapporte à Etienne, vice-voïvode de Transylvanie, au sujet de l'enquête faite en liaison avec la dévastation des terres de Cuzdioara et Băița.

231. 7 décembre 1353, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur rapporte à Etienne, vice-voïvode de Transylvanie, au sujet de la délimitation de certaines terres qui dépendent des terres de Nușeni et Cîreșoia.

232. 9 décembre 1353, *Avignon*. Le pape Innocent VI autorise Pierre, chanoine de Agria et de Arad, à échanger l'archidiaconat de Semplin avec l'archidiaconat de Pincota.
233. 13 décembre 1353, *Alba Iulia*. Le chapitre de Alba Iulia confirme que les nobles de Căian ont vendu la terre de Undoteleke aux citadins de Cluj.
234. 17 décembre 1353. Louis 1er, roi de Hongrie, ordonne au comes de Satu Mare d'examiner les abus commis par André de Kálló.
235. 18 décembre 1353. Le comes de Bratislava, Győr et Bakony fait savoir qu'il a réglementé les obligations et les droits des hôtes de Hainbourg qui possèdent des vignes dans les vignobles de Devin.
236. 24 décembre 1353, *Avignon*. On demande au pape Innocent VI un canonicat dans l'église de Vaț pour Simon de Teiuș.
237. 24 décembre 1353, *Avignon*. Le pape Innocent VI accorde à Simon de Teiuș un canonicat dans l'église de Vaț.
238. 24 décembre 1353, *Avignon*. Le pape Innocent VI écrit à l'évêque de Zagreb en vue de l'installation de Simon de Teiuș dans le canonicat de l'église de Vaț.
239. 24 décembre 1353, *Avignon*. Le pape Innocent VI accorde à Pierre, fils d'Henri, le déliement qu'il avait sollicité.
240. 24 décembre, *Avignon*. Le pape Innocent VI accorde à Marguerite, veuve de Hedenric, le déliement qu'elle avait sollicité.
241. 24 décembre 1353, *Avignon*. Le pape Innocent VI accorde à Thomas, fils de Simon de Teiuș, un canonicat dans l'église de Oradea.
242. 24 décembre 1353, *Avignon*. Le pape Innocent VI demande à l'archevêque de Strigoni d'installer Thomas, fils de Simon de Teiuș, dans le canonicat de l'église de Oradea.
243. 7 janvier 1354, *Cluj-Mănăstur*. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme que le magister Jean surnommé Acyl a payé vingt marks aux nobles Etienne, fils de Martin, et Démétrius, fils de Michel, pour le quart de la terre de Kerestes qui revenait à ses filles.
244. 22 janvier 1354, *Avignon*. Le chapitre de Agria rapporte au roi Louis 1er qu'il a envoyé son homme digne de confiance pour le partage de plusieurs terres entre les nobles de Nyrbátor.
245. 25 janvier 1354, *Buda*. Le chapitre de Buda confirme que Nicolas surnommé Wos et ses frères empêchent Pierre surnommé Veres d'aliéner des terres qu'ils possédaient en commun avec celui-ci.
246. 26 janvier 1354. Louis 1er, roi de Hongrie, confirme sous la forme de privilège une lettre ouverte de sa part en date du 16 octobre 1347, par laquelle il faisait don à Nicolas de Lopadea de la terre de Dîmbău.
247. 27 janvier 1354. Louis 1er, roi de Hongrie, transcrit la lettre de privilège du chapitre de Buda en date du 31 octobre 1353 concernant le legs de certaines terres.
248. 29 janvier 1354, *Buda*. Louis 1er, roi de Hongrie, ordonne aux nobles du comitat de Satu Mare d'examiner la plainte de Jacques de Săcășel contre Jean, fils de Martin.
249. 1er février 1354, *Arad*. Le chapitre de Arad confirme que Nicolas, fils de Pousa de Zer, lui a payé vingt florins comme arrérages pour un étang.
250. 2 février 1354, *Buda*. Louis 1er, roi de Hongrie, fait don plusieurs terres à Nicolas Konth, voivode de Transylvanie, et à Leukus, grand sénéchal.
251. 13 février 1354. Les juges des nobles de Satu Mare rapportent à Louis 1er, roi de Hongrie, au sujet de l'examen de la plainte de Jacques de Săcășeni contre Jean, fils de Martin.
252. 22 février 1354. Louis 1er, roi de Hongrie, confirme un acte de sa part sous la forme de privilège en date du 6 juillet 1348, mention y étant faite aussi de dignitaires de Transylvanie.
253. 5 mars 1354, *Buda*. Toma, juge du pays, émet une décision concernant le droit de possession sur la terre de Felső-Lindva, mention y étant faite aussi de dignitaires de Transylvanie.
254. 29 mars 1354, *Oradea*. Philippe, dignitaire de Oradea, juge le litige survenu entre Martin, fils de Pierre, et d'autres, d'un côté, et les fils de Grégoire de Suplac, de l'autre, concernant la quatrième partie revenant à Anne, mère de Martin, des terres des parents.
255. 20 avril 1354, *Alba Iulia*. Le chapitre de Alba Iulia confirme le partage de la terre de Bukezea entre Martin, fils de Keme, et André Mochkus et les fils de Jean.
256. 6 mai 1354, *Oradea*. Le chapitre de Oradea rapporte à Louis 1er, roi de Hongrie, au sujet de la délimitation de la terre de Mirăslău et de l'interdiction pour les hôtes de Lopadea de se servir de cette terre.
257. 12 mai 1354, *Villeneuve-lès-Avignon*. Le pape Innocent VI autorise qu'un canonicat dans l'église de Pécs soit accordé à Jean, fils de Nicolas.

258. 13 mai 1354, Vaș. Le chapitre de Vaș confirme que Michel, évêque de Vaș, et le magister Konya ont fait don à l'église de Transylvanie de leur terre de Lopadea.

259. 15 mai 1354, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme que Jean, fils de Dominique, a payé 12 marks à Clément, fils de Nicolas, en tant que rachat pour le quart de plusieurs terres, revenant à Elisabeth, fille d'Hélène de Mera.

260. 31 mai 1354, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia confirme la protestation de Nicolas surnommé Woos contre Benoît le Tisseur de Turda, fonctionnaire de l'intendant royal des salines de Sic, qui a dépossédé un serf roumain d'une partie de son bétail.

261. 1er juin 1354, Sîntimbru. Etienne, vice-voïvode de Transylvanie, demande au chapitre de Alba Iulia d'envoyer un homme digne de confiance pour l'installation de Jean, fils de Vivian, dans la possession de la terre de Oarda.

262. 13 juin 1354, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme qu'il a été prêté serment quant à la délimitation de la terre de Lipou.

263. 10 août 1354, <Kw>. Le chapitre de l'église de Kw transcrit un acte du convent de Cluj-Mănăstur en date du 21 décembre 1352.

264. 27 août 1354, Sîntimbru. Etienne, vice-voïvode de Transylvanie, confirme aux habitants de Apoldul de Sus une terre sur laquelle Jean, surnommé Tompa, avait injustement empiété.

265. 28 août 1354, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia transcrit pour les habitants de Apoldul de Sus l'acte du vice-voïvode de Transylvanie, Etienne, en date du 27 août 1354.

266. 8 septembre 1354, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme l'accord intervenu entre les fils de Beke de Olosig, les fils de Pousa de Cherechiu et les fils de Chaak de Dara au sujet du partage des terres de Olosig et autres.

267. 18 septembre 1354, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme l'accord intervenu entre Benoît, chanoine de Alba Iulia et Nicolas, fils de Jacques, au sujet d'une partie de la terre de Meseșeni de Jos.

268. 19 septembre 1354. Louis 1er, roi de Hongrie, transcrit l'acte du roi Charles-Robert du 20 décembre 1339, mention étant faite également de dignitaires de Transylvanie.

269. 29 septembre 1354. Louis 1er, roi de Hongrie, transcrit l'acte du roi Charles-Robert du 9 octobre 1342, mention étant faite également de dignitaires de Transylvanie.

270. 6 octobre 1354, Oradea. Le chapitre de Oradea confirme la plainte de Thomas, fils de Denis, contre les fils du magister Désiré.

271. 6 octobre 1354, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme que le magister Thomas, fils de Denis, a empêché ses fils de pouvoir aliéner leurs terres.

272. 14 octobre 1354, Avignon. Le pape Innocent VI confie à Jean, chanoine de Oradea, un canoniat dans l'église de Strigoni.

273. 16 octobre 1354, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme l'accord intervenu entre Jakch, fils de Thomas, et ses fils, Jacques et Jean, les fils de Dominique et les fils de Jacques, au sujet du partage de la terre de Coșeu.

274. 17 octobre 1354, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme que Jacques de Săcășeni a empêché ses parents de prendre possession des terres de Cig et Cheghea.

275. 21 octobre 1354. Louis 1er, roi de Hongrie, confirme l'acte du roi Charles-Robert du 19 mai 1335, mention étant faite également de dignitaires de Transylvanie.

276. 25 octobre 1354, Avignon. Le pape Innocent VI demande à Louis 1er, roi de Hongrie, de défendre les prêtres du decanat de Brașov contre ceux qui s'approprient injustement les dîmes qui leur reviennent.

277. 10 novembre 1354, Avignon. Le pape Innocent VI dispose la propagation de la croisade en Pologne, Hongrie et Bohême contre les Tatares, les Lituanais et autres païens.

278. 18 novembre 1354, Mikes. Les juges des nobles du comitat de Bihor confirment que Pierre, fils de Chura, n'a pas comparu en justice au terme fixé pour prêter serment.

279. 17 décembre 1354, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme la donation de certaines terres à titre de dot, dons de noces et le quart dû aux filles.

280. 24 décembre 1354, Avignon. Le pape Innocent VI autorise André, évêque de Transylvanie, et 7 autres personnes de faire le choix d'un confesseur.

281. <29 décembre 1354 – 13 janvier 1355, Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia confirme qu'Etienne et Ladislas de Cubleşu ont vendu la terre de Cubleşul Someșan à André, évêque de Transylvanie.

282. 3 janvier 1355, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme que Pierre Herçek a donné en nantissement à André, évêque de Transylvanie, sa terre de Vilcele, pour 20 marks,

283. 13 janvier 1355, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme qu'il a été prêté serment quant aux limites de la terre de Gözstuszer.
284. 2 février 1355. Louis 1er, roi de Hongrie, transcrit le privilège d'Etienne, duc de Slavonie, du 27 novembre 1353, mention étant faite aussi de dignitaires de Transylvanie.
285. 8 février 1355, Buda. Louis 1er, roi de Hongrie, ordonne au chapitre de Oradea d'envoyer son homme digne de confiance pour que soit examinée la plainte de Jean de Kisvárdá.
286. 8 février 1355, Buda. Louis 1er, roi de Hongrie, ordonne au chapitre de Oradea d'envoyer son homme digne de confiance pour que soit examiné le litige concernant l'utilisation injuste de la terre de Dorouch.
287. 12 février 1355, Buda. Nicolas, palatin de Hongrie, ajourne le procès entre Paul, fils de Pierre, et Jean, fils de Ladislas, au sujet des terres de Kerezur et Porumbesti.
288. 18 février 1355. Louis 1er, roi de Hongrie, confirme le privilège de Charles-Robert du 14 octobre 1326 concernant la donation de la terre de Suchna à l'évêché de Oradea.
289. 18 février 1355, Buda. Nicolas Drugeth, juge royal, adjuge à Elisabeth, épouse d'André de Satu Mare, toutes les terres de son frère Michel.
290. 22 février 1355. Buda. Ladislas, comes de la chapelle royale, confirme la réconciliation des membres de la famille Od en ce qui concerne le partage des terres de Dioşod et Mocirla.
291. 7 mars 1355, <Oradea>. Le chapitre de Oradea rapporte au comes Nicolas Drugeth au sujet de la délimitation de la terre de Geustusera.
292. 9 mars 1355, <Oradea>. Le chapitre de Oradea rapporte à Louis 1er, roi de Hongrie, au sujet de l'examen de la plainte de Jean de Kisvárdá concernant l'utilisation abusive de la terre de Petea par Etienne de Pelisor.
293. 9 mars 1355, <Oradea>. Le chapitre de Oradea rapporte à Louis 1er, roi de Hongrie, qu'il a envoyé son homme digne de confiance pour l'examen de la plainte de Jean, fils de Ladislas, concernant l'utilisation injuste de la partie de terre de Darouch.
294. 20 mars 1355. Louis 1er, roi de Hongrie, confirme à l'église de Oradea le document du roi Charles-Robert en date du 6 octobre 1323, en ce qui concerne les douanes du comitat de Bihor.
295. 23 mars 1355, Avignon. Le pape Innocent VI fait savoir qu'il a été informé au sujet de la guerre que Louis 1er, roi de Hongrie, entreprendra contre les Turcs.
296. 7 avril 1355, Buda. Nicolae Drugeth, juge royal, demande au chapitre de Agria d'envoyer son homme digne de confiance pour que soit examinée la plainte de Jean de Kisvárdá contre Etienne de Pelisor, qui utilise abusivement sa terre de Petea.
297. 7 avril 1355, <Győr>. Le chapitre de l'église de Győr confirme que Jean, fils de Endere, a donné en nantissement à Nicolas, voïvode de Transylvanie, la terre de Tárnak contre 8 marks.
298. 12 avril 1355, <Agria>. Le chapitre de Agria transcrit, entre autres, deux actes du chapitre de Oradea en date des 25 novembre 1307 et 5 mai 1308.
299. 30 avril 1355, <Agria>. Le chapitre de Agria rapporte à Louis 1er, roi de Hongrie, qu'il a envoyé son homme digne de confiance pour que soit examinée la plainte de Jean, fils de Ladislas.
300. 1er mai 1355, Vişegrad. Nicolas Drugeth, juge du pays, émet une décision dans le procès entre Nicolas, évêque de Pécs, et Denis, fils d'Etienne.
301. 1er mai 1355, Strigoniú. Nicolas, archevêque de Strigoniú, confirme l'acte de Chanadin, archevêque de Strigoniú, en date du 14 novembre 1343, pour le monastère de Cırța.
302. 3 mai 1355, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme la délimitation des terres de Deda et Curtuişeni.
303. 4 mai 1355. Nicolas, vicaire de Toma, évêque de Cenad, ajourne le procès entre Catherine, fille de Jacques, et Nicolas, fils de Jacques, pour le quart des biens qui revient à Catherine en tant que fille.
304. 8 mai 1355, Vişegrad. Nicolas Drugeth, juge du pays, ajourne le procès d'Etienne, fils d'Etienne, contre Etienne, fils de Nicolas.
305. 8 mai 1355, Vişegrad. Nicolas Drugeth, juge du pays, ajourne le procès de Thomas, fils de Nicolas, contre Ladislas, fils de Jean Lengyel.
306. 10 mai 1355, Avignon. Le pape Innocent VI écrit à Louis 1er, roi de Hongrie, qu'il a reçu ses ambassadeurs.

307. 23 mai 1355, Turda. Nicolas Konth, voïvode de Transylvanie, place les nommés Démétrius, Jean, Nicolas, Simon et Paul, les fils de Simon de Singer, sous la juridiction voïvodale.

308. 25 mai 1355, Turda. Nicolas Konth, voïvode de Transylvanie, demande au convent de Cluj-Mănăştur d'envoyer son homme digne de confiance pour la délimitation des terres de Nicolas, fils de Beneş, et l'introduction de celui-ci dans la possession de ces terres.

309. 23 mai 1355, Turda. Nicolas Konth, voïvode de Transylvanie, demande au convent de Cluj-Mănăştur d'envoyer son homme digne de confiance pour la délimitation des terres de Mirăslău et Decea.

310. 24 mai 1355. Nicolas Konth, voïvode de Transylvanie, juge le procès entre Jean, fils de Vivian, et Pierre, fils de Michel, concernant leurs droit sur la terre de Oarda.

311. 24 mai 1355, Turda. Nicolas Konth, voïvode de Transylvanie, confirme que Jean, fils de Laurent, et Michel, fils de Blasius, ont restitué à Jean, fils de Pierre, le domaine de Panticeu et deux terres, contre 50 marks.

312. 26 mai 1355, Turda. Nicolas Konth, voïvode de Transylvanie, ordonne aux juges des nobles du comitat de Cluj, de délimiter et de restituer à Bricius, abbé de Cluj-Mănăştur, les parts qui lui reviennent des terres de Mănăştur, Băgara et Aghireş.

313. 27 mai 1355, <Cluj-Mănăştur>. Le convent de Cluj-Mănăştur rapporte à Nicolas Konth, voïvode de Transylvanie, qu'il a envoyé son homme digne de confiance pour la délimitation des terres de Nicolas, fils de Beneş, et pour que celui-ci en prenne possession.

314. 1er juin 1355, Cojocna. Les juges des nobles du comitat de Cluj rapportent à Nicolas Konth qu'André, évêque de Transylvanie, s'est opposé à l'introduction de l'abbé Bricius dans la possession des parts qui lui reviennent des terres de Mănăştur, Băgara et Aghireş.

315. 11 juin 1355, Bahnea. Nicolas Konth, voïvode de Transylvanie, contraint Jacques, châtelain de Ciceu, de dédommager Thomas, fils de Denis, pour le non respect d'une caution.

316. 11 juin 1355, Oradea. Le chapitre de Oradea transcrit à la demande d'André, évêque de Transylvanie, un acte en date du 1er mai 1342 concernant la terre de Uioara.

317. 13 juin 1355, Avignon. Le pape Innocent VI confirme Jean, fils de Nicolas, dans l'archidiaconat de Tîrnava.

318. 14 juin 1355, Avignon. Le pape Innocent VI confirme Jean, fils de Nicolas, dans l'archidiaconat de Tîrnava.

319. 17 juin 1355, <Oradea>. Le chapitre de Oradea transcrit pour Abraham, fils de Denis de Gerla, l'acte de ce même chapitre en date du 3 mars 1350.

320. 23 juin 1355, <Cluj-Mănăştur>. Le convent de Cluj-Mănăştur rapporte à Nicolas Konth, voïvode de Transylvanie, que Jean, fils de Marc, s'est opposé à la délimitation d'une terre entre Mirăslău et Decea.

321. 30 juin 1355, <Agria>. Le chapitre de Agria confirme l'accord intervenu entre Claire, veuve de Jacques, et Denis, ancien ban de Severin.

322. 4 juillet 1355. Louis 1er, roi de Hongrie, confirme à l'église de Zagreb les actes du 25 novembre 1328 et de 1328, mention étant faite du sceau du roi Charles-Robert, égaré en Valachie.

323. 5 juillet 1355, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme la protestation contre la mise en gage des terres de Semyen et Ker par Démétrius, fils de Jean.

324. 6 juillet 1355, <Vişegrad>. Le chapitre de Strigoniou confirme l'accord intervenu entre Erne, Georges et Jean au sujet du partage des terres de Căuaşd et Tăuţi.

325. 8 juillet 1355. Nicolas, juge royal, fixe un terme à Pierre de Kálló pour la prestation d'un serment.

326. <Avant le 9 juillet> 1355. L'assemblée des citadins de Braşov prie Louis 1er, roi de Hongrie, que leur soient maintenues les anciennes libertés concernant les dîmes des églises de Țara Birsei.

327. 9 juillet 1355, Buda. Louis 1er, roi de Hongrie, ordonne à Nicolas, voïvode de Transylvanie, d'assurer aux prêtres du pays de Blrsa la perception des dîmes qui leur reviennent.

328. 14 juillet 1355, <Sibiu>. Les 8 districts saxons confirment qu'on doit procéder à un nouveau dénombrement des maisons obligées à payer la taille et que les habitants de Merghindeal sont entrés en possession du lieu nommé Valea Pășunii.

329. 15 juillet 1355, <Arad>. Le chapitre de Arad confirme que Démétrius, évêque de Oradea, a fait don à Nicolas, Jean et Blasius, nobles de Gurbediu et Ionaşda, de deux cours dans les villages de Peterhaza et Tinca.

330. 16 juillet 1355, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia confirme que Jean, fils de Ladislav, a donné en nantissement un quart de la terre de Sintmartinul de Cimpie.
331. 20 juillet 1355, Oradea. Nicolas, palatin de Hongrie, fait don à Jacques et Paul, les fils de Doja, de la terre de Tarnuk.
332. 26 juillet 1355. Louis 1er, roi de Hongrie, transcrit son acte en date du 19 juillet 1345, mention étant faite également de dignitaires de Transylvanie.
333. 1er août 1355, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia confirme que Nicolas, fils du ban Simon, a fait don aux fils de Michel de la moitié de la terre de Șmig.
334. 1er août 1355, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia confirme que Nicolas, fils du ban Simon, et ses neveux ont partagé entre eux une forêt.
335. 10 août 1355, Buda. Louis 1er, roi de Hongrie, ordonne au comes de Satu Mare d'examiner les dommages causés par Nicolas le Rouge dudit comitat.
336. 15 août 1355, Buda. Louis 1er, roi de Hongrie, ordonne au chapitre de Oradea d'envoyer son homme digne de confiance pour l'installation des filles de Jean dans la possession des parts qui leur reviennent des terres de Sanislău, Nogkarul et Leta.
337. 26 août 1355, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme que Jean, fils de Vivian, a empêché l'ancien vice-voïvode Pierre d'entrer en possession de sa terre de Oarda.
338. 27 août 1355, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme que Pierre, fils de Simon, a soutenu sous prestation de serment qu'il est innocent en ce qui concerne les accusations formulées par l'épouse et le fils de Thomas de Biri.
339. 3 septembre 1355. Le vicecomes et les quatre juges des nobles de Satu Mare rapportent à Louis 1er, roi de Hongrie, que Nicolas le Rouge a commis de nombreux vols.
340. 3 septembre 1355, Haram. Les juges des nobles du comitat de Caraș confirment que Nicolas, fils de Michel, a donné en nantissement à Étienne, fils de Dominique, un emplacement de cour de Giulvăz et une terre de Baiola.
341. 9 septembre 1355, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme une plainte de la part de l'épouse de Thomas de Biri.
342. 21 septembre 1355, <Oradea>. Le chapitre de Oradea rapporte à Louis 1er, roi de Hongrie, qu'il a envoyé un homme digne de confiance pour l'installation des filles de Jean de Encsencs dans la possession des moitiés de la terre de Sanislău et de la terre de Nogkarul et d'une partie de la terre de Leta, à quoi Michel, fils de Georges, s'est opposé.
343. 1er octobre 1355, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme que Jean, fils de Dominique a donné en nantissement à Jakcs de Coșeiu une ruelle dans Coșeiu contre 60 florins d'or.
344. 12 octobre 1355. Louis 1er, roi de Hongrie, confirme à Dragoș le Roumain, à son père et à ses frères, les actes des 15 et 29 septembre 1349 concernant leur mise en possession des terres de Giulești et Nyres.
345. 18 octobre 1355, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme l'accord intervenu entre Barbara, Claire et Elisabeth, les filles de Thomas, et Gal, fils de Jean, au sujet du partage de certaines terres.
346. 3 novembre 1355, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme qu'Anne, épouse de Ladislav, a partagé ses biens et ses terres, du comitat de Crasna et Alba, entre ses fils et ses filles.
347. 7 novembre 1355, <Alba Iulia>. Le chapitre de Alba Iulia confirme que la veuve de Jean de Ocna Sibiului et ses filles ont vendu à André de Cilnic et à ses frères le quart qui leur revenait de la terre de Regulkyr.
348. 8 novembre 1355. Le comes et les juges des nobles de Caraș confirment que Nicolas de Ciortea et ses fils ont donné à Catherine, la soeur de Nicolas et aux fils de collect un tiers de la terre de Giulvăz considéré comme le quart qui revenait à la fille.
349. 15 novembre 1355, Vișegrad. Nicolas Szécsi, juge royal, ajourne le procès de Thomas, fils de Nicolas, avec Ladislav, fils de Jean Lengyel.
350. 15 novembre 1355, Batorhő. Nicolas Konth, voïvode de Transylvanie, transcrit sous la forme de privilège, sa lettre ouverte du 24 mai 1355 en liaison avec les droits de propriété sur la terre de Oarda de Jos.
351. 22 novembre 1355, Vișegrad. Louis 1er, roi de Hongrie, fait connaître l'accord intervenu entre Marguerite, veuve de Nicolas, Nicolas Konth, voïvode de Transylvanie, et le magistrat Leukus au sujet de la dot de leur mère.
352. 23 novembre 1355, Galanbuch. Le vice-comes et les juges des nobles de Caraș confirment qu'Etienne de Giulvăz s'est réconcilié avec Nicolas, le notaire,

353. 29 novembre 1355, <Agria>. Le chapitre de Agria confirme la délimitation des terres de Giulești et Nyres du Maramureș et la mise en possession de Dragoș et de ses frères en possession de ces terres.

354. 29 novembre 1355, <Cluj-Mănăstur>. Le convent de Cluj-Mănăstur confirme que Mannus de Căian a donné en nantissement deux routes de sur la terre de Deuș au Démétrius de Tybortlitateke et à Nicolas surnommé Wos.

355. 30 novembre 1355. Louis 1er, roi de Hongrie, ordonne aux nobles qui possèdent des terres en Transylvanie mais qui n'y demeurent pas, de participer sans faute aux assemblées publiques de la noblesse de Transylvanie.

356. 30 novembre 1355, Vișegrad. Ladislav, secrétaire chancelier du roi, confirme que Pierre, le juge, a établi un testament.

357. 2 décembre 1355, Vișegrad. Nicolas de Szécs, juge du pays, émet une décision au sujet du partage de certaines terres, mention étant faite aussi de dignitaires de Transylvanie.

358. 2 décembre 1355, <Alba Iulia>. Le chapitre d'Alba Iulia transcrit pour Michel de Cilnic le privilège de Ladislav IV de 1272.

359. 6 décembre 1355, <Oradea>. Le chapitre de Oradea confirme que Jean, fils de Martin, et ses fils ont fait don à André, évêque de Transylvanie, de la moitié de la terre de Chegea.

360. 8 décembre 1355, Avignon. Le pape Innocent VI ordonne aux archevêques et aux évêques de Hongrie et de Transylvanie de lui envoyer aide militaire pour la reconquête du siège pontifical.

361. 10 décembre 1355, Sîntimbru. Etienne, vice-voïvode de Transylvanie, demande au chapitre de Alba Iulia d'envoyer son homme digne de confiance pour la délimitation de la terre d'Apati et pour que l'abbé Briccius en prenne possession.

362. 16 décembre 1355, <Cenad>. Le chapitre de Cenad confirme que Lucia, fille d'Albert de Suha, et ses fils ont vendu la terre d'Ozelew contre 100 marks.

363. 21 décembre 1355. Louis 1er, roi de Hongrie, transcrit et confirme pour Anne, fille de Maurice de Medieș, son acte en date du 6 décembre 1351.

DOCUMENTE

1

⟨1351—1352⟩¹

În socotelile lui Arnold de la Caucina, trimis papal în Ungaria, se menționează că Albert al lui Ulric a plătit 40 de florini pentru lectoratul bisericii Cenadului, rămas vacant după moartea lui Petru al lui Dominic, precum și plata a 49 de florini făcută de Ioan al lui Henric, arhidiaconul de Arad, din biserica Cenadului, pentru dobândirea unei prepozituri în Ungaria.

Arh. Vat., Tabularii Vaticani Cod. saec. XIV. Rationes collect. nr. 181, fol. 124 v.

Rationes Arnoldi de la Caucina.

Copie autentică contemporană.

EDIȚII: *Mon. Vat. Hung.*, I/1, p. 450 (cu data: 1350—1354).

¹ Datarea se bazează pe faptul că Albert al lui Ulric este amintit ca lector la Cenad în 1351 (*Bossányi*, I/2, p. 210, nota 1), iar Ioan al lui Henric ca arhidiacon de Arad la 6 iunie 1352 (v. doc. nr. 128).

2

1351 ianuarie 4, ⟨Alba Iulia⟩.

Capitulum ecclesie Transsiluane omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod comes Arnoldus, filius Adree de Bakach, ad nostram accedens presenciam, exhibuit nobis quoddam privilegium serenissimi principis quondam domini Karoli, regis Hungarie pie memorie, petens nos humiliter, ut quia ipsum privilegium propter discrimina viarum et alios casus fortuitos in specie deferre non audebant, de verbo ad verbum transcribi¹ et sub transcripti forma sibi concedere dignaremur. Cuius quidem privilegii tenor talis ⟨est⟩²: ⟨*Urmează actul lui Carol Robert, regele Ungariei, din 20 ianuarie 1318, D I R—C, veac XIV, vol. I, nr. 293*⟩. Nos enim petitionibus ipsius comitis Arnoldi annuentes predictum privilegium omni integritate pollens de verbo ad verbum transcribi¹ fecimus ⟨et⟩³ sigillo nostro pendenti communiri.

Datum tertia feria proxima post festum Circumcisionis domini, anno eiusdem M^oCCC^{mo}L^{mo} primo. Dominico preposito, Michaelae cantore, Lorando custode, Petro archydiacono de Kyzd decano ecclesie nostre existentibus.

Capitulul bisericii Transilvaniei tuturor credincioșilor întru Hristos, atât de acum cât și viitori care vor vedea scrisoarea de față, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

1

Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor că, venind în fața noastră comitele Arnold, fiul lui Andrei de Băgaciu, ne-a înfățișat un privilegiu al prealuminatului principe, răposatul domn Carol, regele Ungariei de bună pomenire, rugîndu-ne prea plecat ca, întrucît ei nu îndrăznesc să poarte cu sine acest privilegiu în original din pricina primejdiilor drumurilor și a altor întîmplări neașteptate, să binevoim a pune să se scrie din nou din cuvînt în cuvînt și să li-l dăm în chip de transcriere. Iar cuprinsul acestui privilegiu este următorul: <Urmează actul lui Carol Robert, regele Ungariei, din 20 ianuarie 1318, DIR—C, veac XIV, vol. I, nr. 293>. Iar noi, încuviințînd cererile acestui comite Arnold, am pus să se transcrie din cuvînt în cuvînt acest privilegiu rămas în putere în întregimea sa și să fie întărit cu pecetea noastră atîrnată.

Dat în marțea de după sărbătoarea Tăierii împrejur a domnului, în anul aceluiași o mie trei sute cincizeci și unu, Dominic fiind prepozit, Mihail cantor, Lórand custode și Petru, arhidiaconul de Chezdi, decan al bisericii noastre.

Arh. paroh. evang. Mediaș, nr. 4. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1318. Orig. perg., pecete ogivală din ceară albă, atîrnată cu șnur de mătase roșie. EDIȚII: *Mediascher Programm*, 1870, p. 20; *Ub.*, II, p. 78 (fragmentar).

¹ Corect: *transscribi*.

² În orig. lipsește.

3

1<3>51 ianuarie 13 <Dealul Orăzii>.

Nos, Johannes prepositus et conventus monasterii sancti Stephani prothomartiris de promontorio Waradiensi¹ tenore presencium memorie commendantes, significamus quibus expedit universis quod Ladislao, filio Damiani de Beges, ex una, Michaelis vero, filio Petri de Pethlend, parte ex altera, nobilibus de comitatu Bihoriensi, coram nobis personaliter constitutis, sponte confessum existit per eosdem concorditer pariter et relatum quod super facto metarum possessionis Cheustelek vocate, pro qua lis et controversionis materia inter eos usque modo fuisset exorta et diucius ventillata, reformantibus et ordinantibus plurimis probis viris partes suas interponentibus, taliter concordantes, prefatam terram Cheustelek vocatam a possessione prefati Michaelis, filii Petri, Pethlend vocata, talibus metis et signis metalibus ab invicem separantes distinxissent: prima enim meta incipit circa quandam viam magnam per quam de Kereztzug itur versus Cholch, a duabus metis terreis antiquis prope quandam silvam a plaga septemtrionali, et iuxta eandem viam vadit ad plagam orientalem usque ad quandam rivulum Zyler dictum, iuxta quem ex plaga occidentali sunt due mete terree antique; et ibi relicta ipsa magna via, in cursu eiusdem rivuli Zyler dicti declinat ad partem meridionalem, quousque quidam alter rivulus seu alveus cadit in cursu eiusdem rivuli Zyler dicti, et ibi in cursu eiusdem rivuli declinat ad partem occidentalem et vadit infra usque ad clausuram Gergurgata dictam, in cuius fine ex parte aquilonis sunt due mete terree antique; ubi relicto cursu ipsius rivuli, versus eandem occidentem vadit ad quandam arborem ilicis pro meta signatam; inde declinat versus meridiem et vadit ad quandam magnam viam, per quam de Kerestzug itur versus Kumady, iuxta quam transeundo

ipsam viam versus eandem viam sunt due mete terree antique; hinc reflectitur versus occidentem et vadit ad quendam alium rivulum Vassaner dictum, et transeundo eundem rivulum ex plaga septemtrionali vadit ad duas metas terreas antiquas; adhuc versus eandem occidentem vadit inter terras arabiles, ascendit ad unum berch, et in eodem berch circa quendam dumum spineti sunt similiter due mete terree antique; deinde vadit ad eandem occidentem et pervenit ad duas metas terreas antiquas, que quidem due mete separant et distinguunt inter possessiones Vassan, Cheustelek et Chohthelek nuncupatas, et ibi terminantur mete inter possessiones supradictas. In cuius rei testimonium presentes litteras nostras patentes concessimus sigillo nostro communitas. Et cum presentes nobis fuerint reportate nostrum super hoc privilegium conferemus.

Datum in octavis festi Epiphanie domini, anno eiusdem M^{mo} (CCC)L^o primo.

Noi, Ioan, prepozitul, și conventul mănăstirii sfântului Ștefan, întâiul mucenic din Dealul Orășii, prin cuprinsul celor de față dăm de știre tutu-
ror căroră se cuvine, că venind înșiși înaintea noastră Ladislau, fiul lui
Damian de Beges, pe de o parte și Mihail, fiul lui Petru de Pethlend, pe de
alta, nobili din comitatul Bihorului, au mărturisit de bună voie și au spus
într-un glas și într-un gând că în privința hotarelor moșiei numite Cheuste-
lek, din pricina căreia s-a iscat între ei și s-a dezbatut multă vreme pînă
acum pîra și neînțelegerea, învoindu-se ei prin mijlocirea mai multor oameni
cinstiți care au mijlocit și au rînduit pacea între dînșii — au despărțit
unul de altul pămîntul pomenit, numit Cheustelek, de moșia ce se cheamă
Pethlend a amintitului Mihai, fiul lui Petru, deosebindu-le prin următoar-
ele hotare și semne de hotar :

Așadar, cel dintîi hotar începe la un drum mare, pe care se merge de la
Cheresig spre Cholch, de la două movile vechi de hotar, aproape de o pă-
dure în partea de miazănoapte, și merge de-a lungul aceluia drum spre răsărit
la un pîrîu zis Gîrla Ulmului, lîngă care spre apus sînt două movile vechi
de hotar și acolo, părăsind acel drum mare, <hotarul> se îndreaptă spre
partea de miazăzi de-a lungul acestui pîrîu numit Gîrla Ulmului pînă la
locul unde un alt pîrîu sau albie se varsă în același pîrîu zis Gîrla Ulmului
și acolo de-a lungul aceluiași pîrîu cotește spre partea de apus și merge în
jos pînă la stăvilarul zis Stăvilarul lui Grigore, la capătul căruia în partea
de miazănoapte sînt două movile vechi de hotar. Părăsind acolo albia aceluia
pîrîu, merge tot spre apus pînă la un stejar, însemnat drept semn de hotar.
Apoi cotește spre miazăzi și se îndreaptă spre un drum mare pe care se
merge de la Cheresig la Kumady, lîngă care, trecînd peste drumul acela,
tot spre miazăzi se află două movile vechi de hotar. De aci se întoarce iar
spre apus și merge spre un alt pîrîu zis Gîrla Vassan, apoi trecînd peste
pîrîul acela spre miazănoapte merge spre două movile vechi de hotar. Pe
urmă tot spre apus, printre pămînturi de arătură, se urcă pe o creastă,
și pe acea creastă se află de asemenea două movile vechi de hotar lîngă o
tufă de mărăcini. De aci merge tot spre apus și ajunge la două movile vechi
de hotar, care două movile despart și deosebesc între ele moșiile numite
Vassan, Cheustelek și Chohtelek și acolo se sfîrșesc hotarele dintre moșiile
sus-zise.

Spre mărturia acestui lucru am dat scrisoarea noastră de față, întărită cu pecetea noastră. Și după ce ne vor fi aduse din nou la cunoștință cele de față vom da privilegiul nostru privitor la ele.

Dat la octavele sărbătorii Botezului domnului, în anul aceleiași o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 169.

Transumpt în actul conventului din Oradea, din 23 iulie 1351, nr. 50.

EDIȚII: Wenzel, *Codez*, VIII, p. 374—375 (cu data greșită: 1271); *Cod. Andeg.*, V, p. 424—425 (cu omiterea unor formule diplomatice stereotipe).

¹ În *Cod. Andeg.: de promontorio Waradiensi*; în Wenzel: *de monte Waradiensi*

4 1351 ianuarie 13 (*in octavis festi Epiphaniarum domini*), Agria.

Petru, arhidiaconul de Heves, și magistrul Gothart, canonici ai bisericii de Agria, adevăresc că magistrul Toma, fiul lui Dionisie de Lučenec și de Reghin (*Regen*) a mulțumit-o pe sora sa Clara, soția magistrului Iacob, fiul lui Iacob de Lonya, în ce privește a patra parte cuvenită fiicei din moșiile părintești, prin Luca, fiul lui Benedict zis Peres din Tuzer, slujitorul său, împuternicit cu scrisoare de împuternicire din partea capitolului din Alba Iulia.

Arh. Stat Cluj-Napoca, Arh. fam. Bánffy, fasc. R. nr. 29 (B.C.U. 70)

Transumpt în actul capitolului din Agria, din 19 ianuarie 1351, nr. 6.

EDIȚII: *Bánffy*, I, p. 175—176.

5 1351 ianuarie 18 (*feria tertia proxima post octavas Epiphaniarum domini*), Buda.

Ludovic I, regele Ungariei, poruncește vicecomitelui și juzilor nobililor comitatului Satu Mare să cerceteze pricina privitoare la silnicia săvârșită de Mihail Cantor și slugile sale împotriva judei lui Bricciu Cantor din Janusy și la faptul că a luat de la el trei mărci.

Arh. Naț. Magh. Dl. 39 465. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Transumpt în actul lui Ladislau, fiul lui Avram, vicecomitele și al celor patru juzi nobiliari din comitatul Satu Mare, din 27 ianuarie 1351, Moftin, nr. 8.

REGESTE: *Lev. Közl.*, IX, (1931), p. 58, nr. 6.

6 <1351> ianuarie 19 (*feria quarta proxima ante quindenae festi Epiphanie domini, anno supradicto*), <Agria>.

Capitulul din Agria transcrie pentru Toma, fiul lui Dionisie de Reghin (*Regen*), scrisoarea lui Petru, arhidiacon de Heves, și a magistrului Petru, canonici ai bisericii din Agria, din 13 ianuarie 1351, (nr. 4).

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Bánffy, fasc. R. nr. 29 (B.C.U.70).

Orig. perg. cu fragmente de pecete de ceară de culoare deschisă.

EDIȚII: *Bánffy*, I, p. 176—177.

Nos, capitulum ecclesie Transsiluane, significamus tenore presentium quibus expedit universus quod Johanne, filio Alexandri, nobili de Sancto Rege, ab una parte, ab alia vero Jacobo, filio Mýske, coram nobis constitutis, confessum extitit per eundem Johannem, filium Alexandri, pariter et relatum quod, propter quasdam suas necessitates, portionem suam, videlicet tertiam partem quam habet in possessione Borsiacabfalwa, iuxta fluvium Kukellew existenti, eidem Jacobo, filio Mýske, pro decem marcis argenti pignori obligasset et obligavit coram nobis, tali obligatione mediante quod, si in octavis Nativitatis beati Johannis baptiste nunc venturis portionem suam redimere non valeret a Jacobo memorato, tunc penam duppli incurreret; et, si in octavis beati¹ Mychaelis archangeli proxime affuturis recolligere sive redimere non posset, dupplam² similiter esset incursurus; prout ad hoc idem Johannes, filius Alexandri, se spontanea obligavit coram nobis voluntate.

Datum in festo beate Agnetis virginis, anno domini Millesimo CCC^{mo} L^o primo.

Noi capitlul bisericii Transilvaniei, prin cuprinsul <scrisorii> de faţă facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că înfăţişându-se înaintea noastră Ioan, fiul lui Alexandru, nobil de Sîncraiu, pe de o parte, iar pe de alta Iacob, fiul lui Mihail, acel Ioan, fiul lui Alexandru, a mărturisit şi a spus că, din pricina unor nevoi ale sale, a zălogit şi zălogeşte în faţa noastră celui Iacob, fiul lui Mihail, pentru zece mărci de argint, o bucată a sa <de pământ> şi anume a treia parte, ce o are în moşia Borsiacabfalwa, aflătoare lângă riul Tîrnava, cu această îndatorire ca, dacă nu va putea răscumpăra bucată sa de la pomenitul Iacob, la octavele acum viitoare ale Naşterii fericitului Ioan botezătorul³, atunci să sufere pedeapsa <plăţii> îndoite şi dacă nu ar putea s-o răscumpere sau să şi-o ia îndărăt la octavele viitoare ale fericitului arhanghel Mihail⁴ de asemenea să sufere <pedeapsa plăţii> îndoite, aşa cum s-a îndatorat la aceasta de bună voie în faţa noastră, acel Ioan, fiul lui Alexandru.

Dat la sărbătoarea fericitei fecioare Agneta, în anul domnului o mie trei sute cincizeci şi unu.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Bethlen de Iktár, Reg. VI, fasc. 41, nr. 1.
Transumpt în actul capitlului din Alba Iulia din 16 ianuarie 1357.

¹ În orig. urmează, expunctat, *Johannis*

² Astfel în orig.

³ 1 iulie.

⁴ 6 octombrie.

8 1351 ianuarie 27 (*feria quinta proxima post festum Epiphanarium domini*)¹, Moftun (Mohten).

Ładislau, fiul lui Avram, vicecomitele şi cei patru juzi ai nobililor din comitatul Satu Mare raportează regelui Łudovic I-ul că, potrivit poruncii acestuia din 18 ianuarie 1351 (nr. 5), au făcut cuvenita cercetare din care

a reieșit că Mihail Cantor l-a bătut pe judele lui Bricciu Cantor din Janusy, i-a luat trei mărci și a vrut chiar să-l omoare.

Arh. Naț. Magh. Dl. 39 465 : Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.
Orig. hîrtie, cu urmele a cinci peceți inelare de închidere aplicate pe verso.
REGESTE: *Lev. Közl.*, IX (1931), p. 58, nr. 7.

¹ Dată probabilă ; inadvertența se poate explica prin omisiunea cuvîntului *quinden*, adică: *feria quinta proxima post quinden festi Epiphaniarum domini*.

9

1351 ianuarie 28, Buda.

Amicis suis reverendis, capitulo ecclesie Waradiensis, Nicolaus, regni Hungarie palatinus et iudex Comanorum, amicitiam paratam debito cum honore. Noveritis quod Paulus, filius Alberti de Ibron, pro magistro Johanne, filio Ladislai de Warada, cum nostris litteris procuratoriis in octavis festi Epiphanyarum domini, in nostra iudiciaria figura proparendo, contra Thomam, Mychaelem et Ladislaum, filios Johannis, filii Thome de Lazar, quasdam litteras nostras evocatorias conventui de Lelez transmissas, ac eiusdem conventus de Lelez super ipsa evocatione rescripcionales nobis demonstravit, ex quarum serie prefatos filios Johannis, filii Thome, iuxta nostram iudiciariam commissionem, per Ladislaum, filium Jacobi de Anarch, hominem nostrum, presente fratre Petro testimonio prescripti conventus, feria secunda proxima post festum beati Andree apostoli proxime transactum, in possessione eorum Chornawoda vocata, super facto principali in ipsis litteris nostris evocatoriiis seriose contento peremptorie responsuros, et de omnibus iudiciis ac obligaminibus in eisdem expressis, nobis et parti adverse satisfacturos, contra prefatum magistrum Johannem, filium Ladislai de Warada, ad dictas octavas festi Epiphanyarum domini, reperimus in nostram presenciam legitime evocatos extitisse, ad quas iidem filii ipsius magistri Johannis, filii Thome, venire, vel aliquem pro se mittere non curant, ampliori iudiciali gravamine se committentes innodari, verum quia consuetudinaria regni lege requirente evocationem consultivam¹ terne forenses sequi debent proclamationes, deviosque ac iuri rebellantes iusticiariis regni ad tramitem iusticie proclamari facere maximum iudicium pietatis fore reputetur, idcirco amicitiam vestram presentibus requirimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, coram quo Ladislaus, filius Jacobi de Anarch, vel Pethew, filius Nicolai de Petri, aut Johannes, filius Mychaelis de Ellew, sive Stephanus de Petri, aliis absentibus, homo noster, predictos filios ipsius magistri Johannis, filii Thome, contra annotatum magistrum Johannem, filium Ladislai, de omnibus obligaminum vinculis in prefatis prioribus litteris nostris contentis rationem reddituros et de universis iudiciis in eisdem expressis nobis et parti adverse satisfacturos in tribus foris comprovincialibus, contra dictum magistrum Johannem, filium Ladislai, ad octavas festi beati Georgii martiris nunc venturas in nostram presenciam legitime faciat proclamari, insinuando ibidem verbo nostro, ut si venerint et de omnibus obligaminum vinculis in prefatis prioribus litteris nostris evocatoriiis impressione capitis sigilli nostri consignatis seriose contentis, ac de universis iudiciis in eisdem expressis nobis et parti adverse satisfecerint, benequidem, alioquin, non

obstante ipsorum absencia, finem debitum imponemus in premissis, prout dictaverit ordo iuris et expossedit consuetudo regni ab antiquo approbata. Et post hec ipsius proclamacionis seriem, prout fuerit oportunum, ad dictas octavas festi beati Georgii martiris, nobis amicabilem rescribatis. Datum Bude, sedecimo die termini prenotati, anno domini M^o CCC^o quinquagesimo primo.

Prietenilor săi vrednici de cinstire din capitlul bisericii de Oradea, Nicolae, palatinul țării Ungariei și jude al cumanilor, cu toată prietenia și cinstea.

Aflați că, înfățișându-se Pavel, fiul lui Albert de Ibron, cu scrisoarea noastră de împuternicire, la octavele sărbătorii botezului domnului² înaintea judecății noastre, pentru magistrul Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, împotriva lui Toma, Mihail și Ladislau, fiii lui Ioan, fiul lui Toma de Lazuri, ne-au arătat o scrisoare a noastră de chemare <la judecată> trimisă conventului din Lelez și răspunsul aceluiași convent din Lelez cu privire la acea chemare, din cuprinsul cărora am aflat că, potrivit poruncii noastre judecătorești, pomeniții fii ai lui Ioan, fiul lui Toma, au fost chemați, în chip legiuit înaintea noastră de către Ladislau, fiul lui Iacob de Anarch, omul nostru, de față fiind fratele Petru, omul de măturie al sus-numitului convent, în luna de după sărbătoarea fericitului apostol Andrei de curînd trecută³, la moșia lor numită Chornawoda ca să răspundă pentru cea din urmă oară ca potrivnic al pomenitului magistrul Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, la zisele octave ale sărbătorii Botezului domnului, cu privire la pricina de căpetenie cuprinsă pe larg în acea scrisoare a noastră de chemare și să ne mulțumească pe noi și partea potrivnică de toate gloabele și îndatoririle arătate în acea <scrisoare>.

Iar la pomenitele <octave> acei fii ai numitului magistrul Ioan, fiul lui Toma, nu s-au îngrijit să vină sau să trimită pe cineva pentru ei, dînd prilej să fie legați cu o pedeapsă judecătorească și mai mare.

Și, întrucît obiceiul țării cere ca o chemare la judecată să trebuiască a fi urmată de trei vestiri făcute la <trei> târguri, și întrucît pentru împărțitorii de dreptate ai țării faptul de a pune să fie chemați prin vestire spre calea dreptății cei rătăciți și nesupuși legii, se socotește a fi cea mai mare dovadă de îndurare, de aceea prin cele de față cerem cu stăruință prieteniei voastre să trimiteți spre măturie omul vostru vrednic de crezare, înaintea căruia omul nostru Ladislau, fiul lui Iacob de Anarch, sau Pethew, fiul lui Nicolae de Petri, ori Ioan, fiul lui Mihail de Ellew, sau, în lipsa celorlalți, Ștefan de Petri, să pună să fie chemați în chip legiuit înaintea noastră prin vestiri la trei târguri din ținut sus-zișii fii ai acelui magistrul Ioan, fiul lui Toma <ca să stea> față cu zisul magistrul Ioan, fiul lui Ladislau, la octavele sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe ce vor veni în curînd⁴, spre a da socoteală ca potrivnic al acelui magistrul Ioan, fiul lui Ladislau, de toate legămintele îndatoririlor cuprinse în pomenita noastră scrisoare de mai înainte și spre a ne mulțumi pe noi și partea potrivnică cu privire la toate gloabele arătate în acea <scrisoare>, vestind acolo în numele nostru că dacă vor veni și ne vor mulțumi pe noi și partea potrivnică de toate legăturile îndatoririlor cuprinse pe larg în pomenita noastră scrisoare de chemare <la judecată> de mai înainte, întărită prin punerea peceții noastre, ca și de toate gloabele arătate în acea <scrisoare a noastră> va fi bine,

altminteri, fără a ține seama de lipsa lor, vom pune capăt în chipul cuvenit celor de mai sus, așa cum va porunci rînduiala legii și va cere obiceiul țării consfințit din vechime.

Și după acestea să aveți bunătatea a ne răspunde în scris la zisele octave ale sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe despre desfășurarea vestirii de mai sus, așa cum va fi mai potrivit.

Dat la Buda, în a șaisprezecea zi după sorocul mai sus arătat, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Zichy Ib 212.

Transumpt în actul capitlului din Oradea, din 28 martie 1351, nr. 19.

EDIȚII: *Zichy*, II, p. 448—449.

¹ Astfel în text.

² 13 ianuarie.

³ 6 decembrie <1350>.

⁴ 1 mai.

10

1351 februarie 3, Buda.

Lodouicus, dei gratia rex Hungarie, fidelibus suis, conventui monasterii Sancti Stephani prothomartiris de Promontorio Waradiensi, salutem et gratiam. Dicitur nobis in persona magistri Jakch, aule nostre militis, Nicolai et Johannis, fratrum suorum, quod quedam possessio, Worsolch et alio nomine Benseteluke vocata, in comitatu de Krazna existens, per nos ipsis collata, recaptivatione et reambulatione plurimum indigeret. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Mychael, filius Stephani, vel Johannes, frater suus, aut Nicolaus, filius Alberti, sive Thomas, frater eiusdem, seu Napako de Bozyas, aliis absentibus, homo noster, ad faciem predictae possessionis, presentibus vicinis et commetaneis legitime convocatis, accedendo, recapiat et reambulet ipsam per veras suas metas et antiquas, novas iuxta veteres in locis necessariis erigendo, recaptivatamque et reambulatam statuat eandem predictis Jakch, Johanni et Nicolao, fratribus suis, iure premissis, si non fuerit contradictum; contradictores vero, si qui fuerint, citet eosdem contra ipsos ad nostram presentiam, ad terminum competentem; et post hec seriem totius facti, cum cursibus metarum vel nominibus contradictorum, nobis fideliter rescribatis.

Datum Bude, in festo beati Blasii martiris, anno Domini M^o CCC^o L^{mo} primo.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, credincioșilor săi din conventul mănăstirii sfîntului Ștefan protomartirul din Dealul Orăzii, mîntuire și milostivire.

Ni se spune în numele magistrului Jakch, cavaler al curții noastre, <și> al fraților săi Nicolae și Ioan că moșia numită Virșolț și <cu alt nume> Benseteluke, aflătoare în comitatul Crasna, pe care noi le-am dăruit-o lor, are mare nevoie de o nouă luare în stăpînire și hotărnicire.

Drept aceea punem în vedere și poruncim cu tărie credinței voastre să trimiteți pe omul vostru vrednic de crezare ca om de măturie, în fața căruia omul nostru, Mihail, fiul lui Ștefan, sau Ioan, fratele său, sau Nicolae,

fiul lui Albert, sau Toma, fratele acestuia sau, în lipsa acestora, Napako de Bozieș, ducându-se la sus-zisa moșie și fiind de față vecinii și megieșii, chemați în chip legiuit, s-o ia din nou în stăpînire și s-o hotărînicească din nou după adevăratele și vechile ei hotare, ridicînd noi <semne de hotar> lîngă cele vechi în locurile unde e nevoie și, odată luată în stăpînire și hotărînicită, din nou s-o dea în stăpînire sus-pomeniților Jakch și fraților săi Ioan și Nicolae, cu dreptul de mai sus, dacă nu se va face împotriviore, iar pe împotrivitori, dacă vor fi, să-i cheme <ca să stea> față cu aceia înaintea noastră la un soroc potrivit. Și după acestea să ne faceți cunoscut în scris <și> întocmai cum s-a desfășurat întreaga pricină, odată cu mersul hotarelor și numele împotrivilorilor.

Dat la Buda, la sărbătoarea fericitului mucenic Blasiu, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Eszterházy-Mikó.

Transumpt în actul conv. din Dealul Orăzii, din 9 martie 1351, nr. 17.

11

1351 februarie 3, <Turda>.

Viris discretis et honestis, amicis suis honorandis, capitulo Albensis ecclesie Transsiluane, Thomas, woyuoda Transsiluanus et comes de Zonuk, sincere amicie et honoris continuum incrementum. Noveritis quod in nostra congregacione generali universitati nobilium partis Transsiluane, sabbato proximo ante festum Purificacionis virginis gloriose in Thorda celebrata, vir discretus, magister Mychael, cantor ecclesie vestre, de medio aliorum consurgendo, proposuit eomodo, quod due partes possessionis Chongwa vocate, in Albensi comitatu existentis, sue essent hereditarie et omni iuris rigore ad ipsum dinoscerentur¹ pertinere, que primum per magnificum virum Thomam, iudicem curie regis, quondam woyuodam Transsiluanum, dicti woyuodatus honore ipso tunc fulgente, indebite occupate et tandem ipsius occupacionis colore, per Stephanum, similiter pridem woyuodam Transsiluanum, detente exstitissent, nunc vero easdem magister Johannes, dictus Acyl de Zylas, in ipsius preiudicium reservaret; quibus peractis, quia predictus magister Mychael cantor premissas duas partes iamdicte possessionis Chongwa tam exhibicione litterarumstrarum statucionalium, ad amicabilem petitionem eiusdem Stephani woyuode litteratoriam sibi rescripcionalium, suas esse, quam ipsam possessionem Chongwa totalem ex certa attestacione iuratorum assessorum septem comitatuum dicte partis Transsiluane necnon vicinorum et commetaneorum eiusdem, ad eorum fidem deo debitam fidelitatemque sacre regie corone conservandam, tacto vivifice crucis ligno, modo quo supra ad suam et Petri litterati, fili¹ Johannis, similiter propria in persona astantis¹ et suum ius in eadem habitum iuridice prosequentis, hereditariam proprietatem provenire debere propalatam², nec ullounquam tempore ab ipsis, excessum suorum qualitate exigentem, alienatas fore comprobavit, ipseque magister Johannes absque assignacione alicuius³ evidentis rationis, easdem actenus¹, prout in litteris nostris privilegalibus exinde confectis clarius exprimuntur⁴ conservasse videbatur, ideo nos, unacum eisdem iuratis assessoribus et ceteris regni nobilibus nobiscum in dicte congregacione nostra adherentibus, predictas duas partes possessionis Chongwa prenotate ipsi magistro Mychaeli, residuam vero

terciam partem eiusdem dicto Petro litterato, omni eo iure quo ad ipsos dinoscuntur pertinere perhempnaliter adiudicantes duximus reddendas et resignandas. Quare discrecionis vestre amiciciam presentibus requirimus diligenter quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, in cuius presencia Laurencius, filius Petri, homo noster, ad hoc specialiter deputatus, ad faciem predictae possessionis Chongwa accedendo, vicinis et commentaneis eiusdem universis legitime¹ convocatis et presentibus statutat eandem in duabus partibus ipsi magistro Mychaeli cantori iuxta⁵ dictarum⁵ litterarum⁵ statucionalium⁵ continenciam⁵; in tercia vero parte eidem Petro litterato, cum omni plenitudine iurium earum, contradiccionem prescripti magistri Johannis non obstante, eo iure quo ad ipsos dinoscuntur pertinere, perpetuo possidendas, salvis iuribus alienis, si per alios quospiam non fuerit contradictum. Alii vero, si qui contradictores exstiterint, citet eosdem contra predictos magistrum Mychaelem et Petrum litteratum, ad nostram presenciam ad terminum competentem. Et post hec seriem ipsius statucionis cum nominibus citatorum, si qui fuerint, et terminum assignatum nobis amicabiliter rescribatis. Datum sexto die congregacionis nostre prenotate et loco antedicto, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo primo

⟨*Pe verso de aceeași mină:*⟩ Viris discretis et honestis, capitulo Albensis ecclesie Transilvane, amicis suis honorandis, pro magistro Mychaele cantore et Petro litterato, filio Johannis, statutoria.

Chibzuților și cinstiților bărbați, prietenilor săi vrednici de cinste, capitolului bisericii din Alba Transilvaniei, Toma, voievod al Transilvaniei și comite de Solnoc, spor neîntrerupt de adevărată prietenie și cinste.

Aflați că în adunarea noastră obștească, ținută la Turda în sîmbăta dinaintea sărbătorii Întîmpinării domnului⁶, cu obștea nobililor din părțile Transilvaniei, chibzuitul bărbat, magistrul Mihail, cantorul bisericii voastre, ridicîndu-se din mijlocul celorlalți ⟨ne⟩-a spus așa : că două părți din moșia numită Ciunga, aflătoare în comitatul Alba, sînt ale lui de moștenire și se știe că țin de dînsul cu toată tăria dreptului ; că ele au fost pe nedrept cotropite mai întîi de către măritul bărbat Toma, judele curții regești, fost voievod al Transilvaniei, pe cînd acesta strălucea în dregătoria zisului voievodat⁷, și apoi, în temeiul cotropirii, au fost ținute de Ștefan, de asemenea fost voievod al Transilvaniei⁸, iar acum le ține magistrul Ioan zis Acyl de Zylas, spre paguba lui⁹. După ce s-au făcut acestea, deoarece sus-zisul magistrul Mihail cantorul a dovedit pe de o parte prin arătarea scrisorii voastre de dare în stăpînire, ⟨dată⟩ ca răspuns la prieteneasca cerere scrisă a aceluiași voievod Ștefan, că cele două părți de mai sus din moșia Ciunga sînt ale lui, iar pe de alta, prin mărturia neîndoielnică a juraților asesori din cele șapte comitate din zisele părți ale Transilvaniei, precum și ⟨prin aceea⟩ a vecinilor și megieșilor ei, făcută pe față, cu mîna pe lemnul crucii de viață dătătoare, pe credința lor datorată lui Dumnezeu și pe supunerea ce trebuie păstrată sfintei coroane regale, în felul de mai sus, că această moșie Ciunga în întregime trebuie să li se vină ca bun de moștenire lui și lui Petru diacul, fiul lui Ioan, înfățișat de asemenea însuși spre a-și urmări pe calea legii dreptul pe care-l avea în acea ⟨moșie⟩, și că niciodată ⟨cele părți de moșie⟩ n-au fost luate de la dînșii fiindcă samavolnicile lor ar fi cerut aceasta și ⟨deoarece⟩ era învederat că magistrul Ioan a ținut în

stăpînirea lui pînă acum acele <părți de moșie> fără arătarea nici unui temei învederat, după cum se arată limpede în scrisoarea noastră privilegială făcută în această privință; de aceea noi, dimpreună cu acei jurați asesori și cu ceilalți nobili ai regatului care stăteau alături de noi la pomenita noastră adunare, dînd prin judecată pe veci magistrului Mihail sus-zisele două părți din sus-pomenita moșie Ciunga, iar a treia parte rămasă din ea, numitului Petru diacul, am hotărît ca ele să le fie date înapoi și lăsate lor cu tot dreptul cu care se știe că țin de dînșii.

Drept aceea, prin scrisoarea de față cerem stăruitor prieteniei chibzuinței voastre să trimiteți pe omul vostru vrednic de crezare, ca om de mărturie, în fața căruia Laurențiu, fiul lui Petru, omul nostru, trimis anume pentru aceasta, ducîndu-se la fața locului pe pomenita moșie Ciunga și chemînd în chip legiuit pe toți vecinii și megieșii ei și fiind aceștia de față, s-o dea în stăpînire <și anume> două părți magistrului Mihail cantorul, potrivit cuprinsului amintitei scrisori de dare în stăpînire, iar a treia parte lui Petru diacul, ca să le stăpînească pe veci în toată deplinătatea drepturilor lor, fără a se ține seama de împotrivirea zisului magistrul Ioan, cu acel drept cu care se știe că ele țin de ei <și> fără a vătămă drepturile altora, dacă nu se va face împotrivire din partea altora, iar dacă vor fi alți împotrivitori, pe aceștia să-i cheme față cu pomeniții Mihail magistrul și Petru diacul înaintea noastră, la sorocul convenit, și după aceea să aveți bunătatea a ne face cunoscut în scris cum s-a desfășurat acea punere în stăpînire, dimpreună cu numele celor chemați, dacă vor fi vreunii, și cu sorocul hotărît.

Dat în a șasea zi a adunării noastre pomenite mai sus și în locul arătat mai sus, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

<Pe verso de aceeași mină :> Chibzuitorilor și cinstiților bărbați, capitlului bisericii din Alba Transilvaniei, prietenilor săi vrednici de cinste, scrisoare de punere în stăpînire pentru magistrul Mihail și Petru diacul, fiul lui Ioan.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădița 5 nr. 647.

Arh. Naț. Magh. Dl. 31 093. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. hîrtie, pecetea de închidere s-a pierdut.

Transumpt în actul capitlului de Alba Iulia din 14 februarie 1351, nr. 14.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 428—429 (cu omisiunea unor formule), după transumptul din 14 februarie 1351 din Arh. Naț. Magh. Dl. 31 093.

REGESTE: Beke, *Erd. kápt.*, nr. 646, 647.

¹ Astfel în orig.

² Corect: *propalata*.

³ Urmează: *cause*, tăiat de aceeași mină.

⁴ Corect: *exprimitur*.

⁵ Scris deasupra rîndului de aceeași mină.

⁶ 29 ianuarie.

⁷ 1322—1342.

⁸ 1344—1350.

⁹ a lui Mihail.

Viris discretis et honestis, amicis suis, honorabili capitulo Albensis ecclesie Transsiluane, Thomas, woyuoda Transsiluanus et comes de Zonuk, debite amicitie et honoris continuum incrementum. Dicunt nobis Ladislaus et Johannes, filii Blasii, et Andreas, filius Herbordi de Balasfolwa, quod

quedam possessio Kapus, alio nomine Gaktelke vocata, in comitatu Albensi existens, apud manus Lyprehthy de Weresmorth et Nicolai, filii Andree de Dalya, occupative habita, ipsorum esset hereditaria¹ et omni iure ad ipsos pertineret, que recaptivacione et reambulacione ac ab aliorum possessionibus metali distincione plurimum indigeret; super quo amicitiam discrecionis vestre presentibus petimus diligenter quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Petrus, filius Johannis de Peturfolwa, vel Mychael, filius Blasii de Zanchaal, altero absente, homo noster, ad faciem predictae possessionis accedendo, vicinis et commetaneis eiusdem legitime convocatis et presentibus, reambulet eam per suas veras metas et antiquas, novas iuxta veteres, ubi necesse fuerit, erigendo reambulataque et ab aliorum possessionibus metali distincione separatam statuatur eandem ipsis Ladislao et Johanni, filiis Blasii, et Andree, filio Herbordi, iure quo¹ ad¹ ipsos¹ dinoscitur¹ pertinere¹, perpetuo¹ possidendam¹, si per quempiam non fuerit contradictum; contradictores vero, si qui fuerint, citet eosdem contra predictos Ladislaum, Johannem et Andream, ad nostram presenciam, ad terminum competentem; et post hec, seriem ipsius statucionis cum cursibus metarum vel nominibus contradicitorum et citatorum, si qui fuerint, et terminum assignatum nobis amicabilem rescribatis.

Datum in Thorda, sabbato proximo post festum Purificacionis virginis gloriose, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo primo.

<Pe verso de aceeași mină:> Viris discretis et honestis², amicis suis honorandis, capitulo Albensis ecclesie Transsiluane, pro Ladislao et Johanne, filiis Blasii, ac Andrea, filio Nicolai³, statutoria.

Chibzuților și cinstiților bărbați, prietenilor săi vrednici de cinste, capitolului bisericii din Alba Transilvaniei, Toma, voievod al Transilvaniei și comite de Solnoc, spor neîntrerupt de cuvenită prietenie și cinste.

Ne spun Ladislau și Ioan, fiii lui Blasiu, și Andrei, fiul lui Herbord de Blaj, că o moșie numită Copșa, cu alt nume Gaktelke, aflătoare în comitatul Alba, care se găsește prin cotropire în mâinile lui Lyprehth de Roșia și în ale lui Nicolae, fiul lui Andrei de Daia, este a lor de moștenire și ține de dînșii cu tot dreptul și că are foarte mare nevoie de o luare din nou în stăpânire și hotărnicire.

Drept aceea, prin <scrisoarea> de față cerem stăruitor prieteniei chibzuinței voastre să trimiteți pe omul vostru vrednic de crezare ca om de măturie, în fața căruia omul nostru, Petru, fiul lui Ioan de Petrisat, sau Mihail, fiul lui Blasiu de Sîncel, în lipsa celui alt, ducându-se la fața locului pe pomenita moșie și chemînd în chip legiuit pe vecinii și megieșii ei și, aceștia fiind de față, s-o hotărnicască după adevăratele și vechile ei hotare, ridicînd noi semne de hotar lîngă cele vechi unde va fi nevoie și, odată hotărnicită și despărțită prin semne deosebitoare de hotar de moșiile altora, s-o dea în stăpînire lui Ladislau și Ioan, fiii lui Blasiu, și lui Andrei, fiul lui Herbord, spre a o stăpîni pe veci, cu dreptul cu care se știe că ține de dînșii, dacă nu se va face împotrivire de către cineva, iar de vor fi împotrivitori, pe aceștia să-i cheme înaintea noastră la sorocul potrivit față de pomeniții Ladislau, Ioan și Andrei și după acestea să aveți bunătatea a ne răspunde în scris cum s-a desfășurat această dare în stăpînire odată cu mersul hotarelor și cu numele împotrivitorilor și ale celor chemați, dacă vor fi unii, precum și <care este> sorocul hotărît.

Dat la Turda, în sîmbăta de după sărbătoarea Întîmpinării domnului, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

⟨*Pe verso de aceeași mîină* :⟩ Chibzuinților și cinstiților bărbați, prietenilor săi vrednici de cinste, capitlului bisericii din Alba Transilvaniei, ⟨scrisoare de⟩ punere în stăpînire pentru Ladislau și Ioan, fiii lui Blasiu, și Andrei, fiul lui Nicolae.

Arh. Naț. Magh. Dl. 30 386. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. hirtie, cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 426–427 (cu omisiunea unor formule stereotipe și a însemnării de pe verso).

¹ Scris deasupra rîndului.

² Urmează silaba *cap*, tăiată.

³ Astfel în orig.

Viris discretis et honestis, capitulo ecclesie beati Mychaelis archangeli de Alba Transsiluana, amicis suis, Thomas, voyuoda Transsiluanus et comes de Zonuk, debitam reverenciam cum honore. Dicunt¹ nobis comes Petrus de Berethalm quod possessiones Repafolua et Petherfolua vocate, inter Saxones existentes, sua² essent empticie³ et ipsum titulo iuris empticie³ attingerent; quas ordine iuris vellet recaptivare; super quo vestram amicitiam presentibus petimus diligenter quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, coram quo Nicolaus, filius Georgii de Hideguiz, vel Nicolaus, filius Symonis bani, aut Bord, aliis absentibus, homo noster, accedendo ad facies earundem possessionum Peterfolua et Repafolua vocatarum et convocatis vicinis et commetaneis earundem et presentibus reambulet easdem per veras suas metas et antiquas, novas metas ubi necesse fuerit erigendo, reambulatasque facta recaptivacione statuatur eidem comiti Petro de Berethalm perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum; contradictores vero si qui fuerint, illos citet contra eundem comitem Petrum in nostram presenciam ad octavas Medii quadragesime nunc venturas; et post hec seriem recaptivacionis et statucionis, prout fuerit oportunum⁴, vel, si contradictum fuerit, tunc⁵ diem et locum ipsius citacionis, nomina citatorum et terminum assignatum ac seriem tocius facti nobis amicabiliter rescribatis. Datum in Thorda, in octavis festi Purificacionis virginis gloriose, anno domini M^o CCC^o quinquagesimo primo.

⟨*Pe verso de aceeași mîină* :⟩ Viris discretis et honestis, amicis suis reverendis, capitulo ecclesie Albensis, partis Transsiluane.

Chibzuinților și cinstiților bărbați, capitlului bisericii fericitului arhanghel Mihail din Alba Transilvaniei, prietenilor săi, Toma, voievod al Transilvaniei și comite de Solnoc, cuvenita plecăciune și cinste.

Ne spune comitele Petru de Biertan că moșiile numite Repafolua și Petrisdorf, aflătoare între sași, sînt ale sale de cumpărătură și țin de el în temeiul dreptului de cumpărare și că el ar dori să le ia din nou în stăpînire după rînduiala legii.

Drept aceea, prin scrisoarea de față cerem cu stăruință prieteniei voastre să trimiteți pe omul vostru vrednic de crezare, ca om de mărturie, în fața căruia omul nostru, Nicolae, fiul lui Gheorghe de Călvasăr, sau Nicolae, fiul lui Simion banul, ori în lipsa acestora Bord, ducându-se la fața locului pe acele moșii numite Petrisdorf și Repafolua și chemînd pe vecinii și megieșii lor și ei fiind de față, să le hotărînicească după adevăratele și vechile lor hotare, ridicînd semne noi de hotar unde va fi nevoie și, odată hotărînite, făcîndu-se dobîndirea lor din nou, să le dea în stăpînirea comitelui Petru de Biertan spre a le stăpîni pe veci, dacă nu se va face împotrivire de către cineva; iar dacă vor fi împotrivitori, pe aceștia să-i cheme față cu acel comite Petru înaintea noastră, la octavele acum viitoare ale Mieziî Păresii⁶, și după acestea să aveți bunătatea a ne face cunoscut în scris desfășurarea dobîndirii din nou și a dării în stăpînire <a moșilor> după cum va fi potrivit, sau, dacă se va face împotrivire, atunci să ne faceți cunoscut ziua și locul chemării, numele celor chemați și sorocul hotărît, precum și felul cum s-au petrecut toate.

Dat la Turda, la octavele sărbătorii Întîmpinării domnului, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

<Pe verso de aceeași mină:> Chibzuților și cinstiților bărbați, prietenilor săi vrednici de cinste, capitlului bisericii de Alba din părțile Transilvaniei.

Arh. Naț. Magh. Dl. 30 653. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. hîrtie, cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 427 (cu omisiunea unor formule stereotipe și a adresei de pe verso).

REGESTE: *Ub.*, II, p. 78.

¹ Corect: *dicii*.

² Corect: *sue*; scris pe răsătură, de altă mină contemporană.

³ Corect: *empticii*; scris pe răsătură, de altă mină contemporană.

⁴ Corect: *opportunum*.

⁵ Lectură probabilă.

⁶ 30 martie.

14

1351 februarie 14, <Alba Iulia>.

Magnifico viro, domino Thome, wayuode Transsiluano et comiti de Zonvk, amico ipsorum honorando, capitulum ecclesie Transsiluane, amicitiam paratam debito cum honore. Litteras vestre amicitie noveritis nos recepisse in hec verba: <Urmează actul lui Toma, voievodul Transilvaniei, din 3 februarie 1351, Turda, nr. 11>. Nos itaque iustis petitionibus amicitie vestre legitime acquiescentes¹, unacum predicto Laurencio, filio Petri, homine vestro, ad hoc specialiter transmisso, unum ex nobis, videlicet discretum virum magistrum Petrum, archydiaconum de Kyzdy, decanum ecclesie nostre, ad premissa exsequenda duximus transmittendum. Qui demum ad nos reversi, nobis concorditer retulerunt quod ipsi, feria secunda proxima post festum Purificationis virginis gloriose prenotatum, ad faciem prenominate possessionis Chongwa accessissent, convocatisque omnibus vicinis et commetaneis eiusdem ipsisque presentibus et in nullo contradicentibus, ymo consencientibus, duas partes ipsius possessionis Chongwa magistro Mychaeli, cantori ecclesie nostre, terciam vero partem Petro litterato, eo

14

iure que ad ipsos dinoscuntur pertinere, perpetuo possidendas statuissent, salvis tamen iuribus alienis remanentibus.

Datum in festo beati Valentini martyris, anno prenotato.

⟨*Pe verso de aceeași mână:*⟩ Magnifico viro Thome, woyuode Transsilvano et comiti de Zonuk, amico ipsorum honorando, pro magistro Mychaele, cantore ecclesie nostre, et Petro litterato, filio Johannis, super facto statucionis possessionis Chongwa, rescripcionalis.

Măritului bărbat, domnului Toma, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, prietenului lui vrednic de cinste, capitlul bisericii Transilvaniei, cu toată prietenia și cinstea cuvenită.

Aflați că am primit scrisoarea prieteniei voastre avînd acest cuprins: ⟨*Urmează actul lui Toma, voievodul Transilvaniei, din 3 februarie 1351, Turda, nr. 11*⟩. Noi, așadar, încuviințînd în chip legiuit dreptele cereri ale prieteniei voastre, am hotărît ca împreună cu sus-zisul Laurențiu, fiul lui Petru, omul vostru, trimis anume pentru aceasta, să trimitem pe unul dintre noi, și anume pe chibzuitul bărbat, magistrul Petru, arhidiaconul de Kyzdy², decanul bisericii noastre, ca să aducă la îndeplinire cele de mai sus. Aceștia, întorcîndu-se apoi la noi, ne-au spus într-un glas că, în luna de după sărbătoarea mai sus-amintită a Întîmpinării Domnului³, s-au dus la fața locului pe pomenita moșie Ciunga și după ce i-au chemat pe toți vecinii și megieșii ei și fiind aceștia de față și neîmpotrivindu-se întru nimic, ba dimpotrivă dîndu-și învoirea, au dat în stăpînire, cu dreptul cu care se știe că țin de dînsii, două părți din moșia Ciunga magistrului Mihail, cantorul bisericii noastre, iar a treia parte lui Petru diacul, ca să le stăpînească pe veci, drepturile altora rămînînd totuși neștirbite.

Dat la sărbătoarea fericitului mucenic Valentin, în anul arătat mai sus.

⟨*Pe verso de aceeași mână:*⟩ Măritului bărbat Toma, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, prietenului lor vrednic de cinste, pentru magistrul Mihail, cantorul bisericii noastre, și pentru Petru diacul, fiul lui Ioan, scrisoare de răspuns cu privire la darea în stăpînire a moșiei Ciunga.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădița 5 nr. 648. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. perg., pecetea atîrnată a fost ruptă împreună cu o bucată de pergament.

Arh. Naț. Magh. Dl. 31 093. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. perg., cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 428–430 (cu omisiunea unor formule stereotipe și a însemnării de pe verso).

REGESTE: Beke, *Erd. kápt.*, nr. 648.

¹ Astfel în orig.

² Arhidiaconatul de Kezdi cuprindea o parte din Secuime.

³ 7 februarie.

Ludovic I-ul, regele Ungariei, poruncește să se transcrie actul său din 11 ianuarie 1345, prin care s-a donat moșia Sarkan din comitatul Sopron și moșia Heulgeuss din comitatul Vas lui Dominic, ban de Mačva, și fratelui

său Nicolae pentru merite deosebite în campania împotriva regelui Serbiei. Dumitru episcop de Oradea, Andrei episcop de Transilvania, Toma episcop ales de Cenad; Nicolae ban de Severin.

Arh. Naț. Magh., Arh. fam. Ostffy și Ostffy-Asszonyfalu.

Orig. hirtie, pe verso urmele pecetii mari regale.

EDIȚII: *Codex dipl. patrius*, p. 87–90; *Smičiklas*, XII, p. 5–7.

16

1351 februarie 27, <Dealul Orăzii>.

Nos, Johannes, prepositus et conventus monasterii sancti Stephani protomartiris de Promontorio Waradiensi significamus, tenore presencium, quibus expedit universis quod magister Ladislaus, filius Simonis de Karul, ab una parte, ex altera vero Merharth, filius Andree, et Stephanus, filius Michaelis de eadem Karul, coram nobis personaliter constituti, per eundem Ladislaum, filium Simonis, confessum extitit et relatam, ministerio vive vocis, quod ipse quandam possessionem Dedemez vocatam, alio nomine Aporhaza dictam, in comitatu de Zathmar existentem, cum predictis Merharth et Stephano, racione consanguineitatis, sibi impignoratam participaret et in dominium eosdem intromitteret possessionis prenotate ac participavit et intromisit coram nobis eo iure quo ad ipsum pertineret.

Datum in dominica *Esto mihi*, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo primo.

Noi, Ioan, prepozitul și conventul mănăstirii sfintului Ștefan, întâiul mucenic din Dealul Orăzii, prin cuprinsul celor de față dăm de știre tuturor căroră se cuvine că, venind înșiși înaintea noastră, pe de o parte magistrul Ladislau, fiul lui Simion de Carei, iar pe de alta Merharth, fiul lui Andrei, și Ștefan, fiul lui Mihail, tot de Carei, acel Ladislau, fiul lui Simion, a mărturisit și a arătat prin viu graiu că, în temeiul înrudirii, el face parte sus-zișilor Merharth și Ștefan într-o moșie numită Dedemez, zisă cu alt nume Aporhaza, aflătoare în comitatul Satu Mare, <ce i-a fost> zălogită lui, și că îi primește în sus-zisa moșie și le-a făcut parte și i-a primit înaintea noastră cu acel drept cu care ține de el.

Dat în duminica *Esto mihi*, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Naț. Magh. Dl. 98 565. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. perg., cu fragmente de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Károlyi*, I, p. 187.

17

1351 martie 9, <Dealul Orăzii>.

Serenissimo principi, domino eorum, domino Lodouico, dei gratia illustri regi Hungarie, Johannes prepositus et conventus monasterii sancti Stephani prothomartiris de Promontorio Waradiensi, orationum suffragia devotarum cum perpetua fidelitate. Litteras vestre excellentie honore que decuit recepimus in hec verba: <*Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 3 februarie 1351, nr. 10*>. Nos enim, mandatis vestre

16

excellentie parere cupientes, ut tenemur, unacum eodem Nicolao, filio Alberti, homine vestro, in eisdem litteris vestris inserto, nostrum hominem, videlicet Thomam, familiarem domus nostre, ad premissa mandata vestra pro testimonio transmissimus fideliter exequenda. Qui demum, ad nos reversi, concorditer retulerunt quod ipsi, in dominica Invocavit proxime preterita, ad faciem predictae possessionis Worsolch, alio nomine Benseteluke vocata, pariter accedentes, vicinos et commetaneos eiusdem legitime convocassent; ex quibus Blasius, filius Thome de Worsolch, et Petenye de Sereden presentialiter affuissent, pro filiis vero Donch ex parte possessionis ipsorum Krazna vocatae, Andreas de eadem Krazna, item Stephanus de Rathun et Mychael, filius Petri, officiales ipsorum de dicta Krazna; item pro Johanne et Stephano, filiis Iktor, pro Blasio et Johanne, filiis Laurentii de Reche, similiter procuratores ipsorum legitimi comparuissent, in quorum presentia dictam possessionem Worsolch, alio nomine Benseteluke, absque reambulati-
one et metarum ostensione, ipsis magistro Jakch, Johanni et Nicolao, fratribus suis, iure premissis, idem homo vester, sub testimonio dicti hominis nostri, statuisset perpetuo et irrevocabiliter possidendam¹, nullo penitus contradictore apparente; imo iidem vicini et commetanei sui huic possessionarie statuti-
oni consensum prebuisent et assensum. Et prefatus Blasius, filius Thome, in nostri presentia personaliter comparendo, modo supradicto consensum prebuit et assensum.

Datum quarta feria proxima post dominicam Invoçavit, anno prenotato.

Prealuminatului principe, stăpînului lor, domnului Ludovic, din mila lui dumnezeu ilustrul rege al Ungariei, Ioan prepozitul și conventul mănăstirii sfîntului Ștefan protomartirul din Dealul Orăzii, prinosul cucernicelor lor rugăciuni și credință veșnică.

Am primit, cu cîntea ce i s-a cuvenit, scrisoarea înălțîinii voastre avînd acest cuprins: *〈Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 3 februarie 1351, nr. 10〉*. Noi, așadar, dorind să ne supunem poruncilor înălțîinii voastre, precum sîntem datori, am trimis împreună cu acel Nicolae, fiul lui Albert, omul vostru numit în acea scrisoare a voastră, pe omul nostru, anume pe Toma, slujitorul casei noastre, ca om de mărturie, ca să aducă la îndeplinire întocmai sus-amintitele voastre porunci.

Aceștia, întorcîndu-se apoi la noi, au spus într-un glas că dînșii ducîndu-se împreună, în duminica Invocavit de curînd trecută², la sus-zisa moșie numită Vîrșolț și cu alt nume Benseteluke, au chemat în chip legiuit pe vecinii și megieșii acesteia, dintre care Blasiu, fiul lui Toma de Vîrșolț, și Petenye de Șeredeu au fost înșiși de față, iar în numele fiilor lui Donch, din partea moșiei lor numite Crasna *〈s-au înfățișat〉* Andrei tot de Crasna, precum și Ștefan de Ratin și Mihail, fiul lui Petru, sujbășii lor din Crasna *〈sus〉* zisă; în numele lui Ioan și Ștefan, fiii lui Iktor, și în numele lui Blasiu și Ioan, fiii lui Laurențiu de Recea, s-au înfățișat de asemenea împuterniciții lor legiuiți; în fața cărora acel om al vostru cu mărturia sus-pomenitului om al nostru, a dat în stăpînire acelui magistru Jakch și fraților săi Ioan și Nicolae — fără de hotărnicire și arătare a hotarelor — zisa moșie Vîrșolț, cu alt nume Benseteluke, ca s-o stăpînească pe veci și în chip nestrămutat, cu dreptul de mai sus, fără să se fi ivit nici un împotrivitor; ba acei vecini și megieși ai ei și-au dat învoirea și încuviințarea la această punere în stăpi-

nire. Și sus-zisul Blasiu, fiul lui Toma, înfățișându-se el însuși înaintea noastră și-a dat învoirea și încuviințarea în chipul mai sus-pomenit.

Dat în miercurea de după duminica Invocavit, în anul sus-arătat.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Eszterházy-Mikó.

Transumpt în actul lui Ludovic, regele Ungariei, din 7 iulie 1364, Vișegrad.

¹ Scris deasupra rîndului.

² 6 martie.

18

1351 martie 28 <septimo Kalendas Aprilis>.

Ștefan, ducele Transilvaniei, la cererea lui Ștefan, banul Slavoniei, Croației și Dalmației, transcrie actul reginei Elisabeta, din 27 martie 1351, Buda, care la rîndul său transcrie actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 30 octombrie 1350, privitor la donația cetăților Strigovo și Čakovac.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 153.

Orig. perg., cu pecete atîrnată de șnur de mătase de culoare roșie și verde.

EDIȚII: *Smičiklas*, XII, p. 13–14.

19

1351 martie 28, <Oradea>.

Magnifico viro, domino Nicolao, regni Hungarie palatino et iudici Comanorum, capitulum ecclesie Waradiensis, amicitiam paratam cum honore. Litteras vestre magnificencie recepimus in hec verba: <Urmează actul lui Nicolae, palatinul Ungariei, din 28 ianuarie 1351, Buda, nr. 9.>

Nos igitur petitioni vestre magnificencie gratum prebentes assensum, unacum predicto Ladislao, filio Jacobi de Anarch, homine vestro, virum discretum Andream, sacerdotem chori ecclesie nostre, transmisimus ad premissa fideliter exsequenda; qui demum ad nos reversi et per nos requisiti, nobis concorditer retulerunt quod ipsi, primo quarta feria proxima post dominicam Reminiscere proxime preteritam ad comitatum Zothmaryensem, et ad villam Batur, die videlicet fori, ubi concursus multorum hominum forum faciencium extitisset, accedendo, per preconem in eodem foro, deinde, sabbato proximo post eandem dominicam Reminiscere, ad comitatum de Bereg et ad villam Luprechzaza, dum in eadem villa forum celebraretur, venientes, simili modo per preconem alta voce, tandem ad comitatum de Zabouch, et ad villam Kallo, sabbato proximo ante dominicam Letare proxime preteritam, die videlicet fori, pariter pergendo pari modo alta voce et publice prenotatos Thomam, Michaellem et Ladislaum, filios Johannis, filii Thome de Lazar, contra prefatum magistrum Johannem, filium Ladislai de Warada, ad prefatas octavas festi beati Georgii martiris proxime venturas, ad presenciam vestre magnificencie, fecissent proclamari, dicendo verbo vestro ut si venirent et de omnibus obligaminibus et earundem vinculis in aliis litteris vestris contentis ac de universis iudiciis vobis et parti adverse debitis in eisdem aliis litteris vestris insertis satisfecerint

18

benequidem, alioquin, non obstante eorum absencia, vestra magnificencia finem imponerent de omnibus prout dictaverit ordo iuris. Et sic facta solemnī proclamacione in tribus foris prenotatis abinde discessissent.

Datum secunda feria proxima post dominicam Letare, anno prenotato.

⟨*Pe verso* :⟩ Domino palatino. Pro magistro Johanne, filio Ladislai de Warada, contra filios Johannis, filii Thome de Lazar, proclamatoria.

Măritului bărbat, domnului Nicolae, palatinul regatului Ungariei și jude al cumanilor, capitlul bisericii de Oradea, cu toată prietenia și cinstea.

Am primit scrisoarea mării voastre, avînd acest cuprins: ⟨*Urmează actul lui Nicolae, palatinul Ungariei, din 28 ianuarie 1351, nr. 9*⟩. Noi, așadar, dîndu-ne buna încuviințare la cererea mării voastre, am trimis împreună cu sus-zisul Ladislau, fiul lui Iacob de Anarch, omul vostru, pe chibzuitul bărbat Andrei, preot în strana bisericii noastre, spre împlinirea întocmai a celor de mai sus.

Aceștia, întorcîndu-se apoi la noi și întrebați de noi, ne-au răspuns într-un glas că mergînd mai întîi în comitatul Satu Mare și în satul Batur, în miercurea de după duminica *Reminiscere* de curînd trecută¹, adică în ziua de tîrg, cînd era mare adunare de oameni ce țineau tîrg, au pus să fie strigați în acel tîrg, prin crainic, pomeniții Toma, Mihail și Ladislau, fiii lui Ioan, fiul lui Toma de Lazuri, apoi, în sîmbăta de după acea duminică *Reminiscere*², venind în comitatul Bereg, și în satul Luprechzaza, cînd se ținea tîrg în acel sat, au pus să fie strigați aceia, de asemenea prin crainic, cu glas tare; în cele din urmă, mergînd în comitatul Szabolcs și în satul Kálló, în sîmbăta de curînd trecută dinaintea duminicii *Letare*³, adică în ziua de tîrg, au pus să fie strigați aceia, în același chip, cu glas tare, în auzul tuturor, ca să vină înaintea mării voastre, la sus-zisele octave în curînd viitoare ale sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe⁴, ⟨spre a sta⟩ față cu pomenitul magistru Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, spunînd în numele vostru că dacă vor veni și vor da seama de toate îndatoririle și de legămintele acestor ⟨îndatoriri⟩, cuprinse într-altă scrisoare a voastră, și de toate gloabele datorate vouă și părții potrivnice, trecute tot în acea scrisoare a voastră, va fi bine, altminteri, fără a ține seama de lipsa lor, mărirea voastră va pune capăt la toate, așa cum va cere rînduiala legii. Și astfel după facerea strigării solemne la cele trei tîrguri mai sus pomenite au plecat de acolo.

Dat în luna de după duminica *Letare*, în anul mai sus arătat.

⟨*Pe verso* :⟩ Domnului palatin, scrisoare de vestire pentru magistrul Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, împotriva fiilor lui Ioan, fiul lui Toma de Lazuri.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Zichy, I b 212.

Orig. hîrtie, cu fragmente de pecete în formă de scut aplicată pe verso.

EDIȚII: Zichy, II, p. 448–450

¹ 16 martie.

² 19 martie.

³ 26 martie.

⁴ 1 mai.

Ludovic I, regele Ungariei, donează lui Nowak, oștean al curții sale, niște moșii în Croația, pentru meritele aduse de acesta în campania din Sicilia. Dumitru de Oradea, Andrei de Transilvania, episcopi; Toma, episcop ales de Cenad; Nicolae ban de Severin.

Arh. Naț. Magh. Dl. Arh. fam. Esterházy din Željezno Repos. 42, fasc. F nr. 10. Orig. perg., pecetea lipsește. Actul este prevăzut cu clauza lui Ludovic I, din 1363. EDIȚII: *Vjesnik zem. arhiva god. VII*, p. 149–150; *Smičiklas*, XII, p. 15–16.

Nos, capitulum ecclesie Transsiluane, damus pro memoria quod nobiles viri Ladislaus et Mychael, filii Johannis, filii Petri de Peturfolua, pro se ac Petro, fratre eorum, ad nostri accedentes presenciam, nobis dixerunt protestando quod ipsis in puerili etate existentibus, eo tempore quo dominus rex Karolus pie recordacionis ad partes Transalpinas cum suo iverat exercitu, magister Lach, tunc temporis comes Siculorum, quandam particulam terre ad ipsam possessionem eorum Peturfolua pertinentem per falsas metas potencialiter occupasset, ad possessionem Yclod applicando; quam particulam terre nunc Paulo dicto Wakuch, famulo suo, contulisset, in preiudicium ipsorum et gravamen; unde faciendo protestaciones, prohibuit eundem magistrum Lach ab occupacione et a collacione ipsius particule terre, ac Paulum dictum Wakuch similiter ab occupacione et retencionem ac ab ulteriori usu fructuum et quarumlibet utilitatum eiusdem, testimonio presencium coram nobis; super quo litteras protestacionales, ne ipsis in posterum pro negligencia imputetur, petierunt emanari, quas nos concessimus communi iusticia suadente. Datum in octavis Medii quadragesime, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} primo.

<Pe verso de aceeași mînă:>. Pro filiis Johannis, filii Petri de Peturfolua, contra magistrum Lach, super quadam particula terre, protestatoria.

Noi, capitlul bisericii Transilvaniei, dăm de știre că nobilii bărbați Ladislau și Mihail, fiii lui Ioan, fiul lui Petru de Petrisat, venind înaintea noastră în numele lor și al lui Petru, fratele lor, ne-au spus, făcînd întîmpinare, că, pe cînd erau în vîrsta copilăriei, în vremea cînd regele Carol de cucernică pomenire plecase cu oastea lui în părțile Țării Românești, magistrul Lach, pe atunci comite al secuilor, a cotropit cu sila prin semne mincinoase de hotar o bucată de pămînt ce ținea de moșia lor Petrisat, alipind-o la moșia Iclod, și că această bucată de pămînt a hărăzit-o acum slujitorului său Pavel zis Wakuch, în dauna și paguba lor. De aceea, făcînd ei întîmpinare, au oprit înaintea noastră cu mărturia scrisorii de față pe acel magistrul Lach de la ținerea prin cotropire și dăruirea acelei bucăți de pămînt și, de asemenea, pe Pavel zis Wakuch de la ținerea prin cotropire și păstrarea ei, cît și de la culegerea pe viitor a roadelor și oricăror altor foloase ale celui <pămînt>. Cu privire la aceasta, ca să nu li se impute în viitor ca o nepăsare, ei au cerut să se dea o scrisoare de întîmpinare, pe care noi le-am dat-o așa cum cere dreptul obișnuit.

Dat la octavele Miezii-Păresii în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

〈*Pe verso de aceeași mină*〉. Pentru fiii lui Ioan, fiul lui Petru de Petrisat, împotriva magistrului Lach, scrisoare de întâmpinare cu privire la o bucată de pământ.

Arh. Naț. Magh. Dl. 29 686. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. perg. cu urme de pecete de închidere aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 439 (cu omisiunea unor formule stereotipe și a însemnării de pe verso).

22 1351 aprilie 3 (*duodecimo die diei Medii Quadragesime*) Buda.

Toma, judele țării, Nicolae palatinul, Paul de Ugal, fost ban al Slavoniei și Croației, și Nicolae, fiul lui Peteuch, odinioară voievod al Transilvaniei, dau o sentință în procesul dintre Dominic, fiul lui Donch, Nicolae și Gheorghe, fiii lui Ivan de Malah, precum și Cozma, fiul lui Herbord de Haripan, purtat pentru mai multe moșii.

Arh. Naț. Magh.

Orig. perg., cu pecete atârnată cu șnur de mătase verde și roșie.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 439—453.

23 1351 aprilie, 11 (*feria secunda proxima post dominicam Ramispalmarum*), Buda.

Ludovic I, regele Ungariei, la cererea lui Nicolae, episcop de Zagreb, transcrie scrisoarea privilegială a lui Nicolae de Szécs, fost ban al Slavoniei și Croației și acum ban de Severin (*nunc vero bani de Zeuryino*), emisă la 16 august 1346, privind dijele episcopiei și capitlului din Zagreb.

Arh. capitl. din Zagreb. Act. capitl., Fasc. 2 și copie contemporană tot acolo. Lib. stat. capitl. Zagrab, part. a IV-a, cap. I.

EDIȚII: Tkalcic, *Mon. episc. Zagrab.* II, p. 101—102; Tkalcic, *Mon. civ. Zagrab.* I, p. 198—199; *Smičiklas*, XII, p. 17—18.

24 1351 aprilie 14, 〈Cluj-Mănăstur〉.

Nos, conventus monasterii beate Marie virginis de Clusmanustra, tenore presencium significamus quibus expedit universis memorie commendantes quod cum filie Michaelis, germani Bonch de Pethlend, videlicet Clara et Elyzabet vocate, ac Margaretha, filia Pauli de Berkes, parvula puella ac minoribus etatibus constituta, coram nobis astando personaliter, propter carenciam defensorem et protectorem¹ possessiones ipsarum porcionarias in villis Berkes et Scenthmihalremetey vocatis habitas, ipsas hereditario iure contingentes, comiti Georgio, filio Jacobi de Jara, exceptis aliis porcionibus earundem in predictis villis existentibus, eidem Georgio mediantibus litteris nostris pignory² obligatis, predicto comiti Georgio filio Jacobi, in parte ex altera coram nobis astanti ad conservandas, protegendas, gubernandas, populandas et congregandas pro tempore assignasse

affirmarunt et coram nobis assignarunt; ita tamen <quod>¹ universas utilitates et proventus ac redditus seu percepciones fructuum predictarum sessionum porcionarium, predictas nobiles puellas contingencium, exceptis aliis porcionibus predicto Georgio salvo iure pignory² obligatis, idem Georgius tempore debito in revoluzione singulorum annorum ipsis puellis plene administrare⁴ et assignare teneatur. Ad cuius rei veritatem, presentes nostras concessimus litteras patentis⁵ sigilli nostri⁶ munimine roboratas. Datum feria quinta proxima ante festum Resurreccionis domini, anno domini eiusdem M^oCCC^{mo} quinquagesimo primo.

Noi, conventul mănăstirii fericitei fecioare Maria din Cluj-Mănăştur, prin cuprinsul celor de faţă facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că înfăţişându-se înşile înaintea noastră fiicele lui Mihail, fratele lui Bonch de Pethlend, numite adică Clara şi Elisabeta, precum şi Margareta, fiica lui Pavel de Berchiş, fetiţă mică, nevîrstnică, au mărturisit că din pricina lipsei de apărători şi ocrotitori au dat vremelnic, şi în faţa noastră dau părţile lor de moşie aflătoare în satele numite Berchiş şi Scentmihalremetey, care ţin de ele prin dreptul de moştenire, comitelui Gheorghe, fiul lui Iacob de Iara — în afară de alte părţi <din acele moşii> ale lor aflătoare în satele pomenite, care sînt zălogite prin scrisoarea noastră aceluiaşi Gheorghe — <şi le-au dat> sus-zisului comite Gheorghe, fiul lui Iacob, care era de faţă înaintea noastră ca cealaltă parte, ca să le ţină în păstrare, să le ocrotească, să le cîrmuiască să le împoporeze şi să adune locuitori pe ele, însă astfel ca numitul Gheorghe să fie dator la vremea cuvenită în fiecare an să predea pe deplin şi să dea numitelor fete toate folosinţele şi foloasele precum şi veniturile şi roadele culese de pe pomenitele părţi de moşie care ţin de amintitele nobile fete, în afară şi fără atingerea celorlalte părţi de moşie zălogite zisului Gheorghe. Spre adevărea căruia lucru am dat scrisoarea noastră de faţă deschisă, întărită cu puterea peceţii noastre.

Data în joia dinaintea Învierii domnului, în anul domnului o mie trei sute cincizeci şi unu.

Arh. Naţ. Magh. Dl. 26 421. Fotocopie la Inst. de ist. şi arh. Cluj-Napoca/1351. Orig. hîrtie, cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 457—458 (cu omisiuni neînsemnate).

¹ Corect: *defensorum et protectorum*.

² Astfel în orig.

³ În orig. lipsește, completat după sens.

⁴ Corect: *amministrare*.

⁵ Corect: *patentes*.

⁶ Corect: *sigillo nostro*.

Nos, conventus ecclesie beate Marie virginis de Clusmunustra, memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis quod, accedentes ad nostram personaliter presentiam, nobilis domina Elizabeth vocata, consors Michaelis de Pedlend, et tres filie Michaelis¹, germani Bonch, videlicet Clara, Elena et Margaretha vocate, ab una, parte vero ex

altera Georgius, filius Jacobi, nobilis de Jara, coram nobis personaliter constituti¹, per eandem nobilem dominam Elizabet et tres filias Michaelis, scilicet Claram, Elenam et Margaretam antedictas, taliter extitit nobis propositum et relatum quod cum, urgente necessitate earum inevitabili, rectam dimidietatem possessionem² ipsarum porcionarum³, videlicet quartam partem duarum villarum, Berkus et Zenthmihalremetey vocatarum, ipsas hereditario iure contingentem, in comitatu de Torda existentes⁴, predicto Georgio, filio Jacobi, pro quinquaginta marcis argenti, plene ab eisdem receptis et persolutis, a die datarum presentium usque octavas Penthecostes proxime nunc venturas, cum omnibus utilitatibus et pertinentiis universis, ad predictam dimidietatem adiacentibus, pignori obligassent et coram nobis obligarunt, tali vinculo interposito, quod, si, ipsis octavis festi Penthecostes advenientibus, dimidietatem portionis ipsarum, in predictis villis existentes⁵, pro predictis quinquaginta marcis argenti ab eodem Georgio, filio Jacobi, coram nobis redimere poterint⁶ et redimerint⁷, benequidem; alioquin in octavis festi beati Jacobi apostoli proxime nunc venturis, in duplo predictarum quinquaginta marcarum argenti redimere tenebuntur; et si, ipsis octavis festi beati Jacobi apostoli advenientibus, idem⁸ nobilis domina Elizabet, consors Michaelis antedicti, ac Clara, Elena et Margareta, filie Michaelis, germani Bonch, predictam quartam partem villarum, scilicet Berkus et Zenthmihalremetey vocatarum, pro centum marcis argenti coram nobis non redimerint⁷, extunc idem Georgius predictam dimidietatem, scilicet quartam partem villarum sepedictarum, nobilem dominam et tres puellas, videlicet Claram, Elenam et Margaretham, contingentes⁹, vigore presentium coram capitulo ecclesie Albensis vel in presentia domini woyuode Transylvani sibi statui¹⁰ perpetuo possidendam plenam habeat auctoritatem. Ad cuius rei veritatem presentes nostras litteras concessimus pa<ten-te>¹¹, sigilli nostri munimine roboratas. Datum feria quinta proxima post dominicam Ramispalmarum, anno domini M^{mo}CCC^{mo}L^{mo} primo.

Noi, conventul mănăstirii fericitei fecioare Maria din Cluj-Mănăstur, prin cuprinsul <scrisorii> de față dăm de știre și facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că venind înșiși înaintea noastră pe de o <parte> nobila doamnă numită Elisabeta, soția lui Mihail de Pedlend, și cele trei fiice ale lui Mihail, fratele bun al lui Bonch, numite adică Clara, Elena și Margareta, iar pe de altă parte Gheorghe, fiul lui Iacob, nobil de Iara, acea nobilă doamnă Elisabeta și cele trei fiice mai sus-pomenite ale lui Mihail, adică Clara, Elena și Margareta, ne-au spus și ne-au arătat următoarele: că, din pricina unei grabnice și de neînălțurate nevoi a lor au zălogit și în fața noastră zălogesc sus-zisului Gheorghe, fiul lui Iacob, cu cincizeci de mărci de argint, plătite <lor> și primite de ele în întregime, începînd din ziua cînd s-a dat scrisoarea de față pînă la octavele rusaliilor ce vor urma în curînd¹² dreapta jumătate a moșilor lor moștenite, adică o pătrime ce le privește pe ele prin drept de moștenire din două sate numite Berchiș și Rimetea, aflătoare în comitatul Turda, cu toate folosințele și cu toate cele ce țin de acea jumătate, cu această îndatorire ca, dacă la sosirea acelor octave ale sărbătorii rusaliilor ele vor putea răscumpăra și vor răscumpăra înaintea noastră de la acel Gheorghe, fiul lui Iacob, jumătatea părții lor aflătoare în sus-zisele sate în schimbul sus-pomenitelor cincizeci de mărci de argint, <va fi>, bine, altminteri, ele vor fi ținute s-o răscumpere cu îndoitul celor cincizeci de mărci

de argint la octavele sărbătorii fericitului apostol Iacob, ce vor veni în curînd¹⁸, iar dacă la sosirea acelor octave ale sărbătorii fericitului apostol Iacob acea nobilă doamnă Elisabeta, soția sus-pomenitului Mihail, precum și Clara, Elena și Margareta, fiicele lui Mihail, fratele bun al lui Bonch, nu vor răscumpăra în fața noastră sus-zisa pătrime din satele numite Berchiș și Rimetea cu o sută de mărci de argint, atunci în puterea <scrisorii> de față acel Gheorghe să aibă deplina putere de a pune să i se dea în stăpînire înaintea capitlului bisericii de Alba sau înaintea domnului voievod al Transilvaniei sus-zisa jumătate, adică a patra parte a satelor ades pomenite, ce le privește pe nobila doamnă și pe cele trei fete, adică Clara, Elena și Margareta, ca s-o stăpînească pe veci.

Spre adevărea acestui lucru am dat această scrisoare deschisă a noastră, întărită cu puterea peceții noastre.

Dat în joia de după duminica Floriilor, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Col. fam. Mike, nr. 3.

Orig. perg., cu pecete din ceară de culoare deschisă, aplicată pe verso.

REGESTE: Szabó, *Erd. Múz. okl.*, nr. 89.

¹ Astfel în orig.

² Corect: *possessionum*.

³ Corect: *porcionariarum*.

⁴ Corect: *existentium*.

⁵ Corect: *existentem*.

⁶ Corect: *potuerint*.

⁷ Corect: *redemerint*.

⁸ Corect: *eadem*.

⁹ Corect: *contingentem*.

¹⁰ În loc de: *statui facere*.

¹¹ Pată de umezeală. Întregit după sens.

¹² 12 iunie.

¹³ 1 august.

Nos, Ludovicus, dei gratia rex Hungarie, memorie comandantes tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod nos, attendentes regiam maiestatem gloria et honore tunc in terris precipue coronari, cum misericordiam pietatis¹ socios merita singulorum benignis oculis intuetur, et pro moribus castis ac laboribus multis mutua vicissitudine suis fidelibus correspondet. Considerantes itaque inter ceteros nostros fideles magistrum Kolus, fidelem aule nostre iuvenem fidelitate largiflua prefulgere, et licet ipse magister Kolus multa servitiorum genera primum excellentissimo ac magnifico principi, domino Carolo, olim inclito regi Hungarie, genitori nostro carissimo, et per consenquens nobis, et regno cum omni fervore fidelitatis pro exaltatione predicti patris et etiam proprii nostri honoris exhibuerit², que omnia seriatim propter tediosam scripti prolixitatem presentibus inseri facere nequiveramus, aliqua tamen de ipsius servitiis in memoriam exemplarem posterorum presentibus duximus annotari. Nam predictus magister Kolus ab evo sue pueritie predicto patri nostro ab ipso tempore, quo dictus pater noster regnum Hungarie prenotatum iure geniture nobis

attinens intravit, semper fidelissima servitia temporibus et locis opportunis avidi cura exhibuit et impendit. Cum enim predictus genitor noster cum valida multitudine sue gentis ad recuperandum quasdam partes predicti regni Hungarie per Bozorab vayuodam, infidelem ipsius patris nostri, occupatas contra eundem Bozorab ad partes Transalpinas accessisset, predictusque Bozorab quadam subdola infidelitate et damnabili presumptuositate se contra eundem patrem nostrum tanquam suum dominum naturalem, cum tota sua potentia et vicinorum paganorum, ac aliorum eiusdem patris nostri infidelium aggregata caterva diem extremum predicti patris nostri claudere ex abrupto cupiens, et animo desiderans anhelanti hostiliter obiecisset, et dictus pater noster pre nimia fatigatione propter insultus hostium in eum impetum facientium oppressus, de equo suo cecidisset, nec ascensum equi sui inibi commode potuisset adipisci. Ecce predictus magister Kolus pro salute et commodo predicti patris nostri non pavescens preponere necem vite, ascensum predicti equi eidem patri nostro toto posse sagaciter procuravit in signum sincere fidelitatis observande, sicque dictus pater noster per ipsius solertiam evasit metas mortis illa vice, ut hec omnia cuncta relatio litteratoria ipsius patris nostri et aliorum quam plurimorum fidelium nostrorum patefecit nostre maiestati. Volentes itaque ipsius magistri Kolus preclaris servitiis aliquatenus regio occurrere donativo, ut ceteri eo exemplo discant sub principe glorioso devote famulari, cuncti enim subditi in virtute letantes boni presidentis, cum eos extollit honoribus, ditat possessionibus et dotat legatis munificentie donativis, quamquam ipsius merita longe et peramplius his maiora exigerent, in peculiarem tamen suorum servitiorum recompensationem quandam possessionem Holumba vocatam, in comitatu Vesprimiensi existentem, hominis sine herede decedentis, itam aliam possessionem Gyerhegye nominatam, in comitatu Pestiensi habitam, quondam<...>⁴ tertiam possessionem quandam⁸ Petri, filii Corradi, Kerestur vocatam, in comitatu Albensi existentem, similiter heredum solatio orbat, cum omnibus earum utilitatibus et pertinentiis universis sub<...>⁴ metis et terminis, quibus per possessores earum habite extiterunt et possesse, omni eo iure, quo ad nostram collationem pertinere dignoscuntur, de beneplacita voluntate serenissime principisse, domine Elisabeth, inclyte regine Hungarie, genitricis, ac domini Stephani, cis fratris nostrorum charissimorum, prelatorumque et baronum regni nostri consilio prematuro eidem magistro Kolus, exclusis omnibus fratribus suis, et per eum suis heredibus, successoribus et posteritatibus universis perpetuo et irrevocabiliter dedimus donavimus et contulimus possidendas, tenendas, prout et habendas, salvis iuribus alienis, presentes autem in formam nostri privilegii redigi faciemus, dum nobis fuerint reportate.

Datum Bude, in festo beati Georgii martyris, anno domini Mill. CCC quinquagesimo primo.

Noi, Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, prin cuprinsul celor de față dăm de știre și facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că, luând noi aminte că maiestatea regală mai ales atunci se încununează pe pământ de slavă și de cinste când unind îndurarea cu bunătațe privește cu ochi binevoitori la vrednicia fiecăruia și răsplătește la rîndul său pe credincioșii săi pentru purtarea lor credincioasă și pentru multele lor osteneli, așadar ținînd seama că magistrul Kolus, aprodul credincios al curții noastre, stră-

lucește printre ceilalți credincioși ai noștri prin credința sa nemărginită și, măcar că pomenitul magistru Kolus a adus multe și felurite slujbe: mai întâi preainălțatului și măritului principe, domnul Carol, odinioară vestitul rege al Ungariei, tatăl nostru preaiubit, și prin urmare nouă și țării, cu toată rîvnă credinței, pentru înălțarea cinstei sus-zisului <nostru> tată și chiar și a noastră însăși, însă pentru că n-am putut să facem a fi trecute toate rînd pe rînd în scrisoarea de față din pricina lungirii obositoare a scrisului am hotărît totuși să arătăm în cele de față unele din slujbele lui, spre amintirea pilduitoare a urmașilor.

Căci sus-zisul magistru Kolus din vîrsta copilăriei sale, încă din vremea cînd numitul nostru tată a venit în sus-pomenita țară a Ungariei, ce ține de noi prin dreptul de naștere, a arătat și adus întotdeauna cu o nepotolită rîvnă în vremuri și locuri potrivite cele mai credincioase slujbe sus-zisului nostru tată. În adevăr, atunci cînd sus-zisul nostru tată a mers cu mulțimea puternică a oastei sale în Țara Românească, împotriva lui Basarab, pentru a redobîndi unele părți ale sus-zisului regat al Ungariei cotropite de voievodul Basarab, necredincios față de tatăl nostru, și cînd sus-zisul Basarab, dorind și năzuind cu tot focul inimii să curme dintr-odată zilele tatălui nostru, cu o vicleană necredință și o semeție vrednică de osîndă s-a aruncat cu dușmănie împotriva tatălui nostru, stăpînul său firesc, cu toată puterea sa și a vecinilor păgîni și cu o ceată adunată și din alți necredincioși ai tatălui nostru, și tatăl nostru, copleșit de o prea mare oboseală, din pricina loviturilor dușmanilor ce năvăleau asupra lui, a căzut de pe calul său și n-ar fi putut cu ușurință să se urce pe calul său. Iată că sus-zisul magistru Kolus, netemîndu-se pentru mîntuirea și binele tatălui nostru să aleagă mai degrabă moartea decît viața, ca o pildă a păstrării credinței curate, s-a îngrijit cu iscusință <să-l ajute> după toate puterile sale pe tatăl nostru să încalece pe acel cal, și astfel tatăl nostru a scăpat de rîndul acela, prin grija acestuia, de primejdiile morții, așa după cum au fost arătate toate acestea maiestății noastre prin mărturia scrisă a tatălui nostru și a altor mulți credincioși ai noștri.

Voind, prin urmare, să răsplătim întrucîtva prin dăruire regească strălucitele slujbe ale pomenitului magistru Kolus, pentru ca ceilalți să învețe din această pildă să slujească cu credință sub un principe slăvit, căci toți supușii se bucură de vrednicia unui bun cîrmuitor cînd îi înalță în slujbe, îi dăruiește cu moșii și îi înzestrează cu darurile mărinimiei regești, măcar că vrednicia acestuia l-ar îndreptăți la <daruri> cu mult și foarte mult mai mari ca acestea, totuși drept răsplată osebită a slujbelor sale, noi cu încuviințarea de bunăvoie a prealuminatei principese, doamna Elisabeta, strălucita regină a Ungariei, precum și a domnului Ștefan, fratele nostru, preaiubiții noștri, și după sfatul chibzuit al prelaților și baronilor țării noastre i-am dat, i-am dăruit și i-am hărăzit pe veci și nestrămutat celui magistru Kolus, și prin el tuturor moștenitorilor, urmașilor și coborîtorilor săi — cu înlăturarea tuturor fraților săi — o moșie numită Holumba, aflătoare în comitatul Vesprim, a unui om mort fără de urmaș; de asemenea o altă moșie numită Gyerhegye aflată în comitatul Pesta a răposatului . . . a treia moșie numită Kerestur, aflătoare în comitatul Alba a răposatului Petru, fiul lui Corrad, de asemenea lipsit de mîngăierea moștenitorilor, împreună cu toate folosințele lor și toate cele ce țin de ele în . . . între hotarele și marginile, între care le-au avut și le-au ținut stăpînii lor, cu tot dreptul cu care se știe

că țin de dreptul nostru de danie, ca să le stăpînească, să le țină și să le aibă, fără știrbirea dreptului altuia.

Iar scrisoarea de față cînd ne va fi înapoiată vom pune să fie întocmită în chip de privilegiu al nostru.

Dat în Buda, la sărbătoarea fericitului mucenic Gheorghe, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. fam. Milkovics <azi în parte pierdută>.

Org. perg.

EDIȚII: *Fejér*, VII/3 p. 123–125; *Jakab*, I, p. 48–49 (cu data greșită: 23 aprilie); *Hurmuzaki–Densușianu*, I, 2, p. 14–15.

¹ Corect: *pietati*.

² Corect: *exhibuerat*.

³ Corect: *quondam*.

⁴ Lipsește în text. lat. publ.

27

1351 aprilie 25, Moftin.

Magistrul Ladislau, fiul lui Avram, vicecomitele și cei patru juzi ai nobililor din comitatul Satu Mare adevăresc că în adunarea obștească a comitatului juzii și jurații nobililor au întărit plîngerea magistrului Ștefan, fiul lui Ștefan de Nagysemjén, că Ioan de Garan plecînd de la moșia sa numită Petin (*Bazan*) a ucis un iobag al acelui Ștefan pe moșia Kissemien a acestuia și că a voit să-l omoare și pe el în orașul Satu Mare, urmărindu-l pînă în satul Amați (*Amac*). Sînt amintiți magistrul Ioan, fiul lui Bunch, omul regelui și trimisul conventului din Dealul Orășii, care au participat la adunarea obștească.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Kállay, nr. 1 011.

Orig. perg., cu urme și fragmente a trei peceti aplicate pe verso.

REGESTE: *Kállay*, II, p. 4, nr. 1 056.

28

1351 aprilie 30 (*II Kalendas Maii*), Avignon.

Papa Clement al VI-lea îngăduie lui Toma, episcop ales de Cenad, să poată fi sfințit de orice episcop catolic.

Arh. Vat., Reg. Vat., vol. 201, fol. 161 r. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. hîrtie.

EDIȚII: Theiner, *Mon. Hist. Hung.*, I, p. 796, cu data greșită: februarie 25.

29

1351 mai 4 (*quarto die octavarum predictarum; in octavis festi beati Georgii martiris*), <Alba Iulia>.

Magistrul Solomon, arhidiaconul de Turda și vicar general al lui Andrei, episcopul Transilvaniei, dă de știre că a amînat pînă la 8 noiembrie (*in octavis festi Omnium Sanctorum*), pricina dintre Ioan, fiul lui Teodor, și Leukus,

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam., Zichy, 364.
Orig. hirtie, cu fragmente de pecete ovală aplicată pe verso.
EDITII: Zichy, II, p. 453-454.

Capitulul din Oradea adevărește că Ioan, fiul lui Nicolae Cantor, a răscumpărat pentru 9 mărci partea ce i se cuvine din moșiile Ders, Jwanusy și Hodaz¹ din comitatul Satu Mare, care au fost zălogite de Petru și Toma, frații săi, lui Hank (orășean)* din Cracovia, potrivit actului emis de Nicolae, episcop de Zagreb, comite al capelei regale și secretar cancelar, și care au fost răscumpărate de Briccius, un alt frate al său.

Arh. Naț. Magh. Dl. 39 466. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351. Orig. perg., cu pete de umezeală și lacune, cu o ruptură mare în mijlocul documentului; pecetea atârnată împreună cu partea de jos a actului lipsește.
REGESTE: *Lev. Kôzl.*, IX (1931), p. 58, nr. 9.

- * În regestul publicat, greșit: *Hodas*.
 * Rupt cca. 2 cm; întregit de autorul regestului.

Arnold de la Caucina, trimis papal în Ungaria, amintește pe Benedict al lui Clement, arhidiaconul de Pincota (*Pankatha*), printre membrii capitolului din Agria de la care a strâns venitul pe un an, convenit vistieriei papale, din beneficiile ce au fost vacante.

Arh. Vat., Tabularii Vaticani Cod. saec. XIV. Rationes collect., nr. 181, fol. 123 r.
EDITII: *Mon. Vat. Hung.*, I/1, p. 449 (cu data: 1350–1354).

- ¹ Durata anului al X-lea pontifical al papei Clement al VI-lea.

Toma, judele curții regale și comite de Turóc, la porunca regelui amână pricina pornită de Ștefan, fiul lui Ștefan de Nagysemjén, împotriva lui Ștefan, fiul lui Nicolae de Oar, pentru moșia Rechege de la octavele sărbătorii sfintului Gheorghe¹, la octavele sărbătorii sfintului Mihail².

Arh. Naț. Magh., Dl., Arh. fam. Kállay, nr. 999 și 1 000.
Orig. hîrtie, în 2 exemplare, amîndouă cu fragmente de pecete de închidere.
REGESTE: *Kállay*, II, p. 5, nr. 1059 a și b.

- ¹ 1 mai.
² 6 octombrie.

Capitulum ecclesie Transilvane omnibus Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris, presens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire quod nobilis vir Gallus, filius Johannis, filii Both de Boothhaza, ad nostram accedens presentiam exhibuit nobis quasdam litteras nostras patentes, tenoris infrascripti, supplicans nobis humiliter ut ipsas litteras, propter maiorem cautelam et iuris sui conservationem, de verbo ad verbum transscribi et in formam privilegialem redigi facere dignaremur. Quarum tenor talis est: <Urmează actul capîtlului din Alba Iulia, din 1 iulie 1349, DIR-C, veac XIV, vol. IV, nr. 704>. <Nos e>nim¹, petitionem ipsius Galli, filii Johannis, admittentes, ipsas litteras, omni integritate pollentes, de verbo ad verbum transscribi fecimus et pendentis sigil<li nostri munimi>ne² roborari. Datum in quindenis festi beati Georgii martiris, anno domini M^{mo}CCC^{mo} quinquagesimo primo; discretis viris Dominico preposito, Mychaele can<tore, Loran>do³ custode, Benedicto, decano ecclesie nostre, existentibus.

Capitulul bisericii Transilvaniei tuturor credincioşilor întru Hristos, atît celor de acum cît şi celor viitori, care vor vedea scrisoarea de faţă, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoştinţa tuturor că venind înaintea noastră nobilul bărbat Gal, fiul lui Ioan, fiul lui Booth de Bothaza, ne-a înfăţişat o scrisoare a noastră deschisă, avînd cuprinsul arătat mai jos, rugîndu-ne cu smerenie ca, spre mai mare chezăşie şi păstrare a dreptului său, să binevoim a pune să fie transcrisă din cuvînt în cuvînt şi întocmită în formă de privilegiu. Cuprinsul ei este acesta: <Urmează actul capîtlului din Alba Iulia, din 1 iulie 1349, DIR-C, veac XIV, vol. IV, nr. 704>.

Iar noi, încuviinţînd cererea celui Gal, fiul lui Ioan, am pus ca acea scrisoare valabilă în toate privinţele să fie transcrisă din cuvînt în cuvînt şi întărită cu puterea peceţii noastre atîrnate.

Dat la cvîndenele sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe, în anul domnului o mie trei sute cincizeci şi unu, chibzuîţii bărbaţi fiind: Dominic prepozit, Mihail cantor, Lorand custode şi Benedict decan al bisericii noastre.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Suky, fasc. V, nr. 1.

Orig. perg., pecetea atîrnată, împreună cu o parte din pergament, s-a pierdut.

REGESTE: Petrichevich, I/2, p. 350, nr. 1 828, cu data greşită: mai 1.

¹ Rupt cca 1 cm, întregit după sens.

² Rupt cca 2,5 cm, întregit după sens.

³ Rupt cca 1,5 cm, întregit pe baza documentului nr. 2.

Nos, magister Deseu, vicecomes de Zonuk exteriori et quatuor iudices nobilium de eodem, damus pro memoria quod cum Moius, filius Stephani de Fyle, in duobus terminis, secundum formam literarum nostrarum, contra Petew et Dominicum, filios Petri, filii Salomonis, convictus exstisset,

videlicet feria secunda proxima post festum beati Stanizlai martiris, ut predictam possessionem Fyle redimere teneantur, qui redimere recusarunt; nos per mandatum domini ducis Stephani et domini Thome, woyode^a Transilvani et comitis de dicta Zonuk, sicut vidimus in literis ipsorum dominorum contineri, ut de byrsagiis vicecomitis de Zonuk et adversario suo satisfacere deberemus, quia predictus Moysus nec proximi sui nec commetanei dictam possessionem Fyle redimere non curantes, ipsam possessionem Fyle magistro Deseu, vicecomiti nostro, statuimus possidendam, tenendam et habendam, sine parte adversarii sui prescripti.

Noi, magistrul Desideriu, vicecomitele de Solnocul din Afară, și cei patru juzi ai nobililor din acel loc dăm de știre că, deoarece Moise, fiul lui Ștefan de Filea, potrivit cuprinsului scrisorii noastre, a rămas de judecată la două soroace, în pricina cu Petew și Dominic, fiii lui Petru, fiul lui Solomon, și anume fiindcă în luna de după sărbătoarea fericitului mucenic Stanislau^a cei ce erau datori să răscumpere pomenita moșie Filea n-au voit s-o răscumpere, noi, <care> din porunca domnului duce Ștefan și a domnului Toma, voievodul Transilvaniei și comite de zisul Solnoc — după cum am văzut că se cuprinde în scrisorile acestor domni, sintem ținuți a pune să se plătească gloabele <cuvenite> vicecomitelui de Solnoc și <părții> potrivnice, întrucît nici sus-zisul Moise, nici rudele sau megieșii săi nu s-au îngrijit să răscumpere numita moșie Filea, — dăm moșia Filea în stăpînirea magistrului Desideriu, vicecomitele nostru, ca s-o stăpînească, s-o țină și s-o aibă în afară de partea <cuvenită> potrivnicilor sus-pomeniți.

Arh. Naț. Magh. Dl. 31 094. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351. Transumpt în actul conventului din Cluj-Mănăstur, din 3 iunie 1351, nr. 40. EDIȚII: *Cod. Andeg.* V., p. 446—447.

¹ În document lipsesc elementele cronologice ale scrisorii; datarea s-a făcut după unele indicații cuprinse în el și după datarea documentului cadru din 3 iunie 1351, nr. 40.

² Astfel în orig.

³ 9 mai.

35

1351 mai 12, Buda.

Nos, Thomas, iudex curie ... significamus ... quod cum Thomas literatus, filius Johannis de Zantho ... sanctimoniales claustris sancte Anne de Waradino, legitime citationis modum observando, contra se in regie maiestatis presenciam in causam attraxisset, et ipsa causa diversis prorogacionum cautelis et terminis intervenientibus, inter partes coram nobis diversimode ventilando, ad octavas festi beati Michaelis archangeli anno proxime elapso preteriti prorogata, et deinde accione eiusdem Thome literati contra easdem ... dominas in factis potencie et possessionis Zeben vocate in comitatu Byhoriensi existentis, per ipsum Thomam literatum relata, de parcium voluntate ad nunc instantes octavas festi beati Georgii martiris dilatata exstitisset; ipsis tandem octavis festi beati Georgii martiris occurrentibus, predicto Thoma literato personaliter ab una, et Johanne dicto de Eusy pro eisdem ... dominabus ... parte ex altera, coram nobis constitutis, per predictum Thomam literatum, petita prius

et obtenta a nobis reformandi licencia, propositum exstitit ... ut ipse premissae potencie accionis sue ex nostra iudiciaria licencia renunciatis, predictam possessionem Zeven nominatam, quam ab eisdem religiosis dominabus racione vicinitatis et etiam aliis de causis requirere voluisset, salubri inductus consideratione, prefate ecclesie beate Anne de Waradino et per consequens eisdem ... sanctimonialibus ... cum omnibus suis ... utilitatibus ... nulla iurisdiccione seu proprietatis dominio a modo in posterum sibi et suis successoribus in eadem reservatis, eo iure quo eis pertinere dinosceretur ... resignasset imo reliquit ... coram nobis, perpetuo possidere ... universas literas ... super facto dicte possessionis Zeven ... vanas ... committendo.

Datum Bude, duodecimo die octavarum festi beati Georgii martiris predictarum, anno domini Millesimo trecentesimo quinquagesimo primo.

Noi Toma, judele curții ... facem cunoscut ... că întrucît Toma diacul, fiul lui Ioan de Santău ... păzind chipul legiuit de chemare, a chemat în judecată călugărițele mănăstirii sfintei Ana din Oradea <ca să stea> față cu el înaintea maiestății regești și pricina aceasta purtîndu-se între părți în felurite chipuri în fața noastră, prin mijlocirea a felurite amînări și soroace a fost tărăgănată pînă la octavele sărbătorii fericitului arhanghel Mihail din anul trecut¹, iar apoi fiind readusă de către zisul Toma diacul, pricina sa împotriva acelor ... călugărițe, pentru faptul de silnicie și pentru moșia numită Zeven, aflătoare în comitatul Bihorului, a fost aminată prin voința părților, la octavele apropiate ale sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe².

În sfîrșit, sosind acele octave ale sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe <și> înfățișîndu-se înaintea noastră, pe de o parte pomenitul Toma diacul el însuși, iar pe de altă parte, Ioan zis de Ioșia, în numele acelor ... călugărițe ... ,ni s-a declarat de către numitul Toma diacul, cerîndu-ne mai întîi și căpătînd de la noi învoire pentru împăcare, că lăsîndu-se el, în temeiul îngăduinței noastre judecătorești, de pîra de silnicie mai sus pomenită, îndemnat de un gînd cucernic, a părăsit și lasă ... și în fața noastră sus-zisei biserici a fericitei Ana din Oradea și prin urmare acelor ... călugărițe ... amintita moșie numită Zeven — pe care atît în temeiul vecinătății, cît și din alte pricini, voise s-o ceară de la acele călugărițe — dimpreună cu toate ... folosințele ei ... nepăstrîndu-și de aci încolo nici pentru sine, nici pentru urmașii lui vreun drept de stăpînire și de proprietate asupra acelei <moșii> astfel ca ele s-o stăpînească pe veci, cu dreptul cu care se știe că ține de dînezele ... declarînd ... drept lipsite de putere ... toate scrisorile privitoare la zisa moșie Zeven ...

Dat la Buda, în a douăsprezecea zi după pomenitele octave ale sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4196.

Orig. perg., pecetea atîrnată cu șnur de mătase verde s-a pierdut.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 480—481 (cu omisiunea unor formule diplomatice și a însemnărilor de pe verso).

¹ 6 octombrie <1350>.

² 1 mai.

Toma, judele țării, adevărește că Ioan și Alexandru de Chelen și Grigore zis Secuiul și Mihail, fratele acestuia, s-au înțeles pentru o moșie. În act este menționat și Nicolae, fiul lui Peteuch, fost voievod al Transilvaniei. La proces, Mihail, fratele lui Grigore Secuiul, a afirmat că nu poate prezenta toate actele, fiindcă acestea se află în Transilvania (*ipsa autem instrumenta eo quod in partibus Transilvanis et non penes se haberetur*).

În proces au fost mai multe soroace, ultimul fiind la 27 aprilie 1349, la cincisprezece zile după reîntoarcerea regelui la Buda, din Transilvania (*quindenae reversionis domini nostri regis de partibus Transilvanis Budam facto*).

Arh. Naț. Magh. Dl. 4197.

Orig. perg., pecetea atârnată cu șnur de mătase verde s-a pierdut.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 467–480.

37 1351 mai 15, Buda.

Toma, judele curții regale, adjudecă acum magistrului Marouch și soției sale moșiile Tarcea (*Tarcha*) și Apaty (*Apateu*) din comitatul Bihor, deși mai înainte hotărâse ca ele să fie împărțite, din pricina omorării lui Emeric, fiul lui Petru, în urma procesului purtat între Grigore, fiul lui Laurențiu de Valea lui Mihai (*Nogmyhal*), și fiii acestuia, Leukus și Gheorghe, pe de o parte și Ladislau, arhidiaconul de Călata (*Kalatha*), fiul lui Petru de Valea lui Mihai, precum și Iacob Chynkus, apoi Andrei și Twrul, fiii lui Sol, Laurențiu, fiul lui Laurențiu, pe de altă parte. În adevăr magistrul Marouch a dovedit, cu un act al conventului din Dealul Orăzii, că Grigore, fiul lui Laurențiu, căsătorind cu el pe fiica sa Margareta, i-a dat moșiile de mai sus, mai întâi ca avans asupra zestre, iar după aceea ca sfert ce i se cuvenea acelei fiice și ca dar de nuntă, obținând în această privință și consimțământul cumnaților săi Leukus, Gheorghe, Twrul, Grigore și Simion. La înțelegerea încheiată cu privire la aceste moșii magistrul Marouch a fost reprezentat de către fratele său Ladislau, fiul lui Petru Chyne de Olosig (*Olazy*), canonic de Oradea și arhidiacon de Homorog. (*Humruk*).

Arh. Naț. Magh. Dl. Arh. fam. Kállay nr. 52.

Orig. perg., pecetea atârnată de șnur de mătase s-a pierdut.

REGESTE: *Kállay*, II, p. 5–6, nr. 1061.

38 1351 mai 30, <Cluj-Mănăstur>.

Nos, conventus ecclesie beate virginis de Kolosmonostra, memorie commendamus per presentes quod magister Deseu, vicecomes de Zonuk exteriori, ab una, parte vero ex altera discretus vir, dominus Vincentius archidiaconus, pro venerabili in Christo patre, domino Andrea, episcopo Transsiluano, domino suo, coram nobis personaliter constituti¹, idem

magister Deseu nobis quasdam litteras patentes excellentissimi principis, domini Stephani, dei gratia ducis Transsiluani, super occupatione possessiones² hominum proscriptorum et exactione birsagiorum confectas, presentavit, asserendo quod ipse quandam possessionem, Fyle vocatam, olim Moyus, filii Stephani, ratione iudicialium gravaminum ad manus suas devolutam, dicto domino episcopo, ratione commetaneitatis, pro decem marcis, per eundem plene receptis, commisisset redimendam et commisit coram nobis, testimonio presentium mediante.

Datum feria secunda proxima ante festum Penthecostes, anno domini M^oCCC^{mo}L^{mo} primo.

Noi, conventul bisericii fericitei fecioare din Cluj-Mănăstur, dăm de știre prin scrisoarea de față că înfățișându-se înșiși înaintea noastră magistrul Desideriu, vicecomitele de Solnocul din Afară, pe de o parte, iar pe de alta chibzuitul bărbat, domnul Vincențiu arhidiaconul, pentru venerabilul între Hristos părinte, domnul Andrei, episcopul Transilvaniei, stăpînul său, magistrul Desideriu ne-a înfățișat o scrisoare deschisă a preainălțatului principe, domnul Ștefan, din mila lui Dumnezeu ducele Transilvaniei, întocmită cu privire la luarea în stăpînire a moșiilor unor oameni puși în afara legii și la strîngerea unor gloabe, mărturisind că el a lăsat și în fața noastră lasă, prin mijlocirea scrisorii de față, zisului domn episcop, pentru zece mărci primite de el pe deplin, ca răscompărare și în virtutea megieșiei, moșia numită Filea a răposatului Moyus, fiul lui Ștefan, și ajunsă în mîinile sale în temeiul unor amenzi judecătorești.

Dat în luna dinaintea sărbătorii Rusaliilor, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Bibl. Bathyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădița 1 nr. 127. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig., perg. cu fragmente de pecete din ceară de culoare deschisă, aplicată pe verso. REGESTE: Beke, *Erd. káptl.*, nr. 127.

¹ Astfel în orig.

² Corect: *possessionum*.

Nos, Lodovicus <...>¹ rex <...>¹ significamus <...>¹ quod <...>¹ cum <...>¹ sorores sanctimonialium ordinis sancte Clare fratrum minorum claustrum sancte Anne de Waradino, querimoniam nostre et domine regine, genitrici nostre charissime, in eo, ut Jacobus, quondam sacerdos parochialis eiusdem claustrum, timore dei postposito, quondam vineam in territorio Pyspuky existentem, per Simonem, quondam civem de eadem, et molendinum in civitate Waradiensi, in vico de Venecia super fluvium Crisii habitum, per dominam relictam Emerici crispici, fabri, in extremis suis pro remedio salute animarum suarum ipsis sororibus sanctimonialium legatas, indebite occupasset et occupatas in ipsarum preiudicium detineret, porrexissent, supplicantes nostro culmini, ut super hoc ipsis remedio providere dignemur opportuno; unde nos, commoditati dictarum sororum sanctimonialium regia inducti pietate, iusticia requirente, cupientes subvenire, dominum Stephanum, plebanum de Soltha, capellanum nostrum specialem, ad premissa

requirenda et veraciter rescinda duximus destinandum, committentes eidem ut, si predictas vineam et molendinum ad ipsas religiosas feminas pertinere iure et legitime invenerit, extunc eisdem statuatur et restituatur pleno iure possidendas, contradiccione prefati Jacobi sacerdotis non obstante; qui tandem Stephanus plebanus, homo noster <...>¹ nobis retulit <...>¹ quod ipse predictam vineam et molendinum prenotatum ex testificatione plurimorum sacerdotum, clericorum et eciam laicorum, rescivisset ad predicatas religiosas dominas, omnipharie titulo testamentario, pertinere, et ipsam ac molendinum sepedictum modo quo supra eisdem dominabus statuisset perpetuo possidendum <...>¹ nullo penitus contradictore existente.

Datum Bude, feria quinta proxima ante festum Penthecostes, anno domini M^oCCC^{mo} quinquagesimo primo.

Noi, Ludovic, ... regele ... facem cunoscut ... că, deoarece călugărițele mănăstirii sfintei Ana din Oradea, din ordinul sfintei Clara al fraților minoriți, au înaintat <maiestății> noastre și reginei, preascumpa noastră mamă, o plîngere privitoare la faptul că Iacob, fostul preot paroh al acelei mănăstiri, lăsînd la o parte frica de Dumnezeu, a cotropit pe nedrept și ține cotropită spre paguba lor o vie aflătoare în pămîntul Piscopia și o moară, aflătoare în orașul Oradea, în ulița Venetia, pe riul Criș, lăsate în ceasul morții numitelor călugărițe de către răposatul Simion, orășean din acest loc, și de către doamna, văduva fierarului Emeric cel Creș, pentru mîntuirea sufletelor lor, rugîndu-se <numitele călugărițe> de înălțimea noastră să binevoim a le ajuta cu un leac potrivit în privința aceasta.

Drept aceea, noi, mînați de cucernicie regească și după porunca dreptății, dorind să venim în ajutorul ziselor călugărițe, am hotărît să trimitem pe Ștefan, parohul din Soltha, capelanul nostru osebit, ca să cerceteze cele de mai sus și să caute să afle adevărul, poruncindu-i ca dacă va afla că acea vie și moară țin de drept și în chip legiuit de acele călugărițe, atunci să le treacă în stăpînire și să le înapoieze lor spre a le stăpîni cu deplin drept, fără a ținea seama de împotrivirea sus-zisului preot Iacob. Acest paroh Ștefan, omul nostru ne-a spus ... că din mărturia a foarte multor preoți, clerici și chiar mireni a aflat că pomenita vie și moară arătate mai sus țin întru totul de zisele călugărițe, în temeiul unui testament, și că el a trecut acea vie și moară, așa cum s-a spus mai sus, în stăpînire acelor călugărițe ca s-o stăpînească pe veci, neîvîndu-se chiar niciun împotrivitor.

Dat la Buda, în joia dinaintea Rusaliilor, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Naț. Magh. Dl. 5172.

Transumpt în actul regelui Ludovic I, din 28 octombrie 1364.

EDIȚII: *Cod. Andeg.* V, p. 496–497.

¹ Formule diplomatice omise.

Nos, conventus ecclesie beate virginis de Kolosmonostora memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit universis quod magister Deseu, vicecomes de Zonuk exteriori, ad nostram accedendo

presenciam, exhibuit nobis quasdam literas patentes vicecomitis de Zonuk exteriori et iudicum nobilium dicti comitatus de Zonuk, petens nos cum instancia, ut easdem, ob maioris rei experienciam, de verbo ad verbum nostris literis patentibus transcribi faceremus. Quarum tenor talis est: *⟨Urmează actul lui Dezideriu, vicecomite, și al juzilor nobililor comitatului Solnocul din Afară din 9 mai — 3 iunie 1351, nr. 34⟩*. Nosque petitionibus eiusdem inclinati predictas literas, nostris literis patentibus sigilloque pendentem inseri fecimus et eatenus quatenus vires earundem veritati suffragantur, presentes eidem duximus conferendum, nostri sigilli pendentis consignantes.

Datum feria sexta proxima ante festum Pentecostes, anno domini M^oCCC^oL^{mo} primo.

⟨Pe verso :⟩ Privilegium super possessionem Filee, magistro Desew, vicecomiti.

Noi, conventul bisericii fericitei fecioare din Cluj-Mănăstur, dăm de știre și facem cunoscut prin cuprinsul celor de față tuturor căroră se cuvine că magistrul Dezideriu, vicecomitele Solnocului din Afară, venind în fața noastră ne-a arătat niște scrisori deschise ale vicecomitelui de Solnocul din Afară și ale juzilor nobililor din numitul comitat de Solnoc, cerîndu-ne cu stăruință ca, spre mai mare siguranță, să punem să fie transcrise, din cuvînt în cuvînt, în scrisoarea noastră deschisă. Cuprinsul lui este acesta: *⟨Urmează actul lui Dezideriu, vicecomite, și al juzilor nobililor comitatului Solnocul din Afară din 9 mai — 3 iunie 1351, nr. 34⟩*. Iar noi, încuviințînd cererea lui, am pus să se treacă numita noastră scrisoare în scrisoarea noastră deschisă (întărită) cu pecetea atîrnată și întrucît puterea ei stă în sprijinul adevărului, de aceea am hotărît să-i dăm scrisoarea de față, însemnată cu pecetea noastră atîrnată.

Dat în vinerea dinaintea sărbătorii Rusaliilor, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Naț. Magh. Dl. 31 094. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. perg., pecetea atîrnată s-a pierdut.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 466—467 (cu data greșită: 1351 mai 9).

Ludovicus, dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Galitie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex, princeps Salernitanus et honoris montis Sancti Angeli dominus ... *⟨Urmează actul lui Andrei, episcopul de Oradea, din 1 mai 1342, Bunyitay, II, p. 488—489⟩*. Nos itaque humillimis supplicationibus predicti Ioannis in personis dictarum sororum seu monialium Sancte Clare, de predicto claustro beati Anne de Varadino, nostre maiestati porrectis, favorabiliter inclinati, ipsas litteras prelibati quondam domini Andree, episcopi Varadiensis, cum pendentem sigillo suo communitas, que super facto foundationis et dotationis predicti claustrum rite et legitime existunt emanate, eisdem dominabus sanctimonialibus presentium patrocínio duximus confirmandas, excepto

isto articulo, quod, licet pretactus quondam dominus Andreas episcopus divinae isdem sororibus seu monialibus Sancte Clare celebranda, iuxta tenorem predictarum litterarum suarum, presentibus insertarum, sacerdoti seculari annuerat et ordinaverat; sed tamen nos volentes cum ipsis sororibus et sanctimonialibus salubrius agere, unacum domina regina, genitrice nostra carissima, consilio prematuro et consentiente venerabilis in Christo patre domino Demetrio, episcopo predictae ecclesiae Varadiensis, successore quondam domini Andree episcopis, sepius annotati, ordinantes, decrevimus ut, quia prefate sorores et sanctimoniales Sancte Clare de ordine existunt fratrum minorum, ideo eodem quemcumque vel quoscumque fratres minores ipsis pro divinis officiis celebrandis eligere voluerint, liberam in perpetuum habeant eligendi facultatem.

Datum Bude, sabbato proximo post octavas festi Ascensionis domini, anno eiusdem M. CCC LI.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, Dalmației, Croației, Ramei, Serbiei, Galiției, Lodomeriei, Cumaniei și Bulgariei, principe de Salerno și domn al ținutului Muntele Sant'Angelo ... *⟨Urmează actul lui Andrei, episcopul de Oradea, din 1 mai 1342 DIR—C, veac XIV, vol. IV, nr. 75⟩.*

Noi, așadar, ascultînd cu bunăvoință prea smeritele rugăminți ale sus-zisului Ioan înaintate maiestății noastre, în numele ziselor surori sau călugărițe ale sfintei Clara, din sus-zisa mănăstire a fericitei Ana din Oradea, am hotărît să întărim acelor maici călugărițe, prin ocrotirea scrisorii de față, pomenita scrisoare a sus-numitului răposat domn Andrei, episcop de Oradea, întărită cu pecetea lui atîrnată, și ce a fost dată după rînduială și lege cu privire la întemeierea și înzestrarea sus-zisei mănăstiri, în atară doar de aceasta: că, deși pomenitul răposat domn, Andrei, episcopul, încuviințase și rînduise un preot de mir care să săvîrșească sfînta slujbă pentru acele surori sau călugărițe ale sfintei Clara, potrivit sus-zisei sale scrisori cuprinse în scrisoarea de față; totuși noi, vînd să purcedem mai bine față de pomenitele surori și călugărițe, am rînduit și hărăzit dimpreună cu doamna regină, prea scumpa noastră mamă, cu sfatul preaînțelept și învoirea venerabilului întru Hristos părinte domnul Dumitru, episcopul sus-zisei biserici din Oradea, urmașul răposatului domn Andrei, despomenitul episcop, ca, deoarece sus-zisele surori și călugărițe ale sfintei Clara țin de ordinul fraților minoriți, de aceea ele să aibă pe veci slobodă puțința de a-și alege pe oricare frate sau frați minoriți vor voi, ca să le săvîrșească sfînta slujbă.

Dat la Buda, în sîmbăta de după octavele sărbătorii înălțării domnului, în anul aceluiași o mie trei sute cincizeci și unu.

Bibl. Univ. din Budapesta, Colecția Kaprinai, B. nr. CXXX, p. 249 și urm. A existat și în colecția I. Darvas. Copie simplă din secolul al XVIII-lea. EDITII: *Gánoczy*, I, p. 195; *Katona*, III, 10, p. 7—8; *I. Kereszturi*, I, p. 345—346; *Fejér*, VIII, 4, p. 581—587; *Bunyitay*, II, p. 488—489.

Nos, capitulum ecclesie Waradiensis, damus pro memoria quod cum, iuxta continenciam litterarum patencium excellentissimi principis domini Lodouici, dei gratia illustris regis Hungarie, comiti et vicecomiti ac iudicibus nobilium comitatus Zathmariensis transmissarum, cum Jacobo, filio Iwan, vel altero Jacobo de Chazar aut cum Andrea de Pyls, hominibus eiusdem domini regis, aliis absentibus, nostrum testimonium ad prefatos vicecomitem et iudices nobilium transmittere debuissimus. Nos itaque, mandatis regis obedire cupientes, cum eodem Jacobo dicto de Chasar¹ virum discretum Michaellem, sacerdotem chori ecclesie nostre et rectorem altaris preciosissimi corporis Christi, transmisimus ad exhibendum eisdem litteras regias supradictas; qui demum, ad nos reversi, nobis concorditer retulerunt quod ipsi, quinta feria proxima ante festum Penthecostes proxime preteritum, ad villam Damanhida et ad congregacionem generalem universorum nobilium predicti comitatus de Zathmar pariter accessissent, ubi predictas litteras regie maiestatis Ladislao, filio Abrahe, vicecomiti, et iudicibus nobilium de predicto comitatu Zathmar exhibuissent; quibus visis et perlectis, idem vicecomes nimium commotus exstitisset et² furiose notario suo precepisset in registro proscriptionali inseri servientes magistri Georgii, filii Johannis, filii Briccii, scilicet Nicolaum, filium Pauli, et Stephanum, filium Laurencii; nichilominus tamen causam eorundem ad octavas festi beati Michaelis archangeli proxime venturas, iuxta mandatum regium et ad presenciam domini regis prorogassent et transmisissent absque gravamine aliquali vicecomes et iudices nobilium prenotati.

Datum quinta feria proxima post festum Penthecostes supradictum, anno domini M^{mo}CCC^{mo} quinquagesimo primo.

<Pe verso de aceeași mină :>. Pro magistro Georgio, filio Johannis, filii Briccii, contra Stephanum, filium Ladislai de Zekeres, ad octavas festi beati Michaelis archangeli proxime venturas, prorogatoria, cause ipsius ad presenciam regiam.

Noi, capitlul bisericii de Oradea, dăm de știre că, potrivit cuprinsului scrisorii deschise a preainălțatului principe, domnul Ludovic, din mila lui Dumnezeu ilustrul rege al Ungariei, trimisă comitelui și vicecomitelui și juzilor nobililor din comitatul Satu Mare, trebuia să trimitem pe omul nostru de mărturie împreună cu Iacob, fiul lui Ioan, sau cu alt Iacob, de Chazar, sau, în lipsa acestora, cu Andrei de Pyls, oamenii aceluiși domn rege, la vicecomitele și la juzii nobililor mai sus pomeniți.

Noi, așadar, dorind a da ascultare poruncilor regești, am trimis pe chibzuitul bărbat Mihail, preot din strana bisericii noastre și slujitor al altarului neprețuitului trup al lui Cristos, dimpreună cu acel Iacob zis de Chazar, ca să le înfățișeze lor mai sus-zisa scrisoare regească. Aceștia întorcându-se pe urmă la noi, ne-au spus într-un glas că în joia dinaintea sărbătorii de curînd trecute a Rusalilor³ s-au dus împreună în satul Domohida și la adunarea obștească a tuturor nobililor din pomenitul comitat Satu Mare, unde au înfățișat vicecomitelui Ladislau, fiul lui Avram, și juzilor nobililor din amintitul comitat pomenita scrisoare a maiestății regești; după cercetarea și citirea acesteia, numitul vicecomite s-a mîniat

Dat în joia de după sărbătoarea sus-zisă a Rusaliilor, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Naț. Magh. Dl. 30 016. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca /1351.
Orig. hîrtie, cu fragmente de pecete ogivală de închidere, din ceară de culoare deschisă
aplicată pe verso.

* 13 octobre.

www.dacoromanica.ro

postulaciones de regie liberalitatis munificencia moderare debemus et tene-
mur, petitionibus eiusdem Johannis, filii Ladislai, legitimis, regio acquies-
centes cum favore, eidem ex regie pietatis clemencia annuimus concedentes,
ut deinceps nequaquam aliquis palatinorum regni nostri, nunc et pro
tempore constitutorum, in possessione ipsius Johannis, filii Ladislai, Gelye-
nus antedicta, congregacionem pro universitate nobilium et aliorum com-
munium hominum dicti comitatus Zothmariensis celebrare possit atque
valeat. Vobis, igitur palatino nunc et pro tempore constituto, eiusque
vices gerentibus firmiter precipientes mandamus quatenus a modo in
dicta possessione Gelienus congregacionem pro universis nobilibus et aliis
communibus hominibus dicti comitatus Zothmariensis nunquam, contra
premissa gratie nostre, formam celebrare vel celebrari facere presumptis ;
aliud facere non audentes.

Datum Bude, die dominico proximo post festum beatorum Petri et
Pauli apostolorum, anno domini Millesimo CCC-mo quinquagesimo primo.

⟨*Pe verso de aceeași mînă.*⟩ Relatio magistri Theteus.

Noi, Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, dăm de știre
că venind înaintea maiestății noastre Ioan, fiul lui Ladislau, fiul lui Jakou
de Noghyhal, cavaler al curții noastre, s-a îngrijit să ne spună că o
moșie a sa numită Gelyenus, aflătoare în comitatul Satu Mare, s-ar afla
pustiită și ar fi ajuns aproape în cea mai cumplită sărăcie din pricina
neîncetărilor ținerii de adunări ale palatinului țării noastre, chemate de
palatinul în slujbă în zisul comitat după datina și obiceiul slujbei sale de
palatin, și a rugat înălțimea noastră cu plecată rugăminte să binevoim
a ne îngriji din bunăvoința regească de o îndreptare potrivită pentru
această pustiire a moșiei sale.

Drept aceea, noi, care din slujba cîrmuirii pe care am luat-o asupra
noastră trebuie și sîntem datori să împlinim cu mărinimia dărnicii regești
cererile drepte și legiuite ale fiecăruia, primind cu bunăvoință regească
cererile îndreptățite ale celui Ioan, fiul lui Ladislau, încuviințăm și îi
îngăduim din îndurarea milostivirii regești, ca de acum înainte nimeni din-
tre palatinii țării noastre care sînt și care vor fi în slujbă să nu poată
și să nu aibă voie a ține vreo adunare a obștii nobililor și a altor oameni
de rînd din zisul comitat Satu Mare pe sus-zisa moșie Gelyenus, a celui
Ioan, fiul lui Ladislau.

Iar vouă, palatinului aflat acum sau pe viitor în slujbă, și locuitorilor
lui, vă poruncim cu tărie ca de acum niciodată să nu îndrăzniți —
împotriva poruncii de mai sus a milostivirii noastre — să țineți sau să
puneți să se țină vreo adunare pentru obștea nobililor și pentru ceilalți
oameni de rînd, din zisul comitat Satu Mare, pe pomenita moșie Gelye-
nus. Altfel să nu îndrăzniți a face.

Dat la Buda, în duminica de după sărbătoarea fericitilor apostoli
Petru și Pavel, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

⟨*Pe verso de aceeași mînă.*⟩ Darea de seamă a magistrului Theteus.

Arh. Naț. Magh. Dl. 85 291. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.
Orig. perg., cu urmele pecetii regale de ceară roșie aplicată pe verso,
EDIȚII: Sztáray, I, p. 224, nr. 123.

Supplicat vestre sanctitate devotus filius vester Ludovicus, rex Ungarie, quatenus, cum in regno et prope regnum suum Ungarie scismatici¹, Philistei, Cumani, Tartari, pagani et infideles multi existant, quos ipse ad sacrum baptismum et fidem catholicam suscipiendam inducere et pro ipsis ecclesias parochiales construere, fundare et dotare intendit; dicto regi construi faciendi, fundandi et dotandi ecclesias huiusmodi subiciendique predictos omnes et singulos, postquam ad fidem ipsam catholicam conversi fuerint, Colocensi vel alteri vicine ecclesie, prout sibi videbitur expedire, auctoritate apostolica dignemini licenciam impartiri; quodque iidem sic conversi locorum ordinariis aut archidiaconis sive ecclesiarum rectoribus vel plebanis aut quibuscunque aliis, ad decimarum quaruncunque solutionem minime teneantur; constitutionibus apostolicis aut consuetudinibus, privilegiis vel indulgentiis dicti regni contrariis non obstantibus quibuscunque, cum infideles prefati metu solutionis decimarum ipsarum se hucusque retraxerint a suscepcione fidei supradicte. Super sustentacione congrua rectorum huiusmodi ecclesiarum construendarum et aliis ipsis rectoribus incumbenibus dicti regis conscienciam onerantes, cum non obstantibus et clausulis oportunis.

Possit auctoritate apostolica per archiepiscopum Strigoniensem et episcopos Varadiensem et Zagradiensem vel duos ex eis, disponi, etiam de quota decime, usque ad tricesimam, sicut viderint expedire. Super quo etc. Fiat. R<ogarius>.

Datum Avinione, V. Idus Iulii, anno decimo.

Ludovic, regele Ungariei, credinciosul fiu al sfinției noastre cere ca, întrucît în regatul și în preajma regatului său al Ungariei, se află mulți schismatici, filistenii, cumani, tătari, păgîni și necredincioși, pe care are de gînd să-i facă a primi sfîntul botez și credința catolică și să ridice, să întemeieze și să înzestreze pentru ei biserici parohiale, să binevoiați, prin puterea apostolică, să dați îngăduință numitului rege să ridice, să facă, să întemeieze și să înzestreze aceste biserici și să-i supună pe toți și pe fiecare din cei de mai sus, după ce vor fi fost aduși la pomenita credință catolică, bisericii de Caloceia sau altei biserici vecine, așa cum va crede că e bine și ca cei astfel aduși <la credința catolică> să nu fie îndatorați la plata niciunei dijme față de episcopii sau arhidiaconii acelor locuri ori față de parohii sau preoții bisericilor sau oricare alții, deoarece necredincioșii mai sus pomeniți, de teama plății pomenitelor dijme, s-au ferit pînă acum să primească sus-zisa credință. Cu privire la întrefînerea îndestulătoare a preoților acestor biserici ce se vor ridica și la celelalte ce se cuvin pomeniților preoți din acel regat lăsîndu-se în sarcina zisului rege cu neînfînarea în seamă a piedicilor și cu îngrădirile cuvenite.

În temeiul împuternicirii apostolice să se poată lua hotărîrea de către arhiepiscopul de Strigoni, împreună cu episcopii de Oradea și Zagreb, sau de către doi dintre ei, și asupra cîtimei de dijmă, pînă la împlinirea unei treizecimi, așa după cum vor crede <că e bine> etc.. Așa să fie. Rogeriu.

Dat la Avignon în a cincea zi a idelor lui iulie, anul al zecelea.

¹ Astfel în orig.

Venerabilibus fratribus . . .¹ archiepiscopo Strigoniensi et . . .¹ Varadiensi et . . .¹ Zagradiensi episcopis salutem etc.

Exhibita nobis pro parte carissimi in Christo filii nostri Ludovici, regis Ungarie illustris, peticio continebat quod, tam in certis partibus regni sui Ungarie, quam prope ipsum regnum, multi scismatici¹ Philistei, Cumani, Tartari, pagani et alii infideles existunt, quod ipse ad sacrum baptisma et fidem catholicam suscipiendam pro posse conatur inducere et pro eis nonnullas parochiales ecclesias, in locis eis magis accomodis, infra ipsius tamen regni limites, fundare ac sufficienter dotare proponit. Quare pro ipsius regis parte fuit devote ac humiliter supplicatum, ut fundandi et dotandi huiusmodi ecclesias necnon ordinandi, sub cuius archiepiscopi vel episcopi vel quorum archiepiscoporum et episcoporum de regno predicto cura et regimine persone huiusmodi quas ad dictam fidem converti continget, esse debeant, sibi licenciam elargiri ipsisque personis que ad solutionem decimarum locorum ordinariis aut archidiaconis seu ecclesiarum rectoribus vel quibusvis aliis faciendam minime teneantur indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos igitur, ipsius regis velut catholici principis pium in hac parte propositum in domino commendantes cultumque divini nominis et sue catholice fidei adaugeri totis mentis affectibus cupientes et de circumspeditione vestra gerentes in hiis et aliis in domino fiduciam specialem, concedendi prefato regi licenciam, auctoritate apostolica, ut huiusmodi ecclesias, dote sufficienti eis primitus assignata, fundare valeat ac disponendi auctoritate predicta de et super huiusmodi parochialibus ecclesiis per dictum regem ut prefertur, fundandis et sufficienter dotandis ac de subiciendis eisdem et personis, quas ad fidem prefatam converti continget alicui vel aliquibus archiepiscopo aut episcopo seu archiepiscopis vel episcopis de regno predicto necnon de quota decime per personas huiusmodi persolvenda², dum tamen quota ipsa infra tricesimam subsistat, prout et sicut circumspeditioni vestre videbitur expedire, super quo vestras consciencias oneramus; quibuscunque constitutionibus apostolicis aut consuetudinibus dicti regni necnon privilegiis aut indulgenciis apostolicis quibuscunque personis vel locis sub quacunque verborum forma concessis contrariis nequaquam obstantibus, plenam et liberam vobis tenore presentium concedimus facultatem. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nihilominus exequantur.

Datum Auinione, V Idus Iulii, anno decimo.

<Clement episcopul> etc. venerabililor frați . . . arhiepiscopului de Strigoniu și . . . episcopului de Oradea și . . . episcopului de Zagreb, mîntuire etc.

Cererea ce ni s-a înfățișat din partea preascumpului nostru întru Cristos fiu, Ludovic, măritul rege al Ungariei, arăta că atât în anumite părți ale regatului său al Ungariei, cât și în vecinătatea acestui regat, se află mulți schismatici, filistenii, cumani, tătari, păgîni și alți necredincioși pe care se silește pe cît poate să-i facă a primi sfîntul botez și credința catolică și că are de gînd să ridice pentru aceștia și să înzestreze în chip îndestulător cîteva biserici parohiale în locurile mai potrivite pentru ei, dar totuși înlăuntrul hotarelor acelui regat al său. Drept aceea am fost rugați supus și smerit din partea pomenitului rege să binevoim a îngădui din bunătatea <noastră> apostolică să ridice și să înzestreze asemenea biserici și să rînduiască sub grija și cîrmuirea cărui arhiepiscop sau episcop sau căror arhiepiscopi și episcopi din sus-zisul regat vor trebui să fie acele persoane, pe care s-ar întîmpla să le aducă la sus-zisa credință și să <binevoim> a îngădui pomenitelor fețe să nu fie datoare nicidecum a plăti dijme episcopilor <din acele> locuri sau arhidiaconilor sau preoților din fruntea bisericilor sau oricăror altora.

Noi, așadar, lăudînd întru domnul evlavioasa hotărîre în această privință a pomenitului rege, ca a unui principe catolic, și dorind noi din tot sufletul să se sporească cinstirea numelui domnului și a credinței sale catolice și avînd întru acestea și în altele osebită încredere întru domnul în chibzuința voastră, vă dăm prin cuprinsul acestei <scrisori> deplină și slobodă putere de a da pomenitului rege, în temeiul autorității apostolice, voia de a putea întemeia asemenea biserici, înzestrîndu-le mai întîi în chip îndestulător precum și de a hotărî în temeiul autorității suszise despre și cu privire la bisericile parohiale ce vor fi întemeiate și înzestrate în chip îndestulător de numitul rege, după cum se arată mai sus, cît și de a <hotărî> cu privire la supunerea acestor <biserici> și a persoanelor care s-ar întîmpla să fie aduse la credința sus-pomenită, unui arhiepiscop sau episcop sau unor arhiepiscopi sau episcopi din sus-zisul regat, de asemenea cu privire la cîtimea de dijmă ce va trebui plătită de atare fețe, numai să nu treacă totuși acea cîtime de o treizecime, așa după cum și precum va găsi cu cale chibzuința voastră că e bine, lucru pe care îl lăsăm în sarcina cugetului vostru; neîmînînd voi seama de nici un fel de rînduiri apostolice sau de obiceiuri ale acelui regat și nici de privilegiile sau indulgențele apostolice hărăzite oricăror persoane sau locuri, prin orice întocmire de cuvinte <care ar fi> potrivnice <celor de față>.

Iar dacă nu veți putea lua parte cu toții la împlinirea acestora, să le împlinească cel puțin doi dintre voi.

Dat la Avignon, în a cincea zi înainte de idele lui iulie, în anul al zecelea.

Arh. Vat., Reg. Aven. 119., fol. 295 r — 295 v., 155 și regist latin în: Reg. Vat., 209, fol. 33 v. — 34 r, 155. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351. Orig. hîrtie.

EDIȚII: Theiner, *Mon. Hist. Hung.*, I, p. 797—798, nr. 1 218; Hurmuzaki-Densușianu, I/2, p. 16, nr. 13; Tăutu, *Acta Clementis papae VI*, p. 291—292, nr. 186 a.

¹ Astfel în orig.

² Corect: *persolvenda*.

Elisabeta, regina Ungariei, cere și obține de la papa Clement al VI-lea numirea într-o slujbă de prepozit a lui Dumitru de Mariad, canonic de Oradea.

Arh. Vat., Reg. Suppl. 23, fol. 65 r.

Orig. hirtie.

REGESTE: *Bossányi*, I/2, p. 218, nr. 451.

Pavel, ambasadorul regelui Ludovic I, cere pe seama lui Nicolae de Lipova (*Lippow*) un canonicat în dioceza de Agria.

Arh. Vat. Reg. Suppl. vol. 23, fol. 66 r. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. hirtie.

EDIȚII: *Bossányi*, I/2, p. 220, nr. 456.

Nos Nicolaus, regni Hungarie palatinus et iudex Comanorum, memorie commendamus quod in congregacione nostra generali, universitati nobilium de Zemlyn et de Vngh comitatum, feria secunda proxima ante festum beati Jacobi apostoli, prope civitatem Patak celebrata, magister Ladislaus, filius Jakou de Nogmihal, de medio ceterorum nobilium personaliter exurgendo, litteras patentes excellentissimi et magnifici principis domini Lodovici, dei gratia regis Hungarie illustris, domini nostri, annulari sigillo suo consignatas, Bude, die dominico proximo post festum beatorum Petri et Pauli apostolorum, anno in presenti emanatas, nobis presentavit, in quibus idem dominus noster rex nobis firmiter precipiebat, ut quia possessio Gelyanus vocata ipsius magistri Ladislai, filii Jakou, in comitatu Zathmariensi existens, per continuas congregacionum celebrationes per nos factas depopulata haberetur, et fere ad extreme desolacionis inopiam devenita extitisset, pro eo prefatus dominus noster rex ad humilimam supplicacionem eiusdem magistri Ladizlai, filii Jakou, eidem magistro Ladizlao de liberalitate regia hanc gratiam duxisset faciendam, ut deinceps nec nos, nec alii palatini regni sui per ipsum in futurum constituti, in possessione ipsius magistri Ladizlai Gelyanus¹ antedicta, congregacionem pro universitate nobilium, et aliorum communium hominum dicti comitatus Zathmariensi celebrare valeremus atque presumpmeremus.

Quibus litteris prelibati domini nostri regis patentibus exhibitis et earum tenoribus revisis, licet prefatus dominus noster rex in prefata possessione Gelyanus ipsius magistri Ladizlai, filii Jakou, universis nobilibus dicti comitatus Zathmariensis, mediantibus suis litteris patentibus congregacionem facere seu celebrare non commiserit, tamen quia dicta congregacio nostra universis nobilibus dicti comitatus Zathmariensis ad dictam possessionem Gelyanus proclamata existebat, et iam celebrationem dicte nostre congregacionis propter termini propinquitatem alias transferre non poteramus, pro eo dictam congregacionem nostram universis nobilibus dicti comitatus Zathmariensi ex beneplacita permissione ipsius magistri Ladiz-

lai, filii Jakou, ibidem in dicta possessione Gelyanus celebrabimus, aliis vero temporibus et temporum curriculis, dictam possessionem Gelyanus ipsius magistri Ladizlai, a celebracione dicte nostre congregacionis iuxta preceptum et mandatum prefati domini nostri regis, quietam fore et illesam reddimus et committimus testimonio presencium mediante.

Datum quarto die congregacionis nostre predictae, in loco memorato, anno domini M^{mo}CCC^o quinquagesimo primo.

Noi Nicolae, palatinul regatului Ungariei și jude al cumanilor, dăm de știre că în adunarea noastră obștească cu obștea nobililor din comitatele Zemlyn și Vngh, ținută în luna dinaintea sărbătorii fericitului apostol Iacob², aproape de orașul Patak, s-a ridicat însuși din mijlocul celorlalți nobili magistrul Ladislau, fiul lui Jakou de Nogmihal, și ne-a înfățișat o scrisoare deschisă a preainălțatului și măritului principe, domnul Ludovic, din mila lui Dumnezeu ilustrul rege al Ungariei, stăpînul nostru, însemnată cu pecetea sa inelară și dată la Buda în duminica de după sărbătoarea fericitorilor apostoli Petru și Pavel din anul acesta³, prin care domnul nostru, regele, ne poruncește cu tărie ca întrucît moșia celui magistrul Ladislau, fiul lui Jakou, numită Gelyenus, aflătoare în comitatul Satu Mare s-ar afla pustiită și ar fi ajuns în cea mai cumplită sărăcie din pricina neîncetărilor ținerei de adunări <ale nobililor> chemate de noi <acolo>, de aceea sus-zisul nostru domn, regele, la preaplecata rugăminte a celui magistrul Ladislau, fiul lui Jakou, a hotărît din mărinimie regească să-i facă magistrului Ladislau această milostivire, ca de acum înainte nici noi, nici alți palatini ai regatului său, puși de dînsul în viitor, să nu putem și să nu îndrăznim a ține vreo adunare cu obștea nobililor și a celorlalți oameni, de rînd, din zisul comitat Satu Mare pe sus-zisa moșie Gelyenus a magistrului Ladislau.

După înfățișarea scrisorii deschise a sus-zisului domn al nostru, regele, și luarea de cunoștință a cuprinsului ei, deși sus-zisul domn al nostru, regele, n-a îngăduit, prin scrisoarea sa deschisă, să facem ori să ținem adunarea cu obștea nobililor din zisul comitat Satu Mare pe sus-zisa moșie Gelyenus a celui magistrul Ladislau, fiul lui Jakou, totuși întrucît adunarea noastră cu obștea nobililor din comitatul Satu Mare era vestită pe sus-numita moșie Gelyenus și nu puteam, din pricina sorocului apropiat, să mutăm ținerea zisei noastre adunări într-altă parte, de aceea cu binevoitoarea îngăduință a magistrului Ladislau, fiul lui Jakou, vom ține adunarea noastră cu obștea nobililor din comitatul Satu Mare tot pe zisa moșie Gelyenus, dar pe viitor și de acum încolo, potrivit poruncii și punerii în vedere a sus-zisului domn al nostru, regele, mărturisim și statornicim prin mărturia scrisorii de față că zisa moșie Gelyenus a magistrului Ladislau va fi nesupărată și neturburată de ținerea zisei noastre adunări.

Dat în a patra zi a adunării noastre pomenite, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Naț. Magh. Dl. 85 292. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. perg. cu urme de pecete aplicată pe verso.

Ediții: *Székely*, I, p. 226–227.

¹ Astfel în orig.

² 18 iulie.

³ 3 iulie 1351.

Ioan, prepozitul, și conventul din Dealul Orăzii, la cererea lui Mihail, fiul lui Petru de Petlend, transcrie în formă privilegială scrisoarea sa deschisă din 13 ianuarie 1351 (nr. 3) ce cuprinde învoiala dintre el și Ladislau, fiul lui Damian de Beges, cu privire la hotarele ce despart pământul numit Cheustelek de moșia Petlend.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 169.

Orig. perg., pecetea atirnată de șnur de mătase verde s-a pierdut.

EDIȚII: Wenzel, *Codex*, p. 374–375 (cu data greșită 1271, data exactă a fost stabilită după actul din 13 ianuarie 1351 <Dealul Orăzii>, transumpt în acest act: cf. *Cod. Andeg.* V, p. 425, nota editorului).

51 1351 iulie 26, <Cluj-Mănăstur>.

Conventus monasterii beate virginis de Culus, omnibus Christi fidelibus, presentibus pariter et futuris, presencium notitiam habituris salutem in omnium salvatore.

Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire quod magister Andreas, clericus, Johannes et Nicolaus, filii Johannis, filii Nicolai de Noghfa, coram nobis constituti, proposuerunt vive voce quod, quia ipsi utroque parentum orbatu essent solacio et ab omni fratrum proximorum et cognatorum amminiculo¹ destituti, et non esset auxiliator aut qui pio fraternalis² amore vel opere caritativo ipsis compati posset, ob hoc ipsi volentes celestia terrenis transsitoria¹ perempniter et perpetuo duratura, caducis commutare in celestibus, ob spem future felicitatis et pro remuneratione celestis bravii, pro ipsorum et omnium parentum suorum animarum salute, cupientes ecclesiam beatissimi Mychaelis archangeli Transsiluanam et episcopatum eiusdem ipsorum constituere in heredem, quandam porcionem ipsorum possessionariam, in possessione Chamafaya, in comitatu de <Doboka existe>³nte habitam, videlicet quartam partem totalis ipsius possessionis Chamafaya quocumque tytulo proprietatis ipsos in eadem contingentem <simul cum omnibus>⁴ utilitatibus et pertinenciis universis, videlicet silvis, pratis, nemoribus, aquis et terris, cultis et incultis, specialiter autem cum quarta <parte molendinorum in e>adem⁵ constructis et habitis, ac sub eisdem metis et terminis quibus prefatus ipsorum pater et, per consequens ipsi actenus¹ eandem <tenuissent pacifice>⁶ et habuissent, receptis eciam a venerabili in Christo patre, domino Andrea, dei et apostolice sedis gracia episcopo Transsiluano, triginta quatuor ma<rcis fini>⁷ argenti cum pondere Budense et per eundem plene persolutis et integre, ut dixit, dedisset, donasset, tradidisset et vendidisset et coram nobis dedit, donavit, tradidit et vendidit dicte ecclesie Transsiluane et per eam, episcopatu eiusdem, iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam, nullum ius, nullamve iuris proprietatem seu dominii amplius in eadem pro se ipsis reservando; ymo¹ omne ius seu dominium quod in dicta possessione habebant et dictam ecclesiam Transsiluanam et episcopatum eiusdem de se ipsis transferentes, ab omnibus eciam dictam ecclesiam et episcopatum eiusdem pretextu ipsius possessionarie porcionis temporum in processu inquietare volentibus

defendere assumpserunt et expedire propriis ipsorum laboribus et expensis et in pacifica possessione dictam ecclesiam, et ipsius episcopatum indempniter conservare. Quod si facere non possent vel non curarent, extunc possessionem equivalentem de aliis ipsorum possessionibus dare tenerentur ecclesie et episcopatu prenotatis.

Dixerunt eciam iidem magister Andreas, Johannes et Nicolaus quod, quamprimum per prelibatam ecclesiam vel suum episcopatum requisiti fuerint, tunc, iuxta presencium tenorem, litteras privilegiales honorabilis capituli ecclesie Waradyensis et religiosi conventus de Promontorio Waradyensi pro dicta ecclesia Transilvana dare et emanari <fac>ere⁸ tenerentur, prout assumpserunt et ad hec se ipsos coram nobis obligarunt spontanea ipsorum voluntate.

In cuius rei testimonium perpetuamque firmitatem presentes nos concessimus litteras privilegiales, pendentis sigilli nostri munimine roboratas.

Datum in die festo⁹ beatissime Anne, matris Marie, anno domini M^o CCC^{mo} quinquagesimo primo.

<Pe verso de aceeași mină:> Super facto quarte partis possessionis.

<Pe verso de o altă mină contemporană:> Chamafaya, fassionales.

Conventul mănăstirii fericitei fecioare din Cluj tuturor credincioșilor întru Hristos, celor de acum ca și celor viitori, care vor lua cunoștință de scrisoarea de față, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor că înfățișîndu-se înaintea noastră magistrul Andrei preotul, Ioan și Nicolae, fiii lui Ioan, fiul lui Nicolae de Noghfa, ne-au spus prin viu grai că deoarece ei sînt lipsiți de mîngîierea amînduror părinților și fără nici un ajutor din partea fraților, rudelor și neamurilor și nu este <nimeni> care să-i ajute sau care să-i poată compătimi cu milostivă dragoste frățească sau printr-o faptă omenească; de aceea ei, voind să schimbe cele pămîntești cu cele cerești, cele trecătoare cu cele nepieritoare și veșnice, cele supuse pieirii cu cele cerești, întru nădejdea fericirii viitoare și pentru dobîndirea răsplății cerești și pentru mîntuirea sufletelor lor și ale tuturor strămoșilor lor, dorind să rînduiască drept moștenitoare a lor biserica preafericitului arhangel Mihail din Transilvania și episcopia acesteia, au dat, au dăruit, au predat și au vîndut, și în fața noastră dau, dăruiesc, predau și vînd zisei biserici a Transilvaniei și prin ea episcopiei acesteia o parte a lor de moșie pe care o au în moșia Ciumăfaia, <aflătoare> în comitatul <Dăbica>, și anume a patra parte din întreaga moșie Ciumăfaia, ce li se cuvine lor în acea <moșie>, în temeiul oricărui drept de stăpînire, <dimpreună cu toate> folosințele <ei> și cu toate cele ce țin de ea, și anume cu pădurile, livezile, dumbrăvile, apele și pămînturile lucrate și nelucrate, mai ales însă cu <a patra parte din morile> clădite și aflătoare <pe ea> și între aceleași semne de hotăr și margini, între care pomenitul lor tată și prin urmare și ei <au stăpînit> și au ținut <în pace> acea <parte de moșie> pînă acum, primind chiar de la venerabilul întru Hristos părinte, domnul Andrei, din mila lui Dumnezeu și a scaunului apostolic, episcopul Transilvaniei, treizeci și patru de mărci de argint <bun>, după greutatea de Buda, și plătite în întregime și pe de-a-întregul de el, precum au spus ei, ca s-o stăpînească, s-o țină și totodată s-o aibă cu drept de veci și în chip nestrămutat, ne mai păstrîndu-și pentru ei nici un drept sau nici o pro-

prietate sau stăpânire de drept în acea <moșie>, ci dimpotrivă, trecînd de la ei tot dreptul și stăpînirea, pe care le aveau în pomenita moșie, zisei biserici și episcopiei sale; ei s-au legat chiar să apere și să scape cu ostenele și cheltuielile lor zisa biserică și episcopia ei de toți cei ce ar voi să le tulbure, în curgerea vremii, din pricina acelei părți de moșie, și <s-au legat> să păstreze fără vătămare zisa biserică și episcopia ei în pașnica folosință <a pomenitei părți de moșie>. Iar dacă ei nu vor putea sau nu se vor îngriji să facă aceasta, atunci să fie ținuți a da bisericii și episcopiei mai sus-amintite o moșie la fel de mare, din celelalte moșii ale lor.

Au mai spus acel magistru Andrei <și> Ioan și Nicolae că îndată ce li se va cere aceasta de către pomenita biserică sau de episcopia acesteia ei, potrivit cuprinsului scrisorii de față, vor fi datorți a pune să se dea și să se întocmească o scrisoare privilegială a cinstului capîtlu al bisericii de Oradea și a cucernicului convent din Dealul Orășii, pentru zisa biserică a Transilvaniei, așa precum s-au legat ei și s-au îndatorat înșiși la acestea de bună voie înaintea noastră.

Spre mărturia și veșnica trăinicie a acestui lucru am dat scrisoarea noastră privilegială de față, întărită cu puterea peceții noastre atîrnate.

Dat în ziua sărbătorii preafericitei Ana, mama Mariei, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

<Pe verso de aceeași mîină și de o altă mîină contemporană:> Scrisoare de mărturie cu privire la a patra parte din moșia Ciumăfaia.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădița 5 nr. 649. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. perg., pecetea atîrnată împreună cu o fișie de pergament lipsește.

REGESTE: Beke, *Erd. kápt.*, nr. 649.

¹ Astfel în orig.

² Corect: *fraternali*.

³ Rupt 2 cm întregit pe baza contextului.

⁴ Rupt 3,5 cm, întregit pe baza contextului.

⁵ Rupt 4,5 cm, întregit după sens.

⁶ Rupt 3,5 cm, întregit după sens.

⁷ Rupt 1,5 cm, întregit după sens.

⁸ Rupt 0,5 cm, întregit după sens.

⁹ Corect: festi

Nos, magister Paulus, filius Dominici de Solth¹, vicecomes Tymissien-sis et iudices nobilium de eodem, damus pro memoria quod magister Moyius, filius Laurencii de Ozlar, personaliter ad nostram accedens pre-senciam conquestus est tali modo, ut hospites de Mera medietatem unius mete possessionis sue Ozlar antedictae, ubi due mete terree extitissent, et ubi tres mete eiusdem possessionis sue erecte forent quarum duas ex eisdem arassent in preiudicium eiusdem, a nobis nostrum postulans hominem ad predictas metas aratas, cernendas a nobis sibi dari. Nos enim Jacobum, filium Petri dicti Wadun de Peturlaka, hominem nostrum ad premissa exsequenda duximus transmittendum, tandem idem homo noster ad nos reversus dixit quod, ubi due mete fuissent, dimidietatem unius, et ubi

tres mete existissent duas ex eisdem aratas vidisset et ab omnibus hominibus a quibus decens fore videbatur, talem veritatem rescivisset, ut pretacti hospites de Mera dictas metas arassent.

Datum in Themeswar, tertia feria proxima post octavas festi beati Jacobi apostoli, anno domini Millesimo CCC^{mo} quinquagesimo primo.

⟨*Pe verso* :⟩ Pro magistro Moyius, filio Laurencii, contra hospites de Mera, inquisitoria.

Noi, magistrul Pavel, fiul lui Dominic de Folt, vicecomite de Timiș, și juzii nobililor din acel loc, dăm de știre că venind însuși înaintea noastră magistrul Moise, fiul lui Laurențiu de Ozlar, s-a plîns după cum urmează : că oaspeții din Mera au arat spre paguba lui jumătatea unui semn de hotar al sus-zisei sale moșii Ozlar, acolo unde fuseseră două movile de hotar și acolo unde fuseseră ridicate trei semne de hotar ale aceleiași moșii a sa ⟨au arat⟩ două din acestea, cerîndu-ne să-i dăm omul nostru care să vadă sus-zisele semne de hotar arate. Iar noi am hotărît să trimitem spre împlinirea celor de mai sus pe omul nostru, Iacob, fiul lui Petru zis Wadun de Peturlaka. În cele din urmă înapoiindu-se la noi acel om al nostru ne-a spus că a văzut că acolo unde fuseseră două semne de hotar ⟨este⟩ jumătate dintr-unul și unde fuseseră trei semne de hotar au fost arate două din ele și că a aflat acest adevăr de la toți oamenii de la care se socotea că se cuvine ⟨să afle⟩, precum că pomeniții oaspeți din Mera au arat zisele semne de hotar.

Dat la Timișoara, în marțea de după octavele sărbătorii fericitului apostol Iacob, în anul domnului o mie trei sute cinci zeci și unu.

⟨*Pe verso* :⟩ Scrisoare de cercetare pentru magistrul Moise, fiul lui Laurențiu, în pricina cu oaspeții din Mera.

În anul 1896 actul a fost în posesiunea familiei Morocza.

Orig. hîrtie, cu urme a trei peceți inelare aplicate pe verso.

EDIȚII: *Ortway*, I, p. 79–80, cu data greșită: 3 august 1351.

¹ Corect : *Folth*.

53

1351 august 3, ⟨Cenad⟩.

Capitulul din Cenad raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, că potrivit poruncii lui, dată din Buda la 18 iulie, a pus pe Ioan, Egidiu și Marcu, fiii lui Hench, în stăpînirea moșiei lor Beninys din districtul Kuesd, prin Ioan cel Roșu, omul regelui, și prin Ștefan, trimisul capitlului.

Alte nume de persoane și de localități pomenite în document : Petru diacul (*litteratus*), Iacob fiul lui Mihail, cnezul Ilie, Valea Bocșa (*Boksapataka*), Secaș (*Scekus*), Gîrliște (*Gralista*), Valea Copac(?) (*Kapasy*), Medikpataka, Vзомок, Drumul pietros (*Kuesdut*), Bănia (*Banya*), riul Syragy, riul Belenus.

Arh. Naț. Magh., Arh. fam. Kállay, nr. 986.

Orig. perg., cu urme de pecete de închidere aplicată pe verso.

REGESTE: *Kállay*, II, p. 8, nr. 1071.

Nos, Nicolaus, regni Hungarie palatinus et iudex Comanorum, memorie commendamus quod in congregacione nostra generali, universitati nobilium de Zathmar et de Wgacha comitatum, in octavis festi sancti Jacobi apostoli prope villam Gelyenus celebrata, Dominicus, filius Johannis, iudex civitatis de Nemty, sua ac universitatis civium et hospitum ab¹ eadem² de medio aliorum exurgendo, nobis significare curavit quod ab eo tempore, quo humani³ exstare posset memorie⁴, in Zomoszegh et Chenger ac inter civitates Zathmar et Nemty nuncupatas semper liberum transitum⁵ extitisset; dummodo tempore magistri Andrea, filii Lachk, comitis Siculorum modernique comitis ipsius comitatus Zathmariensis, existitisse destructum eo modo, ut quicumque mercatores vel alii, procedentes ac transire volentes homines, in Zomoszegh perveniendo, transitum facere vellent, magister Ladislaus filius Abram, vicecomes ipsius magistri Andree de dicto comitatu Zathmariensi, tributum ab eis inibi exigere faciendo, ipsos in eadem Zomoszegh transire non committeret, sed in Chenger predictam accedere coartaret, et, inibi secundum tributum super eosdem extorqueri faciendo, in Zathmar pellerentur, ibique super eosdem tertium tributum exigere faciendo, committeret transire fluvium Zomos nuncupatum, petens nos ut iudices nobilium iuratique assessores ipsius comitatus Zathmariensis, per nos requisiti, faterentur qualem scirent de premissis veritatem. Qui quidem iudices nobilium iuratique assessores dicti comitatus Zathmariensis, fide eorum mediante, deo debita, et fidelitate domino nostro regi sueque sacre corone regie pro dicenda veritate et iustitia observanda tacto vivifice crucis ligno prestita, in predictis tribus locis, videlicet in Zomoszegh, Chenger et inter ipsas duas civitates Zathmar et Nemty nuncupatas semper ab eo tempore, quo humane³ possit extare memorie⁴, tributo persoluto, liberum transitum extitisse; dummodo tempore dicti magistri Andree ipsum transitum propter dictas ternarias exactiones tributorum premissorum destructum ac modo premissis mutatum extitisse, unanimi et concordi testificacione affirmarunt.

In quorum assercionis testimonium, presentes nostro ac dictorum iudicum nobilium dicti comitatus Zathmariensis sigillis consignantes, duximus concedendas communi iusticia requirente.

Datum quarto die congregacionis predicte, in loco annotato, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo primo.

Noi, Nicolae, palatinul regatului Ungariei și judele cumanilor, dăm de știre că în adunarea noastră obștească, ținută la octavele sărbătorii sfântului apostol Iacob⁶, aproape de satul Gelyenus, cu obștea nobililor din comitatele Satu Mare și Ugocea, ridicându-se din mijlocul celorlalți Dominic, fiul lui Ioan, judele orașului Mintiu, a avut grija să ne arate <în numele> său și al obștii orașenilor și oaspeților din acel <oraș> că, din vremurile de când poate dăinui amintirea oamenilor, totdeauna a fost trecere slobodă pe la Zamoszegh și Csenger, precum și între orașele numite Satu Mare și Mintiu; și că aceasta numai pe vremea magistrului Andrei, fiul lui Lachk, comitele secuilor și comitele de acum al comitatului Satu Mare, a fost desființată, astfel că toți negustorii sau alți oameni care

merg și vor să treacă dincolo, cînd sosesc la Zamoszegh <și> voiesc să-și facă trecerea <sînt opriți de> magistrul Ladislau, fiul lui Avram, vice-comitele magistrului Andrei din zisul comitat Satu Mare, care, cerîndu-le vamă acolo, nu-i lasă să treacă pe la Zamoszegh, ci-i silește să meargă pe la suspomenitul Chenger și acolo, punînd să li se stoarcă acelora a doua vamă, îi mîină la Satu Mare și acolo punînd să li se ia a treia vamă, le îngăduie să treacă riul numit Someș. El ne-a cerut nouă ca juzii nobililor și asesorii jurați ai acelu comitat Satu Mare, întrebați de noi, să mărturisească adevărul după cum îl știu cu privire la cele de mai sus. Acești juzi ai nobililor și asesorii jurați din zisul comitat Satu Mare, jurînd cu mîna pe lemnul crucii dătătoare de viață, pe credința lor datorată lui Dumnezeu și pe supunerea față de domnul nostru regele și față de sfînta sa coroană regească că vor spune adevărul, și vor păzi dreptatea, au întărit cu mărturia lor a tuturor și într-un cuget că totdeauna, din vremea de cînd poate dăinui amintirea oamenilor, plătindu-se vama, era trecere slobodă în sus-zisele trei locuri, adică în Zamoszegh, Csenger și între cele două orașe numite Satu Mare și Mintiu, și că numai din vremea zisului magistrul Andrei acea trecere a fost desființată din pricina sus-ziselor întreprinse plăți ale vămilor sus-pomenite și a fost schimbată în chipul arătat mai sus.

Întru mărturia declarației lor am pus să se dea scrisoarea de față întărint-o cu pecetea noastră și a pomeniților juzi ai nobililor din zisul comitat Satu Mare, după cum cere dreptatea obștească.

Dat în a patra zi a pomenitei adunări, în sus-zisul loc, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Col. Iosif Kemény, nr. 39.

Orig. perg., cu urmele pecetilor inelare ale celor patru juzi ai nobililor și cu urmele pecetii rotunde a vicecomitetului aplicate pe verso.

EDIȚII: *Fejér*, IX/2, p. 118–119 (cu unele greșeli).

REGESTE: Szabó, *Erd. Múz. ovl.*, nr. 90.

¹ În loc de obișnuitul *de*.

² Lipsește *in personis*.

³ Corect: *humana*.

⁴ Corect: *memoria*.

⁵ Construcția sintactică de după *significare*, greșită: completiva care a început cu *quod* se amestecă cu construcția de acuz. cu inf.

⁶ 1 august.

Nos, Nicolaus, regni Hungarie palatinus et iudex Comanorum, memorie commendamus, quod in congregacione nostra generali <universitati>¹ nobilium de Zathmar et de Ugacha comitatum, in octavis festi sancti Jacobi apostoli prope villam Gelyenus celebrata, magister Marhardus, filius Andree de Olch<va de medio>² aliorum personaliter consurgendo, nobis dixit protestando quod Stephanus, filius Pauli literati de Eur, possessionem suam Apaty vocatam magistro Stephano, filio Stephani de Semyen, <pignorasset>³, cum tamen ipsa possessio Apaty, causa commetaneitatis et vicinitatis ac alia racione pre ceteris aliis sibi ad recipiendum conveniret. Factaque huiusmodi <protestacione>⁴, predictum Stephanum,

filium Pauli literati, ab impignoracione premissae possessionis sue, dictum vero magistrum Stephanum, filium Stephani, ac alios quoslibet a receptione eiusdem <possessionis in>terdixit³ coram nobis.

In cuius protestacionis et prohibicionis testimonium presentes nostras literas a nobis sibi dari postulavit, quas nos concessimus eidem <communi> iusticia² requirente.

Datum quarto die congregacionis predictae, in loco annotato, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo primo.

Noi, Nicolae, palatinul regatului Ungariei și jude al cumanilor, dăm de știre că în adunarea noastră obștească, ținută la octavele sărbătorii sfântului apostol Iacob⁴, aproape de satul Gelyenus, cu obștea nobililor din comitatele Satu Mare și Ugocea, ridicându-se însuși <din mijlocul> celorlalți magistrul Marhard, fiul lui Andrei de Olchva, a făcut întâmpinare spunând că Ștefan, fiul lui Pavel diacul din Eur, <a zălogit> moșia sa numită Apaty magistrului Ștefan fiul lui Ștefan de Semlyén, cu toate că acea moșie Apaty s-ar fi cuvenit, pe temeiul megieșiei și al vecinătății și pentru alte pricini s-o ia el, înaintea altora. Făcînd <întîmpinare> în acest chip, a oprit în fața noastră pe sus-zisul Ștefan, fiul lui Pavel diacul, de a zălogi sus-zisa lui moșie, iar pe pomenitul magistru Ștefan, fiul lui Ștefan, și pe oricare alții de la luarea acelei <moșii>.

Întru mărturia acestei întâmpinări și opreliști ne-a cerut să-i dăm scrisoarea noastră de față, pe care i-am dat-o, precum o cere dreptul <obștesc>.

Dat în a patra zi a sus-zisei adunări, în locul arătat, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Naț. Magh. Dl. 98 566. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. perg., rupt în două, cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Károlyi*, I, p. 188.

¹ Rupt cca 1,5 cm, întregit după sens.

² Rupt cca 1,5 cm, întregit după sens și pe baza contextului.

³ Rupt cca 2 cm, întregit pe baza contextului.

⁴ 1 august.

Nicolae, palatinul Ungariei și jude al cumanilor, adeverește că în adunarea obștească din comitatele Satu Mare și Ugocea, Ștefan, fiul lui Ștefan, și Mihail, fiul lui Ladislau, au oprit pe Petru de Panyola (*Palyna*) și pe fiii acestuia Ladislau, Ioan și Leukus, de la zălogirea moșiei lor Panyola și pe oricine, dar mai ales pe fiii lui Nicolae zis Zeuke de Domo-hida (*Damanheda*) și pe Andrei, fiul lui Nicolae, de la primirea în zălog a acelei moșii.

Arh. Naț. Magh. Dl. , Arh. fam. Kállay nr. 1008.

Orig. hîrtie, cu fragmente de pecete de închidere aplicată pe verso.

REGESTE: *Kállay*, II, p. 8, nr. 1072.

Nicolae, palatinul Ungariei și jude al cumanilor, adevărește că în adunarea obștească a comitatelor Satu Mare și Ugocea, juzii și jurații comitatului Satu Mare au întărit pîra magistrului Ștefan, fiul lui Ștefan de Semyen, anume că Ioan de Garany plecînd de la moșia sa Petin (*Bazan*), cu trei ani în urmă, a bătut pe un iobag al său pe moșia sa Kyssemyen, iar cu un an în urmă a voit să-l omoare pe el în orașul Satu Mare, urmărindu-l pînă la satul Amași.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Kállay nr. 1010.

Orig. perg., cu fragmente a șase pecetei aplicate pe verso.

REGESTE: Kállay, II, p. 8—9, nr. 1073.

Nos, Nicolaus, regni Hungarie palatinus et iudex Comanorum, damus pro memoria quod in congregacione nostra generali universitati nobilium de Zathmar et de Ugacha comitatum, in octavis festi sancti Jacobi apostoli, prope villam Gelyenus celebrata, Nicolaus, filius Dyonisii, serviens magistri Johannis, filii Ladislai de Warda, pro eodem domino suo cum procuratoriis litteris conventus de Lelez de medio aliorum exurgendo quasdam litteras capituli ecclesie Agriensis rescipcionales nobis demonstravit, in quarum tenoribus inter cetera adinvenimus quod, cum Petew de Petry, homo noster, presente Nicolao sacerdote. testimonio dicti capituli, feria secunda proxima post festum Asscensionis domini proxime transactum, iuxta nostram iudiciariam commissionem, ad faciem possessionis Kerezturnuncupate in comitatu de Ugacha, ut refertur, existentis, accessisset rectamque dimidietatem eiusdem facta reambulacione pro triginta quinque marcis visuali consideracione mediante iuxta regni consuetudinem estimasset, estimatamque dicto magistro Johanni actori pro quibusdam iudiciis possidendam statuisset nullo tunc inibi contradictore apparente, deindeque teria quarta proxima ante festum Penthecostes, similiter nunc preteritum, accessisset ad faciem possessionis Kukenesd vocate, et cum eandem reambulare, estimare predictoque magistro Johanni pro eisdem iudiciorum gravaminibus in suam porcionem statuere voluisset, tandem magister Petrus, filius Petri dicti Zonga, pro se et fratribus suis, inibi comparendo ipsos non a reambulacione sed estimacione et occupacione eiusdem possessionis Kukenesd ac eciam occupacione prelibate possessionis Kerezturn prohibuisset asserendo, quod eodem due possessiones apud ipsum sub federe impignoracionis haberentur.

Quibus exhibitis prelibatus procurato ripsius magistri Johannis iuxta seriem earundem, eidem domino suo iudicium et iusticiam per nos postulavit impertiri. Quo percepto Ladislaus, filius Johannis, filii Thome, exurgendo, respondit eomodo, quod licet ipse unacum fratre suo dictam dimidietatem possessionis Kerezturn et ipsam possessionem Kukenesd annotato magistro Petro impignoraverit et super eadem litteralia instrumenta emanari fecerit ac quinque paria litterarum privilegialium in facto earundem possessionum Kerezturn et Kukenesd nuncupatarum, et aliarum possessionum suarum emanatarum, eidem magistro Petro contulerit,

tamen idem magister Petrus nec ipsam pecuniam pro qua impignorationem premissam eidem fecisset, sibi persolveret nec premissa litteralia instrumenta eidem reddere curasset, ubi idem magister Petrus exurgendo, omnia instrumenta litteralia ipsius Ladislai apud ipsum habita ac litteralia sua munimenta super dicta impignoratione emanata tercio die dicte nostre congregacionis assumpserat coram nobis exhibere, eoque percepto magistri Thomas, filius Pauli de Wosuar et alter Thomas, filius Johannis de Chornawoda pro se personaliter, pro Philippo vero filio eiusdem Johannis cum procuratoriis litteris conventus de Lelez dictus servus annotatus exurgendo, eosdem filios Johannis in ipsa possessione Kukenesd indivisos esse, ipsum vero magistrum Thomam, filium Pauli generacionem divisionalem filiorum dicti magistri Johannis, filii Thome de Lazar existere referentes proposuerunt eomodo quod ipsi quemquam advenam in prenotatas possessiones Kukenesd et Kerezur non committerent introire sed ad redimendum easdem prompti essent et parati.

Tandem ad dictum tercium diem ipsius nostre congregacionis annotato magistro Petro redire non curante, magister Paulus frater eiusdem uterinus in nostram personaliter accedendo presenciam, duo paria litterarum privilegialium dominorum Karoli et Andree condam regum Hungarie in facto possessionis Holmi vocate emanatarum nobis demonstrando respondit eomodo, quod premissas litteras impignoraticias ad presens exhibere non valeret, sed in termino ulteriori per nos sibi assignando exhibere promptus esset et paratus, prelibatus autem magister Thomas, filius Pauli, ibidem ipsam possessionem Holmi exhibicione litterarumstrarum et capituli Waradiensis privilegialium et patencium sibi devolutam fuisse declarando, ipsas litteras privilegiales a nobis sibi dari postulabat. Tandem nos ipsas duas litteras privilegiales apud nos reservantes, premissam causam ad octavas festi sancti Martini confessoris nunc venturas in Budam duximus prorogandam eomodo, ut prelibatus Paulus filius Petri tam dictas litteras impignoraticias, quam alia litteralia munimenta in facto ipsarum possessionum Kerezur et Kukenesd apud ipsum habita exhibere teneatur coram nobis, nos eciam ipsas duas litteras privilegiales inibi exhibebimus, et tandem tam preallegatis magistro Johanne, filio Ladislai de Warada, Ladislao, filio Johannis de Lazar et Paulo, filio Petri dicti Zonga, quam ipsis filiis Johannis de Chornawoda et Thoma, filio Pauli de Woswar vel eorum legitimis procuratoribus presentibus, unacum regni baronibus et nobilibus decernemus quid fieri debeat in premissis iusticia mediante.

Datum sexto die congregacionis predictae, in loco annotato, anno domini Millesimo CCC^{mo} quinquagesimo primo.

<Pe verso :> Pro magistro Johanne, filio Ladislai de Warada, contra magistros Thomam, filium Pauli de Woswar, alterum Thomam, filium Johannis de Chornawoda et fratres eiusdem ac Paulum, filium Petri dicti Zonga, super exhibicione instrumentorum ad octavas festi sancti Martini confessoris in Budam, prorogatoria.

Noi, Nicolae, palatinul regatului Ungariei și jude al cumanilor, dăm de știre că în adunarea noastră obștească ținută împreună că obștea nobililor din comitatele Satu Mare și Ugocea, aproape de satul Gelyenus,

la octavele sărbătorii sfântului apostol Iacob¹, ridicându-se din mijlocul celorlalți Nicolae, fiul lui Dionisie, slujitorul magistrului Ioan, fiul lui Ladislau de Warda, în numele stăpînului său, cu scrisoare de împuternicire din partea conventului din Lelez, ne-a arătat o scrisoare de răspuns a capitlului bisericii de Agria în cuprinsul căreia am găsit între altele că atunci cînd Petew de Petry, omul nostru, fiind de față preotul Nicolae, omul de mărturie al zisului capitlu, se dusesese, potrivit însărcinării noastre judecătorești, în luna de după sărbătoarea Înălțării domnului de curînd trecută², la moșia numită Kereztur, aflătoare, după cum se spune, în comitatul Ugocea, și făcînd hotărnicirea prețuise din ochi, potrivit obiceiului țării, dreapta ei jumătate la treizeci și cinci de mărci și astfel prețuită l-a pus pe zisul magistru Ioan, pîrișul, în stăpînirea ei, ca s-o stăpîneasă pentru niște gloabe, neivindu-se atunci niciun împotrivor; și dupa ce s-a dus apoi în miercurea dinaintea sărbătorii Rusaliilor, de asemenea de curînd trecută³, la moșia numită Porumbesti cînd a voit s-o hotărnicască, s-o prețuiască și să-l pună pe sus-zisul magistru Ioan în stăpînirea ei, drept parte a sa <ce i se cuvenea> pentru acele gloabe, înfățișîndu-se atunci acolo magistrul Petru, fiul lui Petru zis Zonga, în numele său și al fraților săi, i-a oprit nu de la hotărnicirea, ci de la prețuirea și luare în stăpînire a numitei moșii Porumbesti, și de la luarea în stăpînire a sus-numitei moșii Kereztur, susținînd că cele două moșii se află în stăpînirea lui în temeiul unui act de zălogire.

După înfățișarea acestora sus-pomenitul împuternicit al aceluia magistru Ioan ne-a cerut nouă ca potrivit cuprinsului celor <de mai sus> să-i facem judecată și dreptate stăpînului său. La auzul acestora, ridicându-se Ladislau, fiul lui Ioan, fiul lui Toma, a răspuns astfel: că deși el împreună cu fratele său a zălogit acea jumătate din moșia Kereztur și acea moșie Porumbesti sus-numitului magistru Petru și a pus să i se dea acte cu privire la acestea și a dat aceluia magistru Petru cinci rînduri de scrisori privilegiale privitoare la moșiile numite Kereztur și Porumbesti și la alte moșii ale lor, totuși acel magistru Petru nici nu le-a plătit acei bani pentru care făcuse zălogirea pomenită și nici nu s-a îngrijit să le înapoieze sus-zisele acte.

Atunci ridicându-se acel magistru Petru s-a legat în fața noastră să înfățișeze în a treia zi a zisei noastre adunări toate actele aceluia Ladislau aflătoare la el, cît și scrisorile doveditoare întocmite cu privire la zisa zălogire. La auzul acestora, ridicându-se înșiși magistrii Toma, fiul lui Pavel de Oșvarău și celălalt Toma, fiul lui Ioan de Chornavoda, în numele lor, iar în numele lui Filip, fiul numitului Ioan, cu o scrisoare de împuternicire din partea zisului convent din Lelez, pomenit mai sus, <și> arătînd că ziii fii ai lui Ioan sînt în devălmășie pe acea moșie Porumbesti, și că numitul magistru Toma, fiul lui Pavel, este o rudă copărtașă a fiilor zisului magistru Ioan, fiul lui Toma de Lazuri, au spus că ei nu îngăduie ca vreun venetic să intre pe moșiile Kereztur și Porumbesti, ci sînt gata și pregătiți să le răscumpere.

În sfîrșit deoarece sus-zisul magistru Petru nu s-a îngrijit să se mai întoarcă în suspomenita a treia zi a adunării noastre, magistrul Pavel, fratele lui după mamă, venind însuși înaintea noastră și înfățișîndu-ne două rînduri de scrisori privilegiale ale foștilor regi ai Ungariei, domnii Carol și Andrei, date cu privire la moșia numită Halmeu, a răspuns în

felul acesta : că deocamdată nu poate să înfățișeze pomenitele scrisori de zălogire, dar e gata și pregătit să le înfățișeze la un soroc viitor pe care i-l vom hotări. Iar pomenitul magistrul Toma, fiul lui Pavel, înfățișând scrisoarea noastră privilegială deschisă și pe aceea a capitlului din Oradea a spus tot acolo că acea moșie Halmeu a trecut asupra lui și ne-a cerut să-i dăm <înapoi> acele scrisori privilegiale. În cele din urmă noi, păstrînd la noi acele două scrisori privilegiale, am hotărît să amînăm numita pricină la octavele viitoare ale sărbătorii fericitului Martin mărturisorul⁴, la Buda, în așa fel ca suspomenitul Pavel, fiul lui Petru, să fie dator să înfățișeze înaintea noastră atît zisele scrisori de zălogire, cît și alte acte doveditoare pe care le are la dînsul cu privire la acele moșii Kereztur și Porumbești; iar noi vom înfățișa acolo cele două scrisori privilegiale și, în cele din urmă, în fața sus-numiților, adică atît a magistrului Ioan, fiul lui Ladislau de Warda, a lui Ladislau, fiul lui Ioan de Lazuri, și a lui Pavel, fiul lui Petru zis Zonga, cît și a numiților fii ai lui Ioan de Chornawoda și a lui Toma, fiul lui Pavel de Oșvarău, sau în fața împu-terniciților lor legiuîți, vom hotări, împreună cu baronii și nobilii țării, ce trebuie făcut după dreptate cu privire la cele de mai sus.

Dat în a șasea zi a sus-zisei adunări, în locul arătat, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

<Pe verso :> Scrisoare de amînare pentru magistrul Ioan, fiul lui Ladislau de Warda, împotriva magiștrilor : Toma, fiul lui Pavel de Oșvarău, a celui alt Toma, fiul lui Ioan de Chornawoda, și a fraților lui, împotriva lui Pavel, fiul lui Petru zis Zonga, pentru înfățișarea actelor, la Buda, la octavele sărbătorii sfîntului Martin mărturisorul⁴.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Zichy, I b. 200.

Orig. hîrtie, cu urme de pecete pe plicatură.

EDIȚII : Zichy, II, p. 460—462.

¹ 1 august.

² 30 mai.

³ 1 iunie.

⁴ 18 noiembrie.

Nos, Nicolaus, regni Hungarie palatinus et iudex Comanorum memorie commendamus quod in congregatione nostra generali universitati nobilium de Zothmar et de Vgucha comitatum, in octavis festi sancti Jacobi apostoli, prope villam Gylyanus celebrata, Stephanus, filius Nicolai de Wyhel, de medio aliorum consurgendo proposuit isto modo quod possessiones suas Chungua, Sard, Rakoch, Mistichow, Dubouch et Kethkapulnamezew vocatas hospites de Zewleus et de Huzthy, item Zerechen, Nicolaus, Balathin et Rugas, filii Karachun, woyuade de Bilke, occupassent, que possessiones intra metas et terminos possessionum suarum Ordow et Rakaz vocatarum in comitatu de Vgucha existentium existerent et sibi titulo acquisiticie pertinerent et quandam possessionem suam Nyry vocatam sub nomine possessionis Halazfeulde predicti hospites de Zeuleus occupando detinerent que tamen possessio nuncquam Halazfeulde, sed semper Nyry vocata extitisset et sua esset acquisiticia, petens nos, ut iudices nobilium, iuratique assessores

predictorum comitatum de Zothmar et de Vgucha per nos requisiti facerent, qualem de premissis scirent veritatem.

Quiquidem iudices nobilium, iuratique assessores ipsorum comitatum de Zothmar et de Vgucha fide eorum mediante, deo debita ac fidelitate dicto domino nostro regi sueque sacre regie corone pro dicenda veritate et communi iustitia conservanda tacto vivifice crucis ligno prestita predictas possessiones Chungua, Sard, Rakoch, Mistichow, Dubouch et Kethkapulnamezew vocatas ad predictas possessiones suas Ordow et Rakaz vocatas ad predictas possessiones suas Ordow et Rakaz vocatas pertinere et suas esse acquisiticias, prelibatam vero possessionem Nyry nunquam sub hoc nomine Halazfeulde, sed semper sub nomine Nyry se scire unanimiter et concordii attestatione affirmarunt.

In quorum assertionis testimonium presentes nostro ac vicecomitem et iudicum nobilium sigillis consignantes eidem Stephano, filio Nicolai, duximus concedendas.

Datum sexto die congregationis nostre predictae in loco memorato, anno domini M^{mo} CCC^{mo} L^{mo} primo.

Noi, Nicolae, palatinul țării Ungariei și jude al cumanilor, dăm de știre că în adunarea noastră obștească ținută cu obștea nobililor din comitatele Satu Mare și Ugocea la octavele sărbătorii sfântului apostol Iacob¹, aproape de satul Gylyanus, ridicându-se din mijlocul celorlalți Ștefan, fiul lui Nicolae de Wyhel, s-a plîns, după cum urmează, că oaspeții din Zeuleus și din Huzthy precum și Zerechen, Nicolae, Balathin și Rugas, fiii voievodului Crăciun din Bilke, au cotropit moșiile sale numite Chunga, Sard, Rakoch, Mistichov, Dobolț și Kethkapulnamezew, care moșii se aflau între hotarele și marginile moșiilor sale numite Ordow și Rakaz, aflătoare în comitatul Ugocea și care țineau de el ca bunuri de dobîndire și că sus-ziiși oaspeți din Zeuleus au cotropit și țin o moșie a sa numită Nyry, sub numele de moșia Pămîntul Pescarului, care însă nu s-a numit niciodată Pămîntul Pescarului ci totdeauna s-a numit Nyry și este a sa de dobîndire. <Și> ne-au cerut ca juzii nobililor și jurații asesori ai sus-ziselor comitate Satu Mare și Ugocea, la cererea noastră, să mărturisească adevărul așa cum îl știu cu privire la cele de mai sus.

Iar juzii nobililor și jurații asesori a comitatelor Satu Mare și Ugocea, jurînd pe credința lor datorată lui Dumnezeu și pe supunerea datorată domnului nostru regele și sfintei sale coroane regești, cu mîna pe lemnul crucii dătătoare de viață, că vor spune adevărul și vor păzi dreptatea obștească, cu toții laolaltă și într-un glas au dat mărturie că ei știu că sus-zisele moșii numite Chunga, Sard, Rakoch, Mistichov, Dobolț și Kethkapulnamezew țin de sus-zisele sale moșii numite Ordow și Rakaz și că sînt ale lui ca <bunuri> de dobîndire ; iar sus-numita moșie Nyry niciodată <n-a fost cunoscută> sub numele de Pămîntul Pescarului, ci totdeauna sub numele Nyry.

Spre mărturia spuselor acestora am hotărît să dăm acelui Ștefan, fiul lui Nicolae, <scrisoarea> de față, întărită cu pecetea noastră precum și a vicecomiților și a juzilor nobililor.

Dat în a șasea zi a sus-zisei noastre adunări, în locul pomenit, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Naț. Magh. Dl. 38 161.

Orig. perg., cu urme a două peceti mari și a două peceti mici de închidere aplicate pe verso.

Transumpt în actul lui Ladislau de Pálóc, judele țării, din 7 august 1458, Buda (*ibidem*, Dl. 38 162).

EDIȚII: *Documenta Valachorum*, p. 120–123, nr. 86.

¹ 1 august.

60

1351 septembrie 3, <Dealul Orăzii>.

Nos Johannes prepositus et conventus monasterii sancti Stephani protomartiris de promontorio Waradiensi <...> significamus <...> quod accedentes ad nostram presenciam Johannes filius Ladislai filii Ektor de Bayon ab una, parte ex altera <...> magister Cosmas canonicus ecclesie Waradiensis pro <...> Demetrio <...> episcopo Waradiensi prelato suo <...> idem Johannes filius Ladislai <...> confessus est, quod ipse urgente quadam necessitate, possessionarias porciones in possessionibus infrascriptis, quas olim idem Ladislaus, pater suus, Johanni, filio Michaelis de Zelemer impignoraverat, et quas ipse a Petro, filio eiusdem Johannis redemisset, videlicet in Ladan, Bayon et Gwrbej habitas, eidem domino episcopo pro decem marcis grossorum, marcam quamlibet quinquaginta grossis computando, plene receptis et habitis ab eodem <...> impignoravit coram nobis, ita videlicet, quod quandocumque ipse easdem redimere voluerit <...> idem <dominus episcopus pro> sua pecunia capitali cum promptis denariis seu grossis easdem possessionarias porciones sibi restituere tenebitur absque difficultate aliquali. Datum sabbato proximo post festum Egidii abbatis, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo primo.

Noi, Ioan, prepozitul și conventul mănăstirii sfintului Ștefan întâiul mucenic din Dealul Orăzii, facem cunoscut că înfățișându-se înaintea noastră Ioan, fiul lui Ladislau, fiul lui Ektor de Bayon, pe de o parte, iar pe de altă parte magistrul Cosma, canonicul bisericii de Oradea, pentru Dumitru episcopul de Oradea, prelatul său, acel Ioan, fiul lui Ladislau, a mărturisit că dînsul, silit de nevoie, a zălogit în fața noastră acelui domn episcop pentru zece mărci în groși socotind marca la cincizeci de groși, luați și primiți în întregime de la numitul <episcop>, niște părți de moșie, din moșiile mai jos arătate și anume din Ladan, Bayon și Gurbediu — pe care odinioară acel Ladislau, tatăl său, le zălogise lui Ioan, fiul lui Mihail de Zelemer și pe care el le răscumpărase de la Petru, fiul acelui Ioan, și anume în așa fel ca, oricînd ar voi el să le răscumpere cu bani gata <fie> dinari <fie> groși în schimbul sumei împrumutate, pomenitul <domn episcop> să fie dator să-i întoarcă acele bucăți de moșie fără nici o greutate.

Dat în simbăta de după sărbătoarea abatelui Egidiu, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Naț. Magh., Dl. 11 294.

Transumpt în actul regelui Sigismund din 15 iunie 1423.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 514–515 (cu omisiunea unor formule).

Iar din aceste treizeci de mărci de argint bun, acel magistru Toma a plătit pe deplin și pe de-a-întregul înaintea noastră sus-zisului Gheorghe nouă mărci de argint bun, iar alte unsprezece mărci de argint bun va fi dator să le dea și să le plătească, de asemenea înaintea noastră, la octavele sărbătorii fericitului Martin mărturisitorul, care vor veni în curînd¹, iar la sorocul cînd pomenitul magistru Toma va plăti sau va da sus-zisului Gheorghe celelalte zece mărci de argint bun, atunci sus-zisul Gheorghe la același soroc, adică al celei din urmă plăți, va fi dator să-i lase, sau să-i dea și să-i hărăzească pe veci înaintea cînstiului capitlu al bisericii Transilvaniei, lui și prin el moștenitorilor lui și urmașilor moștenitorilor lui sus-zisa sa parte de moșie, aflătoare în sus-zisul pămînt pustiu numit Benk, așa precum sus-zisele părți s-au îndatorat înaintea noastră de bună voie la toate cele de mai sus.

Întru adevărarea acestui lucru am dat această scrisoare a noastră deschisă, întărită cu puterea peceții noastre.

Dat în joia dinaintea sărbătorii fericitului arhanghel Mihail în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. Bánffy, fasc. R. nr. 28 (B.C.U. 72).

Orig. hirtie, cu urme de pecete rotundă aplicată pe verso.

EDIȚII: *Bánffy*, I, p. 178–179 (cu data greșită: 1351 septembrie 28).

¹ 18 noiembrie.

Nos, Ludovicus, dei gratia rex Hungarie, memorie commendantes, tenore presentium significamus, quibus expedit universis, quod honorabilis vir et discretus magister Thatamerius, Albensis ecclesie prepositus, auleque nostre vice-cancellarius et Ladislaus, filius Simonis, ac Mathias, filius magistri Stephani, necnon magister Konya, canonicus Albensis Regalis, nepotes sui coram nostra maiestate personaliter parentes, vive vocis oraculo sunt confessi, quod quia ipsi nobilem iuvenem, magistrum Ladislaum, filium Ladislai de Nadasd, in proximum et sponsum ipsorum recepissent, nobilem puellam, filiam Petew, nobilis de Bonhart neptem et sororem ipsorum sibi matrimonialiter copulando tradidissent in uxorem; ideo volentes eisdem dilectionis occurrere cum favore, in signum ipsius specialis dilectionis quandam portionem ipsorum possessionariam acquisitam in possessione Popfolva habitam, in partibus Transylvanis in comitatu de Kulus existentem, predictae nobili puellae, nepti et sorori ipsorum et per ipsam memorato Ladislao, marito eiusdem puellae, et eorum heredibus, heredumque suorum successoribus, cum suis utilitatibus et quibuslibet utilitatum integritatibus dedissent, tradidissent et contulissent, et coram nobis dederunt, tradiderunt et contulerunt iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam, pariter et habendam, nil iuris, nilve proprietatis vel domini sibi ipsis de eadem reservando, sed totum ius et dominium dicte possessionarie portionis in eosdem transferendo; hoc tamen declarato, quod si volente divina clementia ipsos proles procreare non contingeret, quod absit, tunc predicta portio possessionaria iterato in ius et proprietatem iam dictorum domini Thatamerii prepositi et fratrum, ac nepotum, necnon heredum, seu posteritatum eorundem devolvatur possidenda, tenenda, pariter et habenda.

Datum Bude, in festo beati Michaelis arhangeli, anno domini M.CCC. quinquagesimo primo.

Noi, Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, facem cunoscut prin cuprinsul celor de față tuturor căroră se cuvine că, înfățișându-se înșiși înaintea maiestății noastre cinstitul și chibzuitul bărbat, magistrul Tatamer, prepozitul bisericii de Alba și vicecancelar al curții noastre, și Ladislau, fiul lui Simion, precum și Matei, fiul magistrului Ștefan, cît și magistrul Konya, canonic de Alba Regală, nepoții săi, ne-au mărturisit prin viu graiu că deoarece ei au primit pe tînărul nobil, pe magistrul Ladislau, fiul lui Ladislau de Nadăș, ca rudă și cuscru al lor, <prin aceea că> — unindu-l prin căsătorie — i-au dat drept soție pe nobila fată, fiica lui Petew, nobil de Bungard, nepoata și sora lor ; de aceea, venind ei să-i întîmpine cu bună-voința dragostei, ca semn al acestei osebite dragoste, au dat, au lăsat și au hărăzit sus-zisei nobile fete, nepoatei și surorii lor și prin ea pomenitului Ladislau, bărbatul acelei copile, și moștenitorilor lor și urmașilor moștenitorilor lor o parte de moșie de a lor, de dobîndire, ce o au în moșia Popfalău, aflătoare în părțile Transilvaniei, în comitatul Cluj, totuși cu această deslășire : că dacă, cu vrerea dumnezeieștei milostiviri, s-ar întîmpla — doamne ferește — ca ei să nu aibă copii, atunci sus-zisa bucată de moșie să treacă din nou în dreptul și proprietatea sus-zișilor, domnului Tatamer prepozitul și ale fraților și nepoților , precum și ale moștenitorilor sau urmașilor lor, ca să fie trecute <în dreptul lor> de a o avea, de a o ține și de a o stăpîni.

Dat în Buda, la sărbătoarea fericitului arhanghel Mihail, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Bibl. Univ. din Budapesta, Secția de manuscrise. Colecția lui Daniel Cornides, tom. VII, p. 418. Copie din secolul al XVIII-lea.

EDIȚII : *Katona*, III, 10, p. 14—15 ; *Fejér*, IX/2, p. 75—76.

64

1351 septembrie 29, <Cluj-Mănăstur>.

Nos, conventus monasterii beate virginis de Clusmonostra, memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis quod, accedentes ad nostram presentiam Michael, filius Demetrii, nobilis de Kerestws, ab una, parte vero ex altera Nicolaus dictus Wos et Johannes dictus Acyl coram nobis personaliter constituti¹, per predictum Michaellem propositum extitit et relatum quod possessionis cuiusdam portionarie, ipsum hereditarie contingentem² Kerestus vocate, iuxta fluvium Zomus in comitatu de Doboka existenti, cum ratione paupertatis et necessitatis univ-erse, ipsum aliunde contra ipsum orientis, et generaliter super omnibus et singulis negotiis et casibus successivis, quibus ipsa possessio impedire posset, unacum ipso Michaeli³, viriliter et fideliter loco et tempore opportuno, curam gerentes et subpedestrantes⁴ prosequi licite et decenter deberent sua, cum fatiga, prout idem Michael ad hoc obligavit se in presentia nostra dimidiam partem ipsius possessionis Kerestus, ipsum hereditarie contingentem, bono <cord>e⁵ ob universa premissa et singula executioni consignano et commissa, cum universis utilitatibus et pertinentiis eiusdem, predictis Nicolao dicto Wos et Johanni dicto Acyl pro viginti marcis fini

60

argenti, pondere Bwdensi, usque ad viginti annis⁶ obligasset, imo obligavit coram nobis, plene et integre ipsi Michaeli datis et solutis coram nobis; tali modo quod, si pretactus Michael in vicesimo anno redimere non curat vel non posset, duplum solvere tenebitur eo facto; hoc etiam adiecto quod, si ipsum Michaellem contingeret, sine herede transmutando, viam universe carnis decedere, extunc mediam partem ipsius possessionis Kerestws vocatam⁷ ad manus predictorum, scilicet Nicolai et Johannis, resignavit perpetuo in filios filiorum possidendam; aliam vero partem redimere habeant facultatem, et pecuniam, pro qua redimerint⁸, pro salute ipsius Michaelis viris ecclesiasticis et pauperibus Christi erogare teneantur; preterea quod, si loca molendinorum edificare predicti Nicolaus et Johannes curarent et edificata conservarent, idem vero Michael prefatis Nicolao et Johanni medietatem predictorum molendinorum tradidisset, imo tradidit coram nobis perpetuo et irrevocabiliter pariter tenendam et habendam in filios filiorum heredumque suorum successoribus possidendam; ita tamen quod, si molendina preparata et ordinata fuerint et ad manus predicti Michaelis tradiderint, extunc suam partem cum propriis suis laboribus et expensis teneatur conservare.

Datum in festo beati Michaelis archangeli, anno domini M^o CCC^o quinquagesimo primo.

Noi, conventul mănăstirii fericitei fecioare din Cluj-Mănăstur, prin cuprinsul celor de față dăm de știre și facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că, venind în fața noastră Mihail, fiul lui Dumitru, nobil de Kerestws, pe de o parte, iar pe de alta Nicolae zis Wos, și Ioan zis Acyl, înfățișați înșiși înaintea noastră, sus-zisul Mihail a spus și a arătat că întrucît <a zălogit o jumătate> dintr-o parte de moșie numită Kerestus — ce ține de el ca moștenire — așezată lângă râul Someș în comitatul de Dăbîca, din pricina sărăciei și a nevoii de tot felul ce se ridică împotriva lui de pretutindenii, și <întrucît> pentru toate și fiecare din pricinile și încurcăturile viitoare cu care ar putea fi ea împovărată <ei> sînt datori să stea alături de el, după cum trebuie și se cuvine, îngrijindu-se și sîrguindu-se cu bărbăție și credință alături de acest Mihail cu a lor osteneală, la locul și timpul potrivit, așa precum s-a îndatorat acest Mihail în fața noastră — pentru toate și fiecare din cele arătate mai sus, trecînd el acea jumătate de moșie Kerestus, ce ține de el ca bun <de moștenire>, pe seama sus-zișilor Nicolae zis Wos și Ioan zis Acyl și lăsîndu-le <lor>, împreună cu toate folosințele sale și toate cele ce țin de ea, le-a zălogit-o pentru douăzeci de mărci de argint bun, după greutatea de Buda, pe un răstimp de douăzeci de ani, și chiar o zălogește în fața noastră pentru <acei bani>, dați și plătiți pe deplin și de-a întregul acestui Mihail, în așa chip că, dacă sus-pomenitul Mihail nu s-ar îngriji sau n-ar putea s-o răscumpere în al douăzecilea an, să fie dator, prin chiar acest fapt, să plătească îndoitul <sumei>.

De asemenea s-a mai adăugat că dacă s-ar întîmpla ca acest Mihail să meargă pe calea a toată făptura, murind fără moștenitor, atunci va lăsa jumătatea acelei moșii numite Kerestws în mîinile celor pomeniți mai sus adică ale lui Nicolae și Ioan, ca s-o stăpînească pe veci, întru fiii fiilor lor, iar cealaltă parte, să aibă ei puțința s-o răscumpere și banii pentru care o vor răscumpăra să fie datori să-i dea pentru mîntuirea acelui Mihail, fețelor bisericesti și săracilor lui Cristos.

În afară de aceasta, dacă sus-zișii Nicolae și Ioan s-ar îngriji să clădească locuri de moară și odată clădite să le țină mai departe, acel Mihail le-a dat și în fața noastră le dă jumătatea sus-ziselor mori, sus-pomeniților Nicolae și Ioan, ca să le stăpânească și de asemenea să le țină și să le aibă în veci și nestrămutat, întru fiii fiilor și urmașii moștenitorilor lor ; totuși în așa chip că dacă morile ar fi gata și rînduite și ei le-ar trece în mîinile sus-zisului Mihail, atunci să fie el dator să-și păstreze partea sa cu ale sale cheltuieli și osteneli.

Dat în sărbătoarea fericitului arhanghel Mihail, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arhiva fam. Wass., fasc. XXXVIII, nr. 22.

Orig. hîrtie, cu fragmente de pecete atîrnată de ceară de culoare deschisă, aplicat pe verso.

¹ Astfel în orig.

² Corect: *contingentis*.

³ Corect: *Michaelis*.

⁴ Astfel în orig. Probabil *suppeditantes*.

⁵ Rupt cca 1 cm întregit după sens.

⁶ Corect: *annos*.

⁷ Corect: *vocate*.

⁸ Corect: *redemerint*.

Discretis viris et honestis, honorabili capitulo ecclesie Transsiluane, dominis et amicis suis honorandis, Egidius, vicewoyuoda Transsilvanus, amicitiam paratam debito cum honore. Cum in¹ presentibus¹ octavis¹ festi¹ sancti¹ Mychaelis¹ archangeli¹ proxime¹ nunc¹ preteriti¹ magister Nicolaus, filius Symonis Bany, possessionem Gyaktelke vocatam, que per tradicionem quorundam fratrum suorum, videlicet Petrum², Johannem² et Symonem², filios² Mychaelis fratris eorundem magistri Nicolai, absque¹ permissione¹ sua¹ empcionis titulo ad manus Stephani et Georgii, filiis Ladislai, ac Ladislai, filii Emerici, mediantibus litteris vestris privilegialibus fuisset devoluta, ab eisdem Stephano, Georgio et Ladislao nomine sui iuris hereditarii reacquisiverit et iuris ordine coram nobis reoptinuerit, et ad statuendum³ eandem ipsi magistro Nicolao vestrum testimonium plurimum existat necessarium, igitur discrecionis vestre amicitiam presentibus petimus diligenter quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Nicolaus dictus Fudur vel Johannes Wamus, altero absente, famulus et homo noster, ad hoc specialiter de curia nostra transmissus, ad faciem prenominate possessionis Gyaktelke accedendo, convocatisque omnibus vicinis suis et commetaneis ipsisque presentibus cum omnibus utilitatibus suis et pertinenciis universis ad eandem spectantibus et pertinere consuetis, contradiccione eorundem Stephani, Georgii et Ladislai non obstante, statuat eandem ipsi magistro Nicolao, iure quo ad ipsum dinoscitur⁴ pertinere possidendam, salvo iure alieno, si per aliquem alium non fuerit contradictum ; si qui vero alii contradictores apparuerint, citet eosdem contra ipsum magistrum Nicolaum ad nostram presenciam, ad terminum competentem ; et post hec, seriem ipsius statucionis ac nomina citatorum, si necesse fuerit, et terminum assignatum nobis amicabiliter rescribatis.

Datum in Sancto Emerico, quarto¹ die¹ termini supradicti, anno domini M^o CCC^o L^{mo} primo.

⟨*Pe verso de aceeași mână* :⟩ Discretis viris et honestis, honorabili capitulo ecclesie Transsiluane, dominis et amicis suis honorandis, pro magistro Nicolao, filio Symonis Bany, statutoria.

Chibzuților și cinstiților bărbați, vrednicului de cinste capitol al bisericii Transilvaniei, domnilor și prietenilor săi vrednici de cinste, Egidiu, vicevoievod al Transilvaniei, cu toată prietenia și cuvenita cinste.

Deoarece la octavele de acum ale sărbătorii de curînd trecute a sfințului arhanghel Mihail⁵, magistrul Nicolae, fiul banului Simon, a căpătat din nou în temeiul dreptului său de moștenire și a dobîndit iară pe calea legii, în fața noastră, de la Ștefan, Gheorghe și Ladislau, moșia numită Copșa Mică, care ajunsese, în temeiul scrisorii voastre privilegiale, în mîinile <sus-zișilor> Ștefan și Gheorghe, fiii lui Ladislau, și ale lui Ladislau, fiul lui Emeric, prin cumpărare, fiind trecută <acestora> de către frații săi, și anume Petru, Ioan și Simon, fiii lui Mihail, fratele acestui magistru Nicolae, fără învoierea sa⁶, și, deoarece pentru darea ei în stăpînirea magistrului Nicolae, omul vostru de mărturie, este de foarte mare trebuință, de aceea cerem stăruitor prieteniei chibzuinței voastre să trimiteți pe omul vostru vrednic de crezare ca om de mărturie în fața căruia Nicolae zis Fudur sau, în lipsa acestuia, Ioan Wamus, slujitorul și omul nostru, trimis anume de la curtea noastră pentru acest lucru, ducîndu-se la fața locului pe moșia mai sus numită Copșa Mică și chemînd pe toți vecinii și megieșii ei și de față cu dînșii să dea în stăpînire acea <moșie> magistrului Nicolae dimpreună cu toate folosințele ei și cu toate cele ce țin de ea și o privesc și de obicei atîrnă de ea, ca s-o stăpînească cu dreptul cu care se știe că ține de el fără a se ține seamă de împotrivirea numiților Ștefan, Gheorghe și Ladislau și fără a vătămă dreptul altora, dacă nu se va face împotrivire de către altcineva, iar dacă se vor ivi alți împotrivitori, pe aceștia să-i cheme înaintea noastră la sorocul potrivit față cu magistrul Nicolae; iar după acestea, să aveți bunătatea a ne face cunoscut în scris desfășurarea dării în stăpînire, precum și numele celor chemați, dacă va fi nevoie, și sorocul hotărît.

Dat la Sîntimbru, în a patra zi după sorocul mai sus arătat, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

⟨*Pe verso de aceeași mână* :⟩ Chibzuților și cinstiților bărbați, vrednicului de cinste capitol al bisericii Transilvaniei, domnilor și prietenilor săi vrednici de cinste, scrisoare de dare în stăpînire pentru magistrul Nicolae, fiul banului Simon.

Arh. Naț. Magh. DL 30 656. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. hirtie cu urme de pecete rotundă de închidere aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg*, V, p. 521–522 (cu omisiunea unor formule și a adresei de pe verso).

¹ Scris deasupra rîndului.

² Greșit în loc de Petri, Johannis et Symonis, filiorum ...

³ Urmează trei cuvinte scrise deasupra rîndului și tăiate de aceeași mână.

⁴ Astfel în orig.

⁵ 6 octombrie.

⁶ A magistrului Nicolae.

Comitele Toma, judele curții regelui, amână pînă la 1 mai <1352> (*ad octavas festi beati Georgii martiris nunc proxime venturas*) procesul dintre Filip, prepozitul bisericii din Oradea, și Andrei, fiul lui Nicolae, nobili de Kystarkan, împotriva lui Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, Ioan, fiul lui Blasiu, și Ștefan, fratele său, slujitorii zisului Ioan, fiul lui Ladislau, învinuiți de luarea cu samavolnicie a doi boi.

Arh. Naț. Magh, Arh. fam. Zichy, I. b. 213.

Orig. hîrtie cu fragmente de pecete de închidere inelară, aplicată pe verso.

EDIȚII: Zichy, II, p. 464—465.

Excellentissimo domino suo Lodowico, dei gracia regi Hungarie, ac gloriosissime domine sue Elysabet regine, genitrici eius illustrissime, universi provinciales sedis Cybiniensis ceterique ad eandem pertinentes, inviolabile servitium, quoad vivunt, cum omni subieccione regalium mandatorum pariterque cum omni constantia perpetue fidelitatis. Vestre regali ac reginali celsitudini pro<test>amur¹ fide nostra mediante et ad consciencias recipimus nostrarum animarum quod omnes plebanie de sede Brassa a p<rimit>ia¹ fundacionis ipsius sedis idem ius et eandem libertatem habuerunt sicut nostre plebanie Cybinienses, ut eciam in litteris populorum ipsius sedis de Brassa continetur, et nunquam dicte plebanie de ipsa Brassa de ipso iure et de ipsa libertate ipsarum nostrarum plebaniarum fuerunt separate, eo modo, quod nullus laycorum de decimis ipsarum plebaniarum quidquam percipere debet secundum statuta sanctorum patrum, sed <solummodo>² plebani debent uti de eis, qui deo noctu dieque serviunt pro eisdem; sed quidam per potenciam suam non multis annis transactis de qualibet plebania unam quartam decimarum contra deum et contra premissum ius et libertate, ipsarum plebaniarum alienaverunt, in detrimentum ipsorum animarum. Et cum vestra regalis serenitas et reginalis ob salutem vestrarum animarum sanctis ecclesiis pocius debeat apponere quantum deponere et in iure et libertate ipsarum conservare, unde vestram regalem et reginalem celsitudinem petimus et rogamus obnixius et attente quatenus premissas plebanias in ipsa Brassa in sepedicto iure et libertate ipsarum cum integris decimis dignemini propter deum et ob salutem ipsarum animarum vestrarum et intuitu iusticie conservare, ut plebani ipsarum plebaniarum eo melius poterint deum exorare pro salute vestra, tam hic in presenti seculo, quam in futuro, et hoc dignemini etiam facere precum nostrarum humillimarum interveniencium pariterque fidelissimorum seviciorum nostrorum ob respectum.

<Pe verso, textul adresei contemporane, ilizibil>.

<Mai jos, de o mîină din secolul al XV-lea :> Donatio regis Ludovici de decimis.

Preaînălțatului lor domn Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, și preaslăvitei lor doamne, reginei Elisabeta, prealuminata sa maică,

toți locuitorii scaunului Sibiului și ceilalți ce țin de acest <scaun> slujbă neclintită pînă cînd trăiesc, cu toată supunerea la poruncile regești și cu toată statornicia unei veșnice credințe.

Mărturisim pe credința noastră înălțimilor voastre regești și luăm pe conștiința sufletelor noastre că toate parohiile din scaunul Brașovului¹ au avut, de la începutul întemeierii acestui scaun, același drept și aceeași libertate ca și parohiile noastre sibiene, după cum se cuprinde chiar în scrisoarea oamenilor acelui scaun al Brașovului și că zisele parohii din acel <scaun al> Brașovului n-au fost niciodată lipsite de dreptul și de libertatea parohiilor noastre, în felul acesta că nici un mirean nu trebuie să ia nimic din dijmele parohiilor, potrivit cu rînduielile sfinților părinți ci <numai> parohii, care slujesc lui Dumnezeu ziua și noaptea pentru acestea, trebuie să se folosească de ele. Dar unii au luat cu de la sine putere de cîțiva ani încoace, din fiecare parohie a patra parte din dijme, împotriva lui Dumnezeu și împotriva pomenitului drept și libertăți ale acestor parohii, spre paguba sufletelor lor. Și deoarece luminățile voastre regești ar trebui pentru mîntuirea sufletelor voastre, mai curînd să le mai dea sfintelor biserici decît să le ia și să le păstreze în dreptul și libertatea lor, de aceea rugăm pe înălțimile voastre regești și vă cerem din toate puterile și cu toată stăruință să binevoiți, în numele lui Dumnezeu și pentru mîntuirea sufletelor voastre și de dragul dreptății, să păstrați sus-zisele parohii din acel <scaun al> Brașovului în des pomenitul lor drept și în libertatea lor, cu dijmele lor întregi pentru ca parohii acelor parohii să poată cu atît mai bine să-l roage pe Dumnezeu pentru mîntuirea voastră, atît aici, în lumea aceasta, cît și în lumea cealaltă și să binevoiți a face aceasta ținînd seama și de mijlocirea prea smeritelor noastre rugămînti ca și a preacredincioaselor noastre slujbe.

<Mai jos, de o mină din secolul al XV-lea :> Dania regelui Ludovic cu privire la dijme.

Arh. Bis. Negre, Brașov, I.E. Documente, nr. 3. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. hîrtie, cu urme de pecete de închidere din ceară de culoare deschisă aplicată pe verso.

EDIȚII : *Ub.*, II, p. 79 (unde se dă și explicarea datării, după documentele din vol. de față nr. 69 și nr. 130).

¹ Rupt cca 30 mm ; întregit după sens.

² Pată de umezeală de 16 mm, întregit după sens.

³ De fapt Brașovul n-a fost organizat din punct de vedere administrativ ca scaun, ci ca district ; aici este vorba însă de organizarea bisericii, care era constituită într-un decanat al Brașovului sau al Țării Birsei.

Ștefan, ducele Transilvaniei, oprește stingherirea „oaspeților noștri din Dej și a oamenilor acestora în dreptele lor pricini pentru datoriile, faptele sau jignirile altora” și de asemenea chemarea lor în fața unui judecător străin.

Dat la Buda, în aceeași zi <a sfintului Luca, în anul domnului o mie trei sute> cincizeci și unu.

<Pe verso, de o altă mină din a doua parte a sec. XV-lea :> Non recipiant telium et ullum valent in regno Hungarie aut <parti Transilvana>.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. oraş Dej: Privilegii nr. 15.

Orig. perg., foarte deteriorat, aproape ilizibil, cu urme de pecete rotundă aplicate pe verso.

REGESTE: *Tört. Lapok*, 1875, p. 411; nr. 15; *Ub.*, II, p. 81, nr. 665.

69

1351 octombrie 18, Buda.

Stephanus, dei gratia dux Transiluanus, omnibus fidelibus suis, tam nobilibus quam ignobilibus, in regno nostro constitutis, ad quorum notitiam presentes fuerint devolute, specialiter Nycolao, filio Briccii, comiti de Braschaw, necnon vicecomiti suo ac omnibus suis successoribus in perpetuum constituendis significamus quod, ad nostra, accedentes excellentiam honorabiles viri et domini: dominus Nycolaus, decanus ac plebanus de Braschaw, ac dominus Cristanus¹ de Widenbach plebanus, in persona omnium rectorum ecclesiarum dicti decanatus de Brassaw conquerendo ac supplicando nobis retulerunt defectus ac necessitates predictarum ecclesiarum, videlicet quod per predictum Nycolaum, filium Bricci, et a suis antecessoribus ecclesie dicte magno gravamine premerentur ac sua libertate privarentur tali modo, quod quartam partem decime sibi usurparent ac in detrimentum ecclesiarum suarum hactenus usurpassent, quod tamen fieri de iure non debebat, et de hoc per literas nostrorum fidelium, scilicet de Brassaw necnon Cybyniensium et ad eos pertinentes² plenius sumus certificati. Nos igitur, misericordia moti, cogitantes quoniam dies hominis breves sunt, et eciam nostrum promissum, quod unumquemque in sua libertate atque iure gratiosius volumus conservare et specialiter dictum et gravamen atque iugum a cervice ac humero predictarum ecclesiarum dicti decanatus de Brassaw omnimode tollimus et resecamus. Quapropter vobis omnibus ac singulis, et specialiter Nycolao, filio Briccii, comiti de Brassaw, ac omnibus suis successoribus firme firmiter ac districte precipiendo damus in mandatis nostro ducali edicto quatenus nullam partem decimarum ecclesiarum dictarum recipere nec vobis usurpare de cetero presumatis, quia decime sunt tributa agentium animarum, ut iura testantur. Nichilominus volumus ut ecclesiis eterni regis earumque rectoribus nullam molestiam nec gravamen deinceps inferre audeatis. Et, si vobis aliqua pars predictarum decimarum pro nostro castro vel vestra utilitate placuerit, a predictis sacerdotibus pecunia vestra comparare debetis, et ipsi libencius vobis pre aliis favebunt et donabunt. Quare in premissis secus non facturi, sicut nostram ducalem gratiam graviter offendere formidatis. Igitur ad nostri mandati specialem firmitatem presentes sigillo nostro secreto tradimus roboratas. Presentes vero reddi volumus presentantibus.

Datum Bude, anno domini M^o CCC^o quinquagesimo primo, in die sancti Luce ewangeliste.

〈*Sub pecete* :〉 Relatio Conth, filii Symonis.

Ştefan, din mila lui Dumnezeu ducele Transilvaniei, tuturor credincioşilor săi, atît nobili, cît şi nenobili, aşezaţi în regatul nostru, la cunoştinţa căroră va ajunge scrisoarea — îndeosebi lui Nicolae, fiul lui Briccius, comite de Braşov, precum şi vicecomitelui său şi tuturor urmaşilor săi ce vor fi

orînduiți în veci — facem cunoscut că venind înaintea înălțimii noastre cinstiții bărbați și domni: domnul Nicolae, decanul și parohul de Brașov și domnul Cristan, parohul de Ghimbav, plîngîndu-ni-se și jeluindu-ni-se în numele tuturor parohilor bisericilor din zisul decanat de Brașov, ne-au arătat lipsurile și nevoile susziselor biserici și anume că zisele biserici sînt asuprite cu mare împovărare de sus-zisul Nicolae, fiul lui Briccius, și de înaintașii săi, și că sînt lipsite de libertatea lor, în așa chip că ei uzurpă pentru dînșii pe nedrept a patra parte din dijmă și au <și> au uzurpat-o pe nedrept pînă acum, în dauna bisericilor lor, <lucru> ce totuși nu se cuvenea să se facă după lege; și despre aceasta noi am fost înștiințați pe deplin prin scrisorile credincioșilor noștri, adică ale brașovenilor, precum și ale sibienilor și ale celor ce țin de ei.

Noi, așadar, înduplecați de milă, gîndindu-ne că zilele omului sînt scurte și <cu gîndul> la făgăduiala noastră, și cu osebire la cuvîntul nostru că voim să ținem cu milostivire pe fiecare în libertatea și dreptul său, ridicăm și desfacem cu desăvîrșire povara și jugul de pe umerii și grumazii sus ziselor biserici ale zisului decanat de Brașov. De aceea, vă punem în vedere și poruncim cu cea mai mare tărie și strășnicie prin porunca noastră ducală vouă tuturor și fiecăruia, și îndeosebi lui Nicolae, fiul lui Briccius, comitele de Brașov, și tuturor urmașilor săi, să nu mai îndrăzniți de acum înainte a lua vreo parte din dijmele ziselor biserici sau să v-o însușiți pe nedrept, căci dijmele sînt dările sufletelor celor săraci, după cum mărturisesc legile. Totodată voim să nu mai îndrăzniți de acum înainte a mai aduce vreo supărare sau împovărare bisericilor împăratului celui veșnic și parohilor lor. Iar dacă v-ar plăcea vreo parte din aceste dijme pentru cetatea noastră sau pentru folosul vostru, voi trebuie s-o cumpărați de la suszișii preoți cu banii voștri și ei vă vor ajuta cu dragă inimă și vă vor da vouă înaintea altora.

Drept aceea cu privire la cele de mai sus să nu faceți altfel, dacă vă temeți să nu jigniți greu milostivirea noastră ducală.

Așadar, spre osebita trăinicie a poruncii noastre dăm scrisoarea de față întărită cu pecetea noastră de taină. Iar scrisoarea de față voim să fie înapoiată celor ce o înfățișează.

Dat la Buda, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu, în ziua sfîntului evanghelist Luca.

<Sub pecete :> Darea de seamă a lui Couth, fiul lui Simion.

Arh. Bis. Negre, Brașov, I.E. Documente, nr. 4. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. perg., cu urme de pecete inelară din ceară roșie aplicată pe verso.

EDIȚII: Katona, X, p. 15; Kósa, *De publica administr.*, p. 8; Fejér, IX/2, p. 85; Deutsch, *Zehntrecht*, 120; Székely *Okl.*, I, p. 60; Ub., II, p. 80—81; Fragmente: Sieb. *Quartalschrift*, IV, p. 140; Schlözer, *Krit. Sammlungen*, p. 31.

REGESTE: Kállay *F.*, p. 206.

¹ Formă folosită uneori de sași în loc de: *Christianus*.

² Corect: *pertinentium*.

Nos, magister Iohannes de Gunbasi dictus, comes de Kolus, Iohannes dictus Bugar et Iohannes, filius Stephani, iudices nobilium de eodem damus pro memoria quod cum secundum formam nostri iudicii, Stephanus, filius Ladislai, nobilis vir de Nadas, feria quarta proxima post festum beati Luce evangeliste met tertius nobilibus se incluso prestare sacramentum debuisset contra Dominicum de Gumbas, nobilem de Kouroug, super eo videlicet, quod venerabilis in Christo pater dominus Andreas, episcopus Transsilvanus, decimas de iobagionibus Clementis, filii Nicolai, et Iacobi literati provenientes de eadem Kouroug sibi vendidisset et idem Dominicus de Gunbas super ipsa decima ipsum interdixisset et prohibuisset, et cum hoc sibi tres marcas argenti dampna intulisset, ipso termino adveniente Stephanus filius Ladislai, super premissis cum suis testibus iuravit prout debuit contra Dominicum ante dictum et ipsas tres marcas acquisivit. Unde nos decrevimus quod Dominicus de Gumbasi ipsas tres marcas argenti secundum consuetudinem regni in tribus terminis infra scriptis Stephano, filio Ladislai, dare teneatur et exsolvere, primam videlicet solutionem videlicet unam marcā argenti solvet in quindenis datarum presentium, secundam solutionem, hoc est similiter unam marcā argenti solvet in octavis eiusdem solutionis, similiter unam marcā in tertia solutione solvet similiter in octavis secunde solutionis a data presentium proxime nunc affuturis, tali vinculo imposito, quod si primam solutionem non solverit, iudicium incurret, si vero secundam, amittet solutiones prius persolutas, necnon tertiam et ultimam solutionem negligeret, penam dupli incurret.

Datum in Kolus, in termino prenotato, anno domini M.CCC. quinquagesimo primo.

⟨*Pe verso de aceeași mână:*⟩ Pro Stephano, filio Ladislai, nobile de Nadas, contra Dominicum de Gunbas, super solutione trium marcarum ad quindenas, de novo ad octavam et iterum ad octavas.

Noi, magistrul Ioan zis Gîmbaş, comite de Cojocna Ioan, zis Bugar și Ioan, fiul lui Ștefan, juzii nobililor de acolo, facem cunoscut că, întrucît potrivit hotărîrii judecătîrii noastre, Ștefan, fiul lui Ladislau, nobil de Nadăș, împreună cu alți doi nobili trebuie să facă jurămînt în miercurea de după sărbătoarea fericitului evanghelist Luca¹, împotriva lui Dominic de Gîmbaş, nobil de Corușu, cu privire la faptul că venerabilul întru Hristos părinte domnul Andrei, episcopul Transilvaniei, i-ar fi vîndut lui dijmele scoase din același Corușu, de la iobagii lui Clement, fiul lui Nicolae, și ai diacului Iacob, și că acel Dominic de Gîmbaş ar fi ridicat opreliște și împotrivire pentru acele dijme și prin aceasta i-ar fi pricinuit pagube de trei mărci de argint; sosind acel soroc, Ștefan, fiul lui Ladislau, a jurat, așa cum era dator, dimpreună cu martorii săi, asupra celor de mai sus, împotriva pomenitului Dominic și a cîștigat cele trei mărci.

Drept aceea noi am hotărît că, după obiceiul țării, Dominic de Gîmbaş este dator să dea și să plătească lui Ștefan, fiul lui Ladislau, cele trei mărci de argint, la cele trei sorocace arătate mai jos, și anume: plata dîntîi și anume o marcă de argint o va face în a cincisprezecea zi de la darea ⟨scrisorii⟩ de față, a două plată, de asemenea o marcă de argint, o va face la octavele plății celei ⟨dîntîi⟩, iar la a treia plată va plăti tot o marcă, de

asemenea, în octavele plății a doua, care vor veni foarte curînd după darea <scrisorii> de față, <totodată> s-a pus această îndatorire că, dacă nu va face plata dintîi, <atunci> va cădea sub pedeapsa unei gloabe, iar dacă <nu va face> a doua <plată> va pierde banii ce a plătit mai înainte și <dacă> va nesocoti a treia și cea din urmă plată va fi spus la pedeapsa <plății> îndoite.

Dat în Cojocna, la sorocul de mai sus, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

<Pe verso de aceeași mină:> Pentru Ștefan, fiul lui Ladislau, nobil de Nadăș, împotriva lui Dominic de Gîmbaș, cu privire la plata a trei mărci la a cincisprezecea zi, din nou la octave și iarăși la octave.

Arh. Naț. Magh. DL., Arh. fam. Teleki din Tg. Mureș, nr. 7 051.

Orig. hirtie, cu 3 peceti deteriorate aplicate pe verso.

EDIȚII: *Teleki*, I, p. 94—95.

¹19 octombrie.

71

1351 octombrie 24, Sibiu.

In nomine domini amen. Anno incarnationis eiusdem Millesimo CCC^o quinquagesimo primo, indictione quarta, pontificatus sanctissimi in Christo patris ac domini, domini Clementis pape sexti, anno decimo, XXIII^a die mensis Octobris, hora nona vel quasi nona, in Cybinio, in ecclesia parrochiali¹, que est in laudem virginis gloriose Marie, matris Christi, constructa, in gradu ante summum altare, in choro situm, dedicatum in honore virginis intacte suprascripte quod existit, in presentia mei, notarii, et testium subscriptorum, ibique quodam modo convenientibus honorabilibus viris et discretis, quatuor scilicet dominis et plebanis ecclesiarum capituli Cybiniensis in sede residentibus Cybiniensi, cum plena voce omnium dominorum et plebanorum iam dicte sedis ut veris et legitimis arbitris, parte ex una, quatuor vero dominis et plebanis sedis Schenk etiam capituli Cybiniensis, diocesis Strigoniensis, nomine et vice omnium dominorum et plebanorum sedis iam dicte tamquam arbitris canonice creatis, parte ex altera, quasdam constitutiones pro honore et utilitate capituli Cybiniensis iugiter observabiles et semper irrevocabiles ordinaverunt et constituerunt.

Quarum constitutionum prima est ista: si aliquis ad presentiam decani cytatus fuerit et convictus in causa succubuerit et satisfacere non curaverit, tunc idem convictus sive reus debet admoneri ut infra octiduum actori satisfacere non obtardet. Cui monitioni si reus non pareret, ipsam cum effectu proseguendo, illico cum tota sua familia domestica vel inquilina suspendatur ecclesie ab ingressu, et, si animo indurato non satisfaciendo actori in poena suspensionis per octo dierum sequentium spatium reus aut convictus, ut prescriptum est, obdormiret, quod absit, protinus vinculo excommunicationis innodetur; si vero obstinanti et cervice preoposo² in dicta excommunicatione reus actori non satisfaciendo per triduum peroraret, continuo ecclesiasticum debet poni interdictum et cessari a divinis, attamen secluso.

Si sacerdos ac sanguinis lederetur effusionem, tunc absque omni intervallo cessandum est a divinis et statim ecclesiasticum poni interdictum.

Secunda autem conditionum est ista : si aliquis citare voluerit partem adversam, quod decanus pro sigillo non plus nisi tres novos banales monete consuete exposcat vel requirat, quos III banales reus, si in causa succubuerit, actori solvere teneatur. Sed si aliquis dominorum de capitulo plebanorum Cybiniensi eguerit sigilli decani, gratis decanus et sine pecunia largiatur eidem pro partis adverse citatione.

Tertia conditio est ista : si aliquem liti cedentem contingat facere iuramentum ad evadendum partem agentem, domino decano non plus nisi viginti banales solvere teneatur; si autem duo iurarent, tunc pro quolibet iuramento decanus recipiat XX banales, et sic erunt de duobus iuramentis banales XL. Sed si ultra tres aut quatuor vel quinque vel sex vel plures, quodcumque³ essent, unius cause gratia iurare contingeret et oppor-teret⁴, decanus nil nisi fertonem antiquorum banalium sive fertonem argen-ti extorquat⁵ et exposcat.

Quarta conditio est ista : si post obitum alicuius plebani capituli sepe dicti in ecclesiam vacantem alter per decanum, ut consuetudo terre docet et privilegia testantur, fuerit investiendus, de prandio quod investi-tus facere tenetur nichil dirivetur⁶ decano partialiter, sed iuxta valorem ecclesie collate recepta pecunia pro usu capituli iam reservetur communi dicti Cybiniensis, prout consulunt⁷ domini de capitulo seniores et discretio-res.

Est vero conditio quinta, quod nullus vendat sue ecclesie decimas futuras et non deservitas, sed deservitas si placet, vendat quilibet domino-rum de capitulo supra scripto, cum scitu tamen decani Cybiniensis, cuius decani iam nominati literas habeat emptor testimoniales et recognitas⁸, quas si non haberet literas, emptio frustratoria sit et nulla. Et si humanitus quod in vendente evenerit, scilicet in exsolutione debiti carnis universe, cum iuxta dictum Pauli civitatem manentem non haberemus in hac mundo, emens nichil in huiusmodi possit solutione ab successore quippiam repetere, nec repetendi habere facultatem; hoc tamen addito, quod pro satisfactione talis litere testimonialis et sigilli appressionem in venditione decimarum, ut premissum est, decanus sine omni reclamacione dimidium fertonem argenti vel antiquorum banalium sit percepturos et repetituros.

Conditio autem sexta est ista : si aliquis citatus per decanum indebite aggravaretur vel citanti iuris non fieret complementum, ex tunc pars quecumque se per decanum pro tunc sentiret aggravatam, ad capitulum seu dominos appellet Cybienses contra iudicis gravamen indebitum excipi-endo, ut ibi, visis munimentis partis utriusque, domini de capitulo id quod decreverint parti utrique iudicent ad plenariam in quam partes stent con-tente iurisdictionem. Quod etiam decanus nullibi iudicet, etiam si aliquis in sede Schenk vel in sede Loeskirchen in tempore succedenti eligeretur, nisi in ecclesia Cybiniensi, ubi singulis tertiis feriis, ante altare beate virginis, ad minus cum duobus assessoribus, qui sint duo domini de capitulo Cybiniensi, iudicare et cum sollempnitate iudicium celebrare non obmittat, nec aliquam ferat sententiam contra aliquem nisi de assessorum consensu; et, si quam ferret sententiam decanus aliquis sine certo scitu assessorum plenoque consensu, hec sententia frustratoria, frivola, irreputabilis sit quoque nulla.

Septima quoque conditio hec, quod, quandocumque vel quotiescumque alique fiunt convocationes ad capitulum sepedictum generale, quod⁹ non

nisi duo domini de sede Schenk, quoscumque alii domini eiusdem sedis decreverint mittendos, venire et capitulo interesse sint astricti, nisi sit grandis causa vel in electione decani.

Octava conditio sive constitutio est, quod in collectione census prepositi quilibet debeat dare finum argentum, iuxta sue ecclesie valorem, in qua noscitur residere, collectori autem nichil ex toto dare pro aliquo munere vel laboris recompensa teneatur aliquis plebanorum, sed ipse collector a census quatuor domorum sue ecclesie solvendo sit pro suo labore quietus et solutus pro sui laboris mercedeque totali.

Nona et ultima est hec, quod pro satisfactione cimiterii in aliquo homicidio, a parentibus et relictis occisi nichil repetere habeat decanus nec plebanus, cuius occisus exstitit plebisanus, sed ab homicida et suis predicta satisfactio, scilicet pro cimiterio, est repetenda suaque bona mobilia vel immobilia proinde arestanda et occupanda, quousque decano et plebano satisfactum fuisse dinoscatur. Cum ergo ea que fiunt in tempore simul ut labitur tempus elabescant, nos, arbitri predicti in contextu, octo scilicet numero, presentem pagascriptionem per Johannem, notarium publicum infrascriptum, publicari fecimus et in formam publicam mandavimus redigi per eundem et pro maiori cautela sigillo nostro Cybiniensi communiri.

Actum et datum anno, indictione, pontificatu, mense, die, hora, loco quibus supra; presentibus dominis domino scilicet Nicolao, plebano in Paruo horreo et decano Cybiniensi, domino Johanne dominoque Arnolde, plebanis in Alcznonia et villa Epponis, diocesis Strigoniensis, testibus ad prescripta vocatis.

Et ego, Johannes Johannis de Limuda¹⁰, publicus auctoritate imperiali notarius, his omnibus, prout supra leguntur, presens interfui et rogatus scripsi et in hanc publicam formam redeği nomineque meo et signo sweto signavi in testimonium omnium premisorum sub sigillo capituli Cybiniensis, presentibus testibus supra nominatis.

În numele domnului, amin.

În anul întrupării sale o mie trei sute cincizeci și unu, iudicțiunea a patra, în anul al zecelea al păstoriei preasfântului întru Hristos părinte și domn, papa Clement al șaselea. În ziua a douăzeci și patra a lunii octombrie, la ceasul al nouălea sau pe la al nouălea¹¹, în Sibiu, în biserica parohială, care este clădită în cinstea slăvitei fecioare Maria, maica lui Hristos, pe treptele dinaintea altarului celui mare, așezat în cor și care este închinat în cinstea fecioarei neprihănite pomenite mai sus, în fața mea — a notarului — și a martorilor mai jos scriși, și fiind acolo întruniți într-un mod oarecare pe de o parte cinstiții și chibzuiții bărbați și anume patru domni și parohi ai bisericilor capitlului din Sibiu, cu reședința în scaunul Sibiului, avînd împuternicirea deplină a tuturor domnilor și parohilor sus-zisului scaun ca arbitrii adevărați și legiuîți, iar pe de altă parte pentru domni și parohi ai scaunului Cincu, de asemenea ai capitlului din Sibiu, din dieceza de Strigoniu, ca arbitri aleși după canoane în numele și în locul tuturor domnilor și parohilor scaunului sus-zis, <cei de mai sus> au hotărît și au întocmit niște rînduiele de păzit în chip necurmat și de-a pururi nestrămutat spre cinstea și folosul capitlului din Sibiu.

Dintre care rînduiei întîia este aceasta :

Dacă cineva va fi chemat la judecată înaintea decanului și fiind dovedit <vinovat> va pierde judecata și nu se va îngriji să dea despăgubirea <cuvenită>, atunci acestui <împricinat> dovedit vinovat sau pîritului trebuie să i se pună în vedere să nu zăbovească a despăgubi pe pîriș pînă în opt zile. Dacă vinovatul nu s-ar supune acestei porunci aducînd-o la îndeplinire, atunci el să fie peloc oprit a intra în biserică dimpreună cu toți ai casei sale sau cu cei ce mai locuiesc în ea, și dacă, cu suflét împietrit, cel vinovat sau pedepsit, cum s-a scris mai sus, ar sta în adormire — doamne ferește — în pedeapsa suspendării, fără a despăgubi pe pîriș, în cele opt zile următoare, să fie legat fără zăbavă cu legătura afuriseniei, iar dacă vinovatul ar stărui cu îndărătnicie și cerbicie în zisa afurisenie, fără a despăgubi pe pîriș timp de trei zile, trebuie să fie pus neîntîrziat sub interdict bisericesc și să fie îndepărtat și oprit de la cele dumnezești, reținîndu-se <însă> în seamă <pedeapsa> prevăzută pentru pîngărire¹².

Dacă un preot ar fi învinuit de vărsare de sînge, atunci trebuie să fie fără nici o întîrziere oprit de la cele dumnezești și să fie pus îndată sub interdict bisericesc.

Iar a doua rînduială este aceasta :

Dacă cineva ar vrea să cheme la judecată partea potrivnică, decanul să nu ceară sau să pretindă pentru pecete mai mult de trei <dinari> banali noi, în moneda obișnuită, pe care trei <dinari> banali pîritul să fie dator dacă ar pierde judecata să-i plătească pîrișului. Dar dacă cineva dintre domnii din capitlul parohilor din Sibiu ar avea nevoie de pecetea decanului, decanul să i-o dea în cînste și fără bani pentru chemarea la judecata a părții potrivnice.

A treia rînduială este aceasta :

Dacă s-ar întîmpla ca cineva care se dă bătut la judecată¹³ să facă jurămînt pentru a scăpa de partea pîrișă, <acela> să fie dator a plăti domnului decan nu mai mult de douăzeci de <dinari> banali, iar dacă ar jura doi, atunci pentru fiecare jurămînt să ia decanul douăzeci de <dinari> banali, și astfel vor fi de la două jurăminte patruzeci de <dinari> banali. Dar dacă peste trei sau patru sau cinci sau șase sau mai mulți, orișicîți ar fi, s-ar întîmpla și ar trebui să jure pentru o singură pricină, atunci decanul să stoarcă și să ceară numai un fertun în <dinari> vechi, sau un fertun de argint.

A patra rînduială este aceasta :

Dacă, după moartea vreunui paroh al des pomenitului capitlu, va trebui ca în <locul> vacant al bisericii să fie însăunat alt <paroh> de către decan, după cum arată obiceiul pămîntului și stau mărturie privilegiile, <atunci> din prînzul pe care e dator să-l dea cel însăunat, să nu i se vină decanului nici o parte, ci banii primiți potrivit valorii bisericii hărăzite să se rezerve pentru folosul comun al sus-zisului capitlu din Sibiu, după cum vor socoti domnii mai bătrîni și mai chibzuiți din capitlu.

Iar rînduiala a cincea este :

Ca nimeni să nu vîndă dijmele viitoare și nepredade ale bisericii sale, dar pe cele predate să le vîndă, dacă va voi, oricare dintre domnii din capitlul mai sus scris, însă cu știrea decanului de Sibiu ; <iar> cumpărătorul să aibă din partea acestui decan acum pomenit scrisori de mărturie

sau recunoaștere ; dacă n-ar avea aceste scrisori, <atunci> vînzarea să fie <socotită ca> păgubitoare și nulă. Și dacă pe vînzător l-ar ajunge soarta omenească, să plătească adică datoria oricărui trup pieritor căci, după cum spune <apostolul> Pavel, noi nu avem cetate nepieritoare în lumea aceasta — cumpărătorul să nu poată și să nu aibă voie să ceară înapoi din această plată de la urmaș. S-a adăugat totuși aceasta : că pentru darea unei astfel de scrisori de mărturie, și pentru punerea peceții la vînzarea dijmelor, după cum s-a spus mai sus, decanul va lua și va cere fără nici o plîngere <din partea cuiva> o jumătate de fertun de argint sau de <dinari> banali vechi.

Iar rînduiala a șasea este aceasta :

Dacă vreun pîrît ar fi asuprit pe nedrept de către decan, sau dacă nu s-ar face dreptate pîrîșului, atunci oricare din părți care s-ar simți asuprită de decanul de atunci să facă apel la capitlu sau la domnii <din capitlu> Sibiului, făcînd întîmpinare împotriva asupririi nedrepte a judecătorului, pentru ca acolo, cercetîndu-se dovezile celor două părți, domnii din capitlu să judece ceea ce vor avea de hotărît și pentru una și pentru cealaltă parte cu judecată deplină pentru ca cu aceasta părțile să rămîină mulțumite.

<S-a mai rînduit> ca decanul să nu judece nicăieri — chiar dacă s-ar alege în viitor vreun <decan> în scaunul Cincu sau în scaunul Nocrich — decît numai în biserica din Sibiu, unde să nu lipsească a judeca în fiecare marți înaintea altarului fericitei fecioare cu cel puțin doi asesori, care să fie doi domni din capitlu din Sibiu, și să țină judecata după toate rînduiala și să nu dea vreo hotărîre împotriva cuiva decît cu încuviințarea asesurilor ; și dacă vreun decan ar da vreo hotărîre fără bună știință și deplina încuviințare a asesurilor, această hotărîre să fie <socotită> ca păgubitoare, netrebnică, nevrednică a fi luată în seamă și nulă.

Rînduiala a șaptea <este> aceasta :

Ca, oricînd și ori de cîte ori se fac chemări la des pomenitul capitlu general, să nu fie siliți să vină și să ia parte la capitlu decît numai doi domni din scaunul Cincu, ori pe care vor hotărî să-i trimită ceilalți domni ai acestui scaun, afară doar dacă ar fi o pricină prea însemnată, sau la alegerea decanului.

Iar a opta rînduială sau așezămînt este :

Ca la strîngerea dării prepozitului, fiecare trebuie să dea argint fin, potrivit valorii bisericii sale în care se știe că el își are sediul ; dar strîngătorului să nu fie dator nici un paroh să-i dea nimic din întreaga <sumă> ca plată sau răsplată a muncii <sale>, ci pentru munca sa și drept plată deplină a trudei sale strîngătorul să fie <socotit> îndestulat și plătit cu darea de la patru case care trebuie plătită bisericii sale.

Iar a noua și cea din urmă <rînduială> este aceasta :

Ca pentru plata cimitirului, atunci cînd e vorba de un omor, nici decanul, nici parohul al cărui enoriaș fusese cel ucis să nu aibă a pretinde nimic de la părinții și <copiii> rămași de la cel ucis, ci sus-zisa plată, adică pentru cimitir, trebuie cerută de la ucigaș și de la ai săi, iar bunurile sale mișcătoare și nemișcătoare trebuie să fie poprite și luate în stăpînire pînă cînd se va ști că s-a făcut plata decanului și parohului.

Așadar, deoarece cele ce se săvîrșesc în timp pier odată cu curgerea timpului, noi, sus-zișii arbitri din cuprinsul <acestui act>, în număr de opt, am pus să se vestească în chip obștesc acest act prin Ioan, notarul public

mai sus scris, și am poruncit să se întocmească de el în chip de act obștesc și să se întărească pentru mai mare cheazășie cu pecetea noastră a Sibiului.

Făcut și dat în anul, indicțiunea, pontificatul, luna, ziua, ceasul și locul de mai sus, fiind de față domnii, adică: domnul Nicolae, parohul de Șura Mică și decan de Sibiu, domnul Ioan și domnul Arnold, parohii de Alțina și de Turnișor din dieceza de Strigoniu, martorii chemați la cele de mai sus.

⟨Semnul notarului:⟩

Și eu Ioan al lui Ioan de Lîmuda, notar public prin împuternicire împărătească, am fost de față la toate acestea, așa cum se citesc ele mai sus, și, fiind rugat, le-am scris și întocmit în acest act obștesc și le-am însemnat cu numele meu și cu semnul meu obișnuit, spre mărturie a tuturor celor de mai sus, sub pecetea capitlului din Sibiu, de față fiind martorii sus-numiți.

Arh. Stat. Sibiu, Arh. capitl. din Sibiu, XIV-A-17/9. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. perg., pecete ogivală, din ceară de culoare deschisă, atârnată cu șnur de mătase roșie.

EDIȚII: Schuller, *Archiv*, I, p. 291; *Ub.*, II, p. 81–83.

¹ Corect: *parochiali*.

² Corect: *preopposito*.

³ Corect: *quocumque*.

⁴ Corect: *oporteret*.

⁵ Corect: *extorqueat*.

⁶ Corect: *derivetur*.

⁷ Corect: *consulent*.

⁸ Corect: *recognitiales*.

⁹ Cuvînt repetat.

¹⁰ Lectură nesigură. După *Ub.*: *Lorinda*.

¹¹ După orele canonice ceasul al nouălea corespundea aproximativ orei prînzului.

¹² *attamen secluso* (traducere nesigură). *Attamen* este cuvîntul inițial al unei clauze, care n-a mai fost reproducă în întregime fiind considerată cunoscută în jurisdicția bisericească a epocii.

¹³ *aliquem liti cedentem*: se vede în context că nu e vorba aici de o împăcare sau *litiscessio*, ci de jurămîntul purgatoriu care termină o pricină.

Nos, frater Barrabas, prior de Deesw⟨ar et conv⟩entus¹ de eodem, memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit universis, quod licet molendinum nostrum in fluvio Zomus existens propter difficultatem lau⟨re nostre⟩² sew claustru beate Marie virginis, in quo tres roteolvebantur cum sua argia quod gath dicitur ungarice, periisset et propter nostram inopiam et paupertatem predictum molendinum cu⟨m ar⟩gia³ sive claustra reparare nequissimus, ob hoc, quoddam molendinum nostrum in quo due rote currebant quod nobis Johannes magnus pie memorie ob remedium sue a⟨nime⟩⁴ super rivulo Zalka legasset et commississet, eundem molendinum cum omni plenitudine sui iuris ex voluntate religiosi viri domini provincialis regni Hungarie vendidim⟨us⟩⁵, locavimus, distraximus pro reparacione predicti molendini nostri super fluvio Nogzomus existentis pro quadam sumpma pecunie numero decem marcarum plene nobis persolu-

tarum Folkus <ci>vi⁶ et hospiti de dicto Deeswar et per eundem Folkus suis heredibus heredumque suorum successoribus iure perpetuo in filios filiorum suorum possidendum, tenendum⁶ pacifice et <ha>bendum⁶, contradiccione aliquali non obstante; cui quidem molendino a parte orientali fundus Petri dicti Helees ultra fluvium Zalka, a parte vero occidentali fundus Thome, filii Kazmeri, ex ista parte dicti fluvii Zalka vicinatur. In cuius rei memoriam roburque perpetuum, presentes sub sigillo nostro eidem Folkus duximus annuendum.

Datum in dicta Deeswar, in octavis Luce ewangeliste, anno domini M^o C^o C^o L^{mo} primo.

Noi, fratele Barnaba, priorul din Dej și conventul de acolo, prin cuprinsul celor de față dăm de știre și facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că deși s-a stricat moara noastră aflătoare pe riul Someș din pricina anevoinții lavrei noastre sau a mănăstirii fericitei fecioare Maria, în care umblau trei roți, împreună cu stăvilarul său care se numește în ungurește gath și noi din pricina lipsei și sărăciei noastre n-am putut drege sus-zisa moară cu stăvilarul sau zăgazul său, de aceea, pentru dregerea sus-zisei noastre mori aflătoare pe riul Someșul Mare, cu voia cuviosului bărbat, domnul provincial al regatului Ungariei, am vîndut, am închiriat și am înstrăinat lui Folkus, locuitor și oaspe din zisul Dej, și prin acel Folkus moștenitorilor săi și urmașilor moștenitorilor săi, pentru o sumă de bani în preț de zece mărci plătite nouă deplin, o moară a noastră de pe pîrîul Salca în care umblau două roți — pe care ne-a lăsat-o și încredințat-o Ioan cel Mare de bună pomenire pentru mîntuirea sufletului său, în toată deplinătatea dreptului său — ca s-o stăpînească, s-o țină și s-o aibă în pace pe veci întru fiii fiilor săi, fără a se ține seama de nici o împotrivire. Această moară se învecinează spre răsărit cu pămîntul lui Petru zis Helees, de peste riul Salca, iar înspre apus, cu pămîntul lui Toma, fiul lui Casimir, dincoace de zisul rîu Salca.

Întru pomenirea și trăinicia veșnică a acestui lucru, am hotărît să dăm acelui Folkus cele de față <întărite> cu pecetea noastră.

Dat în Dej, la octavele evanghelistului Luca, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Naț. Magh. Dl. 98 567. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. perg. deteriorat, cu lacune și pete de umezeală, cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Károlyi*, I, p. 203–204.

¹ Rupt cca 2 cm, întregit pe baza contextului.

² Rupt cca 2 cm, întregit pe baza contextului și după sens.

³ Rupt cca 1 cm întregit pe baza contextului.

⁴ Rupt cca 1 cm întregit pe baza contextului.

⁵ Rupt cca 0,50 cm întregit pe baza contextului.

⁶ Rupt cca 0,25 cm, întregit pe baza contextului.

1351 octombrie 27, Buda.

Lodouicus, dei gracia rex Hungarie, fidelibus suis conventui sancti Stephani prothomartiris de promontorio Waradiensi, salutem et gratiam.

Dicitur nobis in persona Johannis, filii Ladislai de Warada, quod quedam possessionarie porcionis¹ ipsius in possessione Pethe vocata habite in comitatu Zathmariensi existentes apud manus suas habite reambulacione indigerent. Quare fidelitati vestre firmiter precipimus per presentes, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Nicolaus, filius Petenye de Teretye, aut Ladislaus, filius Lukasi de Gyulahaza, sive Iwan, filius Cosme de Jako, seu Johannes, filius Thome, an Lukachyus de Tusar, aliis absentibus, homo noster, ad facies predictarum possessionarium porcionum accedendo, vicinis et commetaneis earundem legitime convocatis et presentibus reambulet ipsas per suas metas et antiquas. novas iuxta veteres ubi necesse fuerit erigendo, reambulasque et ab aliorum possessionibus separatas et distinctas, relinqueret ipsas eidem Johanne², filio Ladislai, iure quo ad ipsum pertinere dignoscuntur possidendas, si non fuerit contradictum. Contradictores vero, si qui fuerint, citet ipsos contra predictum Johannem ad nostram presenciam ad terminum competentem. Et post hec seriem ipsius reambulacionis vel nomina citatorum, si necesse fuerit, cum termino assignato, nobis fideliter rescribatis.

Datum Bude, in vigilia Symonis et Jude apostolorum, anno domini M^o CCC^{mo} quinquagesimo primo.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, credincioșilor săi din conventul sfântului Ștefan, întâiul mucenic din Dealul Orășii, mintuire și milostivire.

Ni se spune în numele lui Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, că niște părți ale sale de moșie, ce le are în moșia numită Petea, aflătoare în comitatul Satu Mare și care se află în mâinile sale, au nevoie de hotărnicire. De aceea, prin cele de față, poruncim cu tărie credinței voastre să trimiteți spre mărturie pe omul vostru vrednic de crezare, în fața căruia omul nostru Nicolae, fiul lui Petenye de Teretye, sau Ladislau fiul lui Luca de Gyulahaza, ori Ioan fiul lui Cosma de Jako, sau în lipsa acestora, Ioan, fiul lui Toma, ori Luca de Tusar, ducându-se la sus-zisele părți de moșie și chemînd după lege pe vecinii și megieșii acelora și fiind aceștia de față, să le hotărnicască după vechile lor hotare, ridicînd noi <semne> lângă cele vechi, acolo unde ar fi nevoie, și odată hotărnicite, despărțite și deosebite de moșiile altora să le lase celui Ioan, fiul lui Ladislau ca să le stăpînească cu dreptul cu care se știe că țin de el, dacă nu s-ar împotrivi nimeni. Iar dacă ar fi unii împotriviți să-i cheme înaintea noastră la un soroc potrivit spre a sta față cu suszitul Ioan. Și după aceasta să ne dați seama în scris întocmai despre desfășurarea hotărnicirii, sau dacă ar fi nevoie <despre> numele celor chemați <în judecată> și sorocul hotărît.

Dat la Buda, în ajunul <sărbătorii> apostolilor Simion și Iuda, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Naț. Magh. DL., Arh. fam. Zichy I. b. 206.

Transumpt în actul conventului din Dealul Orășii, din 15 noiembrie 1351, nr. 77.
EDIȚII: Zichy, II, p. 470–471.

¹ Corect: *porciones*.

² Corect: *Johanni*.

Nos, magister Mychael, vicecomes comitatus Orodiensis et quatuor iudices nobilium de eodem, damus pro memoria, quod Mark, filius Dominici, filii Pouka, ad nostram personaliter accedendo presenciam, per modum protestacionis nobis significare curavit, quod populi de Gurk iobagiones Thome, condam woynuode Transsiluani, item populi de Cublus iobagiones magistri Ladislai condam comitis Siculorum, et populi de Machalaka iobagiones domini regis, possessiones suas Thold et Berbenche vocatas potencialiter uterent<ur>, arbores fructiferas exsecassent, sessiones earundem totaliter arari fecissent, in ipsius preiudicium non modicum et gravamen; petens nos, quod mitteremus unum ex nobis, qui accederet ad faciem dictarum possessionum, et de premissis sciret et videret veritatem. Unde quia petitio ipsius nobis condecens fore videbatur, magistrum Deseu de Chura cum eodem transmisimus ad premissa exequenda; qui demum ad nos reversus nobis dixit quod omnia premissa vera esse per eosdem populos supradictos invenisset.

Datum feria tertia proxima post festum Omnium 'Sanctorum, anno domini M^oCCC^o quinquagesimo primo.

<Pe verso:> Pro Mark, filio Dominici, contra populos de Gurk, de Cublus et de Machalaka, inquisitorie.

Noi, magistrul Mihail, vicecomitele comitatului Arad, și cei patru juzi ai nobililor din acel <comitat>, dăm de știre că, venind însuși înaintea noastră Marcu, fiul lui Dominic, fiul lui Pouka, s-a îngrijit să ne facă cunoscut în chip de întâmpinare că locuitorii din Gurk — iobagii lui Toma, fostul voievod al Transilvaniei — de asemenea locuitorii din Cublus — iobagii magistrului Ladislau, fostul comite al secuilor — și locuitorii din Mașloc — iobagii regelui, folosesc cu silnicie moșiile sale numite Thold și Berbenche; că au tăiat pomii roditori și au pus să fie arate în întregime sesiile acelor <moși>, spre marea sa vătămare și pagubă, rugându-ne să trimitem pe unul dintre noi, care să meargă la zisele moșii, ca să vadă și să afle adevărul cu privire la cele de mai sus.

Drept aceea, întrucât cererea lui ni se părea potrivită, am trimis cu el pe magistrul Desideriu de Chura ca să cerceteze cele de mai sus. Acesta întorcându-se după aceea la noi ne-a spus că a găsit că toate cele de mai sus sînt cu adevărat <făptuite> de acei oameni sus-ziși.

Dat în marșea de după sărbătoarea Tuturor sfinților, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

<Pe verso:> Scrisoare de cercetare pentru Marcu, fiul lui Dominic, împotriva oamenilor din Gurk, Cublus și Mașloc.

Arh. Naț. Magh. Dl. 85 294. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. hîrtie, cu urme a două peceti aplicate pe verso.

EDIȚII: *Székely*, I, p. 228.

Capitulul din Oradea adeverește primirea scrisorii lui Ludovic I, regele Ungariei, din 16 octombrie 1351 pe care o reproduce. Ca urmare a trimis

«Pe verso pecetea cu legenda:» „Sigiliul pentru pricini (*ad causas*) a capitulului mic al bisericii de Oradea”.

EDITII: *Zichy*, II, p. 467—468.

Capitulul din Oradea adevărește primirea scrisorii lui Ludovic I, regele Ungariei, din 16 octombrie 1351, pe care o reproduce. Ca urmare a trimis pe Andrei, preot în strana bisericii de Oradea, ca om de mărturie la cercetarea luării în prinsoare a unui slujitor al magistrului Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, de către Herneh, slujbașul lui Solomon.

EDITII: *Zichy*, II, p. 468—469.

Serenissimo principi domino ipsorum domino Lodouico, dei gracia illustrissimo regi Hungarie, Johannes prepositus et conventus monasterii sancti Stephani prothomartiris de promontorio Waradiensi, oraciones in domino debitas ac devotas. Litteras vestre excellencie honore cum decenti recepimus in hec verba. *⟨Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 27 octombrie 1351, nr. 73⟩*.

Datum in quindenis festi Omnium sanctorum, anno supradicto.

Prealuminatului principe, stăpînului lor, domnul Ludovic, din mila
lui Dumnezeu preamăritul rege al Ungariei, Ioan prepozitul și conventul

mănăstirii sfântului Ștefan, întâiul mucenic din Dealul Orășii, cuvenitele și cucernicele rugăciuni întru domnul.

Am primit cu cinstea cuvenită scrisoarea înălțimii voastre, avînd acest cuprins: <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 27 octombrie 1351, nr. 73>.

Drept aceea noi, dorind să ne supunem, precum sîntem datori, poruncilor înălțimii voastre, am trimis, împreună cu sus-zisul Nicolae, fiul lui Pethene, omul luminăției voastre, pe Petru, fiul lui Myke, slujitorul casei noastre, pentru împlinirea întocmai a poruncilor voastre de mai sus. În urmă întorcîndu-se de acolo la noi acel om al nostru și om al vostru și întrebați de noi ne-au spus într-un glas că în marțea dinaintea sărbătorii acum trecute a fericitului Martin mărturisitorul³ s-au dus împreună la sus-zisele părți de moșie, aflătoare în acea moșie numită Petea, și chemînd după lege și fiind de față toți vecinii și megieșii acelora le-am hotărnicit după adevăratele și vechile lor hotare, și au ridicat unde a fost nevoie semne noi lîngă cele vechi, și odată hotărnicite, despărțite și deosebite de moșiile altora le-au lăsat sus-zisului magistru Ioan, fiul lui Ladislau, ca să le stăpînească cu acel drept cu care trebuia să țină de el, neivindu-se și nefiind acolo niciun împotrivor cu toate că au stat acolo trei zile în șir.

Dat în a cinsprezecea zidupă sărbătoarea Tuturor sfinților, în anul mai sus-zis.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Zichy 1. b., 206.

Orig. perg., cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: Zichy, II, p. 470–471.

¹ Lacună în textul latin publicat ; întregit după sens. Cf. documentul din 9 martie 1351, nr. 17.

² Corect: *magistro*.

³ 8 noiembrie.

Nos, capitulum ecclesie Transsilvane, damus pro memoria quod magister Nicolaus dictus Woos, ad nostram accedens presentiam, per modum protestationis nobis significare curavit quod nobiles viri Manus et Bartholomeus de Kalyan quasdam possessiones eorum Popteluke, Churnuk et Bolugyanustelke sibi pignori obligassent; quas possessiones, sine scitu et consensu suo ac satisfactione sibi nondum habita, magistro Stephano dicto Pogan vendidissent, in preiudicium¹ ipsius et gravamen. Unde, faciendo protestationem, prohibuit ipsos Mannus² et Bartholomeum a venditione, pignoris obligatione et quolibet colore alienationis predictorum possessionum, eundem vero magistrum Stephanum dictum Pogan³ et alios quoslibet ab emptione et occupatione earundem testimonio presentium coram nobis. Super quo litteras nostras protestatorias, ne sibi pro negligentia imputetur, petit emanari, quas nos concessimus, communi iustitia suadente.

Datum in octavis festi beati Martini confessoris, anno domini M^oCCC^{mo}L^{mo} primo.

⟨*Pe verso* :⟩ Pro magistro⁴ Nycolao dicto Woos contra Mannus et Bartholomeum, protestatoria.

Noi, capitlul bisericii Transilvaniei, dăm de știre că venind înaintea noastră magistrul Nicolae zis Woss s-a îngrijit să ne facă cunoscut în chip de întâmpinare că nobilii bărbați Mannus și Bartolomeu de Căianu i-au zălogit moșiile lor Popteleac, Cernuc, și Bolugyanustelke, moșii pe care, fără știrea și învoirea sa, precum și fără a-l fi plătit încă, le-au vândut magistrului Ștefan zis Pogan, spre paguba și povara sa. Drept aceea, făcînd întâmpinare, i-a oprit înaintea noastră, cu mărturia scrisorii de față, pe acei Mannus și Bartolomeu de la vînzarea, zălogirea și înstrăinarea în vreun chip oarecare a sus-ziselor moșii, iar pe acel magistrul Ștefan zis Pogan și pe oricare alții de la cumpărarea și luarea lor în stăpînire. De aceea el ne-a rugat să-i dăm scrisoarea noastră de întâmpinare, ca să nu fie învinuit de nepăsare, ⟨scrisoare⟩ pe care noi i-am dat-o așa cum cere dreptul comun.

Dat la octavele sărbătorii fericitului Martin mărturisitorul, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

⟨*Pe verso* :⟩ Scrisoare de întâmpinare pentru magistrul Nicolae zis Woss, împotriva lui Mannus și Bartolomeu.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Wass, fasc. II. nr. 7.
Orig. perg., cu urme de pecete aplicată pe verso.

¹ Urmează *ipsorum*, tăiat de aceeași mînă.

² Astfel în orig. Considerat indeclinabil. Mai sus forma: *Manus*.

³ Urmează *ab em*, tăiat de aceeași mînă.

⁴ Urmează *dic*, tăiat de aceeași mînă.

79

⟨1351⟩¹ noiembrie 20, Vișegrad.

Nos, Thomas, condam vayuoda Transsiluanus, vobis Nicolao de Kereký, officiali nostro de Gurk, precipiendo mandamus, quatenus ad possessiones Mark, filii Dominici, Thold et Berbence nominatas, iuxta eandem possessionem nostram habitas, manus iobagionum nostrorum extendere, nec usui habere permittatis, nisi idem Mark ex propria sua voluntate eisdem permiserit percipiendum; insuper super easdem possessiones prenominate magistro Mark iobagiones permittatis colloquare², aliud pro nostra dilectione non facturi.

Datum in Vyssegrad, dominica proxima post festum beate Elizabeth.

Noi, Toma, fost voievod al Transilvaniei, vă poruncim și vă punem în vedere vouă, Nicolae de Cherechiu, slujbașul nostru din Gurk, să nu îngăduiți ca să se întindă mîinile iobagilor noștri, ori să aibă ei vreo folosință pe moșiile lui Marcu, fiul lui Dominic, numite Thold și Berbence, aflătoare lîngă acea moșie a noastră, decît doar dacă acel Marcu le va îngădui să le folosească de bună voia lui. Pe lîngă aceasta, să îngăduiți sus-numitului magistrul Marcu să așeze iobagi pe acele moșii. Altfel, de dragul nostru să nu faceți.

Dat la Vișegrad, în duminica de după sărbătoarea fericitei Elisabeta.

Arh. Naț. Magh. Dl. 85 295. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.
Orig. hîrtie, cu urme de pecete inelară aplicată pe verso.

EDIȚII: *Székely*, I, p. 229, nr. 128.

¹ Pentru precizarea anului vezi doc. nr. 74.

² Astfel în orig.

Religiosis viris et honestis, conventui ecclesie beate virginis de Clusmunustra, amicis suis, Egydius, uiceuoyuoda Transsiluanus, amicitiam paratam cum honore. Cum Iwanka de Vs et magister Gallus, filius Both, racione cuiusdam particule terre litigiose, Mykotelekÿ, alio nomine Markhazaeufelde nominate, in presentibus octavis festi sancti Martini confessoris proxime nunc preteriti, ex permissione nostra iudiciaria se arbitrio proborum virorum per eosdem adducendorum in die Medi¹ Quadragesime proxime nunc venturo, in faciem eiusdem particule terre fieri debendo, prout in aliis litteris nostris obligatoriis plenius continetur, submiserunt coram nobis, et ad huius rei veritatem videndam et rescindam testimonium vestrum plurimum existat necessarium, igitur amicitiam vestram presentibus petimus diligenter quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, coram quo Johannes dictus Bugar vel Johannes de Suuk aut Stephanus de Bungarth sive Ladislaus dictus Cheh, aliis absentibus, homo noster, in predicto² Medi¹ Quadragesime ad faciem prenominate particule terre litigiose accedendo, in ipso arbitrio mediantibus aliis litteris nostris obligatoriis, que inibi ostenduntur³, fieri debendo interesse debeat, et facto ipso arbitrio, secundum quod dictum arbitrium inter partes predictas habitum dispositum exstiterit, seriem tocius⁴ nobis amicabiliter rescribatis.

Datum in Sancto Emerico, quarto die termini supradicti, anno domini M^{mo} CCC^{mo} L^{mo} primo.

Cucernicilor și cinstiților bărbați, conventului bisericii fericitei fecioare din Cluj-Mănăstur, prietenilor săi, Egidiu, vicevoievodul Transilvaniei, cu toate prietenia și cinstea.

Întrucît la octavele de acum ale sărbătorii sfîntului Martin mărturisorul, de curînd trecută⁵, cu îngăduința noastră judecătorească, Iwanka de Iuș și magistrul Gal, fiul lui Both, s-au supus înaintea noastră cu privire la o bucată de pămînt, în pricina numită Mykotelekÿ sau cu alt nume Markhazaeufelde, judecății împăciuitoare a unor bărbați cinstiți ce vor fi aduși de ei, și <care judecată> trebuie să se facă în ziua în curînd viitoare a Miezii păsii⁶, la fața locului, pe acea bucată de pămînt, precum se arată mai pe larg în altă scrisoare a noastră de îndatorire, și întrucît pentru aflarea și cunoașterea adevărului acestui lucru e foarte mare nevoie de omul vostru de mărturie, de aceea cerem cu stăruință prieteniei voastre prin scrisoarea de față să trimiteți pe omul vostru vrednic de crezare, ca om de mărturie, în fața cărora omul nostru, Ioan zis Bugar sau Ioan de Juc sau Ștefan de Bungard sau în lipsa acestora Ladislau zis Cheh, ducîndu-se în sus-pomenita <zi> a Miezii-păsii la fața locului pe sus-zisa bucată de pămînt în pricină, să fie dator a fi de față la acea judecată împăciuitoare ce trebuie să se facă potrivit unei alte scrisori a noastre de îndatorire, ce se va arăta acolo. Și după facerea acestei judecăți de împăciuire potrivit cu ceea ce se va hotări de zisa judecată ținută între sus-zisele părți, să aveți bună-tatea a ne da seama despre desfășurarea întregii <pricini>.

Dat la Sîntimbru, în a patra zi după sorocul sus-zis, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

- ¹ Astfel în text.
- ² Lipsește cuvîntul *die*.
- ³ Corect: *ostendentur*.
- ⁴ Lipsește cuvîntul *facti*.
- ⁵ 18 noiembrie.
- ⁶ 14 martie 1352.

Nos, Egidius, viceuoyuoda Transsiluanus, memorie commendamus quod Iwanka de Evs, ab una, et magistro Gallo, filio Both, parte ab altera, in octavis <festi>¹ sancti Martini confessoris proxime nunc preteriti coram nobis constitutis, per eundem Iwanka et magistrum Gallum confessum exstitit viva voce et relatum quod ipsi, pari voluntate, in causam² quam super facto cuiusdam particule terre littigiose³, per eundem Iwanka Mykoteleke, per ipsum vero magistrum Gallum Markhazaeleufelde nominate, iuxta continenciam priorum litterarum nostrarum prorogathoriarum³ in predictis octavis ordine iudiciario movere dignoscerentur³ coram nobis, arbitrio proborum virorum in die Medii Quadragesime proxime nunc preterito⁴ ad faciem prenominate particule terre per partes adducendorum se submisissent et submiserunt coram nobis isto modo: quod quitquid³ iidem arbitratore una cum homine nostro et testimonio conventus de Clusmunustra ad hoc deputatis similiter per partes ad eundem terminum illuc adducendis, visis quibuslibet eorum instrumentis et parcium proposicionibus diligenter exauditis, super ipsa particula terre litigiose inter ipsas partes inibi arbitrarent, hoc ambe partes acceptare et demum seriem totius⁵ <facti>¹ in octavis eiusdem diei Medi³ Quadragesime similiter nunc venturis in litteris predicti conventus nobis reportare tenerentur, tali vinculo mediante quod, si quis parcium ipsum arbitrium non acceptaret, extunc talis pars contra partem alteram ipsum arbitrium acceptantem in centum marcis argenti remaneret et convinceretur eo facto, ex quibus quidem centum marcis argenti dymidietas³ parti ipsum arbitrium acceptanti et alia pars et⁵ dimidietas iudicii⁶ deduci deberet; de iudicio eciam pacis nos ambe partes equaliter complacare tenerentur. Ad quod se iidem Iwanka et magister Gallus sponte obligarunt coram nobis.

Datum in Sancto Emerico, quarto die termini supradicti, anno domini M^oCCC^{mo} L^{mo} primo.

Noi, Egidiu, vicevoievodul Transilvaniei, dăm de știre că, la octavele <sărbătorii> acum de curînd trecute a sfîntului Martin mărturisorul⁷, înfățișîndu-se înaintea noastră pe de o parte Ivanka de Iuș, iar pe de alta Gal, fiul lui Both, ni s-a mărturisit și ni s-a spus prin viu grai de către acel Iwanka și de către magistrul Gal că în pricina pe care, potrivit cuprinsului scrisorii noastre de amînare de mai înainte, se știe că <trebuie> s-o pornească după rînduiala judecătorească înaintea noastră la sus-zisele octave cu privire la o bucată de pămînt în pricină, numită de Iwanka Mykoteleke, iar de magistrul Gal Markhazaeleufelde, ei s-au supus într-un cuget judecății

de împăciuire a unor bărbați cinstiți ce vor fi aduși de <cele două> părți în ziua <viitoare> a Miezii păresii⁸ la fața locului, pe pomenita bucată de pământ, și se supun și înaintea noastră în chipul acesta, că tot ceea ce arbitrii aceia vor hotărî acolo cu privire la bucata de pământ <rămasă> în pricină între părți, dimpreună cu omul nostru și cu omul de mărturie al conventului din Cluj-Mănăstur, trimiși la aceasta, și cum vor fi aduși acolo de asemenea de către părți la același soroc, după ce vor fi văzute toate actele lor și vor fi ascultate cu băgare de seamă spusele părților, aceea să fie datoare amîndouă părțile să primească și apoi să ne dea seamă despre desfășurarea întregii <pricini> la octavele aceleiași zile a Miezii-păresii⁹, acum de asemenea viitoare, în scrisoarea pomenitului convent, cu această îndatorire ca dacă una din părți n-ar primi judecata de împăciuire, atunci aceea parte să rămînă de judecată și să fie osîndită prin acest fapt la <o amendă> de o sută de mărci de argint față cu partea cealaltă care primește judecata; din care o sută de mărci de argint trebuie să vină jumătate părții care primește judecata de împăciuire, iar altă parte, adică jumătate, să vină judecătorului, amîndouă părțile să fie încă deopotrivă datoare a ne mulțumi pe noi cu privire la gloaba păcii. Pentru care lucru pomeniții Iwanka și magistrul Gal s-au legat de bună voie înaintea noastră.

Dat la Sîntimbru, în a patra zi după sorocul mai sus zis, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

Arh. Naț. Magh. Dl. 28 730. Fotocopie la Inst. de ist și arh. Cluj-Napoca/1351.
Transumpt în actul lui Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, eliberat după 22 martie 1352, nr. 106.

¹ Lipsește în text, întregit după sens.

² Corect: *in causa*.

³ Astfel în text.

⁴ Corect: *venturo*.

⁵ Corect: *scilicet*.

⁶ Corect: *iudici*.

⁷ 18 noiembrie.

⁸ 14 martie <1352>.

⁹ 21 martie <1352>.

Ladislau, prepozitul de Čazma, comite al capelei regale și cancelar, adevărește că Grigore, fiul lui Petru, a declarat în numele lui Ladislau și Leukus, fiii lui Ioan Lengyel, că împuterniciții săi vor plăti la octavele sărbătorii sf. Nicolae¹ în Kálló, înaintea unuia dintre juzii nobililor comitatului Szabolcs, lui Jackch, fiul lui Toma de Coșeu (*Kusol*), opt coți de postav greu de Tournai.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Kállay nr. 987.
Orig. hirtie, cu fragmente de pecete aplicată pe verso.
REGESTE: Kállay, II, p. 10–11, nr. 1081.

¹ 13 decembrie.

Nos, Lodouicus, dei gracia rex Hungarie, memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit universis quod, viris nobilibus, magistris Ladyslao, filio Johannis, filii Briccii de Batur, cum sufficientibus capituli Waradiensis procuratoris litteris, pro nobili domina Anna vocata, consorte sua, filia videlicet magistri Mauricii de Medyes, ab una, et magnifico viro Symone, filio eiusdem Mauricii, fratre dicte nobilis domine uterino, Poseniense, Jauriense et Bokoniense comite, dilecto nobis et fideli, parte ab altera, coram nobis personaliter constitutis, propositum et relatium nobis ministerio vive vocis exstitit per eosdem quod, in causa quam eadem nobilis domina Anna ratione quarte filialis et omnium suorum iurium in possessionibus aviticis paternis ac per nobilem dominam, olým consortem magnifici viri Nicolai, woyuode Transsiluani, avum et avam eorundem, ipsis iure naturali geneloye¹ seu cuiusvis² titulo iuridico devolutis contingencium, in presencia magnifici viri, domini Thome, iudicis curie nostre et comitis de Turuch, movere intendisset, et aliquamdiu inter ipsos ventilata perdurasset, tandem tamen, ut a modo et deinceps omnis discoloritas litis et materia quescionis de medio eorundem radicitus evelleretur, pulcreque pacis, concordie inviolabilis perseveret inter ipsos integritas pariterque plenitudo, ex nostre regie maiestatis beneplacito et consensu, ordinantibus et componentibus venerabilibus in Christo patribus et dominis, Nicolao Strigoniensi, Dyonisio Colocensi archiepiscopis, Nicolao Agriensi³ et Demetrio Waradiensi⁴ eadem gracia ecclesiarum prelatis, magnificis viris Nicolao, filio Gylety, palatino et iudice Comanorum, Stephano, bano tocius Sclauonie, Nicolao Konth, wayuoda Transsiluano et comite de Zonuk, comite Thoma, iudice curie nostre predicto, ac⁵ Olyuerio, magistro tauarnicorum nostrorum, ad talem pacis et concordie devenissent unionem peremprniter duraturam, quod eadem nobilis domina Anna, omnia sua tam possessionaria quam et alia iura modo quo supra ipsam contingencia, in possessionibus aviticis paternis et ab ava devolutis, eisdem, ipsi magistro Symoni fratri suo et suis heredibus, tum ob amorem intime fraterne dileccionis, tum eciam ob condicionem infrascriptam relaxasset et remisisset et coram nobis in perpetuum idem procurator resignavit, omnem iuris proprietatem et domini sui excipiendo de eisdem, idemque magister Symon, filius Mauricii, in omnimodam satisfaccionem resignacionis et remissionis iurium premissorum, quoddam castrum suum, Somlyo vocatum, prope fluvium Karazna existens, cum possessionibus ad idem pertinentibus et villis Somlyo, Perechun, Chehy, Gyurgteluke, Hydueg vocatis, cum tributo in eadem Hydueg exigí consueto, item possessionem Myklouslaka in partibus Transsiluanis iuxta fluvium Morus in Albensi sitam comitatu, cum omnibus utilitatibus, molendinis, silvis, nemoribus, fenetis et pertinentiis universis, sub eisdem metis et terminis, quibus per eundem habite exstiterunt et possesse, memorate nobili domine Anne, sorori sue karissime, et per eam suis heredibus heredumve successoribus, nil iuris nilque domini sibi in eisdem et suis posteris reservando, dedisset, contulisset et coram nobis dedit, contulit iure perpetuo et irrevocabiliter possidendas, tenendas et habendas, tali vinculo per partes assumpto, quod, si ipsa domina Anna vel sui heredes utriusque sexus solacio destituerentur liberorum, extunc

memoratum castrum et possessiones superius nominate in ius et proprietatem eiusdem magistri Symonis, vel suorum successoribus, non obstante aliquo litis intermedio, revolverentur cum omnibus suis utilitatibus possidende. Si vero ipsum magistrum Symonem vel ipsius heredes absque sobolis procreacione sexus communis modo simili destitui contingeret, quod absit, omnes possessiones et iura eandem dominam Annam modo premissis contingencia et que ob personam domine ave sue in possessionibus Medyes et Ezdench vocatis possent contingere iure successionis in proprietatem et dominium dicte nobilis domine Anne suorumve heredum sexus utriusque devolverentur; preterea, quia avus et pater magistri Symonis aliquas particulares possessiones, de possessionibus ad ipsum Somlyo pertinentibus abscisas, scilicet Vylak, Sudak et Nicolao germano eiusdem, item possessionem Zech, Ladislao et Petro contulisset perpetuo iure, pro fidelitatibus eorundem, ipsas Vylak et Zech possessiones sub eisdem metis et terminis quibus donate exstitissent et prout instrumenta eorundem confecta super donacione demonstrant, nil addendo, nil minuendo, ipsis nobilibus pari voto reliquissent possidendas; assumpsit eciam idem magister Symon et suos obligavit successores, dictam nobilem dominam Annam et eiusdem posteritates ab omnibus impetitoribus in facto dictorum castri et possessionum ipsis datarum et perpetuatarum, ordine iuris defendere et expedire, locis et temporibus oportunis⁶, laboribus propriis et expensis; quod si facere non valeret, extunc possessiones predictis possessionibus in qualitate, quantitate, usum et utilitatum facultate similes, de suis possessionibus idem magister Symon et sui successores dicte domine Anne vel suis successoribus absque aliqua materia quescionis dare et statuere teneantur. Si que autem parcium litteras vel instrumenta super facto premissis in contrarium composicionis memorate ante vel extunc⁷ emanatas⁸, cuiusvis tituli et vigoris, reservaret et successive ad lucem deducere attemptaret, casse haberentur et viribus cariture, exceptis dumtaxat duabus litteris nostris, una videlicet in eo, ut prefata domina personaliter in octavis diei Strennarum proxime venturis in capitulo Waradiensi predicto comparando, seriem et formam litterarum composicionalium nostrarum inter partes confectarum oretenus confirmando confitendo debeat roborare, alia in eo, ut prefatus magister Symon copiam litterarum super dictis possessionibus confectarum in transcripto litterarum capituli ecclesie Budensis usque ad octavas festi beati Georgii martiris affuturas eidem domine, sorori sue, dare et assignare teneretur, emanatis; quas duas litteras nostras predictas salvas per omnia voluerunt permanere, et a modo nec ipsa domina, nec eiusdem successores litis materiam vel quescionis super premissis negociis et possessionariis iuribus predictis contra ipsum magistrum Symonem vel suos successores suscitando movere valeant ullo unquam temporis in processu; quod si facere attemptarent, mote sopiteque quescionis pena convincantur, ad que eandem nobilem dominam, dictus magister Ladislaus auctoritate procuratoria ipseque magister Symon personaliter et ad singula premissorum ultronea obligarunt voluntate.

Datum Bude, in festo beati Nicolai confessoris, anno domini M^oCCC^{mo} quinquagesimo primo.

⟨*Pe verso de o mină aproape contemporană.*⟩ Privilegium domini Lodouici regis, de Somalo.

Noi, Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, prin cuprinsul celor de față dăm de știre și facem cunoscut tuturor cărora se cuvine că înfățișându-se înșiși înaintea noastră pe de o parte nobilii bărbați magistrul Ladislau, fiul lui Ioan, fiul lui Bricciu de Batur, cu scrisoare de imputernicire îndestulătoare din partea capitlului din Oradea, în numele nobilei doamne numite Ana, soția sa, adică fiica magistrului Mauriciu de Medieș, iar pe de altă parte, măritul bărbat Simion, fiul aceluiași Mauriciu, fratele bun al zisei nobile doamne, comite de Pojon, de Győr și de Bakony, iubitul și credinciosul nostru, aceștia ne-au spus și ne-au arătat prin viu grai că în pricina pe care numita nobilă doamnă Ana și-a pus în gând s-o pornească înaintea măritului bărbat, domnul Toma, judele curții noastre și comite de Turuch, cu privire la a patra parte cuvenită fiicei și la toate drepturile sale ce i se cuveneau în moșiile strămoșești <și> părintești trecute lor de către nobila doamnă, fosta soție a măritului bărbat Nicolae, voievodul Transilvaniei — bunicul și bunica lor — după legea adevăratei spițe a neamului sau în temeiul oricărui drept izvorât din lege și care <pricină> s-a dezbătut între dînșii cîteva vreme, în cele din urmă totuși, pentru ca de aci înainte și pe viitor să fie smulsă din rădăcină din mijlocul lor orice pricină de judecată și prilej de plîngere și pentru ca între ei să dăinuiască frumusețea păcii și a unei neștirbite bune înțelegeri în întregimea și deplinătatea lor, din încuviințarea și învoirea maiestății noastre regești cu rînduiala și împăciuirea venerabililor întru Hristos părinți și domni, arhiepiscopii Nicolae de Strigoniu și Dionisie de Caloce, a lui Nicolae și Dumitru, din aceeași milă, episcopi ai bisericilor de Agria și Oradea, precum și a măriților bărbați Nicolae, fiul lui Gylet, palatinul și judele cumanilor, Ștefan, banul întregii Slavonii, Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, comitele Toma, judele curții noastre mai sus-pomenit și Oliveriu, marele nostru vistier, <părțile> au ajuns la următorul legămînt de pace și înțelegere care să dăinuiască în veac, și anume: acea nobilă doamnă Ana, atît pentru adînca ei iubire și dragoste frățească, cît și pentru condiția mai jos arătată a lăsat și a trecut <în stăpînirea> celui magistrul Simion, fratele ei și moștenitorilor lui, toate drepturile ei, atît cele de moșie cît și celelalte drepturi ce se cuvin în felul arătat mai sus, <pe care le are> în moșiile strămoșești și părintești, ajunse <în stăpînirea sa> de la bunica ei și în fața noastră acel imputernicit le-a lăsat <lor> pe veci, retrăgîndu-și din acele <moșii> orice drept de proprietate sau stăpînire a sa, iar magistrul Simion, fiul lui Mauriciu, ca o deplină îndestulare în schimbul lăsării și trecerii <în stăpînirea sa> a drepturilor de mai sus, a dat și a hărăzit și în fața noastră dă și hărăzește pomenitei nobile doamne Ana, sora lui prea scumpă, și prin dînsa, moștenitorilor ei și urmașilor moștenitorilor ei ca să le stăpînească, să le țină și să le aibă pe veci și în chip nestrămutat, o cetate a sa, numită Șimleu, aflătoare lîngă rîul Crasna, dimpreună cu moșiile ce țin de ea și cu satele numite Șimleu, Periceiu, Ceheiu, Giurtelec, Hidig, cu vama ce se obișnuiește să se ia în numitul <sat> Hidig, de asemenea și moșia Micoșlaca din părțile Transilvaniei, așezată lîngă rîul Mureș, în comitatul Alba, cu toate folosințele, morile, pădurile, crîngurile, finațele și cu toate cele ce țin de ea, în aceeași hotare și margini în care el le-a avut și le-a stăpînit, nepăstrînd pentru sine și pentru urmașii lui nici un drept de stăpînire asupra lor.

Părțile și-au luat asupra lor această îndatorire ca, dacă doamna Ana sau moștenitorii ei, atît bărbați, cît și femei, ar fi lipsiți de mîngîierea unor copii, atunci, fără a se ține seama de ivirea vreunei judecăți, pomenita cetate și moșiile mai sus numite să se întoarcă în dreptul și stăpînirea magistrului Simion sau a urmașilor săi, spre a fi stăpînite împreună cu toate folsințele lor. Dacă, însă — doamne ferește — s-ar întîmpla ca magistrul Simion sau moștenitorii lui să nu facă de asemenea copii, fie băieți, fie fete <atunci> toate moșiile și toate drepturile care privesc în felul de mai sus pe doamna Ana și care ar putea să i se cuvină <ei> în temeiul dreptului de moștenire din partea doamnei buncii sale în moșiile numite Medies și Ezdench să treacă în proprietatea și stăpînirea pomenitei nobile doamne Ana și a moștenitorilor ei de parte bărbătească și femeiască. Afară de aceasta, fiindcă bunicul și tatăl magistrului Simion au dăruit cu drept de veci niște bucați de pămînt, despărțite din moșiile ce țin de <cetatea> Șimleu, și anume Uileac lui Sudak și fratelui acestuia Nicolae, și de asemenea moșia Siciu, lui Ladislau și Petru, pentru faptele lor de credință — <părțile> au lăsat într-un cuget în stăpînirea acelor nobili moșiile Uileac și Siciu, în aceleași hotare și margini în care au fost dăruite și după cum arată actele lor întocmite cu privire la <acea> moșie, neadăugînd și nici știrbind ceva. Magistrul Simion și-a mai luat asupra sa și a legat pe urmașii lui să apere și să ocrotească după rînduiala legii, la locul și timpul potrivit, cu ale lor cheltuieli și osteneli, pe zisa nobilă doamnă Ana și pe urmașii ei, de toți tulburătorii cu privire la pomenita cetate și la moșiile ce le-au fost dăruite și înveșnicite; dacă n-ar putea face acest lucru, atunci numitul magistrul Simion și urmașii lui să fie datori a da și a trece în stăpînire din moșiile lor zisei doamne Ana, sau urmașilor ei, fără nici un prilej de judecată, niște moșii asemănătoare sus-pomenitelor moșii în ce privește felul, întinderea ca și belșugul foloaselor și folosințelor. Dacă însă vreuna din părți ar păstra scrisori sau acte potrivnice împăcării amintite, date cu privire la faptul de mai sus, mai înainte sau de atunci <încoace acte> de orice fel sau <de orice> tărie și mai apoi ar încerca să le scoată la lumină, <acele acte> să fie desființate și lipsite de putere în viitor afară numai de două scrisori ale noastre, care au fost date una cu arătarea că sus-zisa doamnă trebuie ca, înfățișîndu-se ea însăși la octavele Anului nou în curînd viitoare⁹ la capitlul pomenit din Oradea, să întărească mărturisind <și> consfințind prin viu grai cuprinsul și forma scrisorii noastre de împăciuire făcută între părți, alta cu arătarea că pomenitul magistrul Simion e dator ca pînă la octavele viitoare ale sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe¹⁰ să dea și să încredințeze acelei doamne, sora sa, copia scrisorii întocmite cu privire la zisele moșii în transcriptul scrisorii capitlului bisericii de Buda. <Părțile> au hotărît ca aceste două scrisori ale noastre amintite să rămînă întru totul în ființă, și ca, de aci încolo, nici doamna, nici urmașii ei să nu poată porni niciodată în curgerea vremii vreo pricină, născocind prilej de proces sau de judecată cu privire la treburile de mai sus și la pomenitele drepturi de moșie împotriva magistrului Simion sau a urmașilor lui; dacă ei ar cerca să facă acest lucru, să fie osîndiți la pedeapsa <ce se dă aceluia care> pornește o pricină stinsă.

La aceste <îndatoriri> zisul magistrul Ladislau, în temeiul împuter-
nicirii <sale>, a legat pe nobila doamnă, iar magistrul Simion el însuși s-a
legat <pe sine amîndoi> de bunăvoia lor și la fiecare din cele de mai sus.

Dat la Buda, la sărbătoarea fericitului Nicolae mărturisitorul, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

⟨*Pe verso, de o mînă aproape contemporană:*⟩ Privilegiul domnului rege Ludovic, cu privire la Somlyo.

Arh. Naț. Magh. Dl. 29 992, 30 053, 30 099, 30 116—1, 30 116—2, 30 118. Fotocopii la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. perg., cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 532—534 (cu lipsuri); *Ortvay*, I, p. 80—83.

REGESTE: Szirmay, *Szatmár vm.*, p. 74; 312; *Fejér*, IX/2, p. 757; *Fejér* IX/4, p. 660—662.

¹ Corect: *genealogie*.

² Corect: *quovis*.

³ Corect: *Agriensis*.

⁴ Corect: *Waradiensis*.

⁵ Urmează: *magistro*, subpunctat.

⁶ Corect: *opportunis*.

⁷ Urmează *lacila*, tăiat de aceeași mînă.

⁸ Urmează *veritate*, tăiat de aceeași mînă.

⁹ 8 ianuarie (1352).

¹⁰ 1 mai (1352).

84

1351 decembrie 8 (*secundo die octavarum festi beati Andree apostoli*), Buda

Comitele Toma, judele curții regale și comite de Turóc, adjudecă moșia Touthsolyumus din comitatul Sáros lui Ioan diacul, fiul lui Nicolae zis Aprod, și fraților săi Iacob, Ștefan, Ladislau și Blasiu, osîndind la moarte pe Mihail, fiul lui Gall zis Abayducz, care a prezentat niște acte false privind această moșie, înfățișîndu-le lui Ludovic I, regele Ungariei, în timpul șederii acestuia în Transilvania (în anul 1349). Se amintește Ioan, fiul lui Toma de Arad (*Arady*), omul regelui.

Arh. Naț. Magh. Dl., Colecția Jankovich.

EDIȚII: *Fejér*, IX/3, p. 648—661.

85

1351 decembrie 9 (*quinto Idus mensis decembris*).

Ludovic I, regele Ungariei, dăruiește magistrului Petru zis Paharos, oștean al curții sale, o cetate în comitatul Križeva. Dumitru de Oradea, Andrei de Transilvania, Toma de Cenad, episcopi; Nicolae, fiul lui Laurențiu, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc și Nicolae, ban de Severin.

Arh. Naț. Magh. Dl. 34 102.

Transumpt în actul comitelui Frank de Szécsény, judele curții regale, din 28 iulie 1402.

EDIȚII: *Fejér*, IX/2, p. 58—62, după orig. din col. Kaprinay, T. I, sub B, p. 253, N.R.A. fasc. 646, nr. 13; *Smičihlas*, XII, p. 50—53.

Lodovicus, dei gratia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarique rex, princeps Salernitanus, et honoris Montis Sancti Angeli dominus, omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris, presentium notitiam habituris salutem in eo, qui regibus dat feliciter regnare et victoriose triumphare.

Tronus et potentia regalis dignitatis tunc dinoscitur¹ roborari, cum subditorum quieti ac tranquillitati provida circumspectione providetur, ipsisque digno remunerationis brevio in libertatibus largiendis, imo etiam per alios reges pia consideratione institutis, confovendis, nec non confirmandis liberaliter respondetur. Nam observantia fidei sui trahens originem debitus rationis native legibus stabilis perseverat, cum benivolentia principis in suos ostensa regnicolas sic semper coalescit¹ in subditos, ut nisi vite suffocetur igniculus in corpore, vigor fidei non lentescit.

Ea propter ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod baronum, nec non procerum et nobilium regni nostri cetus, et universitatis idemptitas nostrum regium conspectum adeundo, fidelitatibus suis et fidelium servitiorum preclaris meritis in cunctis nostris et regni nostri negotiis prosperis et adversis, cum sumpme fidelitatis studio et votiva diligentia nostre maiestati exhibitis et impensis, declaratis et nostram in memoriam revocatis, exhibuerunt nobis quasdam litteras privilegiales illustrissimi principis domini Andree, tertii Bele regis filii, olim incliti regis Hungarie, avi et predecessoris nostri, pie recordationis, aurea bulla sua roboratas libertates ipsorum per sanctissimum Stephanum Hungarice gentis regem et apostolum, ut predictae littere declarabant, ipsis institutas, innovantes, confirmantes tenoris subsequentis, supplicantes unanimiter et conformiter nostre humiliter maiestati, ut ipsas acceptantes, ratificantes et approbantes, presentibus de verbo ad verbum transumpti faciendo, simul cum omnibus libertatibus eorum in eisdem expressis, excepto solummodo uno articulo in subsequentibus declarando, confirmare et easdem libertates in dictis litteris expressis, ex regie benignitatis clementia, auctoritate regia innovando, ipsos in eisdem perhempnaliter fruituros et gavisuros, litteris nostris privilegialibus mediantibus stabilire dignaremur, quarum tenor talis est: *〈Urmează bula de aur a regelui Andrei al II-lea din 1222, DIR—C, veac XI, XII, XIII, vol. I, nr. 137〉*.

Nos igitur petitioni dictorum baronum, procerum et nobilium regni nostri aures exaudibiles regio cum favore inclinales, consideratis et in memoriam revocatis fidelibus obsequiis et sincerissimis complacentiis eorundem, quibus in cunctis nostris et regni nostri negotiis prosperis pariter et adversis, specialiter vero in sumpmenda vindicta innoxii sanguinis olim domini Andree, Jerusalem et Sicilie regis, fratris nostri karissimi, beate recordationis, cuius dire necis acerbitas fere totius orbis fines seu plagas propulsavit, ad dictum regnum Sicilie nobiscum proficiscendo, inopinatis, fortune casibus et variis personarum periculis, sumpma fidelitate fulti intrepide se submittendo, nostre maiestati studuerunt complacere, et se reddere utique gratiosos et acceptos; volentes voto ipsorum gratiose occurrere, et eorum beneplacitum adimplere, ut ipsos ad similia fidelitatis opera exercenda devota mente incitemus, predictas litteras ipsius domini Andree regis, avi et predecessoris nostri karissimi, aurea bulla sua roboratas, omni

penitus suspitione carentes de verbo ad verbum presentibus insertas, acceptantes, ratificantes et approbantes, simul cum omnibus libertatibus in eisdem expressis, excepto solummodo uno articulo, modo prenotato de eodem privilegio excluso, eo videlicet, quod nobiles homines sine herede decedentes possint et queant ecclesiis vel aliis, quibus volunt, in vita et in morte dare vel legare possessiones eorum, vendere vel alienare; imo ad ista facienda nullam penitus habebant facultatem, sed in fratres, proximos et generationes ipsorum possessiones eorundem de iure et legitime, pure et simpliciter absque contradictione aliquali devolvantur, ut tenor continet privilegii bullati domini Andree regis supradicti; confirmantes et easdem libertates de beneplacita voluntate serenissime principisse domine Elyzabeth, eadem gratia regine Hungarie, genitricis nostre karissime, ac de consilio eorundem baronum nostrorum, ex regie benignitatis clementia innovando, ipsos in eisdem perhempnaliter commisimus fructuosos et gaviuros.

Insuper pro tranquilliori statu et pacifico commodo eorundem regnicolarum nostrorum, de voluntate eiusdem genitricis nostre, et consilio eorundem baronum nostrorum, ipsis ex solita liberalitate huiusmodi libertates infrascriptas superaddendo duximus concedendas.

Quod si prelati vel aliqui viri ecclesiastici contra nobiles regni nostri in aliqua causa in presentia alicuius iudicis regni nostri processerint et litem habuerint, tunc pro causa, pro qua agitur, lite pendente, interdictum in eos ponere, vel contra ipsos sententiam excommunicationis non possint promulgare, sicut hactenus usi sunt, et consueti absque scitu et notitia regie maiestatis; et si iidem viri ecclesiastici seu prelati tramite iuris observato in alicuius regii iudicis presentia de iure convicti fuerint, tunc in eisdem gravaminis penam, quo eorum adversarios intendebant honerare, seu aggravare, incidant eo facto.

Nec pro funere hominum per aliquem vel per aliquos interemptorum archydiaconi, mala consuetudine, sicut usi sunt, unam marcam exigere valeant atque possint.

Minuti etiam conventus ab emanatione litterarum suarum super perpetuatione possessionum conficiendarum cessent, et eorum sigilla omni careant firmitate.

Lucrum vero camere, prout tempore incliti principis domini Karoli, olim regis Hungarie, genitoris nostri karissimi, pie memorie, de quolibet integro fundo curie tres grossi solvebantur, sic et nunc cum tribus grossis in nostra camera cudendis, quorum grossorum unus sex denarios camere nostre in valore et quantitate sex latorum Wyennensium valeat, et ipsorum grossorum quatuordecim unum fertonem faciant, persolvantur, superfluos autem denarios, videlicet dicarum redemptionem et victualia recipere non valeant; villicos et servientes in propriis eorum possessionibus commorantes, ac servos, ipsius lucri camere dicatores dicare, et super ipsos lucrum camere exigere non possint; et generaliter dicendo, nichil plus, quam tres grossos recipere valeant et extorquere.

Preterea ab omnibus iobagionibus nostris, aratoribus et vineas habentibus, in quibuslibet villis liberis ac etiam vdwarnicalibus villis quocunque nomine vocitatis, ac reginalibus constitutis, exceptis civitatibus muratis, nonam partem omnium frugum suarum et vinorum ipsorum, exigi faciemus,

et domina regina exigi faciet, ac predicti barones et nobiles similiter ab omnibus aratoribus, iobagionibus et vineas habentibus, in quiblibet possessionibus ipsorum existentibus nonam partem omnium frugum suarum et vinorum suorum eorum usibus exhigant et recipiant, prelati quoque et viri ecclesiastici iobagiones habentes primo decimas, et post hec similiter nonam partem omnium frugum suarum et vinorum suorum exhigant; et si qui in exactione predicta secus fecerint, nos in talium rebellium, et presentem nostram statutionem alternantium possessionibus pro usu nostro ipsam nonam partem ipsarum frugum et vini exhigi faciemus sine diminutione et relaxatione aliquali, ut per hoc honor noster augeatur, et ipsi regnicole nostri nobis fidelius possint famulari; de possessionibus enim a nobis et nostris successoribus inveniendis, iuxta earum quantitatem videlicet de possessione proventus decem marcarum facienti¹ vicecancellarius noster unam marcam, et scriptor unum fertonem, et de maioribus possessionibus similiter proventus viginti marcarum facientibus duas marcas, et scriptor similiter unum fertonem recipere possint et habere, et sic consequenter iuxta exresscentiam¹ possessionum de novo inveniendarum.

Tributa etiam iniusta super terris siccis et fluviis ab infra descendentibus et supra euntibus non exhigantur, nisi in pontibus et navigiis ab ultra transeuntibus, persolvantur; cum in eisdem nobiles et ignobiles regni nostri multo et nimium percepimus aggravari.

Ceterum siquis nobilis ordine iudiciario in facto potenciali succumbitus duelli, in pena calumpnie astationis², falsi testimonii, et exhibitionis falsarum litterarum, ac sententie capitalis pro quocumque facto in presentia palatini, et iudicis curie nostre, aut alterius cuiuscumque iudicis presentia convictus fuerit, iudex illius cause talem convictum recaptivet, et tribus diebus causa reformationis pacis inter partes fiende et ordinande detineat, et si concordare nequirent, tunc in manus sui adversarii ad infligendam sibi penam iuxta regni consuetudinem et de iure debitam assignet; et si tali convicto pars adversa mortem, vel aliam penam consuetudinis regni de iure debendam infligerit vel fecerit, tunc a iudice et parte adversa sine receptione alicuius pecunie vel gravaminis possessionis sue erit expeditus, filiique, fratres, proximi, sorores et uxores pro excessu talis pereuntis hominis non debeat aggravari³, sed in possessionibus, domibus et bonis ipsorum quieti et pacifici permaneant.

Si autem cum parte adversa homo premissio modo convictus posset concordare, iudex non ultra, nisi quinquaginta marcas, dando sibi terminum debitum ad easdem persolvendas, recipere possit; et si dato sibi termino solvere non curaret, de possessione sua, expirato ipso termino, recepto homine regio, et testimonio alicuius capituli, vel credibilis conventus, portionem vel portiones ipsas quinquaginta marcas valentem vel valentes possit occupare tamdiu possidendam vel possidendas, donec per hos, quorum redemptioni eadem vel eedem magis convenire dignoscuntur, pro ipsis quinquaginta marcis redimantur.

Ad eorundem etiam nobilium petitionem annuimus, ut universi veri nobiles intra terminos regni⁴ nostri constituti, tam in tenutis ducalibus, sub inclusione terminorum ipsius regni nostri existentes, sub una et eadem libertate gratulentur.

Lucrum etiam camere nostre nobiles inter fluvios Drawa et Zaua, ac de Posega, nec non de Walko cum aliis veris nobilibus regni nostri unanimiter solvere teneantur, nec ratione collecte marturinarum Banzulus-maya vocatarum, a modo et in posterum molestentur, sed ab omni exactione aliarum quarumlibet collectarum, hactenus persolvi consuetarum exempti penitus tamquam ceteri regni nostri nobiles aliarum partium immunes¹ habeantur.

Si vero alicue minere auri, vel argenti, cupri, ferri, vel alie fodine in possessionibus nobilium inveniuntur, absque competenti concambio non auferantur, sed pro talibus possessionibus mineras auri in se germinandis, si regie placuerit voluntati, equales possessiones conferat nobilibus prenotatis, alioquin si ipsas possessiones minerosas regia maiestas pro concambio habere nollet, ex tunc ius regale seu urburas iuri regio pertinentes percipi suo nomine faciet, easdem possessiones ipsis nobilibus cum ceteris quibuslibet suis utilitatibus, proventibus et iuribus relinquendo, prout etiam idem dominus Karolus rex, genitor noster karissimus, ipsis regnicolis annuerat litterarum suarum per vigorem.

Si autem alicui possessionem vel possessiones contulerimus, ille possessionem vel possessiones eidem collatas, pro se recipiat, et non nomine nostro, sed nomine ipsorum proprio cum contradictoribus in statutione dicte possessionis aparentibus⁵ trahat litem; ita quod nomen nostrum ipsi litigionarie questioni non inmiscant⁴ nec procuratorias litteras ad executionem talium causarum a nobis recipere possint seu impetrare.

Nobiles etiam ad loca tributorum ire non compellantur, sed per portus, quos voluerint, libero transitu, absque aliquali impedimento, potiantur. Nec etiam iobagiones aliquorum regnicolarum nostrorum ad regiam vel regialem celsitudinem pertinentes, vel ad ecclesiarum prelatos, aut potentes regni nostri attinentes, absque voluntaria permissione dominorum eorundem iobagionum potenter abducantur.

Denique istam consuetudinem, quod dum nobiles regni nostri ad conducendum uxores eorum accedunt, et more solito cum eorum uxoribus ad propria redeunt in pontibus et tributis una marca exhigitur, duximus cassandam et anichilandam.

Nichilominus etiam in civitatibus et liberis villis regalibus et reginalibus, prelatorum et baronum, ac aliorum nobilium tenutis et possessionibus iobagiones regnicolarum nostrorum pro pristinis factis non possint impediri, prohiberi seu arestari, in rebus et personis, sed si iidem wulnera, lesiones, mortem, incendia et alia consimilia enormia perpetrarent manifeste, ex tunc ex parte eorundem iudicium et iustitia impendatur, et quilibet querelantes in propriorum dominorum suorum presentia iudicium et iustitiam prosequantur congruentem.

Porro pro excessibus patris filius nec in persona, nec in possessionibus, nec in rebus condempnetur. Episcopi quoque, capitula, abbates, conventus, prepositi et cetera possessionate ecclesiastice persone, cum tribus litteris inquisitoriis, nisi regia maiestas destinatis probis viris, quos maluerit, experiatur et informetur, inter nobiles et ecclesias super possessionibus aquirendis, possessionem nec requirere, nec retinere possint, nisi cum litteris privilegialibus regiis vel regionalibus aut iudicum vices gerentium regie maiestatis; homines autem capitulorum seu conventuum, qui ex mandato regio pro testimonio ducuntur, non possint esse alii, nisi hi, qui dignitates

habent in eadem ecclesia; et si ipsius capituli vel conventus testimonium in equo suo proprio ductus fuerit, tunc per diem duos grossos, si vero in equo ipsius nobilis ducetur, tunc per diem unum grossum, ipsi idem nobilis dare teneatur. Homo autem regius, qui ducitur ad citandum vel ad inquisitionem faciendam, non possit esse aliunde, nisi de eodem comitatu vel districtu, in quo est ille, qui citatur, vel contra quem fit inquisitio. Et capitulorum testimonium de propinquiore capitulis adducatur ad citandum, aut ad inquirendum, et inquisitiones non possint fieri per alium modum, nisi mediantibus litteris regalibus vel palatini, aut iudicis curie regie, et congregentur nobiles illius comitatus, vel districtus in unum, et ab eis inquiratur manifeste. Causantes enim in quacumque maxima et ardua causa concordare voluerint, iudex prohibere non possit, et de iudicio pacis ab ipsis non plus, quam tres marcas exligere valeat quouomodo.

Universe etiam cause in facto possessionum mote et movende in tertio termino absque dilatione et prorogatione aliquali terminentur.

Et ut presentis nostre confirmationis, innovationis, constitutionis et libertatum largitionis ac concessionis series robur obtineat perpetue firmitatis, nec ullo unquam tempore per nos et nostros successores in aliqua sui parte quomodolibet valeant in irritum revocari, presentes concessimus litteras nostras privilegiales pendentis et autentici sigilli nostri duplicis munimine roboratas.

Datum per manus venerabilis in Christo patris domini Nicolai, eadem gratia et apostolice sedis episcopi Zagrabiensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno domini Millesimo CCC^{mo} quinquagesimo primo, tertio Idus Decembris, regni autem nostri anno decimo. Venerabilibus in Christo patribus et dominis Nicolao Strigoniensi, locique eiusdem comite perpetuo, et Dominico Spalatensi archyepiscopis, fratre Dyonisio archyelecto Colocensi, Nicolao Agriensi, Demetrio Waradiensi, Andrea Transilvano, Colomano Jauriensi, Nicola¹ Quinqueecclesiensi, Mychaële Wachyensi, Johanne Wesprimiensi, Thoma Chanadiensi, fratribus Thoma Syrimiensi, Peregrino Boznensi, Stephano Nitriensi, Blasio Tyniensi episcopis, <ecclesias dei feliciter gubernantibus. Magnificis baronibus Nicolao palatino et iudice Comanorum, Nicolao, filio Laurentii woywoda Transsilvano, Oliwerio magistro tavernicorum nostrorum et iudice curie domine regine, genetricis nostre karissime, Thoma iudice curie nostre, Stephano totius Sclavonie et Croatie, Dominico de Machou, et Nicolao de Zeurino banis, Paulo magistro thawarnicorum reginalium, Bartholomeo pincernarum et Leukus dapiferorum, Dionisio agazonum et Theutus ianitorum nostrorum, nec non Johanne, filio eiusdem Oliwerii dapiferorum reginalium magistris, Simone, filio Mauriti, comite Psoniensi et aliis quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores>⁶.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, Dalmației, Croației, Ramei, Serbiei, Lodomeriei, Cumaniei și Bulgariei, principe de Salerno și domn al ținutului Muntele Sant'Angelo, tuturor credincioșilor întru Hristos, celor de acum și viitori, care vor lua cunoștință de cele de față, mintuire întru acela care dă regilor să domnească în fericire și să izbândească biruitor.

Se știe că atunci se întărește tronul și puterea înălțimii regești când aceasta se îngrijește cu chibzuită luare aminte de pacea și liniștea supuși-

lor și îi întâmpină mărinimos cu vrednicul dar al răsplătii, dăruindu-le libertăți, ba chiar ocrotind și întărind cele rînduite de alți regi, dintr-un gînd milostiv. Căci statornicia în credința care-și trage obirșia, după cum se cuvine, din legile înnăscute ale cugetului dăinuiește neclintită <atunci> cînd bunăvoința principelui arătată față de locuitorii țării sale, sporește mereu față de supuși, într-atîta încît tăria credinței nu se domolește decît dacă scînteia vieții e înăbușită în trup.

Drept aceea, prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor că venind înaintea <maiestății> noastre regești comunitatea sau obștea baronilor și a fruntașilor și nobililor țării noastre <și> arătîndu-ne și amintîndu-ne de faptele lor de credință și de strălucita vrednicie a credincioaselor lor slujbe făcute și aduse maiestății noastre cu rîvna celei mai mari credințe și cu supusă sîrguință în toate treburile noastre și ale țării noastre — și prielnice și potrivnice — ne-au înfățișat o scrisoare privilegială a preamăritului principe, domnul Andrei, fiul regelui Bela al treilea, vestitul rege de odinioară al Ungariei, strămoșul și înaintașul nostru de bună pomenire, întărită cu bula sa de aur, și care înnoia <și> întărea libertățile lor hărăzite acestora de preasfîntul Ștefan, regele și apostolul neamului maghiar, așa cum a arătat sus-zisa scrisoare, avînd cuprinsul de mai jos. Și au rugat cu smerenie, într-un glas și într-un gînd pe maiestatea noastră, ca primind-o noi, încuviințînd-o și dîndu-ne învoirea la pomenita <scrisoare>, să binevoim a o întări, punînd să fie cuprinsă din cuvînt în cuvînt în scrisoarea de față, dimpreună cu toate libertățile lor arătate în acea <scrisoare>, afară de un singur lucru, ce se va arăta în cele de mai jos, și învoind noi din milostivirea bunătății regești, prin puterea <noastră> regească, libertățile arătate în zisa scrisoare, să binevoim a-i întări pe ei în acele <libertăți> prin mijlocirea scrisorii noastre privilegiale, ca să se folosească și să se bucure de ele pe veci. Iar cuprinsul acelei <scrisori> este următorul: <Urmează bula de aur a regelui Andrei al II-lea, din 1222, DIR—C, veac. XI, XII, XIII, vol. I, nr. 137>.

Noi, așadar, aplecînd cu bunăvoință regească urechea <noastră> binevoitoare la cererea numiților baroni, fruntași și nobili ai regatului nostru, ținînd seama și amintindu-ne de slujbele lor credincioase și de neprihănită lor sîrguință, cu care s-au străduit să fie pe placul maiestății noastre și să se învrednicească neîncetat a fi prețuiți și iubiți <de noi> în toate treburile noastre și ale țării noastre, atît prielnice cît și potrivnice dar mai cu osebire atunci cînd au pornit împreună cu noi în regatul Siciliei spre a răzbuna sîngele nevinovat al fostului rege al Ierusalimului și Siciliei, al domnului Andrei, preascumpul nostru frate de fericită pomenire, a cărui crudă și sălbatică ucidere a cutremurat hotarele și marginile aproape ale întregului pămînt, și mînați de cea mai mare credință au înfruntat vitejește întîmplările neașteptate ale soartei și fel de fel de primejdii de moarte — voind noi să întâmpinăm cu bunăvoință dorința lor și să le împlinim voia, ca să-i îndemnăm să săvîrșească cu suflet credincios și <alte> asemenea fapte de credință, primind noi și încuviințînd și dînd învoirea noastră la sus-zisa scrisoare a pomenitului domn Andrei regele, preaiubitul nostru strămoș și înaintaș — <scrisoare> întărită cu bula sa de aur, lipsită întru totul de orice bănuială, cuprinsă din cuvînt în cuvînt în scrisoarea de față — dimpreună cu toate libertățile arătate în acea scrisoare, afară numai de un singur lucru, scos afară din acel privilegiu în chipul mai sus arătat,

și anume acela că oamenii nobili care mor fără moștenitor, să poată și să fie volnici în timpul vieții sau la moarte să dea sau să lase prin testament moșiile lor bisericilor sau altora cui ar voi, <sau> să le vîndă ori să le înstrăineze, ba dimpotrivă să nu mai aibă deloc puțința de a face aceasta, ci moșiile lor să treacă în chip drept și legiuit, de-a dreptul, și fără nici o împotrivire, asupra fraților, rudelor de aproape și neamurilor lor, după cum arată cuprinsul privilegiului cu bula <de aur> al domnului Andrei, regele sus-zis, întărind <noi> aceste libertăți și după bunăvoia prealuminătei principese, doamna Elisabeta, din aceeași milă regina Ungariei, mama noastră preascumpă, și învoindu-le din milostivirea bunătății <noastre> regești, după sfatul acelor baroni ai noștri, am hotărît ca ei să se folosească și să se bucure de ele pe veci.

Pe lângă acestea, pentru o mai liniștită stare și pentru folosul pașnic al acelor locuitori ai țărilor noastre din voința aceleiași <doamne> mama noastră și după sfatul acelorași baroni ai noștri, am hotărît din obișnuita <noastră> dărnicie să le hărăzim pe deasupra și aceste libertăți scrise mai jos.

Dacă unii prelați sau alte fețe bisericești ar purcede împotriva nobililor regatului nostru în vreo pricină oarecare înaintea unui judecător al regatului nostru și ar avea judecată, atunci, cînd pricina e în curs de judecată, să nu-i poată pune pe aceștia sub interdicț pentru pricina pentru care se judecă sau să dea împotriva lor o hotărîre de afurisenie, așa după cum au făcut și au obișnuit pînă acum, fără încuviințarea și știrea maiestății regești; și dacă păzindu-și calea dreptății aceleiași fețe bisericești sau prelați ar fi dovediți pe bună dreptate înaintea vreunui judecător regesc, atunci prin chiar acest fapt să cadă sub pedeapsa aceleiași gloabe, cu care urmăreau ei să împovăreze sau să apese pe potrivnicii lor.

Iar pentru înmormîntarea unor oameni uciși de unul sau de unii, să nu fie volnici arhidiaconii și să nu poată cere o marcă așa cum au făcut <pînă acum>, după un rău obicei.

Iar conventurile mici să înceteze cu darea scrisorilor lor întocmite pentru înveșnicire de moșii, iar pecețile lor să fie lipsite de orice tărie.

Iar venitul cămării — după cum se plătea pe vremea vestitului principe domnul Carol, răposatul rege al Ungariei, preaiubitul nostru tată, de bună pomenire, de fiecare loc de curte întreg, trei groși, tot astfel și acum să fie plătit cu trei groși, ce se vor bate la cămara noastră, din care groși, unul să prețuiască șase dinari de-ai cămării noastre, prețuind și făcînd cît șase dinari lați de Viena, și paisprezece din acești groși să facă un fertun; și să nu se ia mai mulți dinari ca răscumpărare a dărilor și nici ca merinde; iar strîngătorii acestui venit al cămării să nu poată așeza dare pe juzii și slujitorii care sălășluiesc pe moșiile lor înseși și nici pe robi și nici să ceară de la ei venitul cămării; și îndeobște vorbind, să nu poată lua și storcea mai mult de trei groși.

Afară de acestea, vom pune să se ceară și doamna regina va pune să se ceară de la toți iobagii noștri — <atît> plugari <cît> și avînd vii — aflători în orice sate libere și chiar în satele udvornicale, cu orice nume s-ar numi ele și în cele ale reginei, lăsînd de o parte <doar> orașele împrejmuite cu ziduri, a noua parte din toate roadele și vinurile lor; și sus-zișii baroni și nobili la fel să ceară și să ia pentru folosul lor de la toți plugarii, iobagii și cei cu vii, aflători pe oricare din moșiile lor, a noua parte din toate roadele

și vinurile lor ; iar prelații și fețele bisericești care au iobagi să ceară mai întâi dijmele și după acestea tot astfel a noua parte din toate roadele și vinurile lor ; și dacă în stringerea mai sus-zisă unii ar face altfel, noi vom pune ca de pe moșiile unor astfel de răzvrățiți și schimbători ai așezămîntului nostru de față să se ceară în folosul nostru acea a noua parte din pomenitele roade și din vin, fără nici o micșorare sau ușurare, ca prin aceasta cinstea noastră să sporească și sus-pomeniții locuitori ai țării noastre să ne poată sluji cu și mai mare credință ; iar din moșiile ce vor fi dobîndite atunci dintii de la noi sau de la urmașii noștri să poată vicescambelarul nostru să primească și să ia, potrivit cu mărimea lor, anume din moșiile care aduc un venit de zece mărci, o marcă, iar diacul un fertun, și din moșiile mai mari care aduc venituri de douăzeci de mărci (vicescambelarul), două mărci și diacul tot un fertun și așa mai departe potrivit cu mărimea moșiilor ce vor fi dobîndite atunci dintii.

Iar de pe pămînturile seci și de pe rîuri să nu ia nimeni vămi nedrepte atît de la acei care coboară în jos cît și de la cei care urcă (pe rîuri) decît de la cei care trec dintr-o parte în alta pe poduri sau cu luntrile, deoarece am aflat că nobilii și nenobilii țării noastre sînt mult și peste măsură de împovărați în această privință.

Apoi dacă vreun nobil va fi fost osîndit pentru un fapt de silnicie, pentru pierderea duelului (judiciar), ca vinovat de silnicie (sau dacă) va fi fost osîndit la pedeapsă pentru pîră neîntemeiată, pentru aducere de mărturie mincinoasă și înfățișare de scrisori mincinoase, precum și la pedeapsa cu moartea pentru orice fel de vină, în fața palatinului și a judeului curții noastre sau a oricărui alt judecător, (atunci) judele acelei pricini să-l ia pe un atare osîndit și să-l țină trei zile pentru a face și a rîndui o împăcare între părți ; și dacă nu vor putea să se înțeleagă, atunci să-l dea pe mîinile potrivnicului său ca să-i dea pedeapsa cuvenită de drept și după obiceiul țării ; și dacă partea potrivnică va da sau va pune să i se dea unui astfel de osîndit (pedeapsa) cu moartea sau cu altă osîndă ce s-ar cuveni de drept (după) obiceiul țării, atunci el va fi (socotit) descărcat (de vină) de către judecător și de partea potrivnică fără luarea vreunei sume de bani sau a unei gloabe asupra moșiei lui, iar fiii, frații, rudele de aproape, surorile și soțiile nu trebuie să fie împovărați pentru nelegiuirea unui om ce piere în chipul acesta, ci să rămîină în liniște și pace în moșiile, casele și bunurile lor.

Dacă însă omul osîndit în chipul de mai sus ar putea să se împace cu partea potrivnică, judele să nu poată primi mai mult de cincizeci de mărci, dîndu-i cuvenitul soroc pentru a le plăti și dacă nu s-ar îngriji să plătească la sorocul ce i-a fost dat, după trecerea sorocului, (judele) luînd cu el omul regelui și omul de mărturie al vreunui capîtlu sau al unui convent de adevărire să poată pune stăpînire pe o parte sau (mai multe) părți de moșie, care să prețuiască cincizeci de mărci, și s-o stăpînească sau să le stăpînească pînă cînd vor fi răscumpărate pentru acele cincizeci de mărci de către cei cărora se știe că li se cuvine mai hotărît (dreptul) de a o sau a le răscumpăra.

La cererea acelor nobili ai noștri mai încuviințăm ca toți adevărații nobili aflători între hotarele regatului nostru, ca și cei ce se află în ducatele cuprinse între hotarele pomenitului nostru regat să se bucure de una și aceeași libertate.

Iar venitul cămării noastre să fie ținută să-l plătească cu toții, nobilii dintre riurile Drava și Sava precum și din Požega cât și din Vukovo deopotrivă cu ceilalți nobili adevărați ai regatului nostru, și să nu fie supărați de acum înainte pentru darea pieilor de jder numite Banzulus-maya, ci scutiți de orice plată a oricăror altor dări, ce se obișnuiau să se plătească pînă acum, și să fie socotiți slobozi întru totul ca și ceilalți nobili ai țării noastre din alte țări.

Iar dacă pe moșiile nobililor s-ar descoperi unele mine de aur, sau de argint, de aramă, de fier sau alte băi, să nu le fie luate fără un schimb potrivit ; și pentru astfel de moșii cuprinzînd în ele mine de aur, dacă va fi pe placul voinței regești, <atunci> să le dea nobililor sus-ziși moșii asemănătoare ; altminteri, dacă maiestatea regească nu va voi să ia prin schimb pomenitele moșii cu mine, atunci să pună să se strîngă, în numele său, dreptul regesc, adică urbura <cuvenită> după dreptul regesc, lăsînd acele moșii pomeniților nobili cu toate celelalte folosințe, venituri și drepturi ale lor, așa după cum a îngăduit domnul Carol, tatăl nostru preaiubit, acelor locuitori ai regatului, în temeiul scrisorii sale.

Iar dacă vom fi hărăzit cuiva vreo moșie sau <mai multe> moșii, acela să urmărească în numele său luarea în stăpînire a moșiei sau a moșiilor hărăzite lui și să se judece în numele lui însuși și nu în numele nostru, cu împotrivorii care s-ar ivi la punerea în stăpînire asupra zisei moșii, în așa fel ca să nu amestece numele nostru în acea plîngere de judecată, nici să nu poată primi sau dobîndi de la noi scrisori de împuternicire pentru urmărirea <în judecată> a unor pricin ca acestea.

Iar nobilii să nu fie siliți să meargă la locurile de vamă, ci să aibă trecere slobodă prin locurile de trecere, prin care ar voi ei, fără nici o piedică. Și nici iobagii vreunor locuitori ai regatului nostru ce țin de înălțimea <noastră> regească sau de regină sau atîrnă de prelații bisericilor sau frunțașii regatului nostru să nu fie duși cu sila, fără incuviințarea de bună voie a stăpînitorilor acelor iobagi.

Apoi am hotărît să desființăm și să zădărnîcim și acel obicei de a se lua o marcă la poduri și vămî de la nobilii regatului nostru cînd merg să se însoare și cînd după obiceiul îndătinat se întorc la casele <lor> cu soțiile lor.

Și totodată în orașele și satele libere ale regelui și ale reginei, în ținuturile și moșiile prelaților și baronilor și ale altor nobili, iobagii locuitorilor regatului nostru să nu poată fi împiedicați, opriți sau luați în popreală, nici ei, nici lucrurile lor pentru niște fapte mai vechi, dar dacă aceștia au săvîrșit în chip vădit, răniri, vătămări, omor, pîrjoliri sau alte asemenea grozăvii, atunci să se facă judecată și dreptate pe seama lor și oricare pîrîș să-și caute cuvenita judecată și dreptate în fața stăpînitorilor înșiși ai acelora.

Apoi pentru nelegiuirile tatălui să nu fie osîndit fiul nici în ființa, nici în moșiile <și> nici în bunurile lui. Și episcopii, capitlurile, abații, conventurile, prepoziții și celelalte fețe bisericești cu moșii să nu poată cere ca a lor sau ține mai departe o moșie <în temeiul a> trei scrisori de cercetare decît numai dacă maiestatea sa regească, trimițînd niște bărbați cinstiți, pe care îi va voi mai cu osebite, ar cerceta și ar pune să se culeagă știri printre nobili și biserici, cu privire la moșiile ce urmează să fie dobîndite ; altcumva numai cu scrisoarea privilegiată a regelui sau a

reginei sau a celor ce țin locul judecătorilor maiestății regești. Iar oamenii capitlurilor sau conventurilor care sînt aduși spre mărturie din porunca regească, să nu poată fi alții decît acei care au demnități în aceeași biserică ; și dacă omul de mărturie al aceluia capitlu sau convent se va duce pe calul său însuși, atunci acei nobili pomeniți să fie datori să dea doi groși pe zi, iar dacă <omul de mărturie> se va duce pe calul aceluia nobil, atunci un groș pe zi. Iar omul regesc care este trimis să facă o chemare sau cercetare să nu poată fi din altă parte, decît din același comitat sau district din care este acela care este chemat sau împotriva căruia se face cercetarea. Și omul de mărturie al capitlurilor să fie luat din capitlurile mai apropiate pentru a face chemare sau cercetare, iar cercetările să nu se poată face în alt chip decît prin mijlocirea unei scrisori a regelui sau a palatinului sau a judeului curții regești, și nobilii aceluia comitat sau district să se adune la un loc și să fie cercetați pe față. Iar dacă împričinații ar voi să se împace într-o pricină oricît de mare și de grea, judele să nu o poată opri și pentru darea păcii să nu poată cere de la ei nicicum mai mult de trei mărci.

Și tuturor pricinilor pornite sau care vor fi pornite cu privire la moșii să li se pună capăt la al treilea soroc, fără vreo trăgănare sau amînare oarecare.

Și pentru ca cuprinsul acestei întăriri, înnoiri, orînduiri, dăruiri, și hărăziri de libertăți a noastră să capete tăria veșnicei trăinicii și să nu poată fi niciodată zădărnicită în niciun chip, în vreo parte a sa, de noi sau de urmașii noștri, am dat scrisoarea noastră privilegială de față întărită cu puterea peceții noastre duble, atîrnate și adevărate.

Dat de mîna venerabilului întru Hristos părinte domnul Nicolae, din mila <lui Dumnezeu> și a scaunului apostolic episcop al bisericii de Zagreb, vicecancelar al curții noastre, iubitul și credinciosul nostru, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu, în a treia zi înainte de idele lui decembrie, iar în al domniei noastre al zecelea an. Venerabilii întru Hristos părinți și domni Nicolae, arhiepiscopul de Strigoni, comite perpetuu al aceluia loc și Dominic, arhiepiscopul de Spalato, fratele Dionisie, arhiepiscopul ales de Calocsa și episcopii Nicolae de Agria, Dumitru de Oradea, Andrei al Transilvaniei, Coloman de Győr, Nicolae de Pécs, Mihail de Vaș, Ioan de Vesprim, Toma de Cenad, frații Toma al Sirmului, Peregrin al Bosniei, Ștefan de Nitra, Blasiu de Knin, păstorind în chip fericit bisericile lui Dumnezeu ; iar măriții baroni : Nicolae, palatinul și jude al cumanilor, Nicolae, fiul lui Laurențiu, voievodul Transilvaniei, Oliver, marele nostru vistier și jude al curții doamnei regine, preascumpa noastră mamă, Toma, judele curții noastre ; banii : Ștefan al întregii Slovenii și Croației, Dominic de Mačva și Nicolae al Severinului, Pavel, marele vistier al reginei, Bartolomeu, marele nostru paharnic și Leukus, marele nostru stolnic, Dionisie, marele nostru comis și Theutus, marele nostru ușier, precum și Ioan, fiul aceluiași Oliver, marele stolnic al reginei, Simion, fiul lui Mauriciu, comitele de Pojon și mulți alții ținînd comitatele și dregătoriile regatului nostru.

Orig. perg. Acest document s-a păstrat în 5 exemplare originale autentice la : Arhiva de Stat din Viena ; Arh. Naț. Mag. Arhiva veche regnicolară ; Arhiva comitatului Zips ; Bibli. Batthyaneum, Alba Iulia ; Arh. Naț. Magh., Arh. fam. Teleki din Tg. Mureș.

EDIȚII mai importante: *Mosóczy Z.*; Batthyani, *Leges ecclesiasticae*, III, p. 192—199, actul nr. XLVI (după exemplarul din arh. Teleki); *Fejér*, IX/2, p. 37—47; *Hurmuzaki-Densușianu*, I/2, p. 17—21; *Kolozsváry-Óváry*, I. (1000—1526), p. 166—180; *Helmolt*, p. 374—375, împreună cu facsimilul exemplarului din Arhivele Statului — Viena; *Smičiklas*, XII, p. 53—59. Smičiklas cunoștea 3 exemplare originale, care în 1914 erau păstrate în colecția Bibl. Muz. Naț. Budapesta:

- a) Col. Jankovics, perg., cu pecete regală deteriorată, atârnată cu șnur de mătase roșie și verde.
- b) Col. Nagy I., cu însemnarea contemporană pe verso: *Pro comitatu Byhariensi*;
- c) Col. Pulszky, cu însemnarea contemporană pe verso: *comitatus de Scepus*.

¹ Astfel în text.

² Corect: *attestationis*.

³ Corect: *aggravare*.

⁴ Cuvînt repetat.

⁵ Corect: *apparentibus*.

⁶ În facsimilul reproduș de *Helmolt* acest fragment lipsește; întregit după *Kolozsváry-Óváry*, I, p. 180.

Nos, Lodouicus, dei gratia rex Hungarie, memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis, quod comes Mýchael de Cybinyo de partibus Transsiluanis in sua et universorum civium ac hospitum nostrorum fidelium de eadem ac ad eandem pertinentium personis ad serenitatis nostre accedendo presentiam, nobis humiliter studuit declarare quod, cum ipsi cives et hospites nostri cum rebus ipsorum mercimonialibus ad diversas partes regni nostri procederent, per nonnullos indebite molestarentur resque et bona eorundem calumpniose arestarentur¹, specialiter vero in locis tributorum, licet ipsi iustum et consuetum tributum persolverent plene et integre, per quod ipsi cives et hospites nostri turbarentur et dampna non modica paterentur. Unde, cum nos predictos cives et hospites nostros indebite et calumpniose per quospiam non velimus perturbari et aggravari, volumus et vobis universis prelati, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus, officialibus et aliis cuiusvis status et preeminentie hominibus tributa habentibus eorumque tributariis, quibus presentes ostendentur, firmo edicto regio precipientes mandamus quatenus predictos cives et hospites nostros de Cybinyo ac ad eandem pertinentes, ad quascumque partes regni nostri et per quascumque vias, videlicet sive per alpes Mezes sive per Waradinum sive autem per Deum, cum rebus ipsorum mercimonialibus processerint et transitum fecerint, iustis et consuetis tributis ipsorum persolutis, sine molestia et perturbatione aliquali abire permittatis, salvo rebus et personis, nec res et bona eorundem indebite et calumpniose arestare² audeatis, nec etiam aliis permittatis. Si qui vero ex vobis aliquid actionis vel questionis contra eosdem habuerint vel habent, in presentia iudicis et iuratorum eiusdem civitatis in medio ipsorum exequantur iustitia mediante, ex parte quorum ipsi iustitie facient

complementum quibuslibet querulantibus de eisdem, obtentu nostre gratie aliud facere non audentes.

Datum Bude, quarto die festi beate Lucie virginis, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} primo.

〈*Sub pecete:*〉 Specialis commissio regine et deliberatio baronum.

〈*Pe verso, însemnare de cancelarie:*〉 Specialis commissio regine et deliberatio baronum.

Noi, Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, prin cuprinsul scrisorii de față dăm de știre și facem cunoscut tuturor cărora se cuvine că venind înaintea luminăției noastre comitele Mihail de Sibiu, din părțile Transilvaniei, în numele său și al tuturor orașenilor și oaspeților noștri credincioși din același <oraș> și al celor ce țin de acesta, s-a silit să ne spună cu smerenie că atunci când merg acești orașeni și oaspeți ai noștri cu mărfurile lor în deosebitele părți ale țării noastre, ei sînt supărați pe nedrept de către unii și lucrurile și bunurile lor sînt poprite fără nici un drept și îndeosebi la locurile de vamă, deși ei plătesc pe deplin și pe de-antregul vama cuvenită și obișnuită, din care pricină acești orașeni și oaspeți ai noștri sînt tulburați și îndură pagube însemnate.

De aceea, cum noi nu voim ca sus-zișii noștri orașeni și oaspeți să fie tulburați și asupriți în chip necuvenit și pe nedrept de oricine ar fi, voim să punem în vedere și vă poruncim cu aspră poruncă regească vouă, tuturor prelaților, baronilor, comiților, castelanilor, nobililor, slujbașilor și celorlalți oameni de orice stare și treaptă avînd vămi și vameșilor lor, cărora li se va arăta scrisoarea de față, să-i lăsați pe sus-zișii noștri orașeni și oaspeți din Sibiu și pe cei care țin de acesta să meargă fără nici o supărare sau tulburare oarecare — după ce-și vor fi plătit vămile lor cuvenite și obișnuite — în oricare părți ale regatului nostru vor merge și vor trece, cu mărfurile lor și pe orice căi — adică fie prin munții Meseșului, fie prin Oradea sau și prin Deva, fără vreo vătămare a lor sau a bunurilor lor și nici să îndrăzniți a popri în chip necuvenit și pe nedrept lucrurile și bunurile lor, și nici să-i lăsați pe alții <s-o facă>.

Iar dacă vreunii din voi vor avea sau au vreo pîră sau vreo plîngere împotriva lor, s-o urmărească pe calea dreptății în fața judeului și a juraților aceluiși oraș, în mijlocul lor, din partea lor aceștia vor face dreptate tuturor celor ce se vor plînge împotriva lor. Altfel să nu cutezați a face, dacă vreți să păstrați milostivirea noastră.

Dat la Buda, în a patra zi după sărbătoarea fericitei fecioare Lucia, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și unu.

〈*Sub pecete:*〉 Porunca osebită a reginei și chibzuiala baronilor.

〈*Pe verso, însemnare de cancelarie:*〉 Poruncă osebită a reginei și chibzuiala baronilor.

Arh. Stat. Sibiu, col. doc. med., U.I., 9. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. perg., cu fragmente de pecete mare regală aplicată pe verso.

EDIȚII: *Fejér*, IX/2, p. 66; *Ub.*, II, p. 84.

¹ Corect: *arrestarentur*.

² Corect: *arrestare*.

Ludovic I, regele Ungariei, dăruiește moșia Urman, din comitatul Timiș, lui Pavel, Mihail și Petru, fiii lui Petru zis Pogan.

Arh. conv. din Lelez, păstrată la Iasov.

Orig. perg.

REGESTE: *Fejér*, IX/6, p. 57; *Hurmuzaki — Densușianu*, I/2, p. 30.

În procesul din anul 1418 dintre Clemente de Folt (*Folth*), ca pîriș, și Ioan, fiul lui Dionisie de Ilia (*Ilya*), ca pîrit, purtat pentru moșiile Folt, Ilia, Nădăștia (*Nadasd inferiori et superiori*) și satele aparținătoare lor: Gedenfalwa, Tătărăști (*Tatarfalva*), Boiu (*Boaan, Boanfalva*), Gothatea (*Kuthathya*), Spini (*Spyu*), Bobîlna (*Babolna*), *Tewrek*, Almașul Mare (*Nagalmas*), *Veresneegfalwa*, Strei-Săcel sau Ohaba Streiului (*Kysfalwa*), Glod, toate din comitatul Hunedoara, este pomenită o împărțire a acestor moșii din anul 1352 (*primariam divisionem inter proavos dictarum parcium in prelibato anno verbi gratie Millesimo trecentesimo quinquagesimo secundo, coram Stephano vayuoda¹ celebratam*).

Arh. Stat. Sibiu. Acte depuse de nobilii maghiari la arhiva orașului Sibiu, nr. 4. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1352.

Mențione în actul lui Ladislau Lépes, vicevoievodul Transilvaniei, din 2 februarie 1418, Sintimbru, care se află ca transumpt în actul capitlului din Alba Iulia, din 11 iunie 1418.

¹ În anul 1352 voievodul Transilvaniei era Nicolae Kont, iar Ștefan (*Ravasz*) era vicevoievod (DIR, Introducere, vol. I, p. 501); este posibil ca scribul să fi omis particula *vice*.

<C>apitulum ecclesie Waradyensis universis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam, tam presencium quam futurorum, harum serie volumus pervenire quod, anno verbi incarnati M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo secundo, in octavis diei Strennarum, constituta in nostri presencia nobilis domina, coniunx magistri Ladizlai, filii Johannis, filii Bricci de Batur, filia videlicet magistri Mauricii, filii quondam Nicolai woyuode de Medyes, propria sua in persona, Anna vocata, cum eodem magistro Ladizlao, consorte suo, ab una parte, ex altera vero Demetrius, filius Georgii, serviens et procurator nobilis viri, magistri Symonis, filii eiusdem magistri Mauricii, comitis Posonyensis et Jauryensis, pro eodem domino suo coram nobis comparens, cum sufficientibus litteris procuratoriis excellentissimi principis, domini Lodovici, dei gratia incliti regis Hungarie, generaliter ad alia multa et specialiter ad infrascripta ordinatus et constitutus, prout in eisdem litteris procuratoriis continebatur, exhibuerunt et prodixerunt coram nobis quasdam

litteras patentes eiusdem serenissimi principis, domini Lodovici, predicta gratia regis Hungarie, compositionem et concordiam per prelatos et regni barones in curia regia factam continentem, super universis iuribus eiusdem nobilis domine, in possessionibus, tam hereditariis quam acquisitiis¹ et quovis iusto titulo ad eosdem magistrum Symonem et ipsam dominam, sororem suam, devolutis; quarum tenor per omnia talis est: *⟨Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 6 decembrie 1351, nr. 83⟩*. Hanc igitur ordinacionem ac concordie et pacis reformationem, prout in predictis litteris regis continetur, nil diminuendo vel addendo, nec aliquid immutando, eadem domina, consors ipsius magistri Ladizlai, filia videlicet quondam magistri Mauricii de Medyes, Anna vocata, in predictis octavis diei Strennarum, prout predictus magister Ladizlaus, maritus et procurator eiusdem, ipsam ad id faciendum mediantibus litteris regis obligavit, propria in persona coram nobis constituta, acceptans, ratam habuit atque firmam et per omnia oretenus eandem confitendo confirmavit atque roboravit; de cuius domine confessione, ratificatione et confirmacione predictae reformationis pacis seu ordinacionis idem Demetrius, procurator prefati magistri Symonis, vigore predicti procuratorii contentus extitit, consimili modo eandem ratificando atque confirmando vice et nomine domini sui, sepius nominati. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam, presentes concessimus litteras nostras privilegiales, pendentis sigilli nostri munimine roboratas et alphabeto intercisas.

Datum die et anno supradictis; viris discretis Philippo preposito, Benedicto lectore, Ladizlao cantore, Gregorio custode, canonicis ac magistris ecclesie nostre, salubriter existentibus.

⟨Pe verso, de o mână din secolul al XV-lea:⟩ Privilegium seu transumptum capituli Waradiensis, de Somolyo.

Capitulul bisericii din Oradea tuturor credincioşilor întru Hristos care vor vedea scrisoarea de faţă, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoştinţa tuturor, atît a celor de faţă, cît şi a celor viitori, că în anul intrupării cuvîntului o mie trei sute cincizeci şi doi, la octavele zilei Anului nou², venind însăşi înaintea noastră nobila doamnă numită Ana, soţia magistrului Ladislau, fiul lui Ioan, fiul lui Bricciu de Batur, adică fiica magistrului Mauriciu, fiul răposatului Nicolae de Medieş, voievodul, împreună cu acel magistrul Ladislau, soţul ei, pe de o parte, iar pe de altă parte înfăţişîndu-se înaintea noastră Dumitru, fiul lui Gheorghe, slujitorul şi împuternicitul nobilului bărbat magistrul Simon, fiul acelui magistrul Mauriciu, comitele de Pojon şi de Győr, în numele domnului său, cu scrisori de împuternicire îndestulătoare din partea prea-înălţatului principe, domnul Ludovic, din mila lui Dumnezeu strălucitul rege al Ungariei, *⟨prin care era⟩* rînduit şi statornicit îndeobşte pentru multe alte *⟨pricini⟩* şi îndeosebi pentru cele însemnate mai jos — precum se cuprindea în acea scrisoare de împuternicire — au înfăţişat şi au adus înaintea noastră o scrisoare deschisă a prealuminatului principe, domnul Ludovic, din sus-pomenita milostivire regele Ungariei, cuprinzînd împăcarea şi înţelegerea făcută la curtea regească de către prelaţii şi baronii regatului, cu privire la toate drepturile acelei nobile doamne în moşile atît moştenite cît şi dobîndite, şi în cele ce li s-au venit sub orice *⟨alt⟩* titlu drept magistrului Simon şi acelei doamne, sora sa. Cuprinsul ei, în

întregime, este acesta: <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei din 6 decembrie 1351, nr. 83>.

Așadar acea doamnă numită Ana, soția magistrului Ladislau, adică fiica răposatului magistru Mauriciu de Medieș, înfățișându-se însăși înaintea noastră la sus-zisele octave ale Anului nou, — așa precum a îndatorat-o prin mijlocirea scrisorii regești, sus-zisul magistru Ladislau, soțul și împuternicitul ei, ca să facă aceasta — primind acea rînduială și statornicie de înțelegere și pace, așa cum se cuprinde în sus-zisa scrisoare a regelui, fără nici o știrbire sau adăogire și fără vreo schimbare, a consfințit-o și a întărit-o și a adeverind-o întru totul prin viu grai a confirmat-o și i-a dat putere. Iar acel Dumitru, împuternicitul sus-zisului magistru Simon, în temeiul sus-zisei împuterniciri, s-a arătat mulțumit de mărturisirea, de încuviințarea și întărirea din partea acelei doamne a sus-zisei statorniciri sau rînduiei de pace, el însuși încuviințînd-o și întărind-o în chip asemănător, în locul și în numele des pomenitului său stăpîn.

În amintirea și spre veșnica trăinicie a acestui lucru am dat scrisoarea noastră privilegială de față, întărită cu puterea peceții noastre atîrnate și tăiată <în două pe mijlocul literelor> alfabetului.

Dat în ziua și anul sus-zis, pe cînd viețuiau întru mîntuire chibzuții bărbați: Filip prepozitul, Benedict lectorul, Ladislau cantorul, Grigore custodele, canonici și magistri ai bisericii noastre.

<Pe verso, de o mină din secolul al XV-lea :> Privilegiu sau transumpt al capitlului din Oradea cu privire la <moșia> Șimleu.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Teleki din Luna de jos.

Orig. perg. în fruntea textului chirografie A.B.C.D., cu pecete rotundă de ceară de culoare deschisă, atîrnată cu șnur de mătase verde.

Transumpturi în actul lui Emeric Bebek, judele curții regale, din 9 aprilie 1390, Buda. la Arh. Naț. Magh. Dl. 29 992; Dl. 31 053. Fotocopii la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1257.

EDIȚII: Fejér, IX. 4, p. 659—663; după un rezumat dezvoltat din actul lui Nicolae de Gara, palatinul Ungariei, din 13 martie 1409, cu data greșită: 8 ianuarie 1356.

¹ Astfel în orig.

² 8 ianuarie.

Nos conventus monasterii ecclesie beate Marie virginis de Clusmonstra <...> significamus <...> quod accedentes ad nostram presenciam personaliter Stephanus, filius Johannis de Moruch, ab una, parte vero ex altera Nicolaus dictus Arrus pro se et frate suo Johanne, filio Salamonis, per eundem Stephanum propositum extitit <...> quod urgentibus suis plurimis necessitatibus, rectam dimidietatem partem in possessione Hasdad vocata, in comitatu de Doboka existentem, iure hereditariam, cum omnibus <...> pertinenciis, scilicet cum media parte molendini super fluvium Zomus situm et media parte piscine, Nicolao et Johanni antedictis, a die datarum presencium infra revolucionem decem annorum, pro decem marcis argenti, quamlibet marcam octuaginta grossis computando, pignori obligasset <...> tali tamen condicione mediante, quod si idem Stephanus rectam dimidietatem possessionis Hasdad a Nicolao et Johanne supradictis pro tanta

quantitate pecunie redimere poterit et valebit, iidem Nicolaus et Johannes debent et tenentur sine omni occasione resignare, obligamine tali imposito, quod si in prefixo termino idem Stephanus, filius Johannis, rectam dimidietatem possessionis redimere nollet vel non curaret, cum duplo solvere teneretur (...)

Datum secunda feria proxima post festum Epiphanie domini, anno eiusdem M^o CCC^{mo} L^{mo} secundo.

Noi conventul mănăstirii bisericii fericitei fecioare Maria din Cluj-Mănăstur ... facem cunoscut ... că înfățișându-se înșiși înaintea noastră, Ștefan, fiul lui Ioan de Moruș, pe de o parte, iar pe de altă parte Nicolae zis Arrus, în numele său și al fratelui său Ioan, fiul lui Solomon, acel Ștefan a mărturisit ... că fiind strîmtorat de multe nevoi ale sale a zălogit ... sus-zișilor Nicolae și Ioan, cu începere de la ziua cînd a fost dată <scrisoarea> de față, pînă la împlinirea a zece ani, pentru zece mărci de argint — socotind fiecare marcă la optzeci de groși — dreapta jumătate din moșia numită Hășdate, aflătoare în comitatul Dăbîca <ce e a lui în temeiul> moștenirii împreună cu toate ... cele ce țin de ea, adică cu jumătate parte din moara așezată pe riul Someș și cu jumătate parte dintr-un heleșteu, punîndu-se totuși această îndatorire, că dacă acel Ștefan va putea și va fi în stare să răscumpere cu aceeași sumă de bani de la sus-pomeniții Nicolae și Ioan dreapta jumătate a moșiei Hășdate, <atunci> acei Nicolae și Ioan vor trebui și vor fi datori s-o înapoieze, fără nici-o dare în lături, punîndu-se <totodată> și legămîntul că, dacă la sorocul hotărît acel Ștefan, fiul lui Ioan, n-ar voi sau nu s-ar îngriji să răscumpere dreapta jumătate a moșiei, va fi dator să plătească îndoitul <sumei primite> ...

Dat în luna de după sărbătoarea Botezului domnului, în anul ace-luiuși o mie trei sute cincizeci și doi.

Arh. Naț. Magh. DL.

Orig. hîrtie cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 539—540, cu omisiunea unor formule diplomatice și a însemnării de pe verso.

Nos, capitulum ecclesie Transsiluane, memorie commendamus tenore presentium quod magister Joannes, scholasticus de Sebuus, in persona comitis Fucconis Pistoris hospitis de eadem Sebuus ad nostram accedens presentiam, exhibuit nobis quasdam literas patentes tenoris infrascripti, supplicans nobis humiliter, nomine eiusdem comitis Fucconis, ut ipsas literas propter maiorem cautelam de verbo ad verbum transscribi et in formam nostri privilegii redigi facere dignaremur. Quarum tenor talis est: <Urmează actul sfatului din Sebeș, din 24 iunie 1345, Ub., II, p. 33 nr. 614>. Nos etiam iustis petitionibus ipsius Fucconis inclinati ipsas literas de verbo ad verbum transscribi fecimus et pendentis sigilli nostri munimine roborari.

Datum in octavis festi Epiphaniarum domini, anno eiusdem millesimo trecentesimo quinquagesimo secundo. Discretis viris Emerico¹ preposito,

Michaele cantore, Lorando custode, Benedicto decano concanonice nostre ecclesie existentibus.

Noi, capitlul bisericii Transilvaniei, prin cuprinsul celor de față dăm de știre că magistrul Ioan, dascălul din Sebeș, venind înaintea noastră în numele comitelui Fucco pitarul², oaspete din acest Sebeș, ne-a înfățișat o scrisoare deschisă avînd cuprinsul arătat mai jos, rugîndu-ne cu smerenie în numele acestui comite Fucco să binevoim a pune să se transcrie această scrisoare din cuvînt în cuvînt pentru mai mare cheazășie și să se întocmească în chip de privilegiu al nostru. Cuprinsul său este acesta : <Urmează actul sfatului din Sebeș, din 24 iunie 1345, DIR—C, veac XIV, vol. IV, p. 245—246, nr. 319>.

Iar noi, plecîndu-ne la dreptele cereri ale acestui Fucco, am pus să se scrie această scrisoare din cuvînt în cuvînt și să se întărească cu puterea peceții noastre atirnate.

Dat la octavele sărbătorii Botezului domnului, în anul aceluiași o mie trei sute cincizeci și doi, pe cînd ființau chibzuții bărbați Emeric prepozitul, Mihail cantorul, Lorand custodele <și> Benedict decanul, canonici ai bisericii noastre.

Arh. Stat. Alba Iulia., Arh. orașului Sebeș.

Transumpt în actul capitlului din Alba Iulia, din 26 aprilie 1585.

EDIȚII: Ub., II, p. 85.

¹ Corect : *Dominico*, vezi actul din 4 ianuarie 1351, nr. 2.

² *Comitis Fucconis Pistoris* (în doc. din 24 iunie 1345 e calificat de *discretus vir* = chibzuitul bărbat ; aci *comes* nu are sensul unui titlu nobiliar, ci al unei funcțiuni administrative).

93 1352 ianuarie 20 (*XIII Kalendas Februarii*), <Avignon>.

Ioan, episcopul de Vesprim, cere papei Clement al VI-lea, și acesta încuviințează, rezervarea pe seama capelanului său, Ioan al lui Andrei, a prepoziturii bisericii sfîntului Gheorghe din Szentgyörgymező, cu toate că acesta este și canonic cu prebendă în biserica de Oradea.

Arh. Vat., Reg. Suppl. 21/2, fol. 52 r. și 23, fol. 229 r.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Bossányi*, I/2, p. 230, nr. 479.

94 1352 ianuarie 20 (*XIII Kalendas Februarii*), Avignon.

Papa Clement al VI-lea rezervă pe seama lui Ioan al lui Andrei prepozitura bisericii sfîntului Gheorghe din Szentgyörgymező fără a se ține seama de faptul că el mai are un lectorat în biserica de Vesprim și un canonicat, cu prebendă, în biserica de Oradea.

Arh. Vat., Reg. Vat. 206, fol. 277 v.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Bossányi*, I/2, 156—157, nota nr. 1.

Papa Clement al VI, la cererea lui Ioan, episcop de Vesprim, acordă lui Ladislau al lui Toma, capelan al regelui <Ludovic I>, prepozitura bisericii de Agria, fără a se ține seama că, printre altele, el ocupă o slujbă de arhidiacon și de canonic în biserica de Cenad, în așteptarea prebendei.

Arh. Vat., Reg. Suppl. 21/2, fol. 20 r.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Bossányi*, I/2, p. 229–230, nr. 478.

Nos, magister Andreas, filius Endere, vicecomes de Zonuk exterioris, et quatuor iudices nobilium de eodem, damus pro memoria quod Stephanus, filius Nicolai, clerici de Peley, ad nostram accedendo presenciam oraculo vive vocis protestando dixit quod Paulus, filius Abram, sabbato proximo post festum Epiphanie domini, cuius revolutio preterit annualis, in noctis sub silencio de domo sua et de cista sua unum manutergium valentem medium florenum substraxisset; et hoc anno presenti idem Paulus unacum fratre uxoris sue Petro, filio Thyba, in nocte addrescentem¹ sancti Anthoni domum suam perfodendo cystam suam furasset, de qua cysta librum missale beate virginis de ecclesia Pelee valentem decem marcas recepisset, unum linteum de Syndone recepisset, unum annulum aureum et quadraginta grossos suos substraxisset.

Datum in Zeudemeter, feria secunda proxima post festum beati Vincencii martyris, anno domini M^o CCC^o quinquagesimo secundo.

<Pe verso:> <...> Stephani, filii Nicolai de Peley, contra Paulum, filium Abraham, super substraccione missale interius habito.

Noi, magistrul Andrei, fiul lui Andrei, vicecomitele de Solnocul din Afară, și cei patru juzi ai nobililor din același <comitat>, dăm de știre că înfățișându-se înaintea noastră Ștefan, fiul lui Nicolae, clericul din Pele, a făcut întîmpinare prin viu grai, declarînd că în sîmbăta de după Botezul domnului din anul trecut², în tăcerea nopții, Pavel, fiul lui Avram, i-a furat din casa sa și din lada sa un ștergar în preț de o jumătate de florin, iar în anul acesta același Pavel, dimpreună cu fratele soției sale, <anume> Petru, fiul lui Tyba, spărgîndu-i casa în noaptea sfîntului Anton³, a jefuit lada sa, din care ladă a ridicat un liturghier al bisericii sfintei fecioare din Pele, prețuind zece mărci, un aer, un inel de aur și i-a furat <și> patruzeci de groși.

Dat în Săuca, în luna de după sărbătoarea fericitului mucenic Vincențiu, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

<Pe verso> <Întîmpinarea> lui Ștefan, fiul lui Nicolae de Pele, împotriva lui Pavel, fiul lui Avram, cu privire la furtul unui liturghier păstrat înăuntrul <casei>.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Zichy, 219, 671 c.

Orig. hîrtie, cu urme a patru peceti inelare de închidere aplicate pe verso.

EDIȚII: *Zichy*, II, p. 479–480.

¹ Astfel în orig..

² 8 ianuarie <1351>.

³ 17 ianuarie <1352>.

Nicolae, palatinul Ungariei și jude al cumanilor, dă câștig de cauză lui Pouch, fiul lui Benedict de Rakamaz, în procesul împotriva rudelor sale din mai multe sate din comitatul Szabolcs și din alte comitate, el avînd dreptul să-și pretindă moșiile cotropite de aceștia. Se descriu fazele procesului, în care s-a prezentat și scrisoarea capitlului din Oradea, din 25 iulie 1342, cuprinzînd o altă scrisoare a aceluiași capitlu, din 21 iunie 1291 (*DIR — C, veac XIII, vol. II, nr. 411*), și o altă scrisoare a aceluiași capitlu din 25 martie 1347. Se amintesc moșiile Sanislău (*Stanyzlo*), Carei (*Karul, Karol*), Ghilvaci (*Gyluas*), precum și comitele secuilor Nicolae, fiul lui Bricciu, și magistrul Grigore notarul, omul de mărturie al conventului din Dealul Orăzii.

Arh. Naț. Magh. Dl. 51 608. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1291. Org. perg., cu urme de pecete de închidere aplicată pe verso.

REGESTE: *Kállay*, II, 11–13, nr. 1 805.

Ludovic I, regele Ungariei, confirmă, la cererea lui Nicolae, episcop de Zagreb, un act de danie a lui Carol Robert din 11 iunie 1333. Dumitru de Oradea, Andrei de Transilvania, Toma de Cenad, episcopi; Nicolae, fiul lui Laurențiu, voievodul Transilvaniei, Nicolae, ban de Severin.

Arh. capit. din Zagreb, fasc. I nr. 39 și Liber stat. capit. Zagreb, part. IV, cap. IV. Copie contemporană pe hîrtie.

EDIȚII: *Kerchelich*, Hist. eccl. Zagrab., p. 130; *Farlati*, *Illyr. sacr.*, V, p. 433–434; *Katona*, X, p. 54–56; *Fejér*, IX/2, p. 152–153; *Tkalčić*, *Mon. episc. Zagrab.*, II, p. 115; idem *Mon. civ. Zagrab.*, I, p. 201–203; *Smičiklas*, XII, p. 73–75.

Ludovic I, regele Ungariei, la cererea lui Nicolae, episcop de Zagreb și vicescambler al curții regale, confirmă actul său din 14 decembrie 1342. Dumitru de Oradea, Andrei de Transilvania, Toma de Cenad, episcopi; Nicolae, fiul lui Laurențiu, voievodul Transilvaniei, Nicolae, ban de Severin.

Arh. capitl. din Zagreb, Lib. stat. capit. Zagreb, part. IV, cap. VI. Copie contemporană pe hîrtie.

EDIȚII: *Farlati*, *Illyr. sacr.*, V, p. 433; *Fejér*, IX/2, p. 433; *Tkalčić*, *Mon. episc. Zagrab.*, II, p. 122; idem, *Mon. civ. Zagrab.*, I, p. 203–204; *Smičiklas*, XII, p. 75–76.

Papa Clement al VI-lea roagă pe Ludovic I. regele Ungariei, și pe alți demnitari ai țării, între care și Nicolae, voievodul Transilvaniei, să elibereze pe Rogeriu de Sanseverino, comite de Tricarico.

Arh. Vat., Reg. Vat. vol. 145, fol. 155 v. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1352.

Orig. hirtie.

EDIȚII: Theiner, *Mon. Hist. Hung.*, I, p. 811.

Ștefan, ducele de Zips și de Sarus, transcrie și întărește lui Nicolae, fiul lui Petheuch din neamul Aba, fost voievod al Transilvaniei, privilegiul acordat lui de regele Ludovic I, la 15 iunie 1344 (*DIR, C-veac XIV, vol. IV, nr. 245*) cu privire la moșiile Iobag și Pyspyky și poruncește tuturor castelanilor, comiților și slujbașilor săi să respecte scutirile hărăzite.

Arh. Naț. Magh. Dl.

Transumpt în actul capitlului de Buda din 13 martie 1352.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 548—550, cu emisiunea unor formule diplomatice.

Ludovic I, regele Ungariei, la cererea lui Nicolae, fiul lui Doim, fiul lui Radoslav, comite de Blagai, transcrie privilegiul regelui Andrei al II-lea, din anul 1218, privitor la acordarea titlului de comite liber lui Baboneg și Ștefan, comiți de Wodicha. Andrei de Transilvania, Dumitru de Oradea, Toma de Cenad, episcopi; Nicolae, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, Nicolae, ban de Severin.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Blagai.

Orig. perg., cu pecete atârnată. Sub text: confirmarea regelui Ludovic din 27 decembrie 1363.

EDIȚII: *Thallóczy—Barabás*, p. 128—132; *Smičiklas*, XII, p. 77—79.

Capitulul din Oradea adeverește o înțelegere pentru schimbul unor moșii din comitatul Bihor, între Ladislau, Andrei și Dumitru, fiii lui Ioan, fiul lui Egidiu de Kálló, și Jakch, Leukus, Nicolae și fiii săi Ioan și Andrei,

Măritului și cinstitului bărbat Egidiu, vicevoievodul Transilvaniei, conventul bisericii fericitei fecioare din Cluj-Mănăstur rugăciuni întru domnul.

Am primit scrisoarea prieteniei voastre cu cinstea cuvenită, avînd acest cuprins: <Urmează scrisoarea lui Egidiu, vicevoievodul Transilvaniei, din 21 noiembrie 1351, nr. 80>.

Noi, aşadar, dînd ascultare prieteniei voastre, am trimis împreună cu omul vostru, Ioan zis Bugar, pe omul nostru, fratele Petru, custodele bisericii noastre, pentru a îndeplini în locul nostru cele de mai sus. Aceştia, întorcîndu-se după aceea la noi, ne-au spus într-un glas că ducîndu-se în persoană <acolo> şi chemînd pe toţi vecinii şi megieşii, şi <după ce> părţile, adică Iwanka şi magistrul Gal, au adus la octavele zilei Miezii-păresimii³ pe bărbaţii de treabă şi cinstiţi ai lor, <adică> pe arbitri, la sus-zisa bucată de pămînt în pricină, numită Mykoteleke sau cu alt nume Markhazaeleufelde, acei bărbaţi cinstiţi — adică arbitrii — au făcut următoarea împăcare între părţi cu privire la acea bucată de pămînt în pricină şi au rînduit legămîntul unei păci veşnice: ei, anume, au găsit lîngă un pîriu Hyntus dinspre miazănoapte, pe un muncel, două semne de hotar vechi şi bătrîne şi potrivit mersului celor două semne de hotar vechi şi bătrîne au ridicat altele două noi; de asemenea, lîngă un drum ce merge spre Palatca au ridicat două semne noi de hotar; de asemenea au ridicat două semne noi de hotar spre miazănoapte, între nişte pămînturi de arătură; de asemenea un semn nou de hotar pe un muncel numit în limba poporului Podina; apoi au ridicat două semne de hotar lîngă un drum mare, care duce la satul Buza, spre miazănoapte şi care face despărţirea între moşia Mykoteleke, sau cu alt nume Marochaza, <şi> Eurholm şi Sava, şi aici se sfîrşesc <semnele de hotar>.

Dat a doua zi după sorocul mai sus arătat, în anul domnului o mie trei sute cincizeci şi doi. Părţile însă vor fi datoare să-l mulţumească pe jude.

Arh. Naţ. Magh. Dl. 28 730. Fotocopie la Inst. de ist. şi arh. Cluj-Napoca/1351.

Transumpt în actul lui Ştefan, vicevoievodul Transilvaniei, eliberat după 22 martie 1352, nr. 106.

EDIȚIE: *Cod. Andeg.*, V, p. 561—562, cu omisiunea unor formule diplomatice.

¹ Astfel în org.

² Corect: *septemtrionali*.

³ 21 martie.

Nos, Stephanus, viceuoŷuoda Transsiluanus, memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit universis, quod accedentes ad nostram presenciam Jacobus, filius Moka, famulus Iwanka de Vs, in specie et persona eiusdem domini sui, cum legitimis litteris procuratoriis, ab una, et alter Jacobus, famulus magistri Galli, filii Both, similiter in specie et persona eiusdem domini sui, cum legitimis litteris procuratoriis conventus ecclesie beate virginis de Clusmunustura parte ab altera, et exhibuerunt¹ nobis litteras honesti viri Egidii, quondam viceuoŷuode Trans-

siluani, patentes et litteras predicti conventus ecclesie beate virginis gloriose de Clusmunustura clausas; quarum quidem litterarum ipsius Egydi², quondam vicewayuode³, tenor talis extitit: <Urmează actul lui Egidiu, vicevoievodul Transilvaniei, din 21 noiembrie 1351, nr. 81>. Tenor vero litterarum ipsius conventus ecclesie de Clusmunustura, talis est: <Urmează actul conventului din Cluj-Mănăstur din 22 martie 1352, nr. 105>. Nos vero, ut tenemur cuique in suo iure et adquisicione² iusticiam observare, ut ista ordinatio et reformatio inter parte robur existat perpetualiter, igitur ad instantiam et petitionem predictarum parcium sub priori stato et pristina obligatione mediante, prout in eisdem litteris plenius continentur⁴ litteras nostras eisdem concessimus, sigilli nostri munimine roboratas.

Datum loco, termino et in anno domini supradicto.

Noi, Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, dăm de știre și facem cunoscut prin cuprinsul scrisorii de față tuturor cărora se cuvine că venind înaintea noastră pe de o parte Iacob, fiul lui Moka, slujitorul lui Ivanca de Iuș, în locul și în numele stăpînului său, cu legiuită scrisoare de împuternicire, <iar> pe de altă parte alt Iacob, slujitorul magistrului Gal, fiul lui Both, de asemenea în locul și în numele stăpînului său, cu legiuită scrisoare de împuternicire a conventului bisericii fericitei fecioare din Cluj-Mănăstur, ei ne-au arătat o scrisoare deschisă a cinstitului bărbat Egidiu, fostul vicevoievod al Transilvaniei și o scrisoare închisă a sus-zisului convent al bisericii fericitei și slăvitei fecioare din Cluj-Mănăstur. Cuprinsul scrisorii lui Egidiu, fostul vicevoievod, este acesta: <Urmează actul lui Egidiu, vicevoievodul Transilvaniei din 21 noiembrie 1351, nr. 81>. Cuprinsul scrisorii conventului bisericii din Cluj-Mănăstur este acesta: <Urmează actul conventului din Cluj-Mănăstur, 22 martie 1342, nr. 105>. Iar noi, fiind datori a păzi dreptatea pentru fiecare în ceea ce privește dreptul său și <orice> dobîndire <de bunuri>, pentru ca această rînduire și împăcare între părți să fie pe vecie un lucru trainic, la stăruința și cererea sus-ziselor părți, le-am dat [lor scrisoarea noastră întărită cu puterea pecetii noastre <ca lucrurile să rămînă> în starea de mai înainte și cu vechea îndatorire, așa cum se arată pe larg în acele scrisori.

Dat în locul, la sorocul, și în anul domnului mai sus-zis.

Arh. Naț. Magh. Dl. 28 730. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. perg., cu urme de pecete aplicată pe verso.

Actul a fost transcris de conventul de la Cluj-Mănăstur la 16 iunie 1461 (Arh. Naț. Magh. Dl. 28 731).

¹ Corect: *exhibuerunt*.

² Astfel în orig.

³ Vice scris deasupra rîndului.

⁴ Corect: *continentur*.

<Din socotelile lui Arnold de la Caucina, trimis papal în Ungaria:>

Se dăruiește lui Ladislau de Cacho prepozitura de Baci (Baciensi) din dieceza de Caloceia, vacantă prin moartea lui Toma zis de Periam (<Periamis>).

¹ Pentru data de an cf. *Bossányi*, I/2, p. 218, nr. 1.

108

1352 martie 31, Buda.

Nos, Nicolaus, regni Hungarie palatinus et iudex Cumanorum, memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit universis, quod magister Johannes, filius Petri, nobilis de Chahul ab una, item Michael, filius Deseu, et Johannes, filius Ladislai, nobiles de Zarazberek, parte ex altera, coram nobis personaliter constituti, proposuerunt oraculo vive vocis quod ipsi, per compositionem et ordinationem plurimorum proborum et nobilium virorum pacis amatorum, ut omnis litis, rancoris et invidie fomes de medio ipsorum radicitus evelleretur et ipsi eterno pacis favore valerent gratulari, super omnibus causis et causarum quibuslibet articulis, iudiciorum gravaminibus, facto calumpnie, in quo idem Johannes, filius Ladislai, ordine iudiciario coram viro magnifico, comite Thoma, iudice curie regie, contra ipsum magistrum Johannem, filium Petri de Chahul, convictus exstisset et agravatus¹ ac aliis iniuriis, hinc et inde usque diem datarum presencium inter ipsos exortis et ventilatis, necnon possessionariis porcionibus Ladislai, filii Stephani, in possessionibus Syma et Zarazberek vocatis habitis, in comitatu Zathmariensi existentibus, quas prememoratus comes Thomas, iudex curie regie, tempore sui voyuodatus partis Transsiluane ab excellentissimo et magnifico principe, domino Karulo, pridem inclito rege Hungarie laudande recordacionis, nomine possessionis dicti Ladislai, filii Stephani condam de Syma, qui, ratione false fabricacionis monetarum regalium tamquam cusor falsarum monetarum, per comites camararum eiusdem domini Karuli regis incendio exstiterat concrematus, pro fidelibus suis serviciis, in litteris predicti domini Karoli regis lucidius expressis et declaratis, obtinisset, et demum tempore procedente, dicto domino Karolo rege ab hac luce migrato et in sui regiminis gubernaculum excellentissimo principe, domino Lodouico, filio suo, domino nostro divina favente clemencia sublimato et coronato, dictas possessionarias porciones predicti Ladislai, filii Stephani, in dictis possessionibus Zarazberek et Syma vocatis habitas, idem Thomas, condam voyuoda, nunc vero iudex curie domini regis, prefato magistro Johanni, filio Petri de Chahul, mediantibus litteris patentibus predicti domini Lodouici regis, domini nostri, coram nobis per eundem magistrum Johannem, filium Petri de Chahul, demonstratis, similiter pro fidelibus suis serviciis, in eisdem litteris patentibus dicti domini Lodouici regis, domini nostri, plenius contentis et declaratis, perpetuo et irrevocabiliter possidendas, tenendas et habendas contulisset, propter ipsius pacis pulcritudinem² et concordie unionem taliter concordassent et concordarunt coram nobis, eo modo, ut prelibatus magister Johannes, filius Petri de Chahul, predictam possessionariam porcionem dicti Ladislai, filii Stephani, in dicta possessione Syma vocata habitam, eisdem Michaeli, filio Deseu, et Johanni, filio Ladislai, cum omnibus suis utilitatibus et pretinenciis iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam remississet et resignasset

pleno iure, necnon super omnibus causis et causarum quibuscumque articulis, iudiciorum gravaminibus, facto calumpnie, in quo idem Johannes, filius Ladislai, ut premittitur, coram dicto comite Thoma, iudice curie regie, contra ipsum fuisset aggravatus¹, et aliis iniuriis eisdem Michaellem, filium Deseu, et Johannem, filium Ladislai, ex sui parte reddidisset et commisisset expeditos, ymo reddidit et commisit coram nobis; universas etiam suas litteras super dictis iudiciorum gravaminibus, facto calumpnie et aliarum causarum articulis, contra ipsos Michaellem, filium Deseu, et Johannem, filium Ladislai, usque modo seu usque diem datarum presencium quoquomodo emanatas et confectas, vanas, cassas et viribus carituras ac exhibitoribus nocituras commisisset, ymo commisit coram nobis; e converso vero predicti Michael, filius Deseu et Johannes, filius Ladislai, nobiles de Zarazberek, in recompensationem relaxationis omnium premissorum gravaminum et perpetualem resignationem² dicte possessionarie porcionis eiusdem Ladislai, filii Stephani, in Syma habite, primo per pretactum dominum Karolum regem a predicto Ladislao, filio Stephani, pro suis meritoriis excessibus ignis supplicio consumpto, ablate et in perpetualem proprietatem ipsius domini Thome, quodam woyuode, exigentibus suis preclaris fidelitatibus, redacte et demum, tempore succedente, per ipsum dominum Thomam, quondam woyuodam, similiter pro suis fidelibus serviciis eidem magistro Johanni de Chahul vigore litterarum patencium prememorati domini Loduici regis date perpetuo et donate, medietatem totalis medietatis dicte possessionis ipsorum hereditarie, Zarazberuk vocate, a parte occidentali existentis, simulcum porcione possessionaria eiusdem magistri Johannis, in eadem possessione Zarazberek vocata habita, in uno loco et ordine a parte septemtrionali, cum omnibus suis utilitatibus et utilitatum integritatibus, videlicet iuris patronatus capelle beate virginis, in eadem possessione fabricate, silvis, nemoribus, terris arabilibus, timatis et campestribus, et aquis aquarumque decursibus, pratis, fenetis ac aliis quibuscumque suis utilitatibus et pertinenciis dedissent, donassent et contulissent ipsi magistro Johanni, filio Petri de Chahul, et per eum suis heredibus heredumque suorum in posterum successoribus iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam, ymo dederunt, donaverunt et contulerunt coram nobis, nullum ius nullamque domini proprietatem in dicta medietate totalis medietatis prefate possessionis Zarazberek vocate a parte septemtrionali habita, sibi et suis heredibus ac successoribus reservando, sed totum ius et domini proprietatem in ipsum magistrum Johannem et suos heredes ac successores penitus et per omnia transferendo; assumptantes nichilominus iidem Michael, filius Deseu, et Johannes, filius Ladislai, se firmiter obligando eundem magistrum Johannem, filium Petri de Chahul, ac suos heredes et successores super dicta medietate totalis medietatis predictae possessionis Zarazberek vocate, a prefata plaga septemtrionali adiacenti, nunc per presentis compositionis formam ipsi magistro Johanni perpetuo data et collata, a proximis et cognatis suarum generationinum et specialiter super quartis puellaribus sororum ipsorum expedire propriis suis laboribus et expensis; qui, si ipsum magistrum Johannem, filium Petri de Chahul, vel eius heredes aut successores super dicta medietate totalis medietatis dicte possessionis Zarazberek vocate a proximis cognatis et generationibus et specialiter super quartis puellaribus sororum suarum processu temporum expedire non possent seu non curarent, extunc de

aliis possessionariis porcionibus ipsorum hereditariis, in eadem possessione Zarazberek existentibus, tantam porcionem possessionariam, quanta predicta medietas totalis medietatis prelate possessionis Zarazberek vocate ipsi magistro Johanni devoluta existeret et haberetur, cum omnibus suis utilitatibus et pertinenciis, eidem magistro Johanni, filio Petri de Chahul, et suis heredibus ac successoribus ipsis et eorum heredes ac successores similiter iure perpetuo et irrevocabiliiter semper dare et assignare tenerentur, nec aliqua pecuniaria solucione absque possessionaria dacione ullo unquam tempore se valerent expedire; ad quod se predicti Michael, filius Deseu, et Johannes, filius Ladislai, nobiles de Zarazberek, personaliter sponte obligarunt coram nobis, petentes nos partes predictae humiliter et devote ut premissam compositionem eorum, nobis pari voto et unanimi voluntate recitatum et confessum, acceptare, ratificare et approbare nostrarumque litterarum privilegialium patrocinio ad perpetuam rei cautelam confirmare dignaremur. Nos igitur, congruis et legitimis petitionibus ipsarum inclinati, predictam concordialem et compositionariam confessionem eorum in facto predictarum possessionariarum porcionum et aliarum causarum, ut premititur, coram nobis factam et habitam, acceptamus, ratificamus, approbamus et presencium litterarum nostrarum privilegialium patrocinio ad perpetuam durabilitatem valere nostri palatinatus auctoritate confirmamus. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes utrisque partibus concessimus litteras nostras privilegiales, pendentis sigilli nostri autentici munimine roboratas.

Datum Bude, sabbato proximo ante dominicam Ramispalmarum, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo secundo.

Noi, Nicolae, palatinul țării Ungariei și jude al cumenilor, dăm de știre și facem cunoscut prin cuprinsul scrisorii de față tuturor căroră se cuvine că înfățișându-se ei înșiși înaintea noastră magistrul Ioan, fiul lui Petru, nobil de Cehăluț pe de o parte, iar pe de altă parte Mihail, fiul lui Desideriu, și Ioan, fiul lui Ladislau, nobili de Bercu, <ne>au spus prin viu grai că, pentru ca să fie smulsă din rădăcină din mijlocul lor sămînța oricărei certe, uri și invidii, și ei să se poată bucura de sprijinul cel veșnic al păcii, pentru frumusețea acestei păci și pentru legămîntul bunei înțelegeri <dintre ei>, s-au învoit și se învoiesc <și> în fața noastră, prin împăciuirea și rînduiala mai multor bărbați cinstiți și nobili, iubitori de pace, în felul de mai jos, cu privire la toate pricinile și la oricare puncte ale pricinilor, la gloabe <și> la <orice> pîră nedreaptă de care fusese dovedit ca vinovăț și globit după rînduiala judecătorească acel Ioan, fiul lui Ladislau, înaintea măritului bărbat comitele Toma, judele curții regești, împotriva magistrului Ioan, fiul lui Petru de Cehăluț, precum și cu privire la alte vătămări iscate și dezbătute între ei, și de o parte și de alta, pînă în ziua cînd s-a dat scrisoarea de față, cît și cu privire la părțile de moșie ale lui Ladislau, fiul lui Ștefan, cuprinse în moșiile numite Syma și Bercu, aflătoare în comitatul Satu Mare, pe care suspomenitul comite Toma, judele curții regești, le dobîndise din vremea voievodatului său din părțile Transilvaniei, de la preainălțatul și măritul principe <și> domn, regele Carol, răposatul ilustru rege al Ungariei de preamărită amintire, pentru slujbele sale credincioase, înșirate și arătate lămurit în scrisoarea sus-zisului domn și rege Carol, ca bun al zisului Ladislau, fiul răposatului Ștefan de Syma, care

fiindcă bătuse bani regești falși fusese ars în foc de către comiții cămărilor aceluiași domn și rege Carol, ca plăsmuitor de bani falși și pe <care> apoi, părți de moșie ale sus-pomenitului Ladislau, fiul lui Ștefan, cuprinse în moșiile numite Bercu și Syma, cu trecerea vremii, când zisul domn și rege Carol s-a dus din această lume și la cîrma domniei sale a fost ridicat și încoronat prea înălțatul principe și domn Ludovic, fiul său, fiindu-i binevoitoare domnului nostru dumnezeiasca îndurare, acel Toma, fostul voievod, iar acum jude al curții domnului rege, printr-o scrisoare deschisă a sus-zisului domn, regele Ludovic, <scrisoarea> înfățișată înaintea noastră de către magistrul Ioan, fiul lui Petru de Cehăluț, le-a dăruit sus-numitului magistrul Ioan, fiul lui Petru de Cehăluț, tot pentru slujbele sale credincioase, conținute pe larg în acea scrisoare deschisă a pomenitului domn, regele Ludovic, ca să le stăpînească, să le țină și să le aibă pe veci și în chip nestrămutat ; <ei s-au învoit așadar așa :> sus-zisul magistrul Ioan, fiul lui Petru de Cehăluț, a dat și a lăsat cu drept deplin acelor Mihail, fiul lui Desideriu, și Ioan, fiul lui Ladislau, sus-zisa parte de moșie a pomenitului Ladislau, fiul lui Ștefan, cuprinsă în zisa moșie numită Syma, cu toate folosințele sale și cu cele ce țin de ea, ca s-o stăpînească, s-o țină și s-o aibă pe veci și în chip nestrămutat ; de asemenea i-a socotit și i-a lăsat să plece descărcați din partea sa și în fața noastră îi socotește și-i lasă să plece descărcați pe acei Mihail, fiul lui Desideriu, și pe Ioan, fiul lui Ladislau, cu privire la toate pricinile și la orice capete de pricină, la amenzile, la <orice> pîră nedreaptă pentru care acel Ioan, fiul lui Ladislau, fusese globit, precum se arată mai sus, înaintea zisului comite Toma, judele curții regești față cu el⁴ precum și <cu privire la> alte vătămări ; iar toate scrisorile sale date și întocmite în orice fel cu privire la pomenitele amenzi, la pîra nedreaptă și la capetele altor pricină împotriva acelor Mihail, fiul lui Desideriu și Ioan, fiul lui Ladislau, pînă acum sau pînă în ziua în care s-a dat scrisoarea de față, le-a declarat și le declară și în fața noastră deșarte, desființate și lipsite de putere în viitor, precum și vătămătoare pentru cei care le-ar înfățișa.

Iar de partea cealaltă, ca o răsplată pentru iertarea tuturor amenzilor de mai sus și pentru lăsarea pe veci a zisei părți de moșie a celui Ladislau, fiul lui Ștefan, cuprinsă în <moșia> Syma care mai întîi fusese luată de sus-zisul domn <și> rege Carol de la pomenitul Ladislau, fiul lui Ștefan — mistuit prin cazna focului pentru nelegiuirile sale vrednice <de osîndă> — și trecută în veșnica stăpînire a domnului Toma, fostul voievod, fiindcă așa cereau strălucitele sale fapte de credință și apoi, în anii ce au urmat, dată și dăruită pe veci de către domnul Toma, fostul voievod, magistrului Ioan de Cehăluț, de asemenea pentru slujbele sale credincioase, în temeiul unei scrisori deschise a pomenitului domn <și> rege Ludovic, sus-zisii Mihail, fiul lui Desideriu, și Ioan, fiul lui Ladislau, nobili de Bercu, au dat, au dăruit și au hărăzit magistrului Ioan, fiul lui Petru de Cehăluț, și prin el moștenitorilor săi și urmașilor din viitor ai moștenitorilor săi jumătate din întreaga jumătate a zisei lor moșii de moștenire, numită Bercu, aflătoare în partea dinspre apus, dimpreună cu bucata de moșie a celui magistrul Ioan, cuprinsă în acea moșie numită Bercu, în același loc și rînd <dar> dinspre miazănoapte, cu toate foloasele ei în întregimea lor adică cu <acela> al dreptului de patronat al capelei fericitei fecioare zidite pe aceeași moșie, cu pădurile, dumbrăvile, pămînturile de arătură,

pârloagele și pămînturile necultivate, cu apele și cursurile de apă, luncile, fînațele, precum și cu oricare alte foloase și pertinențe ale ei ca s-o stăpînească s-o ție și s-o aibă pe veci și în chip nestrămutat, ba i-o dau, i-o dăruiesc, și i-o hărăzesc <și> înaintea noastră, nepăstrîndu-și nici un drept de proprietate și de stăpînire pentru ei și pentru moștenitorii și urmașii lor în zisa jumătate a întregii jumătăți din sus-zisa moșie numită Bercu, ce este în partea de miazănoapte, ci trecînd cu desăvîrșire și întru totul tot dreptul de proprietate și stăpînire asupra magistrului Ioan și a moștenitorilor și urmașilor lui.

Totodată, acel Mihail, fiul lui Desideriu, și Ioan, fiul lui Ladislau, și-au luat asupra lor și s-au îndatorat cu tărie să-l apere cu cheltuielile și ostenele lor pe acel magistru Ioan, fiul lui Petru de Cehăluț, precum și pe moștenitorii și urmașii săi de rudele lor de aproape și de rudele de sînge din neamurile lor, cu privire la zisa jumătate a întregii jumătăți din sus-zisa moșie numită Bercu, așezată spre partea de miazănoapte, acum dată și hărăzită de veci magistrului Ioan, prin cuprinsul împăcaciunii de față și îndeosebi cu privire la pătrimile cuvenite fiicei <la care au dreptul> surorile lor; dacă ei în curgerea vremii nu ar fi în stare sau nu s-ar îngriji să-l apere pe magistrul Ioan, fiul lui Petru de Cehăluț, sau pe moștenitorii sau urmașii săi cu privire la zisa jumătate a întregii jumătăți din zisa moșie numită Bercu de rudele lor de aproape și de rudele de sînge din neamurile lor și îndeosebi cu privire la pătrimile cuvenite fiicei <la care au dreptul> surorile lor, atunci, din alte părți de moșie ale lor de moștenire, aflătoare în acea moșie Bercu, ei să fie datori totdeauna a da și a trece <în stăpînirea> acelui magistru Ioan, fiul lui Petru de Cehăluț și moștenitorilor și urmașilor lui și de asemenea și moștenitorii și urmașii lor <să fie datori a-i da> cu drept de veci și în chip nestrămutat o parte de moșie la fel de mare cît este și se socotește dată magistrului Ioan sus-zisa jumătate a întregii jumătăți din zisa moșie numită Bercu cu toate folosințele ei și <toate> cele ce țin de ea și să nu se poată descărca niciodată prin vreo plată în bani, fără numai prin predarea părții de moșie; la care lucru s-au îndatorat de bunăvoie ei însăși în fața noastră sus-zișii Mihail, fiul lui Desideriu, și Ioan, fiul lui Ladislau, nobili de Bercu, cerîndu-ne sus-zisele părți cu smerenie și credință să binevoim a întări, a primi învoiala de mai sus a lor, înfățișată și mărturisită nouă într-un glas și într-un cuget, a o ratifica și încuviința și a o întări cu ocrotirea scrisorii noastre privilegiale spre veșnica chezășie a lucrului.

Noi, așadar, înduplecați de potrivitele și legiuitele lor cereri, primim, consfințim <și> încuviințăm sus-zisa lor mărturisire de înțelegere și împăcare, făcută și încheiată în fața noastră, cu privire la pomenitele părți de moșie și la alte pricini, precum se arată mai sus și, în temeiul autorității noastre de palatin, o întărim cu ocrotirea scrisorii noastre privilegiale de față, ca să se bucure de o veșnică trăinicie.

Spre amintirea și spre veșnica trăinicie a acestui lucru am dat amînduror părților scrisoarea noastră privilegială de față, întărită cu puterea peceții noastre autentice <și> atîrnate.

Dat la Buda, în sîmbăta dinaintea duminicii Floriilor, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 270 și 4 271. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1352. Transumpt în actul capitlului din Oradea din 1 mai 1352. Textul acestui act s-a păstrat ca transumpt în actul lui Petru de Peren, comitele secuilor și comite de Maramureș, din 14 iunie 1406, păstrat sub cota sus-arătată.
EDIȚII: *Cod. Andeg.* V, p. 580–583.

¹ Corect: *aggravatus*.

² Astfel în orig.

³ În loc de *perpetualis resignacionis*.

⁴ Adică cu Ioan, fiul lui Petru.

109

1352 aprilie 8, Nyalab.

Nicolaus de Zyrma, comes de Zownuk, capitaneus. Noveritis qui¹ illustris rex et dominus noster mandat gentes levare contra canes Tartaros penes dominum wayuodam, ergo ad decimum quintum diem cum nobis <sitis>², quia caput perdetis. Nec secus facturi. Datum in Nyaláb, prima die in Pascha domini, anno eiusdem M^{mo} CCC^{mo} LII^{mo}

<Pe verso:> Discreto viro et honesto domino Petro, castellano de Sasvar, nobis diligendo, serium mandatum.

Nicolae de Zyrma, comitele de Solnoc, căpitanul <oastei>.

Să știți că ilustrul rege și domn al nostru a poruncit să se adune oaste împotriva cîinilor de tătari. Deci, peste cincisprezece zile, să fiți împreună cu noi lângă domnul voievod. Altfel să nu faceți, căci veți pierde capul.

De la Nyaláb, în ziua dintîi a Paștilor domnului, în anul aceleuiași o mie trei sute cincizeci și doi.

<Pe verso:> Poruncă de seamă chibzuitului și cîstitutului bărbat domnul Petru, castelanul de Sásvár, iubitul nostru.

Arh. Naț. Magh., Arh. fam. Szirmay sau Ujhelyi; în 1810 actul se afla în arhiva familiei Szirmay.

Orig. hîrtie, cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: Szirmay, *Not. comit. Ugochiensis*, 11; *Fejér*, IX/2, 206; *Hurmszaki—Densușianu*, I/2, 22.

¹ Corect: *quod*.

² În textul publicat lipsește.

110

1352 aprilie 11, Buda.

Lodovicus, dei gratia rex Hungarie, fidelibus suis, capitulo Waradyensis ecclesie, salutem et gratiam. Dicitur nobis in persona Johannis, filii Petri de Chahol, quod ipse in dominium possessionis sue, Raph vocate, in comitatu de Zonuk existentis, ordine iudiciario de novo recipient¹, legitime vellet introire. Quare fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente, Ladizlaus, filius Guth de Od, vel Johannes, filius eiusdem, aut Dominicus magnus de Boxa, seu Symon de eadem, aliis absentibus, homo noster, presentibus vicinis et commetaneis dicte possessionis, legitime convocatis, ad faciem eiusdem accedendo, per veras suas metas et anti-

quas, novas iuxta veteres, ubi necesse fuerit, erigi et reambulari faciendo, ipsum Johannem in dominium predictae possessionis introductum et statutum ipsam eidem Johanni perpetuo possidendam iure quo ad ipsum dignoscitur pertinere, si non fuerit contradictum; contradictores vero, si qui fuerint, citet ipsos contra eundem ad presenciam Nicolai Konth woyuode, ad terminum competentem. Et post hec, seriem totius facti eidem Nicolao woyuode fideliter rescribatis.

Datum Bude, quarta feria proxima post festum Passce¹, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo secundo.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, credincioşilor săi din capitulul bisericii din Oradea, sănătate şi milostivire.

Ni se spune în numele lui Ioan, fiul lui Petru de Cehăluţ, că el vrea, potrivit legii, să intre în stăpînirea moşiei sale numite Raph, aflătoare în comitatul Solnoc, pe care a primit-o din nou prin rînduiala judecătorească. De aceea, punem în vedere şi poruncim cu tărie credinţei voastre să trimiteţi pe omul vostru vrednic de crezare, ca om de mărturie, în faţa căruia omul nostru Ladislau, fiul lui Guth de Dioşod, sau Ioan, fiul aceluiaşi, ori Dominic cel Mare de Bocşa, sau în lipsa acestora, Simion tot de Bocşa, ducîndu-se la acea <moşie>, fiind de faţă vecinii şi megieşii numitei moşii, chemaţi în chip legiuit <şi> punînd să se hotărînicească după adevăratele şi vechile ei semne de hotar, şi să se ridice unde va fi nevoie semne noi lîngă cele vechi, să-l pună pe acel Ioan în stăpînirea numitei moşii, iar pe aceasta s-o dea acelui Ioan, spre a o stăpîni pe veci, cu dreptul cu care se ştie că ţine de el, dacă nu va fi împotrivire. Iar dacă vor fi împotrivitori să-i cheme <să stea> faţă cu acela, înaintea voievodului Nicolae Konth, la sorocul potrivit.

Şi după acestea să răspundeţi în scris <şi> întocmai acelui voievod Nicolae cum s-a desfăşurat întreaga pricină.

Dat la Buda, în miercuria de după sărbătoarea Paştilor, în anul domnului o mie trei sute cincizeci şi doi.

Arh. Stat Cluj-Napoca, Arh. fam. Gyulai-Kúrn.

Transumpt în actul capitolului de Oradea din 1 mai 1352, nr. 116.

¹ Astfel în orig.

Capitulul din Oradea raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, la porunca acestuia din 21 martie 1352 că, în urma cercetărilor făcute de trimisul regelui şi de omul de mărturie al capitolului, Pavel, preot de strană şi slujitor al altarului sfîntului Ioan apostolul şi evanghelistul, s-a constatat că Toma de Biri a luat vamă în mod silnic de la iobagii lui Ladislau, fiul lui Ioan Lenghel de Nagysemyén, cu prilejul tîrgului ţinut în satul Kálló, iar cînd Ladislau a voit să-l oprească, l-a înjurat şi a vrut să-l omoare.

Arh. Naţ. Magh., Arh. fam. Kállay, nr. 1 013.

Orig. hîrtie, cu fragmente de pecete de închidere aplicată pe verso şi cu un fragment de *caput sigilli*.

REGESTE: Kállay, II, p. 14 nr. 1 089.

Ludovic I. regele Ungariei, întărește, la cererea magistrului Ioan, lectorul bisericii din Arad, fiul lui Nicolae zis Aprod de Touthsolyumus, și a fraților săi după mamă, Ștefan și Blasiu, actul comitelui Toma, judele curții regale, din 8 decembrie 1351 (nr. 84), cu privire la stăpânirea moșiei Touthsolyumus. În lista demnitarilor, între alții, Dumitru, episcopul de Oradea, Andrei, episcopul Transilvaniei, Toma, episcopul de Cenad; Nicolae, fiul lui Laurențiu, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, Nicolae, banul Severinului.

Arh. Naț. Magh., Dl. Colecția Jankovich.
EDIȚII: *Fejér*, IX/3, p. 662–665.

Lodouicus, dei gratia rex Hungarie, fidelibus suis, capitulo Waradiensis, salutem et gratiam. Dicunt nobis discreti viri magistri Ladislaus et Vincencius, archydyaconi et canonici ecclesie Transilvane, in persona venerabilis in Christo patris domini Andree, eadem et apostolica gratia episcopi Transilvani, domini et prelati ipsorum, quod quamplures littere et litteralia instrumenta, super possessionibus et iuribus dicte ecclesie eiusdem confecta et emanata, in vestra sacristia seu conservatorio ecclesie vestre reposita haberentur, quorum alia paria ab eodem casu alienata exstitissent. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus quatenus, paria predictarum litterarum et litteralium munimentorum in vestra sacristia seu conservatorio ecclesie vestre diligenter requiri et reinveniri ac de verbo ad verbum transscribi faciendo, copiam eorundem eidem concedatis ad cautelam, caventes tamen ne fraus et dolus interveniat in hac parte.

Datum Bude, in festo beati Georgii martyris, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo secundo.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, credincioșilor săi, capitlului de Oradea, mîntuire și milostivire.

Ne spun nouă chibzuții bărbați, magistrii Ladislau și Vincențiu, arhidiaconi și canonici ai bisericii Transilvaniei, în numele venerabilului întru Hristos părinte domnul Andrei, din aceeași milă și din cea apostolică episcopul Transilvaniei, domnul și prelatul lor, că în sacristia voastră sau în arhiva bisericii voastre s-ar afla în păstrare foarte multe scrisori și acte scrise, întocmite și date cu privire la moșiile și drepturile zisei sale biserici, din care celelalte exemplare au fost înstrăinate prin aceeași întîmplare.

Cu privire la aceasta punem în vedere și poruncim cu tărie credinței voastre ca, punînd să se caute cu luare aminte, să se găsească în sacristia voastră sau în arhiva bisericii voastre exemplarele pomenitelor scrisori și acte scrise și punînd să se transcrie din cuvînt în cuvînt, să-i dați lui spre cheazășie copia lor, ferindu-vă însă să nu se facă vreo înșelăciune și vicleșug în privința aceasta.

Dat la Buda, la sărbătoarea fericitului mucenic Gheorghe, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădița 1 nr. 129, 130, 131 și lădița 5 nr. 650 și 651. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1348.

Transumpt în actul capitl. din Oradea, din 8 mai 1352, nr. 119.

EDIȚII: *Ub.*, II, 85.

REGESTE: Beke, *Erd. kápt.*, nr. 129.

⟨L⟩odovicus, dei gratia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex, princeps Salernitanus et honoris Montis Sancti Angeli dominus, omnibus Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris, presentium notitiam habituris, salutem in omnium salvatore. Ordo suadet equitatis et ad apicem pertinet excellentie regalis, ut ea que rite precesserunt illibata conserventur, et que a suis fidelibus iuste petentur ad exauditionis gratiam admittantur. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire quod, accedendo in nostre maiestatis presentiam Abraam, filius Dyonisii de Gerla, fidelis noster, exhibuit nobis quasdam duas litteras privilegiales, unam videlicet honorabilis capituli ecclesie Waradyensis, et aliam magnifici viri Nicolai, regni nostri palatini et iudicis Comanorum, super distinctione metarum inter possessiones eiusdem Abraam, Gerla et Mortunteluke vocatas, ac possessionem Sancti Spiritus, necnon possessionem Jeneu vocatam, ad castrum Dezne vocatum spectantem, erectarum confectas, tenorum infrascriptorum, supplicans nostre celsitudini exinde humiliter et devote, ut easdem acceptare et approbare nostroque pro eodem dignaremur privilegio confirmaret. Quarum unius, videlicet ipsius capituli Waradyensis, tenor talis est: ⟨*Urmează actul capîtlului din Oradea, din 27 mai 1347*⟩. Item alterius littere privilegialis, scilicet predicti domini palatini, tenor dinoscitur esse talis: ⟨*Urmează actul palatînului Nicolae, din 15 octombrie 1349*⟩.

Nos itaque, iustis et legitimis petitionibus prefati Abraam, filii Dyonisii, nostre maiestati porrectis, favorabiliter inclinati, predictas duas litteras privilegiales predictorum capituli Waradyensis et domini Nicolai palatini, distinctiones metarum predictarum possessionum in se modo quo supra explicant, de verbo ad verbum quoad omnes sui continentias presentibus inseri facientes, acceptamus, approbamus et regia auctoritate ratificamus, de beneplacitaque serenissime principisse domine Elizabet, inclite regine Hungarie, genitricis nostre karissime, voluntate ac consilio prelatorum et baronum nostrorum prematuro, simulcum distinctionibus et innovationibus metarum preallegatarum possessionum, prout eedem distinctiones metarum earundem possessionum, in tenoribus iamdictarum litterarum existentes, rite et legitime haberi dinoscuntur, Abrahe, filio Dyonisii, quoad suas possessiones, et suis heredibus ac successoribus universis, salvis iuribus alienis, de plenitudine regie potestatis presentis scripti patrocínio confirmamus. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras nostras privilegiales, pendentis et autentici sigilli nostri duplicis munimine roboratas.

Datum per manus venerabilis in Christo patris domini Nicolai, eadem et apostolice sedis gratia episcopi Zagrabyensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno domini M^{mo}CCC^{mo} L^{mo} secun-

do, quarto Kalendas mensis maii, regni autem nostri anno undecimo. Venerabilibus in Christo patribus et dominis Nicolao Strygoniensi, locique eiusdem comite perpetuo, et Dominico Spalatensi archiepiscopis, fratre Dyonisio archielecto Colocensi, Nicolao Agryensi, Demetrio Varadyensi, Andrea Transylvano, Colomano Jauriensi, Nicolao Quinqueecclesiensi, Mychaele Wachyensi, Johanne Wesprymensi, Thoma Chanadyensi, fratribus Thoma Syrimyensi, Peregrino Boznensi, Blasyo Tininyensi et Stephano Nitriensi episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus; magnificis baronibus Nicolao palatino et iudice Comanorum, Nicolao woyuda Transylvano, Oliverio magistro tavarnicorum nostrorum et iudice curie reginalis, Thoma iudice curie nostre, Stephano totius Sclavonie et Croatiae, Dominico de Machou et Nicolao de Zeurino banis, Paulo magistro tavarnicorum reginalium, Bartolomeo pincernarum, Leukus dapiferorum, Dyonisio agazonum et Teuteus ianitorum nostrorum ac Johanne dapiferorum reginalium magistris, Symone comite Posoniensi et aliis quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

⟨L⟩udovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, Dalmației, Croației, Ramei, Serbiei, Galiției, Lodomeriei, Cumaniei și Bulgariei, principe de Salerno și domn al ținutului Muntele Sant' Angelo, tuturor credincioșilor întru Hristos, atât celor de acum cât și celor viitori, care vor lua cunoștință de ⟨scrisoarea⟩ de față, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Rînduiala dreptății cere acest lucru și este în sarcina înălțimii maiestății regești ca cele ce s-au săvîrșit mai de mult după lege să fie păstrate neștirbite, și cele ce se cer pe drept de către credincioși să fie primite spre milostivă împlinire.

Vom deci să ajungă prin aceste rînduri la cunoștința tuturor că venind înaintea noastră Avram, fiul lui Dionisie de Gherla, credinciosul nostru, ne-a înfățișat două scrisori privilegiale avînd cuprinsul mai jos arătat ⟨și⟩ anume una a cîstitutului capîtlu al bisericii din Oradea și alta a măritului bărbat Nicolae, palatinul regatului nostru și jude al cumanilor, ce au fost întocmite cu privire la semnele de hotar deosebitoare, ridicate între moșiile pomenitului Avram, numite Gherla și Mortunteluke, și moșia Sfîntul Duh, precum și moșia numită Ineu, ce ține de cetatea numită Dezna, rugînd deci prea plecat și smerit înălțimea noastră ca să ne milostivim a le primi și încuviința și a le întări pentru el cu privilegiul nostru. Iar cuprinsul uneia din ele, anume al aceleia a pomenitului capîtlu din Oradea este acesta : *⟨Urmează actul capîtlului din Oradea, din 27 mai 1347 — DIR — C, veac XIV, vol. IV. p. 362—364⟩*. De asemenea, cuprinsul celeilalte scrisori privilegiale, anume aceea a sus-zisului domn palatin, se știe că este acesta : *⟨Urmează actul palatinului Nicolae din 15 octombrie 1349 — DIR — C, veac XIV, vol. IV. p. 509—510⟩*.

Noi, așadar, ascultînd cu bunăvoință cererile drepte și legiuite ale amintitului Avram, fiul lui Dionisie, îndreptate către maiestatea noastră, primim, încuviințăm și consfințim prin puterea regească și din bunăvoința prealuminatei principese, a doamnei Elisabeta, mărita regină a Ungariei, preascumpa noastră mamă, și după chibzuitul sfat al prelaților și baronilor noștri, sus-zisele două scrisori privilegiale, ale pomenitului capîtlu din Oradea și ale domnului Nicolae palatinul, în care se lămuresc semnele deosebitoare

ale hotarelor moșiilor mai sus-pomenite, așa cum <se spune> mai sus, punînd să fie trecute în scrisoarea de față, din cuvînt în cuvînt, în întreg cuprinsul lor, dimpreună cu semnele deosebitoare și cu înnoirile hotarelor moșiilor mai sus-pomenite, întrucît se știe că acele semne deosebitoare de hotar ale acelor moși, cuprinse în sus-zisele scrisori, sînt socotite drepte și legiuite, și din plinătatea puterii regești <și> prin ocrotirea scrisorii de față întărim <acele scrisori> cu privire la moșiile sale, lui Avram, fiul lui Dionisie, și moștenitorilor săi și tuturor urmașilor lor, fără știrbirea drepturilor altora.

Spre amintirea și veșnica trăinicie a acestui lucru am dat scrisoarea noastră privilegială de față, întărită cu puterea dublei noastre peceti atîrnate și autentice.

Dat de mîna venerabilului întru Hristos părinte domnul Nicolae, din aceeași milă și din aceea a scaunului apostolic, episcop de Zagreb, vicecancelar al curții noastre, iubitul și credinciosul nostru, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi, în ziua a patra înainte de calendele lunii mai, iar în al domniei noastre al unsprezecelea an. Venerabilii întru Hristos părinți și domni Nicolae, arhiepiscopul de Strigoni, comite perpetuu al acelui loc, și Dominic, arhiepiscopul de Spalato, fratele Dionisie, arhiepiscopul ales de Caloce, și episcopii Nicolae de Agria, Dumitru de Oradea, Andrei al Transilvaniei, Coloman de Győr, Nicolae de Pécs, Mihail de Vaț, Ioan de Vesprim, Toma de Cenad, frații Toma al Sirmului, Peregrin al Bosniei, Blasiu de Knin și Ștefan de Nitra, păstorind în chip fericit bisericile lui Dumnezeu; măriții baroni Nicolae, palatinul și jude al cumanilor, Nicolae, voievodul Transilvaniei, Oliveriu, marele nostru vistier și jude al curții reginei, Toma, judele curții noastre, Ștefan, banul întregii Slavonii și al Croației, Dominic, ban de Mačva, și Nicolae, banul Severinului, Pavel marele vistier al reginei, Bartolomeu, marele nostru comis, și Teuteus, marele nostru ușier, și Ioan, marele stolnic al reginei, Simion, comitele de Pojon, și alți mulți ținînd comitatele și dregătoriile regatului nostru.

Arh. Stat Cluj-Napoca, Arh. fam. Bánffy (B.C.U. 58).

Orig. perg., pecetea atîrnată cu șnur de mătase de culoare roz lipsește.

EDIȚII: Bánffy, I. p. 179–181.

115] **1352 mai 1** (*octavo die termini prenotati: octavis festi beati Georgii martiris*), **Buda.**

Toma, judele curții regelui Ludovic, dă de știre că în procesul dintre Filip, prepozitul bisericii de Oradea, și Andrei de Kystarkan pe de o parte, și Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, dimpreună cu slujitorii săi Ioan, fiul lui Blasiu, și Ștefan, fratele acestuia, pe de altă parte, învinuiți că au luat cu silnicie niște boi ai prepozitului Filip și ai lui Andrei, de pe moșia lor Maraza, a hotărît ca Ioan, fiul lui Ladislau, să se înfățișeze, împreună cu alți cinci nobili, pentru a depune jurămint că atît el cît și oamenii săi sînt nevinovați de învinuirea ce li se aduce. Se amintește scrisoarea de imputernicire a capitlului de Oradea.

Arh. Naț. Magh., Arh. fam. Zichy, I. b., 211.

Orig. hîrtie, cu fragmentele unei peceti mai mari și a unei peceti inelare, aplicate pe verso.

EDIȚII: Zichy, II, p. 480–481.

Magnifico viro, domino Nicolao Konth, woyuoda Transsilvano, amico eorum, capitulum ecclesie Waradiensis amicitiam paratam debito cum honore. Vestra noverit magnificentia, quod nos litteras excellentissimi principis domini Lodovici, dei gratia illustrissimi regis Hungarie, domini nostri maiori sigillo suo consignatas honore quo decuit recepimus in hec verba: <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 11 aprilie 1352 nr. 110>. Nos qui¹ mandatis eiusdem domini nostri regis obedire cupientes, ut tenemur, unacum predicto Johanne, filio Guth, homine ipsius domini nostri regis, virum discretum Thomam, sacerdotem chori ecclesie nostre et rectorem altaris beati Gregorii pape, transmisimus ad predicta mandata iamdicti domini nostri regis fideliter exsequenda. Qui demum ad nos reversi et per nos requisi² nobis concorditer retulerunt, quod ipsi sabbato proximo post festum beati Georgii martiris proxime preteritum ad faciem predicti possessionis Raph vocate pariter accessissent et universis vicinis et commetaneis eiusdem legitime convocatis eandem possessionem Raph per suas veras metas et antiquas reambulassent, reamblatam³ et nemine penitus contradicatore existente statuissent <eidem ma>gistro⁴ Johanni filio Petri de Chahol perpetuo possidendam, introducentes eundem in plenum dominium possessionis memorate eo iure <quo ad ipsum>⁴ dignoscitur <pertinere>⁵, novas autem metas iuxta veteres imo non erexissent, quia Petrus filius Michaelis officialis nobilis v<iri . . .>⁶ de villa <Maryta dixisset>⁵ quod a parte eiusdem possessionis Maryta sine scitu domini sui novas metas erigere permittere <non presummeret>⁷, tamen <eiusdem possessionis>⁵ Raph in nullo contradiceret, sed sicut ceteri commetanei eiusdem plenum consensum preberet pariter et <assensum. Datum>⁵ in festo apostolorum <Philippi et Jacobi>⁸ beatorum, anno prenotato.

<Pe verso :> Magnifico viro, domino Nicolao Kont, woyude¹ Transsilvano, pro nobili viro magistri Johanne de Chahul, statutoria.

Măritului bărbat, domnului Nicolae Konth, voievodului Transilvaniei, prietenului lor, capitlul bisericii de Oradea, cu toată prietenia și cu cinstea cuvenită.

Să știe mărirea voastră că noi am primit cu cinstea cuvenită scrisoarea preainălțatului nostru principe, domnul Ludovic, din mila lui Dumnezeu preailustrul rege al Ungariei, stăpînul nostru, întărită cu pecetea sa cea mare, avînd acest cuprins: <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 11 aprilie 1352, nr. 110>.

Noi, dorind să ascultăm, precum sîntem datori, poruncile domnului nostru regele, am trimis pentru ducerea la îndeplinire întocmai a pomenitelor porunci ale sus-zisului domn al nostru regele, împreună cu sus-pomenitul Ioan, fiul lui Guth, omul domului nostru regele, pe chibzuitul bărbat Toma, preot în strana bisericii noastre și slujitor al altarului fericitului papă Grigore.

Aceștia, întorcîndu-se apoi la noi, și fiind întrebați de noi, ne-au spus într-un glas că în sîmbăta de după sărbătoarea fericitului mucenic Gheorghe de curînd trecută⁹ au mers împreună la sus-pomenita moșie numită Raph, și chemînd în chip legiuit pe toți vecinii și megieșii acelei <moșii> au hotărni-

cit moșia Raph potrivit adevăratelor și vechilor ei semne de hotar, și după ce au hotărnicit-o, neivindu-se chiar nimeni ca împotrivor, au statornicit-o acelui magistru Ioan, fiul lui Petru de Cehăluț, punîndu-l pe el în deplina stăpînire a pomenitei moșii ca s-o stăpînească pe veci cu acel drept cu care se știa că ține de el, însă semne noi de hotar lîngă cele vechi n-au mai ridicat, deoarece Petru, fiul lui Mihail, slujbașul nobilului <bărbat...> din satul Marghita a spus că nu îndrăznește să îngăduie ridicarea de noi semne de hotar dinspre moșia Marghita fără știrea stăpînului său; totuși nu s-a împotrivot întru nimic la trecerea în stăpînire a moșiei Raph, ci și-a dat învoirea și încuviințarea deplină, la fel cu ceilalți megieși ai acelei <moșii>.¹

Dat la sărbătoarea fericitilor apostoli Filip și Iacob, în anul mai sus-pomenit.

<Pe verso:> Măritului bărbat, domnului Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, scrisoare de punere în stăpînire pentru nobilul bărbat magistrul Ioan de Cehăluț.

Arh. Stat Cluj-Napoca, Arh. fam. Gyulay-Kúun.

Orig. perg., foarte deteriorat, cu pete și lacune și cu urme de pecete aplicată pe verso.

-
- ¹ Astfel în orig.
 - ² Corect: *requisiti*.
 - ³ Corect: *reambulatumque*.
 - ⁴ Rupt 2 cm, întregit după sens.
 - ⁵ Rupt 3 cm, întregit în parte după sens.
 - ⁶ Rupt 1 cm., întregit în parte după sens.
 - ⁷ Rupt și pată de umezeală 3 cm, întregit în parte după sens.
 - ⁸ Rupt 3 cm întregit pe baza contextului.
 - ⁹ 28 aprilie.

117

1352 mai 1, <Oradea>.

Capitulum ecclesie Waradiensis, universis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis, salutem in omnium. salvatore. Ad universorum noticiam, tam presencium quam futurorum, harum serie volumus pervenire quod, accedentes ad nostram presenciam vir nobilis magister Johannes, filius Petri de Chahul, ab una parte, ex altera vero Michael, filius Deseu, et Johannes, filius Ladislai fratris eiusdem patruelis, nobiles de Syma, prodixerunt et exhibuerunt coram nobis litteras privilegiales magnifici viri, domini Nicolai, regni Hungarie palatini et iudicis Cumanorum, formam pacis et concordie inter eos facte continentes, petentes nos cum instancia ut eadem transscribi et nostris litteris privilegialibus inseri faceremus, ad hoc videlicet ut eadem reformacio pacis et ordinacio facta inter ipsos solidus¹ roboretur et irretractabilis existat possessionumque perpetuacio in eisdem litteris contenta valeat perdurare. Quarum tenor per omnia talis est: <Urmează actul lui Nicolae, palatinul Ungariei, din 31 martie 1352, nr. 108.>

Nos igitur, iustis petitionibus earumdem parcium gratum prebentes assensum, eadem litteras de verbo ad verbum perlegentes, omni suspicione carentes reperiendo, transscribi fecimus, et eandem reformationem pacis

124

testimonio presencium approbamus; et quia in eisdem litteris domini palatini metalis distinccio possessionariarum porcionum predictarum non continebatur, ideo eedem partes pari voluntate, presentibus hominibus eiusdem domini palatini, videlicet magistro Chaak, filio Michaelis de Darah, et nostro, scilicet viro discreto Thoma, sacerdote chori ecclesie nostre et rectore altaris beati Gregorii pape, cum litteris eiusdem domini palatini, universis vicinis et commetaneis earundem convocatis, presente eciam Ladislao, filio Michaelis de Mycola, fratre patruelis eiusdem Michaelis, filii Deseu, et consenciente, easdem quantum ad loca sessionalia hoc modo distinxissent: nam vicus simplicis ordinis, in predicta possessione Zarazberuk a parte orientali adiacens, in porcionem eiusdem Michaelis, filii Deseu, devenisset, sicut antea exstiterat, perpetuo possidendus, alter vero vicus oppositus, a parte occidentali adiacens, duabus metis, in medio eiusdem vici erectis, in duas partes distinctus exstitisset, cuius medietas, protensa ab eisdem metis versus plagam meridionalem ad quendam ryvulum Eger dictum, ubi essent due mete terre, in porcionem eiusdem Johannis, filii Ladislai, devenisset, alia vero medietas eiusdem vici, protensa ab eisdem duabus metis versus septentrionem, usque duas metas terreas, in ius et proprietatem prefati magistri Johannis, filii Petri de Chahul, pervenisset similiter perpetuo possidenda; hoc eciam expresso quod idem Michael in utroque fine vici in proprietatem suam devoluti duplicato ordine poterit iobagiones collocare; e converso autem tam idem magister Johannes, filius Petri, quam prefatus Johannes, filius Ladislai, in extremitatibus suarum porcionum reflectendo versus occidentem, poterunt quantoscunque voluerint iobagiones collocare ordine duplicato; terras vero usuales communi usui deputassent, sicut actenus² eisdem usi exstitissent, et si in aliquo loco alio eiusdem possessionis ullo unquam tempore iobagiones locaverint, extunc medietas eorundem locorum sessionalium erit Michaelis supradicti, alia vero medietas divisa in duas, partim erit magistri Johannis, filii Petri prenotati, partim vero Johannis, filii Ladislai memorati; hoc eciam expresso quod, quandocunque terras usuales quicunque ex ipsis dividere voluerit, nullus ex eis eandem divisionem possit impedire, sed simul easdem dividere tenebuntur, quarum medietatem Michael supradictus possidebit, quartam vero partem Johannes, filius Ladislai, aliam quartam partem magister Johannes, filius Petri memoratus; adiecerunt eciam iidem homines, domini palatini et noster, quod dum eedem possessionarie porciones, in litteris predicti domini palatini expresse, supradictis partibus vigore litterarum ipsius domini palatini statute exstitissent. Thomas, filius Pauli, filii Ropheyn, personaliter ibi exstitisset, et in nullo eisdem contradixisset, sed plenum consensum statucioni predicte possessionarie porcionis, in eadem Syma habite, prebuisset. In cuius rei memoria, firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras nostras privilegiales pendentis, sigilli nostri munimine roboratas.

Datum in festo apostolorum Philippi et Jacobi beatorum, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo secundo; discretis viris Philippo preposito, Benedicto lectore, Ladislao cantore, Gregorio custode, canonicis ac magistris ecclesie nostre salubriter existentibus.

<Pe verso de o mină de la începutul secolului al XVI-lea:> Medietas possessionis Zaraz Berek a parte septentrionali habita per magistrum Johannem, filium Petri de Chahol, lege est adepta.

Capitulul bisericii de Oradea tuturor credincioșilor întru Hristos care vor vedea scrisoarea de față, mîntuire întru mîntuitorul tuturor. Prin rîndurile acestea voim să ajungă la cunoștința tuturor, atît a celor de față cît și a celor viitori, că venind înaintea noastră nobilul bărbat, magistrul Ioan, fiul lui Petru de Cehăluț, pe de o parte, iar pe de alta Mihail, fiul lui Desideriu, și Ioan, fiul lui Ladislau, vărul lui, nobili de Syma, au arătat și au înfățișat înaintea noastră o scrisoare privilegială a măritului bărbat, domnul Nicolae, palatinul țării Ungariei și jude al cumanilor, care conținea cuprinsul împăcării și înțelegerii făcute între ei, cerîndu-ne cu stăruință să punem să se transcrie acea <scrisoare> și să se treacă în scrisoarea noastră privilegială și anume pentru aceasta, ca împăcarea și rînduiala aceasta făcută între dînșii să fie mai tare întărită și să fie nestrămutată și rînduiala făcută pe veci cu moșiile, cuprinsă în acea scrisoare, să poată dăinui. Cuprinsul acelei <scrisori> este în întregime acesta: *<Urmează actul lui Nicolae, palatinul Ungariei, din 31 martie 1352 nr. 108>*.

Noi, așadar, dîndu-ne binevoitoarea învoire la dreptele cereri ale acelor părți, citind acea scrisoare din cuvînt în cuvînt <și> găsind-o lipsită de orice bănuială, am pus să fie transcrisă și încuviințăm cu mărturia scrisorii de față acea împăcare; și deoarece în acea scrisoare a domnului palatin nu era cuprinsă despărțirea prin semne de hotar a sus-ziselor părți de moșie, de aceea părțile, într-un singur cuget, de față cu omul acelui domn palatin și anume cu magistrul Chaak, fiul lui Mihail de Dara, și cu omul nostru, și anume cu chibzuitul bărbat Toma, preot în strana bisericii noastre și slujitor al altarului fericitului papă Grigore, după chemarea, în temeiul scrisorii acelui domn palatin, a tuturor vecinilor și megieșilor lor și fiind de față și Ladislau, fiul lui Mihail de Micula, vărul acelui Mihail, fiul lui Desideriu, și dîndu-și și el încuviințarea, și-au despărțit acele <părți de moșie> în felul următor în ceea ce privește locurile de sesii:

Ulița cu un singur rînd de case, aflătoare pe sus-zisa moșie Bercu spre răsărit, a ajuns în partea lui Mihail, fiul lui Desideriu, așa cum fusese și înainte, ca s-o stăpînească pe veci, iar cealaltă uliță din față, aflătoare spre apus, a fost despărțită în două părți prin două semne de hotar, ridicate în mijlocul acelei ulițe, jumătatea acesteia, ce se întinde de la acele semne de hotar spre miazăzi, pînă la un pîriu numit Agriș, unde erau două movile de hotar, a ajuns în partea lui Ioan, fiul lui Ladislau, iar cealaltă jumătate a acelei ulițe, ce se întinde de la cele două semne de hotar, spre miazănoapte, pînă la două movile de hotar, a ajuns în dreptul și proprietatea sus-zisului magistrul Ioan, fiul lui Petru de Cehăluț, ca s-o stăpînească de asemenea pe veci, cu arătarea anume că acel Mihail va putea așeza iobagi la amîndouă capetele uliței ajunse în stăpînirea sa, făcînd încă un rînd <de case>; la rîndul lor, atît magistrul Ioan, fiul lui Petru, cît și sus-zisul Ioan, fiul lui Ladislau, vor putea așeza oricît de mulți iobagi vor voi la capetele părților lor, așezate spre apus, făcînd încă un rînd <de case>. Iar pămînturile de folosință le-au lăsat în folosința comună, așa cum s-au folosit de ele și pînă acum; și dacă vreodată ei vor așeza iobagi în vreun alt loc al acelei moșii, atunci jumătatea acestor locuri de sesii va fi a sus-zisului Mihail, iar cealaltă jumătate, împărțită în două, va fi o parte a pomenitului magistrul Ioan, fiul lui Petru, iar o parte a pomenitului Ioan, fiul lui Ladislau; încă cu această arătare că, oricînd orișicine dintre ei vor voi să împartă pămînturile de folosință, nici unul dintre ei să nu poată împiedica acea împărțire,

ci ei vor fi datori să împartă împreună acele <pămînturi>, iar din ele jumătate o va stăpîni sus-zisul Mihail, iar a patra parte Ioan, fiul lui Ladislau, și cealaltă pătrime, pomenitul magistru Ioan, fiul lui Petru. <Cei doi> oameni, <acela> al domnului palatin și acela al nostru, au mai adăugat că, atunci cînd acele părți de moșie arătate în scrisoarea amintitului domn palatin au fost date în stăpînire sus-ziselor părți, în temeiul scrisorii domnului palatin, Toma, fiul lui Pavel, fiul lui Ropheyn, se afla însuși acolo, și nu li s-a împotrivit întru nimic, ci și-a dat încuviințarea deplină dării în stăpînire a sus-zisei părți de moșie aflătoare în acea <moșie> Syma. În amintirea și spre veșnica trăinicie a acestui lucru am dat scrisoarea noastră privilegială de față, întărită cu puterea peceții noastre.

Dat la sărbătoarea fericitilor apostoli Filip și Iacob, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi, pe cînd viețuiau întru mîntuire chibzuții bărbați: Filip prepozitul, Benedict lectorul, Ladislau cantorul și Grigore custodele, canonici și magistri ai bisericii noastre.

<Pe verso, de o mîină de la începutul secolului al XVI-lea:> Jumătate din moșia Bercu, aflătoare în partea de miazănoapte, a fost dobîndită după lege de magistrul Ioan, fiul lui Petru de Cehăluț.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 270 și 4 271. Fotocopii la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1352. Orig. perg., cu pecete atîrnată cu șnur de mătase de culoare verde-roz.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 580—585.

Textul s-a păstrat și în formă de transumpt în actul lui Petru de Peren, comitele securilor și comite de Maramureș, emis la 14 iunie 1406, Dl. 4 271.

¹ Corect: *solidius*.

² Astfel în orig.

<C>apitulum ecclesie Waradyensis, universis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam, tam presentium quam futurorum, harum serie volumus pervenire quod litteras serenissimi principis domini Lodouici, dei gratia illustris regis Hungarie, nobis directas sumpmo cum honore recepimus in hec verba: <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 24 aprilie 1352, nr. 113>. Nos igitur, mandatis eiusdem domini nostri regis obedire cupientes, ut tene-mur, predicta instrumenta supradicti domini episcopi Transiluvani in sacris-tia et in conservatorio nostro secreto, ubi fuerunt deposita et diligenter conservata, reinvenimus reinventaque de verbo ad verbum perlegimus et perlecta transcribi fecimus transscriptumque eorundem, pendentis sigilli nostri munimine roborando, iuxta mandatum regium transmisimus domino episcopo memorato; quorum instrumentorum unius paris tenor per omnia talis est: <Urmează actul capitulului din Oradea din 29 iulie 1343, DIR—C, veac XIV, vol. IV p. 612—613, nr. 171>. Factaque huiusmodi transscrip-tione et transmissione eorundem instrumentorum domino episcopo preli-bato, originalia eorundem instrumentorum reposuimus in nostro conser-vatorio memorato. Datum in quindenis festi beati Georgii martiris, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo secundo; discretis viris Philippo prepo-

sito, Benedicto lectore, Ladizlao cantore, eodem Gregorio custode, canonicis et magistris ecclesie <nostre, salubriter existentibus>¹.

Capitulul bisericii din Oradea tuturor credincioşilor întru Hristos care vor vedea scrisoarea de faţă, mîntuire întru mîntuitorul tuturor. Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoştinţa tuturor, atît a celor de faţă, cît şi a celor viitori, că noi am primit cu cea mai mare cinste scrisoarea prea luminatului principe, domnul Ludovic, din mila lui Dumnezeu ilustrul rege al Ungariei, trimisă nouă <şi> avînd cuprinsul acesta : <Urmează actul lui Ludovic regele Ungariei, din 24 aprilie 1352, nr. 113>. Noi aşadar, dorind să dăm ascultare poruncilor domnului nostru rege, aşa cum sîntem datori, am găsit mai sus zisele acte ale pomenitului domn episcop al Transilvaniei în sacristia sau arhiva secretă în care fuseseră depuse şi păstrate cu grijă, şi, după ce le-am găsit le-am citit din cuvînt în cuvînt şi, odată citite, am pus ca ele să fie transcrise şi, întărind transcrierea lor cu puterea peceţii noastre atîrnate, am trimis-o, potrivit poruncii regeşti, domnului episcop mai sus însemnat ; cuprinsul unui exemplar a acestor acte este în întregime acesta : <Urmează actul capitulului din Oradea din 29 iulie 1343 ; DIR—C, veac XIV, vol. IV, p. 146—148, nr. 171>. După ce s-a făcut această transcriere şi trimitere a acelor acte domnului episcop mai sus însemnat, originalele acestor acte le-am pus la loc în amintita noastră arhivă.

Dat la cvindenele sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe, în anul domnului o mie trei sute cincizeci şi doi ; pe cînd vieţuiau întru mîntuire chibzuîţii bărbaţi : Filip prepozit, Benedict lector, Ladislau cantor, acelaşi Gîrgore custode, canonici şi magiştrii ai bisericii noastre.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădiţa 5, nr. 652.

Fotocopie la Inst. de ist. şi arh. Cluj-Napoca/1343.

Orig. perg., cu pecete atîrnată, ruptă dimpreună cu o bucată din pergament.

REGESTE: Beke, *Erd. kápt.* nr. 652.

¹ Rupt cca 4 cm, întregit pe baza documentului nr. 117.

<C>apitulum ecclesie Waradyensis, omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam, tam presentium quam futurorum, harum serie volumus pervenire quod litteras serenissimi principis domini Lodouici, dei gratia illustris regis Hungarie, nobis directas sumpmo cum honore recepimus in hec verba : <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 24 aprilie 1352, nr. 113>. Nos igitur, mandatis eiusdem domini nostri regis obedire cupientes, ut tenemur, predicta instrumenta supradicti domini episcopi Transilvani in sacristia et in conservatorio nostro secreto, ubi fuerant deposita et diligenter conservata, reinvenimus, reinventaque de verbo ad verbum perlegimus et perlecta trasscribi fecimus, transscriptumque eorundem pendentis sigilli nostri munimine roborando, iuxta mandatum regium transmisimus domino episcopo prenotato ; quorum instrumentorum unius paris tenor per omnia talist est : <Urmează actul capitulului din Oradea din 1 iunie 1344 ; DIR—C,

veac XIV, vol. IV, p. 625—626 nr. 242). Factaque huiusmodi¹ transcriptione et transmissione eorundem instrumentorum domino episcopo prenotato, originalia eorundem instrumentorum reposuimus in nostro conservatorio memorato. Datu(m in quin)denis² festi beati Georgii martiris, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo secundo; viris discretis Philippo preposito, Benedicto lectore, Ladislao cantore, (eodem Gregorio custode)³, canonicis ac magistris ecclesie nostre salubriter existentibus.

Capitulul bisericii din Oradea, tuturor credincioşilor întru Hristos care vor vedea scrisoarea de faţă, mîntuire întru mîntuitorul tuturor. Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoştinţa tuturor, atît a celor de faţă cît şi a celor viitori, că am primit cu cea mai înaltă cinste scrisoarea, trimisă nouă, a prea luminatului principe şi domn Ludovic, din mila lui Dumnezeu ilustrul rege al Ungariei, cu acest cuprins: <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 24 aprilie 1352, nr. 113>. Noi aşadar, dorind a ne supune poruncilor acelui domn şi rege al nostru, după cum sîntem datori, am regăsit acele acte ale sus-zisului domn episcop al Transilvaniei în sacristia şi în arhiva noastră secretă, unde fuseseră depuse şi păstrate cu grijă şi, regăsindu-le, le-am citit din cuvînt în cuvînt; după ce le-am citit, am pus ca ele să fie transcrise şi, întărind transcriptul lor cu puterea peceţii noastre atîrnate, le-am trimis, potrivit poruncii regeşti, domnului episcop mai sus însemnat. Cuprinsul unui exemplar din aceste acte este în întregime acesta: <Urmează actul capitulului din Oradea, din 1 iunie 1344; DIR—C, veac XIV, vol. IV, p. 191—192 nr. 242>. După ce s-a făcut această transcriere şi trimitere a celui act domnului episcop mai sus însemnat, originalul celui act l-am pus din nou în arhiva noastră amintită. Dat la cvindenele sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe, în anul domnului o mie trei sute cincizeci şi doi, pe cînd chibzuţii bărbaţi Filip prepozit, Benedict lector, Ladislau cantor, Grigore custode, canonici şi magiştri ai bisericii noastre, vieţuiau întru mîntuire.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădiţa 1 nr. 132. Fotocopie la Inst. de ist. şi arh. Cluj-Napoca/1352.

Orig. perg., pecetea atîrnată lipseşte.

REGESTE: Beke, *Erd. kápt.*, nr. 132.

¹ Astfel în orig.

² Rupt cca 3 cm, întregit după sens.

³ Rupt cca 4 cm, întregit pe baza actului nr. 118.

<C>apitulum ecclesie Waradyensis, universis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam tam presencium quam futurorum harum seria volumus pervenire quod litteras serenissimi principis domini Lodovici, dei gracia illustris regis Hungarie, nobis directas sumpmo cum honore recepimus in hec verba: <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei din 24 aprilie 1352, nr. 113>.

Nos, igitur, mandatis eiusdem domini nostri regis obedire cupientes, ut tene-
mur, predicta instrumenta supradicti domini episcopi Transilvani in sacris-
tia et in conservatorio nostro secreto ubi fuerant deposita et diligenter
conservata reinvenimus reinventaque de verbo ad verbum perlegimus
et perlecta transcribi fecimus, transcriptumque eorundem pendentis sigilli
nostri munimine roborando iuxta mandatum regium transmisimus domino
episcopo prenotato. Quorum instrumentorum unius paris tenor per omnia
talis est: *〈Urmează actul capitului din Oradea din 1 mai 1345, DIR—C, veac XIV, vol. IV, p. 638—639, nr. 307〉*. Factaque huiusmodi transcrip-
tione et transmissione eorundem instrumentorum domino episcopo preli-
bato, originalia eorundem instrumentorum reposuimus in nostro conserva-
torio memorato.

Datum in quindenis festi beati Georgii martyris, anno domini M^{mo}
CCC^{mo} quinquagesimo secundo. Viris discretis Philippo preposito, Benedicto
lectore, Ladislao cantore, predicto Gregorio custode, canonicis et magistris
ecclesie nostre salubriter existentibus.

〈Pe verso de aceeași mină:〉 Privilegium super possessionariam porcio-
nem Gald per comitem Adrianum, ecclesie beati Mychaelis archangeli
Transilvane, legata. *〈De altă mină din secolul al XV-lea〉*: Episcopo.

*〈C〉*apitulul bisericii de Oradea, tuturor celor ce cred în Hristos care
vor vedea scrisoarea de față, mîntuire întru mîntuitorul tuturor. Prin aceste
rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor, atît a celor de față cît și vii-
tori, că am primit cu cea mai mare cinste scrisoarea prea strălucitului princi-
pe, domnul Ludovic, din mila lui Dumnezeu ilustrul rege al Ungariei, trimi-
să nouă, cu aceste cuvinte: *〈Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 24 aprilie 1352, nr. 113〉*. Noi, așadar, dorind să ne supunem poruncilor
pomenitului domn al nostru regele, precum sîntem datori, am găsit sus-zise-
le scrisori ale mai sus-pomenitului domn episcop al Transilvaniei în sacris-
tia și în arhiva noastră secretă unde fuseseră depuse și păstrate cu grijă,
și găsindu-le le-am citit din cuvînt în cuvînt și citindu-le am pus să fie tran-
scrise, și transcrierea lor întărind-o cu puterea peceții noastre atîrnate, potri-
vit poruncii regale, am trimis-o sus-numitului domn episcop. Cuprinsul
unei copii a acestor scrisori este întru totul astfel: *〈Urmează actul capitului din Oradea din 1 mai 1345, DIR—C, veac XIV, vol IV, p. 237—239, nr. 307〉*. Și făcînd astfel transcrierea și predarea acelor acte pomenitului
domn episcop, originalele *〈acelor acte〉* le-am pus din nou în amintita
noastră arhivă.

Dat în a cincisprezecea zi a sărbătorii fericitului martir Gheorghe, în
anul domnului o mie treisute cincizeci și doi, pe cînd ființau cu bine distinși
bărbați Filip prepozit, Benedict lector, Ladislau cantor *〈și〉* sus-zisul Gri-
gore custode, canonici și magistri ai bisericii noastre.

〈Pe verso de aceeași mină:〉 Privilegiul asupra părții de moșie Galda,
testată de comitele Adrian bisericii fericitului Mihail arhanghelul din
Transilvania. *〈De altă mină din secolul al XV-lea〉*: Episcopului.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădița 5, nr. 653. Fotocopie la Inst. de
ist. și arh. Cluj-Napoca/1345.

Orig. perg., pecetea atîrnată lipsește.

REGESTE: Beke, *Erd. kápt.*, 653.

<C>apitulum ecclesie Waradyensis, universis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam, tam presentium quam futurorum, harum serie volumus pervenire quod litteras serenissimi principis, domini Lodovici, dei gratia illustris regis Hungarie, nobis directas, summo cum honore recepimus in hec verba : <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 24 aprilie 1352, nr. 113>. Nos igitur, mandatis eiusdem domini nostri regis obedire cupientes, ut tenemur, predicta instrumenta supradicti domini episcopi Transilvani in sacristia vel conservatorio nostro secreto, ubi fuerant deposita et diligenter conservata, reinvenimus reinventaque de verbo ad verbum perlegimus et perlecta transcribi¹ fecimus transcriptumque eorundem, pendentis sigilli nostri munimine roborando, iuxta mandatum regium transmisimus domino episcopo prenotato ; quorum instrumentorum unius paris tenor per omnia talis est : <Urmează actul capitulului din Oradea, din 26 martie 1346, DIR—C, veac XIV, vol. IV p. 650—651, nr. 412>. Factaque huiuscemodi transscriptione et transmissione eorundem instrumentorum domino episcopo prelibato, originalia ipsorum instrumentorum reposuimus in nostro conservatorio memorato.

Datum in quindenis festi beati Georgii martiris, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo secundo ; discretis viris Philippo preposito, Benedicto lectore, Ladislao cantore, prefato Gregorio custode, canonicis ac magistris ecclesie nostre, salubriter existentibus.

<Pe verso de aceeași mână>. Privilegium super quadam particula possessionaria, in possessione Gald vocata, habita, ecclesie Transilvane donata.

Capitulul bisericii din Oradea, tuturor credincioșilor întru Hristos care vor vedea scrisoarea de față, mîntuire întru mîntuitorul tuturor. Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor, atît a celor de față cît și a celor viitori, că am primit cu cea mai înaltă cinste scrisoarea, trimisă nouă, a prealuminatului principe și domn Ludovic, din mila lui Dumnezeu ilustrul rege al Ungariei, cu acest cuprins : <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 24 aprilie 1352, nr. 113>. Noi, așadar, dorind a ne supune poruncilor acelui domn și rege al nostru, după cum sîntem ținuți, am găsit acele acte ale sus-zisului domn episcop al Transilvaniei în sacristia sau arhiva noastră secretă, unde fuseseră depuse și păstrate cu grijă, și, găsindu-le, le-am citit din cuvînt în cuvînt și, după ce le-am citit, am pus ca ele să fie transcrise și, întărind transcriptul lor cu puterea peceții noastre atîrnate, le-am trimis, potrivit poruncii regești, domnului episcop mai sus însemnat. Cuprinsul unui exemplar din aceste acte este în întregime acesta : <Urmează actul capitulului din Oradea, din 26 martie 1346, DIR—C, veac XIV, vol. IV, nr. 412>. După ce s-a făcut această transcriere și trimiterea a acelui act domnului episcop mai sus-amintit, originalul acelui act l-au pus din nou în pomenita noastră arhivă.

Dat la cvindenele sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi, pe cînd chibzuîții bărbați, Filip, prepozit, Benedict, lector, Ladislau, cantor, pomenitul Grigore, custode, canonici și magistri ai bisericii noastre, viețuiau întru mîntuire.

〈*Pe verso de aceeași mină :*〉 Privilegiu cu privire la o parte de moșie, aflată în moșia numită Galda, donată bisericii Transilvaniei.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădița I nr. 134. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1346.

Orig. perg., pecetea atârnată lipsește.

REGESTE: Beke, *Erd. kápt.*, nr. 134.

¹ Corect: *transscribi*.

122

1352 mai 8, 〈Oradea〉.

〈C〉apitulum ecclesie Waradiensis, universis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam, tam presencium quam futurorum, harum serie volumus pervenire quod litteras serenissimi principis, domini Lodouici, dei gratia illustris regis Hungarie, nobis directas sumpmo cum honore recepimus in hec verba: 〈*Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 24 aprilie 1352, nr. 113*〉. Nos igitur, mandatis eiusdem domini regis obedire cupientes, ut tenemur, predicta instrumenta supradicti domini episcopi Transilvani in sacristia et in conservatorio nostro secreto, ubi fuerant deposita et diligenter conservata, reinvenimus reinventaque de verbo ad verbum perlegimus et perlecta transscribi fecimus transcriptumque eorundem pendentis sigilli nostri munimine roborando, iuxta mandatum regium transmisimus domino episcopo prenotato. Quorum instrumentorum unius paris¹ tenor per omnia talis est: 〈*Urmează actul capitlului din Oradea, din 14 aprilie 1348, Ub., II, p. 52–53*〉. Factaque huiusmodi transscripcione et transmissione eorundem instrumentorum 〈domino〉² episcopo prelibato, originalia eorundem instrumentorum rēposuimus in nostro conservatorio memorato. Datum³ in quindenis festi beati Georgii martyris, anno domini M^o CCC^{mo} quinquagesimo secundo; discre〈tis viris, magistris〉⁴ Philippo preposito, Benedicto lectore, prefato Ladizlao 〈cantore, prefato Gregorio custode〉⁵, canonicis ac magistris ecclesie nostre, salubriter existentibus.

Capitulul bisericii din Oradea, tuturor credincioșilor întru Hristos care vor vedea scrisoarea de față, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor, atît a celor de față, cît și a celor viitori, că am primit cu cea mai mare cinste scrisoarea prealuminatului principe, a domnului Ludovic, din mila lui Dumnezeu ilustrul rege al Ungariei, trimisă nouă 〈și〉 avînd acest cuprins: 〈*Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 24 aprilie 1352, nr. 113*〉.

Noi, așadar, dorind să ne supunem poruncilor aceluiași domn, regelui — după cum sîntem datori — am găsit sus-zisele acte ale pomenitului domn, episcopul Transilvaniei, în sacristia și în arhiva noastră secretă, unde ele fuseseră depuse și păstrate cu grijă, și 〈odată〉 găsite le-am citit din cuvînt în cuvînt și după ce le-am citit am pus să fie transcrise și, întărind transcrierea lor cu puterea peceții noastre atîrnate, am trimis-o potrivit poruncii regești domnului episcop mai sus arătat. Dintre aceste acte cuprinsul unui exemplar este întru totul acesta: 〈*Urmează actul capitlului din Oradea, din 14 aprilie 1348, DIR—C, veac XIV, vol. IV, nr. 610*〉.

Și după ce s-a făcut această transcriere și trimitere a acestor acte domnului episcop mai sus-pomenit, originalele acestor acte le-am pus din nou în arhiva noastră amintită.

Dat în a cincisprezecea zi după sărbătoarea fericitului mucenic Gheorghe, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi, pe cînd viețuiau întru mîntuire chibzuîți bărbați, magistrii Filip prepozitul, Benedict lectorul, pomenitul Ladislau cantorul, sus-zisul Grigore custodele, canonici și magistri ai bisericii noastre.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădița 1 nr. 133. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1348.¹

Orig. perg., deteriorat cu pete de umezeală, pecetea atîrnată lipsește.

EDIȚII: *Ub.*, II, p. 86.

REGESTE: Beke, *Erd. kápt.*, nr. 133.

¹ Într-o altă fotocopie cu aceeași dată, cu text identic, se află un transumpt din 1 iunie 1344.

² Rupt cca 1 cm; întregit după sens.

³ Pată de umezeală cca 9 cm.; întregit după sens.

⁴ Rupt cca 3 cm; întregit după sens.

⁵ Pată de umezeală cca 9 cm; întregit după actul din 14 aprilie 1348.

Altera autem earundem videlicet dicti capituli ecclesie Budensis littera privilegialis alphabeto intercisa in quindenis festi beati Georgii martiris in anno domini M^o CCC^{mo} quinquagesimo secundo exorta¹ edocebat, quod cum magister Symon, filius Mauricii, comes Posoniensis, Jauriensis et Bakoniensis, copiam universarum litterarum et litteralium munimentorum super castro Somlyo et possessionibus per ipsum nobili domine sorori sue, consorti scilicet magistri Ladislai, filii Johannis de Bator, Anna vocate, datis et donatis confectarum et emanatarum in transsumpto litterarum² eiusdem³ capituli⁴ usque in dictis⁵ octavis festi beati Georgii martiris, proxime tunc preteritis, iuxta continenciam predictarum litterarum eidem domine sorori sue vel legitimo procuratori eiusdem dare debuisset, vel si dare recusaret, extunc tota compositio inter ipsum et predictam dominam sororem suam facta, frivola, vana et inanis haberetur; in super in centum marcis ante litis ingressum persolvendis contra ipsam dominam sororem suam convinceretur eo facto. Ipsi autem octavis occurrentibus, idem magister Symon personaliter et magister Ladislaus, filius Johannis de Bator, pro predicta domina consorte sua, cum sufficientibus procuratoriis litteris honorabilis capituli ecclesiae Waradiensis, coram ipso capitulo Budensem comparuissent et predictus magister Symon universas litteras et litteralia munimenta super predicto castro et possessionibus sepedicte domine, sorori sue, datis et donatis, confectas et emanata ad manus ipsius magistri Ladislai, ut eadem⁴ in transcripto⁵ litterarum eiusdem capituli⁶ copiari seu transscribere faceret, assignasset coram capitulo antedicto et idem magister Ladislaus, auctoritate procuratoria, qua supra, ipsum magistrum Symonem et suos successores super hoc reddidisset expeditas.

Iar altă scrisoare privilegială a aceluiași capitol al bisericii din Buda tăiată prin literele alfabetului, dată în a cincisprezecea zi a sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi, arată că deoarece magistrul Simon, fiul lui Mauriciu, comite de Pojon, Győr și Bakony, potrivit cuprinsului sus-zisei scrisori, trebuie să dea doamnei, sorei sale, sau legiuitului ei împuternicit, până la octavele sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe, atunci curînd trecute, în transumptul scrisorii aceluiași capitol, copia tuturor scrisorilor și documentelor întocmite și date cu privire la cetatea Șimleu și la moșiile date și dăruite de el nobilei doamne, sora sa, adică soția magistrului Ladislau, fiul lui Ioan de Batur, numită Ana; iar dacă refuză să le dea, atunci întreaga înțelegere făcută între el și sus-zisa sa soră să fie socotită ca netrebnică, deșartă și lipsită de putere <și> pe deasupra însuși acest fapt să fie osîndit față de numita sa soră la o sută de mărci, ce vor trebui plătite înainte de începerea procesului.

Dar venind numitele octave, acel magistrul Simon în persoană și magistrul Ladislau, fiul lui Ioan de Batur, pentru sus-zisa doamnă, soția sa, cu scrisori îndestulătoare de împuternicire ale cinstuitului capitol al bisericii din Oradea s-au înfățișat înaintea numitului capitol de Buda și sus-zisul magistrul Simon a dat înaintea capitolului mai sus-zis, în mîna numitului magistrul Ladislau, toate scrisorile și documentele întocmite și date cu privire la moșia, cetatea și la moșiile date și dăruite desamintitei doamne, sora sa, ca acestea să fie copiate și transcrise în transumptul scrisorii aceluiași capitol, și numitul magistrul Ladislau, în temeiul împuternicirii de mai sus, l-a descărcat pe magistrul Simon și pe urmașii lui cu privire la acestea.

Arh. Naț. Magh. Dl. 29 992. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1257. Rezumat detaliat în actul lui Emeric Bubek, judele curții regale, din 9 aprilie 1390, Buda.

-
- ¹ Urmează: *edocere* tăiat de aceeași mină.
 - ² Urmează: *emanantiarum*, tăiat de aceeași mină.
 - ³ Scris deasupra rîndului de aceeași mină.
 - ⁴ Corect: *easdem*.
 - ⁵ Urmează: *nostrarum*, tăiat de aceeași mină.
 - ⁶ Scris deasupra rîndului de aceeași mină.

124

1352 mai 10, Buda.

Nos, Nicolaus, regni Hungarie palatinus et iudex Comanorum, damus pro memoria quod instrumentalem exhibicionem quam magister Johannes, filius Alexandri, contra Mychaelem, filium Fabiani, actorem, personaliter astantem, iuxta continenciam priorum literarum nostrarum in octavis festi beati Georgii martiris in facto possessioni<s...>¹ nl<...>² vocate, facere tenebatur coram nobis, ob reginale preceptum literatorie nobis iniunctum eo quod idem <magister Johan>nes³, filius Alexandri, de reginali mandato cum eadem domina nostra regina in Lyppam et in Varadinum esset <profecturus et ob>⁴ hoc ipse in causis suis comparere et respondere non poterat, ad octavas festi beati Mychaelis archangeli prox<imo nunc vent>-uras⁴ statu in eodem duximus prorogandam.

Datum Bude, decimo die termini prenotati, anno domini Millesimo CCC^{mo} quinquagesimo secundo.

134

〈*Pe verso de aceeași mână:*〉 Pro magistro Johanne, filio Alexandri, contra Mychaelem, filium Fabiani, ad octavas festi beati Mychaelis archangeli, prorogatoria.

Noi, Nicolae, palatinul regatului Ungariei și jude al cumanilor, dăm de știre că înfățișarea actelor pe care magistrul Ioan, fiul lui Alexandru, era dator, potrivit unei scrisori a noastre de mai înainte, s-o facă înaintea noastră la octavele sărbătorii fericitului muncenic Gheorghe⁵, cu privire la moșia numită... în pricina cu Mihail, fiul lui Fabian, pîrișul, înfățișat însuși la judecată, am hotărît să fie aminată în aceeași stare la octavele în curînd viitoare ale sărbătorii fericitului arhanghel Mihail⁶, în urma poruncii date nouă în scris de doamna noastră regina, întrucît numitul magistrul Ioan, din porunca reginei, avea să meargă cu pomenita noastră regină la Lipova și la Oradea și de aceea nu putea să se înfățișeze și să răspundă în pricinile sale.

Dat la Buda, în a zecea zi a sorocului de mai sus, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

〈*Pe verso de aceeași mână:*〉 Scrisoare de amînare la octavele sărbătorii fericitului arhanghel Mihail, dată pentru magistrul Ioan, fiul lui Alexandru, împotriva lui Mihail, fiul lui Fabian.

Arh. Naț. Magh. Dl. 98 575. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1352.
Orig. hîrtie, cu rupturi, cu urme de pecete de închidere aplicată pe verso.
EDIȚII: *Károlyi*, I, p. 207.

-
- ¹ Rupt cca 1,5 cm.
 - ² Pată de umezeală cca 1 cm.
 - ³ Rupt cca 2,5 cm, întregit pe baza contextului.
 - ⁴ Rupt cca 3 cm., întregit pe baza contextului.
 - ⁵ 1 mai.
 - ⁶ 6 octombrie.

125 1352 mai 25 (*VIII Kalendas Junii*), Villeneuve-lès-Avignon.

Ludovic I, regele Ungariei, cere papei Clement al VI-lea, care încuviințează, să acorde o slujbă de canonic, prebenda și lectoratul bisericii de Agria lui Ioan, lector de Arad, fără să fie o piedică faptul că el mai deține slujba de canonic și prebende în bisericile de Zagreb și Arad, precum și în biserica sfintei Marii din Alba Regală și un lectorat în biserica din Arad.

Arh. Vat., Reg. Suppl. vol. 22, fol. 11 r.
Orig. hîrtie.
REGESTE: *Bossányi*, I/2, 238, nr. 495.

126 1352 mai 30, 〈Oradea〉.

Nos, capitulum ecclesie Waradyensis, tenore presencium significamus quibus expedit universis quod, accedens ad nostram presenciam, Stephanus, filius Michaelis, filii Tÿba, dixit et coram nobis est confessus quod, cum sibi

ad recuperandum possessiones suas, ab ipso alienatas, pecunia non modice quantitatis existat necessaria, ipse a magistris Petro et Thoma, filiis Tyba, fratribus suis patrue libus, coram nobis personaliter astantibus, ducentas marcas, marcam quamlibet quatuor florenis numerando, mutuo recepisset, quam sibi iidem plene persolvissent; pro qua quidem quantitate pecunie tres possessiones suas, videlicet Hudus, Beech et Tyztaberek vocatas, in comitatu Zathmarÿensi existentes, que nunc apud manus existerent alienas, eisdem fratribus suis patrue libus obligasset et obligavit coram nobis, ita videlicet, quod, si propiciatione divina laboribus suis et expensis easdem rehabere potuerit, in dominium earundem non introiret, nec easdem pro se reciperet, quousque eisdem fratribus suis patrue libus non persolveret plene predictam pecunie quantitatem; soluta autem eadem pecunia, prefati magistri Petrus et Thomas sibi easdem reddere tenebuntur, recepta sua pecunia capitali; hoc etiam expresso quod, si quas utilitates seu fructus aut obventiones earundem prefati creditores medio tempore perceperint, in sortem pecunie capitalis computare tenebuntur, nec aliquod lucrum aut emolumentum¹ ab eodem reciperent ratione impignoracionis possessionum predictarum; nullum autem terminum redempcionis earundem ipsi prefixerunt, sed quandocumque redimi potuerint per eundem Stephanum, redimantur absque difficultate aliquali. Et ad hoc etiam faciendum iidem magistri Petrus et Thomas, filii Tÿba, se astrinxerunt testimonio presencium coram nobis.

Datum quarta feria proxima post festum Penthecostes, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo secundo.

Noi, capitlul bisericii din Oradea, prin cuprinsul scrisorii de față facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că Ștefan, fiul lui Mihail, fiul lui Tyba, a spus și a mărturisit înaintea noastră că, deoarece el are nevoie de o mare sumă de bani spre a redobîndi moșiile luate <pe nedrept> de la dînsul, a luat cu împrumut în fața noastră de la magistrii Petru și Toma, fiii lui Tyba, unchiu săi după tată, care erau înșiși de față înaintea noastră, două sute de mărci, socotind fiecare marcă la patru florini, sumă pe care aceia i-au plătit-o în întregime; iar pentru această sumă de bani el a zălogit și în fața noastră zălogește acelor unchi ai săi după tată trei moșii ale sale, numite Huduş, Beach și Tyztaberek, aflătoare în comitatul Satu Mare, și care acum se află în mîini străine, și anume în felul acesta: ca, dacă și le va putea redobîndi cu ajutorul lui Dumnezeu, prin ostenele și cheltuielile sale, el să nu intre în stăpînirea lor și nici să le ia <pentru sine>, pînă ce nu va plăti mai întîi zișilor săi unchi după tată toată acea sumă de bani; după plata însă a acestor bani, sus-zișii magistri Petru și Toma vor fi datori să i le înapoieze, după ce-și vor fi primit înapoi capitalul lor. Se mai arată deslușit și aceea că dacă în timpul acesta pomeniții creditori vor fi luat unele foloase sau roade ori venituri întîmplătoare de pe <acele moșii>, ei vor fi datori a le pune în socoteala banilor împrumutați și să nu ia de la el vreun cîștig sau vreun spor sub cuvîntul zălogirii sus-ziselor lor moșii. Ei nu i-au statornicit însă nici un soroc pentru răscumpărarea acelor moșii ci, oricînd vor putea fi ele răscumpărate de către acel Ștefan, să fie răscumpărate fără nici o piedică, și ca să facă aceasta magistrii Petru și Toma, fiii lui Tyba, s-au legat în fața noastră cu mărturia acestei scrisori.

Dat în miercură de după Rusalii, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

Arh. Stat Cluj-Napoca, Col. fam. Iosif Kemény, nr. 40.

Orig. perg., cu urme de pecete ogivală din ceară de culoare deschisă aplicată pe verso.

REGESTE: Szabó, *Erd. Múz. okl.*, nr. 93.

¹ Corect: *emolumentum*.

127 **1352 mai 30** <in crastino ... iuramentalis depositionis: tertia feria proxima post festum Pentecostes>, <Lelez>.

Conventul din Lelez adeverește că magistrul Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, a depus jurământ de dezvinovățire împreună cu cinci cojurători ai lui în pricina luării samavolnice a doi boi, după cum a fost învinuit de către Filip, prepozitul bisericii de Oradea, și de Andrei de Kistárkány. Dar pîrșii nu s-au înfățișat.

Arh. Naț. Magh. Dl. Arh. fam. Zichy, I.b., 216 și 218, în două exemplare.

Orig. perg., cu fragmente de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: Zichy, II, p. 484–485.

128 **1352 iunie 6**, <Avignon>.

Vilhelm, cardinal-diacon al bisericii sfînta Maria în Cosmedin, cere și papa Clement al VI-lea aprobă să se acorde lui Ioan de Scherffembergh, capelanul regelui Ungariei, un canonicat, o prebendă, precum și arhidiaconatul de Arad, din biserica de Cenad, care sînt libere prin moartea lui Ioan Ragdan de Dombro.

Arh. Vat., Reg. Suppl. vol. 22., fol. 46 v.

Orig. hîrtie.

REGESTE: Bossányi, I/2, 238–239, nr. 496; Theiner, *Mon. Hist. Hung*, I, p. 814, nr. 1247; cu data greșită: 8 iulie 1352.

129 **1352 iunie 14**, <Cluj-Mănăstur>.

Nos, conventus ecclesie beate Marie virginis de Clusmunustra, memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis quod, accedentes personaliter ad nostram presentiam, magistri scilicet Johannes dictus Acyl et Nicolaus dictus Wos iunior, petentes nos ut hominem nostrum ad infrascripta dare dignaremur¹. Misimus enim fratrem Petrum, custodem ecclesie nostre; qui demum, ad nos reversus, nobis taliter retulit quod, tertia feria proxima ante festum beati Anthonii confessoris, in villam Sancti Egidii accessisset, et Michael, nobilis de Kereztsus, in lecto egritudinis laborans, sed compos mentis sue, taliter dixisset quod, secundum tenorem litterarum nostrarum obligatarum, ecclesie nostre animam suam, in dei timore, ipsis Johanni et Nicolao, vivente et post mortem, commisisset. Quare sequenti die, deo volente, mortuus idem Michael

extitisset; Johannes et Nicolaus antedicti solempniter in officiis divinis et aliis exequiis pro anima eiusdem Michaelis, ipso fratre Petro annotato presente, fuisse celebrassent¹.

Datum quinta feria proxima post festum prenotatum, anno domini M^{mo} CCC^{mo} secundo.

Noi, conventul bisericii fericitei fecioare Maria din Cluj-Mănăştur, prin cuprinsul scrisorii de faţă dăm de ştire şi facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că, venind înşişi înaintea noastră, magiştarii Ioan zis Acyl şi Nicolae zis Woş cel Tînăr, ne-au rugat să binevoim a le da omul nostru pentru cele de mai jos. Deci noi l-am trimis pe fratele Petru, custodele bisericii noastre. Acesta, întorcîndu-se apoi la noi, ne-a spus următoarele că în marţea dinaintea sărbătorii fericitului Anton mărturisitorul² s-a dus în satul Sintejude şi că Mihail, nobil de Kereztus, zăcînd pe patul de suferinţă, dar sănătos la minte, i-a spus aşa : că, potrivit cuprinsului scrisorii noastre de îndatorire, el şi-a încredinţat, în frica lui Dumnezeu, sufletul său, <atît> în viaţă <cît> şi după moarte, bisericii noastre <şi> acelor Ioan şi Nicolae. Deci în ziua următoare, cu voia lui Dumnezeu, a răposat acel Mihail, <iar> sus-zişii Ioan şi Nicolae, de faţă fiind şi sus-numitul frate Petru, au făcut în chipul cuvenit slujbele bisericesti şi celelalte slujbe de înmormîntare pentru sufletul celui Mihail.

Dat în joia de după sus-pomenita sărbătoare, în anul domnului o mie trei sute cincizeci şi doi.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Wass, fasc. XXXVIII nr. 23.

Transumpt în actul capitlului de Alba Iulia din 10 octombrie 1352 nr. 149.

¹ Astfel în text, sintaxă greşită.

² 12 iunie.

130

1352 iunie 27, Pilis.

Elizabet, dei gratia regina Hungarie, fideli suo, magnifico viro Nicolao Laurencii, vaivode Transsiluano et comiti de Zonuk, salutem et gratiam. Ex querimoniis plebanorum de Brasso ad nostram notitiam pervenit quod pertinentes ad vos et specialiter Zemere, vicecomes vester, et ad ipsum pertinentes conentur tollere quartam partem de decimis pertinentibus ad ipsos nullo iure ipsos contingente, super quo etiam dominus Stephanus, dux illo tempore partium illarum, concessit eis literas suas relaxatorias, quas nos vidimus fide manifesta. Quare fidelitatem vestram requirimus et vobis precipiendo mandamus, quatenus nisi sit a regibus et ab antiqua consuetudine statutum ipsas decimas prefatis plebanis in toto et integraliter percipere permittatis. Non enim convenit ut manus laicalis se intromittat de re spirituali. Istud idem etiam committatis subditis vestris sub firmo precepto observandum.

Datum in Pylys, in festo beati regis Ladizlai, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo secundo.

Presentes autem volumus reddi presentanti post lecturam. Datum ut supra.

<Pe verso, însemnare contemporană de cancelarie :> Commissio regine.

138

Elisabeta, din mila lui Dumnezeu regina Ungariei, credinciosului său, măritului bărbat Nicolae al lui Laurențiu, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, sănătate și milostivire.

Din plîngerile parohilor din <decanatul> Brașovului a ajuns la cunoștința noastră că cei de sub puterea voastră și îndeosebi vicecomitele vostru, Zemere, și cei de sub el, încearcă să ridice a patra parte din dijmele ce sînt ale acestor <parohi> și asupra căreia ei nu au nici un drept, <și> cu privire la care chiar domnul Ștefan, pe vremea aceea ducele acelor părți <ale Transilvaniei>, le-a dat scrisoarea sa de slobozire, pe care am văzut-o în chip neîndoios.

Drept aceea, cerem credinței voastre și vă poruncim să dați voie suzișilor parohi să adune în întregime și pe deplin aceste dijme, afară dacă va fi fost rînduit altfel de regi și de obiceiul străvechi. Căci nu se cuvine ca puterea mireană să se amestece în lucrurile duhovnicești. Și acest lucru să-l dați <în seamă> și supușilor voștri ca să-l păzească cu porunca hotărîită.

Dat în Pylys, la sărbătoarea fericitului rege Ladislau, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

Iar <scrisoarea> de față voim să se înapoieze, după citire, celui ce o înfățișează.

Dat ca mai sus.

<Pe verso, însemnare contemporană de cancelarie:> Porunca reginei.

Arh. Bis. Negre Brașov. Acta în causa decimalis Barcensi. Vol. Tertium. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Copie simplă din secolul al XVIII-lea. Originalul în 1837 se afla în Biblioteca Liceului evanghelic din Brașov, iar fotocopia la Arh. Stat. Sibiu.

EDIȚII: Fejér, IX/2, 164; Teutsch, *Zehntrecht*, 122; *Ub.*, II, 86–87.

FRAGMENTAR: *Die Grundverfassungen*, 1792, 46; *Sieb. Quartalschrift*, IV, 140; Schlözer, *Krit. Sammlungen*, 32.

Nos, capitulum ecclesie Chanadiensis significamus <...>¹ quod accedens ad nostram presenciam Michael, filius Stephani nobilis de Ozewlevs, una cum filio suo Bartholomeo, ab una, parte vero ab altera Petew, filius Zewee, nobilis de Felzeleus, confessum exstitit per eundem Michaelem <...>¹ quod ipsum quadam urgente necessitate, quandam possessionem suam Ozelews vocatam in comitatu Chanadiensi existentem, per manus magistri Ladislai, quondam comitis Siculorum, pro nunc potencialiter detentam, que de pertinentiis possessionum Achton et Seryen vocatarum extracta pro quarta filiali cesserat nobili domine Lucie, uxori eiusdem Michaelis, pro quadraginta florenis eidem Petew et filio suo Jacobo, ac post ipsos universis heredibus eorundem, titulo impignoracionis, cum omnibus fructibus <...>¹ dedisset et assignasset <...>¹ habendam, tali condicione interveniente quod <...>¹ prefatus Michael vel filius eiusdem <...>¹ liberam habeant redimendi facultatem. Si vero sepedictus Petew predictam possessionem Ozevleus vocatam de manibus alienis potencialibus et specialiter de manibus magistri Ladislai antedicti quocumque modo liberare posset, eo facto idem Michael sepedictus in proprietatem, ius seu dominium prefate possessionis libere valeat introire, ac de utilitatibus sepedicte possessionis de quadraginta

florenis supradictis ipsi Petew antedicto tenebitur impendere plenariam satisfactionem; hoc etiam abdicere voluerunt, quod si prefatus Michael vel filius suus predictus sepedictum possessionem Ozewlevs vocatam vendere <...>¹ vellent nulli alteri quam ipsi Petew prefato vel suis posteritatibus <...>¹ vendere valeant vel possint <...>¹.

Datum in festo beati Ladislai regis et confessoris, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo secundo.

Noi, capitlul bisericii din Cenad, facem cunoscut ... că înfățișându-se înaintea noastră Mihail, fiul lui Ștefan, nobil de Ozewlevs, împreună cu fiul său Bartolomeu, pe de o parte, iar pe de altă parte Petew, fiul lui Zewee, nobil de Felzeleus, acel Mihail ... a mărturisit că fiind strîmtorat de nevoie a dat și a trecut ... în chip de zălog pentru patruzeci de florini, acelui Petew și fiului său Iacob, iar prin dinșii tuturor moștenitorilor lor, o moșie a lor numită Ozewlevs, aflătoare în comitatul Cenad, ținută pînă acum cu silnicie de către magistrul Ladislau, fost comite al secuilor — care <moșie>, desprinsă de <pămînturile> ținînd de moșiile numite Achton și Seryen, îi venise drept a patra parte <cuvenită> ca fiică, nobilei doamne Lucia, soția celui Mihail — ca s-o stăpînească <numiții Petew și Iacob> cu toate roadele ... <ei>, punîndu-se această învoire ca ... sus-zisul Mihail sau fiul lui ... să aibă puțință slobodă a o răscumpăra. Iar dacă despomenitul Petew ar putea în orice fel să scape sus-zisa moșie numită Ozewlevs din mîinile silnice ale străinilor, și îndeosebi din mîinile sus-zisului magistru Ladislau, prin chiar acest fapt despomenitul Mihail să poată intra slobod în dreptul, proprietatea sau stăpînirea pomenitei moșii și să fie dator ca din folosințele despomenitei moșii să-l plătească în întregime pe sus-zisul Petew de pomeniții patruzeci de florini. Ei au mai voit să se adauge și aceasta: că, dacă pomenitul Mihail sau fiul său sus-zis ar dori ... să vîndă despomenita moșie numită Ozewlevs, să nu fie în stare nici să nu o poată vinde altuia decît celui sus-zis Petew sau urmașilor ... săi ...

Dat la sărbătoarea fericitului rege Ladislau mărturisitorul în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4289.

Orig. hîrtie, cu urme de pecete aplicată pe vero.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 593—594, cu omisiunea unor formule diplomatice.

¹ Lacună în textul latin publicat.

132 **1352 iunie 29** <feria sexta, in predicto festo beatorum Petri et Pauli apostolorum>, <Požega>.

Capitlul din Požega adeverește că Blasiu, nobil de Vrbas, a zălogit magistrului Nicolae, fiul lui Rikalp de Tarkő, partea sa de moșie din Prisa, pentru suma de șaptezeci mărci în denari de Verona. Actul a fost redactat de magistrul Petru de Arad (*per manus discreti viri magistri Petri Orodyensis*), lector al aceuiași capitlu.

EDIȚII: Thallóczy — Horváth, nr. 31, p. 40—41; *Smičiklas*, XII, p. 104—105.

Ludovic I, regele Ungariei, cere și papa Clement al VI-lea încuviințează să se acorde o slujbă de canonic, în așteptarea unei prebende și a unei demnități în biserica Transilvaniei, lui Petru al lui Bertold de Brunna, cancelar al ducelui Ștefan, fratele regelui, fără să se țină seama că sus-numitul mai are și alte slujbe în bisericile de Zagreb și Strigoniu.

Arh. Vat., Reg. Suppl. vol. 22, fol. 48 v.

Orig. hîrtie.

EDIȚII: *Smičiklas*, XII, p. 108.

REGESTE: *Bossányi*, I/2, p. 244, nr. 512.

Magistrul Ladislau, fiul lui Avram, vicecomitele de Satu Mare, raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, potrivit poruncii acestuia din 16 iunie 1352, că, în urma cercetărilor făcute în adunarea obștească a comitatului, s-a constatat că Bricciu, Lorand, Mihail și Nicolae, fiii lui Cantor de Ders, au bătut niște iobagi ai lui Ștefan de Radalph.

Arh. Naț. Magh., Arh. fam Kállay, nr. 1 025.

Orig. hîrtie cu un fragment de pecete de închidere aplicată pe verso și urmele unui *caput sigilli*.

REGESTE: *Kállay*, II, 15, nr. 1 095.

Capitulul din Agria raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, potrivit poruncii acestuia din 16 iunie 1352, că, în urma cercetărilor făcute în adunarea obștească a comitatului Satu Mare, s-a constatat că Mihail și Nicolae Cantor de Janusy au bătut niște iobagi ai lui Ștefan de Radalf.

Arh. Naț. Magh., Arh. fam. Kállay, nr. 1 024.

Orig. hîrtie, cu un fragment de pecete de închidere aplicată pe verso și urme de *caput sigilli*.

REGESTE: *Kállay*, II, 15—16, nr. 1 096.

Papa Clement al VI-lea laudă hotărîrea lui Ludovic I, regele Ungariei, de a lupta contra schismaticilor și altor necredincioși (*ad propellendam schismaticos et infideles alios*) ce se află în vecinătatea regatului Ungariei; de asemenea, el îi recunoaște dreptul de stăpînire asupra provinciilor, orașelor, cetăților, satelor și întăriturilor (*provincias, civitates, castra, villas, fortalitia*) pe care le va smulge prin forța armelor de la ei.

Arh. Vat., Reg. Vat. vol. 146, fol. 18 v. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1352.

Orig. hîrtie.

EDIȚII: Raynaldi, *Annales* (sub anul 1352); *Fejér*, IX/2, 169—170; *Hurmuzaki — Densușianu*, I/2, 24; Tăutu, *Acta Clementis papae VI*, 325.

Clemens episcopus etc. carissimo in Christo filio Ludovico, regi Ungarie illustri, salutem etc. Apostolice sedis circumspecta benignitas catholicorum principum vota tunc grata liberalitate prosequitur, cum erga redemptoris obsequia defensionem fidelium ac infidelium et scismaticorum¹ impugnacionem salubri ducta proposito diriguntur. Sane nuper per dilectum filium Paulum, electum Gurcensem, nuntium tuum, ad hoc a te specialiter destinatum, proposito in consistorio coram nobis, quod perfidi Tartari et infideles alii regno tuo et terris tibi subiectis confines et contigui regnum et terras ipsas, necnon habitatores et incolas eorundem invaserunt et invadere moliantur, pro quorum repulsione magna expensarum profluvia tibi ad hoc necessaria subiisti, et dubitas subire verisimiliter in futurum, pro parte tua per eundem Paulum electum nobis extitit humiliter supplicatum, ut decimam omnium proventuum ecclesiasticorum regni et terrarum predictorum ad certum tempus tibi concedere de benignitate apostolica dignaremur. Nos itaque, sperantes quod tu, provida attentione considerans, quod dicte sedis benignitas etiam cum ecclesiarum et personarum ecclesiasticarum oneribus in huiusmodi necessitatibus tuis se exhibet liberalem, predictas ecclesias et personas studebis pro posse defendere et ab oppressionibus, iniuriis ac aliis noxiis novitatibus illesas et immunes etiam preservare, impugnacionesque, contumelias et offensas Tartarorum et scismaticorum¹ ac infidelium predictorum propulsando, eisdem validius et fortius resistere ex adverso, quodque in beneplacitis eiusdem sedis te exhibuisti hactenus et exhibebis imposterum liberalem, premissis et aliis certis causis, que ad hoc nostrum animum induxerunt, digna consideratione pensatis, ac deliberatione super hiis cum fratribus nostris prehabita diligenti, tuis in hac parte supplicacionibus inclinati, decimam predictam omnium ecclesiasticorum proventuum et reddituum per quadriennium, a festo Omnium sanctorum proxime futuro inchoandum, in regno et terris predictis ab omnibus et singulis archiepiscopis et episcopis ceterisque personis ecclesiasticis, secularibus et regularibus, exemptis et non exemptis, in regno et terris predictis beneficia obtinentibus, cuiuscumque preeminentie, condicionis, status, religionis vel ordinis existant, quibus eorum alicui nulla privilegia vel indulgentias sub quacunque verborum forma vel expressione concessa volumus suffragari, preterquam a venerabilibus fratribus nostris sancte Romane ecclesie cardinalibus obtinentibus vel imposterum obtenturis beneficia ecclesiastica quecumque, etiam si dignitates vel personatus aut officia existant, in regno et terris predictis, qui nobiscum assidue indefessis laboribus onera universalis ecclesie sortiuntur, necnon a dilectis filiis magistro, prioribus, preceptoribus et fratribus hospitalis sancti Iohannis Ierosolimitani regni et terrarum predictorum, qui contra hostes fidei christiane exponunt iugiter se et sua, quos quidem cardinales, magistrum, priores, preceptores et fratres a prestatione huiusmodi decime exemptos esse volumus et immunes iuxta modum, morem et consuetudinem in exactione huiusmodi decime hactenus observatos, de dictorum fratrum consilio auctoritate apostolica concedimus exigendam, volentes exactionem et receptionem huiusmodi decime ab omnibus archiepiscopis, episcopis ac personis aliis ecclesiasticis, secularibus et regularibus, exemptis et non exemptis, existentibus in regno et terris supradictis, preterquam ab eisdem cardinalibus, magistro, prioribus, precep-

toribus et fratribus, fieri absque iniuria et oppressione quacunque. Quam quidem decimam sic exactam et receptam tibi vel alteri de tuo certo mandato, sublato quolibet difficultatis obstaculo, volumus assignari. Huiusmodi autem solutio fiet quolibet anno dicti quadriennii in terminis infrascriptis. Siquidem solucionis medietatis decime huiusmodi primi anni primum terminum fore statuimus festum Purificationis proxime venturum; secundum vero terminum solucionis medietatis alterius festum Assumptionis beate Marie virginis, post dictum festum Purificationis proxime secuturum; in aliis annis sequentibus in solucione predicta similibus terminis observandis. Et ne de moneta, in qua fiet solucio dicte decime ac fieri debebit, valeat hesitari, vitenturque gravamina, que propter hoc viri ecclesiastici hactenus sunt perpassi, nostre intentionis existit, quod ipsa decima ad monetam currentem communiter in regno et terris eisdem levetur, et etiam exigatur iuxta constitutionem super hoc editam in concilio Viennensi, ita quod pre-textu alicuius cambii debitores et solutores dicte decime non graventur. Huiusmodi autem decime solucionem de dicta moneta currenti archiepiscopi, episcopi, prelati et persone predictae in eorum singulis civitatibus et diocesis et non alibi iuxta modum superius enarratum facere teneantur, et absque alio onere illorum, a quibus ipsa decima exigetur, fiat solucio antedicta, nisi forte propter defectum solucionis ipsorum expensas fieri oporteret, quo casu eos ad restitutionem astringi volumus et teneri; quodque iuxta constitutionem concilii memorati calices, libros et alia ornamenta ecclesiastica divinis officiis deputata ex causa pignoris, vel distractionis cuiuspiam per collectores super hoc deputandos capere seu recipere, vel occupare nullatenus presumant. Volumus etiam, quod infra dictum quadriennium tu eiusdem decime concessionem contentus, a predictis ecclesiis et personis ecclesiasticis aliud subsidium per te vel alium seu alios non exigas neque petas; sed si prefate ecclesie et persone ad aliqua antiqua servitia tibi forsitan teneantur, non intendimus regie celsitudini super illis in aliquo derogare. Nulli ergo etc. nostre concessionem et voluntatis infringere etc.

Datum Avinione Idibus Iulii. Anno Undecimo.

Clement, episcopul etc., preaiubitului întru Hristos fiu Ludovic, ilustrul rege al Ungariei, mîntuire etc.

Chibzuîta bunătate a scaunului apostolic împlineşte cu o darnică mărinimie dorinţele principilor catolici atunci cînd, purcezînd dintr-un gînd mîntuitor, ele sînt îndreptate spre slujirea izbăvitorului, apărarea credincioşilor şi lupta împotriva necredincioşilor şi schismaticilor.

Într-adevăr, acum de curînd, arătîndu-se în consistoriu, în faţa noastră, de către iubitul fiu Pavel, <episcopul> ales de Gurk, solul tău, trimis anume de tine pentru acestea, că tătarii fără de credinţă şi alţi necredincioşi învecinaţi şi vecini ai regatului tău şi ai ţinuturilor supuse ție au încălcat şi uneltesc să încalce regatul tău şi ţinuturile acelea precum şi pe locuitorii şi oamenii din ele; şi că pentru respingerea acestora trebuia să înfrunţi noian de cheltuieli de care ai avut nevoie în acest scop şi că te temi că, de bună seamă, vei avea să le înfrunţi şi în viitor. <Drept aceea> ni s-a adus de către acel <episcop> ales Pavel, smerita rugăminte din partea ta, ca să binevoim, din apostolica noastră milostivire, a-ţi lăsa ție, pentru un anumit timp dijma tuturor veniturilor bisericesti ale regatului şi ale sus-numitelor ţinuturi.

Noi, aşadar în nădejdea că tu — văzînd cu înţeleaptă luare aminte, cît de darnică se arată bunătatea zisului scaun cu împovărarea bisericilor şi ale feţelor bisericeşti în aceste nevoi ale tale — te vei strădui după putinţă, să aperi pomenitele biserici şi feţe <bisericeşti> şi să le păstrezi neştirbite şi neatinse de asupriri, de nedreptăţi şi de alte răsturnări vătămătoare, respingînd încălcările, loviri şi jigniri ale tătarilor, schismaticilor şi necredincioşilor sus-zîşi şi că te vei împotrivi lor şi-i vei înfrunta mai tare şi mai cu putere, şi nădăjduind că precum te-ai arătat pînă acum te vei arăta şi în viitor mărinimos faţă de dorinţele numitului scaun ; şi cîntărind cu vrednică luare aminte cele de mai sus şi alte pricini anumite care au îndemnat sufletul nostru la aceasta şi după o sfătuire cumpănită cu fraţii noştri cu privire la acestea, înduplecaţi de rugămîntea ta în această privinţă, după sfatul zişilor fraţi şi din puterea apostolică, îţi îngăduim să stringi acea dijmă din toate veniturile şi foloasele bisericeşti, pe timp de patru ani, începînd de la sărbătoarea viitoare a tuturor sfinţilor², în regatul şi ținuturile pomenite, de la toţi şi de la fiecare — arhiepiscopi şi episcopi şi alte feţe bisericeşti : fie de mir, fie călugăreşti, scutite sau nescutite, care țin beneficii în regatul şi în ținuturile sus-amintite, de orice treaptă, seamă, stare, tagmă călugărească sau ordin ar fi ele — cărora tuturor şi fiecăruia în parte nu vrem să le întărim prin glasul nostru vreun privilegiu sau vreo indulgenţă, prin orice întocmire sau potrivire de cuvinte le-ar fi fost ele date, în afară doar de venerabilii noştri fraţi, cardinalii sfintei biserici romane, care au sau vor avea în viitor orice fel de beneficiu bisericesc, chiar dacă ar fi demnităţi, prerogative sau slujbe în regatul şi ținuturile pomenite ; căci în chip necurmat, prin muncă neobosită, ei împart cu noi sarcinile bisericii universale ; de asemenea <în afară> de iubiţii <noştri> fii — magistrul, priorii, preceptorii şi fraţii Spitalului sfîntului Ioan din Ierusalim din regatul şi ținuturile sus-numite, — care îşi primejduiesc atît viaţa lor, cît şi <toate> ale lor, împotriva duşmanilor credinţei creştine ; iar aceşti cardinali, magistru, priorii, preceptorii şi fraţi voim să fie scutiţi şi liberi de plata acestei dijme, după felul, obiceiul şi datina păzite pînă acum la stringerea aceleiaşi dijme. Şi voim ca luarea şi stringerea acestei dijme de la toţi arhiepiscopii, episcopii şi celelalte feţe bisericeşti, de mir sau călugăreşti, scutite sau nescutite, aflători în regatul şi în ținuturile pomenite — cu lăsarea de o parte a cardinalilor, magistrului, priorilor, preceptorilor şi fraţilor numiţi — să se facă fără niciun fel de vătămăre sau asuprire. Această dijmă, astfel luată şi strînsă voim să fie încredinţată ție, sau altuia, din însărcinarea ta anume, înlăturîndu-se orice piedici sau greutăţi.

Iar plata se va face în fiecare an din acest răstimp de patru ani, la soroacele mai jos însemnate. Astfel hotărîm, ca sorocul dintîi, pentru plata jumătăţii <dintîi> din această dijmă pe anul dintîi să fie <la> sărbătoarea viitoare a Întîmpinării domnului³ ; al doilea soroc, pentru plata celeilalte jumătăţi, <la> sărbătoarea Adormirii maicii domnului, care urmează după pomenita sărbătoare a Întîmpinării domnului⁴, <iar> în ceilalţi ani ce vor urma se vor păzi aceleaşi soroace pentru plata amintită. Şi ca să nu fie nici o şovăială cu privire la banii în care se va face şi va trebui să se facă plata pomenitei dijme şi spre a se putea înlătura poverile pe care pînă acum le-au îndurat, din această pricină, oamenii bisericii, poruncim ca numita dijmă să fie strînsă în banii ce umblă îndeobşte în regatul şi în ținuturile sus-numite, şi chiar ca ea să se ceară potrivit rînduiei date în această privinţă

la conciliul de Vienne⁵, în așa fel ca datornicii și platnicii acestei dijme să nu fie împovărați sub cuvântul vreunui schimb oarecare.

Arhiepiscopii, prelații și fețele sus-pomenite să fie datoare a face plata ziselor dijme în pomeniții bani ce umblă numai în reședințele și diecezele lor, și nu în alt loc, în felul arătat mai sus, iar plata amintită să se facă fără nici o altă împovărare a acelor de la care se cere acea dijmă, afară numai dacă din pricina neplății dijmei ar trebui să se facă cheltuieli, în care împrejurare voim ca neplatnicii să fie siliți și ținuți a întoarce cheltuielile. <Mai poruncim> ca, potrivit rânduiei pomenitului conciliu, să nu se cuteze nicidecum a se lua sau ridica sau popri prin strângători, trimiși pentru aceasta, potirele, cărțile și alte podoabe bisericești, de trebuință slujbelor dumnezeiești, din pricina vreunei zălogiri sau înstrăinări. Mai voim ca, înăuntrul acestui răstimp de patru ani — tu mulțumindu-te cu hărăzirea acestei dijme — să nu mai ceri sau să strângi, prin tine sau prin altul sau alții, vreun alt ajutor de la sus-zisele biserici sau fețe bisericești; dar dacă pomenitele biserici sau fețe ar fi cumva ținute față de tine la unele îndatoriri vechi, noi nu avem de gând să știrbim întru nimic, în această privință, dreptul înălțimii tale regești. Nimănui așadar <să nu-i fie îngăduit> <etc.> să calce <cuprinsul> hărăzirii și al poruncii noastre (etc.)

Dat la Avignon, la idele lui iulie, în anul al unsprezecelea.

Arh. Vat., Reg. Vat. vol. 146. fol. (Ex. reg. orig. An. X. com. lib. II, fol. 282).

Orig. hîrtie.

EDIȚII: Theiner, *Mon. Hist. Ung.*, I, p. 815—816; Hurmuzaki—Densușianu, I, p. 25—26.

¹ Astfel în text.

² 1 noiembrie.

³ 2 februarie <1353>.

⁴ 15 august <1353>.

⁵ Din anii 1311—1312.

138

1352 iulie 15 (*Idibus Julii*), Avignon.

Papa Clement al VI-lea poruncește episcopilor de Zagreb, de Oradea și de Cenad să adune de la clericii din diecezele lor dijma încuviințată de el lui Ludovic I, regele Ungariei, pentru apărarea regatului Ungariei împotriva tătarilor, a schismaticilor și a necredincioșilor de la hotarele regatului Ungariei și din ținuturile supuse acestuia.

Arh. Vat., Reg. Vat. vol. 146 (Ex. Reg. Orig. An. X. com. lib. II, fol. 282).

Orig. hîrtie.

EDIȚII: Theiner, *Mon. Hist. Hung.*, I, p. 816—817; Hurmuzaki—Densușianu, I/2, p. 27—28; Smičiklas, XII, p. 110—111.

139

1352 august 1 (*in octavis festi beati Jacobi apostoli*), <Oradea>.

Capitulul din Oradea adeverește că, drept răscumpărare pentru crima de omucidere, s-au dat, de față cu omul regelui și al capitlului, moșiile Oköritó (*Vkurjlov*) și Etetykudya și jumătate din moșia Maacha urmașilor

lui Nicolae de Domohida (*Damanhyda*). Filip prepozit, Benedict lector, Ladislau cantor, Grigore custode.

Arh. Naț. Magh., Fondul fam. Kende, tom. III, nr. 28.

Fotocopie la Arh. Stat. Cluj-Napoca.

Orig. perg., cu rupturi și cu multe pete de umezeală, pecetea atârnată s-a pierdut.

140

1352 august 13, <Cluj-Mănăștur>.

Nos, conventus ecclesie beate virginis de Culusmunustura, tenore presentium significamus quibus expedit universis quod, magistro Mychaele, archydiacono de Doboka, pro venerabili in Christo patre domino Andrea, dei et apostolice sedis gratia episcopo Transilvano, domino suo, habente speciale mandatum ad infrascripta, ab una, item magistris Johanne et Ladislao, filiis Nicolai de Doboka, parte ex altera coram nobis personaliter constitutis, per eosdem Johannem et Ladislaum magistros propositum exstitit concorditer et relatum quod ipsi, ob quandam ipsorum necessitatem evitandam, quandam possessionem ipsorum, Morou vocatam in dicto comitatu de Doboka existentem, nunc habitoribus¹ destitutam, pro viginti septem marcis argenti Budensis ponderis eidem domino episcopo, plene receptis ab eodem et habitis, a proxime affuturis octavis festi Assumptionis virginis gloriose usque ad revolutionem earundem octavarum annualem, cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis universis pignori obligassent et obligarunt coram nobis tali modo, quod, si in predicta revolutione ipsarum octavarum annuali dictam ipsorum possessionem pro iam dicta pecunie quantitate viginti septem marcarum argenti redimere non possent vel non curarent, extunc duplum ipsius pecunie incurrerent ipso facto; elapsa autem ipsarum octavarum revolutione annuali, quandocumque temporem in processu prenominatam ipsorum possessionem, Morou vocatam, uterque ipsorum vel alter eorundem redimere possent seu redimendi haberent facultatem extunc pro predicta pecunia principali viginti septem marcarum et sua dupla ab eodem domino episcopo redimere possent et valerent, ipse vero dominus episcopus, rehabita sua pecunia principali et dupla, prescriptam possessionem Morou eisdem restituere teneretur et resignare absque difficultate et dissimulatione aliquali, prout iidem magister Mychael archydiaconus, Johannes et Ladislaus magistri hoc assumpserunt et confessi extiterunt coram nobis.

Datum feria secunda proxima ante predictum festum Assumptionis virginis gloriose, anno domini M^o CCC^{mo} quinquagesimo secundo.

<Pe verso de o mînă din secolul al XV-lea :> Impignoratio super Marow.

Noi, conventul bisericii fericitei fecioare din Cluj Mănăștur prin cu-prinsul scrisorii de față facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că înfă-țișîndu-se însuși înaintea noastră magistrul Mihail, arhidiaconul de Dăbîca, pentru venerabilul întru Hristos părinte, domnul Andrei, din mila lui Dumnezeu și a scaunului apostolic episcopul Transilvaniei, domnul său, avînd <de la acesta> însărcinare anume pentru cele mai jos scrise, pe de o parte și de asemenea magistrii Ioan și Ladislau, fiii lui Nicolae de Dăbîca, pe de altă parte, acești magistri Ioan și Ladislau au spus și au arătat

într-un glas că ei, pentru a face față unei nevoi a lor, au zălogit și zălogesc și în fața noastră acestui domn episcop o moșie a lor numită Morău, aflătoare în zisul comitat Dăbîca, lipsită acum de locuitori, împreună cu toate folosințele ei și cu toate cele ce țin de ea, pentru douăzeci și șapte de mărci de argint în greutatea de Buda, luate și primite pe deplin de la acel domn <episcop>, cu începere de la octavele în curînd viitoare ale sărbătorii Adormirii slăvitei fecioare² pînă la împlinirea unui an de la aceste octave³, în așa fel ca dacă la împlinirea unui an de la acele octave ei n-ar putea sau nu s-ar îngriji să răscumpere pomenita lor moșie cu zisa sumă de bani de douăzeci și șapte de mărci de argint, atunci, prin chiar acest fapt, să cadă sub <pedeapsa> plății îndoite a acestor bani, iar dacă după trecerea unui an de la acele octave, oricînd, în curgerea vremii, fie amîndoi, fie unul din ei ar putea sau ar avea puțința să răscumpere sus-zisa lor moșie, numită Morău, ei să poată și să fie volnici a o răscumpăra de la acest domn episcop cu capetele banilor (cele douăzeci și șapte de mărci) și cu îndoitul lor. Iar domnul episcop, după ce-și va dobîndi din nou capetele și îndoitul lor, să fie dator să le restituie și să le înapoieze sus-zisa moșie Morău fără nici o greutate sau zăbavă, după cum și-au luat asupra lor aceasta și au mărturisit în fața noastră pomeniții, magistrul Mihail arhidiaconul și magistrii Ioan și Ladislau.

Dat în luna dinaintea sus-zisei sărbători a Adormirii slăvitei fecioare, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

<Pe verso, de o mîină din secolul al XV-lea:> Zălogire cu privire la <moșia> Morău.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădița 5. nr. 654.

Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1352.

Orig. perg., cu urme de pecete din ceară de culoare deschisă aplicată pe verso.

EDIȚII: Ub., II, 87—88.

REGESTE: Beke, *Erd. káptl.*, nr. 654.

¹ Corect: *habitoribus*.

² 22 august 1352.

³ 22 august 1353.

Viris discretis et honestis, dominis et amicis suis reverendis, honorabili capitulo ecclesie Transsiluane, Stephanus, viceuoŷuoda Transsiluanus, amicitiam paratam et se totum cum honore.

Conqueruntur nobis nobiles viri, magistri videlicet Nycolaus, filius Nýcolai, Stephanus, Lucasius, Andreas et Ladislaus de Gyogh superiori, item Herbordus, Adrianus, nobiles de Gald, ac ceteri universi populi de villa Spinarum, de Mendschenth et de Gald in districtu montis Tybur vocati, qui vineas in eodem monte habere dignoscuntur, quod per gentes scismaticas, videlicet per olacos ad castrum Keechkes pertinentes, in maxima confusione et in necessitate magna essent perpersi, quia noctu dieque vineas ipsorum regere et deffensare per eosdem non possent, et in preiudicum et gravamen eorundem nobilium et aliorum predictorum pauperum, tamquam lupi rapaces dictas vineas indebite uterentur, ŷmo custodes et pastores earum vinearum cum potencia expulissent, et sic

devastarent. Unde cum nos ex audito audivimus, ut eciam vestra dominacio dampnum in hoc non modicum haberetis, quia decime earum vinearum ad vos de iure pertinerent, super quo petimus vestre discrecionis amicitiam presentibus diligenter quatenus vestrum mittatis hominem vice vestra pro testimonio fide¹ dignum¹, quo presente Petrus, filius Adriani, nobilis de Gald, homo noster, sciat et inquirat de premissis omnimodam veritatem, et dictum montem Tybur vocatum per metas antiquas <reambulet et>² de usu omnium utilitatum ipsius montis, possessionis ipsius magistri Nycolaÿ, dictos ola <cos et>³ ceteros nocivos homines prohybeat⁴, ne de cetero contra voluntatem dicti magistri Nycolay <et a> liorum³ predictorum hominum indebite uti debeant vel presumpmant; et qualitercumque ipsa inhybio⁴ et series tocius facti inibi fieri contingerit⁵, per hominem nostrum et vestrum, scita veritate, nobis in vestris literis vestri gracia rescribatis.

Datum in Sancto Emerico in octavis festi Assumpcionis virginis gloriose, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo secundo.

<Pe verso de aceeași mână:> Viris discretis et honestis, dominis et amicis suis reverendis, honorabili capitulo ecclesie Transsiluane.

Chibzuiților și cinstiților bărbați, domnilor și prietenilor săi vrednici de cinste, capitolului bisericii Trnsilvaniei, Ștefan vicevoievodul Transilvaniei, cu toată prietenia și cu toată cinstea.

Ni se plîng nobilii bărbați, și anume magistrii Nicolae, fiul lui Nicolae, Ștefan, Luca, Andrei și Ladislau de Gioagiu de Sus, de asemenea Herbord <și> Adrian, nobili de Galda, precum și toți ceilalți oameni din satul Teiuș, din Mesentea și din Galda, din districtul dealului numit Tibru, care, precum se știe, au vii pe acel deal, că suferă în foarte mare tulburare și în mare nevoie din partea schismaticilor, adică a românilor ce țin de cetatea Keechkes, deoarece din pricina lor nu pot să-și gospodărească și să-și apere zi și noapte viile lor, și că <aceia> ca niște lupi hrăpăreți se folosesc pe nedrept de pomenitele vii, în dauna și paguba acelor nobili și a celorlalți săraci mai sus-pomeniți, ba, chiar au gonit cu puterea pe vierii și paznicii acelor vii și că, astfel, ei le pustiesc.

Deci noi, aflînd din auzite <acestea>, întrucît și domnia voastră aveți de asemenea o pagubă însemnată în această privință, deoarece dijmele acelor vii țin de drept de voi, cerem stăruitor cu privire la aceasta prieteniei și chibziuinței voastre prin scrisoarea de față să trimiteți în locul vostru pe omul vostru vrednic de crezare, ca om de mărturie, în fața căruia omul nostru, Petru, fiul lui Adrian, nobil de Galda, să cerceteze și să afle tot adevărul cu privire la cele de mai sus și <să hotărînicească> zisul deal numit Tibru după vechile semne de hotar și să oprească pe pomeniții români și pe ceilalți oameni vătămători de la folosirea tuturor folosințelor celui deal care este moșia pomenitului magistru Nicolae, pentru ca de aci înainte ei să nu poată și să nu îndrăznească să se folosească de el pe nedrept împotriva voinței zisului magistru Nicolae și a celorlalți oameni mai sus-numiți; și în orice fel s-ar întîmpla să se facă acolo acea opreliște și desfășurare a întregii pricini, voi după aflarea adevărului de către omul nostru și de către omul vostru, să vă milostiviți a ne răspunde în scrisoarea voastră.

Dat la Sîntimbru, la octavele sărbătorii Adormirii slăvitei fecioare în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

〈*Pe verso de aceeași mînă* :〉 Chibzuîților și cinstiților bărbați, domnilor și prietenilor săi vrednici de cinste, cînstiului capitlu al bisericii Transilvaniei.

Arh. Naț. Magh. Dl. 29 148. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.

Orig. hirtie, urmele pecetii de închidere aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 603–604.

REGESTE: *Documenta Valachorum*, p. 123, nr. 87.

¹ Scris deasupra rîndului.

² Pată de umezeală cca 2 cm, întregit după sens.

³ Pată de umezeală cca 1 cm, întregit după sens.

⁴ Astfel în text.

⁵ Corect: *contigerit*.

Nos, conventus ecclesie beate Maria virginis de Clusmonostra, memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis quod Mannus, nobilis de Kalyan, pro se et Bartholomeo, fratre suo uterino, cum sufficientibus literis procuratoriis ab una, parte vero ex altera comes Bartholomeus, iudex de Cluswar, item Walterus, Daudid, Johannes dictus Zekel et magister Remarus, notarius et civis de eadem, tam pro se ipsis quam pro universis civibus civitatis eiusdem Clusuar coram nobis personaliter constitutis, per eundem Mannum propositum exstitit ministerio vive vecis et relatum quod ipsi, ob quandam ipsorum necessitatem evitandam, quandam possessionem ipsorum, Vndoteleke, alio nomine Tarchahaza vocatam, in comitatu de Clus, iuxta fluvium Wyszomos existentem, pro quadraginta et quinque marcis argenti, qualibet marca octoaginta grossis computando, plene coram nobis habitis, receptis et persolutis, a die datarum presentium usque revolutionem viginti annorum annis subsequentibus, cum omnibus suis utilitatibus et pretinentiis universis pignori obligasset¹ et obligavit² coram nobis tali modo quod, si in revolutione viginti annorum dictam ipsorum possessionem Vndoteleke, alio nomine Tarchahaza, pro iamdicta pecunie quantitate quadraginta et quinque marcarum argenti coram nobis redimere non possent vel non curarent, extunc duplum ipsius pecunie incurrerent eo facto. Si vero idem Mannus aut Bartholomeus, uterque ipsorum pecuniam iamnominatam quocumque tempore infra terminum prefixum reddere possent et valerent, universi cives de Cluswar tenentur et debent recipere et habere ipsam pecuniam, sed possessionem superius nominatam possint et valeant uti, perfrui et sine aliquo strepitu percipere et conservare, donec complebitur numerus viginti annorum. Ceterum quod si ipsis civibus videbitur ipsam possessionem multitudine populorum decorare, Mannus et Bartholomeus tenentur dare silvam in possessionibus ipsorum ubicumque possunt et valent attingere ipsi populi. Item retulit etiam quod possessionem Vndoteleke alio nomine Tarchahaza vocatam infra viginti annis³ non possint neque valeant alii vel aliis impignorare. Non pretermittendum est quod quicumque vel quocumque temporum in processu ipsos cives de Cluswar ratione predictae possessio-

nis videlicet Vndoteleke, alio nomine Tarchahaza, in litem aut in ius quivis colore attrahere niteretur et vellet, idem Mannus et Bartholomeus, nobiles de Kalyan, tenentur expedire propriis laboribus ipsorum et expensis, necnon contra omnes impetitiones indempniter manu conservare. Item, si iidem nobiles pretacti, scilicet Mannus et Bartholomeus, in ipsa possessione super fluvium Vyzomos cum pecunia ipsorum propria molendinum possent et valerent parare et construere, liberam preberent construendi facultatem et unum kolonum⁴ sub nomine ipsorum et terras arabiles sufficientes pro uno aratro similiter liberam haberent servandi potestatem. Ad cuius assertionis et confessionis seriem⁵, ad instantiam et petitionem ambarum partium, presentes literas nostras privilegiales pendentis sigilii nostri⁶ fecimus communiri.

Datum quarta feria, in octavis Assumptionis virginis gloriose, anno domini millesimo trecentesimo quinquagesimo secundo.

<Pe verso, de o mînă din secolul al XV-lea:> Super territorio Tarchahaz emptionalis conventus.

<Tot acolo, de mîna notarului Grigore Diosi, de la sfîrșitul secolului al XVI-lea:> Super Tarchahaza hog' ot Molnot is Epithesswnk.

Noi, conventul bisericii fericitei fecioăre Maria, din Cluj-Mănăstur, prin cuprinsul scrisorii de față dăm de știre și facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că, înfățișîndu-se înșiși înaintea noastră, pe de o <parte> Mannus, nobil de Căianu, pentru sine și pentru Bartolomeu, fratele său după mamă, cu scrisoare de împuternicire îndestulătoare, iar pe de altă parte, comitele Bartolomeu, judele Clujului, și de asemenea Walter David, Ioan zis Secuiul și magistrul Remar, notar și orășean din același oraș, atît în numele lor, cît și pentru toți orășenii acelui oraș Cluj, acest Mannus a arătat și a spus prin viu grai că, pentru a face față unei nevoi a lor, ei au zălogit și în fața noastră zălogesc o moșie a lor numită Undoteleke, cu alt nume Tarchahaza, aflătoare în comitatul Cluj, lîngă rîul Someș, împreună cu toate folosințele și toate cele ce țin de ea, cu patruzeci și cinci de mărci de argint, fiecare marcă fiind socotită la optzeci de groși, <bani> luați, plătiți și primiți deplin în fața noastră, <începînd> de la ziua dării scrisorii de față pînă la împlinirea a douăzeci de ani următori, în chipul acesta că, dacă la împlinirea celor douăzeci de ani ei n-ar putea sau nu s-ar îngriji să răscumpere în fața noastră zisa moșie a lor Undoteleke, cu alt nume Tarchahaza, în schimbul zisei sume de bani de patruzeci și cinci de mărci de argint, atunci prin chiar acest fapt ei vor cădea sub <pedeapsa plății> îndoite a acestor bani. Dacă însă Mannus sau Bartolomeu — unul sau altul din ei — ar putea și ar fi în stare să înapoieze zisa sumă de bani oricînd înainte de sorocul statornicit, <atunci> toți orășenii din Cluj sînt datori și trebuie să primească și să ia acești bani; dar ei să poată și să fie volnici a se folosi <și> a se bucura de moșia mai sus numită, precum și a culege <veniturile ei> fără vreo judecată și a o păstra pînă se va împlini numărul celor douăzeci de ani.

Dealtfel dacă acei orășeni vor găsi de cuviință să înzestreze această moșie cu mulțime de oameni, Mannus și Bartolomeu sînt datori să dea <acestora> pădurea de pe moșiile lor pretutindenii unde acești oameni pot și au putință să ajungă <la ea>.

De asemenea el⁷ a mai spus că, în timpul celor douăzeci de ani, ei nu pot și nu sînt volnici să zălogească altuia sau altora moșia numită Undoteleke, cu alt nume Tarchahaza.

Nu trebuie să se treacă cu vederea că oricînd, în curgerea vremii, oricine s-ar sili și ar voi să-i tragă în judecată sau să-i împricineze pe acești orășeni din Cluj sub orice cuvînt, pentru sus-zisa moșie, și anume Undoteleke, cu alt nume Tarchahaza, Mannus și Bartolomeu, nobili de Căianu, sînt dator să-i apere cu ostenele și cheltuielile lor și să-i păstreze nevătămați <în stăpînirea moșiei> împotriva tuturor tulburărilor.

De asemenea, dacă acești nobili mai sus-pomeniți, adică Mannus și Bartolomeu, ar putea și ar fi în stare să facă și să clădească pe cheltuiala lor o moară pe această moșie, pe riul Someș, atunci ei⁸ să le dea puțința nestingherită de a o clădi și ei⁹ să aibă de asemenea puțința slobodă de a ține <acolo> un țăran iobag pe seama lor și pămînturi de arătură îndestulătoare pentru un plug¹⁰.

Spre adevărirea acestei declarații și mărturisiri, la cererea și stăruința amînduror părților, am pus să se întărească scrisoarea noastră privilegială de față <cu puterea> peceții noastre atîrnate.

Dat miercuri, la octavele Adormirii slăvitei fecioare în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. oraș Cluj-Napoca, fasc. T.T. nr. 28.

Orig. perg. pecete deteriorată, din ceară de culoare deschisă, atîrnată cu o fișie de pergament.

EDIȚII: Jakab, *Kol. okl.*, I, p. 49–50; *Ub.*, II, p. 88–89.

¹ Corect: *obligassent*.

² Corect: *obligarunt*.

³ *infra* construit cu abl. în loc de acuz. (ca mai sus *infra terminum*).

⁴ Astfel în text.

⁵ După acest cuvînt să se subînțeleagă o formă verbală, de ex. *confirmandam*, omisă.

⁶ După *pendentis sigilli nostri* să se înțeleagă cuvîntul *munimine* (omis poate din cauza lui *communiri*).

⁷ adică *Mannus*.

⁸ orășeni din Cluj.

⁹ Mannus și Bartolomeu.

¹⁰ Este vorba de o măsură de suprafață, variabilă după regiuni și epoci: în medie 120 de iugăre ungurești = 90 iugăre cadastrale.

143 **1352 august 24** (*quinto die congregacionis predictae: in festo beatissimi Stephani primi regis Hungarorum*), <Alba Regală>.

Nicolae, palatinul Ungariei și judele cumanilor, împreună cu demnitarii țării, printre care și Nicolae, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, absolvă pe magistrul Dominic, fiul lui Zoard, de vina fabricării banilor falși.

Arh. Naț. Magh., Dl. 4301.

Orig. hîrtie, cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 604–606.

Capitulul de Oradea adevărește că Paul și Petru, nobili de Bank, din comitatul Szabolcs, au dat a treia parte dintr-o moșie a lor în schimbul unei herghelii de cai și a zestrei mamei lui Gheorghe și Elena, frații lor după mamă.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4303.
Orig. perg., cu pecete atârnată.
EDIȚII: *Cod Andeg.*, V, p. 607–608.

Lodovicus, dei gratia rex Hungarie, fidelibus suis, conventui sancti Stephani prothomartiris de Promontorio Waradiensi, salutem et gratiam. Dicitur nobis in persona Johannis magni de Chahal quod, die dominico proximo post festum beati Laurentii martiris proxime preteritum, Nicolaus, filius Ladislai de Zaruad, una cum Petro et Johanne, filiis Tergey, Sebastianiano, filio Beke, Johanne, filio Jacobi, Nicolao dicto Tordai ac Andrea magno¹ famulis Ladislai, fratris sui, et iobagionibus seu populis eorum de dicta Zaruad et de Zenthmiklos, ad possessionem suam, Kene² vocatum, potencialiter venientes, quatuordecim currus frugum in eadem auferendo, ad dictas possessiones eorum Zaruad et Zenthmiklos asportassent, lite pendente inter ipsos, in ipsius grande preiudicium non modicum et iactuam³. Quare fidelitati vestra firmiter precipiendo mandamus quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente, Chepanus de Tykud vel Stephanus de Tyvis aut Demetrius, filius Turuli de Kawas, aliis absentibus, homo noster, ab omnibus quibus decet et licet diligenter investigando de premissis, sciat et inquirat omnimodam veritatem. Et post hec, prout vobis exinde veritas constiterit, nobis fideliter rescribatis.

Datum Bude, die dominico proximo post festum Exaltationis sancte crucis, anno domini M^oCCC^{mo} L^{mo} secundo.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, credincoșilor săi din conventul sfântului Ștefan, întâiul mucenic, din Dealul Orășii, sănătate și milostivire.

Ni se spune în numele lui Ioan cel Mare de Cehăluț că, în duminica de după sărbătoarea de curînd trecută a fericitului mucenic Laurențiu³, Nicolae, fiul lui Ladislau de Sărăuad, împreună cu Petru și Ioan, fiii lui Tergey, cu Sebastian, fiul lui Beke, cu Ioan, fiul lui Iacob, cu Nicolae zis Tordai și cu Andrei cel Mare, slujitorii lui Ladislau, fratele său, și cu iobagii sau oamenii lor din sus-zisul <sat> Sărăud și din Zenthmiklos venind cu silnicie la moșia sa numită Kene, în timp ce între ei se purta încă judecată, au luat paisprezece care de grîne de pe acea <moșie> și le-au dus la zisele lor moșii Sărăud și Zenthmiklos, spre marea sa pagubă și daună.

Drept aceea, punem în vedere și poruncim cu tărie credinței voastre să trimiteți omul vostru vrednic de crezare, ca om de mărturie, în fața

căruia omul nostru, Chepan de Tykud sau Ștefan de Tyvis ori, în lipsa acestora, Dumitru, fiul lui Turul de Căuaș cercetînd cu luare aminte pe toți, pe cei ce se cade și se cuvine, să știricească și să afle tot adevărul cu privire la cele de mai sus. Și după acestea să ne răspundeți în scris <și> întocmai așa cum veți afla că este adevărul. \

Dat la Buda, în duminica de după sărbătoarea Înălțării sfintei cruci, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Col. fam. Iosif Kemény, nr. 41.

Transumpt în actul conventului din Dealul Orăzii, din 6 oct. 1352, nr. 148.

REGESTE: Szabó, *Erd. Múz. okl.*, nr. 94.

¹ Urmează: *et*, tăiat de aceeași mîină.

² Scris deasupra rîndului de aceeași mîină.

³ 12 august.

Lodouicus, dei gratia rex Hungarie, fidelibus suis, universis nobilibus et aliis cuiusvis status hominibus in partibus Transiluanis, in dyocesi Albensi Transsiluane episcopi constitutis et existentibus, salutem et gratiam. Licet pridem in congregatione nostra Bude, ubi nostra residet curia, celebrata, consuetam solutionem decimarum ad instantiam vestram et aliorum regnicolarum nostrorum, immutaverimus et cum frugibus seu in specie easdem vestris dyocesanis episcopis ac ecclesiis, quibus ipse decime debentur, solvi mandaverimus, attamen, quia ex hoc tam nostre quam vestrarum animarum grave detrimentum et iacturam cognovimus imminere, propter quod etiam per dominum sumpsum pontificem nobis existit improperanti¹, ideo predictam dispositionem et ordinationem in hac parte revocamus et volumus ut, sicut temporibus progenitorum nostrorum et nostris usque modo predicta solutio decimarum fiebat vel solita erat fieri in pecunia, sic et hoc anno per vos et alios nostros regnicolas persolvatur, cum hac tamen moderatione ut, ubi duodecim Wyennenses vel decem pro capetia exigebantur, non plures quam octo, et ubi pauciores vel octo exigebantur et solvebantur, eo modo, prout solitum erat, exigatur et solvatur, dummodo numerus ipsorum octo Wyennensium nullatenus excedatur. Aliis autem annis solvantur ipse decime et exigantur sicut deliberaverimus, ut anime vestre saluti videatur expedire. Decime etiam agnorum, edorum et apum more solito persolvantur. Quare fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus quatenus decimas ipsas dicto vestro dyocesano episcopo et suo capitulo vel eorum decimatoribus, per ipsos ad hoc deputatis, tempore consueto, secundum moderationem supra dictam, absque contradictione aliquali persolvatis et persolvi faciatis; aliud nullatenus facere presumptis. Et hec volumus in foris et locis publicis in dictis partibus Transsiluanis ubique palam facere proclamari.

Datum Bude, in vigilia festi beati Mathei apostoli et ewangeliste, anno domini millesimo CCC^{mo} quinquagesimo secundo.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, credincioșilor săi, tuturor nobililor și celorlalți oameni de orice stare așezați și aflători în

părțile Transilvaniei, în dieceza episcopului de Alba Transilvaniei, sănătate și milostivire.

Deși noi, la stăruința voastră și a altor locuitori ai regatului nostru am schimbat mai demult, în adunarea noastră ținută la Buda — unde este sediul curții noastre — plata obișnuită a dijmelor și am poruncit ca ele să se plătească episcopilor voștri diecezani și bisericilor, cărora li se datoresc aceste dijme, în grâne sau în natură totuși, fiindcă știm că prin aceasta o mare pagubă și vătămare amenință atât sufletul nostru, cât și sufletele voastre, lucru pentru care am și fost muștrați de către prea înaltul domn pontifice, de aceea desființăm sus-zisa hotărîre și rînduială în privința aceasta și poruncim ca, așa cum se făcea sau se obișnuia să se facă sus-zisa plată a dijmelor pe vremea strămoșilor noștri și a noastră pînă acum în bani, tot astfel să se plătească și în anul acesta de către voi și de către ceilalți locuitori ai țării noastre, cu această condiție însă ca acolo unde se cereau doisprezece sau zece dinari de Viena pentru o claie, să nu se ceară și să nu se plătească mai mult de opt, iar acolo unde se cereau și se plăteau mai puțin <dinari> sau <numai> opt să se ceară și să se plătească în chipul în care se obișnuia, numai să nu se treacă nicidecum peste numărul celor opt dinari de Viena.

În anii ceilalți însă dijmele să se plătească și să se ceară așa cum vom fi hotărît noi, după cum se va găsi că este spre folosul mîntuirii sufletului vostru. Și dijmele mieilor, iezilor, și albinelor să se plătească în chip obișnuit.

Drept aceea punem în vedere și poruncim cu tărie credinței voastre ca dijmele să le plătiți și să puneți să se plătească fără nici o împotrivire, la timpul obișnuit, zisului vostru episcop diecezan și capitlului său sau dijmuitoților lor rînduiți de ei în acest scop, potrivit sus-zisei condiții; altfel să nu îndrăzniți nicidecum a face.

Și voim ca aceste să fie vestite pe față, pretutindeni în ținuturi și în locuri obștești, în zisele părți ale Transilvaniei.

Dat la Buda, în ajunul sărbătorii fericitului apostol și evanghelist Matei, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădița 1 nr. 128. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1352.

Orig. perg., cu fragmente de pecete din ceară de culoare deschisă aplicată pe verso. EDIȚII: Szeredai, *Notitia*, p. 43; Batthyany, *Leges ecclesiasticae*, III, p. 199; *Fejér*, IX/2, p. 143; *Ub.*, II, p. 89–90.

REGESTE: Beke, *Erd. káptl.*, nr. 128.

¹ Construcție greșit întrebuințată, diateza fiind pasivă (= *improperatum est nobis per* . .).

Ludovic I, regele Ungariei, la intervenția reginei Elisabeta, făcută în favoarea magistrului Petru zis Paharus, oștean al curții sale, recunoaște că mai multe moșii stăpînite de acel Petru aparțin cetății Șuplovac. Dumitru, de Oradea, Andrei de Transilvania, Toma de Cenad, episcopi; Nicolae, fiul lui Laurențiu, voievodul Transilvaniei, Nicolae, ban de Severin.

Arh. Naț. Magh. Dl. 34 163. Bibl. Univ. Budapesta, Colecția Kaprainai, tom. IV., p. 6–10 (cu data greșită: 26 septembrie 1356).
Orig. perg., cu pecete atârnată de șnur de mătase roșie.
EDIȚII: *Fejér*, IX/2, p. 481–483; *Smičiklas*, XII, p. 125–126 și p. 364–366 (cu data greșită: 26 septembrie 1356).

148]

1352 octombrie 6, <Dealul Orăzii>.

Excellentissimo domino suo, domino Lodovico, dei gratia illustri regi Hungarie etc. <Jo>hannes¹ prepositus et <conventus>² monasterii sancti Stephani prothomartiris de Promontorio Waradiensi, orationum suffragia cum perpetua fidelitate. Litteras vestre serenitatis honore quo decuit recepimus in hec verba: <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 16 septembrie 1352, nr. 145>. Nos igitur, mandatis vestre excellencie obedire cupientes, ut tenemur, unacum predicto Demetrio, filio Turul de Kawas, homine vestre maiestatis, Thomam, familiarem domus nostre, transmisimus ad predicta mandata vestra fideliter exsequenda. Qui demum, ad nos reversi, nobis concorditer retulerunt quod ipsi ad comitatus de Zonuk et de Zathmar pariter accessissent, ubi a nobilibus et ignobilibus, clericis ac laicis et cuiusvis status seu condicionis hominibus dictorum comitatuum et specialiter a vicinis et commetaneis ipsius possessionis Kene, facta diligenti inquisitiones, palam et occulte, communiter et singillatim, talem de premissis comperissent omnimodam veritatem, quod predictus Nicolaus, filius Ladislai de Zaruad, unacum prenominate Petro et Johanne, filiis Tergey, Sebastiano, filio Beke, Joanne, filio Jacobi, Nicolao dicto Tordai ac Andrea magno, famulis eiusdem Ladislai, fratris sui, et iobagionibus seu populis eorum de dicta Zaruad et Zenthmiklos, supra dicto die dominico ad possessionem ipsius magistri Johannis magni, Kene vocatam, potencialiter venientes, quatuordecim currus frugum in eadem auferendo, ad dictas possessiones eorum Zaruad et Zenthmiklos, lite inter ipsum magistrum Johannem et eundem Nicolaum, filium Ladislai, pendente, asportassent, in grande preiudicium ipsius magistri Johannis, non modicum et gravamen.

Datum in octavis festi beati Michaelis archangeli, anno prenotato.

<Pe verso de aceeași mină:> <Domino>³ regi, pro magistro Johanne magno de Chahal, contra Nicolaum, filium, Ladislai de Zaruad, et alios, inquisitoria.

Preaînălțatului lor stăpîn, domnului Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei <etc.>, Ioan prepozitul și conventul mănăstirii sfîntului Ștefan, întîiul mucenic din Dealul Orăzii, prinosul rugăciunilor lor și veșnică credință.

Am primit cu cinstea cuvenită scrisoarea luminăției voastre avînd acest cuprins: <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 16 septembrie 1352 nr. 145>.

Noi, așadar, dorind să dăm ascultare poruncilor înălțimii voastre, precum sîntem datori, am trimis, împreună cu omul maiestății voastre, sus-zisul Dumitru, fiul lui Turul de Căuaș, pe Toma, slujitorul casei noastre spre împlinirea întocmai a pomenitelor voastre porunci. Aceștia, întor-

cîndu-se apoi la noi, ne-au spus într-un glas că s-au dus împreună în comitatele Solnoc și Satu Mare, unde făcînd o stăruitoare cercetare, pe față și în taină, laolaltă și în parte, a nobililor și nenobililor, a clericilor și mirenilor, precum și a oamenilor de orice stare sau condiție din zisele comitate și mai ales a vecinilor și megieșilor acelei moșii Kene, au aflat tot adevărul acesta cu privire la cele de mai sus și anume: că suszislul Nicolae, fiul lui Ladislau de Sărăuad, împreună cu susnumiții Petru și Ioan, fiii lui Tergey, cu Sebastian, fiul lui Beke, cu Ioan, fiul lui Iacob, cu Nicolae zis Tordai și cu Andrei cel Mare, slujitorii aceluia Ladislau, fratele său, și cu iobagii sau oamenii lor din zisul sat Sărăuad și din Zenthmiklos ducîndu-se cu silnicie în pomenita zi de duminică¹ la acea moșie numită Kene a aceluia magistru Ioan cel Mare, au luat de pe acea <moșie> paisprezece care cu grîne <și> le-au dus pe pomenitele lor moșii Sărăuad și Zenthmiklos spre marea pagubă și daună a aceluia magistru Ioan, în timp ce între acel magistru Ioan și acel Nicolae, fiul lui Ladislau, se purta încă judecată.

Dat la octavele sărbătorii fericitului arhanghel Mihail, în anul mai sus-însemnat.

<Pe verso de aceeași mină:> Domnului rege, scrisoare de cercetare pentru magistrul Ioan cel Mare de Cehăluț, împotriva lui Nicolae, fiul lui Ladislau de Sărăuad, și a altora.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Col. fam. Iosif Kemény, nr. 41

Orig. hîrtie, cu mai multe rupturi în partea de sus, cu fragmente de pecete din ceară de culoare deschisă aplicată pe verso.

REGESTE: Szabó, *Erd. Múz. okl.*, nr. 95.

¹ Rupt 0,5 cm, întregit pe baza contextului.

² Rupt 1,5 cm, întregit după sens.

³ Rupt 1,5 cm întregit după sens.

⁴ 12 august.

149

1352 octombrie 10, <Alba Iulia>.

Nos, capitulum ecclesie Transsilvane, significamus tenore presentium quibus expedit universis quod magister Nicolaus dictus Wos, ad nostram accedens presentiam, exhibuit nobis quasdam litteras patentes, tenoris infrascripti, petens nos humiliter ut ipsas litteras de verbo ad verbum transcribi et sub transcripti forma sibi concedere dignaremur, ad maiorem cautelam et sui iuris conservationem. Quarum tenor talis est: <Urmează actul conventului din Cluj-Mănăstur din 14 iunie 1352, nr. 129>. Nos enim petitionibus ipsius magistri Nicolai inclinati, predictas litteras de verbo ad verbum transcribi fecimus et sigillo nostro communiri.

Datum quarta feria proxima post octavas festi beati Michaelis archangeli, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} secundo.

Noi, capitlul bisericii Transilvaniei, prin cuprinsul scrisorii de față facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că magistrul Nicolae zis Wos venind înaintea noastră ne-a arătat o scrisoare deschisă, avînd cuprinsul mai jos arătat, cerîndu-ne cu smerenie să binevoim <a pune> ca acea scri-

156

soare să fie transcrisă cuvînt cu cuvînt și a i-o da lui, în formă de transcriere, spre mai mare chezășie și păstrare a dreptului său. Cuprinsul ei este acesta: <Urmează actul conventului din Cluj-Mănăstur din 14 iunie 1352, nr. 129>. Noi, așadar, înduplecați de cererile aceluia magistru Nicolae, am pus ca sus-zisa scrisoare să fie transcrisă cuvînt cu cuvînt și întărită cu pecetea noastră.

Dat în miercură de după octavele sărbătorii fericitului arhanghel Mihail, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Wass, fasc. XXXVIII, nr. 23.

Orig. perg., cu urme de pecete din ceară de culoare deschisă aplicată pe verso.

150

1352 octombrie 15, Buda.

<Nos Nicolaus>¹, regni Hunga<rie pala>tinus² et iudex Comanorum, <damus pro memoria quod ...>³ magistro Johanne, filio Ladislai <de Warada, cum literis>⁴ procuratoriis conventus ecclesie de <Le>lez⁵, in octavis festi beati Mychaelis archangeli contra Stephanum, fi<lium Ladislai dicti>⁶ Adas de⁷ Peleske, personaliter astantem in figura nostri iudicii, iuxta continenciam priorum litterarum nostrarum procuratoriarum, comparendo, quasdam literas capituli ecclesie Waradiensis formam <...>⁸ reambulacionis et contradictorie inhibicionis ac citacionis in se continentes, nobis demonstravit, inter cetera continentes, quod cum ipse accepto <... homine>⁹ nostro et testimonio ipsius capituli ecclesie Waradiensis, feria tertia proxima post festum beatorum Petri et Pauli apostolorum proxime preteritum, ad faciem possessionis Pethe vocate, titulo empcionis ipsum⁷ contingentis, convocatis vicinis et commetaneis eiusdem legitime universis accedendo, eamque primo per suas veras metas et antiquas reambulasset, nullo contradictore existente. Factaque reambulacione ante omnia a plaga occidentali novam metam erexisset, hinc procedendo versus partem orientalem transeundo usque quendam alveum Garchpataka dictum novem metas novas iuxta veteres, unam prope aliam elevasset distinguentes inter eandem terram Pete¹⁰ et possessionem Keceer filiorum Stephani dicti Thatar presentibus eisdem <filiis>¹¹ Stephani plenum consensum prebentibus pariter et assensum. Et dum eundem alveum transeundo ultiores metas erigere voluisset, Stephanus, filius Ladislai dicti Adas, annotatus ab¹² ereccionibus metarum dictos nostrum <et>¹³ ipsius capituli homines prohibuisset, licet Nicolaus, Symon, Jacobus, Paulus et Johannes, filii Stephani dicti Thatar, inibi comparendo ipsos nostrum et ipsius capituli homines ultiores metas erigere permittere voluissent, dicentes quod predicta possessio ipsorum prefate <terre>¹⁴ Pete ulterius vicinaretur, propter quod ipsi facientes moram quatuor diebus continuis in facie terre Pete annotate, quarto die <termini pren>otatis¹⁵ predictis, Stephanum, filium Ladislai dicti Adas, annotatum in nostram citassent presenciam, contra magistrum Johannem prelibatum, racionem sue contradiccionis <et>¹³ inhibicionis redditurum. Quarum litterarum exhibicionibus factis et eorum tenoribus perceptis procurator¹⁶ ipsius magistri Johannis, filii Ladislai, racionem dicte contradictorie inhibicionis per ipsum Stephanum, filium Ladislai assignari postulante, pretactus Stephanus filius Ladislai

personaliter <ex>surgendo¹⁷ se dictam prohibicionem tum pro eo, quia pretactus magister Johannes eandem possessionem empcionis titulo sibi pertinere d<ebe>re¹⁸ allegando recaptivasset, que tamen possessio Pete vocata sibi magis quam ipsi magistro Johanni ratione propinquioris <vicini>-tatis¹⁹ ad emendum pro pignore recipiendum attineret, quam emere vel pro pignore recipere ipse promptus²⁰ esset et paratus et <ipse>²¹ manus alienas intromittere nollet⁷ in possessionem prenotatam, tum etiam pro eo, quia prelibatus magister Johanes tempore recaptivacionis <et reambu>-lacionis²² et metarum ereccionis ipsius possessionis⁷ Pete <predi>ctam²³ particulam terre²⁴ possessionis sue prenotate Pyliske vocate occupare et ad dictam possessionem Pete <vocate applicare>²⁵ voluisset, fecisse allegavit. Quibus perceptis quia cum nos <in>strumenta¹⁸ ipsius magistri Johannis super ipsa <possessione>²⁶ Pete confecta ad petitionem partis adverse per dictum procuratorem ipsius magistri Johannis exhiberi, eoque ipse magister Johannes actor existens eandem possessionem empcionis titulo sibi pertinere debere indicarat, postulassemus, dictus procurator ipsius magistri Johannis non exhibebat, sed ad exhibicionem eorundem absque assignacione alicuius evidentis rationis ad terminum ulteriorem per nos prorogari postulabat, actoresque in exsecucionibus¹⁰ suarum -ter>arum¹⁸ ad exhibendum sua instrumenta regni consuetudine requirente semper prompti²⁰ esse debent et parati, pro eo commisimus, quod prelibatus magister Johannes, filius Ladislai, dicta sua instrumenta in facto dicte possessionis Pete confecta cum uno regali iudicio ante exhibicionem eorundem instrumentorum deponendo, in octavis festi beati Martini confessoris nunc venturis exhibere teneatur coram nobis, quibus visis iudicium et iusticiam facere valeamus in premissis iure admittente.

Datum Bude decimo die termini prenotati, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} secundo.

<Pe verso, de aceeași mină :> Pro Stephano, filio Ladislai dicti Adas, contra magistrum Johannem, filium Ladislai de Warada, super exhibendis instrumentis cum uno regali iudicio ad octavas festi beati Martini confessoris, prorogatoria. Solvit.

<Pe verso de o mină din secolul al XVI-lea :> Pete

Noi, Nicolae, palatinul regatului Ungariei și judele cumanilor, dăm de știre că, potrivit cuprinsului scrisorii noastre de împuternicire de mai înainte <...>, înfățișându-se la judecata noastră, la octavele sărbătorii fericitului arhanghel Mihail²⁷, pentru magistrul Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, cu scrisoare de împuternicire a conventului bisericii din Lelez, în pricina cu Ștefan, fiul lui Ladislau zis Adas de Pelișor, înfățișat el însuși, ne-a arătat o scrisoare a capitlului bisericii de Oradea, cuprinzând în ea <...> o hotărnicire și o împotrivire cu opreliște, cât și o chemare în judecată, <scrisoare> ce cuprinde între altele că el, luînd cu sine pe <...> omul nostru și pe omul de mărturie al celui capitlu al bisericii de Oradea, în marșea de după sărbătoarea fericiților apostoli Petru și Pavel de curînd trecută²⁸, mergînd la moșia numită Petea, ce ținea de el în temeiul cumpărării, chemîndu-se în chip legiuit toți vecinii și megieșii acelei moșii, a hotărnicit-o mai întîi după adevăratele și vechile ei hotare, fără să fie vreun împotrivor.

Și hotărnicind-o înainte de toate a ridicat spre partea de apus un

nou semn de hotar; de aici pornind spre răsărit mergînd pînă la albia zisă „Valea Garch”, a ridicat nouă semne de hotar noi lîngă cele vehi, unul lîngă altul, despărţind acel pămînt Petea de moşia Keceer a fiilor lui Ştefan zis Thatar; fiind de faţă aceşti fii ai lui Ştefan, şi dîndu-se învoirea deplină şi deopotriva încuviinţare. Şi cînd trecînd acea albie a voit să ridice semnele de hotar următoare, sus-numitul Ştefan, fiul lui Ladislau zis Adas, i-a oprit de la ridicarea semnelor de hotar pe sus-zisii oameni — al nostru şi al celui capitlu — deşi Nicolae, Simion, Iacob, Pavel şi Ioan, fiii lui Ştefan zis Thatar, înfăţişaţi şi ei acolo, voiau să îngăduie ca acei oameni — al nostru şi al celui capitlu — să ridice semnele de hotar următoare, spunînd că sus-zisa moşie se învecinează mai departe cu pomenitul lor pămînt Petea. Din această pricină, zăbovind ei patru zile în şir la pomenitul pămînt Petea, în a patra zi din sorocul mai sus-numit, l-au chemat pe pomenitul Ştefan, fiul lui Ladislau zis Adas, înaintea noastră, ca să stea faţă cu sus-numitul magistrul Ioan, pentru a da socoteală de împotrivirea sa cu oprelişte.

După înfăţişarea acelei scrisori şi aflarea cuprinsului ei, împuternicitul celui magistrul Ioan, fiul lui Ladislau, cerînd ca acel Ştefan, fiul lui Ladislau, să dea socoteală de acea împotrivire cu oprelişte, pomenitul Ştefan, fiul lui Ladislau, ridicîndu-se însuşi, a spus că a făcut zisa oprelişte pentru că numitul magistrul Ioan a pus stăpînire pe acea moşie, sub cuvînt că trebuie să ţină de el în temeiul unei cumpărări, dar că se cuvine, totuşi, mai mult, în temeiul vecinătăţii mai apropiate, ca acea moşie numită Petea să fie cumpărată <şi> luată ca zălog de el, decît de acel magistrul Ioan, şi că el e gata şi pregătit s-o cumpere sau s-o ia ca zălog şi nu vrea să se amestece mîini străine în moşia mai sus arătată şi <a mai făcut oprelişte> pentru aceea că pomenitul magistrul Ioan, în vremea dobîndirii din nou a hotărnicirii şi a ridicării hotarelor acelei moşii Petea, a voit să ia în stăpînire zisa bucată de pămînt a moşiei sale pomenite, numită Pelişor, şi s-o alipească la zisa moşie numită Petea.

Aflînd acestea, întrucît atunci cînd am cerut să fie înfăţişate de zisul împuternicit al celui magistrul Ioan, la cererea părţii potrivnice actele celui magistrul Ioan, întocmite cu privire la acea moşie Petea — acel magistrul Ioan, fiind pîrîş, şi susţinînd că acea moşie trebuie să ţină de el, în temeiul cumpărării — zisul împuternicit al celui magistrul Ioan nu le-a înfăţişat, ci a cerut să-i dăm un soroc viitor pentru înfăţişarea lor fără arătarea vreunui temei desluşit <pentru aceasta>, şi întrucît pîrîşii, în urmărirea <drepturilor cuprinse în> scrisorile lor, trebuie să fie întotdeauna gata şi pregătiţi să înfăţişeze acele acte ale lor, aşa cum cere obiceiul ţării, de aceea am hotărît ca pomenitul magistrul Ioan, fiul lui Ladislau, să fie ţinut a înfăţişa înaintea noastră zisele acte întocmite cu privire la amintita sa moşie Petea, la octavele acum viitoare ale sărbătorii fericitului Martin mărturisitorul²⁹, împreună cu o amendă regească ce trebuie plătită înaintea înfăţişării acelor acte, pentru ca văzîndu-le noi să putem face judecată şi dreptate asupra celor de mai sus, după cum îngăduie legea.

Dat la Buda, în a zecea zi după sorocul de mai sus, în anul domnului o mie trei sute cincizeci şi doi.

<Pe verso de aceeaşi mîină:> Scrisoare de amînare pentru Ştefan, fiul lui Ladislau zis Adas, împotriva magistrului Ioan, fiul lui Ladislau

de Warada, cu privire la înfățișarea unor acte, cu amendă regească, la octavele sărbătorii fericitului Martin mărturisorul. A plătit.

Arh. Naț. Magh. Dl. 64 915/1. Fotocoție la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1352. Orig., hîrtie deteriorat, cu urme de pecete de închidere aplicată pe verso. EDIȚII: *Csáky*, I, 109–111.

- ¹ Rupt cca 3 cm, întregit după alte acte contemporane.
- ² „ „ 2 cm, întregit după sens.
- ³ „ „ 5 cm, întregit după sens.
- ⁴ „ „ 2,5 cm, întregit de editor, după o copie a actului.
- ⁵ „ „ 0,5 cm, întregit pe baza contextului.
- ⁶ „ „ 2 cm, întregit pe baza contextului.
- ⁷ Scris deasupra rîndului de aceeași mînă.
- ⁸ Rupt și pată de umezeală cca 3 cm.
- ⁹ Rupt și pată de umezeală cca 1,5 cm, întregit după sens.
- ¹⁰ Astfel în text.
- ¹¹ Rupt și pată de umezeală cca 1 cm, întregit după sens.
- ¹² Cuvînt repetat.
- ¹³ Pată de umezeală cca 0,5 cm, întregit după sens.
- ¹⁴ Pată de umezeală cca 1 cm, întregit după sens.
- ¹⁵ Pată de umezeală cca 1,5 cm, întregit după sens.
- ¹⁶ Urmează o silabă tăiată; indescifrabil.
- ¹⁷ Rupt cca 0,5 cm, întregit după sens.
- ¹⁸ Rupt cca 0,5 cm, întregit după sens.
- ¹⁹ Rupt cca 1 cm, întregit după sens.
- ²⁰ Corect *promptus*.
- ²¹ Rupt cca 1,5 cm, întregit după sens.
- ²² Rupt cca 2,5 cm, întregit după sens.
- ²³ Rupt cca 1 cm, întregit după sens.
- ²⁴ Urmează: *sue*, tăiat.
- ²⁵ Pată și rupt cca 3 cm, întregit după sens.
- ²⁶ Pată și rupt cca 2 cm, întregit după sens.
- ²⁷ 6 octombrie.
- ²⁸ 3 iulie.
- ²⁹ 18 noiembrie.

151 1352 noiembrie 6 (*feria tertia proxima post festum Sancti Emerici ducis et confessoris*), <Oradea>.

Capitulul din Oradea adeverește schimbul dintre Corrad, fiul lui Nicolae de Diosig (*Gyozeg*), și fiul său Ladislau, pe de o parte, și Ștefan, fiul lui Laurențiu de Doby, pe de altă parte, încheiat cu privire la jumătățile lor din moșiile Bygech și Chehy din comitatul Szabolcs.

Sînt menționați membrii capitlului: Filip prepozitul, Benedict lectorul, Ladislau cantorul, Grigore custodele.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 316.

Orig. perg., cu pecete atîrnată de șnur de mătase de culoare verde-roșie.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 619.

152

1352 noiembrie 8, Iladia.

Nos, magister Possa de Zer et comes de Karassov, castellanus de Sebus, ac filii sui, magister Ladislaus, magister Stephanus, memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit universis per tenorem quod, accedentes ad nostram presenciam, Juga, Bogdan, filii Ștephani de

Mutnok, querulose humiliter postulaverunt a nobis unam terram, que iacet deserta, Mutnuk pataka vocatam, in tali libertate, in qua libertate habent liberas villas quenesi¹ in provincia Seebus¹, et² in eadem libertate possiderent et multiplicarent. Nos vero, considerantes fidelia servicia ipsorum, predictam terram eis concessimus cum suis utilitatibus, cum meta et silvis, cum pratis; que meta sua incipit circa Mutnuk et transiet³ per silvam et per viam ad Gamza veniet⁴ et transiet³ ad Mackas, concessimus, dedimus et contulimus iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam et habendam, in filios filiorum et suorum heredum successoribus; et quod ratum et firmum sit, dedimus litteras nostras, mediante fide nostra, ita tamen, quod nullus iudex habeat iudicare, ipsi autem poterunt iudicare preter tres causas, scilicet latrocinium, furtivum et incendarium⁵ etc., si contingerit esse, tunc ad sedem iudicis, ad Sebus, admittere debeatis.

Datum in Elyed, quinta feria post festum Omnium Sanctorum, anno domini Millesimo CCC^{mo} quinquagesimo secundo.

Noi, magistrul Posa de Zer și comite de Caraș, castelan de Sebeș, și fiii săi, magistrul Ladislau <și> magistrul Ștefan, prin cuprinsul scrisorii de față, dăm de știre și facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că venind înaintea noastră Juga <și> Bogdan, fiii lui Ștefan de Mîtnic, <aceștia> ne-au cerut cu smerită plîngere ca în libertatea în care cnejii au satele <lor> libere în districtul Sebeș, în aceeași libertate să stăpînească <și ei> și să sporească un pămînt care zace pustiu, numit Valea Mîtnicului, ca să-l stăpînească potrivit cu aceeași libertate și să-l sporească. Iar noi, ținînd seama de credincioasele lor slujbe, le-am dat sus-zisul pămînt cu folosințele lui, cu hotarul și cu pădurile <și> finașurile lui. Hotarul lui începe lîngă Mîtnic și trece printr-o pădure, și, pe un drum, vine la Gamza și trece spre Mackas. Noi le-am dat, le-am dăruit și le-am hărăzit <acest pămînt> ca să-l stăpînească și să-l aibă pe veci și în chip nestrămutat, din tată în fiu și din urmaș în urmaș. Și pentru ca <această danie> să fie consfințită și întărită, am dat scrisoarea noastră pe credința noastră, dar așa ca nici un jude să nu aibă a judeca, ei însă vor putea să judece <orice fel de pricini> afară de trei, și anume tîlhăria, furtul și focul, și dacă se va întîmpla să fie <astfel> de pricini, atunci să fiți datori a le trimite la scaunul judei, la Sebeș.

Dat la Iladia, în joia de după sărbătoarea Tuturor sfinților, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Matskási, nr. 881.

Orig. perg., cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: Pesty, *Krassó*, III, p. 28–29; *Hurmuzaki-Densușianu*, I/2, p. 28–29.

REGESTE: *Documenta Valachorum*, p. 123–126, nr. 88.

¹ Astfel în text.

² În loc de *ut* final.

³ Corect: *transit*.

⁴ Corect: *venit*.

⁵ Corect: *incendiariatum*.

<C>apitulum ecclesie Waradiensis universis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam, tam presencium, quam futurorum harum serie volumus per<venire, quo>d¹ constituti in nostri presencia viri nobilis magistri Martinus, filius Petri de Chomakuz, item Symon magnus, filius Johannis, filii eiusdem Petri, ac Paulus et Nicolaus, filii Petri dicti Zonga, pro se personaliter et pro Laurencio, fratre ipsorum, cum sufficientibus literis procuratorii conventus monasterii sancti Stephani protomartiris de promontorio Waradiensis, dixerunt, retulerunt <atque>¹ nobis vive vocis oraculo sunt confessi quod, licet iidem magistri Petrus dictus Zonga, pater eorundem Pauli, Nicolai et Laurencii, ac Martinus necnon Symon et Johannes, frater eiusdem, olim sub anno dominice incarnationis M^{mo} CCC^{mo} XX^{mo} nono, dum idem Martinus c<on>dam² filios habuisset in tenera etate constitutos et infantulos, qui nec procuratores constituere, nec confessionem <face>re¹ potuissent, et divisio facta per patrem eorum rata esset atque firma prout regni requirit consuetudo, divisionem possessionariam fecissent perpetuo et irrevocabiliter duraturam et eandem literis conventus eiusdem monasterii sancti Stephani protomartiris de promontorio Wara<diensi>² confirmassent et perpetuassent, quam quidem divisionem possessionariam ipsi nunquam revocassent nec nunc intenderent revocare, sed eandem presentibus literis nostris privilegialibus confirmarent, facientes quandam additionem eidem magistro Symoni magno ob favorem fraterne affectionis ut infra patebit; nam eadem divisio hoc modo facta extitit prout in literis eiusdem conventus vi<dim>us² contineri, videlicet quod iidem magistri Petrus dictus Zonga et Martinus, filius Petri, Symon et Johannes, filii Johannis, fratris scilicet predictorum Petri et Martini de genere Kopplyan, constituti propriis eorum in personis coram predicto conventu sancti Stephani, sana mente spontaneaue voluntate concorditer retulerant quod in possessionibus et possessionariis porcionibus eorum hanc fecerant divisionem perpetuo duraturam: nam primo, due possessiones scilicet Wetes et Warchomakuza vocate in comitatu Zathmariensi existentes, sub veteribus metis et antiquis ac cum universis utilitatibus et pertinenciis earundem, videlicet, tam iure patronatus, quam locis sessionum et quibuslibet aliis, facta divisione cesserunt Petro dicto Zonga prenotato in filios filiorum perpetuo possidende, exclusis eisdem Martino cum suis heredibus et Symone ac Johanne, filiis Johannis prenotati a iure patronatus et a quibuslibet aliis utilitatibus earundem; sed nunc iidem Paulus, Nicolaus et Laurencius modo premissis ob amorem fraterne dileccionis eidem Symoni, filio Johannis, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus rectam medietatem possessionarie porcionis sue in eadem Warchomakuza habite cum omnibus utilitatibus suis et pertinenciis eiusdem universis, videlicet iure patronatus, locis sessionum, terris arabilibus cultis et incultis, silvis, pratis, fenetis, aquis et quibuslibet aliis, que nunc sunt vel esse possunt in futurum, dedissent, tradidissent et contulissent ac coram nobis dederunt et contulerunt iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam, ita tamen, quod ad presens octo iobagiones seu octo fundos in vico simplicis ordinis incipientes inclusive a domo Petri dicti de Chegen, quam quidem domum Petri a domo Blasii dicti de Enchench metis terreis separassent, cum locis sessio-

num usque finem eiusdem vici simplicis ordinis a parte possessionis Zanizlou dedissent eidem Symoni et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus et dederunt coram nobis perpetuo possidendos, ita videlicet quod quantoscumque iobagiones idem Symon ac sui heredes deinceps voluerint, in eodem vico simplicis ordinis habebunt liberam facultatem locandi, et a parte planicie³ seu prati idem iobagiones Symonis ortum⁴ sibi facere possint spaciosum sicut ceteri iobagiones filiorum Petri predictorum; aliam vero medietatem eiusdem possessionarie porcionis iidem filii Petri pro se et pro suis heredibus reservarunt cum omnibus utilitatibus suis et pertinentiis eiusdem universis perpetuo possidendam; preterea, ut in eisdem literis conventus continebatur, possessio Bogus vocata cum terris Huzyuteluk, Cholkona et Corlathtaua dictis cum duabus partibus possessionis Bubad dicte in eodem comitatu existentis sub metis veris et antiquis cum omnibus utilitatibus suis et pertinentiis earundem universis, videlicet iure patronatus, locis sessionum, terris arabilibus cultis et incultis, silvis, pratis, aquis et quibuslibet aliis facta olim divisione anno prenotato| cesserant prenomiatis filiis Johannis et nunc eodem statu permanente cesserunt eidem Symoni et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus iure perpetuo et irrevocabiliter possidende| pacifice et quiete; item predicti Petrus dictus Zonga et Martinus, filius Petri, quandam possessionem Pete vocatam, in eodem comitatu Zathmariensi habitam, que licet in porcionem ipsorum provenisset, tamen ipsi videntes eundem Symonem cum fratre suo minorem habere porcionem, voluerunt adequ<are, ean>dem⁵ divisionem eidem Symoni et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus dederunt et contulerunt cum omnibus utilitatibus suis et pertinentiis eiusdem universis et etiam cum loco molendini in fluvio Karazna existentis ac cum silvis in facie possessionis Buduey habitis ad utendum iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, prout in eisdem literis conventus continebatur; e converso autem due possessiones Kethkulch vocate in eodem comitatu Zathmar existentes, cum omnibus utilitatibus suis et pertinentiis earundem universis, sub metis veris et antiquis sub quibus a progenitoribus eorum possesse extiterunt, item due partes possessionis Nogchomakuz dicte et due partes possessionis Buduey nominate in eodem comitatu Zathmariensi existentis, cum omnibus utilitatibus suis et pertinentiis earundem universis, sub veris et antiquis metis suis provenerant et provenerunt Martino, filio Petri, supradicto et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus iure perpetuo et irrevocabiliter possidende pacifice et quiete, prout in sepedictis literis conventus memorati vidimus contineri; nunc autem idem Martinus ob amorem fraterne dileccionis terciam partem earundem duarum parcium ipsius possessionis Buduey in porcionem suam cedencium eidem magistro Symoni et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus dedit, contulit et tradidit cum omnibus utilitatibus suis et pertinentiis eiusdem universis, que nunc sunt vel esse possunt in futurum, iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam, ita tamen, quod si filii sui vel quicumque ex ipsis hanc donacionem retractare niteretur, extunc universe possessionarie porciones ipsius Martini amisse et deperdite existant ipso facto et ad ipsum Symonem devolvantur, prout idem Martinus assumpsit coram nobis; hoc etiam in eisdem literis conventus exprimebatur quod eedem partes et nunc ratificarunt et presentibus literis nostris privilegialibus confirmarunt, videlicet quod quicumque ex ipsis

super porcione sua possessionaria impeteretur et eandem non pro factis seu commissis suis propriis perdiderit, extunc eedem partes sibi de aliis possessionariis porcionibus porcione[m] equivalentem dare tenebuntur et se se mutua vicissitudine defendentes adiuuabunt propriis laboribus et expensis; preterea adiecerunt eedem tres partes quod quicumque ex ipsis a predictis viginti tribus annis citra quamcunque possessionem extraneam et non ad eos iure hereditario pertinentem in quocumque comitatu quouis modo aquisivisset et adeptus fuisset et deinceps aquireret, videlicet titulo regie donacionis, empcionis, impignoracionis et quoviscumque modo sibi venditaverit, altera pars nullam porcione[m] habere possit in eadem nullumque ius aquireret et nec aquisivisset in possessione noviter aquisita, sed ipse aquirens eadem gaudebit, exclusis aliis, pacifice et quiete; si vero possessionem hereditariam ab eis alienatam quicumque ex ipsis rehabere potuerit, facta sibi satisfaccione de expensis inter se dividere tenebuntur in tres partes coequales; insuper adiecerunt iidem nobiles quod quicumque eorum intra metas possessionum in porcione[m] suam cedencium de novo villam locare potuerit locandi liberam habeat facultatem, nec alii preterquam idem in cuius possessione eadem villa locata fuerit, ipsam villam sibi appropriare possint aut aliquod ius habere in eadem, sed solummodo illi habeant verum dominium in eadem intra metas quorum possessionum eadem villa fuerit ordinata; item iidem nobiles omnes literas quorumcumque iudicum locorumque conventualium sive sint loca katedralia^g sive conventualia, a viginti tribus annis citra hucusque contra se se invicem emanatas pronunciarunt frivolas et inanes ac viribus carituras suisque exhibitoribus tamquam falsarum literarum delatoribus penitus nocituras, et abhinc in antea promiserunt et assumpserunt eedem partes se firmiter obligando quod nullus ex ipsis literas super divisione possessionaria in quocumque capitulo et in quocumque conventu possit facere emanari, et si emanate fuerint tamquam false litere pro frivolis habeantur, sed solum presentes litere nostre confirmantes et ratificantes predictas literas conventus memorati pro veris et autenticis instrumentis habeantur, et si predictae litere conventus deperdite extiterint et ab eisdem alienate, extunc presens privilegium nostrum ubicunque exhibitum fuerit, sepredictae partes de eodem contentari tenebuntur nec in aliquo eidem presumpmant obviare ac si iam ante viginti duos annos extitissent emanate. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus literas nostras privilegiales pendentis sigilli nostri munimine roboratas.

Datum in octavis festi beati Martini confessoris, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo secundo; viris discretis Philippo preposito, Benedicto lectore, Ladislao cantore, Gregorio custode, canonicis ac magistris ecclesie nostre salubriter existentibus.

Capitulul bisericii de Oradea tuturor credincioşilor întru Hristos care vor vedea scrisoarea de faţă, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Prin rîndurile de faţă voim să ajungă la cunoştinţa tuturor atît a celor de acum, cît şi a celor viitori, că înfăţişîndu-se înaintea noastră nobilii bărbaţi, magistrii Martin, fiul lui Petru de Ciumeşti, de asemenea Simion cel Mare, fiul lui Ioan, fiul numitului Petru, precum şi Pavel şi Nicolae, fiii lui Petru zis Zonga, pentru ei înşişi şi pentru fratele lor Laurenţiu cu legiuită scrisoare de împuternicire a conventului mănăstirii sfîntului Ştefan

întîiul mucenic din Dealul Orăzii, ne-au spus, ne-au dat de ştire şi ne-au mărturisit prin viu grai că, deşi numiţii magiştri Petru zis Zonga, tatăl pomeniţilor Pavel, Nicolae şi Laurenţiu, cît şi Martin, precum şi Simion şi Ioan, fratele acestuia, odinioară, în anul o mie trei sute douăzeci şi nouă de la întruparea domnului, cînd odinioară zisul Martin avea fii în fragedă vîrstă şi copilaşi care nu puteau nici să-şi pună împuterniciţi, nici să facă vreo mărturie, au făcut o împărţea de moşie care să dăinuiască pe veci şi nestrămutat şi au întărit-o şi înveşnicit-o printr-o scrisoare a aceleiaşi mănăstiri a sfîntului Ştefan, întîiul mucenic din Dealul Orăzii — şi împărţea (moşiei) făcută de tatăl lor este consfinţită şi întărită aşa cum cere obiceiul ţării — ei n-au sticat niciodată această împărţea de moşie şi nici acum nu aveau de gînd s-o strice, ci o întăresc prin scrisoarea noastră privilegială de faţă, făcînd din dragoste frăţească un adaus în folosul numitului Simion cel Mare, precum se va arăta mai jos. Căci acea împărţea s-a făcut în felul acesta după cum vedem că se cuprinde în scrisoarea numitului convent, şi anume că ziişi magiştrii Petru zis Zonga şi Martin, fiul lui Petru, Simion şi Ioan, fiii lui Ioan, fratele adică al sus-numiţilor Petru şi Martin, din neamul Kopylan, înfăţişîndu-se înşişi în numele lor înaintea pomenitului convent al sfîntului Ştefan, cu mintea sănătoasă şi de bună voie, au spus într-un glas că au făcut pe moşiile lor şi pe părţile lor de moşii următoarea împărţea care va să dăinuiască pe veci.

Şi anume mai întîi (ei), făcînd împărţea, au lăsat pomenitului Petru zis Zonga două moşii cu numele Vetiş şi Ciumeşti, aflătoare în comitatul Satu Mare, ca să le stăpînească pe veci întru fiii fiilor (săi) în vechile şi bătrînele lor hotare şi cu toate folosinţele lor şi cu toate cele ce ţin de ele, adică atît cu dreptul de patronat, cît şi cu locurile de sesii şi cu oricare alte (folosinţe) lăsînd în afară pe acel Martin cu moştenitorii lui cît şi pe Simion şi Ioan, fiii amintitului Ioan, de la dreptul de patronat şi de la orice alte folosinţe ale ziselor moşii. Dar acum numiţii Pavel, Nicolae şi Laurenţiu, după cum s-a arătat mai sus, de dragul iubirii frăţeşti, au dat, au dăruit şi au hărăzit şi în faţa noastră dau şi hărăzesc sus-zisului Simion, fiul lui Ioan, şi printr-însul moştenitorilor lui şi urmaşilor acestor moştenitori, dreapta jumătate din partea lor avută în moşia Ciumeşti dimpreună cu toate folosinţele ei şi cu toate cele ce ţin de ea, anume cu dreptul de patronat, cu locurile de sesii, cu pămînturile de arătură lucrate sau nelucrate, cu pădurile, livezile, finaţele, apele şi cu oricare alte (folosinţe) care sînt acum sau care pot fi în viitor, ca să le stăpînească, să le ţină şi să le şi aibă cu drept de veci şi nestrămutat, dar în aşa fel că au dat acum şi în faţa noastră le dau acelui Simion şi, printr-însul, moştenitorilor lui şi urmaşilor acestor moştenitori opt iobagi cu opt locuri pe uliţa cu un singur rînd, începînd de la casa lui Petru zis de Chegen şi cuprinzînd-o şi pe ea — pe care casă a lui Petru a despărţit-o de casa lui Blasiu zis de Enchench prin nişte movile de pămînt — împreună cu locurile de sesii, pînă la capătul acelei uliţe cu un singur rînd, spre partea moşiei Sanislău, ca să le stăpînească pe veci, adică în felul acesta ca numitul Simion şi moştenitorii lui să aibă de aci înainte voie slobodă să azeze oricîţi iobagi vor voi pe acea uliţă cu un singur rînd, iar numiţii iobagi să-şi poată face înspre şes sau livadă delniţă îndestulătoare ca şi ceilalţi iobagi ai pomeniţilor fii ai lui Petru. Iar cealaltă jumătate din această parte de moşie au păstrat-o acei fii ai lui Petru pe seama lor şi a moştenitorilor lor, împreună cu toate folosinţele ei şi cu tot ce ţine de ea, ca s-o

stăpînească pe veci. Afară de aceasta, odinioară cînd s-a făcut împărţea în anul mai sus-însemnat, precum stă scris în pomenita scrisoare a conventului, moşia numită Boghiş împreună cu pămînturile zise Huzyuteluk, Cholkona şi Corlathtava, cu două părţi din moşia numită Bubad, aflătoare în acelaşi comitat, în cuprinsul vechilor şi adevăratelor ei hotare, împreună cu toate folosinţele şi cu toate cele ce ţin de ea şi anume, cu dreptul de patronat, cu locurile de sesii, cu pămînturile de arătură lucrate şi nelucrate, cu pădurile, apele şi orice alte <folosinţe>, căzură numiţilor fii ai lui Ioan ; iar acum, rămînînd în aceeaşi stare, au căzut numitului Simion şi printr-însul moştenitorilor şi urmaşilor acestor moştenitori ca să le stăpînească în pace şi linişte pe veci şi nestrămutat.

Apoi, sus-numiţii Petru zis Zonga şi Martin, fiul lui Petru, văzînd că acel Simion şi fratele său au o bucată de pămînt mai mică, au voit să îndrepte această împărţea, şi au dat şi au dăruit acelui Simion, şi printr-însul moştenitorilor lui şi urmaşilor acestor moştenitori o moşie numită Petea, aflătoare tot în comitatul Satu Mare — cu toate că aceasta intrase în partea lor — împreună cu toate folosinţele şi cu toate cele ce ţin de ea, ba chiar, şi cu un loc de moară ce se află pe râul Crasna, cît şi cu pădurile aflătoare pe moşia Buduey ca s-o folosească cu drept de veci şi să o stăpînească nestrămutat precum se află scris în scrisoarea numitului convent. Iar în schimb două moşii numite Cele Două Culciu, aflătoare tot în comitatul Satu Mare, împreună cu toate folosinţele lor şi cu toate cele ce ţin de ele, în cuprinsul adevăratelor şi vechilor hotare în care fuseseră stăpînite de părinţii lor, şi de asemenea două părţi din moşia numită Ciumeşti şi două părţi din moşia numită Buduey, aflătoare tot în comitatul Satu Mare, împreună cu toate folosinţele lor şi cu toate cele ce ţin de ele, în cuprinsul adevăratelor şi vechilor lor hotare îi veniseră şi i-au venit lui Martin, fiul sus-pomenitului Petru şi printr-însul moştenitorilor lui şi urmaşilor acestor moştenitori, ca să le stăpînească în pace şi în linişte, cu drept de veci şi nestrămutat, după cum am văzut că se cuprinde în des-amintita scrisoare a pomenitului convent. Acum însă acel Martin, de dragul iubirii frăţeşti, a dat, a dăruit şi a trecut o treime din cele două părţi ale acelei moşii Buduey, care căzuseră în partea sa, împreună cu toate folosinţele ei care sînt acum sau care pot fi în viitor, şi cu toate cele ce ţin de ea, zisului magistru Simion şi printr-însul moştenitorilor lui şi urmaşilor acestor moştenitori, ca s-o stăpînească şi s-o ţină şi s-o aibă cu drept de veci şi nestrămutat, dar în așa fel că, dacă fiii lui sau vreunul dintr-înşii ar cerca să întoarcă această danie, atunci, prin însuşi acest fapt, toate părţile de moşie ale numitului Martin să fie socotite ca luate şi pierdute şi să fie trecute numitului Simion, așa precum s-a legat în fața noastră acel Martin.

În pomenita scrisoare a conventului se mai spunea şi următorul lucru, pe care l-au încuviințat şi acum acele părţi şi l-au întărit prin scrisoarea noastră privilegială de faţă : anume că oricare dintre ele ar fi urmărită pentru partea sa de moşie sau ar pierde-o, nu din fapta sau din vina sa însăşi, atunci pomenitele părţi vor fi datoare să-i dea, din alte părţi de moşie ale lor, o parte deopotrivă şi apărîndu-se una pe alta, se vor ajuta pe cheltuiala şi osteneala lor. Afară de aceasta, amintitele trei părţi au mai adăugat, că oricare dintre ele, în răstimpul de douăzeci şi trei de ani încoace ar fi cîştigat sau dobîndit sau ar dobîndi de aci înainte orice fel de moşie în orice comitat şi în orice chip, adică prin danie regească, prin cumpărare, zălogire

sau în orice alt fel ar fi cîştigat-o, cealaltă parte să nu poată avea nici o parte în aceasta și nici să nu dobîndească sau să fi dobîndit vreun drept asupra moșiei dobîndite atunci dintîi, ci acela care a dobîndit-o se va bucura de ea în pace și liniște cu înlăturarea celorlalți. Dar dacă oricare din ei va fi izbutit să recapete o moșie de moștenire luată de la ei, <atunci> vor fi datori s-o împartă între ei în trei părți deopotrivă, după ce mai întîi îl vor fi despăgubit de cheltuielile făcute.

Pe lîngă aceasta, acei nobili au mai adăugat că oricare dintre dînșii ar putea să așeze un sat nou în cuprinsul hotarelor moșiilor ce i-au căzut în partea sa, să aibă slobodă voie de a-l așeza, și nimeni altul, afară de acela pe moșia căruia a fost așezat acel sat, să nu aibă voie să-și însușească acel sat sau să aibă vreun drept asupra lui, ci să aibă deplină stăpînire asupra lui doar aceia în hotarele moșiilor cărora va fi fost așezat acel sat. De asemenea zișii nobili au declarat ca zadarnice și deșarte și lipsite de putere pe viitor orice scrisori, ale oricăror judecători sau conventuri <de adevăritare>, fie așezăminte episcopale, fie conventuri <obișnuite>, întocmite de o parte împotriva celeilalte de douăzeci și trei de ani încoace, și cu totul vătămătoare acelor care îi vor înfățișa, ca unora ce aduc scrisori mincinoase. Și au făgăduit și s-au legat de aci înainte acele părți, îndatorîndu-se cu tărie ca niciuna din ele să nu poată să scoată de la nici un convent sau capitlu vreo scrisoare de împărțeață de moșie — și dacă s-ar scoate o asemenea scrisoare, să fie socotită ca mincinoasă și fără însemnătate —, ci întărind și consfințind numai scrisoarea noastră de față, să fie socotită drept act adevărat și autentic amintita scrisoare a pomenitului convent și dacă acea scrisoare a conventului s-ar pierde sau s-ar lua de la dînșii, atunci des-amintitele părți vor fi datoare să se mulțumească cu acest privilegiu al nostru, oriunde ar fi el înfățișat și să nu cuteze a i se împotrivi întru nimic, chiar dacă ar fi fost dat cu douăzeci și doi de ani mai înainte.

Spre amintire și veșnica trăinicie a acestui lucru am dat scrisoarea noastră privilegială de față întărită cu puterea pecetii noastre atîrnate.

Dat la octavele sărbătorii fericitului Martin mărturisitorul, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi, pe cînd ființau cu bine chibzuții bărbați Filip prepozitul, Benedict lectorul, Ladislau cantorul, Grigore custodele, canonici și magiștri ai bisericii noastre.

Arh. Naț. Magh. Dl. 98 570. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1352.
Orig. perg., pecetea atîrnată de șnur de mătase de culoare roșie-verde lipsește.
EDIȚII: *Károlyi*, I, p. 209—214.

¹ Rupt cca 1,5 cm, întregit după sens.

² Rupt cca 0,5 cm, întregit pe baza contextului.

³ Corect: *planicie*.

⁴ Astfel în orig.

⁵ Rupt cca 1 cm, întregit pe baza contextului.

⁶ Corect: *kathedrălia*.

Nos, St <ephanus>¹, viceuoyuoda Transsilvanus, damus pro memoria quod causam quam Johannes et Ladislaus, filii Nicolai, filii Mikud, personaliter astantes contra Petrum, Johannem et David, filios Petri, ex quibus-

dam idem Petrus pro se personaliter, pro Johanne vero et David, fratribus suis, cum litteris procuratoriis conventus de Colusmonostra comparuit, iuxta continenciam priorum litterarum nostrarum prorogatoriarum, super facto possessionis Mikus vocate² actionis sue relatorie in³ octavis⁴ beati⁵ Martini⁶ confessoris⁷ movere habebant coram nobis, de partium voluntate ad octavas festi beati Andree apostoli nunc venturi, sub huius conditionis moderamine duximus prorogandam, ut, advenientibus ipsis octavis, si partes concordare poterunt, benequidem; alioquin, contra universa efficacia eorundem Johannis et Ladislai, super premissa actione et acquisitione sua instrumenta exhibenda, instrumenta coram nobis iidem filii Petri absque dilatione ulteriori respondere teneantur; partes enim, si voluerint, ex nostra iudicaria permissione medio tempore liberam habeant concordandi facultatem.

Datum in Sancto Emerico, quarto die termini prenotati, anno domini M^o CCC^o quinquagesimo secundo.

<Pe verso de aceeași mână:> Pro Johanne et Ladislao, filiis Nicolai, filii Mikud, contra Petrum, Johannem, et David, filios Petri, ad octavas festi beati Andree apostoli, prorogatorie.

Noi, Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, dăm de știre că pricina pe care — potrivit cuprinsului unei scrisori a noastre de amânare de mai înainte — aveau s-o pornească înaintea noastră la octavele fericitului Martin mărturisitorul⁴ Ioan și Ladislau, fiii lui Nicolae, fiul lui Mikud, stînd înșiși la judecată, împotriva lui Petru, Ioan și David, fiii lui Petru — dintre care Petru s-a înfățișat în numele său, el însuși, iar în al fraților săi cu scrisoare de imputernicire din partea conventului din Cluj-Mănăstur, cu privire la moșia numită Micuș și la acțiunea lor de răspuns, am hotărît s-o amînăm, din voința părților, la octavele sărbătorii viitoare a fericitului apostol Andrei⁵, cu această condiție ca, dacă la sosirea acelor octave părțile vor putea să se înțeleagă, <atunci va fi> bine; altfel, față de toate actele temeinice ce se vor arăta de către pomeniții Ioan și Ladislau cu privire la pîra și darea în judecată de mai sus, acei fii ai lui Petru să fie datori, fără altă amînare, a înfățișa înaintea noastră ca răspuns actele lor, iar dacă părțile vor voi, ele să aibă voia slobodă, cu îngăduința noastră judecătorească, de a se împăca în răstimpul acesta.

Dat la Sîntimbru, în a patra zi după sorocul arătat mai sus, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

<Pe verso de aceeași mână:> Scrisoare de amînare pentru Ioan și Ladislau, fiii lui Mikud, împotriva lui Petru, Ioan și David, fiii lui Petru, la octavele sărbătorii fericitului apostol Andrei.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Col. generală, nr. 31.

Orig. hîrtie, cu fragmente de pecete din ceară de culoare deschisă aplicată pe verso.

¹ În orig. prescurtat.

² După acest cuvînt se subînțelege *et*.

³ Scrise deasupra rîndului de aceeași mână.

⁴ 18 noiembrie.

⁵ 7 decembrie.

Ludovic I, regele Ungariei, dăruiește lui Nicolae, fiul lui Laurențiu, voievodul Transilvaniei, și lui Leukus, mare stolnic și comite al secuilor, frate după mamă a lui Nicolae, moșiile Zeuldwar și Wlsen din comitatul Nitra, ca răsplată pentru slujbele sale credincioase.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 319.

Transumpt în actul regelui Ludovic I, din 8 noiembrie 1353, nr. 227.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, V, p. 621–622.

Amicis suis reverendis, discretis viris, capitulo ecclesie Albensis, St(e)phanus, viceuoyuoda Transsilvanus, amiciciam paratam cum honore. Dicitur nobis in persona magistri Galli, filii Both de Bothhaza, quod magister Johannes, filius St(e)phani dicti Pogan, metas suas ex parte possessionis sue, Gyulateluke vocate, habitas, ad possessionem suam, Markhaza vocatam, adherentes, eidem magistro Gallo extradare niteretur et assignare. Super quo vestram amiciciam presentibus reverenter postulamus quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, coram quo Johannes dictus Bogar de Corpaad, vel Ladislaus de eadem aut Michael, filius Elye, similiter de eadem, sive Jacobus de Dengelech, aliis absentibus, homo noster, accedat ad faciem prenotate possessionis ipsius magistri Galli Markhaza, intueaturque et videat si idem magister Johannes metas dicte possessionis Markhaza ex parte dicte possessionis sue, Gyulateluke vocate, habitas eidem magistro Gallo extradare intendat et extradabit, necne. Et post hec totius facti processum, cum collatione dictarum metarum per ipsum Johannem eidem Gallo facta, nobis amicabiliter rescribatis.

Datum in Sancto Emerico, tertio die octavarum festi beati Nicolai confessoris, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} secundo.

Prietenilor săi vrednici de cinste, chibzușilor bărbați din capitlul bisericii de Alba, Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, cu toată prietenia și cinstea.

Ni se spune în numele magistrului Gal, fiul lui Both de Bothhaza, că magistrul Ioan, fiul lui Ștefan zis Pogan, vrea să-i arate și să-i statornicească acelui magistru Gal semnele sale de hotar ce le are dinspre partea moșiei lui numită Giulatelec <și> care țin de moșia sa numită Marocaza. Cu privire la aceasta, prin scrisoarea de față cerem cu plecaciune prieteniei voastre să trimiteți omul vostru vrednic de crezare, ca om de mărturie, în fața căruia omul nostru, Ioan zis Bogar de Corpadea, sau Ladislau tot <de Corpadea> sau Mihail, fiul lui Ilie, tot <de Corpadea> sau, în lipsa acestora, Iacob de Dindeleag, să se ducă la pomenita moșie Marocaza a acelui magistru Gal, și să ia seamă și să vadă dacă acel magistru Ioan are de gând să arate și dacă va arăta acelui magistru Gal semnele de hotare ale zisei moșii Marocaza, aflătoare înspre partea pomenitei sale moșii numite Giulatelec, sau nu. Iar după aceasta să aveți bunătatea a ne face cunoscut în scris

desfășurarea întregii pricini, împreună cu arătarea ziselor semne de hotar, făcută de Ioan acelu Gal.

Dat la Sîntimbru, în a treia zi a octavelor sărbătorii fericitului Nicolae mărturisitorul, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

Arh. Stat Cluj-Napoca, Arh. fam. Kornis, fasc. K nr. 4.

Tansumpt în actul capitlului de Alba Iulia, din 29 decembrie 1352, nr. 159.

157

1352 decembrie 21, <Cluj-Mănăștur>.

Nos, conventus ecclesie beate Marie virginis de Clusmonustra, memorie comandantes tenore presentium significamus quibus expedit universis quod, accedentes personaliter ad nostram presentiam Johannes et Ladislaus, filii Nicolai dicti Vos, ab una, parte vero ex altera magister Thomas, filius Johannis, filii Emech, per Johannem et Ladislaum predictos propositum extitit ministerio vive vocis concorditer et relatum quod cum, urgentibus plurimis necessitatibus ipsorum, rectam dimidietatem portionariam in possessione ipsorum Zenthjuan vocatam¹, in comitatu de Dobola² existentem, ab uno fonte incipiens³, a parte septentrioni⁴, et super cursum ipsius fontis versus orientam, infra magnum pratum, a parte Byhan, cum omnibus utilitatibus et pertinentiis universis, a die datarum presentium usque revolutionem annualem, magistro Thome, filio Johannis, filii Emech, predicto, pro centum florenis aureis pignori obligassent et obligarunt coram nobis, plene et integre datis, receptis, habitis et persolutis; tali modo quod, si idem⁵ Johannes et Ladislaus in prefixo termino rectam dimidietatem portionem⁶ in possessione ipsorum Zenthyan vocatam, a magistro Thoma pretacto propria nominata seu quantitate pecunie redimere non curarent vel non possent coram nobis, extunc in duplo ipsius pecunie convincerentur eo facto; si vero Johannes et Ladislaus allegati quandocunque infra terminum memoratum redimere vellent aut possent, magister Thomas tenetur reddere et resignare pretactam portionem portionariam ipsorum. In cuius rei memoriam, ad petitionem et ad instantiam ipsorum, presentes nostras litteras patentes sigilli nostri⁷ fecimus communiri.

Datum sexta feria proxima, in festo beati Thome apostoli, anno domini Millesimo CCC^{mo} L^{mo} secundo.

Noi, conventul bisericii fericitei fecioare Maria din Cluj-Mănăștur, prin cuprinsul scrisorii de față dăm de știre și facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că venind înaintea noastră Ioan și Ladislau, fiii lui Nicolae zis Vos, pe de o parte, iar pe de altă parte magistrul Toma, fiul lui Ioan, fiul lui Emech, sus-zișii Ioan și Ladislau au arătat și au spus prin viu grai <și> într-un glas că, din pricina foarte multor nevoi grabnice ale lor, ei au zălogit și în fața noastră zălogesc sus-zisului magistru Toma, fiul lui Ioan, fiul lui Emech, pentru o sută de florini de aur, dați, plătiți, primiți și luați pe deplin și în întregime, începînd din ziua dării scrisorii de față pînă la împlinirea unui an, dreapta jumătate a părții de moșie din moșia lor numită Sîntioana, aflătoare în comitatul Dăbîca, începînd de la un izvor dinspre miazănoapte și <mergînd> de-a lungul acelu izvor către răsărit, în josul unui mare fînaț dinspre Byhan, împreună cu toate folosințele și toate cele ce țin de ea, în așa fel că, dacă acei Ioan și Ladislau nu s-ar îngriji sau nu ar putea să răs-

cumpere în fața noastră, la sorocul hotărît, dreapta jumătate a părții de moșie din moșia lor numită Sîntioana de la sus-pomenitul magistru Toma, cu amintita sumă sau cîtîime de bani, atunci prin chiar acest fapt să fie pedepșiți cu pedeapsa plății îndoite a acelor bani; iar dacă pomeniții Ioan și Ladislau ar voi sau ar putea s-o răscumpere oricînd înaintea pomenitului soroc, magistrul Toma să fie dator să dea îndărăt și să înapoieze sus-arătata lor parte de moșie.

Spre amintirea acestui lucru, la cererea și rugămîntea lor, am pus să se întărească scrisoarea noastră deschisă de față cu pecetea noastră.

Dat vineri, la sărbătoarea fericitului apostol Toma, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și doi.

Arh. Stat Cluj-Napoca, Arh. fam. Wass, fasc. XXI, nr. 1.

Transumpt în actul capitlului de Kw, din 10 august 1354, nr. 263.

Copie modernă după același transumpt, atribuit greșit capitlului din Alba Iulia, cuprinzînd erori și omisiuni, precum și data greșită: 21 dec. 1351, la Șincai, *Rerum spectantium*, t. II, an 1351.

EDIȚII: Șincai, *Hronica Românilor*, I, p. 488, cu data greșită: 21 dec. 1351.

¹ Corect: *vocata*.

² Corect: *Doboka*.

³ Corect: *incipientem*.

⁴ Corect: *septentrionali*.

⁵ Corect: *iidem*.

⁶ Corect: *portionariam*.

⁷ Lipsește cuvîntul: *munimine*.

158

1352 decembrie 28 (*quinto kalendas mensis Ianuarii*).

Ludovic I, regele Ungariei, donează lui Novak, fiul lui Petru, oștean al curții sale, precum și fraților săi după mamă, Grigore și Ioan, trei moșii regale — aparținătoare mai înainte cetății Pochytel din Croația. Dumitru de Oradea, Andrei de Transilvania, Toma de Cenad, episcopi; Nicolae fiul lui Laurențiu, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, Nicolae, ban de Severin.

Arh. Naț. Magh. DL., Arh. fam. Esterházy din Željezno, Repos. 42., fasc. F. nr. 41.

Orig. perg., pecetea atîrnată, împreună cu șnurul, s-a pierdut.

EDIȚII: *Vjesnik zem. arkiva god.*, VII, p. 150—152; *Směčiklas*, XII, p. 142—144.

159

1352 decembrie 29, <Alba Iulia>.

Nobili viro Stephano, viceuoyuode Transsiluano, amico ipsorum capitulum ecclesie Transsilvane, debitum amicie cum honore. Noveritis nos recepisse litteras vestras in hec verba: <Urmează actul lui Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, din 15 decembrie 1352, nr. 156>. Nos enim, petitionibus vestris annuentes, unacum Johanne, dicto Bogaar¹, homine vestro, nostrum hominem, videlicet Laurencium, sacerdotem de choro nostro, ad premissa exequenda duximus transmittendum. Qui demum ad nos reversi, nobis concorditer retulerunt quod ipsi, quarta feria proxima ante festum Nativitatis domini, ad faciem possessionis Markhaza accessissent et Mark woyuoda, nobilis de Zoway, legitimus procurator magistri Johannis, filii

Stephani dicti Pogan, cum litteris procuratoriis Ladislai prepositi Chazmen-sis, comitis capelle domini regis, comparens ibidem, in persona prefati magis-tri Johannis, domini sui, ipsam possessionem Markhaza quam quondam magister Stephanus dictus Pogan, pater ipsius magistri Johannis, Gallo, filio Johannis, mediantibus literis privilegialibus honorabili capituli ecclesie Waradyensis, pro suis serviciis contulerat, eidem Gallo, filio Johannis, perpetuo et irrevocabiliter dedisset, contulisset et tradidisset metali distinc-tione, ut inferius apparebit. Cursus autem metarum ipsius possessionis Markhaza a parte possessionis Gyulateluke sic procedit : Prima enim meta incipit in quodam Berch, prope silvam Wyla vocatam in quodam spineto. Abhinc vadit versus villam Gyulateluke et in quodam² ryvulo, qui fluit de Markhaza, est una meta terrea. Abhinc flectitur ad partem septentrionalem et in quodam spineto similiter est una meta terrea. Deinde vadit ad quoddam Berch, in quo est meta terrea. Abhinc procedit ad unam viam, que veniet³ de Gyulateluke et vadit ad villam Baree, et secus ipsam viam est meta terrea et ipsa via, donec ad metas ipsius ville Baree pervenitur, pro meta habetur et tenetur. Quamquidem possessionem Markhaza, per metas sic distinctam, prefati homines, vester et noster, nemine contradictore apparente, sta-tuissent prefato Gallo, filio Johannis, perpetuo possidendam et habendam. Datum sabbato proximo post festum Nativitatis domini, anno prenotato.

Nobilului bărbat Ștefan, vicevoievod al Transilvaniei, prietenului său, capitlul bisericii Transilvaniei, cuvenita prietenie și cinste.

Aflați că am primit scrisoarea voastră avînd acest cuprins : *〈Urmează actul lui Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, din 15 decembrie 1352 nr. 156〉*.

Noi, așadar, dînd ascultare cererilor voastre, am hotărît să trimitem, împreună cu Ioan zis Bogar, omul vostru, pe omul nostru, anume pe Laurențiu, preot din strana noastră, spre a aduce la îndeplinire cele de mai sus. Aceștia, întorcîndu-se apoi la noi, ne-au spus într-un glas că ei în miercurea dinaintea sărbătorii Nașterii domnului⁴ s-au dus la moșia Marocaza și că înfățișîndu-se acolo Marcu voievodul, nobil de Zoway, împuternicitul legiuit al magistrului Ioan, fiul lui Ștefan zis Pogan — cu scrisoarea de împuternicire a lui Ladislau, prepozitul de Chazma, comite al capelei domnului rege — în numele sus-pomenitului magistru Ioan, stăpînul său, a dat, a dăruit și a hărăzit pe veci și în chip nestrămutat lui Gallus, fiul lui Ioan, între semnele despărțitoare de hotare ce se vor arăta mai jos, acea moșie Marocaza, pe care răposatul magistru Ștefan zis Pogan, tatăl aceluia magistru Ioan, o dăduse, pentru slujbele sale, aceluiași Gallus, fiul lui Ioan, în temeiul scrisorii privilegiale a cîstitutului capitlu al bisericii de Oradea.

Mersul hotarelor moșiei Marocaza, dinspre moșia Giulatelec, urmează astfel : cel dintîi semn de hotar începe de la o creastă lîngă o pădure numită Wyla, într-un mărăciniș ; de aici merge spre satul Giulatelec și lîngă un pîrîu, care curge dinspre Marocaza se află o movilă de hotar ; de aici cotește spre miazănoapte și într-un mărăciniș se află de asemenea o movilă de hotar ; de aici merge la o creastă, pe care se află o movilă de hotar ; de aici o ia către un drum, care vine din Giulatelec și merge la satul Bărai, și lîngă acel drum se află o movilă de hotar, și acel drum se socotește și se ține drept hotar pînă ce ajunge la hotarul aceluia sat Bărai. Această moșie Marocaza, des-părțită astfel prin semne de hotar au trecut-o sus-zișii oameni, al vostru și

al nostru, în stăpînirea sus-pomenitului Gallus, fiul lui Ioan, ca s-o stăpînească și s-o aibă pe veci, neivindu-se nici un împotrivor.

Dat în sîmbăta de după sărbătoarea Nașterii domnului, în anul mai sus însemnat.

Arh. Stat Cluj-Napoca, Arh. fam. Kornis, fasc. K. nr. 4.

Transumpt în actul capitlului de la Alba Iulia, din 30 decembrie 1352, nr. 161.

¹ Urmează: *Corpasd* șters de aceeași mină.

² Urmează: *spin*, tăiat de aceeași mină.

³ Corect: *venit*.

⁴ 19 decembrie.

160

1352 decembrie 30, **Sintimbru**.

Viris discretis et honestis, honorabili capitulo ecclesie Transsilvane, amicis suis, Stephanus, viceuoyoda Transsilvanus, debitum amicitie cum honore. Requirimus vestre discretionis amicitiam presentibus diligenter quatenus litteras vestras, super statucione possesssionis Markhaza confectas et nobis directas, pro magistro Gallo, filio Johannis de Bothhaza, in formam privilegii vestri redigi faciatis. Datum in Sancto Emerico, die dominico proximo post festum Nativitatis domini, anno eiusdem M^o CCC^{mo} L^{mo} secundo.

Chibzuiților și cinstiților bărbați, vrednicului de cinste capitlu al bisericii Transilvaniei, prietenilor săi, Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, cu prietenie și cinstea cuvenită.

Prin scrisoarea de față cerem cu stăruință prieteniei și chibzuinței voastre să puneți a se întocmi în chip de privilegiu al vostru, scrisoarea voastră trimisă nouă și întocmită pentru magistrul Gall, fiul lui Ioan de Bothhaza, cu privire la punerea <lui> în stăpînirea moșiei Marocaza.

Dat la Sîntimbru, în ziua de duminică după sărbătoarea nașterii domnului, în anul aceluiași o mie trei sute cincizeci și doi.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Kornis, fasc. K nr. 4.

Transumpt în actul capitlului de Alba Iulia, din 30 decembrie 1352, nr. 161.

161

1352 decembrie 30, <Alba Iulia>.

Capitulum ecclesie Transsilvane omnibus Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris, presens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire nos litteras Stephani, viceuoyode Transsilvani, recepisse in hec verba: <Urmează actul lui Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, din 30 decembrie 1352, nr. 160>. Tenor enim litterarum nostrarum talis est: <Urmează actul capitlului din Alba Iulia, din 29 decembrie 1352, nr. 159>. Nos enim, petitionem ipsius nobilis viri St<ephani>, viceuoyode Transsilvani, in hac parte admittentes, prefatas litteras nostras de verbo ad verbum transscribi fecimus, in formam privilegii nostri redigi faciendo. Datum die dominico proximo ante octavas

festi Nativitatis domini, anno prenotato ; discretis viris Dominico preposito, Benedicto cantore et decano, ac Lqorando custode, canonicis ecclesie nostre, existentibus.

Capitulul bisericii Transilvaniei tuturor credincioşilor întru Hristos, atît celor de faţă, cît şi celor viitori, care vor vedea scrisoarea de faţă, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoştinţa tuturor că noi am primit scrisoarea lui Ştefan, vicevoievodul Transilvaniei, avînd acest cuprins : *«Urmează actul lui Ştefan, vicevoievodul Transilvaniei, din 30 decembrie 1352, nr. 160»*. Cuprinsul scrisorii noastre este acesta : *«Urmează actul capitolului din Alba Iulia, din 29 decembrie 1352 nr. 159»*. Iar noi dînd ascultare în această privinţă cererii nobilului bărbat Ştefan, vicevoievodul Transilvaniei, am pus ca sus-zisa noastră scrisoare să fie transcrisă din cuvînt în cuvînt, punînd să fie întocmită în chip de privilegiu al nostru.

Dat în ziua de duminică, înaintea octavelor sărbătorii Naşterii domnului, în anul mai sus arătat, chibzuiţii bărbaţi fiind : Dominic prepozit, Benedict cantor şi decan, precum şi Lorand custode, canonici ai bisericii noastre.

Arh. Stat Cluj-Napoca, Arh. fam. Kornis, fasc. K. nr. 4.
Orig. perg., pecetea atîrnată s-a pierdut.

162

〈1353〉.

Ludovic I, regele Ungariei, dăruieşte Elisabetei, fiica răposatului Mortunus, fiul lui Andrei banul, soţia magistrului Andrei, fiul magistrului Lachk, comite de Satu Mare şi de Maramureş, toate moşiile şi părţile de moşie ale fratelui ei Mihail, fiul lui Mortunus, care a murit fără urmaşi.

Arhv. Naţ. Magh., Col. Muz. Naţ.

Rezumat în actul lui Nicolae Drugeth, judele curţii regale, din 18 februarie 1355, nr. 289.

EDIȚII: *Cod Andeg.*, VI, p. 265—266; *Smičiklas*, XII, p. 274—276.

163

1353 ianuarie 20, Buda.

Comes Thomas, iudex curie, 〈...〉¹⁾, comitatusque de Turuch tenens honorem damus pro memoria, quod causam quam Petrus filius filii Bricii de Batur, contra magistros Nicolaum filium Briccii, Ladislaum, Georgium et Stephanum filios Johannis de eadem Batur iuxta continenciam priorum literarum nostrarum in octavis festi Epiphaniarum domini super factis possessionariis, equaciis, vineis et aliis rebus divisioni apponi debentibus declaratam movere habebat coram nobis, quia prefatus Petrus filius Leukus literas regales, feria tertia proxima ante festum Purificationis virginis gloriose, anno in presenti emanatas annularique sigillo suo consignatas nobis presentabat continentes, quod licet idem dominus noster rex causam inter Petrum filium

174

Leukus filii Briccii de Batur ab una, et inter Nicolaum filium eiusdem Briccii, Ladislaum, Georgium et Stephanum filios Johannis filii prefati Briccii parte ab altera, coram nobis iuris ordine motam et habitam, per nos median-
tibus aliis literis suis preceptoriiis, ad octavas festi beati Georgii martyris proxime venturas eo, quod idem Ladislaus tunc unacum eodem domino nostro rege in partibus Transsilvanis et in serviciis suis existeret occupatus, iussisset prorogari, tamen quia nunc de dictis partibus Transsilvanis in curiam suam Budensem divertendo, predictus Petrus ipsam causam per ipsum contra predictos fratres suos in facto possessionarie divisionis motam fuisse retulisset, et sic nondum ipsa causa ad tam longinquum terminum prorogari debere visum fuisset, ideo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandabat, quatenus causam parciū prenotatam, non obstantibus predictis aliis literis suis, ad octavas diei Medii Quadragesime nunc proxime venturas, priori statu permanente, absque omni iudiciali onere eomodo prorogantes, ut cum ipsam causam iuxta sui processum seriem iuridice determinare deberemus, nec eandem ab eodem quavis adinventā racione ulterius iniudicatam prorogare presumeremus, nosque regio edicto obtemperare cupientes, ut tenemur, dictam causam ad easdem octavas diei Medii Quadragesime nunc proxime venturas, statu sub priori duximus prorogandam. Datum Bude, octavo die termini prenotati, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} tercio.

⟨Noi⟩ comitele Toma, judele curții ... și care ținem dregătoria comita-
tului de Turuch, dăm de știre că Petru, fiul lui Leukus, fiul lui Briccius de Batur, trebuia să pornească în fața noastră, potrivit cuprinsului unei scri-
sori a noastre de mai înainte, la octavele sărbătorii Botezului domnului¹, o pricină împotriva magiștrilor Nicolae, fiul lui Briccius, Ladislau, Gheorghe și Ștefan, fiii lui Ioan tot de Batur, ⟨pricină⟩ ridicată cu privire la moșiile, hergheliile, viile și la celelalte bunuri ce trebuiau să fie supuse împărțelii; sus-numitul Petru, fiul lui Leukus, ne-a înfățișat o scrisoare regească, dată în marțea dinaintea sărbătorii Întîmpinării domnului din anul acesta² și întărită cu pecetea de inel ⟨a regelui⟩ în care se spunea că, deși domnul nostru regele poruncise printr-o altă scrisoare de poruncă a sa, să amînăm la octavele viitoare ale sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe³ pricina ce fusese pornită și care se afla după rînduiala legii înaintea noastră între Petru, fiul lui Leukus, fiul lui Briccius de Batur, pe de o parte, și Nicolae, fiul aceluiși Briccius, Ladislau, Gheorghe și Ștefan, fiii lui Ioan, fiul sus-numi-
tului Briccius, pe de altă parte, pentru faptul că acel Ladislau se găsea atunci reținut dimpreună cu acel domn al nostru regele în părțile Transilvaniei și în slujba lui, totuși întrucît s-a întors acuma din zisele părți ale Transil-
vaniei la curtea sa de la Buda, și sus-zisul Petru i-a adus la cunoștință că acea pricină fusese pornită de el împotriva sus-zişilor săi frați pentru împăr-
țirea moșiilor și astfel i s-a părut că acea pricină nu mai trebuie amînată pentru un soroc atît de îndepărtat de aceea el poruncește cu tărie credinței noastre ca fără a ține seamă de celelalte sus-zisele scrisori ale sale să amînăm sus-numita pricină a părților la octavele Mijlocului păresimilor ce vor veni acum în curînd⁴, rămînînd starea de mai înainte, fără nici o amendă judecă-
torească, în așa fel ca să fim datori atunci a încheia prin judecată pomenita pricină, după șirul desfășurării sale și să nu îndrăznim a o mai amîna dincolo de acel ⟨soroc⟩, fără s-o fi judecat, orice temei s-ar aduce.

Iar noi, dorind să dăm ascultare poruncii regești, așa cum sîntem datori, am hotărît să amînăm, în starea de mai înainte, sus-numita pricină la pomenitele octave ale Mijlocului păsimesilor ce vor veni acum în curînd.

Dat la Buda, în a opta zi după sorocul mai sus-pomenit, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 331.

Orig. hirtie, cu fragmente de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.* VI, p. 36–37, cu data greșită: 5 februarie 1353.

¹ 13 ianuarie.

² 29 ianuarie.

³ 1 mai.

⁴ 6 martie.

164

1353 ianuarie 25, <Turda>.

Nos, Nicola<us, woyuoda>¹ Transiluanus et comes de Zonuk, <memorie comme>ndamus² quod, in congregacione nostra generali u<niversitati>³ nobilium partis Transsiluane, in quindenis E<piphaniarum>⁴ domini Torde celebrata, Mychael, filius Isaak a<b una>⁵, item Nicolaus, filius Petri et Symon <dictus>⁶ Derekus de generacione Kopplyan, parte ab altera, coram nobis personaliter constituti, per dictum Mych<aelem, filium>⁷ Isaak propositum extitit et relatum, quod quia un<iverse>⁷ possessiones sue hereditarie a multis <retroacti>⁷ temporibus ab ipso essent alienate et occupate, ideo <eas>dem⁷ predictis Nicolao, filio Petr<i et Simoni di>cto² Derekus commisisset <reacqui>rendas⁷ et <reob>tinendas⁷ ac commisit coram nobis <tali mod>o⁷ quod si eas vel aliquam ex ipsis reoptinere⁸ possent, <tunc>⁷ terciam partem earundem reoptentarum <et rein> ventarum⁹ possessionum sibi reddere et resignare teneren<tur>⁹, duabus partibus predictis magistris Nicolao et Symoni eorumque heredibus perpetuo remanentibus; e con<verso>⁹ autem dicti Nicolaus, filius Petri et Symon dictus Derekus se sponte obligando confessi extiterunt quod si predictas possessiones antedicti Mychaelis, filii Isaak vel alias pro eisdem possent a regie maiestatis clemencia optinere, similiter de ipsis optentis⁸ possessionibus terciam partem sepefato Mychaeli dare perpetualiter et irrevocabiliter possidendas tenebuntur ut assumpserunt. In cuius rei memoriam ad <in>stanciam⁹ parcium presentes literas sigilli nostri autentici communitas duximus eisdem concedendas. Datum sexto die congregacionis nostre prenotate, anno domini M^o CCC^o L^{mo} tercio.

Noi, Nicolae, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, dăm de știre că în adunarea noastră obștească ținută la Turda cu obștea nobililor din părțile Transilvaniei în a cincisprezecea zi după sărbătoarea Botezului domnului¹⁰, înfățișându-se înșiși înaintea noastră Mihail, fiul lui Isac pe de o <parte>, de asemenea Nicolae, fiul lui Petru și Simion <zis> Derekus din neamul Kopplyan, pe de altă parte, acel Mihail, fiul lui Isac, a spus și a arătat că, întrucît toate moșiile sale de moștenire fuseseră cu multă vreme în urmă luate de la el și cotropite <de alții>, de aceea a dat însărcinare și în fața noastră dă însărcinarea sus-zișilor Nicolae, fiul lui Petru, și Simion

zis Derekus să le redobîndească și să le recapete în așa fel că dacă vor putea să le recapete <pe toate> sau vreuna din ele, atunci vor fi datori să-i înapoieze și să-i lase lui a treia parte din acele moșii recăpătate și redobîndite, celelalte două părți rămînînd pe veci pomeniților magiștri Nicolae și Simion și moștenitorilor lor ; iar la rîndul lor, zișii Nicolae, fiul lui Petru, și Simion zis Derekus s-au îndatorat de buna lor voie și au mărturisit că dacă vor putea să redobîndească acele moșii ale sus-zisului Mihail, fiul lui Isac, de la îndurarea maiestății regești sau altele, în schimbul lor, atunci tot așa vor fi datori după cum s-au legat, să dea des-pomenitului Mihail a treia parte din acele moșii recăpătate, ca să le stăpînească pe veci și nestrămutat.

Spre amintirea acestui lucru, la stăruința părților, am hotărît să le dăm această scrisoare întărită <cu puterea> peceții noastre adevărate.

Dat în a șasea zi a adunării noastre arătate mai sus, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

Arh. Naț. Magh. Dl. 98 571. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca, 1353. Orig. lat., hîrtie deteriorată, cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Károlyi*, I, p. 214—215 (cu dată greșită: 20 ianuarie sau aprilie 9).

¹ Rupt cca 4 cm, întregit pe baza contextului.

² Rupt cca 3 cm, întregit pe baza contextului.

³ Rupt cca 2,5 cm, întregit pe baza contextului.

⁴ Rupt cca 2,5 cm, întregit pe baza contextului.

⁵ Rupt cca 1,5 cm, întregit după sens.

⁶ Rupt cca 2 cm, întregit pe baza contextului.

⁷ Rupt cca 1,5 cm, întregit pe baza contextului.

⁸ Astfel în orig.

⁹ Rupt cca 0,5 cm, întregit pe baza contextului.

¹⁰ 20 ianuarie.

Nos, Stephanus, vicevayvoda Transsilvanus, damus pro memoria, quod in generali congregatione Nicolai vayvode domini nostri universitati nobilium partis Transsilvane in quindenis festi Epiphaniarum domini Torde celebrata, pro Paulo filio Hench Nicolaus magnus de Torda cum procuratoriis literis nostris de medio aliorum exurgendo contra Stephanum filium Ladislai proposuit in hunc modum, quod ipse Stephanum filium Pauli filii Hench absque sua culpa interfecisset. Quo audito predictus Stephanus respondit ex adverso quod ipse in acquisitionibus predicti Nicolai procuratoris ipsius Pauli filii Hench, specialiter in morte predicti Stephani innocens esset. Unde quia iam dictus Nicolaus actionem suam in persona dicti Pauli id approbare non assumpmebat, iudicantes commissimus, quod pretaxatus magister Stephanus filius Ladislai cum duodecim personis sibi similibus se incluso septimo die dicte congregatoris Torde coram homine nostro super eo, quod in omnibus premissis innocens sit, sacramentum prestare teneatur. Datum Torde, sexto die congregationis predictae anno domini M. CCC. L. tercio.

<Pe verso de aceeași mînă :> Pro Stephano, filio Ladislai, contra Nicolaum dictum Maglas, super facto iuramenti sabbato proximo post festum Conversionis beati Pauli apostoli Torde fiendi memorialis.

Noi, Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, dăm de știre că în adunarea obștească a voievodului Nicolae, domnul nostru, ținută la Turda în a cincisprezecea zi după sărbătoarea Botezului domnului¹, cu obștea nobililor din părțile Transilvaniei, ridicându-se din mijlocul celorlalți Nicolae cel Mare din Turda, în numele lui Pavel, fiul lui Hensch, cu scrisoarea noastră de împuternicire, s-a plîns împotriva lui Ștefan, fiul lui Ladislau în chipul acesta : că acela ar fi omorît pe Ștefan, fiul lui Pavel, fiul lui Hensch, fără nici o vină a acestuia. Auzind aceasta, sus-zisul Ștefan a răspuns dimpotrivă că el este nevinovat în privința învinuirilor sus-zisului Nicolae, împuternicitul acestui Pavel, fiul lui Hensch, îndeosebi în privința morții sus-zisului Ștefan. Deci, deoarece sus-zisul Nicolae nu s-a îndatorat să dovedească el însuși pîra sa în numele zisului Pavel, am hotărît la judecată, ca sus-pomenitul magistrul Ștefan, fiul lui Ladislau, împreună cu unsprezece oameni de seama sa, să fie datori să jure în ziua a șaptea a zisei adunări² la Turda, în fața omului nostru, cum că este nevinovat de toate cele de mai sus.

Dat la Turda, în ziua a șasea a adunării sus-pomenite, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

<Pe verso, de aceeași mîină.> Scrisoare memorială pentru Ștefan, fiul lui Ladislau, împotriva lui Nicolae zis Măglaș, cu privire la jurămîntul ce trebuie să se facă la Turda în sîmbăta de după sărbătoarea Întoarcerii <la credință> a fericitului apostol Pavel².

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Teleki din Tg. Mureș.

Orig. hîrtie, cu urme de pecete rotundă inelară de ceară albă, aplicată pe verso.

EDIȚIE: *Teleki*, I, p. 95–96; *Ub.*, II, p. 90–91.

¹ 20 ianuarie.

² 21 ianuarie.

Nos, Nicolaus Kont, woyuoda Transsiluanus et comes de Zonuk, memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis quod, nobis in congregatione nostra generali, in quindenis festi Epiphaniarum domini ex literatorio mandato domini nostri regis, firmissime nobis iniuncto, universis nobilibus ac cuiuscunque status et conditionis hominibus dicte partis Transsiluane, Torde celebrata, in sede nostra iudiciaria consedentibus et causales processus quorumlibet litigantium in statera equitatis dimetientibus, Laurencius literatus, iudex civitatis de Deesakana, pro eadem civitate cum procuratoriis literis eiusdem de medio ceterorum exurgendo, proposuit eo modo, quod quedam terra, Beke vocata, que olim Petro dicto Sous pro fidelibus suis servitiis, a regia collatione, nomine terre hominis sine herede decedentis, devoluta et per predictos cives dicte civitatis de Deesakana ab eodem Petro pro viginti septem marcis empta et comparata¹, per Petew, Ladizlaum et Thomam, nobiles de Nema, ab ipsis potentialiter occupata exstisset in eorum grande preiudicium et gravamen. Quo audito, predicti Petew, Ladizlaus et Thomas, nobiles de Nema, personaliter consurgentes, responderunt e converso quod predictus Petrus dictus Sous proximus et generatio eorum fuisset indivisioalis et eadem terra Beke sibi in divisionem cessisset ab eisdem et per obitum

ipsius Petri dicti Sous iterato eisdem devoluta exstisset et sic ad ipsos titulo iuris hereditarii pertineret. Cumque nos, auditis partium propositionibus, annotatos nobiles de Nema super eo, qua linea proximitatis et qualiter generatio eorum indivisualis pretactus Petrus dictus Sous fuerit et existeret, trinario numero, ut nostro de iure incumbit officio, habuissemus requisitos, idem eundem Petrum dictum Sous maritum cuiusdam cognate eorum fuisse allegarunt et ibidem quoddam privilegium domini Karoli, olim incliti regis Hungarie, beate recordationis, privilegium Thome, olim wayuode Transsiluani, tenorem cuiusdam litere sue patentis, modum et formam sue iudicarie deliberationis exprimentis, et alterius capituli ecclesie Transsiluane super facto reambulationis metarum predictae possessionis Nema vocatae rescriptionalis in se continentis², confirmans nobis in specie curarunt exhibere. Cuius quidem privilegii tenore percepto, ex serie litere dicti Thome wayuode patentis predictam terram Beke pro predictis viginti septem marcis per eundem Petrum dictum Sous venditam civibus prenotatis et eosdem cives, ratione eiusdem terre Beke, per Mychalem et Gregorium ad presentiam dicti Thome wayuode in causam attractos eandemque terram Beke per eosdem Mychaelem et Gregorium, nobiles de Nema, ab ipsis civibus et hospitibus, nomine terre ipsius Petri dicti Sous, proximi eorum, litigionario modo requisitam, ipsis in quam³ partibus per ordinationem proborum virorum in pacis unionem devenientibus, eandem terram Beke pro eisdem viginti septem marcis per predictos cives et hospites de Desakana³ prefatis Mychaeli et Gregorio de Nema, sub castro Chychow, in vigilia beati Emrici confessoris, in anno domini millesimo CCC^{mo} XX^{mo} primo restitutam, et secundum continentia⁴ literarum capituli Albensis ecclesie Transsiluane rescriptionalium eandem terram Beke in quindenis festi beati Georgii martyris in anno domini millesimo CCC^{mo} XX° secundo ad possessionem predictorum Mychaelis et Gregorii, Nema vocatam, novis metarum erectionibus applicatam et nomine iuris ipsorum occupatam comperimus exstisse. Quibus perceptis, predictus Laurencius iudex, procurator annotate civitatis de Desakana³, in contrarium litere dicti Thome wayuode patentis respondit isto modo, quod supradicta terra Beke nunquam per cives de Desakana³ antedictis Mychaeli et Gregorio pro aliqua quantitate pecunie vendita exstisset, nec iidem cives ratione venditionis premisse terre sub castro Chychow³ in presentiam dicti Thome wayuode accessissent. Nos itaque, auditis partium altercativis obiectionibus, iudices nobilium septem comitatum dicte partis Transsiluane et iuratos assessores nostros ad fidem eorum, deo debitam, fidelitatemque sacre corone conservare debendam, tacto vivifice crucis ligno prestitam, et specialiter vicinos et commetaneos ipsius terre Beke ad eandem fidem et fidelitatem, qualiter ipsis de premissis omnibus constaret, faterentur veritatem habuimus requisitos. Qui, matura deliberatione prehabita, unanimi testificatione et voce consona, ad predictam fidem et fidelitatem per nos requisitam, sepedictum Petrum dictum Sous in nulla proximitatis linea et generatione annotatis nobilibus de Nema attinuisse et predictam terram Beke nullo umquam³ tempore eorundem nobilium hereditariam fuisse, nec ad predictam possessionem eorum Nema pertinuisse, sed terram cuiusdam hominis sine herede decedentis fuisse et per regiam collationem supradicto Petro dicto Sous devolutam et perpetuo datam et per eundem Petrum annotate civitati de Desakana³ pro supradictis viginti septem marcis peren-

niter traditam et venditam exstitisse retulerunt et affirmarunt. Unde nos, his omnibus perceptis et diligenter consideratis, quia omnibus nobiscum tunc consedentibus hoc, ut dicti cives et hospites de Desakana³, ratione venditionis sepedicte terre Beke, quam nec vendere potuissent, cum cives et hospites in civitatibus vel liberis villis regalibus commorantes terras seu possessiones a circum existentibus nobilibus exemptas et predictis civitatibus vel villis regalibus applicatas absque consensu et permissione regali nullo modo vendere vel alienare possint, in presentiam sepefati Thome woÿuode sub dicto castro Chychou³ accesserunt, inconveniens esse videbatur, et etiam in emanatione predictarum literarum patentium ipsius Thome woÿuode, cum tempore emanationis earundem predictus Mychael de Nema eiusdem Thome woÿuode notarius exstiterit, prout certa predictorum iudicum nobilium et iuratorum relatio nobis indicabat, suspicium oriebatur; quia etiam per attestationem predictorum iudicum nobilium et iuratorum ac vicinorum et commetaneorum sepedicte terre Beeke³ eandem terram numquam, predictorum nobilium de Nema hereditariam fuisse, sed cuiusdam hominis sine herede decedentis exstitisse et per regiam collationem memorato Petro dicto Sous pro fidelibus suis servitiis perpetuo datam et per eundem Petrum prenotate civitati de Deesakana prenotatis⁵ viginti septem marcis perenniter traditam et venditam fore percepimus, cum predictis iudicibus nobilium dictorum septem comitatuum et iuratis assessoribus ac quamplurimis aliis nobilibus, tunc in sede nostra iudiciaria nobiscum consedentibus, iudicantes, prememoratam terram Beeke³, cum omnibus utilitatibus ad eandem pertinentibus, sepedicte civitati de Deesakana et civibus seu hospitibus in eadem commorantibus, prout eorum emptitia fuisse dinosscebatur³ ab antiquo, pleno iure duximus restituendam, sine preiudicio iuris alieni, in pacificum dominium eiusdem terre Beeke³ ipsos cives de Deesakana per hominem nostrum introduci facientes, prememoratis Peteu³, Ladizlao et Thome, nobilibus de Nema, in facto eiusdem terre Beeke perpetuum silentium imponendo. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem, presentes eisdem civibus de Deesakana, propter absentiam sigilli nostri maioris et autentici, quam⁶ ad congregationem nostram nobilibus de exteriori Hunÿa⁷, in villa Zenthdemeter celebrandam transmisimus, sub sigillo nostro minori duximus concedendas.

Datum Torde, decimo die congregationis nostre prenotate, anno domini millesimo CCC^{mo} quinquagesimo tertio.

Noi, Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, prin cuprinsul scrisorii de față dăm de știre și facem cunoscut tuturor cărora se cuvine că noi stînd în scaunul nostru de judecată la adunarea noastră obștească, ținută la Turda cu obștea nobililor și a oamenilor de orice treaptă și stare din zisele părți ale Transilvaniei în a cincisprezecea zi după sărbătoarea Botezului domnului⁸, din porunca scrisă a domnului nostru regele, dată nouă cu toată tăria, și cumpănind în cumpăna dreptății pricepile tuturor împricinașilor Laurențiu diacul, judele orașului Ocna Dejului, ridicîndu-se din mijlocul celorlați în numele acestui oraș, cu scrisoarea de împuternicire a acestuia, a declarat așa : că un pămînt numit Beke — care trecuse odinioară <în stăpînirea> lui Petru zis Sous⁹ prin danie regească, pentru credincioasele sale slujbe, ca fiind un pămînt al unui om mort fără de moștenitori — și care fusese dobîndit și cumpărat cu douăzeci și șapte

de mărci de la acest Petru de către sus-zișii locuitori ai sus-zisului oraș Ocna Dejului — le-a fost cotropit cu silnicie de către Petew, Ladislau și Toma, nobili de Nima spre marea lor pagubă și daună.

Auzind aceasta, sus-zișii Petew, Ladislau și Toma, nobili de Nima, ridicându-se de partea cealaltă au răspuns că sus-zisul Petru zis Sous a fost ruda și neamul lor, în devălmășie <cu dinșii> și că acest pământ Beke îi căzuse lui la împărțeală de la ei, și că prin moartea acestui Petru zis Sous <pământul> a trecut din nou <în stăpînirea> lor și că astfel este al lor în temeiul dreptului de moștenire. Cînd noi, auzind spusele părților, i-am întrebat pe sus-numiții nobili de Nima în trei rînduri — după cum se cade de drept slujbei noastre — lucrul acesta : prin ce spiță de rudenie și în ce chip sus-zisul Petru zis Sous a fost și este neam cu dinșii în devălmășie, aceștia au spus că acel Petru zis Sous a fost soțul unei rude a lor și s-au îngrijit tot atunci să ne înfățișeze în original un privilegiu al domnului Carol, fostul <și> măritul rege al Ungariei de fericită pomenire, care întărea privilegiul lui Toma, fostul voievod al Transilvaniei, ce conținea cuprinsul unei scrisori deschise a sa arătînd rînduiala și forma hotărîrii sale judecătorești, precum și <cuprinsul> altei scrisori, de răspuns, a capitlului bisericii Transilvaniei cu privire la hotărnicirea sus-zisei moșii numite Nima.

Luînd cunoștință de cuprinsul acestui privilegiu, din rîndurile scrisorii deschise a zisului voievod Toma noi am aflat că sus-zisul pământ Beke a fost vîndut de acel Petru zis Sous cu cele douăzeci și șapte de mărci orășenilor mai sus arătați, că acești orășeni au fost trași în judecată în fața zisului voievod Toma de către Mihail și Grigore din pricina acestui pământ Beke, că acest pământ Beke a fost cerut înapoi prin judecată de la acești orășeni și oaspeți de către acei Mihail și Grigore, nobili de Nima, ca fiind pământul celui Petru zis Sous, ruda lor, că, părțile ajungînd la o împăcare prin rînduirea unor bărbați cinstiți, acest pământ Beke a fost înapoiat sub cetatea Ciceului în ajunul <sărbătorii> fericitului Emeric mărturisitorul, în anul domnului o mie trei sute douăzeci și unu¹⁰, de sus-zișii orășeni și oaspeți de Ocna Dejului în schimbul celor douăzeci și șapte de mărci amintirilor Grigore și Mihail de Nima și că, potrivit cuprinsului scrisorii de răspuns a capitlului bisericii de Alba Transilvaniei, acest pământ Beke a fost alipit în a cincisprezecea zi după sărbătoarea fericitului mucenic Gheorghe, în anul domnului o mie trei sute douăzeci și doi¹¹, la moșia sus-zișilor Mihail și Grigore, numită Nima, prin noi ridicări de semne de hotare și a fost luat în stăpînire <de aceștia> în temeiul dreptului lor.

Auzind acestea, sus-zisul jude Laurențiu, împuternicitul sus-pomenitului oraș Ocna Dejului, împotriva scrisorii deschise a numitului voievod Toma a răspuns așa : că acel pământ Beke nu a fost niciodată vîndut de orășenii din Ocna Dejului pe vreo sumă oarecare de bani sus-zișilor Mihail și Grigore, și nici acești orășeni nu s-au dus sub cetatea Ciceului în fața zisului voievod Toma pentru vînzarea amintitului pământ.

↓ Noi, așadar, ascultînd întîmpinările și schimbul de vorbe dintre părți, am cerut juzilor nobililor din cele șapte comitate din zisele părți ale Transilvaniei și juraților asesori ai noștri ca, pe credința lor datorată lui Dumnezeu și pe supunerea ce trebuie s-o păstreze sfintei coroane, cheazăuită cu mîna pe lemnul crucii dătătoare de viață, să mărturisească adevărul așa cum îl știu cu privire la cele de mai sus, și <am cerut s-o mărturisească aceasta>

pe aceeași credință și supunere îndeosebi vecinilor și megieșilor aceluia pământ Beke.

Aceștia, după o chibzuială cumpănită, au spus și au întărit cu mărturia lor a tuturor, și într-un glas, pe sus-zisa credință și supunere cerută de noi, că des-pomenitul Petru zis Sous n-a ținut în nici un grad de rudenie sau neam de sus-pomeniții nobili de Nima și că sus-zisul pământ Beke niciodată n-a fost pământ de moștenire al acelor nobili și nici n-a ținut de sus-zisa lor moșie Nima, ci a fost pământul unui om mort fără de moștenitori și a ajuns <în stăpânirea> pomenitului Petru zis Sous prin danie regească și dat lui pe veci și că a fost trecut pe veci și vândut de acel Petru pomenitului oraș Ocna Dejului cu acele douăzeci și șapte de mărci.

Noi deci aflând toate aceste și cumpănindu-le cu luare aminte, deoarece tuturor celor ce stăteau atunci cu noi la judecată li se părea că este lucru nepotrivit acesta, că zișii orășeni și oaspeții din Ocna Dejului să se fi dus sub zisa cetate a Ciceului, în fața des-pomenitului Toma voievodul, pentru vânzarea des amintitului pământ Beke, pe care ei nici nu-l puteau vinde fiindcă orășenii și oaspeții care trăiesc în orașele sau satele regești libere nu pot vinde sau înstrăina în nici un chip pământurile sau moșiile luate de la nobilii dimprejur și alipite sus-ziselor orașe sau sate regești, fără încuviințarea și învoirea regească, și <deoarece> se năștea bănuiala chiar în privința dării sus-zisei scrisori deschise a voievodului Toma, întrucât în vremea în care ea a fost dată, sus-zisul Mihail de Nima era notar al voievodului Toma, după cum ne-a arătat darea de seamă neîndoioasă a sus-zișilor juzi ai nobililor și a juraților; <și> deoarece am aflat chiar din mărturia sus-zișilor juzi ai nobililor și a juraților, precum și a vecinilor și a megieșilor des-pomenitului pământ Beke că acest pământ n-a fost niciodată pământ de moștenire al sus-zișilor nobili de Nima, ci a fost <pământul> unui om mort fără de moștenitori și a fost dat de veci prin danie regească pomenitului Petru zis Sous pentru slujbele sale credincioase, și că a fost dat pe veci și vândut de acel Petru sus-zisului oraș Ocna Dejului, cu pomenitele douăzeci și șapte de mărci; noi, împreună cu sus-zișii juzi ai nobililor din cele șapte comitate și cu asesorii jurați precum și cu foarte mulți alți nobili care stăteau atunci împreună cu noi în scaunul nostru de judecată, făcând judecată, am hotărât să se înapoieze cu drept deplin sus-zisul pământ Beke dimpreună cu toate folosințele ce țin de el, des-pomenitului oraș Ocna Dejului și orășenilor sau oaspeților ce locuiesc în el, așa după cum se știe că a fost din vechime pământ de cumpărare al acestora, fără a vătăma dreptul altuia, făcând să fie puși acești orășeni din Ocna Dejului în pașnica stăpânire a acestui pământ de către omul nostru și impunând tăcere pe veci pomeniților Petru, Ladislau și Toma, nobili de Nima, în privința acestui pământ Beke.

În amintirea și spre veșnica trăinicie a acestui lucru, am hotărât să li se dea orășenilor din Ocna Dejului scrisoarea de față <întărită> cu pecetea noastră cea mică, din cauza lipsei peceții noastre celei mari și autentice, pe care am trimis-o la adunarea noastră ce trebuie să se țină cu nobilii din Solnocul din Afară în satul Săuca.

Dat la Turda, în ziua a zecea a adunării noastre mai sus arătate, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

Arh. St. Cluj-Napoca, Arh. oraș Dej, nr. 18.

Transumpt în actul episcopului Vilhem, comitele capelei regale, din 30 noiembrie 1367.

- ¹ Atît pe lîngă *devoluta* de mai sus, cît și pe lîngă *empta* și *comparata* trebuie să se subînțeleagă forma *fuisset*, care să întregască predicatul relativului *que* de mai sus.
- ² Corect: *continens* (acordat cu *privilegium Thome*).
- ³ Astfel în orig.
- ⁴ Corect: *continentiam*.
- ⁵ Înaintea acestui cuvînt să se subînțeleagă *pro*, omis.
- ⁶ Corect: *quod* (acordat cu *sigillum*).
- ⁷ Corect: *Zonuk*
- ⁸ 20 ianuarie.
- ⁹ Săraru.
- ¹⁰ 4 noiembrie 1321.
- ¹¹ 6 mai 1322.

167

1353 ianuarie 30, Buda.

Nos, Lodouicus, dei gratia rex Hungarie, memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit universis quod nos, recensitis fidelitatibus et multimodis complacenciis magistri Ladizlai, filii Johannis, filii Briccii de Batur, comitis de Zabolch, fidelis nostri, quibus idem in cunctis nostris et regni nostri negociis prosperis pariter et adversis cum omni fidelitatis constancia studuit complacere nostre maiestati et se reddere gratum utique et acceptum, eidem de regie pietatis circumspecta providencia huiusmodi gratiam duximus conferendam, ut nullus ex proximis, fratribus et cognatis ipsius de possessionibus Horuat in Karazna, Kyralteluke et Nogfalu in Zabolch necnon Thaagh vocatis in Zathmariensi et medietate possessionis Suuegd vocate in Byhoriensi comitatibus existentibus, per eundem magistrum Ladizlaum nunc acquisitis et inventis, aliquam partem seu porcionem ab eodem acquirere vel recipere possit alicuius temporis in processu, nisi predictus magister Ladizlaus de sua libera et bona voluntate cum eisdem fratribus, proximis et cognatis ipsius aut cum aliquo eorundem predictas possessiones suas acquisiticias participare voluerit seu impartiri.

Datum Bude, feria quarta proxima ante dominicam Esto michi, anno domini M^{mo} CCC^{mo} I^{mo} tercio.

<Pe verso, sub pecete, de aceeași mîină:> Relacio Symonis, filii Mauricii.

<Tot acolo, de o mîină contemporană:> littera graciosă.

Noi, Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, prin cuprinsul scrisorii de față dăm de știre și facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că noi, ținînd seamă de faptele de credință și feluritele slujbe ale magistrului Ladislau, fiul lui Bricciu de Batur, comite de Szabolcs, credinciosul nostru, prin care el s-a străduit să fie maiestății noastre pe plac cu toată statornica lui credință și să i se facă cu orice preț plăcut și iubit în toate treburile și norocoase și nenorocoase ale noastre și ale fării noastre, din chibzuita purtare de grijă a regeștii <noastre> iubiri am socotit a-i hărăzi această milostivire ca nici una din rudele, frații și neamurile lui să nu poată dobîndi sau căpăta de la dînsul cîndva în curgerea vremii vreo bucată sau parte

din moșiile numite: Horvat, aflătoare în comitatul Crasna, Kyralteluke și Nogfalu din comitatul Szabolcs, precum și Thaagh din comitatul Satu Mare și <nici> din jumătatea moșiei numite Suuegd, aflătoare în comitatul Bihor, <moșii> dobândite și căpătate acum de acel magistru Ladislau, decât numai dacă sus-zisul magistru Ladislau va voi de buna și sloboda lui voie să le facă parte <din ele> sau să împartă sus-zisele lui moșii, dobândite <de el>, ca acei frați, rude și neamuri ale lui sau cu vreunul din ei. Dat la Buda, miercuri înainte de duminica *Esto michi*, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

<Pe verso, sub pecete, de aceeași mână:> Darea de seamă a lui Simion, fiul lui Mauriciu.

<Tot acolo, de o mână contemporană:> scrisoare de milostivire.

Arh. Naț. Magh. Dl. 30 119. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1353. Orig. perg., pecetea mare rotundă de maiestate aplicată în document, pe verso, a căzut.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 19–20.

168 1353 ianuarie 31 (*vigesimo quarto die termini prenotati: in octavis diei Strennarum*), Buda.

Nicolae, palatinul Ungariei și judele cumanilor, poruncește capitlului din Győr să trimită un om de mărturie care împreună cu omul său să facă evaluarea tuturor moșiilor lui Petru de Bozin pe care acesta le-a pierdut în urma unui proces purtat cu fratele său Avram, fiul lui Sebes. În document se menționează și cuprinsul actului regelui Ludovic I, din 27 martie 1347, în care este pomenit și fostul voievod Toma, comite de Caraș și de Cuvin.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 245.

Orig. perg., cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 20–35.

169 1353 februarie 1, <Alba Iulia>.

Nos, capitulum ecclesie Transsilvane, significamus tenore presencium quibus expedit universis quod Beken, filius Petri, nobilis de Lapad, ad nostram accedens presenciam, exhibuit nobis quasdam litteras patentes serenissimi principis, domini Lodouici, dei gracia illustris regis Hungarie, domini nostri, supplicans nobis humiliter quod, ad maiorem cautelam et iuris conservacionem, ipsas litteras de verbo ad verbum transscribi et sub transcripti forma sibi concedere dignaremur; quarum quidem litterarum tenor talis est: <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 16 octombrie 1347, Buda>. Nos enim, petitionem ipsius Buken¹ iustam et legitimam reputantes, predictas litteras omni integritate pollentes, de verbo ad verbum transscribi fecimus et sigillo nostro communiri.

Datum in vigilia festi Purificacionis virginis gloriose, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo tercio.

Noi, capitlul bisericii din Transilvania, facem cunoscut prin cuprinsul scrisorii de față tuturor căroră se cuvine că Beken, fiul lui Petru, nobil de Lopadea, venind înaintea noastră, ne-a arătat o scrisoare deschisă a prealuminatului principe, domnul Ludovic, din mila lui Dumnezeu ilustrul rege al Ungariei, stăpînul nostru, rugîndu-ne cu smerenie ca, spre mai mare cheazășie și spre păstrarea dreptului <său>, să binevoim <a pune> să se transcrie din cuvînt în cuvînt acea scrisoare și a i-o da lui sub formă de transumpt. Cuprinsul acelei scrisori este acesta: <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 16 octombrie 1347, Buda>. Noi, așadar, socotind dreptă și legiuită cererea lui Beken am pus să se transcrie din cuvînt în cuvînt sus-zisa scrisoare, valabilă în toate privințele, și să se întărească cu puterea peceții noastre.

Dat în ajunul sărbătorii Întîmpinării domnului, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

Arh. Naț. Magh. Dl., 29 680. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1347. Orig. perg., cu urme de pecete aplicate în document pe verso.

¹ Astfel în orig.

170

1353 februarie 2, <Cluj-Mănăștur>.

Nos, conventus monasterii beate virginis de Clusmonustra, memorie commendamus tenore presencium significamus¹ quibus expedit universis quod accedens² personaliter ad nostram presenciam Manus, nobilis de³ Kalyan, pro se et Bartholomeo, fratre suo uterino, cum litteris procuratoriis ecclesie nostre antedecte ab una parte, ab altera Nicolaus dictus Vos iunior, per eundem Manus propositum extitit ministerio vive vocis et relatum quod, propter evitandas necessitates ipsorum, possessionem ipsorum Dyos vocatam in comitatu de Clus existentem, iure hereditariam⁴, a die datarum presencium usque revolucionem octo annorum pro sexaginta marcis finii argenti, plene habitis, datis et persolutis, cum omnibus utilitatibus et pertinenciis universis, magistro Nicolao dicto Vos iuniori pignori obligassent et obligavit⁵ coram nobis, tali modo quod, quandocumque idem Manus aut Bartholomeus infra prefixum terminum possessionem ipsorum Dyos vocatam pro pretacta sumpma pecunie redimere possent, liberam habeat⁶ redimendi facultatem. Si vero in revolutione octo annorum predictam possessionem ipsorum Dyos vocatam pro sexaginta marcis finii argenti redimere non curarent, extunc cum duplo ipsius pecunie convincerentur ipso facto. Non pretermittendum est quod, si ipsam possessionem ipsorum alicui, alii vel aliis obligare aut vendicioni tradere niterentur, non possint neque valeant, nisi eidem Nicolao dicto Vos antedicto; ceterum, quod quicumque magistrum Nicolaum dictum Vos ratione pretacte possessionis, Dyos vocate, molestare seu in lite⁷ attrahere⁸ niteretur, Manus et Bartholomeus tenerentur expedire propriis laboribus ipsorum et expensis.

Datum sabbato proximo videlicet in festo Purificacionis virginis gloriose, anno domini M^oCCC^{mo} L^{mo} tercio.

Noi, conventul mănăstirii fericitei fecioare din Cluj-Mănăștur, dăm de știre prin cuprinsul scrisorii de față și facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că venind în persoană înaintea noastră pe de o parte Manus,

nobil de Căianu, pentru sine și pentru Bartolomeu, fratele său după mamă, cu scrisoarea de împuternicire a bisericii noastre mai sus-zise, iar pe de alta Nicolae zis Vos cel Tînăr, ni s-a spus și ni s-a arătat de către acel Manus prin viu grai că, pentru a face față nevoilor lor, ei au zălogit magistrului Cojocna, <moșie> ereditară de drept, din ziua datării scrisorii de față pînă la împlinirea a opt ani, cu șaizeci de mărci de argint fin, avute, date și plătite deplin, cu toate folosințele și toate pertinențele, și ei au zălogit-o <și> înaintea noastră, în chipul acesta ca, oricînd Manus sau Bartolomeu ar putea răscumpăra moșia lor numită Deuș în schimbul amintitei sume de bani înaintatea sorocului statornicit, ei să aibă liberă voie a o răscumpăra; dacă însă ei nu s-ar îngriji să răscumpere sus-zisa lor moșie numită Deuș pînă la împlinirea <celor> opt ani în schimbul <celor> șaizeci de mărci de argint fin, atunci, prin chiar acest fapt, să fie osîndiți la îndoitul acelor bani. Nu trebuie trecut cu vederea că, dacă ei ar căuta să zălogească sau să vîndă moșia lor cuiva, altuia sau altora, să nu poată și să n-aibă voie <a o face> decît tot aceluiași Nicolae zis Vos mai sus-zis, și că, pe lîngă aceasta, oricine ar căuta să supere sau să tragă în judecată pe magistrul Nicolae zis Vos în legătură cu sus-zisa moșie numită Deuș, Manus și Bartolomeu <trebuie> să fie datori a-l apăra cu propriile lor osteneli și cheltuieli.

Dat în sîmbăta cea mai apropiată, adică în sărbătoarea Întîmpinării domnului, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

Arh. Naț. Magh. Dl. 26 980. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1353. Transumpt în actul conventului din Cluj-Mănăștur, de la începutul lui ianuarie 1361.

¹ Corect: *significantes*.

² Corect: *accedentes*.

³ Cuvînt repetat.

⁴ Corect: *hereditario*.

⁵ Corect: *obligaverunt*.

⁶ Corect: *habeant*.

⁷ Corect: *in litem*.

⁸ Corect: *attraherent*.

171

1353 februarie 2, <Cluj-Mănăștur>.

Nos conventus monasterii beate virginis de Clusmunustra, memorie commendamus quod cum Manus, nobili de Kalyan pro se personaliter ac <pro>¹ Bartholomeo fratre suo uterino mediantibus litteris procuratoriis ab una parte, ab altera Nicolao dicto Vos Juniory coram nobis personaliter constitutis, confessum exstitit per eundem Manus ministerio vive vocis et relatum, quod porcionem porcionariam in possessione Dyos quam Deme nobili de Tyborchteleke quatuor annis pro quadam sumpma certa pecunie pignori obligassent, si ipsam porcionem in prefixo termino redimere possent prout alie partes² essent, Nicolao dicto Vos memorato, ita ipsam porcionem ad ipsas alias porciones reddere et resignare tenerentur. Item si obligare causa necessitatis ipsorum prenominatam porcionem vellent, non aliis vel alii nisi eidem Nicolao dicto Vos et cum alterius pecunia redimere non possint, sed cum pecunia Nicolai memorati.

Datum in festo Purificacionis virginis Marie, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} tercio.

Noi, conventul mănăstirii fericitei Fecioare din Cluj-Mănăştur, dăm de ştire că înfăţişându-se în persoană înaintea noastră pe de o parte Manus, nobil de Căianu, pentru sine însuşi şi pentru Bartolomeu, fratele său după mamă, în temeiul unei scrisori de împuternicire, iar pe de alta Nicolae zis Vos cel Tânăr, s-a mărturisit şi s-a spus de către acel Manus prin viu grai că partea din partea din moşia Deuş pe care ei au zălogit-o lui Deme, nobil de Tyborchteleke, pe patru ani, cu o anumită sumă de bani, dacă această parte ei ar putea-o răscumpăra la sorocul statornicit, aşa cum au fost zălogite amintitului Nicolae zis Vos şi alte părţi¹, ei să fie ţinuţi a da şi a întoarce acea parte la celelalte părţi. De asemenea, dacă, din pricina unei nevoi a lor, ei ar voi să zălogească pomenita parte, ei să n-o poată <zălogi> altora sau altuia, fără numai acelui Nicolae zis Vos, şi să n-o poată răscumpăra cu banii altuia, ci <numai> cu banii amintitului Nicolae.

Dat în sărbătoarea Întîmpinării domnului, în anul domnului o mie trei sute cincizeci şi trei.

Arh. Naţ. Magh. Dl. 26 980. Fotocopie la Inst. de ist. şi arh. Cluj-Napoca/1353. Transumpt în actul conventului din Cluj-Mănăştur, de la începutul lui ianuarie 1361.

¹ Rupt şi pată de umezeală cca 6 cm, întregit după sens.

² Lectură probabilă.

³ Textul original este cam confuz.

Nos, conventus monasterii beate virginis de Clusmunustra, memorie commendamus¹ tenore presencium, significamus quibus expedit universis quod, Manus et Bartholomeus², nobiles³ de Kalyan, ab una parte, ab altera Nicolao dicto Vos iuniori coram nobis personaliter constitutis, confessum extitit per eosdem Manus et Bartholomeum pariter et relatum quod propter evitandas necessitates ipsorum, possessionem ipsorum Dyos vocatam, in comitatu de Clus existentem, iure hereditario, a die datarum presencium usque revolucionem octo annorum pro sexaginta marcis fini argenti, plene habitis, datis et persolutis, cum omnibus utilitatibus et pertinenciis universis eidem Nicolao dicto Vos iuniori, pignori obligassent et obligarunt coram nobis, tali forma et obligamine imposito, quod, quia possessiones ipsorum Popteleke et Churnuk in comitatu de Doboka habitas ac Bolugianusteleke in comitatu de Clus existentes magistro Stephano dicto Pagan in perpetuum vendidissent sine permissione et de bona voluntate ipsius Nicolai dicti Vos et sine satisfacione, attamen pro quadraginta et quinque marcis argenti, secundum quod in aliis litteris nostris evidenter patet, ideo ipsam possessionem ipsorum Dyos vocatam sine ipsa possessione, Bolugianusteleke videlicet unam sine alia, redimere non possint neque valeant, sub tali forma, quod, quandocumque idem Manus et Bartholomeus infra prefixum terminum possessiones ipsorum Dyos et Bolugianusteleke, videlicet Dyos pro sexaginta marcis fini argenti, et Bolugianusteleke pro quadraginta marcis argenti et similiter quinque marcis argenti redimere possent liberam habeant redimendi facultatem. Si vero non possent, duplum incurrerent eo facto. Non

pretermittendum, esse, quod si ipsas possessiones ipsorum aliis vel alicui vendere vellent aut iterum obligare, non possint nisi eidem magistro Nicolao dicto Vos; ceterum, quod quicumque Nicolaum memoratum ratione possessionum prenominatarum molestare seu in litem attrahere⁴ niteretur, Manus et Bartholomeus tenerentur expedire propriis laboribus ipsorum et expensis.

Datum in festo beati Valentini martiris, anno domini M^o CCC^{mo} L, tercio.

Noi, conventul mănăstirii fericitei fecioare din Cluj-Mănăştur, dăm de ştire şi facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că înfăţişându-se înşişi înaintea noastră Manus şi Bartolomeu, nobili de Căianu, pe de o parte, iar pe de alta Nicolae zis Vos cel Tânăr, <ni> s-a mărturisit deopotrivă şi <ni> s-a spus de către aceşti Manus şi Bartolomeu că, pentru a scăpa de <unele> nevoi ale lor, ei au zălogit şi zălogesc în faţa noastră din ziua în care s-a dat scrisoarea de faţă pînă la împlinirea a opt ani, cu şaizeci de mărci de argint fin, plătite, date şi primite în întregime, moşia lor <pe care o au> în temeiul dreptului de moştenire numită Deuș, aflătoare în comitatul Cluj, cu toate folosinţele şi cu toate cele ce ţin de ea, lui Nicolae zis Vos cel Tânăr, punîndu-se această rînduială şi îndatorire ca, întrucît ei fără îngăduinţa şi bunăvoinţa pomenitului Nicolae zis Vos şi fără a-i plăti <acestuiă nimic> au vîndut totuşi pe veci cu patruzeci şi cinci de mărci de argint — aşa cum se arată lămurit în altă scrisoare a noastră moşiile lor Poptelec şi Cernuc, pe care le aveau în comitatul Dăbîca, şi Balugianusteleke, aflătoare în comitatul Cluj, magistrului Ştefan zis Pagan, de aceea ei să nu poată şi nici să fie volnici a răscumpăra moşia lor numită Deuș fără acea moşie Bolugianusteleke, adică una fără alta, în felul acesta, ca, oricînd Manus şi Bartolomeu ar putea să răscumpere moşiile lor Deuș şi Balugianusteleke înlăuntrul sorocului mai sus hotărît şi anume Deuș cu şaizeci de mărci de argint fin şi Balugianusteleke cu patruzeci de mărci de argint şi cu încă cinci mărci de argint, ei să aibă slobodă puținţă de răscumpărare; iar dacă nu le vor putea <răscumpăra> să fie supuşi, prin chiar acest fapt, la îndoitul plăţii. Nu trebuie să se treacă cu vederea că dacă ei ar voi să vîndă acele moşii ale lor altora sau altuia sau să le zălogească din nou, să n-o poată <face> decît aceluiaşi magistrul Nicolae zis Vos. Apoi că, oricine ar încerca să-l turbure sau să cheme în judecată pe pomenitul Nicolae cu privire la moşiile mai sus-pomenite, Manus şi Bartolomeu să fie ţinuţi să-l apere cu ale lor osteneli şi cheltuieli.

Dat la sărbătoarea fericitului mucenic Valentin, în anul domnului o mie trei sute cincizeci şi trei.

Arh. Naţ. Magh. Dl. 26 980. Fotocopie la Inst. de ist. şi arh. Cluj-Napoca/1353. Transumpt în actul conventului din Cluj-Mănăştur, de la începutul lui ianuarie 1361.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 38—39, cu omisiunea unor formule diplomatice.

¹ În loc de *commendantes*, forma obișnuită în această formulă.

² Corect: *Bartholomeo*.

³ Corect: *nobilibus*.

⁴ Corect: *attrahere*.

Nos Lodovicus <...> rex Hungarie <...> significamus <...> quod magister Jacobus dictus Erdelw ad nostre maiestatis presenciam accedendo, in personis Michaelis, filii Elleus, et alterius Michaelis, filii Egidii de Olsou Kechel, exhibuit nobis quasdam literas rescipcionales capituli ecclesie Varadiensis <...> petens nos <...> ut ipsas <...> transcribi <...> dignaremur <...> quarum tenor talis est: <Urmează actul capitulului din Oradea, din 28 octombrie 1349, Cod. Andeg, VI, p. 39–40>

Nos itaque <...> tenorem pretactarum literarum rescipcionalium <...> transcribi fecimus, sigilloque nostro consignari ad cautelam.

Datum Bude, in dominica Reminiscere, anno domini M^{mo}CCC^{mo} I^{mo} tercio.

Noi Ludovic ... regele Ungariei ... dăm de știre ... că venind înaintea maiestății noastre magistrul Iacob zis Erdelw, în numele lui Mihail, fiul lui Elleus, și a altui Mihail, fiul lui Egidiu de Cătălul de Jos, ne-a arătat o scrisoare de răspuns a capitulului bisericii de Oradea ... cerându-ne ... să binevoim ... s-o transcriem Cuprinsul ei este acesta: <Urmează actul capitulului din Oradea, din 28 octombrie 1349, DIR–C, veac XIV, vol. IV, nr. 747>.

Noi așadar ... am pus să se transcrie cuprinsul sus-zisei scrisori de răspuns ... și pentru cheazășie să se întărească cu pecetea noastră.

Dat la Buda, în duminica Reminiscere, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

Arh. Naț. Magh. Dl. din Col. Muz. Naț. Magh.

Orig. perg., cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: Cod. Andeg., VI, p. 39–40, cu omisiunea unor formule diplomatice.

Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, cere capitulului din Alba Iulia să-și trimită omul de mărturie la hotărnicirea moșiei Fiscut (*Fyzkwth*) și la punerea lui Ioan de Fiscut în stăpînirea pămîntului cotropit de sașii din Sîngeorzu Nou (*Sankt-Georg*).

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. oraș Bistrița.

Transumpt în actul capitulului din Alba Iulia, din 12 martie 1353, nr. 175.

REGESTE: Berger, *Reg.*, nr. 21.

Capitulul din Alba Iulia raportează lui Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, despre efectuarea hotărnicirii și punerii în stăpînire a lui Ioan de Fiscut, în moșia Fiscut (*Fyzkwth*), cerute de vicevoievod la 20 februarie (nr. 174).

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. oraș Bistrița.

Transumpt în actul capitulului din Alba Iulia, din 14 martie 1353, nr. 178.

REGESTE: Berger, *Reg.*, nr. 22.

Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, cere capitlului din Alba Iulia să adeverească dreptul de stăpînire al lui Ioan de Fiscut (*Fyzkwth*) asupra întregii moșii Fiscut.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. oraș Bistrița.

Transumpt în actul capitului din Alba Iulia, din 14 marite 1353, nr. 178.

REGEST: Berger, *Reg.*, nr. 23.

Nos, capitulum ecclesie Transsilvane, damus pro memoria quod nobilis vir Nycolaus dictus Woos iunior, ad nostram accedendo presenciam, nobis dixit protestando quod Mannus et Bartholomeus, nobiles de Kalyan, duas possessiones eorum, Popteluke et Churnuk vocatas, in nostri presencia pro quadraginta marcis, in conventu autem pro quadraginta sex marcis sibi pignori obligassent; qui quidem Mannus et Bartholomeus, antequam ipsas duas possessiones ab ipso redimerent, magistro St<ephano> dicto Pogan sine scitu et consensu <eo>¹ suo vendidissent, in preiudicium ipsius et gravamen. Unde, faciendo protestacionem prohibuit eosdem Mannus et Bartholomeum a vendicione, pignoris obligacione et quolibet colore alienacionis predictarum possessionum, alios vero ab empcione et occupacione² earundem, et specialiter magistrum Stephanum ac ipsius successores, se intromittere volentes de³ easdem, testimonio presencium coram nobis.

Datum quarta feria proxima ante dominicam Ramispalmarum, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} tertio.

<Pe verso, de aceeași mină:> Pro magistro Nicolao dicto Vos⁴ contra Mannus et Bartholomeum prohibitoria.

<Pe verso, de o mină de la sfîrșitul secolului al XVI-lea:> Ombozie.

Noi, capitlul bisericii Transilvaniei, dăm de știre că venind înaintea noastră nobilul bărbat Nicolae zis Woos cel Tânăr, el ne-a spus făcînd întîmpinare că Mannus și Bartolomeu, nobili de Căianu, i-au zălogit două moșii ale lor, numite Poptelec și Cernuc, înaintea noastră cu patruzeci de mărci, iar <în fața> conventului cu patruzeci de mărci, și că acei Mannus și Bartolomeu, înainte de a răscumpăra de la el acele două moșii, le-au vîndut magistrului Ștefan zis Pogan, fără știrea și încuviințarea sa, spre paguba și povara sa.

Drept aceea, făcînd întîmpinare, el a oprit în fața noastră, cu mărturia <scrisorii> de față, pe acei Mannus și Bartolomeu de la vînzarea, zălogirea și înstrăinarea în orice fel a sus-ziselor moșii, iar pe alții de la cumpărarea și ocuparea lor, și îndeosebi pe magistrul Ștefan și pe urmașii săi, care ar voi să intre în stăpînirea lor.

Dat în miercurea dinaintea duminicii Floriilor, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

⟨*Pe verso de aceeași mină:*⟩ Scrisoare de opreliște pentru magistrul Nicolae, zis Vos, împotriva lui Mannus și Bartolomeu.
⟨*Pe verso, de o mină de la sfârșitul secolului al XVI-lea:*⟩ A lui Ombozi.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Kemény din Ciumbrud, fasc. I nr. 1.
Orig. perg., cu urme de pecete rotundă de închidere aplicată pe verso.
REGESTE: *Tört. Tár.*, 1907, p. 86.

-
- ¹ Cuvînt adăugat în text de scrib, din greșeală.
² Corect: *occupacione*.
³ Corect: *in*.
⁴ Astfel în orig.

178

1353 martie 14, ⟨Alba Iulia⟩.

Capitulul din Alba Iulia transcrie și adeverește actul lui Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, din 13 martie 1353 (nr. 176) și al său însuși din 12 martie 1353 (nr. 174) cu privire la moșia Fiscut ⟨*Fyzkweth*⟩

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. oraș Bistrița.
Transumpt în actul capitlului din Alba Iulia, din 18 mai 1549, cuprins în actul lui Gheorghe Martinuzzi, guvernatorul Transilvaniei, din 15 martie 1551; în prezent lipsește.
REGEST: Berger, *Reg.* nr. 24.

179 1353 martie 25 (*vigesimo die termini prenotati: octavas diei Medii quadragesime*), Buda.

Nicolae, palatinul Ungariei și jude al cumanilor, adjudecă jumătatea moșiei Hene, din comitatul Szabolcs, lui Ștefan, fiul lui Toma de Lučenec (Luchunch), în dauna lui Andrei, fiul lui Ivan de Kálló, și cere capitlului din Agria să trimită omul său de mărturie la punerea lui Ștefan în stăpînirea acelei bucăți de moșie, deoarece Andrei și soții lui nu s-au înfățișat nici la 6 martie, sorocul la care au fost amîinate toate procesele lui, în fața palatinului, întrucît urma să plece cu regele în părțile Transilvaniei (*quod ipse Andreas secum ad partes Transilvanus esset profecturus*).

În redarea fazelor procesului sînt amintite, printre altele, scrisorile de împuternicire ale conventului din Dealul Orășii și ale capitlului din Oradea, însă fără specificarea datărilor lor.

Arh. fam. Erdődy din Hlohovec, lădița 97 fasc. 12 nr. 7.
Orig. hîrtie, cu urmele pecetii inelare palatinală și cu alte două peceti inelare.
EDIȚII: *Bánffy*, I, p. 185–192.

180

1353 martie 27, Buda.

Nos, Nicolaus, woyuoda Transsilvanus et comes de Zonuk, damus pro memoria quod Demetrius, filius Petri, iobagio magistrorum Ladislai et Nicolai, filiorum Ladislai, de Zoruod, actor existendo contra magistrum

Johannem Magnum de Chohul, item Stephanum dictum Thoth et Johannem, filium suum, iobagiones eiusdem magistri Johannis Magni secundum continentiarum¹ priorum litterarum nostrarum in octavis medii XLme coram nobis comparere debuisset ; qui non venit neque misit, Demetrio, filio Oliveri, legitimo procuratore predicti Johannis Magni et iobagionum suorum antedictorum, viginti diebus continuis legitime expectante coram nobis. Unde ipsum Demetrium, filium Petri, velud² actorem commisimus in iudicio convictum extitisse, si se rationabiliter non poterit excusare.

Datum Bude, vigesimo secundo die octavarum predictarum, anno domini M^o CCC^o quinquagesimo tertio.

Noi, Nicolae, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, dăm de știre că Dumitru, fiul lui Petru, iobagul magiștrilor Ladislau și Nicolae, fiii lui Ladislau de Sărauad, pîrîș fiind, trebuia să se înfățișeze înaintea noastră la octavele Mijlocului păsimesilor³ ca să stea față cu magistrul Ioan cel Mare de Cehăluț, de asemenea <împotriva> lui Ștefan zis Thoth și Ioan, fiul său, iobagii acelui magistru Ioan cel Mare potrivit cuprinsului scrisorii noastre de mai înainte. El <însă> n-a venit, nici n-a trimis <pe altcineva> în timp ce Dumitru, fiul lui Oliver, legiuitul împuternicit al sus-zisului Ioan cel Mare și al pomeniților săi iobagi, a așteptat în chip legiuit, în fața noastră, douăzeci de zile de-a rîndul. Drept aceea am hotărît ca acel Dumitru fiul lui Petru, ca pîrîș, să rămînă de judecată, dacă nu se va putea scuza în chip întemeiat.

Dat la Buda, în a douăzeci și doua zi de la numitele octave, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

Arh. Naț. Magh. Dl. 64 039. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1353. Orig. perg., cu urme de pecete rotundă de închidere, din ceară, aplicată pe verso.

¹ Corect : *continentias*.

² Astfel în orig.

³ 6 martie.

181

1353 martie 28.

Lodouicus, dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie Bulgarieque rex, princeps Sallernitanus et honoris montis Sancti Angeli dominus, omnibus Christi fidelibus, presentibus et futuris, noticiam presencium habituris, salutem in omnium salvatore. Quoniam rex magnus super gentes suas is digne fari potest, qui multitudine populorum gratulatur, ut in pacis pulcritudine¹ et quietis tranquillitate sedeat civitas plena populo et vita opulenta perfruatur, proinde ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire quod comes Jacobus, filius Nicolai, filii Sandur, villicus de Brassow, in nostre maiestatis presenciam accedendo vice et nominibus universorum fidelium civium et hospitum nostrorum Saxonum de eadem Brassaw¹ ac ad ipsam pertinencium, nobis proponendo declaravit quod pii progenitores nostri, olyn¹ illustres reges Hungarie beatarum recordacionum, infrascriptis libertatum prerogativis ipsos decorassent et preditos fecissent super quibus quidem liber-

192

tatibus instrumenta eorundem per inpacati¹ temporis discrimina extitissent alienata ab eisdem, petens nostram excellenciam cum instancia ut pristinam et antiquam eorum libertatem eisdem restituere ac in eadem ipsos conservare de benignitate regia dignaremur. Nos itaque, humillimis supplicationibus eorundem fidelium civium et hospitem nostrorum Saxo-num de Brassow et ad eandem spectancium, per predictum comitem Jacobum, villicum ipsorum, in personis eorundem nostre maiestati porrectis, inclinati, libertatem eorum antiquam, ut iidem sicut numero sic et fidelitate augeantur, dictis civibus et hospitibus nostris de Brassow et pertinentibus ad eandem, nobis et sacre regie corone fidelitatem illibate observatis³ et observantibus, in futurum restituimus et restauramus in his scriptis. Quam tenore presencium specificando declaramus isto modo quod de universis eorundem fidelium civium et hospitem nostrorum de Brassow et eandem³ spectancium annis singulis pro collecta eorum regali centum et quinquaginta marcas fini argenti, rationis Scybiniensis¹, dent et solvant nostre maiestati, hominique nostro, exactori videlicet dicte collecte, litteris nostris median-tibus ad hoc deputando, a die presentacionis earundem ipsis facte quolibet die, donec ipsa collecta plene fuerit persoluta, unum fertonem argenti pro expensis suis preter sumpmam dicte collecte dare tenebuntur. Preterea, si nostram maiestatem ad partes orientales personaliter exercitum ducere contingat, tunc quilibet eorum iuxta suam facultatem equester vel pedester, propria eorum in pecunia nobiscum proficisci¹ teneantur. Si vero ad partes occidentales personaliter exercitum duxerimus, tunc quinquaginta viros agiles, bene armatos et lanceatos in ipsum exercitum nostrum ex parte communitatis eorum debebunt et tenebuntur destinare. Ceterum iudex ipsorum sive comes terrestris, quem ipsi de communi eorum voluntate eligen-t, de universis iudiciis seu birsagiis iudici nostro regali, per nos in me-dium ipsorum deputato, provenientibus quartam partem, et prolocutor, similiter per communitatem eligendus, quintam, partem recipiendi habebunt facultatem. Item, si aliquis eorum homicidium inter ipsos patraverit, tunc iudex noster ipsum cum suo adversario potest captivare, sed ad domum suam accedere et res aut bona sua auferre non possit modo aliquali, donec idem homicida proscribitur per communitatem et exulabitur, sed post proscripcionem per prefatam communitatem factam et exulacionem suam omnia bona eiusdem prefatus iudex noster auferendi plenariam habeat facultatem. Si autem dictus homicida cum suo adversario et inimico poterit concordare, tunc iudici nostro pro iudicio habite pacis quinque marcas dicti compoti⁴ Scybiniensis¹ dare teneatur. Silvas autem et aquas ac piscat-uras communiter perutantur, contradiccione qualibet non obstante, hoc tamen expresse declarato, quod iidem cives et hospites nostri semper no-bis et sacre regie corone fidelitatem debitam illibate et inmutabiliter¹ teneantur observare. Ut igitur hec nostra libertatum restauracio et donacio salva semper et inconcussa permaneat, nec per quempiam valeat in irritum retractari, presentes eisdem concessimus litteras nostras privilegiales, pen-dentis et autentici sigilli nostri duplicis munimine roboratas.

Datum per manus venerabilis in Christo patris domini Nicolai, episcopi Zagrabien-sis ecclesie, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri, quinto Kalendas mensis Aprilis, anno domini millesimo CCC^{mo} quinquage-simo tercio, regni nostri anno duodecimo; venerabilibus in Christo patribus et dominis Nicolao, Strigoniensi locique eiusdem comite perpetuo, et Domi-

nico Spalatensi archiepiscopis, fratre Dyonisio archielecto Colocensi, Nicolao Agriensi, Demetrio Waradiensi, Andrea Transsilvano, Colomano Jauriensi, Nicolao Quinqueecclesiensi, Mychaele Vacyensi, Johanne Vesprimiensi, Thoma Chanadiensi, fratribus Thoma, Syrimiensi, Peregrino Boznensi, Stephano Nitriensi et Blasio Tyniniensi episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus; magnificis baronibus Nicolao, palatino et iudice Comanorum, Nicolao filio Laurencii, voyucda Transsilvano et comite de Zonuk, honore magisterii tavarnicatus nostri vacante, comite Thoma, iudice curie nostre, Dominico de Machou et Nicolao de Zeurino banis, Paulo, magistro tavarnicorum reginalium, Olyuerio, iudice curie eiusdem, Leukus, pincernarum et dapiferorum, Dyonisio, agasonum et Tuteus, ianitorum nostrorum, ac Johanne depiferorum reginalium magistris Symono, comite Posoniensi aliisque quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

〈*Sub text, fe plicatură*: formula de confirmare din partea regelui Ludovic, din 28 octombrie 1364, întrebuintată în legătură cu pierderea păcii regale în Bosnia. Textul confirmării, vezi: *Ub.*, II, p. 211〉.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, Dalmației, Croației, Ramei, Serbiei, Galiției, Lodomeriei, Cumaniei și Bulgariei, principe de Salerno și domn al ținutului Muntele Sant Angelo, tuturor credincioșilor întru Hristos, celor de acum și celor viitori, care vor lua cunoștință de scrisoarea de față, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Deoarece rege mărit peste neamurile sale i se poate zice pe drept <numai> acelaia care se bucură de mulțime de norod pentru că țara⁵ să stea în frumusețea păcii și în tihna liniștei, plină de popor, și să se bucure de o viață îmbelșugată, de aceea prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor că venind înaintea maiestății noastre comitele Iacob, fiul lui Nicolae, fiul lui Sandur, vilicul Brașovului, în locul și în numele tuturor credincioșilor noștri orășeni și oaspeți sași tot din Brașov și al celor ce țin de acest <oraș>, el ne-a spus și ne-a arătat că cucernicii noștri strămoși, răposatii iluștri regi de fericită pomenire ai Ungariei, i-au înzestrat pe dinșii și i-au împodobit cu prerogativele și libertățile mai jos însemnate, dar că actele lor făcute cu privire la aceste libertăți li s-au rătăcit din pricina primejdiilor din vremurile tulburi, rugînd cu stăruință pe înălțimea noastră să binevoim, din regeasca bunătate a le da înapoi vechea lor libertate de altădată și a-i păstra în ea.

Noi, așadar, înduplecați de prea smeritele rugăminți ale credincioșilor orășeni și oaspeți ai noștri sași din Brașov și ale celor ce țin de acest <oraș>, înfățișate maiestății noastre în numele lor de sus-zisul comite Iacob, judele lor, înapoiem pe viitor zișilor orășeni și oaspeți ai noștri din Brașov și celor ce țin de acest <oraș> care ne-au păstrat și ne păstrează în chip neștirbit credința nouă și sfintei coroane regești vechea lor libertate și le-o înnoim prin această scrisoare, ca ei să sporească atît în număr cît și în credință.

Lămurind în amănunt această <libertate>, prin cuprinsul scrisorii de față, facem cunoscut aceasta: că ei <trebuie> să dea și să plătească maiestății noastre, din partea obștei credincioșilor orășeni și oaspeți ai noștri din Brașov și a celor ce țin de acest <oraș>, în fiecare an, drept darea lor regească, o sută cincizeci de mărci de argint fin după socoteala de Sibiu, iar omului nostru, adică strîngătorului zisei dări, ce va fi trimis în acest scop pe temeiul scrisorii noastre, ei vor fi datori, să-i dea din ziua înfăți-

șării acelei scrisori, făcute lor, pe fiecare zi, pînă cînd va fi fost plătită pe deplin cea dare, un fertun de argint pentru cheltuielile sale, pe lîngă suma întreaga a zisei dări.

Pe lîngă aceasta, dacă s-ar întîmpla ca maiestatea noastră să ducă ea însăși oastea în părțile răsăritene, atunci fiecare din ei să fie dator să meargă cu noi pe a sa cheltuieală, călare sau pedestru, după putința sa. Iar dacă vom duce noi înșine oastea în părțile apusene, atunci vor trebui și vor fi datori să trimită în cea oaste a noastră, din partea obștii lor, cincizeci de bărbați sprinteni, bine înarmați și cu lănci.

Apoi, judele lor sau comitele locului, pe care îl vor alege ei cu voia lor a tuturor, să aibă dreptul a primi o pătrime din toate amenzile judecătorești sau gloabele ce-i vin judeului nostru regesc, trimis de noi în mijlocul lor, iar împuternicitul, ce va fi de asemenea ales de obște, o cincime.

De asemenea, dacă vreunul din ei ar făptui un cmor între ei, atunci judele nostru poate să-l ia în prinoare pe acesta împreună cu potrivnicul său, dar să nu se poată nicidecum duce la casa lui și nici <șă-i poată> ridica lucrurile sau bunurile sale, pînă ce acest ucigaș nu va fi pus în afara legii de către sus-zisa obște și izgonit din mijlocul ei; dar după punerea lui în afara legii, făcută de către sus-zisa obște, și după izgonirea lui din mijlocul ei, judele nostru sus-zis să aibă dreptul deplin de a ridica toate bunurile aceluia. Dacă însă zisul ucigaș se va putea împăca cu potrivnicul și dușmanul său, atunci el să fie dator a da judeului nostru ca gloabă pentru încheierea păcii cinci mărci după zisa socoteală de Sibiu.

Pădurile, apele și locurile de pescuit să le folosească toți împreună, fără a se ține seama de nici o împotrivire, cu această arătare însă că acești orașeni și oaspeți ai noștri sînt ținuți să păzească deapururi în chip neștirbit și neschimbat credința datorată nouă și sfintei coroane regesti.

Așadar, pentru ca această înnoire și danie a noastră de libertăți să rămînă pe veci nevătămată și neclintită și să nu poată fi zădărnicită de cineva, le-am dat lor scrisoarea noastră privilegială de față, întărită cu puterea dublei noastre peceți adevărate <și> atîrnate.

Dat de mîna venerabilului întru Hristos părinte, domnul Nicolae, episcopul bisericii de Zagreb, vicecancelarul curții noastre, iubitul și credinciosul nostru, în a cincea zi înainte de calendele lunii aprilie, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei, iar în al domniei noastre al doisprezecelea, venerabilii întru Hristos părinți și domni: Nicolae, arhiepiscopul de Strigoniu și comite perpetuu al aceluiași loc și Dominic <arhiepiscopul> de Spalato, fratele Dionisie arhiepiscopul ales de Caloceia <precum și> episcopii Nicolae de Agria, Dumitru de Oradea, Andrei al Transilvaniei, Coloman de Győr, Nicolae de Pécs, Mihail de Vaț, Ioan de Vesprim, Toma de Cenad, frații Toma al Sirmiolui, Peregrin al Bosniei, Ștefan de Nitria și Blasiu de Knin păstorind întru fericire bisericile lui Dumnezeu; <iar> măriții baroni, Nicolae, palatin și jude al cumanilor, Nicolae, fiul lui Laurențiu, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc — slujba de mare vistier al nostru fiind vacantă — comitele Toma, judele curții noastre, banii Dominic de Mačva și Nicolae al Severinului, Pavel, marele vistier al reginei, Oliveriu, judele curții aceleași <regine>, Leukus, marele nostru paharnic și marele nostru stolnic, Dionisie, marele nostru comis, și Tuteus, marele nostru ușier, precum și Ioan, marele stolnic al reginei, Simion, comitele de Pojon, și mulți alții ținînd comitatele și dregătoriile țării noastre.

Arh. Stat. Braşov, Arh. oraş Braşov, Privilegii, nr. 2. Fotocopia la Inst. de ist. şi arh. Cluj-Napoca/1353.

Orig. perg., cu două peceti de maiestate din ceară de culoare deschisă, atârnată cu şnururi împletite din fire de mătase de culoare violet-roşie, respectiv violet-verde. Copie de la sf. sec. XIV autenticată cu pecetea comitatului Braşov.

EDIȚII: *Fejér*, IX, 2, p. 236; *Czoernig, Ethnographie*, II, p. 349; *Hurmuzaki*, I/2, p. 30–32; *Ub.*, II, p. 93–96 (unde se dă şi legenda pecetilor), 211; *Sieb. Quartalschrift*, VII, p. 302, 316, 318 (fragmentar); *Sieb. Provinzialblätter*, I, p. 31 (fragmentar).

¹ Astfel în orig.

² Greşit întrebuiţat, ca şi cum ar fi participiul unui deponent.

³ Corect: *et ad eandem*.

⁴ Corect: *computi*.

⁵ *Civitas*, după context, are aici sensul, întâlnit dealtfel frecvent, de „stat”, iar nu de „oraş”.

<L> odouicus, dei gratia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex, principis Sallernitanus¹ et honoris montis sancti Angeli dominus, omnibus Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris, notitiam presentium habituris, salutem in omnium salvatoare. Regie sublimitatis immensitas, cuius est in subsectorum et populorum multitudine gloriari, solet suorum subditorum libertates a suis predecessoris benigniter prestas confirmare, ut numerus populorum eius augeatur, fruentium certa lege. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire quod comes Daudid, civis, et Reymarus, notarius civitatis nostre de Kuluswar², suis et universorum civium ac hospitem nostrorum de eadem Kwluswar vice et nominibus ad nostre serenitatis accedentes presentiam, exhibuerunt nobis quasdam literas privilegiales quondam excellentis et magnifici principis, domini Karoli, olim incliti regis Hungarie, patris nostri carissimi beate recordationis, tertio et ultimo suo sigillo consignatas, confirmantes literas petentes eiusdem, que privilegium ipsius patris nostri, priori et antiquiori suo sigillo consignatum, super libertatibus eorundem civium et hospitem nostrorum emanatum, confirmative continebant, tenoris infrascripti, supplicantes nostro culmini prece subiectiva ut ipsas, simul cum libertatibus eorum expressis in eisdem, ratas habendo acceptare, ratificare et pro eisdem nostro dignaremur privilegio confirmare. Quarum tenor talis et <Urmează actul lui Carol Robert regele Ungariei, din 3 aprilie 1336, *Ub.*, II, p. 475–476, cu actul său din 11 iulie 1331, *ibidem* I, p. 444–445, nr. 31 cuprinzând actul său din 19 august 1316, *ibidem* I, p. 319–320>.

Nos itaque attendentes regiam maiestatem, in multitudine populorum iocundari, propositis petitionibus eorundem fidelium civium et hospitem nostrorum de Kulusuar, ut ipsi numero et fidelitate augeantur, favorabili pietate exauditis, predictas literas privilegiales ipsius patris nostri de verbo ad verbum presentibus insertas, simulcum omnibus libertatibus expressis in eisdem, ratas habendo acceptamus, ratificamus et approbamus ac easdem quoad omnes continentias regia auctoritate perpetue confirma-

mus. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus literas nostras privilegiales, pendentis et autentici sigilli nostri duplicis munimine roboratas. Datum per manus venerabilis in Christo patris domini Nicolai, episcopi ecclesie Zagrabiensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} tertio, tertio Kalendas Aprilis, regni autem nostri anno duodecimo; venerabilibus in Christo patribus et dominis Nicolao Strigoniensi, loci eiusdem comite perpetuo, Dominico Spalatensi archiepiscopis, fratre Dyonisio, archielecto Colocensi, Nicolao Agriensi, Demetrio Waradyensi, Andrea Transilvano, Colomano Jauriensi, Nicolao Quinqueecclesiensi, Mychaele Wachyensi, Johanne Wespriemiensi, Thoma Chanadyensi, fratribus Thoma Syrimiensi, Stephano Nitriensi³ et Blasio Tininiensi, ecclesiarum episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus; magnificis baronibus Nicolao, palatino et iudice Comanorum, Nicolao woyuoda Transilvano et comite de Zonuk, honore magistri tavarunicatus nostri vacante, comite Thoma, iudice curie nostre, Dominico de Machow et Nicolao de Zeurino banis, Paulo, magistro tavarnicorum reginalium, Olyuerio, iudice curie reginalis, Leukus, dapiferorum et pincernarum, Dyonisio agasonum et Theuteus ianitorum nostrorum ac Johanne, dapiferorum reginalis maiestatis magistris, necnon Symone, comite Posoniensi, et aliis quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

⟨*Jos pe partea interioară a plicaturii, cu un scris puțin îngrijit, numai parțial lizibil, din secolul al XV-lea :*⟩ Novum⁴ transcriptum⁴ impeterunt⁵ iuxta propositionem⁴ principis⁴ cum Karulus⁶ libertates⁷, quas a Stephano habuissent, quas contulit 1° sigillo⁸ ⟨...⟩ et⁹ distingo⁹ ⟨...⟩ quas impeterunt⁵ confirmari cum sigillo habito et⁹ deperdito⁹ in Transalpinis⁹; deinde Petrus magnus 3° sigillo fecit confirmari, quas David exhibuit Lodovico et confirmavit 1° sigillo suo anno 3 centesimo LIII° et¹⁰ deperdito¹⁰ versus¹⁰ Basnam¹⁰, postremo 2° sigillo, ut prius inspicitur, scriptura parva omnia confirmavit.

⟨*Pe partea exterioară a plicaturii de o mână de la începutul secolului al XVI-lea :* Littere Ludovici et Karoli regum super antiquas libertates de electi one plebani.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, Dalmației, Croației, Ramei, Serbiei, Galiției, Lodomeriei, Cumaniei și al Bulgariei, principe de Salerno și domn al ținutului Monte Sant' Angelo, tuturor credincioșilor întru Hristos, atît celor de față cît și celor viitori, care vor lua cunoștință de scrisoarea de față, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Măreția înălțimii regești, căreia i se cade să se mîndrească cu mulțimea supușilor și a oamenilor, obișnuiește să întărească libertățile supușilor săi, dăruite cu milostovire de înaintașii săi, pentru ca numărul popoarelor sale să sporească, bucurîndu-se de o lege neîndoioasă.

De aceea, prin aceste rînduri, voim să ajungă la cunoștința tuturor că venind înaintea înălțimii noastre comitele David, orașean, și Reyamar, notar al orașului nostru Cluj, în locul și în numele lor și al tuturor orașenilor și oaspeților noștri din același Cluj, și ne-au înfățișat o scrisoare privilegială a răposatului preainălțat și preamărit principe, domnul Carol, odinioară vestitul rege al Ungariei, părintele nostru preaiubit, de fericită aducere aminte, ⟨scrisoare⟩ înseamnată cu pecetea sa cea de-a treia și cea din urmă

și care întârea scrisoarea sa deschisă, ce cuprindea drept întărire privilegiul părintelui nostru, însemnat cu pecetea sa de mai înainte și mai veche, dat cu privire la libertățile acestor orașeni și oaspeți ai noștri <și> avînd cuprinsul arătat mai jos, rugîndu-se cu preaplecătă rugăminte de măria noastră ca, încuviințîndu-le, să binevoim a le primi, a le consfinți și a le întări pentru ei prin privilegiul nostru, dimpreună cu libertățile lor arătate în ele. Cuprinsul lor este acesta: <Urmează actul lui Carol Robert, regele Ungariei, din 3 aprilie 1336, Ub., III, p. 475—476 cu actul său din 11 iulie 1331, ibidem, p. 444—445, cuprinzînd actul său din 19 august 1316, ibidem, I, p. 319—320>.

Noi, așadar, ținînd seamă că maiestatea regească se bucură de mulțimea popoarelor <ei>, ascultînd cu binevoitoare milostivire cererile înfățișate de credincioșii noștri orașeni și oaspeți din Cluj, pentru ca aceștia să sporească în număr și în credință, consfințind sus-zisa scrisoare privilegială a părintelui nostru, trecută din cuvînt în cuvînt în scrisoarea de față, dimpreună cu toate libertățile arătate în ea, o primim, o ratificăm, o încuviințăm și o întărim pe veci în temeiul autorității <noastre> regești cu toate cele cuprinse în ea.

În amintirea și spre veșnica trăinicie a acestui lucru am dat scrisoarea noastră privilegială de față, întărită cu puterea dublei noastre peceți atîrnate autentice.

Dat de mîna venerabilului întru Hristos părinte, domnul Nicolae, episcopul bisericii de Zagreb, vicesc cancelarul curții noastre, iubitul și credinciosul nostru, în anul domnului o mie treisute cincizeci și trei, în a treia zi înainte de calendele lui aprilie, iar în al domniei noastre al doisprezecelea an, venerabilii întru Hristos părinți și domni, Nicolae, arhiepiscopul de Strigoniu și comite perpetu al acelui loc, și Dominic, arhiepiscopul de Spalato, fratele Dionisie arhi(episcopul) ales de Caloea <precum și> episcopii bisericilor: Nicolae de Agria, Dumitru de Oradea, Andrei al Transilvaniei, Coloman de Győr, Nicolae de Pécs, Mihail de Vaș, Ioan de Vesprim, Toma de Cenad, frații: Toma de Sirmiu, Ștefan de Nitra și Blasiu de Knin, păstoriind întru fericire bisericile lui Dumnezeu; iar mărișii baroni, Nicolae, palatinul și judele cumanilor, Nicolae, voievodului Transilvaniei și comite de Solnoc, — slujba de mare vistier al nostru fiind vacantă, — comitele Toma, judele curții noastre, banii: Dominic de Mačva și Nicolae al Severinului, Pavel, marele vistier al reginei, Oliveriu, judele curții aceleiași <regine> Leukus, marele nostru paharnic și marele nostru stolnic, Dionisie, marele nostru comis, și Theuteus, marele nostru ușier, și Ioan, marele stolnic al reginei, precum și Simion, comitele de Pojon, și foarte mulți alții ținînd comitatele și dregătoriile regatului nostru.

<Jos pe pecetea interioară a plicaturii, cu un scris puțin îngrijit, parțial lizibil, din secolul al XV-lea:> Au cerut o nouă transcriere, la propunerea principelui¹¹, cu libertățile lui Carol pe care le-au avut de la Ștefan¹² <și> pe care el le-a hărăzit cu cea dintîi pecete ... și vizibilă..., care au cerut <ei> să fie confirmate cu pecetea avută <de el> și care s-a pierdut în Țara Românească; după aceea, Petru cel Mare a pus să fie confirmate cu a treia pecete <în scrisoarea> pe care David a înfățișat-o lui Ludovic și a confirmat-o cu cea dintîi pecete a sa în anul <o mie> trei sute cincizeci și trei și care s-a pierdut spre Bosnia; în sfîrșit, el le-a confirmat toate cu a doua pecete, după cum se vede mai sus, cu un scris mic.

<Pe partea exterioară a plicaturii de o mină de la începutul secolului al XVI-lea:> Scrisorile regilor Ludovic și Carol asupra vechilor libertăți privind alegerea parohului.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. oraș Cluj-Napoca, fasc. I nr. 2.

Orig. perg., pecetea atârnată cu șnur de mătase galbenă s-a pierdut.

Sub acest text se află clauza regelui Ludovic I, din 1365, în legătură cu pecetluirea din nou a documentului.

Textul clauzei: *Ub.*, II, p. 211. Clauza a fost întărită cu pecetea din ceară de culoare deschisă atârnată de șnur de mătase.

EDIȚII: Jakab, *Kol. Okl.*, p. 34; *Ub.*, II, p. 96–97.

¹ Corect: *Salernitanus*

² În text și formele: *Kuluswar* și *Kulusuar*.

³ Corect: *Nitriensi*.

⁴ Lectură probabilă.

⁵ Corect: *impetierunt*.

⁶ Nedeclinat.

⁷ Corect: *libertatibus*.

⁸ Urmează un cuvânt indescifrabil scris deasupra rîndului.

⁹ Scris deasupra rîndului, deasupra unui cuvânt indescifrabil.

¹⁰ Scris dedesubtul rîndului.

¹¹ E vorba probabil de Ștefan, fratele regelui Ludovic, menționat ca *dux Transilvanus* între 1349–1351 (vezi doc. din 5 nov. 1349, DIR–C, veac. XIV, vol. IV, nr. 755 și doc. din 18 oct. 1351 în prezentul vol. nr. 69).

¹² Ștefan V (1270–1272). Privilegiile acordate de acesta au fost confirmate de Carol Robert.

Mi Lajos, Isten kegyelméből Magyarország királya, ezennel emlékül adván mindenkinek, kit illet, jelentjük, hogy egyfelől Dénes tárnokmesterünk néhai Istvánnak, egész Tót- és Horvát-országok bánjának fia, másfelől János a Georgynről nevezett Péternek fia előttünk személyesen megjelenvén, előnkbe terjesztette említett Dénes mester előszóval azt, miszerint ő bizonyos helységeket Jaara és Abafája nevüket Torda-megyében, melyek az ő atyjára — mint az erdélyi részek akkori vajdájára, Istvánnak, említett János testvéreinek csinyjaiért és kihágásaiért, kit az erdélyi részek hites törvénybírái és nemesi rendjei több rendbéli közgyűlésekben mint országos gonosztévőt és ártalmas egyént megbélyegezve, s a kivégzendők lajstromábai igtatásra ítélték volt — szállottak vala, tisztelt édes anyjának utolsó pillanatiban tett végrendeletbéli meghagyásához képest lelke nyugalmaért, de azért is, mivel azt, hogy a fennebbiek szerint az atyjára szállott helységek közül ez a János illetőségét kieserítve, régen megparancsoltuk volna nevezett Jánosnak, örököseinek és ivadékaiknak teljes joggal minden haszonvételeivel és özves járulékaival visszaadott volna, sőt visszaadta és bocsátotta a mi felségünk színe előtt.

Ellenben pedig ugyanazon János a Péter fia B. — Szolnokban a Wizzamos mellett Zentgeorgh helységét — melyet a mi felségünk Lászlónak a János fiának, nemkülönben Egyednek, Jánosnak és Istvánnak, a László testvéreinek hűséges szolgálatjáért az István úr egykori bán helybenhagyása és kérése nyomán, kinek t.i. bírói kezére, mint fennebb említett, törvényesen szálla, adott és adományozott vala, — mint a maga testvéreinek Istvánnak, ki is azokat kihágásaiért veszté el, egykori illetőségét, miként állít-

tatik, az általunk János fiai részökre tett adományunk eredményeül, minden haszonvételeivel és öszves járulékaival azon határszélek és magállított pontok között, melyek közt azon helységet maga Georgynről nevezett Péter is tartotta és bírta nevezett János fiainak, örökösiknek és ivadékaiknak átadta és örökösítette megmásolhatatlan joggal állandóul magának és ivadékainak semminemű jogot vagy tulajdonosságot fenn nem tartván, hanem minden igazát és uradalmát, melyekkel bírt, mindenkben a János fiaira átruházván, oly fenntartott kikötés mellett: hogy ha ide hátrább Zentgeorgh helységeért maga János Péternek fia, vagy ivadéki Jánosnak említett fiait vagy örökösait perbe fognák, vagy ellenökben kérdést támasztanának, úgy és akkor ők azonnal a János fiai irányában hatalmaskodó bajvivás büntetésén marasztaltassanak. Továbbá a Zentgeorgh helységét illető mindennemű egyszerű és okleveleket bármi tárgyban szerkesztetteket és kelteket ugyancsak János a Péter fia, a János említett fiainak átadta, s ha mégis némelyeket közülök csalárdul úgy tartana, azokat semmiseknek, érvényteleneknek, erőtleneknek nyílvánította; azok csakis az előadónak leendvén ártalmára. Mely előadottakra nézt, nevezett János a Péter fia magát személyesen önkéntes akarattjából kötelezte ellőttünk. Kelt Budán, husvét innepe nyolczadán 1353.

Noi, Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, prin cuprinsul scrisorii de față dăm de știre și facem cunoscut tuturor căroră se cuvine, că înfățișându-se însuși înaintea noastră Dionisie, marele nostru vistier, fiul răposatului Ștefan, ban al întregii Slavonii și Croații, pe de o parte, și Ioan, fiul lui Petru zis de Gurghiu, pe de alta, magistrul Dionisie ne-a mărturisit prin viu grai, că el a înapoiat lui Ioan, moștenitorilor și urmașilor moștenitorilor săi, cu toate drepturile și împreună cu toate folosințele și cele ce țin de ele, niște moșii numite Iara și Abafaia, aflătoare în comitatul Turda, trecute asupra tatălui său, pe când acesta era voievod al părților Transilvaniei, din pricina fărâdelegilor și nelegiuirilor lui Ștefan, fratele amintitului Ioan, pe care jurații asesori și obștea nobililor din părțile Transilvaniei înfierându-l în mai multe adunări obștești ca pe un răufăcător obștesc și om primejdios, au poruncit să fie înscris în condica celor puși în afara legii — ba chiar le înapoiază și le întoarce în fața maiestății noastre, pentru odihna sufletului cinstitei sale mame, potrivit rînduiei sale testamentare, făcute în ceasul morții, dar și pentru faptul că noi poruncisem mai de mult să se scoată moșiile dobîndite, în chipul mai sus arătat, de tatăl său, partea cuvenită lui Ioan.

Iar în schimb acest Ioan, fiul lui Petru, a dat și a dăruit pe veci cu drept nestrămutat fiilor lui Ioan, moștenitorilor și urmașilor săi, nepăstrînd pentru el și urmași săi nici un fel de drept sau stăpînire, ci trecînd în întregime tot dreptul și stăpînirea pe care le-a avut asupra fiilor aceluiași Ioan, moșia Zentgeorgh de lângă Someș din Solnocul dinlăuntru, pe care maiestatea noastră o dăduse și o dăruise lui Ladislau, fiul aceluiași Ioan, precum și lui Egidiu, Ioan și Ștefan, frații lui Ladislau, pentru slujbele lor credincioase, cu încuviințarea și în urma cererii domnului Ștefan, fostul ban, asupra căruia trecuse în chip legiuit ca judecător, precum s-a arătat mai sus, ca fostă parte a fratelui aceluia, Ștefan, pe care acesta o pierduse pentru nelegiuirile sale, după cum se spune, — în temeiul daniei făcute de noi fiilor lui Ioan — împreună cu toate folosințele și cele ce țin de ea,

înăuntrul aceluiași hotare și semne de hotar statornicite, în care a stăpînit și a avut acea moșie și Petru zis de Gurghiu, cu acea îndatorire ca dacă de aci încolo Ioan, fiul lui Petru sau urmașii săi ar da în judecată pe pomeniții fii ai lui Ioan sau pe moștenitorii săi sau ar ridica vreo pricină împotriva lor pentru moșia Zentgeorgh, atunci să fie osîndiți numaidecît față de fiii lui Ioan, la aceeași pedeapsă ce s-ar da pentru pierderea duelului <impus în pricini> de silnicie.

Mai departe, acest Ioan, fiul lui Petru, a predat pomeniților fii ai acelui Ioan toate scrisorile și actele privind moșia Zentgeorgh întocmite și date cu privire la orice pricină și le-a declarat nimicite, zadarnice și lipsite de tărie, dacă totuși din înșelăciune ar păstra pe unele din ele, acestea fiind spre paguba celui ce le ar înfățișa.

Cu privire la cele de mai sus Ioan, fiul lui Petru, s-a îndatorat el însuși și de bunăvoie în fața noastră.

Dat la Buda, la octavele sărbătorii Paștilor, în anul o mie trei sute cincizeci și trei.

Transumpt în actul regelui Ludovic I, dat la Timișoara la 19 mai 1375, cuprins în scrisoarea privilegială a lui Cristofor Báthory, principele Transilvaniei, dat la Alba Iulia, la 31 martie 1577, redactată în limba latină. Documentul în jurul anului 1900 se afla în arhiva familială a lui Ladislau Makray, la Pestișul Mîc.

EDIȚII: *Hunyad m.*, 1900, p. 167–168, în traducerea maghiară a istoricului Torma József.

184

1353 aprilie 3, Buda.

Lodovicus, dei gracia rex Hungarie, fidelibus suis, capitulo ecclesie Albensis Transiluvane, salutem et graciam.

Noveritis quod Johannes dictus Acyl, filius Johannis, filii Emuch, fidelis noster, ad serenitatis nostre accedendo presenciam, suis fidelitatibus et serviciorum suorum preclaris meritis, per ipsum nobis cum sumpma diligencia votivaque sollicitudine in cunctis nostris et regni nostri expedicionibus prosperis et adversis exhibitis et impensis, nostram in memoriam revocatis, quandam possessionem quondam Mychaelis, filii Demetrii, Kerezus vocatam, in comitatu de Doboka in partibus Transsiluvanis existentem, que eciam titulo impignorationis ad ipsum ab eodem fuisset devoluta asserens eundem Mychaelem, filium Demetrii absque heredum solacio ab hac luce migrasse, et ex eo eandem iuxta regni nostri consuetudinem approbatam, ad nostras manus legitime devenisse ac nostre collacioni pertinere, a nobis sibi perpetuo dari et conferri postulavit.

Nos itaque, qui ex debito suscepti regiminis nostri officio subditorum et nobis fideliter obsequencium merita metiri et per pensare et unicuique iuxta exigenciam suorum meritorum manu largi<flua>¹, ut alii huius exemplo ducti ad similia fidelitatis opera <...>² <...>³ tus et solercius incitentur, debemus premiis respondere donativis, considerantes et in memoriam revocantes fidelia ser<vicia>¹ eiusdem, nobis in cunctis nostris et regni nostri negociis prosperis et adversis, specialiter in partibus Transmarinis, ad quas pro suppressenda <...>² <...>otis³ quondam domini Andree, Jherusalem et Sylicie regis fratris nostri karissimi beate recordacionis, accesseramus, per quatuor annorum sp<acium>⁴ ex nostra commissione residenciam inibi faciendo, variis et improvisis fortune casibus et persone periculis se submittendo, nostre <maiestati>⁴ exhibita et inpena⁵; volentes,

nichilominus eidem premissorum intuitu regio occurrere donativo, predictam possessionem ipsius <Mychaelis>⁶, ut dicitur, sine herede decedentis, Kereztus vocatam, in prenotato comitatu de Doboka existentem, que etiam prius sibi, u<t di>citur¹, existebat inpignorata⁵, eidem Johanni dicto Acyl ac suis heredibus et posteritatibus cum omnibus suis utilitatibus et perti<nen-
ciis>¹ universis sub metis et metarum distincionibus, quibus eadem per suos priores possessores habita exstitit et possessa eo iure, qu<o>ad⁷ nostram collacionem pertinere dinoscitur⁵, nove donacionis nostre titulo dedimus, donavimus et contulimus perpetuo et irrevocabiliter possidendam tenendam pariter et habendam, salvis tamen iuribus alienis. Verum quia de qualitate et quantitate dicte possessionis et utrum modo premissa nostre de iure pertineat collacioni necne, nobis veritas non constat, ideo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Johannes filius Demetrii de Galaz vel Mark de Zawa aut Johannes dictus Wos de Sancto Egidyo, sive Blasius filius Laurencii dicti Reche, aliis absentibus, homo noster ad faciem predictae possessionis, vicinis et commetaneis suis universis legitime inibi convocatis, accedendo, et ipsis presentibus, reambulet eandem per veras suas metas et antiquas, novas secus veteres in locis necessariis erigendo, reambulataque et ab aliorum possessionariis iuribus metali distincione separatam, si eandem modo premissa nostre de iure collacioni pertinere invenerit, statuatur ipsam eidem Johanni dicto Acyl premissa nove donacionis nostre titulo perpetuo possidendam, si non fuerit contradictum; contradictores vero, si qui fuerint, citet ipsos contra eundem in nostram presenciam ad terminum competentem. Et post hec ipsius possessionarie statucionis seriem cum cursibus metarum vel si necesse fuerit, nominibus contradictorum et citatorum ac termino assignato nostre fideliter rescribatis maiestati.

Datum Bude, feria quarta proxima post octavas festi Passce⁵ domini anno eiusdem M^o CCC^{mo} L^{mo} tercio.

<Pe verso de aceeași mână:> Fidelibus suis capitulo ecclesie Albensis Transsiluane, pro Johanne dicto Acyl, statutoria.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, credincioșilor săi, capitlului bisericii din Alba Transilvaniei, mîntuire și milostivire.

Aflați că înfățișîndu-se înaintea luminăției noastre Ioan zis Acyl, fiul lui Ioan, fiul lui Emuch, credinciosul nostru <și> noi amintindu-ne de faptele sale de credință și de strălucitele merite ale slujbelor sale, pe care ni le-a adus și făcut cu cea mai mare sîrguință și cu dorita purtare de grijă, în toate războaiele noastre și ale regatului nostru, și norocoase și potrivnice, ne-a cerut să-i dăm și să-i hărăzim pe veci o moșie a răposatului Mihail, fiul lui Dumitru, numită Kereztus, aflătoare în comitatul Dăbîca în părțile Transilvaniei, care fusese trecută <în stăpînirea> lui de către acesta și în temeiul unei zalogiri, susținînd că acel Mihail, fiul lui Dumitru, s-a săvîrșit din această viață fără mîngierea unor moștenitori și că, drept urmare, acea <moșie> potrivit obiceiului încuviințat al regatului nostru, a ajuns în chip legiuit în mîinile noastre și ține de dreptul nostru de danie.

Noi, așadar, care, din datoria slujbei de cîrmuitor luate asupra noastră, trebuie să măsurăm și să cîntărim meritele celor supuși nouă și ale celor ce ne slujesc nouă cu credință, și să răspundem fiecăruia cu mîna <darnică> cu răsplăți și daruri, după cum cer meritele lui, pentru ca <și> alții, mînați

de exemplul acestuia, să fie îndemnați (...) și cu (și) mai multă rîvnă la fapte de credință asemănătoare, ținînd seama și aducîndu-ne aminte de credincioasele lui slujbe aduse și făcute <maiestății> noastre în toate treburile și norocoase și potrivnice ale noastre și ale regatului nostru, mai ales în părțile de peste mare, în care ne duseserăm pentru pedepsirea <uciderii> răposatului domn Andrei, regele Ierusalimului și al Siciliei, fratele nostru prea scump, unde el a stat din porunca noastră timp de patru ani, înfruntînd felurite și neașteptate întîmplări ale soartei și primejdii ale vieții sale, și totodată, <avînd în vedere cele de mai sus> voind să-l răsplătim cu un dar regesc, am dat, am dăruit și am hărăzit celui Ioan zis Acyl, și moștenitorilor și urmașilor lui cu toate foloasele și cu toate cele ce țin de ea drept danie nouă a noastră sus-zisa moșie a celui <Mihail>, mort, cum se spune, fără <niciun> moștenitor, numită Kereztsu, aflătoare în sus-numitul comitat Dăbica, care și mai înainte îi era după cum se spune, zălogită lui, între aceleași semne de hotar și despărțiri de hotare, între care acea <moșie> a fost ținută și stăpînită de stăpînii ei de mai înainte <și> cu același drept cu care se știe că ea ținea de dreptul nostru de danie, ca s-o stăpînească pe veci și în chip nestrămutat și totodată s-o aibă și s-o țină, fără știrbirea, totuși, a drepturilor altora.

Dar, intrucît noi nu știm care este adevărul cu privire la felul și întinderea zisei moșii și <nici> dacă ea ține în chipul arătat mai sus de dreptul nostru de danie sau nu, de aceea punem în vedere și poruncim cu tărie credinței voastre să trimiteți omul vostru vrednic de crezare ca om de mărturie, în fața căruia omul nostru, Ioan, fiul lui Dumitru de Galați, sau Marcu de Sava, sau Ioan zis Wos de Sîntejude, sau, în lipsa acestora, Blasiu, fiul lui Laurențiu zis Reche, ducîndu-se la fața locului, pe sus-zisa moșie și chemînd acolo, potrivit legii, pe toți vecinii și megieșii ei, și de față cu aceștia, s-o hotărînicească după adevăratele și vechile ei semne de hotar, ridicînd <semne> noi lîngă cele vechi în locurile unde va fi nevoie și, odată hotărînită și despărțită prin hotare despărțitoare de drepturile de moșie ale altora, dacă va găsi că ea ține în chipul de mai sus de dreptul nostru de danie, s-o dea în stăpînire, ca danie nouă a noastră, celui Ioan zis Acyl, ca s-o stăpînească pe veci, dacă nu se va face împotrivire; iar dacă vor fi împotriviți pe aceștia să-i chemeți față cu el înaintea noastră, la sorocul cuvenit. Și după aceea să aveți bunătatea a face cunoscut în scris și întocmai maiestății noastre desfășurarea acelei dări în stăpînire <a moșiei> dimpreună cu mersul hotarelor și, dacă va fi nevoie, cu numele împotriviților și a celor chemeți și cu sorocul pus.

Dat la Buda, în miercuria de după octavele sărbătorii Paștilor în anul celuiiași, o mie trei sute cincizeci și trei.

Arh. Naț. Magh. Dl. 29 428. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1353..
Orig. hîrtie, în stare deteriorată, cu urmele pecetii de închidere aplicate pe verso.
EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 48–49, cu omisiunea unor formule diplomatice.

¹ Rupt cca 1,5 cm, întregit după sens.

² Rupt cca 2 cm.

³ Pată de umezeală, cca 1 cm.

⁴ Rupt cca 2 cm, întregit după sens.

⁵ Astfel în orig.

⁶ Rupt cca 2 cm, întregit pe baza contextului.

⁷ Rupt cca 0,5 cm, întregit după sens.

Capitulum ecclesie Transilvane omnibus Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris, presens scriptum inspect<uris>¹, salutem in vere salutis ductore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire quod Nicolaus filius Nicolai filii Zench, ad nostram accedendo presenciam, exhibuit nobis quasdam litteras patentes tenoris infrascripti, supplicans nobis humiliter ut ipsas litteras propter maiorem cautelam et iuris sui conservacionem de verbo ad verbum transscribi et in formam nostri privilegii redigi facere dignaremur; quarum tenor talis est: <Urmează actul lui Petru vicevoievodul Transilvaniei, din 1 mai 1345, Sintimbru>. Nos enim, petitionibus ipsius Nicolai, filii Nycolai, inclinati, predictas litteras de verbo ad verbum transcribi fecimus et pendentis sigillii nostri munimine roborari.

Datum in quindenis festi Resur<reccionis domi>ni², anno eiusdem M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo tercio; discretis viris Dominico preposito, Benedicto cantore et decano ac Lorando custode, canonicis ecclesie nostre existentibus.

<Pe verso de aceeași mână:> Un text ilizibil din 1344—1362 privitor la o hotărnicire de la Silivaș.

Capitulul bisericii Transilvaniei, tuturor credincioșilor întru Hristos, atît celor de față cît și celor viitori, care vor vedea această scrisoare, mîntuire întru cel ce duce la adevărata mîntuire. Prin rîndurile acestea vrem să ajungă la cunoștința tuturor că Nicolae, fiul lui Nicolae, fiul lui Zench, venind în fața noastră, ne-a arătat o scrisoare deschisă, cu cuprinsul de mai jos, rugîndu-ne cu umilință, ca spre mai mare chezăsie și păstrare a dreptului său să binevoim a pune să fie transcrisă și să fie întocmită în chip de privilegiu al nostru. Cuprinsul acestei scrisori este astfel: <Urmează actul lui Petru, vicevoievodul Transilvaniei, din 1 mai 1345, Sintimbru>.

Iar noi, încuviințînd cererea numitului Nicolae, fiul lui Nicolae, am pus să se transcrie sus-zisa scrisoare din cuvînt în cuvînt și să se întărească cu puterea peceții noastre atîrnate.

Dat în a cincisprezecea zi a sărbătorii Învierii domnului, în anul aceluiași o mie trei sute cincizeci și trei, pe cînd ființau chibzuiții bărbați Dominic prepozit, Benedict cantor și decan și Lorand custode, canonici ai bisericii noastre.

Arh. Naț. Magh. Dl. 30 296. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1345. Concept orig. perg., cu rupturi și pete de umezeală.

¹ Rupt 0,5 cm, întregit după sens.

² Rupt cca 1,5 cm, întregit după sens.

186 1353, aprilie 20 (XII. Kalendas Maii, anno primo), Avignon.

Ludovic I, regele Ungariei, cere papei Inocențiu al VI-lea să numească pe capelanul său Ioan <al lui Henric> de Scherffemberg, arhidiaconul de Arad, din dieceza Cenadului, într-o prepozitură din dieceza de Győr.

Lodouicus, dei gratia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque rex, princeps Sallernitanus¹ et honoris montis sancti Angeli dominus, omnibus Christi fidelibus, tam presentibus, quam futuris, notitiam presentium habituris, salutem in omnium salvatore. Regia celsitudo de utilitate commodosa sibi subiectorum attenta meditatione debet invigilare et, cum eorum commodo et utilitati providebit, in eorum quiete fovetur et quiescit in pace subiectorumque numerus in fidelitate sacre regie corone augetur continuis incrementis. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire quod nos civitatem nostram Byztricia vocatam, in partibus Transsiluanis existentem, regie gratie dono prosequi volentes et amplecti, pro utilitate commodosa civium et hospitum nostrorum de eadem, ad humilem supplicationem ipsorum, per Martinum, filium Johannis, et Stephanum, filium Petri, iuratos cives de eadem, ad nostram maiestatem transmissos, nobis humiliter porrectam, nundinas seu congregationem generalem ac forum annuale, ab omni iurisdictione et potestate quorumlibet magnatum et baronum regni nostri, specialiter vero woyuode Transsiluani vel vices suas gerentium pro tempore constitutorum, penitus liberum et exemptum, iuxta modum, morem et libertatem nundinarum seu fori annualis Bude celebrari consueti, in dicta civitate nostra celebrari² duximus perpetuo concedendum, ita videlicet, quod predictae nundine, congregatio generalis seu forum annuale debet inchoari in festo beati Bartholomei apostoli, usque quindenae eiusdem festi in singulis annis duraturum. Nihilominus mercatores, institores ac cuiusvis status et conditionis homines ad dictam congregationem seu forum annuale de quibuscunque partibus regni nostri et aliorum regnorum circumiacentium cum eorum rebus et mercibus ac bonis, cuiusvis generis existant, libere veniant et secure. Durante quoque dicta congregatione seu foro generali, numero dierum superius enarrato, nullus de eisdem forensibus, mercatoribus et hominibus ad ipsam congregationem confluentibus et etiam ab incolis et habitatoribus dicte nostre civitatis in eadem civitate seu area ipsius congregationis et fori generalis aliquod tributum seu exactiorem tributariam recipere valeat atque possit. Preterea mercatores vel alii cuiusvis status homines in ipsa congregatione se mutuo nullatenus possint arestare² seu prohibere, nec in ipsa congregatione magnatum quicumque et baronum, specialiter vero woyuoda Transsiluanus et vices suas gerentes ac comes de Byztricia seu iudex noster in ipsa civitate pro tempore constitutus, iurisdictionem seu potestatem aliquam habere possint et exercere, sed universe cause in ipsa congregatione emergende per iuratos eiusdem civitatis nostre discutiantur et fine debito terminentur. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes eisdem civibus et hospitibus nostris concessimus literas nostras privilegiales, pendentis et autentici sigilli nostri duplilis munimine roboratas.

Datum per manus venerabilis in Christo patris domini Nicolai,

premissa et apostolice sedis gratia episcopi ecclesie Zagrabiensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno domini millesimo CCC^{mo} quinquagesimo tertio, VIII° Kalendas mensis Maii, regni autem nostri anno duodecimo; venerabilibus in Christo patribus et dominis Nicolao Strigoniensi locique eiusdem comite perpetuo et Dominico Spala tensi archiepiscopis, fratre Dyonisyo, archielecto Colocensi; Nicolao Agriensi, Demetrio Waradiensi, Andrea Transsiluano, Colomano Jauriensi, Nicolao Quinqueecclesiensi, Mychaele Waciensi, Johanne Wesprimiensi, Thoma Chanadiensi, fratribus Thoma Syrimiensi, Peregrino Boznensi, Stephano Nitriensi et Blasyo Tyniniensi episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus; magnificis baronibus Nicolao, palatino et iudice Cumano- rum, Nicolao filio Laurencii woyuoda Transsiluano et comite de Zonuk, Cykou, magistro thawarnicorum nostrorum, comite Thoma, iudice curie nostre, Andrea filio Lachk de Machou, et Nicolao de Zeurino banis, Paulo, magistro thawarnicorum domine regine, genetricis nostre karissime, Olyuerio, iudice curie eiusdem domine regine necnon comite Castri Ferrei et Suprunien- sis, Leukus, dapiferorum et pincernarum, Dyonisyo, agasonum ac Twtheus, ianitorum nostrorum, necnon Johanne, filio eiusdem Olyuerii, dapiferorum reginalium, magistris, Symone, filio Mauricii, comite Psoniensi, et aliis quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

<Pe verso, de o mînă contemporană:> De nundinibus civitatis et libertatum eorundem, quod iudex civitatis dumtaxat et nullus aliorum tunc temporis habet iudicare et quod alius alium pro quocunque delicto eotunc non valeat arrestare.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, Dalmației, Croației, Ramei, Serbiei, Galității, Lodomeriei, Cumaniei și Bulgariei, principe de Salerno și domn al ținutului Monte Sant' Angelo, tuturor credincioșilor întru Hristos, atît celor de față, cît și celor viitori, care vor lua cunoștință de scrisoarea aceasta, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Înălțimea regească trebuie să vegheze cu gînd stăruitor la folosul prielnic al celor ce-i sînt supuși; și atunci cînd se va îngriji de folosul și înlesnirea lor, în liniștea lor se desfată și se odihnește în pace, iar mulțimea supușilor crește cu spor neîncetat întru credința sfintei coroane regești.

Drept aceea, prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor că noi, voind să îmbrățișăm și să încărcăm cu darul milostivirii regești orașul nostru numit Bistrița, ce se află în părțile Transilvaniei, spre înlesni- rea și folosul orășenilor și oaspeților noștri din acel <oraș>, la smerita lor cerere, înfățișată nouă cu smerenie de către Martin, fiul lui Ioan, și Ștefan, fiul lui Petru, orășeni jurați din acel <oraș>, trimiși la maiestatea noastră, am hotărît să le îngăduim pe veci să țină în zisul nostru oraș un bilci sau iarmaroc și un tîrg în fiecare an cu totul liber și scos de sub orice drept de judecată și putere a oricăror magnați și baroni ai regatului nostru, și îndeo- sebi a voievodului Transilvaniei sau a locțiitorilor săi aflători în slujbă, după felul, obiceiul și libertatea bilciului sau tîrgului anual ce se obișnuiește a se ține la Buda și anume cu această <arătare> că sus-zisul bilci, iarmaroc sau tîrg anual trebuie să înceapă la sărbătoarea fericitului apostol Bartolomeu și să țină în fiecare an pînă la cvindenele aceleiași sărbători³.

Iar negustorii, vînzătorii și oamenii de orice stare sau treaptă să vină în chip slobod și nestingherit, din orice părți ale regatului nostru și ale

celorlalte țări înconjurătoare, cu lucrurile, mărfurile și bunurile <lor>, de orice fel ar fi, la zisul iarmaroc sau târg anual. Iar cît timp va ține acel iarmaroc sau târg obștesc, în numărul de zile arătat mai sus, nimeni să nu poată și să nu aibă puțință de a lua vreo vamă sau vreo taxă vamală în acest oraș sau pe locul acestui iarmaroc sau târg obștesc de la acești târguitori, negustori și oameni veniți de pretutindeni la acest iarmaroc și chiar de la localnicii și locuitorii zisului nostru oraș. Afară de aceasta, negustorii sau alți oameni de orice stare să nu se poată nicidecum aresta sau popri unii pe alții în iarmaroc și nimeni dintre magnați sau baroni, — și îndeosebi voievodul Transilvaniei și locuitorii săi, precum și comitele de Bistrița sau judele nostru aflător în slujbă în acel oraș — să nu poată avea sau îndeplini în iarmaroc vreun drept de judecată sau vreo putere oarecare, ci toate pricinile ce se vor isca în acel iarmaroc să se cerceteze și să se curme, punîndu-li-se capăt în chip cuvenit de către jurații acestui oraș al nostru.

În amintirea și spre veșnica trăinicie a acestui lucru am dat acestor orașeni și oaspeți ai noștri scrisoarea noastră privilegială de față, întărită cu puterea dublei noastre peceți autentice și atîrnate.

Dat de mîna venerabilului întru Hristos părinte, domnul Nicolae, din pomenita milă și din aceea a scaunului apostolic episcop al bisericii de Zagreb, vicescancelarul curții noastre, iubitul și credinciosul nostru, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei, în a opta zi înainte de calendele lunii mai, iar în al domniei noastre în al doisprezecelea an; venerabilii întru Hristos părinți și domni: Nicolae, arhiepiscopul de Strigoniu și comite perpetuu al acelui loc, și Dominic, arhiepiscopul de Spalato, fratele Dionisie, arhi<episcopul> ales de Caloce, precum și episcopii bisericilor: Nicolae de Agria, Dumitru de Oradea, Andrei al Transilvaniei, Coloman de Győr, Nicolae de Pécs, Mihail de Vaș, Ioan de Vesprim, Toma de Cenad, frații Toma de Sirmiu, Peregrin al Bosniei, Ștefan de Nitra și Blasiu de Knin păstrînd întru fericire bisericile lui Dumnezeu; iar măriții baroni: Nicolae, palatinul și judele cumanilor, Nicolae, fiul lui Laurențiu, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, Cykou, marele nostru vistier, comitele Toma, judele curții noastre, Andrei, fiul lui Lachk, banul de Mačva, și Nicolae, banul Severinului, Pavel, marele vistier al doamnei regine, prea scumpa noastră mamă, Oliveriu, judele curții aceleiași doamne regine și comite de Vasvár și de Sopron, Leukus, marele nostru stolnic și marele nostru paharnic, Dionisie, marele nostru comis, și Twtheus, marele nostru ușier, precum și Ioan, fiul aceluiași Oliveriu, marele stolnic al reginei, Simion, fiul lui Mauriciu, comite de Pojon, și foarte mulți alții ținînd comitatele și dregătoriile țării noastre.

<Pe verso de o mîna contemporană:> Despre târgurile orașului și libertățile <locuitorii>lor, <anume> că numai judele orașului are <dreptul> de judecată în timpul <tîrgului> și nimeni altul și că unii pe alții să nu poată reține pentru vreo vină <săvîrșită> atunci.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. oraș Bistrița.

Orig. perg., cu o inițială desenată artistic, și cu pecetea din ceară de culoare deschisă atîrnată cu șnur de mătase verde.

Descrierea peceții: Ub., II, p. 93—94; sub acest text se află o clauză a regelui Ludovic I, din 1364, în legătură cu pecetluirea din nou a actului. Textul clauzei: Ub., II, p. 210—211. Clauza a fost întărită cu pecete din ceară de culoare deschisă atîrnată cu șnur de mătase verde-roșie.

¹ Corect: *Salernitanus*.

² Corect: *arrestare*.

³ 24 august—7 septembrie.

Nos, capitulum ecclesie Waradyensis, damus pro memoria quod accedens ad nostram presenciam Bartholomeus, filius Leukus, filii Mykov de Weed, pro se personaliter et¹ pro Johanne ac altero Johanne fratribus suis uterinis, nobis est protestatus in hunc modum, quod Marouth, filius Petri de Olazy, cum fratribus suis patruelibus, ipsis irrequisitis et ignorantibus, minus iuste inter possessiones Weed et Olazy ac inter Vylak, nec non inter Fanchuka et Mariamagdalena metas erexissent; super quaquidem ereccione metarum ut ipse perciperet, idem Maroth cum fratribus suis fecissent iuxta libitum sue voluntatis litteras conventus monasterii sancti Stephani prothomartiris de promontorio Waradyensi emanari, datam earundem anticipando; per quasquidem metas non modicum terrenum possessionum suarum occupassent. Ne igitur huiuscemodi metarum ereccio nequiciosa eis preiudicet in posterum, nostras super hoc litteras protestacionales sibi et suis fratribus dari cum istancia postulavit; quas nos eisdem concessimus, communi iusticia suadente.

Datum in octavis festi beati Georgii martiris, anno domini M^{mo}CCC^{mo} quinquagesimo tercio.

<Pe verso, de aceeași mină:> Pro Bartholomeo, Johanne et altero Johanne, filiis Leukus de Weed, contra Maroth, filium Petri de Olazy, et frates eiusdem patruales, super facto metarum possessionum intranominatarum protestacionales.

Noi, capitlul bisericii din Oradea, dăm de știre că, venind înaintea noastră Bartolomeu, fiul lui Leukus, fiul lui Mykov de Weed, pentru sine însuși și pentru Ioan și alt Ioan, frații săi după mamă, el ne-a făcut întîmpinare în chipul acesta, că Marouth fiul lui Petru de Olosig, cu verii săi după tată, fără ca ei să fie întrebați și ei neștiind <nimic>, au ridicat în chip cu totul nedrept niște semne de hotar între moșiile Weed și Olosig, precum și Vylak, și deasemenea între Făncica și Mariamagdalena. Cu privire la această ridicare de semne de hotar, după cum știa el, acel Marouth și verii săi au pus, potrivit bunului plac și voinței lor, să se dea scrisoare a conventului mănăstirii sfîntului Ștefan, întîiul mucenic din Dealul Orăzii, punînd înaintea datei acelei scrisori. Prin acele semne de hotar ei cuprinseseră o mare întindere de pămînt din moșiile lor. Așadar, pentru ca această netrebnică ridicare de semne de hotar să nu le aducă lor pagubă în viitor, el a cerut cu stăruință să li se dea lui și fraților lui, cu privire la aceasta, scrisoarea noastră de întîmpinare; pe care noi le-am dat-o așa cum cere dreptul comun.

Dat la octavele sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

⟨*Pe verso de aceeași mină*⟩: Scrisoare de întâmpinare pentru Bartolomeu, Ioan și alt Ioan, fiii lui Leukus de Weed, împotriva lui Maroth², fiul lui Petru de Olosig și a verilor săi după tată, cu privire la ridicarea de semne de hotar între moșiile numite înlăuntru ⟨actului⟩.

Arh. Naț. Magh. Dl. 38 164 Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1353. Orig. hirtie, cu fragmente de pecete ogivală de închidere aplicată în document pe verso.

REGESTE: *Fejér*, IX/2, p. 302.

¹ Urmează *pro*, tăiat de aceeași mină.

² Astfel în orig.

Capitulum ecclesie Varadiensis ⟨...⟩ ad universorum noticiam ⟨...⟩ volumus pervenire quod, cum iuxta continenciam priorum literarum nostrarum patencium obligatarum et prorogatarum, unacum homine ⟨...⟩ Demetrii ⟨...⟩ episcopi Varadiensis, ⟨...⟩ ad faciem possessionis Hothhaz vocate, ad dividendum quandam silvam et terras usuales, inter nobiles viros magistros Jacobum et Paulum, filios quondam Douse palatini, ab una parte, ex altera vero inter magistros Stephanum, filium Laurencii de Doby et Corrardum, filium Nicolai de Gyozezh, ad videndum iuramentalem depositionem eiusdem magistri Stephani, filii Laurencii, in octavis festi beati Georgii martyris proxime preteritis, nostra testimonia transmittere debuissimus; ipso igitur termino occurrente, pro parte predictorum magistrorum Jacobi et Pauli ⟨...⟩ Ladislaum, archidiaconum de Bekes, socium et concanonicum nostrum, item pro parte eorundem magistrorum Stephani et Corrardi similiter ⟨...⟩ Gregorium presbiterum, canonicum minoris ecclesie sancte Marie, unacum Gallo, homine ipsius domini episcopi, prelati nostri, transmisimus, ut debebamus, ad videndum divisionem silve memorate et ipsius iuramenti depositionem.

Tandem idem magister Jacobus pro se personaliter et pro eodem magistro Paulo, fratre suo, ab una parte, ex altera vero idem Corrardus propria in persona, et Demetrius, filius Andree, serviens et legitimus procurator eiusdem magistri Stephani, filii Laurencii ⟨...⟩ pro eodem domino suo, unacum prenominate nostris testimoniis et homine ipsius domini episcopi ad nos exinde reversi, et per nos requisiti nobis concorditer retulerunt, quod ipsi in predictis octavis beati Georgii martyris proxime preteritis, ad faciem prenominate possessionis Hothaz pariter accessissent, ubi ante omnia iidem magistri Jacobus et Paulus, relaxato ipso iuramento per predictum magistrum Stephanum deponendo, rectam quartam partem eiusdem silve a plaga meridionali adiacentem, per longitudinem fune mensurando, eisdem magistris Stephano et Corrardo reliquissent perpetuo possidendam, ad possessionem eorundem Duruglesy vocatam applicantes. ⟨*Urmează descrierea hotărnicirii și împărțirea acelei păduri*⟩¹.

Divisionem autem terrarum usualium sepedicte possessionis Hothaz

et terre Bygeth vocate iuxta cursus antiquarum suarum metarum, eedem partes ad octavas festi beati Georgii martyris et ad alium annum proxime venturum prorogassent et prorogarunt coram nobis statu et obligamine in predictis prioribus literis nostris contento, per omnia permanente <...>

Datum quarto die octavarum beati Georgii martyris predictarum, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo tercio ; discretis viris Philipppo preposito, Benedicto lectore, Ladizlao cantore, Gregorio custode canonicis ac magistris ecclesie nostre salubriter existentibus.

Capitulul bisericii de Oradea <...> voim să ajungă la cunoștința tuturor <...> că întrucât potrivit cuprinsului unei scrisori a noastre deschise de mai înainte de îndatorire și de amânare, trebuia să trimitem la octavele de curînd trecute ale sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe² <oamenii> noștri de mărturie dimpreună cu omul <...> lui Dumitru <...> episcopul de Oradea, <...> la moșia numită Hothaz, pentru împărțirea unei păduri și a unor pămînturi de folosință între nobilii bărbați, magistrii Iacob și Pavel, fiii răposatului palatin Doja pe de o parte, iar pe de alta între magistrii Ștefan, fiul lui Laurențiu de Doby și Corrad, fiul lui Nicolae de Diosig <și> pentru a fi de față la rostirea jurămîntului aceluia magistru Ștefan, fiul lui Laurențiu ; sosind așadar pomenitul soroc, am trimis, după cum eram datori pentru partea sus-zișilor magistri Iacob și Pavel <...> pe Ladislau, arhidiaconul de Békés, fratele nostru canonic, iar pentru partea acelor magistri Ștefan și Corrad <...> de asemenea pe Grigore, preot canonic al bisericii celei mici a sfintei Maria, dimpreună cu Gall, omul pomenitului domn episcop, prelatul nostru, pentru a fi de față la împărțirea pădurii amintite și la rostirea pomenitului jurămînt.

În cele din urmă, întorcîndu-se de acolo la noi, acel magistru Iacob în numele lui însuși și pentru pomenitul magistru Pavel, fratele său pe de o parte, iar pe de alta acel Corrad, pentru el însuși și Dumitru, fiul lui Andrei, slujitorul și legiuitul împuternicit al aceluia magistru Ștefan, fiul lui Laurențiu <...> pentru pomenitul său stăpîn, dimpreună cu sus-numiții noștri <oameni> de mărturie și cu omul aceluia domn episcop, și întrebați de noi, ne-au mărturisit deopotrivă că ei, la sus-zisele octave de curînd trecute ale fericitului mucenic Gheorghe, au mers împreună la sus-numita moșie Hothaz, unde înainte de toate pomeniții magistrii Iacob și Petru, scutindu-l pe sus-zisul magistru Ștefan de acel jurămînt ce trebuia să-l rostească, măsurînd cu funia în lungime o dreaptă pătrime din acea pădure, așezată în partea dinspre miazăzi, au lăsat-o acelor magistri Ștefan și Corrad ca s-o stăpînească pe veci, alipînd-o la moșia acelor numită Duruglesy. După aceasta, pomeniții magistri Ștefan și Corrad au împărțit în lungime celelalte trei părți ale acelei păduri, în chipul mai jos arătat în două părți deopotrivă, despărțindu-le cu aceste semne de hotar : <Urmează descrierea hotărnicirii și împărțirea acelei păduri>¹.

Iar împărțirea pămînturilor de folosință ale despomenitei moșii Hothaz și ale pămîntului numit Bygeth, potrivit mersului vechilor lor semne de hotar, au amînat-o aceste părți, și în fața noastră o amînă pentru octavele sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe din anul celălalt îndată următor, rămînînd întru totul mai departe în starea și îndatorirea cuprinsă în sus-zisa scrisoare a noastră de mai înainte <...>.

Dat în ziua a patra a sus-ziselor octave ale fericitului mucenic Gheorghe, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei, pe când ființau cu bine chibzuții bărbați: Filip prepozitul, Benedict lectorul, Ladislau cantorul, Grigore custodele, canonici și magiștrii ai bisericii noastre.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 352.

Orig. perg. cu urme de pecete atârnată.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 63–66, cu omisiunea unor formule diplomatice.

¹ S-a omis, fiind în R.P. Ungară.

² 1 mai.

190 1353 mai 8 (*octavo die termini prenotati: in octavis festi beati Georgii martyris*), Buda.

Toma, judele țării și comite de Thuruc, amână procesul dintre Ștefan, Ladislau și Ioan, fiul lui Toma de Biry, precum și soția acestuia din urmă, purtat cu Ștefan, fiul lui Ștefan, Ladislau, fiul lui Ivan, Mihail și Ubul, fiul lui Ladislau de Kálló. În document se menționează că Toma a prezentat scrisori de împuternicire ale capitlului de Oradea și ale conventului din Hatvan, iar Ștefan, fiul lui Beke, și Dumitru, fiul lui Oliver, scrisorile de împuternicire ale capitlurilor de Agria și de Oradea.

Arh. Naț. Magh. Dl., (Arh. fam. Kállay, nr. 1042.)

Orig. hîrtie, cu fragmente de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 73.

REGESTE: *Kállay, II*, p. 18 nr. 1 106.

191 1353 mai 10 (*VI Idus Maii, anno primo*), Villeneuve-lès- Avignon.

Papa Inocențiu al VI-lea dă de știre episcopului de Zagreb, prepozitului din Bratislava și cancelariei din Avignon că la cererea lui Ludovic, regele Ungariei, a dăruit lui Ioan, fiul lui Henric de Scherffemberg, arhidiacon de Arad (*Orodiensi*) un canonicat și o prepozitură în biserica din Győr.

Arh. Vat., Reg. Vat. X. 244, folio 196 v. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1353.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Tört. Társ.*, 1895, p. 62, nr. 108.

192

1353 mai 10, Buda

Nos, Nicolaus, regni Hungarie palatinus et iudex <Comanorum>¹ damus pro memoria quod instrumentalem exhibicionem quam Paulus, filius Petri dicti Zonga de Vetes, contra magistros Johannem, filium Ladislai

de Varda, pro quo Petrus dictus Zeuke cum litteris procuratoriis nostris comparuit, item Thomam, filium Pauli de Vosuar et alterum Thomam ac Philipum², filios Johannis de Chornauada, nec non Ladislaum, filium Johannis de Lazar personaliter astantes, iuxta continenciam priorum litterarum nostrarum in octavis festi beati Georgii martyris, in factis possessionum Kerestwr et Kukenusd vocatarum facere tenebatur coram nobis ob regium preceptum nobis litteratorie impositum, eo quod Ladislaus filius predicti Pauli unacum magnifico viro Nicolao, woyuoda Transsiluano, domino suo, in expeditionem suam³ regalem esset profecturus, predictusque Paulus propter cause eorum unionem absque presencialitate eiusdem Ladislai, filii sui, minime respondere valeret, ad octavas festi sancti Michaelis archangeli nunc proxime venturas, statu in eodem duximus prorogandam.

Datum Bude, decimo die termini prenotati anno domini M^oCCC^oL^{mo} tercio.

<Pe verso:> Pro magistro Johanne, filio Ladislai de Varda contra magistrum Paulum, filium Petri dicti Zonga, ad octavas festi sancti Michaelis archangeli super exhibendis instrumentis prorogatoria.

<Pe locul de închidere a plicului> Ad octavas sancti Georgii martiris pro Johanne, filio Ladislai, Nicolaus, filius Dyonisii cum nostris, alii personaliter, duo Thomas pro fratre autem suo cum Lelez, ambe paria soluta.

Noi, Nicolae, palatinul regatului Ungariei și jude al <cumanilor> dăm de știre că înfățișarea actelor pe care trebuia s-o facă înaintea noastră Pavel, fiul lui Petru, zis Zonga, de Vetiș la octavele sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe⁴, potrivit cuprinsului unei scrisori a noastre de mai înainte, cu privire la moșiile numite Kerestwr și Porumbesti, împotriva magiștrilor: Ioan, fiul lui Ladislau de Varda — pentru care s-a înfățișat Petru zis Zeuke cu scrisoarea noastră de împuternicire — de asemenea împotriva lui Toma, fiul lui Pavel de Oșvarău, și împotriva celui alt Toma, cît și a lui Filip, fiii lui Ioan de Chornavada, precum și împotriva lui Ladislau, fiul lui Ioan de Lazuri, care erau de față ei înșiși, am hotărît, în temeiul poruncii regești dată nouă în scris, s-o aminăm în aceeași stare la octavele viitoare ale sărbătorii sfîntului arhanghel Mihail⁵, întrucît Ladislau, fiul sus-zisului Pavel, are să plece împreună cu stăpînul său, măritul bărbat Nicolae, voievodul Transilvaniei, cu oastea sa regească și sus-pomenitul Pavel, nu poate nicidecum răspunde la judecată fără a fi de față acel Ladislau, fiul său, în urma legăturii între pricina lor.

Dat la Buda, în a zecea zi după sorocul însemnat mai sus, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

<Pe verso:> Scrisoare de aminare la octavele sărbătorii sfîntului arhanghel Mihail⁵, cu privire la înfățișarea unor acte, pentru magistrul Ioan, fiul lui Ladislau de Varda, împotriva magistrului Pavel, fiul lui Petru de Zonga.

<Pe locul de închidere a plicului:> La octavele sfîntului mucenic Gheorghe⁴ <s-a înfățișat> Nicolae, fiul lui Dionisie, pentru Ioan, fiul lui Ladislau, cu <scrisoarea> noastră <de împuternicire>, ceilalți s-au înfățișat ei înșiși, iar cei doi Toma, pentru fratele lor cu <scrisoare de împuternicire de la conventul din> Lelez, amîndouă rîndurile <de scrisori> s-au plătit.

- ¹ Lipsește; întregit după formula obișnuită.
² Corect: *Philippum*.
³ Corect: *suam*.
⁴ 1 mai.
⁵ 6 octombrie.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris, presens scriptum inspecturis, capitulum ecclesie Agriensis salutem in omnium salvatore.

Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire quod cum nos, iuxta continentiam litterarum serenissimi principis, domini Lodouici, dei gratia regis Hungarie, per eundem nobis destinatarum, discretum virum dominum Mychaelem sacerdotem, magistrum altaris sancti Emerici confessoris de eadem ecclesia nostra cum magistro Georgio, filio Gregorii de Rosaly, homine eiusdem domini regis, ad videndum¹ reambulationem et metarum erectionem cuiusdam capitalis et principalis possessionis Stephani et Johannis Olachorum, filiorum Ige similiter Olachii, fidelium servientium dicti domini regis, Kohnya nuncupate, et pertinentium ad eandem, in districtu videlicet Maromorusyensi, ut dicitur, existentium, et apud manus eorundem filiorum Ige habitarum, ad mandatum ipsius domini regis pro testimonio destinasset; tandem iidem regius et noster homines ad nos reversi, nobis concorditer retulerunt isto modo quod ipsi cum predictis Stephano et Johanne filiis Ige, feria secunda proxima post octavas festi Passee domini iam preteritas et aliis diebus ad id sufficientibus accessissent ad faciem dicte possessionis Kohnya et terrarum ad easdem pertinentium, easdemque universis vicinis et commetaneis suis legitime convocatis, per suas veras metas et antiquas infradeclarandas reambulantes, cum ipsarum utilitatibus quibuslibet et pertinentiis, utpote terris arabilibus, pratis, silvis, nemoribus, fluviis, alpibus nivosis, montibus, vallibus, viis et aliis transitibus iuxta modum Olachorum, que inibi fieri consuevissent, et que iam sunt, et in posterum fieri possent, reliquissent² memoratis Stephano et Johanni, filiis Ige, ut sua iura propria possidendas, nemine tunc contradictore apparente.

Mete autem quibus dicta possessio Kohnya et terre ad eandem quo supra pertinentes ab aliorum possessionibus distinguuntur et separantur, prout iidem regius et noster homines nobis retulerunt hoc ordine protenduntur: prima enim meta incipit a plaga orientali super quodam rivulo Gorgopatakathuue nuncupato, ubi dictus rivulus intrat in quandam magnum fluvium Iza vocatum, in cuius introitu est una nova meta terrea per ipsos erecta, a qua in eodem rivulo Gorgopataka versus plagam meridionalem super montem Kuzepberch nuncupatum currendo, iungit similiter unam novam metam terream in vertice ipsius berch erectam, que etiam separat eandem possessionem Kohnya a possessione magistri Thome, filii Dyonisii de Regen, in quo quidem Kuzepberch regirat ad plagam occidentalem et currendo venit ad montem Zemerkus vocatum, super quo est una meta terrea nova per ipsos erecta et super verticem ipsius montis tendit infra ad fluvium, qui dicitur

Sospatakchu³ et ibi iungit se ad terram domini regis, ubi sunt due mete terree, antiqua et nova per ipsos posita, de quibus in eodem fluvio Sospatak transit prenominatum fluvium Iza, et annectit duas metas, antiquam et novam, iuxta eundem fluvium existentes, unde declivo modo ad plagam septemtrionalem currendo ascendit ad supercilium cuiusdam montis wlgo Heghor vocati et venit ad unam arborem Zepfa nuncupatam; in cuiusquidem montis vertice sunt due mete terree, similiter antiqua et nova. Abindeque ad eandem plagam sic declivo modo currendo intrat quandam silvam Feneus nuncupatam, inter dous fluvios Rona et Feketewpatakthw existentem, ubi pretactus fluvius Feketupatak intrat in alium fluvium Vyso apellatum, iuxta quem sunt die mete terree, antiqua et nova, et ibi transit ipsum fluvium Vyzo³ ultra ad Sebuspatak, ubi similiter sunt due mete terree, antiqua et nova, a quibus super eundem fluvium Sebuspatak currit supra ad alpes, que wlgo dicuntur Zephauas et super easdem alpes seu montes regirat versus ad plagam orientalem, et currendo venit ad caput cuiusdam fluvii Orozuiz nuncupati, et inde vadit ad quendam montem Makzemberch vocatum, ubi separat a terris seu possessionibus Bogdan woyuode, patruelis ipsorum. Et tandem modicum currendo vertit se ad plagam meridionalem et venit ad fluvium Vyso supradictum, ubi etiam est quidam locus seu portus, qui dicitur Gyrtanoswreme⁴. Abindeque currendo venit ad quandam silvam Wez nuncupatam, in qua transeundo anectit⁵ quendam fluvium, qui est sine nomine, ubi est una meta terrea in latere cuiusdam montis posita, in quo quidem fluvio descendendo, venit ad quendam lacum circa quem in giro est una meta terrea, currendoque modicum venit ad ipsum fluvium Iza, quem transeundo iungit predictum rivulum Gorgopataka, ubi prius inceperant, et ibi terminantur.

In cuius rei testimonium prepetuamque stabilitatem presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas ac alphabeto intercisas; presentibus tamen Ladislao preposito, Johanne lectore, Alexandro cantore, Johanne custode, dominis, item Johanne de Warasd, Dominico de Borsua, Andrea de Zeplin³, Petro de Vng, Nicolao de Zabolch, altero Nicolao de Tarcha archydiaconis et aliis multis in dicta ecclesia vitam ducentibus iugiterque deo famulantibus.

Datum feria tertia proxima post festum Pentecosthes, anno domini M^oCCC^o quinquagesimo tertio; regnante Lodouico, dei gratia illustri rege Hungarie, Nicolao Strigoniensi, Dyonisio Colocensi, archyepiscopis, et venerabili patre N<icolao> dei et apostolica gratia episcopo domino et prelato nostro existentibus.

Tuturor credincioșilor întru Hristos, atît celor de acum, cît și celor viitori, care vor vedea scrisoarea de față, capitlul bisericii de Agria, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor că, întrucît potrivit cuprinsului scrisorii prealuminatului principe Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, îndreptată nouă de dînsul, noi la porunca numitului rege am trimis spre mărturie, pe chibzuitul bărbat, domnul Mihail, preotul altarului sfințit Emeric mărturisitorul din aceeași biserică a noastră, împreună cu magistrul Gheorghe, fiul lui Grigore de Rosaly, omul pomenitului domn <al nostru> regele, ca să ia seama la hotărnicirea și ridicarea semnelor de hotar ale unei moșii de seamă și de frunte numită

Cuhea precum și a celor ce țin de ea, aflătoare, adică după cum se spune, în districtul Maramureș, a românilor Ștefan și Ioan, fiii lui Iuga, tot român, slujitori credincioși ai numitului <nostru> domn regele ; în cele din urmă acel om al regelui și acel om al nostru, întorcându-se la noi, ne-au spus într-un glas astfel, că ei, împreună cu sus-zișii Ștefan și Ioan, fiii lui Iuga, în luna de după octavele trecute ale sărbătorii Paștilor domnului⁶ și în alte zile trebuitoare pentru aceasta, s-au dus la numita moșie Cuhea și la pământurile ce țin de ea, și după chemarea în chip legiuit a tuturor vecinilor și megieșilor ei, hotărnicindu-le după adevăratele și vechile lor hotare ce se vor arăta mai jos, dimpreună cu toate folosințele lor și cu <toate> cele ce țin de ele, ca : pământuri de arătură, lunci, păduri, dumbrăvi, riuri, piscuri înzăpezite, dealuri, văi, drumuri și alte locuri de trecere care obișnuiau să fie acolo după datina românilor și care sînt acum sau pot fi în viitor le-au lăsat pomeniților Ștefan și Ioan, fiii lui Iuga, spre a le stăpîni cu dreptul lor, fără să se fi ivit atunci vreun împotrivor.

Iar hotarele prin care numita moșie Cuhea și pământurile ce țin de ea, cum <se vede> mai sus, se deosebesc și se despart de moșiile altora, se întind — după cum ne-au spus omul nostru și omul regelui — în șirul următor : cel dintîi semn de hotar începe dinspre răsărit, deasupra unui pîrîu, numit Obîrșia Văii Gîrbovei unde acel pîrîu se varsă într-un rîu mare, numit Iza, la vărsarea căruia a fost ridicată de dînșii o movilă nouă de hotar ; de la aceasta <hotarul>, mergînd pe același pîrîu Valea Gîrbovei, spre miazăzi, pe dealul numit Creasta de Mijloc ajunge de asemenea, la o nouă movilă de hotar, ridicată pe vîrfurile acelei creste <și> care desparte acea moșie Cuhea de moșia magistrului Toma, fiul lui Dionisie de Reghin. Pe această Creastă de Mijloc <hotarul> cotește spre apus și mergînd ajunge la muntele numit Ienuperi, pe care este o movilă nouă de hotar, ridicată de dînșii, și <apoi> pe creasta acelui munte, el o ia în jos, spre rîul căruia i se zice : Obîrșia Văii Slătioarei, și aici se împreună cu pămîntul domnului <nostru> regele, unde sînt două movile de hotar, una veche și alta nouă, pusă de dînșii, de la care, pe același pîrîu Valea Slătioarei <hotarul> trece peste pomenitul rîu Iza și ajunge la două semne, unul vechi și altul nou, aflătoare lîngă numitul rîu. De aci coborînd la vale spre miazănoapte se suie pe sprînceana unui deal, numit în limba obișnuită Botul Muntelui, și ajunge la un copac, numit Copacul Frumos. Pe vîrfurile acestui deal sînt două movile de hotar de asemenea una veche și alta nouă. De acolo, coborînd la vale, tot într-acolo, întră într-o pădure numită Brădet aflătoare între două riuri, Rona și Obîrșia Văii Negre, unde sus-numitul rîu Valea Neagră se varsă în alt rîu numit Vișeu, lîngă care sînt două movile de hotar, una veche și alta nouă ; de aci <hotarul> trece peste numitul rîu Vișeu la Valea Bistrei, unde de asemenea sînt două movile de hotar, una veche și alta nouă ; de la acestea el merge pe rîul Valea Bistrei spre munții ce se numesc în limba obișnuită Munții Frumoși cu Zăpadă și pe acele piscuri sau munți cotește spre răsărit și mergînd ajunge la izvorul unui rîu, numit Apa Rusului și de aci merge la un deal numit Dealul lui Maxim, unde se desparte de pământurile sau moșiile voievodului Bogdan, unchiul lor. În sfîrșit, mai mergînd puțin <hotarul> se întoarce spre miazăzi și ajunge la rîul Vișeu mai suspomenit, unde este și un loc sau port Bulboaca Cărpinișului. De acolo mergînd ajunge la o pădure numită Căprioara ; trecînd prin ea, ajunge la un rîu care n-are nume, unde este o movilă de hotar, așezată pe coasta

obligassent ; quas possessiones iidem Mannus et Bartholomeus, antequam sibi de sua pecunia satisfacerent, quondam magistro Stephano dicto Pogan vendidissent, in suum preiudicium et gravamen. Unde, faciendo protestationem, prohibuit eosdem Mannus¹ et Bartholomeum a venditione et pignoratione predictarum possessionum, Johannem vero, filium ipsius magistri Stephani dicti Pogan, ab emptione et occupatione earundem, prout prius eundem magistrum Stephanum prohibuerat, testimonio presentium coram nobis. Super quo litteras nostras protestatorias petit emanari, quas nos concessimus, communi iustitia suadente. Datum in octavis festi Corporis Christi, anno eiusdem M^oCCC^{mo} L^{mo} tertio.

⟨*Pe verso de aceeași mină* :⟩ Pro Nicolao dicto Fywos, contra Mannus et Bartholomeum, prohibitorie.

Noi, capitlul bisericii Transilvaniei, dăm de știre că magistrul Nicolae zis Woos cel Tânăr de Sintejude, venind înaintea noastră ne-a spus făcînd întîmpinare că Mannus și Bartolomeu, nobili de Căianu, i-au zălogit cu patruzeci și cinci de mărci de argint trei moșii ale lor, anume Poptelec, Cernuc și Bolukyanusteluke, pe care moșii acei Mannus și Bartolomeu le-au vîndut magistrului Ștefan zis Pogan mai înainte de a-i plăti banii săi, spre paguba și povara sa. Drept aceea, făcînd întîmpinare, i-a oprit înaintea noastră, cu mărturia scrisorii de față, pe acei Mannus și Bartolomeu, de la vînzarea și zălogirea sus-ziselor moșii, iar pe Ioan, fiul acelui magistru Ștefan zis Pogan, de la cumpărarea și luarea lor în stăpînire, așa cum îl oprise mai înainte pe acel magistru Ștefan. Drept aceea el a cerut să-i dăm scrisoarea noastră de întîmpinare, pe care noi i-am dat-o, așa cum cere dreptul comun.

Dat la octavele sărbătorii *Corpus Christi* în anul aceluiași o mie trei sute cincizeci și trei.

⟨*Pe verso de aceeași mină* :⟩ Scrisoare de opreliște pentru Nicolae zis Wass cel Tânăr împotriva lui Mannus și Bartolomeu.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam Wass, fasc. II nr. 8.

Orig. perg., cu urme de pecete rotundă de închidere din ceară de culoare deschisă, aplicată pe verso.

¹ Indeclinabil.

⟨C⟩apitulum ecclesie Chanadyensis, universis Christi fidelibus, presens scriptum inspecturis, salutem in salutis largitore.

Ne emula iuris alieni cupiditas, veteres lites suscitando, novas pariat acciones, peritorum reperit industria virorum, ut ea que pacis tranquillitate¹ sunt sopita, litterarum patrocinio solidentur.

Proinde ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire quod, accedentes ad nostram presențiam Ladislaus, filius Abree de Zakald de comitatu Býhoryensi, ab una, parte vero ex altera Petrus, filius Demetrii, nobilis de Kurbed, confessum extitit per eundem Ladislaum ministerio vive vocis et relatum quod de omnibus possessionibus suis, videlicet in Told, Zakal² et in Bathanylysy, mediam partem cum omnibus utilitatibus et pertinenciis suis universis, Petro, filio Demetrii, ob amorem et dilec-

cionem fraternalem, dedit, donavit et contulit coram nobis, perpetuo in filios filiorum suorum possidendam, tenendam pariter et habendam. E converso autem, confessum extitit per Petrum, filium Demetrii quod de sua possessione Kurbed et de aliis, que per manus potenciales essent occupate, mediam partem similiter cum omnibus utilitatibus et pertinentiis suis universis, Ladislao prenotato et suis heredibus heredumque suorum successoribus dedit, donavit et contulit perpetuo et irrevocabiler possidendam, tenendam pariter et habendam, ita tamen quod, si idem Ladislaus absque heredum solacio viam carnis universe transierit, extunc omnino eidem Petro et, per eum, heredibus suis dicte possessiones perpetuantur; si vero Petrum premori sine heredum solacio contingat, tunc possessiones Petri sepepredicti dicto Ladislao perpetuantur.

In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras privilegiales, pendentis sigilli nostri munimine roboratas.

Datum dominica proxima post octavas festi Corporis Christi, per manus magistri Nicolai, lectoris ecclesie nostre, anno eiusdem M^oCCC^oL^{mo} tercio; presentibus viris discretis et honestis Michaelae preposito, Michaelae cantore, Mathia custode, Nicolao Morosiensi, Stephano Thÿmisiensi archidiaconis ceterisque fratribus nostris, in ecclesie dei existentibus et regi famulantibus sempiterno.

Capitulul bisericii de Cenad, tuturor credincioşilor întru Hristos, care vor vedea scrisoarea de faţă, mîntuire întru dăruitorul mîntuirii.

Pentru ca lăcomia, pizmaşă de dreptul altuia, redeşteptînd pricini vechi să nu pornească pîri noi, chibzuinţa bărbaţilor iscuşiţi a născocit <mijlocul> ca cele ce sînt potolite prin liniştea păcii, să fie întărite prin cheazăşia scrisorii.

De aceea prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoştinţa tuturor, că venind înaintea noastră Ladislau, fiul lui Avram de Zakald, din comitatul Bihor pe de o parte, iar pe de alta, Petru, fiul lui Dumitru, nobil de Gurbediu, acel Ladislau a mărturisit şi a spus prin viu grai, că a dat, a dăruit şi a hărăzit în faţa noastră din dragoste şi iubire frăţească lui Petru, fiul lui Dumitru, o jumătate din toate moşiile sale anume Told, Zakal şi Bathanylysy, împreună cu toate folosinţele şi cu toate cele ce ţin de ea, ca s-o stăpînească, s-o ţină şi s-o aibă pe veci întru fiii fiilor săi. Iar la rîndul său, Petru, fiul lui Dumitru a mărturisit că a dat, a dăruit şi a hărăzit, tot o jumătate din moşia sa Gurbediu şi din altele ce erau cotropite cu sila, împreună cu toate folosinţele şi cu toate cele ce ţin de ea, sus-pomenitului Ladislau şi moştenitorilor săi şi urmaşilor moştenitorilor săi, ca s-o stăpînească pe veci şi nestrămutat, şi s-o ţină şi s-o aibă.

Astfel totuşi, că dacă acel Ladislau ar merge pe calea a toată făptura fără mîngăierea moştenitorilor, atunci zisele moşii, în întregime să rămînă pe veci aceluia Petru şi prin el moştenitorilor săi. Iar dacă s-ar întîmpla ca Petru să moară mai înainte, fără mîngăierea moştenitorilor, atunci moşiile des pomenitului Petru să rămînă pe veci zisului Ladislau.

Spre amintirea şi veşnica trăinicie a acestui lucru am dat scrisoarea privilegială de faţă, întărită cu puterea peceteii noastre atîrnate.

Dat în duminica de după octavele sărbătorii *Corpus Christi* de mîna magistrului Nicolae, lectorul bisericii noastre, în anul aceluiaşi o mie trei sute cincizeci şi trei, de faţă fiind chibzuîţii şi cinstiţii bărbaţi Mihail pre-

pozitul, Mihail cantorul, Matei custodele, arhidiaconii Nicolae de Mureș Ștefan de Timiș și ceilalți frați ai noștri aflători în biserica domnului și slujind regelui celui veșnic.

Arh. Stat. Oradea, Arh. fam. Bölöni.
Orig. perg., pecetea atârnată s-a pierdut.

¹ Corect: *tranquillitate*.

² Astfel în orig.

197

1353 iunie 3, <Oradea>

Capitulul din Oradea raportează Elisabetei, regina Ungariei, că, potrivit poruncii sale din 5 ianuarie 1353, Ștefan, preot în strana bisericii de Oradea, a predat lui Marochuk, marele comis al reginei, scrisoarea reginei, și că acesta a răspuns că, după cercetarea făcută la adunarea obștească a comitatului Bereg iobagii din Vari ai reginei săvârșiseră în adevăr toate acele fapte de care îi învinuise Ștefan, fiul lui Ștefan de Nyír, prin care se poruncea să facă o cercetare în legătură cu samavolnicile săvârșite de iobagii reginei din Vari.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Kállay, nr. 1 035.
Orig. hîrtie, cu fragmentele pecetii de închidere.
REGESTE: Kállay, II, p. 19, nr. 1 109.

198

1353 iunie 11 (*in festo beati Barnabe apostoli*), Buda.

Ludovic I, regele Ungariei, face cunoscut că înaintașul său, regele Carol Robert, confiscase toate moșiile lui Aba cel Mare, ale fiilor și fraților acestuia pentru vina necredinței și interzice lui Nicolae, nepotul lui Aba, de a le mai putea cere înapoi vreodată de la rege sau să urmărească a le redobîndi de la cei dăruîți cu ele, adăugînd că, „dacă Nicolae, fiul lui Nicolae <fiul lui Aba>, sau moștenitorii sau urmașii acestuia ar trage în judecată, în curgerea vremii, înaintea unor juzi sau împărțitori de dreptate ai țării noastre, pe vreunul dintre baronii sau nobilii țării noastre și mai ales pe măritul bărbat Nicolae, fiul lui Laurențiu, voievodul Transilvaniei, și pe magistrul Leukus, fratele aceluia, sau pe urmașii lor, pentru unele moșii sau proprietăți de ale lor, luate de la ei în chipul de mai sus, atunci să fie socotiți drept necredincioși față de sfînta coroană regească”, (*specialiter magnificum virum Nicolaum, filium Laurencii, voivodam Transsilvanum ac magistrum Leukus fratrem eiusdem vel eorum successores*).

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 369.

Transumpt în actul regelui Ludovic din 16 iunie 1353, <Buda> nr. 200.

EDIȚII: Fejér, IX, 1, p. 90–92, cu data greșită: 11 iunie 1343. Cod. Andeg., VI, p. 89–90.

199 1353 iunie 12 (*II. Idus Junii, anno primo*), Villeneuve-lès-Avignon.

Ladislau al lui Ulrich, parohul din Cristian (*Insula christiana*), preot din dieceza de Praga și fost dascăl al ducelui Ștefan, fratele lui Ludovic I, regele Ungariei, renunță la canonicatele și prebende din diecezele de

Strigoniu, Győr și Oradea, precum și la plebanatul din Cristian, cerînd și obținînd de la papa Inocențiu al VI-lea un canonicat în dieceza de Praga.

Arh. Vat., Reg. Suppl. 23. fol. 200 v.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Bossányi*, II, p. 268, nr. 15.

200 1353 iunie 16 (*feria quarta proxima ante festum Nativitatis beati
Johannis Baptiste*), <Buda>.

Ludovic I, regele Ungariei, la cererea lui Nicolae, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, și al magistrului Leukus, marele stolnic și paharnic al țării, fiii răposatului magistru Laurențiu Slavul (*Sclavi*), le acordă un privilegiu prin care îi întărește în stăpînirea unor moșii confiscate de la Aba cel Mare, dăruite tatălui lor de către regele Carol Robert.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 369.

Notă editorială după original la *Cod. Andeg.*, VI, p. 90.

201 1353 iunie 20 (*feria quinta proxima ante festum sancti Johannis
Baptiste*), Moftin (*Mohtyen*).

Magistrul Iacob, vicecomitele și cei patru juzi ai nobililor din comitatul Satu Mare adevăresc că magistrul Ștefan de Kálló și-a răscumpărat herghelia poprită de iobagii lui Bricciu și Lorand, sub cuvîntul unor stricăciuni făcute în semănăturile lor, cu excepția unui singur cal, care nu i-a fost înapoiat.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Kállay, nr. 1 037.

Orig. hîrtie, cu fragmentele a trei peceti de închidere aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 91.

REGESTE: *Kállay*, II, p. 19, nr. 1 110.

202 1353 iunie 20, Moftin, (*Mohtyn*).

Magistrul Iacob, vicecomitele și cei patru juzi ai nobililor din comitatul Satu Mare îl descarcă pe magistrul Ștefan, fiul lui Ștefan de Kálló, de învinuirea că niște cai ai săi ar fi pricinuit pagube pe moșiile lui Bricciu și Lorand din familia Cantor, deoarece pîrîșii nu s-au înfățișat la judecată.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Kállay, nr. 1 047.

Orig. hîrtie, cu fragmentele a trei peceti inelare de închidere aplicate pe verso.

REGESTE: *Kállay*, II, p. 19, nr. 1 111.

203 1353 iunie 27 (*V. Kalendas Julii, anno primo*),
Villeneuve-lès-Avignon.

Vilhelm, cardinal-diacon al bisericii sfintei Marii în Cosmedin și prepozit de Strigoniu, cere papei Inocențiu al VI-lea să numească pe Ioan Pelvos, capelan și om de încredere și împuternicitul său în părțile Ungariei,

într-un canonicat și în arhidiaconatul de Arad din dieceza Cenadului, devenit vacant prin numirea lui Ioan, fiul lui Henric de Scherffenberg, (*Serffenberk*), în prepozitura unei biserici din dieceza de Győr.

Arh. Vat., Reg. Suppl. 23, fol. 216 v.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Bossányi*, II, p. 268–269, nr. 16.

204 1353 iunie 27 (V. Kalendas Julii, anno primo) Villeneuve-lès-Avignon.

Papa Inocențiu al VI-lea dăruiește lui Ioan Pelvos (Pelros) canonic de Cenad (*Cenadiensi*) arhidiaconatul de Arad, devenit vacant în urma numirii lui Ioan Scherffenberg într-o slujbă de canonic în biserica de Győr.

Arh. Vat., Reg. Aven. 244, fol. 258 r.v. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1353.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Tört. Tár*, 1895, p. 63, nr. 114.

205

1353 iulie 13, Buda.

Lodouicus, dei gratia rex Hungarie, fidelibus suis, capitulo ecclesie Albensis Transsiluane, salutem et gratiam.

Dicitur nobis in personis religiosi viri fratris Bauduny Cornuti, prioris cruciferorum sancti Johannis Jerusalemiani per Hungariam et Sclauoniam, et sui conventus, quod possessio Reter vocata, in terra Transsiluana, in pertinentiis sedis de Segeswar existens, ipsorum esset et omni iure ad ipsos pertineret, quam nunc Nicolaus de Hegny indebite detineret occupatam, que recaptivacione indigeret.

Quare fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Petrus de Tyla¹ vel Nicolaus, filius Nicolai de Gerend aut Petrus de eadem sive Johannes de Tur seu Michael, filius Salamonis aut Michael, filius Hennyng, aliis absentibus, homo noster, predictam possessionem, presentibus vicinis et commetaneis eiusdem, legitime recapeant² nomine iuris eorundem et statuatur eisdem iure quo ad ipsos dinoscitur pertinere perpetuo possidendam, si non fuerit contradictum; contradictores vero, si qui fuerint, citet ad nostram presenciam, ad terminum competentem; et post hec seriem ipsius statucionis et³ tocus³ finem³ nobis fideliter rescribatis.

Datum Bude, in festo beate Margarethe virginis et martyris, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} tertio.

⟨*Pe verso, de aceeași mină* :⟩ Fidelibus suis, capitulo ecclesie Albensis Transsiluane, pro religioso viro fratre Bauduno Cornuti, priore cruciferorum, et suo conventui⁴ recaptivatoria.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, credincioșilor săi, capitolului bisericii de Alba Transilvaniei, sănătate și milostivire.

Ni se spune în numele călugărului frate Baldovin al lui Cornutus, priorul cruciaților sfîntului Ioan din Ierusalim din Ungaria și Slavonia,

precum și în al conventului său, că moșia numită Reteșdorf, aflătoare în țara Transilvaniei, din locurile ce țin de scaunul Sighișoara, este a lor și ține de ei cu tot dreptul și că acum o ține pe nedrept cotropită Nicolae de Hendorf și e nevoie de luarea ei din nou în stăpânire.

De aceea punem în vedere și poruncim cu tărie credinței voastre să trimiteți ca om de mărturie pe un om al vostru vrednic de crezare, în fața căruia omul nostru, Petru de Tyla, sau Nicolae, fiul lui Nicolae de Grind, ori Petru din același loc, sau Ioan de Tureni, ori Mihail, fiul lui Solomon, sau, în lipsa acestora, Mihail, fiul lui Henning — fiind de față vecinii și megieșii acelei <moșii> — să ia din nou în stăpânire după lege sus-zisa moșie în numele dreptului lor și să le-o dea lor în stăpânire de veci, cu dreptul cu care se știe că este a lor, dacă nu se va face împotrivire, iar dacă vor fi împotrivitori, să-i cheme în fața noastră la sorocul potrivit, și după aceea să ne faceți cunoscut în scris și întocmai cuprinsul acestei puneri în stăpânire și încheierea întregii <pricini>.

Dat în Buda, la sărbătoarea fericitei fecioare și mucenice Margareta, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

<Pe verso, de aceeași mână:> Credincioșilor săi, capitlului bisericii de Alba Transilvaniei, pentru călugărul frate Baldovin al lui Cornutus, priorul cruciaților și pentru conventul său <scrisoare> de luare din nou în stăpânire.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădița 5 nr. 655. Fotocopie la Inst. de ist și arh. Cluj-Napoca/1353.

Orig. hirtie, cu urme de pecete de închidere aplicată pe verso.

EDIȚII: *Ub.*, II, p. 99.

REGESTE: Beke, *Erđ. kápt.*, nr. 655.

¹ Corect: *Petrus Tylo*, cf. *Ub.*, II, p. 322.

² Corect: *recapiat* sau *recapiant*, dacă subiectul se consideră în plural.

³ Scris deasupra rîndului de aceeași mână.

⁴ Corect: *conventu*.

Discretis viris et honestis conventui ecclesie de Colosmonostra, amicis suis honorandis, Stephanus, vicevouiuda Transylvanus paratam amicitiam debito cum honore.

Dicunt nobis magistri Thomas et Nicolaus, filii Pauli, quod castellani de Balvanyos, quasdam particulas terrarum ipsarum, ad possessiones Nagyfalú et Decse pertinentes, ex parte predicti castrî indebite occupassent, et in presenti detinerent occupatas in ipsorum preiudicium et gravamen. Super quo, vestram petimus discretionem presentibus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente comes Andreas, filius Stephani, vel magister Nicolaus, notarius noster, predictas terras litigiosas et ad predictum castrum applicatas, presentibus vicinis et commentanies suis reambulet easdem, per veteres metas et antiquas, novas iuxta veteres, si necesse fuerit, erigendo, reambulatasque et ab ipso castro et etiam aliis separatas statuatur easdem predictis nobilibus, prout ad ipsos pertinere dignoscitur, si non fieret contradictum; contradictores autem, si qui fuerint, citet eosdem contra predictos nobiles ad nostram presentiam ad octavas Nativitatis beate vir-

ginis, rationem contradictionis reddituros. Et post hec totius acti seriem, prout fuerit oportunum¹, nobis amicabiliter rescribatis.

Datum in Sancto Emerico, in festo Divisionis apostolorum, anno domini Millesimo, trecentesimo, quinquagesimo tertio.

Chibzuitorilor și cinstiitorilor bărbați din conventul bisericii din Cluj-Mănăștur, prietenilor săi vrednici de cinstire, Ștefan vicevoievodul Transilvaniei, cu toată prietenia și cinstea cuvenită.

Ne spun nouă magistrii Toma și Nicolae, fiii lui Pavel, că niște părți ale lor de pământ, ce țin de moșiile Nușfalău și Dicea, au fost cotoropite pe nedrept de castelanii din Unguraș din partea sus-zisei cetăți și sînt ținute cotoropite și acum, spre paguba și dauna lor. Drept aceea, prin cele de față, rugăm cu stăruință chibzuința voastră, să trimiteți spre mărturie omul vostru vrednic de crezare, în fața căruia comitele Andrei, fiul lui Ștefan, sau magistrul Nicolae, notarul nostru, să hotărînicească sus-zisele pămînturi în pricină, alipite la sus-zisa cetate, fiind de față vecinii și megieșii lor, după vechile și bătrînele hotare, ridicînd dacă va fi nevoie noi <semne> lîngă cele vechi. Și odată hotărînite și despărțite de acea cetate, ba chiar și de alții, să le statornicească sus-zișilor nobili, după cum se știe că țin de ei, dacă nu s-ar ridica nici o împotrivire. <Iar> pe împotrivitorii care, de vor fi, să-i cheme <ca să stea> față cu sus-zișii nobili înaintea noastră la octavele Nașterii fericitei fecioare², pentru a da seamă de temeiul împotrivirii lor. Și după aceea să aveți bunătatea a ne scrie toată desfășurarea pricinei, precum va fi potrivit.

Dat în Sîntimbru, la sărbătoarea Răspîndirii apostolilor, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

Bibl. Univ. din Budapesta, Colecția Cornides, t. II, p. 68–69.

Transumpt în actul conventului din Cluj-Mănăștur, din 7 decembrie 1353, nr. 231.

EDIȚII: *Fejér*, IX, 2, p. 295–296.

¹ Astfel în text.

² 15 septembrie.

Nos capitulum ecclesie Varadiensis, <...> significamus <...> quod cum <...> Demetrius <...> episcopus Varadiensis, prelatus noster, <...> Johannem, filium Iwance de Pelbarthyda ab una parte, ex altera vero Ladizlaum, filium Emerici, filii Rennoldi, unacum <...> Benedicto, lectore ecclesie nostre eiusdemque <...> episcopi vicario generali, et Cosma, sociis et concanonice nostris ad nostram presenciam transmisisset ad referendum pacis reformationem, factam per ipsum <...> episcopum inter partes iam predictas. Qui quidem nobis retulerunt quod, licet inter ipsas partes hucusque multa mala humani generis persecutore instigante, commissa exstissent, videlicet iniurie, damna, nocumenta, offensiones, diverseque lesiones, super quibus ipsi in lite diucius processissent, tamen nunc per laboriosam reformationem eiusdem domini episcopi, ipsi super omnibus premissis et singulis premissorum concordassent et ad plene pacis unionem devenissent et devenuerunt coram nobis, relaxantes sibi invicem quicquid per ipsos et per

universos ad eos pertinentes usque hec tempora hinc et inde commissa et perpetrata exstitissent, et de medio ipsorum omnis fomes discordie omnisque rancor per predictum dominum episcopum sublatus exstitisset.

Literas eciam quascumque contra se se invicem hucusque emanatas pronunciarunt frivolas et inanes ac viribus carituras, exceptis quibusdam literis nostris obligatoriis super reformatione pacis observande emanatis, quarum tenorem commiserunt in suo vigore per omnia permanere, tali obligacione interiecta, quod si qua parcium predictam pacis reformationem revocare seu rumpere aut iritare¹ conaretur, extunc contra partem aliam pacem observantem penam calumnie incurreret ipso facto, ad quod se eedem partes coram nobis spontanea obligarunt voluntate, exceptis factis possessionariis, que quidem facta possessionaria eedem partes voluerunt salva remanere.

Datum in festo Divisionis apostolorum, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo tercio.

Noi capitlul bisericii de Oradea <...> facem cunoscut <...> că <...> întrucît Dumitru, <...> episcopul de Oradea, prelatul nostru, <...> a trimis înaintea noastră pe Ioan, fiul lui Iwanca de Parhida, pe de o parte, iar pe de alta pe Ladislau, fiul lui Emeric, fiul lui Rennold, dimpreună cu <...> Benedict, lectorul bisericii noastre și vicar general al celui <...> episcop și cu Cosma, soți și frați canonici ai noștri, ca să facă cunoscută împăcarea făcută de acel <...> episcop, între părțile mai sus-zise; aceștia ne-au spus că deși din ațîțarea dușmanului neamului omenesc au fost săvîrșite pînă acum între acele părți multe rele, adică nedreptăți, pagube, vătămări, jigniri și felurite daune, cu privire la care s-au purtat pe la judecăți multă vreme, totuși cum prin împăciuirea plină de trudă a celui domn episcop ei s-au împăcat cu privire la toate cele de mai sus și la fiecare din cele de mai sus și au ajuns și ajung înaintea noastră la învoială unei păci depline, iertîndu-și unul altuia orice s-a făcut și săvîrșit, pînă la vremea de acum, de o parte și de alta, de ei și de toți cei ce țin de ei, și a fost îndepărtat din mijlocul lor de către sus-zisul domn episcop orice pricină de vrajbă și toată dușmănia.

Iar scrisorile de orice fel ce au fost date, pînă acum, împotriva lor de o parte sau alta, le-au socotit fără temei și zadarnice și lipsite de putere, afară de o scrisoare a noastră de îndatorire dată cu privire la învoiala păcii, ce trebuie să fie păzită, <scrisoare> al cărei cuprins au hotărît ei să rămînă întru toate în putere, cu așezarea acestui legămint, că, dacă una din părți ar încerca să întoarcă, să strice sau să nimicească sus-zisa învoială de împăcare, atunci prin chiar acel fapt, să cadă sub pedeapsa pîrii nedrepte față de cealaltă parte, care păzește pacea, lucru la care acele părți s-au îndatorat de bună voie înaintea noastră, lăsînd deoparte <unele> pricini de moșii, care pricini de moșii au voit acele părți să rămînă neatinse.

Dat la sărbătoarea Răspîndirii apostolilor, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 375.

Orig. hîrtie, cu fragmente de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: Cod. Andeg., VI, p. 98–99, cu omisiunea unor formule diplomatice

¹ Corect: *irritare*

Nos, capitulum ecclesie Waradiensis, tenore presencium significamus quibus expedit universis, quod accedentes ad nostram presenciam Andreas dictus Fulo et Nicolaus, filius Andree, filii Zerye, item Nicolaus in puerili etate constitutus, filius Stephani dicti Zekul, hospites de Tokaÿ ab una parte, ex altera vero Dominicus, filius Jacobi nobilis de Keures, pro Nicolao, filio Alexandri de Rezege, cum procuratoriis litteris conventus monasterii sancti Stephani protomartiris de promontorio Waradiensis, dixerunt et coram nobis sunt confessi quod cum iidem hospites de Tokaÿ, in libera via procedentes, sexta feria proxima post festum beati Martini confessoris, cuius nunc preteriisset tercia revolutio annualis, bonis eorum extitissent per malefactores spoliati, a quibus tria stamina panni de popring, duo stamina grisei panni vlgariter zefer dicti, quatuor lodices et sex equi ablati extitissent, super quibus omnibus ablatis idem Nicolaus, filius Alexandri, et Stephanus litteratus, frater eiusdem, incusabantur et suspecti habebantur; tandem cum ipsi arbitrio proborum virorum predictam suspicionem commisissent, per eosdem probos viros taliter extitisset arbitratum, quod idem Nicolaus, defuncto predicto Stephano, fratre suo, duodecimo se nobilibus iuramentali deposicione se expurgare teneretur. Assignato igitur sibi termino, idem Nicolaus iurasset cum duodecim nobilibus ut debebat super eo videlicet, quod ipse et predictus Stephanus, frater suus, in ablacione predictorum bonorum et in commissione prelibati spoliis innocentes existerent penitus et immunes; quapropter prenomianti hospites de Tokaÿ supradictos Nicolaum et Stephanum, filios Alexandri, super premissis nocumentis testimonio presencium coram nobis reddiderunt per omnia expeditos.

Datum in festo beate Marie Magdalene, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo tercio.

Noi, capitlul bisericii de Oradea, prin cuprinsul celor de faşă facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că venind înaintea noastră Andrei zis Fulo şi Nicolae, fiul lui Andrei, fiul lui Zerye, de asemenea Nicolae, care se află în vîrsta copilăriei, fiul lui Ştefan zis Secuiul, oaspeţi din Tokaj, pe de o parte, iar pe de alta Dominic, fiul lui Iacob, nobil de Chereuşa, pentru Nicolae, fiul lui Alexandru de Resighea, cu scrisoarea de imputernicire a conventului mănăstirii sfîntului Ştefan întîiul mucenic din Dealul Orăzii, au spus şi au mărturisit în faşa noastră că acum trei ani, pe cînd mergeau acei oaspeţi din Tokaj pe drumul slobod, în vinerea de după sărbătoarea fericitului Martin mărturisitorul¹, au fost jefuiţi de <nişte> răufăcători de bunurile lor, din care le-au fost furate trei bucăţi de postav de Poperinghe, două bucăţi de postav sur, zis în limba obișnuită zefir, patru țoale și șase cai, fiind învinuiți și bănuți de toate acele furturi, acel Nicolae, fiul lui Alexandru, și fratele său Ștefan diacul; iar în urmă, cînd am încredințat sus-zisa bănuială judecății unor bărbați cinstiți, acei bărbați cinstiți au judecat în chipul acesta, ca acel Nicolae — murind sus-zisul său frate Ștefan — să fie dator să se dezvinovățească prin rostirea unui jurămint împreună cu unsprezece nobili. Așadar, statornicindu-se soroc, acel Nicolae a jurat, cu unsprezece nobili, așa cum era dator, adică asupra faptului că dînsul și sus-zisul său frate Ștefan ar fi cu totul

nevinovați și curați în ce privește furtul sus-ziselor bunuri și săvârșirea suspomenitului jaf, drept pentru care sus-numiții oaspeți din Tokaj au dezlegat cu totul înaintea noastră, prin mărturia celor de față pe sus-zișii Nicolae și Ștefan, fiii lui Alexandru, cu privire la pagubele arătate mai sus.

Dat în sărbătoarea fericitei Maria Magdalena, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

Arh. Naț. Magh. Dl. 98 576. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1353. Orig. perg., în stare puțin deteriorată, cu urme de pecete de închidere aplicată pe verso.

EDIȚII: *Károlyi*, I, p. 215–216.

¹ 12 noiembrie <1350>.

209

1353 iulie 27, Buda.

Nos, Lodovicus, dei gratia rex Hungarie, memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit universis quod nos, circumspectis fidelitatibus et fidelium serviciorum preclaris meritis magistri Jakch, fidelis aule nostre militis, nobis per eundem in cunctis nostris et regni nostri negociis iuxta sui status exigenciam, ab evo iuvenili, cum omni fidelitatis fervore, continue lateri nostro adherendo, sumpma sollicitudine et evigilanti cura exhibitis et impensis, ratione quorum, licet idem a nobis multo plura mereretur, ut tamen ipsius serviciis laudabilibus paulisper respondere videamur, ad quandam possessionem suam, item Georgii, Stephani, Ladyzlai et Andree, filiorum suorum, Kusal vocatam, in comitatu de Zonuk existentem, forum liberum singulis ebdomadis, singulis feriis quartis, perpetuo celebrandum duximus annuendo concedendum, sine tamen preiudicio aliorum fororum comprovincialium. Vos itaque, universos et quoslibet mercatores et alios forenses homines cum rebus mercimonialibus procedentes assecuramus et affidamus litteras nostras per presentes quatenus ad predictum forum liberum, in ipsa possessione iamdicti magistri Jakch et filiorum suorum, Kusal vocata, modo premissis ex nostra annuencia celebrari commissum, simul cum omnibus rebus vestris et mercibus secure veniatis et negociaciones vestras, in empcionibus scilicet et vendicionibus, libera exerceatis in eodem; peractisque inibi negociacionibus vestris ad alia loca, que tenditis, pacifice procedatis, salvis rebus et personis, sub nostra protectione et tutela speciali. Et hoc volumus in foris et locis publicis palam facere proclamari.

Datum Bude, sabbato proximo post festum beati Jacobi apostoli, anno domini M^o CCC^o L^{mo} tercio.

Noi, Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, prin cuprinsul scrisorii de față dăm de știre și facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că noi, ținând seamă de faptele de credință și de strălucitele merite ale credincioaselor slujbe aduse și făcute nouă de magistrul Jakch, credinciosul cavaler al curții noastre, cu toată căldura credinței, cu cea mai mare bunăvoință și cu neobosită grijă, stînd neconținut alături de noi încă din vîrsta tinereții, potrivit cerințelor stării sale, în toate treburile noastre și ale regatului nostru, deși pentru aceste <slujbe> el ar fi vrednic de

mult mai multe <răsplăți> din partea noastră, totuși, ca să se vadă că răspundem întrucîtva slujbelor sale vrednice de laudă, ne-am dat încuviințarea și am găsit cu cale să-i îngăduim ca pe o moșie a sa, precum și a fiilor săi Gheorghe, Ștefan, Ladislau și Andrei, numită Coșeiu aflătoare în comitatul Solnoc, să se țină pe veci târg slobod în fiecare săptămână, în fiecare miercuri, fără însă a aduce vreo pagubă altor târguri din acel ținut. Așadar, pe voi toți și pe oricare negustori și alți târguitori, care umblați cu mărfuri, vă încredințăm și ne chezășuim prin scrisoarea noastră de față că <puteți> veni fără grijă cu toate lucrurile și mărfurile voastre la sus-zisul târg slobod, care s-a îngăduit cu învoirea noastră să se țină pe moșia numită Coșeiu a sus-zisului magistru Jakch și a fiilor săi, după cum s-a arătat mai sus, și că <puteți> face în chip slobod negoțul nostru, adică cumpărăturile și vânzările la acel <târg>; iar după ce vă veți fi făcut acolo negustoriile voastre <puteți> pleca în chip pașnic spre alte locuri, spre care vă îndreptați, fără vătămarea lucrurilor voastre și a voastră înșivă, sub osebita noastră ocrotire și pază și aceasta voim să se vestească pe față în târguri și locuri obștești.

Dat la Buda, în sîmbăta de după sărbătoarea fericitului apostol Iacob, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Wesselényi din Jibou.
Transumpt în actul regelui Ludovic I, din 15 iulie 1365.

210 1353 august 31 (II. Kalendas Septembris, anno primo), Villeneuve-lès-Avignon.

Ludovic I, regele Ungariei, cere și obține de la papa Inocențiu al VI-lea aplicarea întocmai a măsurilor de strîngere a dijmelor bisericesti care au fost cedate regelui pe timp de 4 ani de către papa Clement al VI-lea.

Arh. Vat., Reg. Suppl. 26, fol. 76 v. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1353.
Orig. hîrtie.
REGESTE: *Bossányi*, II, p. 275—276, nr. 29.

211 1353 septembrie 1, Cîrța.

Nos, frater Marsilius, abbas in Kercz, totusque conventus ibidem ordinis Cysterciensis, Strigoniensis dyocesis, notum facimus universis tenorem presencium inspecturis quod honestus vir, dominus Cunradus, sacerdos et rector ecclesie in villa Nýcolai, ad nostram accedens presenciam propria in persona, quandam appellacionem in charta scriptam coram nobis legit in hec verba:

In nomine domini amen. Ego, Cunradus, sacerdos et rector ecclesie in villa Nýcolai, mea in persona coram vobis, religiosus viris, videlicet domino Marsilio abbate et fratribus de conventu claustris sancte Marie virginis in Kercz, dico et propono quod, cum ego ecclesiam videlicet sancti Nýcolai in villa Nýcolai iam multis diebus possederim pacifice et quiete, in quam non aliunde ascendendo, sed per verum hostium intrando, hoc est auctoritate domini Andree, dei et apostolica gratia episcopi Transilvani, confirmatus rite et rationabiliter, vel sui veri nuncii, videlicet magis-

tri Mychahelis¹, archidyaconi¹ de Doboca, qui quidem magister Mychahel¹, non frustratam auctoritatem, mediantibus literis ipsius domini episcopi, habebat, sed plenam auctoritatem citandi, interdicendi, excommunicandi, absolvendi, deponendi, instituendi, visitandi et excessus corrigendi, sicut in literis ipsius domini episcopi plenius continetur, nunc vero timeo me gravari per discretos viros, videlicet per dominum Petrum, plebanum de Appoldya et decanum in Kyzd, et dominum Johannem, plebanum de Dalya maiori. Qui quidem domini conantur quendam alium sacerdotem, nomine Johannem, in dictam meam ecclesiam locare et me omnino alienare propter quasdam literas mandati eiusdem domini episcopi, cum tamen idem Iohannes sacerdos secundum formam iuris exstitit amotus et alienatus ab ecclesia antedicta.

Item dico et propono quod idem dominus Johannes sacerdos propter suam rebellionem et contumaciam exstitit citatus, ammonitus, interdictus et excommunicatus per eundem magistrum Mychahalem¹ archydiaconum, auctoritatem ipsius domini episcopi habentem. Et quia non curabat interdictum seu excommunicationem sed medio tempore celebrabat missarum sollempnia¹ et post sententiam illatam, et propter hoc incidit in laquem irregularitatis. Item dico et propono quod, cum² idem Johannes sacerdos residentiam haberet in villa Nycolai, manifeste et publice vinum propinabat et thabernas¹ exercebat in sacra dote ecclesie. Item dico et propono quod predictus Iohannes sacerdos manifestus concubiniarius exstitit et coluntator³.

Item dico et propono quod ipse anno plus quam preterito per totam quadragesimam ab ecclesia illa se absentavit, propter suam avariciam alias recipiens confessionem, commissum sibi populum negligendo ita, quod medio tempore tres pueri sine sacramento baptismatis moriebantur. Item dico et propono quod sepe dictus Johannes, preter hos excessus notorios propositos et proponendos, iniusta et false exstitit confessus domino episcopo, pro quo iuste et debite fuit depositus et privatus officio prenotato.

Unde, propter huiusmodi excessus, dominus episcopus iussit eundem Johannem sacerdotem bina vice carceri mancipari. Idcirco, quia me sentio gravari iniuste et indebite, contra eundem dominum Petrum, plebanum de Appoldya et decanum de Kyzd, et dominum Johannem de Dalya maiori et contra predictum Johannem sacerdotem excipio et appello et iterum excipio et appello ad faciem seu sedem domini episcopi Andree Transsiluani, et apostolos peto et instanter peto et instantissime peto, et omnia predicta me offerens probaturum loco et tempore opportuno, absque tamen vicio diminucionis vel addicionis, subiiciens nichilominus me et omnia bona mea et ecclesiam meam proteccioni ipsius domini mei episcopi et sue sedis prenotate, terminum autem mee excepcionis seu appellacionis prefigo, a iure deputatum, ad sanctam congregacionem synodalem.

Justis igitur postulacionibus inclinati, presentem paginam, ad instanciam sepe dicti domini Cunradi, plebani in villa predicta Nycolai, nostrorum sigillorum, videlicet abbatis et conventus ante dicti, fecimus appensione muniri.

Datum in Kercz, anno domini M^o C^oC^oC^o LIII°, in die sancti Egidii abbatis et confessoris.

Noi, fratele Marsiliu, abatele de Cîrța și întreg conventul de acolo al ordinului cistercian din dieceza de Strigoniu, facem cunoscut tuturor celor ce vor vedea cuprinsul acestei <scrisori> că, înfățișându-se el însuși înaintea noastră, cinstitul bărbat domnul Conrad, preotul și parohul bisericii din Cloașterf, a citit în fața noastră un apel scris pe pergament avînd următorul cuprins:

În numele domnului, amin. Eu, Conrad, preot și paroh al bisericii din Cloașterf, spun și arăt eu însumi înaintea voastră a călugărilor și anume: domnul Marsiliu abatele și frații din conventul mănăstirii sfintei fecioare Maria din Cîrța, că eu după ce am stăpînit în pace și în liniște încă de multă vreme biserica, anume aceea a sfîntului Nicolae din Cloașterf, în care nu m-am ridicat pe altă cale, ci am intrat pe poarta cea dreaptă, adică întărit după rînduială și dreptate în temeiul autorității domnului Andrei, din mila lui Dumnezeu și din cea apostolică episcopul Transilvaniei, sau a trimisului său neîndoios, anume magistrul Mihail arhidiaconul de Dăbica — cărui magistrul Mihail nu i s-a retras împuternicirea <pe care o avea> în temeiul scrisorii acelui domn episcop, ci <avea> autoritatea deplină de a chema în judecată, a pune sub interdict, a afurisi, a dezlega, a caterisi, a orîndui, a vizita și a îndrepta greșelile așa cum se arată în scrisoarea acestui domn episcop — eu acum mă tem să nu fiu asuprit de chibzuții bărbați, anume de domnul Petru, paroh de Apold și decan de Saschiz, și de domnul Ioan, parohul de Daia Mare. Acești domni încearcă să pună un alt preot, numit Ioan, la zisa mea biserică și pe mine să mă înlătore cu totul sub cuvîntul unei porunci scrise a acestui domn episcop, deși acest preot Ioan a fost scos și înlăturat din biserica sus-zisă după rînduiala legii.

De asemenea spun și arăt că acest domn Ioan preotul a fost chemat <să se înfățișeze>, muștrat, pus sub interdict și afurisit de același magistrul Mihail, arhidiaconul, care avea autoritatea domnului episcop, pentru răzvrătirea și nesupunerea sa la judecată. Și fiindcă lui nu-i păsa de interdict sau afurisenie, ci în aceeași vreme slujea liturgiile și după rostirea osîndeii, el a căzut din pricina aceasta în lanțul abaterii de la canoane.

De asemenea spun și arăt că în timp ce acest Ioan preotul locuia în Cloașterf, vindea vin pe față și în vîzul tuturor și ținea circiumă în sfînta zestre a bisericii.

De asemenea, spun și arăt că sus-zisul Ioan preotul s-a dovedit <a fi> un preacurvar vădit și un calomniator.

De asemenea spun și arăt că acesta, acum mai bine de un an, a lipsit tot timpul postului de la acea biserică primind din lăcomie spovedanii în altă parte și neavînd grijă de poporul ce i s-a încredințat pînă într-atîta încît tocmai în acel timp au murit trei copii fără <a fi primit> taina botezului.

De asemenea spun și arăt că des pomenitul Ioan, pe lîngă păcatele vădite arătate și cele ce se vor mai arăta, s-a dovedit a fi adus mărturie strîmbă și mincinoasă <înaintea> domnului episcop, fapt pentru care pe bună dreptate și în chip cuvenit a fost caterisit și scos din slujba sus-pomenită. Din care pricină domnul episcop a poruncit ca acest Ioan preotul să fie în două rînduri întemnițat pentru aceste păcate.

De aceea, deoarece văd că sînt asuprit pe nedrept și în chip necuvenit, fac întîmpinare și apel împotriva acelui domn Petru, paroh de Apold

și decan de Saschiz, și a domnului Ioan din Daia Mare și împotriva sus-zisului Ioan preotul; și iarăși fac întâmpinare și apel înaintea sau la scaunul domnului episcop Andrei al Transilvaniei și cer scrisoare de înaintare a pricinii mai departe⁴ și o cer stăruitor, și o cer cât mai stăruitor, arătându-mă gata să dovedesc toate cele mai sus zise la locul și la timpul potrivit, fără a păcătui prin vreo știrbire <a celor arătate> ori prin vreun adaos, punându-mă totodată pe mine și toate bunurile mele și biserica mea sub ocrotirea stăpînului meu, a episcopului, și sub aceea a scaunului său pomenit, iar ca soroc, ce mi-l dă legea, pentru întâmpinarea sau apelul meu îl statornicesc la sfînta adunare sinodală.

Înduplecați așadar de dreptele sale cereri, la stăruința des pomenitului domn Conrad, parohul din sus-zisul Cloașterf, am pus să se întărească scrisoarea de față prin atîrnarea peceților noastre, adică ale abatelui și conventului sus-zis.

Dat la Cîrța, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei, în ziua sfîntului Egidiu, abatele și mărturisitorul.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădița 1, nr. 135. Fotocopie la Inst. de ist și arh. Cluj-Napoca/1353. Pe verso se află conceptul unui text din 1383, cu pete de umezeală.

Orig. perg., cele două peceți atîrnate cu o fișie de pergament, lipsesc.

EDIȚII: Szeredai, *Notitia*, 41; *Fejér*, IX/1, p. 797; *Ub.*, II, p. 100–101.

REGESTE: Beke, *Erd. kápt.*, nr. 135.

¹ Astfel în orig.

² Scris deasupra rîndului, de aceeași mină.

³ Probabil: *calumpniator*.

⁴ *apostolos peto* (e vorbă de scrisoarea prin care o instanță judiciară înainta alteia superioare o pricină spre a fi judecată).

212 1353 septembrie 2 (*quarto Nonas mensis Septembris*), <Székes- fehervár>.

Capitulul din Alba Regală, adeverește că Nicolae voievodul Transilvaniei și fratele său Leukus, comitele secuilor și de Brașov (<*Brasow*>), fiii răposatului magistru Laurențiu zis Tot¹, schimbă moșia lor numită Saag din comitatul Nitra, cu moșia Keztlen aflătoare în același comitat, a canonicului Ștefan din pomenitul capitlu și a lui Nicolae, fiii lui Emeric.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4382.

Orig. perg., cu pecete atîrnată de șnur de mătase verde.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 109–111.

¹ Slovacul. El e amintit în document și ca *Laurentius Sclavus*.

213 1353 septembrie 15, <Alba Iulia>.

Capitulum ecclesie Transsiluane, omnibus Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis, salutem in vero salutis amatore.

Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire quod Nicolaus, filius Johannis nobilis¹ de Nadas pro se, ac pro Laurencio fratre

suo uterino, cum litteris procuratoriis conventus ecclesie beate virginis de Clusmonostra, item pro Paulo, filio Georgii et Georgio, filio Dominici, filiis fratrum suorum, nomine procuratorio ab una parte, ab alia vero Georgio sacerdote, filio Anthonii similiter pro se ac Michaeli, fratre suo, coram nobis personaliter constitutis confessum extitit per eundem Nicolaum, filium Johannis pariter et relatum quod ipsi quartam partem possessionis² eorum Nadas vocate in comitatu de Clus existentis, videlicet incipiendo² a parte possessionis Mera a quodam arbore, que est in fine eiusdem ville Nadas usque ad rywłum³, que cadit in fluvium Nadas, cum quarta parte possessionis Bodoteleky ipsos contingenti, cum omnibus suis utilitatibus videlicet terris, aquis, silvis, pratis, feneto⁴ et aliis quibuslibet pertinentiis ad ipsas spectantium⁵ eisdem Georgio sacerdoti et Michaeli, filiis Anthonii, pro quarta filiali nobilis domine avie ipsorum Lilim vocate, relicte Johannis, filii Ezen, ipsam dominam in predictis possessionibus iure materno et secundum regni consuetudinem tamquam super quarta filiali in presencia discreti viri magistri Salamonis, archidiaconi de Torda, vicarii domini nostri episcopi, litem seu questionem movissent, dedissent, tradidissent et assignassent, ac idem Nicolaus, filius Johannis, in persona sua et fratrum suorum memoratorum dedit et tradidit coram nobis perpetuo et irrevocabiliter in filios filiorum tenendam, possidendam, pariter et habendam, totum ius et dominium predictarum particularum possessionum in prefatos Georgium sacerdotem et Michaeli tamquam veros dominos et legitimos possessores plene et integre transferendo. In cuius rei testimonium perpetuamque firmitatem presentes⁶ concessimus pendentis sigilli nostri munimine roboratas.

Datum in octavis festi Nativitatis virginis gloriose, anno domini Millesimo Tricentesimo Quinquagesimo tercio. Discretis viris Dominico preposito, Benedicto cantore, Lorando custode et Nicolao archidiacono de Clus, decano, ecclesie nostre⁷ existentibus.

Capitulul bisericii Transilvaniei tuturor celor ce cred în Hristos atît celor de faşă cît şi viitor care vor vedea prezenta scrisoare, salutare întru adevăratul prieten al mîntuirii.

Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoştinţa tuturor, că înfăţişîndu-se în persoană în faţa noastră Nicolae, fiul lui Ioan, nobilul de Nădăşelu, pentru sine, iar pentru Laurenţiu, fratele său bun, cu scrisorile de împuternicire ale conventului bisericii fericitei fecioare din Cluj-Mănăştur, asemenea tot ca împuternicit pentru Pavel, fiul lui Gheorghe, şi pentru Gheorghe, fiul lui Dominic, fiii fraţilor lor, pe de o parte, iar pe de altă parte Gheorghe preotul, fiul lui Anton, de asemenea pentru sine şi Mihail, fratele său, s-a mărturisit şi totodată ne-a spus că ei au dat, au predat şi au atribuit a patra parte a moşiei lor numită Nădăşelu aflătoare în comitatul Cluj şi anume începînd dinspre partea moşiei Mera, de la un anumit arbore, ce este la capătul aceluiaşi sat Nădăşelu pînă la riuleţul, ce se varsă în riul Nadăş, cu a patra parte a moşiei Bodoteleky ce-i priveşte pe ei, cu toate folosinţele ei, adică pămînturi, ape, păduri, livezi, fîneţe şi alte folosinţe de orice fel ce ţin de ele <le-au dat> numiţilor Gheorghe preotul şi lui Mihail, fiii lui Anton, pentru a patra parte ce i se cuvenea ca fiică nobilei doamne bunica lor Lilim numită, văduva lui Ioan, fiul lui Ezen, şi pe numita doamnă care,

după dreptul matern și după obiceiul regatului <avea drepturi> în sus-zisele moșii întocmai ca asupra sfertului cuvenit fiicei ei, au dat-o în judecată și au pîrît-o în fața distinsului bărbat magistrul Solomon, arhidiaconul de Turda, vicarul domnului nostru episcopul, și numitul Nicolae, fiul lui Ioan, în numele său și al pomeniților săi frați a dat și a predat în fața noastră ca să aibă, să țină și să stăpînească pe veci și nestrămutat din fii în fii tot dreptul și toată stăpînirea sus-ziselor bucăți de moșie, transferîndu-le pe deplin și în întregime asupra sus-zisilor preot Gheorghe și Mihail ca stăpîni adevărați și stăpînitori legiuîți. Spre mărturia și veșnica trăinicie a acestui lucru am dat <scrisoarea noastră> de față întărită cu puterea peceții noastre atîrnate.

Dat la octavele sărbătorii Nașterii slăvitei fecioare, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei, pe cînd erau chibzuîții bărbați: Dominic prepozit, Benedict cantor, Lórand custode și Nicolae arhidiaconul de Cojocna decan al bisericii noastre.

Arh. Naț. Magh. Dl. 27 136. Fotocopia la Inst. ist. și arh. Cluj-Napoca/1298.
Transumpt în actul lui Matei de Pálóc, judele curții regale, din 11 iunie 1431, Buda.

-
- ¹ Cuvînt repetat.
 - ² Scris deasupra rîndului de aceeași mîină.
 - ³ Astfel în text.
 - ⁴ Corect: *fenetis*.
 - ⁵ Corect: *spectantibus*.
 - ⁶ Lipsește: *litteras nostras*.
 - ⁷ Lipsește: *canonicis*.

214

1353 septembrie 25, Cojoena.

Nos magister Gallus, filius Pascha, comes de Kolus, Johannes, filius Dominici et Ladislaus dictus Chech, iudices nobilium de eodem, damus pro memoria quod cum Paulus, filius Gula, ad nostram personaliter accedens presentiam, nobis extitit protestatus quod Ladislaus, filius Thome nobilis vir de Sardu, partem suam portionariam in eadem possessione Sardu Paulo et Nicolao, filiis Johannes, filii Maynoldii pignori obligasset absque suo scitu, absque suo consensu et favore. Unde quia ipsa particula terre seu possessio de sua possessione sit excepta et abscisa et etiam commetaneus suus sit, ideo idem Paulus, filius Gula coram nobis eundem Ladizlaum, filium Thome prohibuit a pignoratione, venditione dicte parte¹ terre et eodem Paulum et Johannem ab occupatione ipsius terre et quovis colore se intromissione; super quo Paulus, filius Gula, litteras nostras prohibitionales a nobis petiit emanari, quas nos eidem concessimus communi iustitia suadennte.

Datum in Kolus, quarta feria proxima ante festum beatorum Cozme et Damiani martyrum, anno domini M. CCC. quinquagesimo tertio.

<Pe verso de aceeași mîină:> Pro Paulo filio Gula contra Ladizlaum filium Thome nobilem de Sardu prohibitionales a pignoratione partis sue et Paulum ac Nicolaum filios Johannis ab occupatione.

Noi magistrul Gall, fiul lui Pascha, comite de Cluj, Ioan, fiul lui Dominic, și Ladislau zis Chech, juzii nobililor din acel loc, dăm de știre că înfățișîndu-se însuși înaintea noastră Pavel, fiul lui Gula, a făcut

întâmpinare precum că Ladislau, fiul lui Toma, bărbat nobil din Șardu, a zălogit partea sa din acea moșie Șardu lui Pavel și Nicolae, fiii lui Ioan, fiul lui Maynold, fără știrea, învoirea și încuviințarea sa. Drept aceea, intrucît numita bucată de pămînt sau moșie este luată și tăiată din moșia sa și <Ladislau> este chiar megieșul său, de aceea numitul Pavel, fiul lui Gula, a oprit în fața noastră pe zisul Ladislau, fiul lui Toma, de la zălogirea <sau> vinderea numitei părți de pămînt, iar pe pomeniții Pavel și Ioan de la intrarea pe acel pămînt și luarea lui în stăpînire sub orice cuvînt. Drept aceea, Pavel, fiul lui Gula, a cerut să i se dea din partea noastră o scrisoare de opreliște, pe care i-am dat-o, potrivit dreptului obștesc.

Dat la Cojocna în miercură dinaintea sărbătorii fericiților mucenici Cosma și Damian, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

<Pe verso de aceeași mină:> Scrisoare de opreliște pentru Pavel, fiul lui Gula, împotriva lui Ladislau, fiul lui Toma, nobil de Șardu, <oprin-du-1> de la zălogirea părții sale și împotriva lui Pavel și Nicolae <oprin-du-1> de la luarea ei în stăpînire.

Arh. Naț. Magh. Dl. (Arh. fam. Teleki din Tîrgu Mureș.)

Orig. hîrtie, cu urme a trei peceti de ceară aplicată pe verso; pe pecetea inelară dinspre dreapta se află imaginea unei păsări cu privirea spre stînga, fiind probabil a lui Ladislau zis Chech.

EDIȚII: *Teleki*, I, p. 96—97.

¹ Corect: *particule*.

215 1353 octombrie 3 (*quinta feria proxima post festum beati Michaelis archangeli*), **Moftin.**

Iacob zis de Erdel, vicecomitele și juzii nobililor din comitatul Satu Mare adevăresc că au trimis pe Avram de Vaya și pe Grigore de Popus, în fața cărora Ștefan de Nagysemjén a oprit pe toți vecinii și megieșii și îndeosebi pe Lorand, Bricciu și Ioan din familia Cantor, fiii lui Nicolae, de la folosirea nedreaptă a moșiei sale Radalph.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Kállay, nr. 1 046.

Orig. hîrtie, cu o pecete întreagă și cu fragmente a două peceti de închidere aplicate pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 115—116.

REGESTE: *Kállay*, II, p. 19, nr. 1 113.

216 1353 octombrie 3 (*quinta feria proxima ante octavas beati Michaelis archangeli*), **(Moftin.)**

Magistrul Iacob zis de Erdel, vicecomitele și cei patru juzi ai nobililor din comitatul Satu Mare adevăresc că Ladislau și Ioan, fiii lui Toma de Byr, au oprit pe vecinii și megieșii satelor lor numite Paznan și Philep, de la folosirea nedreaptă a acelor moșii.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Kállay, nr. 1 041.

Orig. hîrtie, cu fragmentele a trei peceti de închidere, aplicate pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 116—117.

REGESTE: *Kállay*, II, p. 19, nr. 1 112.

217 **1353 octombrie 6** (*II. Nonas Octobris, anno primo*), **Avignon.**

Papa Inocențiu al VI-lea cere lui Ludovic I, regele Ungariei, să ia măsuri ca Vilhelm, cardinal diacon al bisericii Sfânta Maria în Cosmedin, să poată intra în stăpînirea arhidiaconatului de Alba Iulia, (*Albensis*) deoarece este împiedicat de către Andrei, episcopul Transilvaniei, și de Toma, fost canonic custode de Alba Iulia.

Arh. Vat., Reg. Vat. 244 A., fol. 178 r. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1353.

Orig. hîrtie.

EDIȚII: Theiner, *Mon. Hist. Hung.*, II, p. 5–6, nr. 11.

REGESTE *Tört. Tár*, 1895, p. 64, nr. 123.

218 **1353 octombrie 8, Moftin**

Magistrul Iacob zis de Țerdel, vicecomitele și cei patru juzi ai nobililor din comitatul Satu Mare adevăresc că în adunarea obștească ținută în prezența magistrului Iacob, fiul lui Petru de Valea lui Mihai, omul regelui și a trimisului capitlului din Oradea, nobilii din Nagysemjén au oprit pe toți vecinii de la folosirea moșiei lor Philuph.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Kállay, nr. 1 043.

Orig. hîrtie, cu fragmentele a trei peceti de închidere aplicate pe verso.

REGESTE: *Kállay*, II, p. 20, nr. 1 114.

219 **1353 <octombrie 8, Moftin>.**

Magistrul Iacob zis de Țerdel, vicecomitele și cei patru juzi ai nobililor din comitatul Satu Mare adevăresc că în adunarea obștească ținută în prezența <lui Iacob>¹, fiul lui Petru de Valea lui Mihai, omul regelui și a trimisului capitlului din Oradea, Ștefan, fiul lui Ștefan de Nagysemjén, a oprit pe toți vecinii de la folosirea moșiilor sale Philup și Radalph.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arhiva fam. Kállay, nr. 1042.

Orig. hîrtie ruptă; cu urmele a două peceti de închidere, aplicate pe verso.

REGESTE: *Kállay*, II, p. 20, nr. 1 115.

¹ În registul maghiar, desigur greșit: Ioan (cf. doc. precedent).

220 **1353 octombrie 10, Csenger.**

Magistrul Gheorghe, fiul lui Grigore de Rozsály, vicecomitele și cei patru juzi ai nobililor din comitatul Satu Mare în urma poruncii regelui Ludovic I, din 23 septembrie 1353, pentru Mihail, fiul lui Gheorghe de Sanislău, trimite înaintea regelui, pentru octavele Tuturor sfinților¹, procesul

pe care l-a pornit Ioan, fiul lui Pavel de Ciomocoș (Chumakaz) zis și de Reches, împotriva celui Mihail.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Kállay, nr. 1 358.

Copie simplă din secolul al XVIII-lea.

REGESTE: Kállay, II, p. 20, nr. 1 117.

¹ 8 noiembrie.

221

1353 octombrie 13, Buda.

Nos, Nicolaus, regni Hungarie palatinus et iudex Comanorum, damus pro memoria quod instrumentalem exhibicionem quam magister Johannes, filius Ladislai de Warada ut actor pro quo Petrus dictus Zeuke, famulus suus, cum nostris litteris procuratoriis astitit contra Stephanum, filium Ladislai dicti Adas de Pyriske personaliter comparentem, ut in causam attractum, iuxta continenciam priorum litterarum nostrarum in octavis festi beati Mychaelis archangeli in facto possessionis Pette vocate facere et ante exhibicionem earundem idem magister Johannes duas partes unius iudicii regalis quoad nostram porcionem iudiciariam deponere tenebatur coram nobis volentibus partibus et petentibus ad octavas festi beati Georgii martyris nunc venturas statu in eodem duximus prorogandam.

Datum Bude, octavo die termini prenotati, anno domini M^o CCC^{mo} quinquagesimo tercio.

⟨*Sub text* : ⟩ Pro Johanne, filio Ladislai Nicolaus, filius Dyonisii, Stephanus, filius Ladislai personaliter ad quindenas.

⟨*Pe verso* : ⟩ Pro magistro Johanne, filio Ladislai de Warada contra Stephanum, filium Ladislai dicti Adas ad octavas festi beati Georgii martyris, prorogatoria.

Noi, Nicolae, palatinul regatului Ungariei și jude al cumanilor, dăm de știre că din voința și la cererea părților am hotărât să amânăm în aceeași stare, pentru octavele acum viitoare ale sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe¹, înfățișarea de acte pe care trebuia potrivit cuprinsului scrisorii noastre de mai înainte s-o facă înaintea noastră la octavele sărbătorii fericitului arhanghel Mihail² magistrul Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, ca pîrîș — în numele căruia s-a înfățișat Petru zis Zeuke, slujitorul său, cu scrisoarea noastră de imputernicire — împotriva lui Ștefan, fiul lui Ladislau zis Adas de Pelișor, înfățișat el însuși ca pîrîș, cu privire la moșia numită Petea și ⟨cînd⟩ înainte de înfățișarea acelor ⟨acte⟩ acel magistrul Ioan trebuia să depună două părți dintr-o amendă regească, drept partea noastră ce ni se cuvine ca judecător.

Dat la Buda, în a opta zi după sorocul de mai sus, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

⟨*Sub text* : ⟩ Pentru Ioan, fiul lui Ladislau, Nicolae, fiul lui Dionisie, Ștefan, fiul lui Ladislau, el însuși, la a cincisprezecea zi.

⟨*Pe verso* : ⟩ Scrisoare de amînare pentru magistrul Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, împotriva lui Ștefan, fiul lui Ladislau zis Adas, la octavele sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe.

¹ 1 mai <1354>.
² 6 octombrie <1353>.

222 **1353 octombrie 14** (*die XIV. Octobris, anno primo*), **Avignon.**

Toma, episcopul de Cenad, a dispus să se plătească, prin intermediul lui Corrad, arhidiaconul de Nitra, pentru camera papală, suma de douăzeci de florini de aur.

Arh. Vat., Reg. Aven. 122, fol. 346 r. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1351.
Orig. hîrtie.
EDIȚII: *Tört. Társ.*, 1895, p. 64—65, nr. 124.

223 **1353 octombrie 15, Buda.**

Nos, Nicolaus, regni Hungarie palatinus et iudex Comanorum damus pro memoria quod instrumentalem exhibicionem quam Paulus, filius Petri dicti Zonga de Vetes personaliter astans contra magistros Johannem, filium Ladislai de Varda pro quo Nicolaus, filius Dyonisii cum procuratoriis litteris nostris, item Thomam filium Pauli de Wosuar et alterum Thomam ac Philipum¹, filios Johannis de Chornauada necnon Ladislaum, filium Johannis de Lazar personaliter astantes iuxta continenciam priorum litterarumstrarum in octavis festi beati Michaelis archangeli super factis possessionum Kereztur et Kukenusd vocatarum facere tenebantur coram nobis, partibus volentibus et petentibus ad octavas festi beati Georgii martyris nunc venturas statu in eodem duximus prorogandam si partes medio tempore non poterunt concordare.

Datum Bude, decimo die termini prenotati, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} tercio.

<*Sub text*:> idem cum Lelez

<*Pe verso*:> Pro magistro Johanne, filio Ladislai de Varda et Thoma filio Pauli de Wasuar ac aliis contra magistrum Paulum, filium Petri dicti Zonga, ad octavas festi beati Georgii martiris, prorogatoria.

Noi, Nicolae, palatinul regatului Ungariei și judele cumaniilor, dăm de știre că la dorința și cererea părților am hotărît să amînăm, în aceeași stare, la octavele viitoare ale sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe², înfățișarea actelor pe care, potrivit cuprinsului unei scrisori a noastre de mai înainte, trebuia s-o facă la octavele sărbătorii fericitului arhanghel Mihail³, Pavel, fiul lui Petru, zis Zonga de Vetis, înfățișat el însuși de față, cu privire la moșiile numite Kereztur și Porumbesti, împotriva magiștrilor Ioan, fiul lui Ladislau de Varda, pentru care <s-a înfățișat> Nicolae, fiul lui Dionisie, cu scrisoarea noastră de îputernicire, și de asemenea împo-

triva lui Toma, fiul lui Pavel de Oșvarău, și a celui alt Toma cît și împotriva lui Filip, fiii lui Ioan de Chornavada, precum și a lui Ladislau, fiul lui Ioan de Lazuri, care erau de față înșiși — dacă părțile nu se vor putea înțelege între timp.

Dat la Buda, în a zecea zi după sorocul mai sus însemnat în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

〈*Sub text* :〉 Același cu 〈scrisoare de împuternicire de la conventul din〉 Lelez.

〈*Pe verso* :〉 Scrisoare de amînare la octavele sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe², pentru magistrul Ioan, fiul lui Ladislau de Varda, și Toma, fiul lui Pavel de Oșvarău, precum și 〈pentru〉 alții, împotriva magistrului Pavel, fiul lui Petru zis Zonga.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. Zichy, 1 b. 231.

Orig. hirtie, cu fragmentele unei peceti inelare aplicate pe plicatură.

EDIȚII: *Zichy*, II, p. 545—546.

¹ Corect: *Philippum*.

² 1 mai 1354.

³ 6 octombrie.

224 1353 octombrie 31 (*II. Kalendas Novembris, anno primo*), Avignon.

Ludovic I, regele Ungariei, cere și obține de la papa Inocențiu al VI-lea ca fratele Nicolae, din ordinul eremiților sfîntului Augustin, din dieceza de Oradea, lector la universitatea din Paris, să ajute pe episcopul de Nitra la acțiunea de creștinare a păgînilor, ereticilor și schismaticilor din regatul Ungariei.

Arh. Vat., Reg. Suppl. 26, fol. 124 r.

Orig. hirtie.

REGESTE: *Bossányi*, II, p. 277—278, nr. 32.

225 1353 noiembrie 4 (*secundo Nonas mensis Novembris*), 〈Vesprim〉.

Capitulul bisericii din Vesprim adeverește că venind în fața lui Ioan și Benedict, fii lui Pavel, fiul lui Heym pentru ei și pentru Nicolae, Petru și Blasiu, frații lor, pe de o parte, iar pe de alta Nicolae, fiul lui Gheorghe, tot de Heym, pentru ei și pentru frații și rudele lor s-au înțeles între ei în privința împărțirii moșiilor lor aflate în mai multe comitate din Ungaria precum și moșiile Remetea-Pogănici (*Remete*) *Harumprede*, Iezeriș (*Egrus*), *Ozyuayg*, *Bogran*, *Zeurind*, *Mocyoz*, precum și alte părți de moșie, mai ales cele din apropierea locului Pădureni (*Erdeuhath*) din comitatele Timiș și Caraș.

Arh. Naț. Magh., Dl., Arh. fam. Koltai Vidos din Mihályfa.

Transumpt în actul de judecată al lui Ștefan Zapolya, palatinul Ungariei, din 1493.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 130—132.

Viris discretis et honestis dominis et amicis suis, honorabili capitulo ecclesie Transsilvane, Stephanus, vicewayuoda Transsilvanus, debite amicitie et honoris continuum incrementum.

Dicit nobis magister Thomas, filius Dionisii de Regun quod magister Jacobus, filius Vyd, castellanus de Chycho, unacum universis olachÿs¹ ad eundem² castrum pertinentibus, pridem ad possessiones suas, videlicet ad Kuzarwar et Kerew vocatas potencialiter eundo, desolasset et devastasset easdem et quosdam ex iobagionibus suis, viros scilicet et mulieres, letaliter vulnerando captivasset et captos ad dictum castrum Chÿcho deduxisset, culpis ipsorum nullis requirentibus.

Super quo discretionis vestre amicitiam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Nicolaus, filius Andree de Thewk, vel Thomas aut Ladislaus, filii Raphaelis de Kend, sive Myke, filius Nicolai, aliis absentibus, homo noster, ab omnibus quibus decet et licet diligenter investigando, sciat et inquirat omnimodam veritatem de premissis. Et post hec seriem, quando vobis veritas premissorum constiterit, nobis amicabiliter rescribatis.

Datum in Sancto Emerico, feria quarta proxima post festum Omnium sanctorum, anno domini M^{mo} CCC^{mo} L^{mo} tertio.

Chibzuiților bărbați și cinstiților săi domni și prieteni din vrednicul de cinstire capîtlu al bisericii Transilvaniei, Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, spor neîncetat al prieteniei și cinstei cuvenite.

Ne spune nouă magistrul Toma, fiul lui Dionisie de Reghin, că magistrul Iacob, fiul lui Vyd, castelanul de Ciceu, ducîndu-se cu silnicie acum cîtva timp, împreună cu toți românii ce țin de acea cetate, la moșiile lui numite Cuzdrioara și Chireu, le-a pustiit și prădat și, după ce a rănit cumplit pe niște iobagi de ai săi, bărbați și femei, i-a prins și, așa prinși, i-a dus la pomenita cetate Ciceu, fără ca ei să fi fost vinovați cu nimic.

Drept aceea așadar, prin <scrisoarea> de față cerem stăruitor chibzuitei voastre prietenii să trimiteti spre mărturie omul vostru vrednic de crezare, în fața căruia omul nostru, Nicolae, fiul lui Andrei de Tiocu, sau Toma ori Ladislau, fiii lui Rafael de Chendru, sau, în lipsa acestora, Myke, fiul lui Nicolae, cercetînd cu luare aminte pe toți cei ce se cade și se poate, să întrebe și să afle adevărul întreg cu privire la cele de mai sus. Iar după aceasta, cînd veți fi aflat adevărul despre cele de mai sus, să aveți bunătatea să ni-l scrieți.

Dat la Sîntimbru, în miercurea de după sărbătoarea Tuturor sfinților, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Bánffy, (B.C.U. 73).

Transumpt în actul capîtlului de Alba Iulia, din 29 noiembrie 1353, nr. 230.

EDIȚII: *Bánffy*, I, p. 195–196.

¹ Astfel în text.

² Corect: *idem*.

227 **1353 noiembrie 18** (*quarto decimo Kalendas mensis Decembris*).

Ludovic I, regele Ungariei, la rugămintea lui Nicolae, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, și a lui Leukus, mare stolnic și mare paharnic, transcrie actul său de danie din 23 noiembrie 1352, nr. 155 privind donația unor moșii.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 319.

Orig. perg., cu două peceti atârinate; una de șnur de mătase de culoare roșie și lila; cealaltă, aparținătoare clauzei de reîntărire din 28 decembrie 1364, este atârnată de șnur de mătase de culoare roșie.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 136–138.

228 **1353 noiembrie 18** (*quarto decimo Kalendas mensis Decembris*).

Ludovic I, regele Ungariei, la rugămintea lui Nicolae, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, și a lui Leukus, mare stolnic și mare paharnic, transcrie actul capitlului de Nitra, din 24 ianuarie 1353, privind punerea lor în stăpînirea mai multor moșii, precum și actul din 17 mai 1353, prin care le acordă un drept de vamă.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 089.

Orig. perg., cu două peceti atârinate; prima de șnur de mătase de culoare roșie și lila; clauza din 28 decembrie 1364, a aceluiși rege, este prevăzută cu a doua pecete atârnată de șnur de mătase de culoare roz.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 133–136.

229 **1353 noiembrie 27** (*feria quarta proxima post festum beate Katherine virginis et martyris*), <Pécsvárad>.

Capitulul bisericii din Pécsvárad raportează regelui Ludovic I, repunerea călugărițelor din Insula Iepurilor în stăpînirea moșiei numite Benchench. Omul regelui: Paul de Dăbica (*de Doboka*).

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 400.

Orig. hîrtie, cu fragmente de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 138.

230 **1353 noiembrie 29**, <Alba Iulia>.

Nobili viro et honesto Stephano, vicewayuode Transsilvano, amico suo honorando, capitulum ecclesie eiusdem partis Transsilvane, amicitiam paratam omni cum honore.

Litteras vestre amicitie honore quo decuit recepimus in hec verba: <Urmează actul lui Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, din 6 noiembrie 1353, nr. 226>. Nos enim petitionibus vestre amicitie annuentes, una cum eodem Nicolao, filio Andree, homine vestro, nostrum hominem, videlicet Benedictum, rectorem ecclesie de Deesacna, duximus ad premissa exequenda transmittendum;

Qui demum ad nos reversi, nobis concorditer retulerunt quod ipsi, secunda feria et aliis diebus sequentibus ante festum beate Elyzabeth, in

duobus comitatibus, scilicet in Doboka et Zonuk, pariter procedentes, a nobilibus et ignobilibus, vicinis et commetaneis, iudicibus nobilium, sacerdotibus, clericis et aliis hominibus communibus, super premissis diligenti inquisitione prehabita, talem comperissent veritatem, quod Jacobus, filius Wyd, castellanus de Chycho, Olachos suos et kenezjos, videlicet Petrum, filium Mychaelis, Jula, Iwan, filium Brerer, Wayk, Frath et Iwan Longum ac alios homines communes, ad ipsum castrum Chycho pertinentes, ad possessiones ipsius magistri Thome, filii Dyonisii, Kuzarwar et Kerew vocatas, personaliter destinasset ac ipsas penitus fecisset desolari et devastari, quinquaginta pecora ac ducenta animalia parva, videlicet porcos et oves, abstuli et depelli, multos viros et mulieres letaliter vulnerando, vestibus spoliari et denudari, ac unum iobagionem ipsius magistri Thome, Petrum, filium Dominici, interfecissent, quem interfectum fide vidissent oculata; unum iobagionem suum, Gregorium nomine, captum ad predictum castrum Chycho deduxissent et adhuc eundem in eodem castro detinerent.

Et omnia ista premissa, lite pendente inter prefatum magistrum Thomam, filium Dyonisii, ac prefatos magistrum Jacobum, filium Wyd, necnon kenezios et Olachos suos supranominatos, illata et perpetrata extitissent.

Datum in vigilia beati Andree apostoli anno prenotato.

〈*Pe verso* :〉 Nobilii viro et honesto Stephano, vicewayuode Transilvano, pro magistro Thoma, filio Dyonisii de Regun, contra Jacobum, filium Vyd, castellanum de Chycho, inquisitoria.

Nobilului și cinstului bărbat Ștefan, vicevoievodului Transilvaniei, prietenului său vrednic de cinstire, capitlul bisericii din aceleași părți ale Transilvaniei, cu toată prietenia și cinstea.

Am primit cu cinstea ce s-a convenit scrisoarea prieteniei voastre avînd acest cuprins : 〈*Urmează actul lui Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, din 6 noiembrie 1353 nr. 226.*〉 Iar noi, încuviințînd cererile prieteniei voastre, am hotărît să trimitem dimpreună cu acel Nicolae, fiul lui Andrei, omul vostru, pe omul nostru, anume pe Benedict, preotul bisericii din Ocna Dejului, spre împlinirea celor de mai sus.

Aceștia, întorcîndu-se apoi la noi, ne-au arătat într-un glas că ei, în luna și în zilele următoare dinaintea sărbătorii fericitei Elisabeta¹, mergînd împreună în două comitate, anume în Dăbîca și Solnoc, și făcînd o stăruitoare cercetare la nobili și nenobili, vecini și megieși, juzi al nobililor, preoți, clerici și alți oameni de rînd cu privire la cele de mai sus, au aflat adevărul acesta : că Iacob, fiul lui Wyd, castelanul de Ciceu, a trimis el însuși pe românii și pe cnezii săi, anume pe Petru, fiul lui Mihail, Jula, Ioan, fiul lui Brerer, Voicu, Frath și Ioan cel Lung și pe ceilalți oameni de rînd ce țin de pomenita cetate Ciceu, la moșiile pomenitului magistrul Toma, fiul lui Dionisie, numite Cuzdrioara și Chireu și a pus să fie pustiite și prădate cu totul <și> să ridice și să ducă cincizeci de vite și două sute de animale mici, anume porci și oi <și> răbind cumplit mulți bărbați și femei a pus de i-au despuiat și prădat de haine și l-au omorît pe iobagul acelui magistrul Toma, pe Petru, fiul lui Dominic, pe care l-au văzut ucis cu ochii lor, iar pe un iobag al său numit Grigore l-au dus prins la sus-zisa cetate Ciceu și pînă acum îl țin încă în acea cetate.

Și toate acestea de mai sus au fost făcute și săvârșite în timp ce o pricină era pe cale de judecată între sus-zisul magistrul Toma, fiul lui Dionisie, și sus-zisii magistrul Iacob, fiul lui Wyd, precum și cnezii și românii săi mai sus-numiți.

Dat în ajunul <sărbătorii> fericitului apostol Andrei, în anul mai sus arătat.

<Pe verso:> Nobilului și cinstului bărbat Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, scrisoare de cercetare pentru magistrul Toma, fiul lui Dionisie de Reghin, împotriva lui Iacob, fiul lui Wyd, castelanul de Ciceu.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Bánffy, fasc. R nr. 30 (B.C.U. 73).

Orig. hîrtie, cu fragmente de pecete rotundă de închidere din ceară de culoare deschisă, aplicată pe verso.

EDIȚII: *Bánffy*, I, p. 196–197.

REGESTE: *Documenta Valachorum*, p. 129, nr. 91.

¹ 18 noiembrie.

231

1353 decembrie 7, <Cluj-Mănăstur>.

Nobili viro et honesto Stephano, vicevoiuode Transilvano, conventus monasterii beate Marie virginis de Colosmonostra, orationes in domino pro vestra vita pariter et salute.

Noveritis nos literas vestre nobilitatis honore, quo decuit, recepisse in hec verba: <Urmează actul lui Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, din 15 iulie 1353, *Sintimbru*, nr. 206.>

Nos igitur iustis et legitimis petitionibus vestris annuentes ut tene-mur, unacum Andrea comite, filio Stephani, homine vestro predicto, nos-trum misimus hominem, fratrem Ladislaum sacerdotem de medio nostri ad premissa exequenda;

Qui demum ad nos reversi et per nos diligenter requisiti, taliter nobis concorditer retulerunt quod ipsi<...>¹, vicinis et commetaneis possessionis videlicet Nagyfalú et Decse convocatis et presentibus, ipsi magistri Thomaset Nicolaus², castellani de Baluanyos, quasdam particulas terre pertinentes ad possessiones nobilium de Nagyfalú et Decse, quas ipsi tempore ipso-rum occupassent, videlicet ad Nagyfalú restituissent. Cuius processus mete et signa metarum vadunt sic: per unam sylvam Hozzu-Bik vocatam et per ipsam tendunt ad montem, ad unam metam antiquam iuxta verum cursum ipsius mete ad unam arborem quercus vocatam, et inde tendit ad aliam arborem quercus crematam, et inde tendit ad cursum rivuli ad unum monticulum.

Item pertinentes ad possessionem Decse vadunt sic: a parte castrî Baluanyos <versus possessionem>³ Molon ad unum caput et inde ad unum monticulum Berch vocatum, et inde tendit ad caput rivuli Daroczpaták; et inde vadit per cursum ipsius rivuli versus septemtrionem, et inde vadit per planam terram versus Decse, et ad finem unius montis ad alium montem, Berch vocatum et ibidem finitur. Item aliam particulam terre Stephani vocatum noluissent resignare, sed hoc affirmassent, quod ipsa terra ipsorum nobilium esset, sed quia alii ipsorum antecessores occu-passent, resignare easdem minime debuissent.

Datum festo⁴ proximo post festum beati Nicolai confessoris, anno domini ut supra.

Quas quidem vero terras iuxta mandatum vestre nobilitatis iterum eisdem assignassent.

Nobilului și cinstitutului bărbat Ștefan, vicevoievod al Transilvaniei, conventul mănăstirii fericitei fecioare Maria din Cluj-Mănăstur, rugăciuni către domnul pentru viața precum și mîntuirea voastră.

Aflați că am primit cu cinstea cuvenită scrisoarea mării voastre avînd acest cuprins: <Urmează actul lui Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, din 15 iulie 1353, nr. 206>.

Drept aceea noi, împlinind, precum sîntem datori, dreptele și legiuitele voastre cereri, am trimis împreună cu comitele Andrei, fiul lui Ștefan, sus-zisul om al vostru, pe omul nostru, fratele Ladislau, preot din mijlocul nostru, spre îndeplinirea celor de mai sus.

Iar aceștia întorcîndu-se apoi la noi și întrebați de noi cu luare aminte ne-au spus într-un glas astfel, că fiind chemați și fiind de față vecinii și megieșii moșiilor, anume Nușfalău și Dicea, castelanii de Unguraș au înapoiat acelor magiștri Toma și Nicolae, adică <satului> Nușfalău, niște bucăți de pămînt ce țin de moșiile nobililor de Nușfalău și Dicea, pe care le cotropiseră la vremea lor. Iar mersul hotarelor și semnelor de hotar ale acestora urmează astfel: <Începe> într-o pădure numită Făgetul Lung și prin ea se îndreaptă către un deal, spre un semn vechi de hotar <și> după mersul neîndoios al acelu hotar <ajunge> la un copac numit stejar și de aci merge spre un alt stejar ars și apoi se îndreaptă către albia unui pîrîu, spre un muncel.

De asemenea <locurile> ce țin de moșia Dicea urmează astfel: la un capăt dinspre cetatea Unguraș <înspre moșia> Mălin și de acolo la un muncel numit creastă, și apoi se îndreaptă spre capătul pîrîului Pîrîul Dorolului; de aci merge prin albia acelu pîrîu către miazănoapte și apoi merge pe pămînt șes către Dicea și spre capătul unui deal, pînă la alt deal numit creastă și acolo se sfîrșește. Iar o altă bucată de pămînt, numită a lui Ștefan, n-au voit s-o înapoieze, ci au spus așa: că pămîntul acela este al acelor nobili, dar fiindcă l-au luat în stăpînire alți înaintași ai lor, ei nu sînt de loc datori să-l înapoieze.

Dat în simbăta de după sărbătoarea fericitului Nicolae mărturisor, în anul domnului de mai sus.

Acele pămînturi, după porunca mării voastre, de asemenea le-au statornicit lor.

Bibl. Univ. Budapesta, Colecția Cornides, tom. II, p. 68—69.

Copie din secolul al XVIII-lea.

EDIȚII: *Fejér*, IX. 2, p. 295—297.

REGESTE: *Șincai, Hronica Românilor*, I, p. 489—490.

¹ La *Fejér* s-a omis o frază.

² Corect: *ipsis magistris Thome et Nicolao*.

³ În textul publicat lipsește; întregire probabilă.

⁴ Astfel în text, în loc de *sabbato*.

232 1353 decembrie 9 (*V. Idus Decembris, anno primo*), Avignon.

Elisabeta, regina Ungariei, cere și obține de la papa Inocențiu al VI-lea aprobarea ca Petru, fiul lui Dumitru, canonic de Agria și de Arad (*Orodiensi*) să schimbe arhidiaconatul de Zemplin, pe care l-a ocupat după moartea lui

Ioan, fiul lui Dumitru, cu arhidiaconatul de Pîncota (*Pankata*), din dieceza Cénadului.

Arh. Vat., Reg. Suppl. 26, fol. 145 r.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Bossányi*, II, p. 280—281, nr. 36.

233

1353 decembrie 13, <Alba Iulia>.

Capitulum ecclesie Transsiluane omnibus Christi fidelibus, presentibus et futuris, presens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore.

Quoniam memorie novercatur oblitio et, ne temporaliter acta a memoria succedentium simul cum labenti tempore elabentur¹, provida hominum sagacitas² adinvenit series gestarum rerum scripti patrocínio communiri pro rei memoria sempiterna.

Proinde ad universorum presentium et futurorum notitiam harum serie volumus pervenire quod, Mannus, filio Johannis, nobili de Kallyan, pro se et pro Bartholomeo, fratre suo uterino, cum procuratoriis literis conventus monasterii beate virginis de Clusmonustra, necnon Iacobo, filio suo, ab una, magistro vero Rymario, notario civitatis de Cluswar, pro universis civibus et hospitibus de eadem civitate Cluswar, parte altera, coram nobis personaliter constitutis, confessum existit per eundem Mannus, filium Johannis, pariter et relatum ministerio vive vocis quod ipsi, quadam necessitate inevitabili prepediente, quandam possessionem eorum Vndotelek, alio nomine Tarchahaza vocatam, in comitatu de Clus iuxta fluvium Zomus existentem, cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, videlicet terris arabilibus, fenetis, pratis, aquis, locis molendini et aliis quibuslibet ad ipsam possessionem spectantibus, que nunc sunt et in futurum esse poterunt, eisdem civibus et hospitibus de dicta civitate Cluswar pro centum marcis, marcam quamlibet cum octuaginta grossis computando, plene solutis et receptis ab eisdem, vendidissent, dedissent et tradidissent, ac idem Mannus in sua et ipsius Bartholomei fratris ac Jacobi, filii sui, personis vendidit, dedit, tradidit coram nobis perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam, nullum ius nullumque dominium proprietarium sibi et eorum posteris in eadem possessione Vndotelek reservando, sed totum ius et dominium proprietarium in eosdem cives et hospites de eadem civitate Cluswar transferentes, tamquam veros dominos et legitimos possessores, assumptens etiam et obligans prefatus Mannus se et ipsos Bartholomeum fratrem ac Jacobum, filium suum, ab omnibus ratione ipsius possessionis eosdem cives et hospites molestare seu inquietare volentibus ubique expedire propriis eorum laboribus et expensis.

In cuius rei testimonium presentes concessimus literas nostras privilegiales, sigilli nostri pendentes munimine roboratas.

Datum in festo beate Lucie, virginis et martiris, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo tertio, discretis viris Dominico preposito, Lorando custode, Benedicto cantore et Nicolao, archidiacono de Clus, decano ecclesie nostre³ existentibus.

<Pe partea exterioară a plicaturii, de o mină din secolul al XV-lea :>
Super emptione Tarczahaz.

Capitulul bisericii Transilvaniei tuturor credincioșilor întru Hristos, celor de față și celor viitori, care vor vedea scrisoarea aceasta, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Deoarece uitarea se poartă cu aducerea aminte ca o mamă vitregă și pentru ca cele săvîrșite în timp să nu piară din amintirea urmașilor odată cu trecerea timpului, înțeleapta iscusință a oamenilor a născocit <mijlocul> să întărească cu ocrotirea scrisului șirul lucrurilor făptuite, spre veșnica lor amintire.

Drept aceea prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor celor de față și viitori că înfățișîndu-se ei înșiși înaintea noastră : Mannus, fiul lui Ioan, nobil de Căianu, pentru sine, și pentru Bartolomeu, fratele său după mamă, cu scrisoarea de împuternicire a conventului mănăstirii fericitei fecioare din Cluj-Mănăstur, precum și Iacob, fiul său, pe de o <parte>, iar magistrul Rymariu, notarul orașului Cluj, pentru toți orașenii și oaspeții din acel oraș Cluj, pe de altă parte, ni s-a spus și totodată ni s-a mărturisit prin viu grai de către acest Mannus, fiul lui Ioan, că, fiind ei siliți de o nevoie de neînlăturat, au vîndut, au dat și au trecut — și acest Mannus, în numele său și al fratelui Bartolomeu, precum și al fiului său Iacob, vinde, dă și trece — o moșie a lor numită Undoteleke, cu alt nume Tarchahaza, aflătoare în comitatul Cluj, lingă riul Someș, cu toate folosințele ei și cu toate cele ce țin <de ea>, și anume pămînturi de arătură, fînațuri, lunci, ape locuri de moară și toate celelalte <locuri> ce privesc această moșie, <și> care sînt acum în ființă și vor putea fi și în viitor, orașenilor și oaspeților din zisul oraș Cluj, cu o sută de mărci, socotind fiecare marcă la optzeci de groși, <bani> plătiți pe de-a-ntregul și primiți de ei, spre a fi stăpînită, ținută și avută pe veci și în chip nestrămutat, fără a-și păstra nici un drept și nici o stăpînire în acea moșie Undoteleke pentru dinșii și urmașii lor, ci trecînd tot dreptul și stăpînirea <ei> asupra acestor orașeni și oaspeți din acel oraș Cluj, ca stăpîni adevărați și stăpînitori legiuîți; mai îndatorîndu-se și legîndu-se sus-zisul Mannus pe sine și <legînd> și pe Bartolomeu, fratele, ca și pe Iacob, fiul său, să-i apere oriunde, cu ale lor osteneli și cheltuieli, împotriva tuturor celor ce ar voi să tulbure sau să supere pe acești orașeni și oaspeți în legătură cu acea moșie.

Spre mărturia acestui lucru am dat scrisoarea noastră privilegială de față, întărită cu puterea pecetii noastre atîrnate.

Dat la sărbătoarea fericitei fecioare și mucenice Lucia, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei, pe cînd erau chibzuiții bărbați : Dominic prepozit, Lorand custode, Benedict cantor și Nicolae, arhidiaconul de Cojocna decan al bisericii noastre.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. oraș Cluj-Napoca, fasc. T.T., nr. 27.

Orig. perg., pecete ogivală (35 x 55 mm) din ceară de culoare deschisă atîrnată cu șnur de mătase, galben-verde.

EDIȚII: Jakab, *Kol. Okl.*, I, p. 51; *Ub.*, II, p. 101—102.

¹ Corect: *elabantur*.

² Corect: *sagacitas*.

³ Lipsește: *canonicis*.

234 **1353 decembrie 17** (*feria tertia proxima post festum beate Lucie virginis*), **Buda.**

Ludovic I, regele Ungariei, la plîngerea lui Leukus, fiul lui Ioan zis Lengel de Semjén, poruncește comitelui, vicecomitelui și juzilor nobililor comitatului Satu Mare (*Zathmariensis*) să cerceteze samavolnicile făcute de către Andrei, fiul lui Iwan de Kálló, împreună cu iobagii săi de pe moșiile Philip și Beltuk, pe cînd Leukus aduna dijmele din porcii iobagilor săi din Philip.

Arh. Naț. Magh. Dl. (Arh. fam. Kállay, nr. 1 125.)

Orig. hîrtie, cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 150.

REGESTE: *Kállay*, II, p. 22, nr. 1 125.

235 **1353 decembrie 18** (*feria quarta in quatuor temporibus ante festum Nativitatis Christi*).

Magistrul Simion comitele comitatelor Bratislava, Győr și Bakony dă de știre că la porunca regelui Ludovic I, transmisă prin magistrul Lewkus, fiul lui Laurențiu Tot <Slavul>, oștean al curții sale, reglementează obligațiile și drepturile oaspeților din Hainburg, care au vii în podgoriile din Devin.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 402.

Transumpt în actul regelui Ludovic I, din 26 aprilie 1360, care se află transcris în actul capitlului de Bratislava, din 25 septembrie 1387, care de asemenea figurează ca transumpt în actul aceluiași capitlu, din 2 septembrie 1424.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 150—152.

236 **1353 decembrie 24** (*Nono Kalendas Januarii, anno secundo*),
Avignon.

Andrei, episcopul Transilvaniei, cere și obține de la papa Inocențiu al VI-lea, pe seama lui Simion al lui Simion de Teiuș (*Spinis*), cleric în biserica Transilvaniei și student în arte liberale la Padova, un canonicat în biserica de Vaș.

Arh. Vat., Reg. Suppl. 27, partea a II-a, fol. 121.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Bossányi*, II, p. 288—289, nr. 52, cu data greșită: 24 decembrie, 1354.

237 **1353 decembrie 24** (*IX-o Kalendas Januarii, anno secundo*),
Avignon.

Papa Inocențiu al VI-lea acordă lui Simion al lui Simion de Teiuș (*Spinis*) un canonicat în biserica de Vaș.

Arh. Vat., Reg. Aven. 127, fol. 481 r, v. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1353.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Tört. Tár*, 1895, p. 67, nr. 135.

238 1353 decembrie 24 (*IX-o Kalendas Januarii, anno secundo*),
Avignon.

Papa Inocențiu al VI-lea scrie episcopului de Zagreb, decanului bisericii sfîntului Agricola din Avignon și prepozitului din Buda Veche în vederea instalării lui Simion al lui Simion de Teiuș (*Spinis*) în canonicatul bisericii din Vaț.

Arh. Vat., Reg. Aven. 127, fol. 481 v. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1353.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Tört. Tár*, 1895, p. 67, nr. 135.

239 1353 decembrie 24 (*VIII-o Kalendas Januarii, anno secundo*),
Avignon.

Papa Inocențiu al VI-lea acordă lui Petru al lui Henric zis și Phuenslim, laic din dieceza Transilvaniei, dezlegarea cerută de el.

Arh. Vat., Reg. Vat. 227, fol. 329 v. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1353.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Tört. Tár*, 1895, p. 67, nr. 136.

240 1353 decembrie 24 (*VIII-o Kalendas Januarii, anno secundo*),
Avignon.

Papa Inocențiu al VI-lea acordă Margaretei, văduva lui Hedenric, fiul lui Henning, din dieceza Transilvaniei, deslegarea cerută de ea.

Arh. Vat., Reg. Vat. 227., fol. 329 v. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1353.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Tört. Tár*, 1895, p. 67, nr. 136.

241 1353 decembrie 24 (*IX-o Kalendas Januarii, anno secundo*), **Avignon.**

Papa Inocențiu al VI-lea acordă lui Toma al lui Simion de Teiuș (*Spinis*), solul episcopului <Andrei> al Transilvaniei la același papă, un canonicat în biserica de Oradea, cu toate că mai deține și arhidiaconatul de Crasna (*de Crazna*) din dieceza Transilvaniei.

Arh. Vat., Reg. Vat. vol. 225, nr. 165 r.

Arh. Vat., Reg. Suppl. 27, fol. 302 r, nr. 2. Fotocopie la Inst. de Ist. și arh. Cluj-Napoca/1353.

Orig. hîrtie.

EDIȚII: Tăutu, *Acta Innocentii papae VI*, p. 106–107, nr. 58, cu data greșită: 1354 dec. 24.

REGESTE: Theiner, *Mon. Hist. Hung.*, II, p. 17; *Tört. Tár.*, 1895, p. 67, nr. 137.

242

1353 decembrie 24 (*IX-o Kalendas Januarii*), Avignon.

Papa Inocențiu al VI-lea scrie arhiepiscopului de Strigoniu, decanul bisericii sf. Agricola din Avignon, precum și arhidiaconului de Arad din dieceza de Cenad, în vederea instalării lui Toma al lui Simion din Teiuș (*de Spinis*) în canonicatul din biserica de Oradea.

Arh. Vat., Reg. Vat. vol. 225, nr. 165.

Orig. hirtie.

REGESTE: *Tört. Tár.*, 1895, p. 67, nr. 137.

243

1354 ianuarie 7, <Cluj-Mănăstur>.

Nos, conventus monasterii beate Marie virginis de Clusmonustra, tenore presentium significamus quibus expedit universis memorie commendantes quod, cum Stephano, filio Martini, filii Dominici de Hastad, ac Demetrio, filio Michaelis de Zilkerek, nobilibus, ab una, parte ab altera magistro Johanne dicto Acil, coram nobis personaliter constitutis, confesum extitit per eosdem Stephanum et Demetrium ministerio vive vocis concorditer et relatum quod causa¹ que inter ipsos et magistrum Johannem dictus Acil, super facto quarta partem² filialis nobilium dominarum, videlicet Katre, alio nomine Katherina vocate, matris Stephani, filii Martini, filia³ Michaelis, filii Kaza, item Elizabeth, matris Demetrii, filia³ Johannis, filii Kaza, in possessione Kereztes vocate⁴ iure ipsos nobiles dominas attingentes⁵, in presentia nobilis viri Stephani, vicewoywode Transilvani, diutius ventilata et exorta extitisset, per compositionem et ordinationem proborum et nobilium virorum, ad tale⁶ pacis et concordie super premissis devenissent unionem ac devenerunt coram nobis quod idem magister Johannes dictus Acil, pro predicta quarta parte filiali, prenominatas nobiles dominas in possessione Kereztes attingentes⁷, Stephano et Demetrio memoratis dedisset atque solvisset viginti marcas argenti, ut idem⁸ dixerunt, se plene et integre habitis, receptis et persolutis. Unde pro premissa causa, videlicet pro pretacta quarta parte filiali, in possessione Kereztes ipsas nobiles dominas attingentes⁷, Stephanus et Demetrius allegati magistrum Johannem dictum Acil annotatum, vigore presentium mediante, commiserunt et reddiderunt expeditum et quietum et modis omnibus absolutum.

In cuius rei memoriam perpetuamque stabilitatem, presentes nostras <litteras>⁹ patentis¹⁰ sigilli nostri munimine duximus consignatas¹¹.

Datum¹² tertia feria proxima post festum Epiphanie domini, anno eiusdem M^oCCC^{mo} L^{mo} quarto.

Noi, conventul mănăstirii fericitei fecioare Maria din Cluj-Mănăstur, prin cuprinsul scrisorii de față, dăm de știre și facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că, înfățișându-se înșiși înaintea noastră nobilii Ștefan, fiul lui

Martin, fiul lui Dominic de Hășdatea, precum și Dumitru, fiul lui Mihail de Șintereguț pe de o parte, iar pe de altă parte magistrul Ioan zis Acyl, acei Ștefan și Dumitru au mărturisit și au spus prin viu grai și într-un glas că în pricina ce se iscase între dînșii și magistrul Ioan zis Acyl și care fusese mult timp dezbătută în fața nobilului bărbat Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, cu privire la a patra parte cuvenită ca fiică nobilelor doamne adică a <doamnei> Katra, numită cu alt nume Caterina, mama lui Ștefan, fiul lui Martin — fiica lui Mihail, fiul lui Kaza — precum și a <doamnei> Elisabeta, mama lui Dumitru, fiica lui Ioan, fiul lui Kaza, <a patra parte> ce li se cuvenea de drept acelor nobile doamne din moșia numită Kereztes, ei au ajuns prin mijlocirea și rînduiala unor bărbați cinstiți și nobili la acest fel de împăcare și înțelegere cu privire la cele de mai sus și au ajuns <și> înaintea noastră <anume> că acel magistrul Ioan zis Acyl a dat și a plătit pomeniților Ștefan și Dumitru douăzeci de mărci de argint, pe care le-au căpătat, le-au primit și care li s-au plătit pe deplin și în întregime, precum au spus dînșii, pentru sus-zisa a patra parte ce se cuvine ca fiică sus-numitelor nobile doamne din moșia Kereztes. Drept care pomeniții Ștefan și Dumitru, în temeiul puterii celor de față, l-au declarat și l-au socotit descărcat și plătit și dezlegat întru totul pe pe sus-zisul magistrul Ioan zis Acyl, în sus-zisa pricină, adică cu privire la sus-pomenita a patra parte ce li se cuvine ca fiice acelor nobile doamne din moșia Kereztes.

Spre amintirea și veșnica tărie a acestui lucru am pus să se întărească <scrisoarea> noastră deschisă de față cu puterea peceții noastre.

Dat în marșea de după sărbătoarea Botezului domnului, în anul aceluiași o mie trei sute cincizeci și patru.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Wass, fasc. XXXVIII nr. 24.

Orig. perg., cu urme de pecete rotundă, din ceară de culoare închisă, aplicată pe verso.

¹ Corect: *in causa*.

² Corect: *quarte partis*.

³ Corect: *filie*.

⁴ Corect: *vocata*.

⁵ Corect: *attinentis*.

⁶ Corect: *talem*.

⁷ Corect: *attinenti*.

⁸ Corect: *idem*.

⁹ Lipsește în orig.

¹⁰ Corect: *patentes*.

¹¹ Corect: *consignandas*.

¹² Cuvintele care urmează, scrise de altă mînă.

<...> Lodovico <...> regi <...> capitulum ecclesie Agriensis <...> Literas <...> Thome, iudicis curie vestre, <...> recepimus inter cetera continentes quod mitteremus hominem nostrum pro tribus partibus infra nominatis pro testimonio fidedignum, coram quo et cum quo Ladislaus, filius Blasii de Bok, homo vester, de curia vestra transmissus ad videndum quamdam divisionem in universis possessionibus et porcionibus possessionariis magistri

Petri, filii Leukus, filii Bricii de Batur, Nicolai filii eiusdem Briccii, Iadislai, Georgii et Stephani, filiorum Johannis, filii eiusdem Briccii de predicta Batur ubilibet existentibus et quocumque nomine vocitatis, exceptis quibusdam possessionibus Horvath, Thoogh, Kyraltelke, Nogfolu et Sywegd nuncupatis, que per eundem magistrum Ladislaum mediantibus suis fidelissimis serviciis pro se acquisite fore dicuntur et invente, in die festi beati Thome apostoli et aliis sequentibus diebus ad hoc sufficientibus, inter easdem tres partes iuxta adiudicacionem dicti comitis Thome iudicis parcium ordinarii et aliarum literarum suarum exinde confectarum continenciam fieri debendam, ad quem quidem scilicet terminum et ipsius possessionarie divisionis et aliorum negociorum in dictis aliis literis ipsius comitis Thome, sufficienter specificatorum, perfeccio racionabilibus causis intervenientibus extitit protelata, unacum eisdem partibus vel ipsarum parcium legitimis procuratoribus primo ad faciem prenominate possessionis ipsarum parcium Batur principalem et capitalem, demumque ad facies prelibatarum aliarum possessionum earundem accederent et visa earum qualitate, quantitate, fructuositate, utilitate ac valore, quas ex eisdem ipse tres partes mallent ad predia seu loca habitacionum ipsarum trium parcium iuxta ultroneam voluntatem eorum, et residuas possessiones ac porciones possessionarias ipsorum cum tributo in villa Pooch vocata exigi consveto ac equacia eorum maiori, exclusa equacia Olahaly in tres dividerent partes coequales, et sic easdem possessiones ad predia et eciam alias in tres partes simul cum predicto tributo et equacia divisas, sorte posita, stratuere¹ et committeret cuilibet parti sua predia et possessionem seu possessiones perpetuo possidendas sine preiudicio nihilominus iuris alieni, hoc specialiter declarato, quod si aliquae possessiones vel porciones possessionarie iam, ut partes coram dicto comite Thoma retulissent, in iudicium adducte vel in posterum adducende iuris de rigore ab aliqua parcium alienarentur vel alienaretur, pars vel partes in suis porcionibus quiete remanens seu remanentes, si tempore litis pretextu dictarum possessionum vel porcionum possessionariarum in iudicium, quo supra, deductarum aut in posterum deducendarum partem ad causam attractam laboribus, fatigiis et communibus expensis defendere non possent, sicque aliqua possessio vel porcio possessionaria casu accidente, quod deus avertat, alienaretur, extunc pars vel partes in quiete remanentes parti lese, et defectum patienti equivalentem possessionem vel possessionariam porcionem de suis possessionibus dare et assignare tenerentur, absque strepitu cuiusdam iudicii et sine litis altercacione, prout hec et alia in dictis prioribus literis ipsius comitis Thome, parcium iudicis ordinarii modum et formam iudicarie sue deliberacionis exprimentibus, plenius et lucidius continentur; et post hec nos sepedicte possessionarie divisionis et aliorum negociorum seriem ad octavas festi Epiphanie domini tunc sequentes vestre fideliter rescriberemus maiestati <...>¹. Datum in die festi sancti Vincencii martyris, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo quarto.

... lui Ludovic ... regele, ... capitulul bisericii de Agria

Am primit scrisoarea ... lui Toma, judele curții voastre, ... ce cuprinde între altele, să trimitem spre mărturie omul nostru vrednic de crezare, pentru cele trei părți numite mai jos, în fața căruia și împreună cu care Ladislau, fiul lui Blasiu de Bok, omul vostru trimis de la curtea voastră spre a lua seama la împărțeala privind toate moșiile și părțile de moșie ale magistrului Petru,

fiul lui Leukus, fiul lui Bricciu de Batur, ale lui Nicolae, fiul aceluiași Bricciu, ale lui Ladislau, Gheorghe și Ștefan, fiii lui Ioan, fiul aceluiași Bricciu, tot de Batur, oriunde s-ar afla ele și cu orice nume s-ar numi ele, afară de niște moșii numite Horvat, Though, Kyraltelke, Nogfolu și Sywegd, ce se spune că au fost cîștigate și dobîndite de acel magistrul Ladislau, pentru preacredincioasele sale slujbe, împărțeală care, potrivit hotărîrii judecătorești a zisului comite Toma, judele legiuit al părților și <potrivit> cuprinsului altei scrisori a sale, întocmite pentru aceea, trebuia să aibă loc între acele trei părți în ziua sărbătorii fericitului Toma apostolul² și în celelalte zile următoare, trebuitoare pentru aceasta ; la care soroc fusese amînată din anumite pricini întemeiate atît săvîrșirea acelei împărțiri de moșii, cît și a altor treburi, arătate pe larg în cealaltă scrisoare pomenită mai sus a acestui comite Toma, <și cînd omul vostru și omul nostru> împreună cu acele părți sau cu împuterniciții lor legiuiți <trebuiau> să meargă mai întîi la sus-numita moșie mai de seamă și mai de căpetenie a acelor părți — Batur — și apoi la celelalte sus-pomenite moșii ale părților acelorora, și vîzînd felul, întinderea, rodnicia, folosul și prețul lor să împartă în trei părți deopotrivă acele <moșii> dintre care le-ar alege după voința lor nesilită drept predii sau locuri de locuință ale acelor trei părți, precum și moșiile rămase și părțile lor de moșie, împreună cu vama obișnuită a se lua în satul numit Pooch și cu herghelia lor cea mare, lăsînd în afară herghelia românească ; și astfel odată împărțite în trei părți acele moșii <alese> ca predii, precum și celelalte dimpreună cu sus-zisa vamă și herghelie să fie trase la sort, și să se dea și să se treacă în stăpînirea fiecărei părți prediile și moșia sau moșiile sale, ca să le stăpînească pe veci, fără a vătămă întru nimic dreptul altuia.

Ni s-a mai făcut cunoscut în chip osebit și aceasta : că dacă unele moșii sau părți de moșie care s-ar afla încă de pe acum aduse înaintea judecății sau care s-ar aduce în viitor — după cum au spus părțile în fața zisului comite Toma — ar fi înstrăinată sau înstrăinate de la vreuna din părți prin asprimea legii <și dacă> partea care rămîne sau părțile care rămîn în pace pe bucățile lor <de moșie> în timpul dezbaterii pentru zisele moșii sau părți de moșie, aduse, cum s-a spus, înaintea judecății sau care vor fi aduse pe viitor, n-ar putea să apere cu truda, osteneala și cheltuiala lor dimpreună partea dată în judecată, astfel că s-ar întîmpla — ferească Dumnezeu — ca vreo moșie sau parte de moșie să fie înstrăinată, atunci partea sau părțile care rămîn în pace să fie datoare să dea și să treacă din moșiile lor, părții vătămăte și care a suferit paguba, o moșie sau parte de moșie asemănătoare, fără de nici o judecată și dezbateri, așa precum acestea și altele se cuprind mai pe deplin și mai limpede în zisa scrisoare de mai înainte a comitelui Toma, judele legiuit al părților care arată chipul și întocmirea hotărîrii sale judecătorești. Iar după acestea noi să răspundem în scris întocmai maiestății voastre la octavele atunci viitoare ale sărbătorii Botezului domnului³ despre desfășurarea despomenitei împărțeli de moșii și a altor treburi ... Dat la sărbătoarea sfîntului mucenic Vincențiu, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și patru.

<Capitulul arată în continuare că drept urmare a acestei cereri a comitelui Toma și-a trimis omul de mărturie, în fața căruia, delegatul regelui, la 21 decembrie 1353 și în zilele următoare, a împărțit între fiii și nepoții lui Bricciu de Batur moșiile lor numeroase din comitatele Satu Mare, Szabolcs și

Bihor, între care : moșia Calmand, ținînd de mănăstirea Saruar din comitatul Satu Mare, și o parte din moșia Cheniz din comitatul Bihor au rămas lui Petru>.

Arh. Naț. Magh. DL 4 407.

Orig. hîrtie, cu urme de pecete aplicată pe plicatură.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 157—166.

¹ Corect : *statueret*. Pentru conținutul în continuare al documentului, vezi rezumatul la sfîrșitul traducerii.

² 21 decembrie <1353>.

³ 13 ianuarie <1354>.

245

1354 ianuarie 25, Buda.

Nos, capitulum Budensis ecclesie, memorie commendamus presentium per tenorem, quod Nicolaus dictus Voos, Ladislaus, Johannes dictus Acyl, Laurentius dictus Voos, Thomas et Desew, similiter Wos dictus, filii Johannis, filii Emuch de Kezu, de comitatu Kulusiensi, coram nobis constituti dixerunt eo modo : quod quia ipsi cum Petro dicto Verres, fratre ipsorum, in omnibus possessionibus ipsorum essent indivisi, ne aliquando error inter ipsos in factis possessionum eorundem contingeret et ipsis vel eorum posteritatibus preiudicium generaret, predictum Petrum dictum Verres a perditione, alienatione, venditione, obligatione, donatione alicuius possessionis vel possessionarie portionis, in quibus ipsi iura dignoscuntur habere, specialiter super facto possessionis Katl vocate, in comitatu Wesprimiensi existentis, et omnes alios, cuiuscunque essent homines status et honoris, ab acquisitione, receptione, emptione, vel alicuius rationis titulo habitatione et occupatione ac se aliquo modo intromissione earundem et in easdem prohiberent et prohibuerunt coram nobis.

In cuius prohibitionis testimonium presentes litteras nostras concessimus eisdem communi iustitia suadente.

Datum in festo Conversionis beati Pauli apostoli, anno domini M^o CCC^o quinquagesimo quarto.

Noi, capitlul bisericii de Buda, prin cuprinsul scrisorii de față dăm de știre că Nicolae zis Voos, Ladislau, Ioan zis Acyl, Laurențiu zis Voos, Toma și Desideriu, zis de asemenea Voos, fiii lui Ioan, fiul lui Emuch de Chesău, din comitatul Cluj, înfățișîndu-se înaintea noastră ne-au spus așa : că, întrucît ei sînt devălmași în toate moșiile lor cu Petru zis Verres, fratele lor, pentru ca să nu se întîmple cîndva vreo greșală între ei în treburile privitoare la moșiile lor și să nu se ivească vreo pagubă pentru ei sau pentru urmașii lor, îl opresc și în fața noastră l-au oprit pe sus-zisul Petru zis Verres de la pierderea, înstrăinarea, vînzarea, zălogirea, dăruirea vreuneia din moșiile sau părțile de moșie în care se știe că dînșii au drepturi <de stăpînire>, îndeosebi în ce privește moșia numită Katl, aflătoare în comitatul Vesprim, iar pe toți ceilalți, fie ei oameni de orice stare și treaptă, de la dobîndirea, primirea, cumpărarea sau de la deținerea și cotropirea sub vreun cuvînt oarecare precum și de la amestecul lor în orice chip în <treburile> acelor <moșii>.

Spre mărturia acestei opreliști am dat scrisoarea noastră de față așa cum cere dreptul comun.

Dat la sărbătoarea Întoarcerii <la credință> a fericitului apostol Pavel, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și patru.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Wass, fasc. XXXVII nr. 5.

Orig. perg., cu urme de pecete ogivală aplicată pe verso.

EDIȚII: *Hazai oht.*, p. 259–260.

Lodouicus, dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie Bulgarique rex, princeps Sallernitanus et honoris Montis Sancti Angeli dominus, omnibus Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris, noticiam presencium habituris, salutem in omnium salvatore. Iustis petencium desideriis gratum serenitas regia assensum prebere debet et favorem, ut fidelitati proponentis ad sue voluntatis libitum completis ad obsequia debita <...>¹ ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire quod, accedens² ad nostre maiestatis presenciam, magister Nicolaus et Beken, filii Petri de Lapad, dilecti nobis et fideles, exhibuerunt nobis quasdam litteras nostras patentes collacionem cuiusdam possessionis Dombow vocate, in comitatu de Kukulew existentis, per nos eisdem factam exprimentes, tenoris infrascripti, petentes nostram excellenciam prece subiectiva ut easdem litteras nostras et collacionem prefate possessionis acceptare, approbare³ et ratificare ac pro eisdem et eorum posteris nostro dignaremur privilegio confirmare. Quarum tenor talis est: <Urmează actul lui Ludovic, regele Ungariei, din 16 octombrie 1347, necuprins în DIR-C, veac XIV, vol. IV>.

Nos itaque, iustis et legitimis petitionibus prefatorum magistrorum Nicolai et Buken⁴, filiorum Petri de Lapad, nostre serenitati humiliter porrectis, regia pietate inclinati, predictas litteras nostras patentes, invenientes ipsas non abrasas, non cancellatas nec in aliqua sui parte viciatas, sed omni penitus suspicione carentes, de verbo ad verbum presentibus insertas acceptamus, approbamus et ratificamus, ac de regie potestatis plenitudine et beneplacita voluntate serenissime principisse, domine Elizabet, eadem gracia inclite regine Hungarie, nostre genitricis karissime, ac de consilio et consensu prelatorum et baronum nostrorum pro eisdem magistris Nicolao et Buken ac eorum heredibus successoribus et posteritatibus universis perpetuo valere confirmamus, presentis privilegii nostri patrocinio mediante, salvis tamen iuribus alienis.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes eisdem concessimus litteras nostras privilegiales pendentis et autentici sigilli nostri dupplicis munimine roboratas.

Datum per manus venerabilis in Christo patris, domini Nicolai, premissa et apostolica gracia Zagrabiensis episcopi, aule nostre vicecancelarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini M^oCCC^{mo}L^{mo} quarto, septimo Kalendas februarii, regni autem nostri anno tredecimo; venerabilibus in Christo patribus et dominis Nicolao Strigoniensi locique eiusdem comite perpetuo, Dyonisio Colocensi et Dominico Spalatensi archyepiscopis, Nicolao Agriensi, Demetrio Waradiensi, Andrea Transsiluano, Colomano Jauriensi, Nicolao

Quinqueecclesiensi, Michaelae Wachyensi, Johanne Wesprimiensi, Thoma Chanadyensi, similiter Thoma Syrimiensi, Peregrino Bosnensi, Stephano Nittriensi et Blasio Thyniniensi, ecclesiarum episcopis, ecclesias dei salubriter gubernantibus; magnificis baronibus Nicolao, palatino et iudice Comanorum, Cykou, magistro tauarnicorum nostrorum, et Nicolao, woÿuoda Transilvano et comite de Zonuk, comite Thoma, iudice curie nostre, Andrea de Machou et Nicolao de Zeurino banis, magistro Olÿuerio, iudice curie reginalis, Nicolao, filio Vgrini, magistro tauarnicorum eiusdem, Dyonisio agazonum, Leukus dapiferorum et pincernarum et Thoma, filio Petri, ianitorum nostrorum magistris, Symone, filio Mauricii, comite Posoniensi, et aliis quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu rege al Ungariei, Dalmației, Croației, Ramei, Serbiei, Galiției, Lodomeriei, Cumaniei și Bulgariei, principe de Salerno și domn al ținutului muntelui Sant-Angelo, tuturor credincioșilor întru Hristos, atît celor de acum cît și celor viitori, care vor lua cunoștința de scrisoarea de față, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Regeasca luminăție trebuie să-și dea învoirea binevoitoare și sprijinul dorințelor drepte ale jeluitorilor, pentru ca fidelității pîrîșului fiindu-i împlinite <acele dorințe> după plăcerea și voința lui spre datoratele slujbe <să înflăcăreze cu și mai mare zel. De aceea voim să ajungă prin aceste rînduri> la cunoștința tuturora că, venind înaintea maiestății noastre magistrul Nicolae și Beken, fiii lui Petru de Lopadea, iubiții și credincioșii noștri, ne-au arătat o scrisoare a noastră deschisă care cuprindea dania unei moșii numite Dîmbău, aflătoare în comitatul de Tîrnava <danie> făcută lor de către noi, cu conținutul mai jos arătat, cerînd cu plecată rugăminte înălțimii noastre să binevoim a primi, a încuviința și a consfinți acea scrisoare a noastră și a o întări pentru dîșii și pentru urmașii lor printr-un privilegiu al nostru. Cuprinsul acelei scrisori este acesta: <Urmează actul lui Ludcvic, regele Ungariei, din 16 octombrie 1347>.

Noi, așadar, înduplecați cu regească dragoste de dreptele și legiuitele cereri ale sus-zișilor magiștri Nicolae și Beken, fiii lui Petru de Lopadea, înaintate cu smerenie luminăției noastre, primim, încuviințăm și consfințim sus-zisa noastră scrisoare deschisă, găsind-o fără răsături, fără tăieturi și nici stricată în vreo parte a ei, ci lipsită cu totul de orice bănuială, trecută în scrisoarea de față din cuvînt în cuvînt, și din plinătatea puterii regești, ca și din binevoitoarea voință a prea luminatei principese, doamna Elisabeta, din aceeași milă ilustra regină a Ungariei, prea iubită noastră mamă, și cu sfatul și încuviințarea prelaților și baronilor noștri o consfințim, ca să aibă putere în veci, cu ocrotirea privilegiului nostru de față, dar fără a vătămă drepturile altora, pentru acei magiștri Nicolae și Beken, ca și pentru toți moștenitorii, urmașii și coborîtorii lor.

În amintirea acestui lucru și spre veșnica lui trăinicie le-am dat lor scrisoarea noastră privilegială de față întărită cu puterea peceții noastre duble, atîrnate și autentice.

Dat de mîna venerabilului întru Hristos părinte domnul Nicolae, din mila mai sus aratăată și cea apostolică episcop de Zagreb, vicecancelar al curții noastre, iubitul și credinciosul nostru, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și patru, în a șaptea zi înainte de calendele lui februarie și în al treisprezecelea an al domniei noastre; venerabilii întru Hristos

părinți și domni : Nicolae arhiepiscop de Strigoniū și comite perpetuu al aceluiași loc, Dionisie de Caloceā și Dominic de Spalato, <și> episcopii : Nicolae al bisericii de Agria, Dumitru al celei de Oradea, Andrei al Transilvaniei, Coloman de Győr, Nicolae de Pécs, Mihail de Vaț, Ioan de Vesprim, Toma de Cenad, tot Toma de Sirmiu, Peregrin de Bosnia, Ștefan de Nitria și Blasiu de Knin, cîrmuind întru mîntuire bisericile lui Dumnezeu, <iar> măritii baroni : Nicolae, palatinul și judele cumanilor, Cykou, marele nostru vistier, și Nicolae, voievod al Transilvaniei și comite de Solnoc, comitele Toma, judele curții noastre, banii Andrei de Mačva și Nicolae de Severin, magistrul Oliveriu judele curții reginei, Nicolae, fiul lui Ugrin, marele vistier al aceleiași, Dionisie, marele nostru comis, Leukus, marele nostru stolnic și marele nostru paharnic și Toma, fiul lui Petru, marele nostru ușier, Simion, fiul lui Mauriciu, comite de Pojon, și foarte mulți alții ținînd comitatele și dregătoriile țării noastre.

Arh. Naț. Magh. Dl. 29 681. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1347. Transumpt în actul capitlului de la Alba Iulia, din 6 oct. 1364.

¹ Pată de umezeală cca. 8 cm.

² Corect : *accedentes*.

³ Corect : *approbare*.

⁴ Astfel în text.

247

1354 ianuarie 27 (*sexto Kalendas Februarii*).

Ludovic I, regele Ungariei, la cererea mamei sale, regina Elisabeta, transcrie scrisoarea privilegială a capitlului din Buda, din 31 octombrie 1353, cu privire la niște moșii din comitatele Vas și Verőce, donate prin testament mănăstirii călugărițelor ordinului sfintei Clara din Buda Veche de către Margareta, fiica lui Ladislau, fiul lui Andrei, fiul lui Chapou, și soția magistrului Paul zis Ungurul.

Dumitru de Oradea <*Varadiensis*>, Andrei de Transilvania, Toma de Cenad <*Chanadiensis*>, episcopi ; Nicolae voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc <*Zonuk*>, Nicolae banul Severinului <*Zeurius*>.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Festetich, Castriferrei 37.

Orig. perg., cu fragmente de pecete atîrnată cu șnur de mătase de culoare verde și roșie.

EDIȚII : *Cod. Andeg.*, VI, p. 167—168.

248

1354 ianuarie 29, Buda.

Lodouicus, dei gracia rex Hungarie, fidelibus suis iudicibus nobilium comitatus Zothmariensis, salutem et graciam.

Dicit nobis Jacobus dictus de Erdel, de Zakachy, quod in festo beate Katherine virginis et martyris nunc proxime preterito, duos boves cuiusdam iobagionis sui nomine Stephani dicti Fudur de predicta Zakachy subtraxissent ; quo facto et percepto, cum ipse volens inquirere huius sceleris perpetratores, ipsum Stephanum, iobagionem suum, secundo die predicti festi ad prosequendum dictorum duorum bovum vestigia, modo premissis furtive ablatorum, transmisisset, predictus Stephanus dictos duos boves in stabulo Johannis, filii Martini de Kege, reinvenisset. Quo audito, ipse

Jacobus et festim ad Synka filium Pete, videlicet unum ex iudicibus de comitatu de Zonuk et iudicibus nobilium accessisset, et cum eodem ad predictam villam Kege adeundo eosdem duos boves in stabulo predicti Johannis, Filii Martini reventos¹ legitime fecisset restarii et interim, quatuor famulos suos, scilicet Thomam de Zyrma, Nicolaum, Stephanum, Petrum dictum feyes prope ipsam villam pro custodibus et speculatoribus eorundem malefactorum deputasset, ne iidem malefactores ipsos boves quoquomodo valerent occultare², et tandem Ladislaus et Johannes, filii predicti Johannis, ex hoc ipsis sencientes evenire periculum, eosdem boves de curia ipsius Johannis, patris ipsorum, repellere cepisset³ et predicti quatuor famuli ipsius Jacobi eosdem insequendo, prefatum Ladislaum, filium eiusdem Johannis, vulnerato⁴ equo suo sub ipso habito, recaptivassent, predictusque Johannes, filius eiusdem Johannis, manus eorundem evassissent⁵, ubi eundem equum⁴ vulneratum⁴, item gladium, biccillum, et palium⁶ ab eodem Ladislao, in signum furti premissi, abstulissent, idem equus⁴ mortuus extitisset, cuius cutem ac predictos gladium, biccillum et palium⁶ ab eodem receptos, postmodum feria secunda proxima post festum beati Andree apostoli proxime preteritum, in sede iudiciaria comitis et iudicum nobilium predicti comitatus de Zonuk exhibuisset, ipsum vero Ladislaum furem, prefatus Johannes, filius Martini, pater suus, unacum Andrea et Jacobo, filii suis, ac Laurencio et Johanne, filiis Symonis de eadem Kege, hostiliter irruendo, de manibus eorundem, propria ipsorum auctoritate et potencia, eripuissent et ad predictam possessionem Kege conduxissent, ubi iidem prefatum Thomam de Syrma ictibus duarum sagitarum⁷ letaliter sauciassent et a predictis famulis ipsius Jacobi duos equos cum frenis et sellis decem marcas vallentes⁴ et duo palia⁸ vallens⁹ trium marcarum, potencialiter abstulissent, quos quidem equos et palia idem Johannes, filius Martini, in suam nequiciosam simulacionem, in predicta feria secunda similiter in sede iudiciaria eorundem comitis et iudicum nobilium presentasset, et quod ipse Jacobus, recepto predicto Synka, uno ex ipsis iudicibus nobilium ad ipsum locum ubi idem Johannes, filius Martini, cum predictis filiis et proximis suis premissa facta potenciarum commiserunt pervenisset¹⁰ sed eosdem¹⁰ boves inibi non comperiens, ipse eundem Synka versus eandem possessionem Kege, unde eundem¹¹ malefactores predictos duos boves affugare <...>¹² et idem Synka vestigia eorundem boum⁴ ac equorum eorundem malefactorum de curia annotati Johannis, filii Martini ex <...>¹² certissime comperissent, lite tamen pendente inter ipsos.

Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus, unum vel duos ex vobis transmittatis, qui ab omnibus a quibus decet et licet diligenti et fidei investigatione prehabita sciant et inquirant de premissis omnimodam veritatem; et posthec, prout exinde veritas constiterit, nobis fideliter rescribatis⁴.

Datum Bude, quinto die festi Conversionis beati Pauli apostoli, anno domini M^o CCC^{mo} LIII^{mo}.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, credincioșilor săi, juzilor nobililor comitatului Satu Mare, sănătate și milostivire.

Ne spune nouă Iacob zis de Erdel, <nobil> de Socaciu, că la sărbătoarea fericitei fecioare și mucenice Ecaterina¹³ nu de mult trecută, s-au furat doi

boi ai unui iobag al său cu numele Ștefan zis Fudur, din sus-zisul <sat> Socaciu. După ce s-a întâmplat <aceasta> și a aflat-o, el, voind să caute pe cei ce au săvârșit această fărâdelege, l-a trimis pe acel Ștefan, iobagul său, a doua zi după sus-zisa sărbătoare¹⁴, să dea de urma celor doi boi pomeniți, luați prin furt în chipul arătat mai sus, sus-zisul Ștefan a regăsit pomeniții doi boi în grajdul lui Ioan, fiul lui Martin de Chegea. Auzind aceasta, acel Iacob s-a dus îndată la Synka, fiul lui Pete, adică la unul din juzii comitatului Solnoc și din juzii nobililor, și mergînd împreună cu acesta la sus-zisul sat Chegea a pus, în chip legiuit, să fie popriți acei doi boi regăsiți în grajdul sus-pomenitului Ioan, fiul lui Martin și între timp a trimis în apropierea aceluia sat patru slujitori ai săi, adică Toma de Syrma, Nicolae, Ștefan și Petru zis Feyes, ca paznici și supraveghetori ai acelor răufăcători, pentru ca nu cumva acei răufăcători să poată ascunde într-un chip oarecare acei boi. Dar în cele din urmă Ladislau și Ioan, fiii sus-zisului Ioan, simțind că din aceasta li s-ar trage o primejdie, s-au apucat să gonească acei boi din curtea aceluia Ioan, tatăl lor, iar sus-zisii patru slujitori ai aceluia Iacob urmărindu-i pe aceștia, au pus mîna pe pomenitul Ladislau, fiul aceluiași Ioan, rănindu-l calul de sub el, și sus-zisul Ioan, fiul aceluia Ioan a scăpat din mîinile lor; de aceea ei au luat de la acel Ladislau, drept dovadă a sus-pomenitului furt, acel cal rănit <și> de asemenea pumnalul și mantaua <sa>. Și cum acel cal a murit, <Iacob> a înfățișat mai apoi, în luna de după sărbătoarea fericitului apostol Andrei¹⁵ nu de mult trecut, la scaunul de judecată al comitelui și juzilor nobililor sus-zisului comitat Solnoc, pielea calului precum și pumnalul și mantaua sus-pomenite luate de la acel <Ladislau>; însă pe acel Ladislau hoțul l-au smuls din mîinile lor, cu de la sine putere și cu silnicie, Ioan, fiul lui Martin, tatăl acestuia, care a năvălit cu dușmănie <asupra lor>, împreună cu fiii săi Andrei și Iacob, precum și cu Laurențiu și Ioan, fiii lui Simion tot de Chegea, și i-au dus la sus-zisa moșie Chegea, unde l-au rănit greu pe pomenitul Toma de Syrma prin două lovituri de săgeți și au luat cu silnicie de la pomeniții slujitori ai aceluia Iacob doi cai cu frîie și șei prețuind zece mărci și două mantăi prețuind trei mărci, pe care cai și mantăi le-a înfățișat acel Ioan, fiul lui Martin, în prefăcătorie sa vicleană, la scaunul de judecată al aceluiași comite și juzi ai nobililor tot în sus-zisa luni și <atunci> acel Iacob, luînd cu sine pe sus-zisul Synka, unul din acei juzi ai nobililor <a mers> la locul unde acel Ioan, fiul lui Martin, a săvârșit sus-pomenitele fapte de silnicie împreună cu numiții săi fii și rude dar neaflînd acolo acei boi, acel <Iacob> <l-a dus> pe acel Synka spre amintita moșie Chegea, de unde acei răufăcători alungaseră pomeniții doi boi <...> <și acolo pomenitul Iacob> și acel Synka <cercetînd> urmele acelor boi, precum și ale cailor răufăcătorilor de la curtea sus-pomenitului Ioan, fiul lui Martin, au aflat în chipul cel mai neîndoielnic <că acestea s-au săvârșit> în timp ce pricina dintre ei era încă spre judecată.

Drept aceea poruncim cu tărie credinței voastre, ca să trimiteți pe unul sau doi dintre voi, care, făcînd o cercetare stăruitoare și cinstită, să caute, să afle de la toți de la care se poate și se cuvine tot adevărul cu privire la cele de mai sus, și după aceea să ne dați seama în scris, întocmai despre <tot> adevărul așa cum îl veți fi aflat cu privire la acestea.

Dat la Buda, în a cincea zi după sărbătoarea Întoarcerii <la credință> a fericitului apostol Pavel, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și patru.

Arh. Naț. Magh. Dl. (Arh. fam. Zichy, 214 C. 45.)
Transumpt în actul juzilor nobililor din comitatul Satu Mare, din 13 februarie 1354,
nr. 251.
EDIȚII: Zichy, II, p. 551–553.

- ¹ Corect: *reinventos*.
- ² Corect: *occultare*.
- ³ Corect: *cepissent*.
- ⁴ Astfel în text.
- ⁵ Corect: *evasisset*.
- ⁶ Corect: *pallium*.
- ⁷ Corect: *sagittarum*.
- ⁸ Corect: *pallia*.
- ⁹ Corect: *valentis*.
- ¹⁰ Lacună în textul lat. publicat, întregit pe baza contextului.
- ¹¹ Corect: *eosdem*.
- ¹² Lacună în textul publicat.
- ¹³ 25 noiembrie <1353>.
- ¹⁴ 26 noiembrie <1353>.
- ¹⁵ 2 decembrie <1353>.

249

1354 februarie 1, <Arad>.

Petrus, prepositus et capitulum ecclesie Orodiensis memorie commenda-
damus quod vir nobilis, magister Nicolaus, filius Pouse de Zer, de piscina
ecclesie nostre Morothua vocata, quam a nobis servat conductive, solvit
viginti florenos; unde nos eundem super tali solucione reddidimus liberum
et expeditum, vigore presencium mediante.

Datum sabbato proximo ante festum Purificacionis virginis gloriose,
anno domini Millesimo CCC^{mo} L^{mo} quarto.

Petru, prepozitul și capitlul bisericii din Arad dăm de știre că nobilul
bărbat magistrul Nicolae, fiul lui Pousa de Zer, a plătit douăzeci de florini
pentru heleșteul bisericii noastre numit Morothua, pe care îl ține în arendă
de la noi. Drept aceea noi, prin puterea celor de față l-am declarat pe el slo-
bod și descărcat cu privire la această plată.

Dat în simbăta dinaintea sărbătorii Întîmpinării domnului, în anul
domnului o mie trei sute cincizeci și patru.

Arh. Naț. Magh. Dl. (Arh. fam. Festetich.)
Orig. hîrtie, cu urme de pecete aplicată pe verso.
EDIȚII: Cod. Andeg., VI, p. 168.

250

1354 februarie 2 (in die Purificacionis virginis gloriose), Buda.

Ludovic I, regele Ungariei, dăruiește lui Nicolae Konth, voievodul
Transilvaniei și comite de Solnoc, și lui Leukus, mare stolnic și paharnic,
fiii lui Laurenciu Slavul (*Sclavi*), niște moșii din comitatul Pojon.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 409 și 4 908.
Orig. hîrtie, urme de pecete aplicată pe verso.
Transumpt în actul regelui Ludovic I, din 26 martie 1360.
EDIȚII: Cod. Andeg., VI, p. 169–170.

257

Excellentissimo domino, domino Lodouico, dei gracia illustri regi Hungarie, quatuor iudices nobilium comitatus Zothmariensis, inclinacionem cum fidelissimo famulatu ad eius precepta et mandata semper cum honore.

Noverit vestra maiestas quod Jacobus dictus de Erdel, vicecomes Zothmariensis ac nobilis de Zakachy, ad nostram accedendo presenciam exhibuit¹ nobis litteras vestre celsitudinis, quo decuit honore, recepimus in hec verba: <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 29 ianuarie 1354, nr. 248>.

Nos vero visis et perlectis litteras vestre maiestatis in provincia nostra de premissis de omnibus quibus decet et licet investigando tali modo scivimus cum veritate de predicta causa eodem modo sicut superius continetur inter ipsis.

Datum quinta feria proxima ante festum beati Vallentini martyris, anno domini ut supra.

<Pe verso:> Excellentissimo domino, domino Lodouico dei gracia regi Hungarie, relacio quatuor iudicum pro Iacobo dicto de Erdel.

Preainălțatului stăpîn, domnului Ludovic, din mila lui Dumnezeu, ilustrul rege al Ungariei, cei patru juzi ai nobililor comitatului Satu Mare, închinare cu preacredincioasă slujbă, la poruncile și însărcinările sale, deapururi cu <toată> cinstea.

Să afle maiestatea voastră că venind înaintea noastră Iacob zis de Erdel, vicecomitele de Satu Mare și nobil de Socaciu, ne-a înfățișat scrisoarea înălțimii voastre <pe care> am primit-o cu cinstea cuvenită, avînd acest cuprins: <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 29 ianuarie 1354, nr. 248>.

Iar noi, văzînd și citind scrisoarea maiestății voastre, făcînd cercetare în ținutul nostru, la toți la care se cuvenea și se putea, cu privire la cele de mai sus am aflat adevărul în chipul acesta despre pomenita pricină dintre ei <și anume> așa cum se arată mai sus.

Dat în joia dinaintea sărbătorii fericitului mucenic Valentin în anul domnului ca mai sus.

<Pe verso:> Preainălțatului stăpîn, domnului Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, darea de seamă a celor patru juzi pentru Iacob zis de Erdel.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Zichy, 214, C. 45.

Orig. hîrtie, cu urme a 3 peceti inelare aplicate pe plicatură.

EDIȚII: Zichy, II, p. 551–553.

¹ Astfel în text.

Ludovic, regele Ungariei, la cererea magistrului Ioan, fiul lui Alexandru, comite de Csongrád, întărește sub formă de privilegiu actul său din 6

iulie 1348, privitor la dreptul de a ține târg pe moșia sa numită Saag (*DIR-C, veac XIV, p. 447, nr. 635, regest*).

Dumitru episcopul de Oradea, Andrei al Transilvaniei, Toma de Cenad ; Nicolae, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, Nicolae, banul Severinului¹.

Arh. Naț. Magh. Dl. 99 577. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1348. Orig. perg., deteriorat, cu pecete atârnată; șnurul mai vechi, a fost înlocuit ulterior cu șnur de mătase de culoare verde.
EDIȚII: *Károlyi*, I, p. 217–220.

¹ Sub text urmează clauza de confirmare a lui Ludovic I, regele Ungariei, din 6 ianuarie 1365, în care se amintește de pierderea sigiliului în Țara Românească: „*ac sub alio sigillo ipsius <domini Karoli> in partibus Transalpinis casualiter deperdito*”.

253 1354 martie 5 (*secundo die termini prenotati: tertia feria proxima post dominicam Invocavit*), Buda.

Toma, judele țării și comite de Turóc, dă o hotărâre privind dreptul de stăpânire asupra moșiei Felső Lindva.

Nicolae, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, și Paul de Vgal, mai înainte ban iar apoi protonotarul judeului țării și castelan de Bistrița.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 414.
Transumpt în actul lui Detre Bubek de Pelsőc, palatinul Ungariei, din 9 aprilie 1402, Vișegrad.
EDIȚII: *Cod. Andeg.* VI, p. 171–173.

254

1354 martie 29, <Oradea>.

Nos, Philippus, prepositus ecclesie Waradiensis, venerabilisque in Christo patris, domini Demetrii, dei et apostolice sedis gracia episcopi, loci eiusdem vicarius generalis, damus pro memoria quod Martinus, filius Jacobi de Porthelek, pro nobilibus viris magistris Martino, filio Petri de Chomakwz, Symone magno de Bagus, Paulo et Nicolao, filiis Petri dicti Zonga, cum sufficientibus literis procuratoriis honorabilis capituli ecclesie Waradiensis antedictae, in octavis diei Medii Quadragesime, iuxta continenciam priorum literarum nostrarum prorogatoriarum, ad nostram accedens presenciam contra magistros Lewkes, Turul, Georgium, Gregorium, Stephanum et Simonem, filios Gregorii, filii Laurencii de Sceplak, item Stephanum, filium Serephel, proposuit eo modo, quod iidem magistri Martinus, filius Petri, Simon magnus, Paulus et Nicolaus, filii Petri, de universis possessionibus et possessionariis porcionibus eorundem filiorum Gregorii et Stephani, filii Serephel tam hereditariis, quam aquisiticiis, quovis nomine vocitatis, ubilibet et in quibuslibet comitatibus existentibus, quartam filialem nobilis domine filie videlicet eiusdem Laurencii, matris eiusdem Martini et ave predictorum Simonis, Pauli et Nicolai, Anna vocate, de iure eis pro-

venientem habere deberent, laudabili regni consuetudine requirente; quo audito, idem magister Turul, pro se personaliter et pro prenominate fratribus suis, similiter cum sufficientibus literis procuratoriis dicti capituli ecclesie Waradiensis, item predictus Stephanus, filius Serephel, personaliter exsurgentes responderunt ex adverso quod ipsi, predictis nobilibus eadem quarta puellari tenerentur, quam eisdem, iuxta regni consuetudinem, extradare prompti¹ essent et parati de possessionibus ipsos precise contingentibus, adiecit tamen idem Turul, sua et in personis predictorum fratrum suorum, quod ipsi, de possessionibus eorum adquisitiis nullam quartam puellarem dare tenerentur quum¹ regia maiestas ipsis easdem, mediantibus suis literis, libere donasset et contulisset, et ex eo ipsi non degerent impediri.

Unde, quia de qualitate, quantitate, utilitate et valore earundem possessionum et possessionariarum porcionum nobis certa veritas non constabat, ex eoque inter easdem partes iusticiam et iudicium facere non valebamus, igitur unacum aliis multis probis et nobilibus viris nobiscum in iudicio adherentibus commisimus iudicantes, ut eadem partes per se aut per procuratorem eorum legitimum, in octavis festi Penthecostes proxime venturis, ad facies earundem possessionum et possessionariarum porcionum accedere teneantur, et presente nostro testimonio per dictos actores adducendo presentibus etiam universis vicinis et commentaneis earundem legitime convocatis <...>², visa earum qualitate, quantitate, utilitate et valore deum et eiusdem iusticiam ferendo pre oculis, existiment pro suo iusto precio et valore regni consuetudine requirente; facta itaque huiusmodi existimatione possessionum predictarum, eadem partes personaliter aut per procuratorem eorum legitimum cum eodem nostro testimonio ad presenciam nostri accedere et seriem premissae possessionarie existimationis cum tocus facti processu, prout fuerit oportunum¹, nobis referre teneantur, ut per relacionem eorundem certius informati, eisdem nobilibus in causam attractis ad satisfaccionem impendendam terminum valeamus assignare³, in quo etiam termino reversionis ipsorum ad presenciam nostri, iidem filii Gregorii, literalia eorum instrumenta quorum vigore easdem possessiones adquisitiis tenerent et possiderent, coram nobis producere teneantur, quibus visis et perlectis eisdem partibus super prefatis possessionibus adquisitiis finem debitum imponeretur.

Datum Waradini, quarto die termini prenotati, anno domini Millesimo trecentesimo quinquagesimo quarto.

Noi, Filip, prepozitul bisericii de Oradea și vicar general al venerabilului întru Hristos părinte, domnul Dumitru din mila lui Dumnezeu și a scaunului apostolic episcop al aceleiași loc, dăm de știre că la octavele Mijlocului păresimilor⁴, venind înaintea noastră, potrivit cuprinsului scrisorii noastre de amânare de mai înainte, Martin, fiul lui Iacob de Portelec, în numele nobililor bărbați, al magiștrilor: Martin, fiul lui Petru de Ciumești, Simion cel Mare de Boghiș, Pavel și Nicolae, fiii lui Petru zis Zonga, cu scrisoare de împuternicire îndestulătoare din partea cînsititutului capitolu al sus-zisei biserici de Oradea, ca potrivit al magiștrilor Leukus, Turul, Gheorghe, Grigore, Ștefan și Simion, fiii lui Grigore, fiul lui Laurențiu de Suplac precum și al lui Ștefan, fiul lui Serephel, a declarat că acei magiștri Martin, fiul lui Petru, Simion cel Mare, Pavel și Nicolae, fiii lui Petru, trebuie să aibă — după cum cere vrednicul de laudă obicei al țării — a patra parte

〈covenită〉 nobilei doamne numită Ana, adică fiica celui Laurențiu, mama pomenitului Martin și bunica sus-zișilor Simion, Pavel și Nicolae, 〈pătrime〉 care le vine lor de drept din toate moșiile și părțile de moșie ale acelor fii ai lui Grigore și ale lui Ștefan, fiul lui Serephel, atît din cele de moștenire, cît și din cele de dobîndire, oricum s-ar chema și în orice comitate s-ar afla ele. Auzind acestea, acel magistrul Turul, ridicîndu-se pentru el însuși, iar pentru sus-numiții săi frați, de asemenea cu scrisoare de împuternicire îndestulătoare din partea capitlului bisericii de Oradea, precum și sus-zisul Ștefan, fiul lui Serephel, el însuși, au răspuns dimpotrivă, că ei sînt datori față de sus-pomeniții nobili cu acea a patra parte 〈covenită〉 fiicelor pe care, potrivit obiceiului țării, sînt gata și pregătiți să le-o dea acelora din moșiile care le vin lor în chip neîndoios, dar acel Turul a adăugat, în numele său și al sus-zișilor săi frați, că din moșiile lor de dobîndire ei nu sînt datori să dea nici o pătrime 〈covenită〉 fiicelor, deoarece maiestatea sa regele, prin scrisoarea sa, le-a dăruit și hărăzit acele 〈moșii〉 în chip slobod, și de aceea ei nu trebuie să fie împiedicați 〈de a le stăpîni〉.

Drept aceea, deoarece noi nu cunoaștem adevărul neîndoielnic despre felul, întinderea, folosul și prețul acelor moșii și părți de moșii, și de aceea nu puteam face judecată și dreptate între numitele părți, am hotărît așa-dar, împreună cu alți mulți bărbați cinstiți și nobili care se aflau împreună cu noi în judecată, ca numitele părți să fie datoare să meargă, fie ele înșile, fie prin împuternicitul lor legiuit, la octavele Rusaliilor viitoare⁵ la acele moșii și părți de moșii și, fiind de față omul nostru de mărturie care trebuie să fie adus de sus-pomeniții pîrși, și fiind de față și toți vecinii și megieșii lor, chemați în chip legiuit 〈...〉 văzînd felul, întinderea, folosul și prețul lor, avîndu-l pe Dumnezeu înaintea ochilor și dreptatea lui, să le prețuiască la adevăratul lor preț și valoare, așa după cum cere obiceiul țării, iar după ce se va face o atare prețuire a sus-ziselor moșii, acele părți să fie datoare să vină înaintea noastră — sau ele înșile, sau prin împuternicitul lor legiuit — împreună cu omul nostru de mărturie și să ne dea seama, după cum va fi 〈mai〉 potrivit, despre desfășurarea acelei prețuiri de moșii împreună cu mersul întregii pricini pentru ca, fiind noi mai bine lămurii prin darea lor de seamă, să putem hotărî numiților nobili dați în judecată un soroc pentru împlinirea dreptății, iar la acel soroc la care cu prilejul înapoierii lor înaintea noastră, acei fii ai lui Grigore să fie datori a aduce înaintea noastră, actele lor scrise, în temeiul cărora ei țin și stăpînesc acele moșii de dobîndire, și după vederea și citirea acestora vom da acelor părți hotărîrea covenită cu privire la sus-zisele moșii de dobîndire.

Dat la Oradea, în a patra zi a sorocului sus-însemnat, în anul domnului o mie ștrei sute cincizeci și patru.

Arh. Naț. Magh. Dl. 99 615. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1354. Transumpt în actul lui Ladislau, canonic lector și vicar al episcopului Andrei de Oradea, din 23 decembrie 1414, Oradea, aflat ca transumpt în actul aceluiași Ladislau, din 9 ianuarie 1415, Oradea.

EDIȚII: *Károlyi*, I, p. 221—222.

¹ Astfel în text.

² Rupt cca 1 cm.

³ Corect: *assignare*.

⁴ 26 martie.

⁵ 8 iunie.

Nos, capitulum <ecclesie Albensis, sign> ificamus¹ tenore presentium, quibus expedit universis, quod comite Martino, filio Kemen ab una parte, ab alter<a vero Andreas dictus M> ochkus², filio Andree ac Stephano, filio Johannis, filii eiusdem Andree pro se ac Ladislao, fratre suo, <...>³ constitutis confessum extitit per eosdem pariter et relatum quod ipsi, unanimi voluntate et communi consensu, pro<pter>⁴ bonum <pacis>⁵ et amorem fraternalem, in possessione eorum Bukenzeg vocata talem inter se fecissent divisio<nem>⁴ et fecerunt coram nobis perpetuo duraturam quod recta dimidietas eiusdem possessionis Bukenzeg, videlicet in quodam monticulo incipiendo, que est in inferiori parte magni montis eiusdem possessionis, ubi habetur quedam fovea ad modum mete, vadit directe ad quoddam fossatum, de quo fossato saliendo vadit ad unum vicum destructum inter curias Dragmer ab una et Susman, ab altera habitum, de quo incipiendo vadit una via recta ad Morisium directe a parte rivuli Demeterpataka vocati et orientis, cessit Andree dicto Mochkus, filio Andree et Stephano ac Ladizlao, filiis Johannis, filii Andree, alia vero medietas eiusdem possessionis recta videlicet a parte Morisii seu septentrionis existens cum capella cessit Martino, filio Kemÿn cum filiis suis perpetue possidenda. Et quia predictus Ladizlaus propria in persona ad ipsam divisionem faciendam non venit, ipse Stephanus, frater suus, totam honus et gravamen, si dictus Ladizlaus ipsam possessionariam divisionem non acceptaret, ad se assumpsit, tali vinculo, quod ipse Stephanus, ante litis ingressum, predicto Martino, filio Kemÿn, absque porcione iudicis, viginti marcas solvere teneretur.

Datum in octavis festi Resurexionis Domini, anno eiusdem M^{mo} CCC^{mo} L^{mo} quarto.

Noi, capitlul bisericii de Alba, prin cuprinsul celor de față aducem la cunoștința tuturor căroră se cuvine că înfățișându-se înaintea noastră comitele Martin, fiul lui Kemen, pe de o parte, iar pe de altă parte, Andrei zis Mochkus, fiul lui Andrei precum și Ștefan, fiul lui Ioan, fiul aceluiași Andrei, pentru sine și pentru Ladislau fratele său, ne-au mărturisit și ne-au spus că, prin învoire deopotrivă și înțelegere dimpreună, de dragul păcii, și iubire frățească, au făcut și fac și în fața noastră, în privința moșiei lor numite Bukenzeg următoarea împărțire ce va avea să dăinuiască în veci și <anume> dreapta jumătate a acelei moșii Bukenzeg i-a venit lui Andrei zis Mochkus, fiul lui Andrei precum și lui Ștefan și Ladislau, fiii lui Ioan, fiul lui Andrei, adică partea al cărei hotar începînd de la un deal mic și care se află în partea de jos a unui deal mare de pe aceeași moșie, unde se află o groapă drept semn de hotar, apoi hotarul merge drept la un șanț și sărînd peste acel șanț merge la un drum desființat, aflător între curțile lui Dragomir, pe de o parte, și curtea lui Susman, pe de alta, de unde începînd merge un drum drept de-a dreptul la Mureș, dinspre partea rîulețului numit Pîrîul lui Dumitru și dinspre răsărit; iar cealaltă dreaptă jumătate a acelei moșii, adică aceea ce se află spre partea Mureșului sau spre miazănoapte i-a venit — dimpreună cu capela de acolo — lui Martin fiul lui Kemÿn, ca s-o stăpînească pe vecie împreună cu fiii săi. Și deoarece sus-zisul Ladislau n-a venit însuși la facerea acelei împărțiri, fratele său Ștefan și-a luat asupra-și întreaga sarcină și răspundere, dacă numitul Ladislau n-ar primi acea

împărțire a moșiei, legându-se că el Ștefan, va fi dator să plătească sus-zisului Martin, fiul lui Kemyn, înainte de începerea judecății, douăzeci de mărci, în afara de partea <cuvenită> judecătorului.

Dat la octavele sărbătorii Învierii domnului, în anul aceluiași o mie tei sute cincizeci și patru.

Arh. Naț. Magh. Dl. 36 505. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1354. Orig. perg., cu pete de umezeală, cu urme de pecete rotundă aplicată pe verso. EDIȚII: *Documenta Valachorum*, p. 130–131.

¹ Pată de umezeală cca 3 cm, întregit după sens.

² Pată de umezeală cca 2,5 cm, întregit pe baza contextului.

³ Pată de umezeală cca 2,5 cm.

⁴ Pată de umezeală cca 1,5 cm, întregit după sens.

⁵ Pată de umezeală cca 1 cm, întregit după sens.

Excellentissimo domino suo, domino Lodouico, dei gracia illustri regi-Hungarie, capitulum ecclesie Waradyensis, oracionum suffragia cum perpe, tua fidelitate.

Vestra nosse velit excellencia quod cum receptis litteris vestre sublimitatis nobis directis pro honorabili capitulo ecclesie Albensis Transilvane, per anni circulum generaliter datis ad faciendum citaciones, inquisiciones, prohibiciones et possessionum propriarum apud manus ipsorum existencium reambulaciones et ad alia exequenda, que in eisdem vidimus plenius contineri, mandatis vestre celsitudinis obedire cupientes, ut tenemur, unacum Andrea, filio Herbordi, homine vestre maiestatis in eisdem litteris vestris inserto et expresso, nostrum hominem videlicet Stephanum, clericum chori ecclesie nostre, transmissemus ad mandata vestre serenitatis fideliter exequenda.

Tandem iidem homines, vestre maiestatis et noster, ad nos exinde reversi et per nos requisiti nobis concorditer retulerunt quod ipsi, die dominico proximo, videlicet in quindenis festi Pasce domini proxime preteritis, ad faciem possessionis predicti capituli ecclesie Transilvane, Myrozlou vocate, pariter accessissent, quam, convocatis vicinis et commetaneis, eiusdem legitime universis et presentibus hoc modo reambulassent: nam primo incipientes a quadam valle seu aque meatu secus quandam silvam versus occidentem, ad quoddam beerch accesscendissent¹, inde ad prata seu fenilia pergentes, abhinc ad viam publicam pervenissent.

Facta igitur huiuscemodi² reambulacione ipsi eodem die et in facie prescripte possessionis officialem quondam magnifici viri domini Thome, iudicis curie vestre serenitatis, de villa Lapaad ac universos hospites de eadem ab indebita percepcione usufructuum et utilitatum eiusdem possessionis Myrozlou intra predictos cursus metales existencium prohibuissent verbo vestre maiestatis ac regni consuetudine requirente.

Datum in festo beati Johannis apostoli et ewangeliste ante Portam Latinam, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo quarto.

<Pe verso de aceeași mină:> Domini regi. Pro honorabili capitulo ecclesie Albensis Transi<luane>³ contra officialem quondam⁴ domini Thome, iu<dicis>⁵ curie regie maiestatis, de villa Lapaad, <ac univer>sos⁵ hospites

de eadem, super percepçione utili<tatum>* possessionis eiusdem capituli Myrozlou vocate, prohibicionalis.

Preînălțatului său domn, domnului Ludovic, din mila lui Dumnezeu ilustrul rege al Ungariei, capitlu bisericii de Oradea, prinos de rugăciuni cu necurmată credință.

Să binevoiască înălțimea voastră a cunoaște că primind scrisoarea înălțimii voastre, trimisă nouă pentru cinstitul capitlu al bisericii de Alba Transilvaniei — scrisoare dată îndeobște pe timp de un an pentru facerea de chemări <la judecată>, cercetări, opreliști și hotărniciri de moșii proprii aflate în stăpînirea lor, și pentru împlinirea altor <lucruri> ce le-am văzut că se arată mai pe larg în acea <scrisoare> — dorind să ne supunem poruncilor înălțimii voastre, după cum sîntem datori, am trimis, împreună cu Andrei, fiul lui Herbord, omul maiestății voastre, numit și arătat în acea scrisoare a voastră, pe omul nostru, anume Ștefan, cleric din strana bisericii noastre, spre îndeplinirea întocmai a poruncii luminăției voastre.

Acești oameni — al maiestății voastre și al nostru — întorcîndu-se apoi de acolo la noi, și fiind întrebați de noi, ne-au spus într-un glas că ei s-au dus în duminica din urmă, adică în a cincisprezecea zi de la sărbătoarea Paștilor domnului de curînd trecută la fața locului, pe moșia sus-zisului capitlu al bisericii Transilvaniei, numită Mirăslău, pe care după ce au chemat potrivit legii pe toți vecinii și megieșii acesteia, și fiind ei de față, au hotărnicit-o în felul acesta : începînd mai întîi de la o vale sau de la albia unei ape s-au suit de-a lungul unei păduri, spre apus, la o creastă ; mergînd apoi înainte la <niște> lunci sau finațuri, de aci au ajuns la drumul mare.

Așadar, după ce au făcut această hotărnicire, în aceeași zi și la fața locului, pe sus-arătata moșie, l-au oprit pe slujbașul răposatului mărit bărbat, al domnului Toma, judele curții luminăției voastre din satul Lopadea, și pe toți oaspeții din acel <sat>, de la culegerea neîndreptățită a roadelor și foloaselor acestei moșii Mirăslău, aflate înăuntrul sus-ziselor hotare, în numele maiestății voastre și așa cum cerea și obiceiul țării.

Dat la sărbătoarea fericitului apostol și evanghelist Ioan înaintea Porții Latine, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și patru.

<Pe verso de aceeași mînă :> Domnului <nostru>, regelui. Scrisoare de opreliște pentru cinstitul capitlu al bisericii de Alba Transilvaniei, împotri-va slujbașului răposatului domn Toma, judele curții maiestăți regești din satul Lopadea, și a tuturor oaspeților de acolo, cu privire la culegerea roadelor moșiei acestui capitlu, numite Mirăslău.

Arh. Nat. Magh. Dl. 30 659. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1354. Orig. hîrtie, fragmente de pecete ogivală de închidere din ceară de culoare deschisă aplicată pe verso.

EDIȚII : Cod. Andeg., VI, p. 213 ; Ub., p. II, 102—3.

¹ Corect : *ascendissent*.

² Astfel în orig.

³ Sfîrșitul a 4 rînduri acoperit de o fișie de hîrtie lipită, textul a fost întregit după sens.

⁴ Urmează : *iudic*, tăiat de aceeași mînă.

Robert de Durazzo cere papei Inocențiu al VI-lea și acesta încuviințează pentru Ioan al lui Nicolae din dieceza de Cenad, canonic de Bács, un canonicat în biserica de Pécs.

Arh. Vat., Reg. Suppl. 27, fol. 110 r.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Bossányi*, II, p. 286–287, nr. 48.

Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis, capitulum ecclesie Wachyensis, salutem in domino sempiternam.

Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod venerabilis in Christo pater et dominus, dominus Mychael, dei et apostolice sedis gratia episcopus Vachyensis, prelatus noster et magister Konya inclitus miles aule domini regis, comes Gumuryensis, castellanus de Fylek et de Chehte, filii magnifici viri domini Thome quondam woyuode Transsiluani et iudicis curie domini regis, nostram personaliter adientes¹ presentiam confesum extitit per eosdem viva voce et relatum quod ipsi, matura deliberacione prehabita, salubri ducti consilio, quandam possessionem ipsorum Lapaad vocatam in comitatu de Thorda habitam et existentem cum totali utilitate sua et universis pertinentiis eiusdem quovismodo nominatis vel vocitatis, sub limitationibus et metarum distinctionibus suis, quibus hactenus possessa extitit, pro remedio animarum dicti domini quondam Thome woyuode patris ac domine matris ipsorum et salutis, venerabili in Christo patri et domino, domino Andree, episcopo Transsiluano et per consequens ecclesie sue, — prout predictus dominus Thomas, pater ipsorum, ipso vivente et superstitite, donare pro sue et dicte domine consortis salutis remedio disposuerat —, dedissent, donassent, ymo dederunt, donaverunt, et ut premittitur, pleno iure contulerunt in perpetuum et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam.

In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes ad petitionem dicti venerabilis patris domini Mychaelis, prelati nostri, et magistri Konya, pendentis sigilli nostri munimine fecimus communiri.

Datum per manus magistri Nicolai, lectoris dicte ecclesie nostre, in octavis festi beati Johannis ante portam Latinam, anno domini M^{mo} CCC^{mo} L^{mo} quarto, presentibus honorabilibus viris dominis Dominico, <preposito ecc> lesie² nostre, D<...>³ Nicolao, Wachyensi, Ladislao Pestiensi, Bartholomeo de Zolnuk, Ladislao Changradiensi et Andrea de Zygetfeu archydiaconis ac aliis quampluribus canonicis in ecclesia <dei famulantibus iu>⁴-giter <regi sempiterno>⁴.

<Pe verso de o altă mină contemporană:> Privilegium super collacione possessionis Lapoad.

Tuturor credincioșilor întru Hristos, care vor vedea scrisoarea de față, capitulul bisericii din Vaș, mîntuire veșnică întru domnul.

Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor, că venerabilul întru Hristos părinte și domn, domnul Mihail, din mila lui Dumnezeu și

a scaunului apostolic episcop de Vaș, prelatul nostru și magistrul Konya, vestitul cavaler al curții domnului <nostru> regele, comite de Gômör, castelan de Fylek și de Chehte, fii măritului bărbat domnul Toma, fostul voievod al Transilvaniei și judele curții domnului <nostru> regele, venind înșiși înaintea noastră, au mărturisit prin viu grai și au spus că, după îndelungă chibzuință, îndemnați de un gând sănătos ei au dat <și> dăruit venerabilului întru Hristos părinte și domn, domnului Andrei episcopul Transilvaniei și prin urmare bisericii sale pentru mîntuirea sufletelor zisului domn răposatul Toma voievodul, tatăl lor, și al doamnei, mama lor, o moșie a lor numită Lopadea, aflată și așezată în comitatul Turda, împreună cu toate folosințele ei și cu toate cele ce țin de ea, oricum s-ar numi sau chema acestea, înăuntrul marginilor și despărțirilor ei de hotare, în care a fost stăpînită pînă acum, așa cum hotărîse sus-zisul domn Toma, tatăl lor, încă de pe cînd trăia și era în viață s-o dăruiască pentru mîntuirea sa și a zisei doamne, soția <sa>. Ba chiar o dau, o dăruiesc și precum se arată mai sus, o lasă cu drept deplin, ca s-o stăpînească, s-o țină și s-o aibă pe veci și nestrămutat.

Spre amintirea și veșnica trăinicie a acestui lucru, la cererea zisului venerabil părinte, a domnului Mihail, prelatul nostru și a magistrului Konya, am pus să fie întărită scrisoarea de față cu puterea peceții noastre atîrnate.

Dat de mîna magistrului Nicolae, lectorul zisei noastre biserici, la octavele sărbătorii fericitului Ioan *ante portam Latinam*, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și patru, de față fiind vrednicii de cinstire bărbați domnii Dominic, <prepozitul bis>ericii noastre, arhidiaconii D<...> Nicolae de Vaș, Ladislau de Pesta, Bartolomeu de Solnoc, Ladislau de Csongrád și Andrei de Zygetfeu și alți mulți canonici <care slujesc necur>mat în biserica <domnului regelui celui veșnic>.

<Pe verso de o altă mîină contemporană:> Privilegiu despre dania moșiei Lopadea.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădița 5, nr. 656. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1354.

Orig. perg., cu chirograful în partea de jos al actului: AC., cu pete de umezeală, pecetea atîrnată cu panglică de pergament s-a pierdut.

REGESTE: Beke, *Erd. kápt.*, nr. 656.

¹ Corect: *adeuntes*.

² Rupt cca. 2 cm, întregit pe baza contextului.

³ Rupt cca. 3 cm.

⁴ Rupt 4,5 cm, întregit după Zimmermann-Werner-Müller, II, p. 33.

259

1354 mai 15, <Cluj-Mănăstur>.

<C>onventus monasterii beate Marie virginis de Clusmunustra, omnibus Christi fidelibus, tam presentibus, quam futuris, presens scriptum inspec-turis, salutem in salutis largitore.

Cum status hominis temporalis volvet¹ suum cursum et homines în eo nascendo a vita mutabilia² in vitam immutabilem transferantur, et³ ideo litterarum patrocínio solent confirmare.

Ideo ad universorum noticiam, tam presencium, quam futurorum, harum serie volumus pervenire quod, Emerico, filio Thome de Buth et Clemente, filio Nicolai de Mera, nobilibus, mediantibus litteris nostris legitimis procuratoris⁴, pro nobili puella Elizabeth vocata, filia nobilis

domine Elene, filia⁵ Nicolai de Mera predicti, ab una, parte vero ab altera Johanne, filio Dominici, nobili de Swk⁶ confessum extitit per eosdem Emericum et Clementem ministerio vive vocis et relatum quod, cum Emericus, nobilis de Buth predictus, legitimus procurator nobilis puelle Elizabeth antedictae, in octavis beati Jacobi apostoli, in anno domini M^oCCC^{mo} L^{mo} tertio, in presentia honorabilis viri, magistri Salamonis, archidiaconi de Torda, venerabilis in Christo patris domini Andree, episcopi Transilvani, vicarii generalis, contra Johannem, filium Dominici, nobilem de Suk, pro quo Benedictus litteratus, nobilis de Jara, similiter mediantibus litteris procuratoriis, propouisset in hunc modum, quod idem Johannes, filius Dominici, quarta filiali in possessionibus Suk, Zoaat, Sarmas et Kethelen, ipsam iure nature attingentem⁷, ac rebus paraforalibus⁸ et dote domine Elene, matris sue, necnon sedecim equis equatilibus, quas eidem domine, matri sue, tempore contractus matrimonii tradiderant⁹, teneretur; unde per compositionem et ordinationem proborum et nobilium virorum super premissis aquisicionibus⁹ nobilis puelle Elizabeth ac de voluntate ambarum parcium, ad tale¹⁰ pacis et concordie devenissent unionem, ymo⁸ devenerunt coram nobis quod, pro dote et rebus paraforalibus⁸ domine Elene, matris nobilis puelle Elizabeth vocate, et sedecim equis equatilibus, preterea quarta parte filiali, iure nature ipsam nobilem puellam de predictis possessionibus, videlicet Suk, Zoaat, Sarmas et Kethelen attingentem⁷, mediantibus aliis litteris nostris obligatoriis, in duobus terminis, scilicet sexta feria proxima post dominicam Medii Quadragesime tertiam dimidiam marcam argenti et in octavis beati Georgii martiris octavam dimidiam marcam argenti, proxime preteritis terminis subsequentibus, Clementi, filio Nicolai, nobili de Mera, legitimo procuratori nobilis puelle Elizabeth sepedictae, Johannes, filius Dominici de Suk memoratus, cum prompta pecunia plene persolvit coram nobis et integre.

Quare idem Clemens, filius Nicolai de Mera, legitimus procurator nobilis puelle Elizabeth vocate, pro preallegatis dote et rebus paraforalibus⁹, necnon sedecim equis equatilibus, modo premissis auctoritate procuratoria, vigore presencium mediante, reddidit et commisit expeditum et quietum et modis omnibus absolutum. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem, presentes nostras litteras privilegiales, pendentis sigilli nostri munimime duximus consignandas.

Datum quinta feria proxima post quindenae festi Georgii martiris prenotatas¹¹, anno domini M^oCCC^{mo} L^{mo} quarto.

<Pe verso, de o mână din secolul al XVI-lea :> Leană agat ky fyeztek .

Conventul mănăstirii fericitei fecioare Maria din Cluj-Mănăstur, tuturor credincioșilor întru Hristos, atît celor de acum, cît și celor viitori, care vor vedea scrisoarea de față, mîntuire întru dătătorul mîntuirii.

Deoarece starea trecătoare a omului își desfășoară mersul ei și oamenii care se nasc într-însa trec din viața schimbătoare în cea neschimbătoare, de aceea ei obișnuiesc să întărească <faptele lor> prin ocrotirea scrisorilor.

Drept aceea, prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor, atît a celor de față cît și a celor viitori că <înfățișîndu-se înaintea noastră> nobilii Emeric, fiul lui Toma de Bothaza, și Clement, fiul lui Nicolae de Mera, în temeiul scrisorii noastre legiuite de împuternicire, în numele nobilei fete numite Elisabeta, fiica nobilei doamne Elena, fiica sus-zisului Nicolae de

Mera, pe de o parte, iar pe de alta Ioan, fiul lui Dominic, nobil de Juc, acei Emeric și Clement au mărturisit și au spus prin viu grai că, întrucât sus-zisul Emeric, nobil de Bothaza, împuternicitul legiuit al pomenitei nobile fete Elisabeta, la octavele fericitului apostol Iacob¹², în anul domnului o mie trei sute cincizeci și trei, înaintea cinstitului bărbat, magistrul Solomon, arhidiaconul de Turda, vicarul general al venerabilului întru Hristos părinte, domnul Andrei, episcopul Transilvaniei, a spus așa împotriva lui Ioan, fiul lui Dominic, nobil de Juc, în numele căruia <s-a înfățișat> Benedict diacul, nobil de Iara, tot în temeiul unei scrisori de împuternicire : că acel Ioan, fiul lui Dominic, îi datorește <ei> pătrimea de fiică, ce i se cuvine după dreptul firesc, din moșiile Juc, Suatu, Sârmaș și Gădălin, ca și darurile de nuntă și zestrea mamei sale doamna Elena, precum și șaisprezece iepe de herghelie pe care i le dăduse acelei doamne, mamei sale, în vremea încheierii căsătoriei <acesteia>, de aceea, prin împăciuirea și rînduiala unor bărbați cinstiți și nobili, precum și din voința celor două părți, au ajuns cu privire la sus-zisele plîngeri ale nobilei fete Elisabeta, și ajung și în fața noastră, la acest legămînt al păcii și al înțelegerii <anume> că, pentru zestrea și darurile de nuntă ale doamnei Elena, mama nobilei fete numite Elisabeta, și pentru cele șaisprezece iepe de herghelie și în afară de acestea pentru pătrimea de fiică ce se cuvine după dreptul firesc acelei nobile fete, din sus-zisele moșii, anume Juc, Suatu, Sârmaș și Gădălin, pomenitul Ioan, fiul lui Dominic de Juc, a plătit în fața noastră pe deplin și în întregime, cu bani gata, în temeiul unei alte scrisori a noastre de îndatorire, lui Clement, fiul lui Nicolae, nobil de Mera, împuternicitul legiuit al des-pomenitei nobile fete Elisabeta, la două soroace, și anume ; în vinerea de după duminica Miezzii-păresii¹³ trei mărci și jumătate de argint și la octavele trecute ale fericitului mucenic Gheorghe¹⁴ opt mărci și jumătate de argint, soroace de curînd trecute și care au urmat unul după celălalt.

Drept aceea, Clement, fiul lui Nicolae de Mera, împuternicitul legiuit al nobilei fete numite Elisabeta, în temeiul împuternicirii sale, cum <s-a spus> mai sus <și> în puterea scrisorii de față l-a socotit și l-a lăsat să plece descărcat și plătit și întru totul dezlegat cu privire la sus-pomenita zestre și la darurile de nuntă, precum și la cele șaisprezece iepe de herghelie.

Spre amintirea și veșnica trăinicie a acestui lucru am hotărît a însemna scrisoarea noastră privilegială de față cu puterea peceții noastre atîrnate.

Dat în joia de după cvîndenele mai sus însemnate ale sărbătorii mucenicului Gheorghe, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și patru.

<Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea :> Plata pătrimii <cuvenite> fiicei.

Arh. Stat., Cluj-Napoca, Arh. fam. Suky, fasc. C nr. 1.

Orig. perg., cu pecete rotundă din ceară de culoare închisă, atîrnată cu șnur de mătase galbenă, decolorată.

REGESTE: *Petrichevich*, I. 2, p. 350, nr. 1829.

¹ Corect: *volut*.

² Corect: *mutabil*.

³ Cuvînt de prisos.

⁴ Corect: *procuratoriis*.

⁵ Corect: *filie*.

⁶ Omis în orig: *coram nobis constitutis*.

⁷ Corect: *attingenti*.

⁸ Astfel în orig.

⁹ Corect : *tradiderat*.

¹⁰ Corect : *talem*.

¹¹ Corect : *prenotati*.

¹² 1 august.

¹³ 28 martie.

¹⁴ 1 mai.

Nos, capitulum ecclesie Transilvane, damus pro memoria quod nobilis vir Nicolaus dictus Wos de Sancto Egidio, ad nostram accedens presentiam, vice et nomine suo ac Johannis et Ladislai, fratrum suorum, nobis dixit protestando quod Benedictus textor de Thorda, officialis magistri Michaelis, camerarii domini nostri regis de Zeek, intra metas eiusdem possessionis Zenthegyd, in loco Fizeez et Zeneketeu vocato, ducentas oves, duos equos, duos boves et triginta sex porcos a quodam iobagione suo Olacho, Cristiano nomine, abstulisset, de quo Benedicto textore ipse super receptione predictorum animalium universitati nobilium in congregatione generali, anno present¹, die¹ dominico proximo ante festum Asensionis² domini¹ Thorde celebrata, conquestus exstitisset; qui quidem Benedictus textor respondisset, quod illa animalia non in terra ad pretactam possessionem Zenthegyd, sed in terra¹ ad Zeek spectanti recepisset. Universitas autem nobilium partis Transsilvane unanimi voce affirmasset et dixisset, quod illa loca, scilicet Fizeez et Zeneketeu, nunquam ad Zecz³ pertinuisent, sed semper nobilium de Sancto Egidio fuissent et ad eandem possessionem pertinuisent. Quam quidem confessionem, per universos nobiles in eadem congregatione factam, magister Michael, archydiaconus de Doboka, socius et concanonicus noster, per nos ad predictam congregationem vice nostra destinatus, ac Georgius, filius Jacobi, unus ex arbitris in literis regis inclusus, sic factam esse et fuisse in nostri presentia affirmarunt.

Super quo literas nostras protestatorias petiit emanari, quas nos concessimus, communi iustitia suadente.

Datum in vigilia festi Penthecostes, anno domini M^oCCC^{mo} L^{mo} quarto.

<Pe verso :> Pro Nicolao dicto Wos contra Benedictum textorem, protestatorie.

Noi, capitlul bisericii Transilvaniei, dăm de ştire că nobilul bărbat Nicolae zis Wos de Sîntejude venind înaintea noastră ne-a spus, făcînd întîmpinare în numele său şi în numele şi în locul lui Ioan şi Ladislau, fraţii săi, că Benedict Țesătorul din Turda, slujbaşul magistrului Mihail, cămăraşul din Sic al domnului nostru regele, a luat din cuprinsul hotarelor acestei moşii Sîntejude, în locul numit Sălciuşul şi Cărbunărie două sute de oi, doi cai, doi boi, şi treizeci şi şase de porci de la un iobag român al său numit Cristian; şi el s-a plîns de acest Benedict Țesătorul, în privinţa luării susziselor vite, înaintea obştii nobililor în adunarea obştească ținută la Turda în anul acesta, în duminica dinaintea sărbătorii înălţării domnului⁴; iar acest Benedict Țesătorul i-a răspuns că n-a luat acele vite de pe pămîntul care ține de sus-zisa moşie Sîntejude, ci de pe pămîntul care ține de Sic. Însă obştea nobililor din părțile Transilvaniei a adeverit şi a spus într-un glas că acele locuri, adică Sălciuşul şi Cărbunărie, n-au ținut niciodată de Sic, ci totdeauna au fost ale nobililor de Sîntejude şi au ținut de această

moșie ; iar magistrul Mihail, arhidiaconul de Dăbîca, soțul și fratele nostru canonic, trimis de noi în locul nostru la sus-zisa adunare, precum și Gheorghe, fiul lui Iacob, unul din împăciuitori, trecut în scrisoarea regelui, au întărit în fața noastră că această mărturie a fost făcută așa.

Drept aceea, el a cerut să i se dea scrisoarea noastră de întâmpinare, pe care i-am dat-o așa cum cere dreptul comun.

Dat în ajunul sărbătorii Rusaliilor, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și patru.

〈*Pe verso* :〉 Scrisoare de întâmpinare pentru Nicolae zis Vos împotriva lui Benedict Țesătorul.

Arh. Stat Cluj-Napoca, Arh. fam. Wass, fasc. I nr. 10.

Orig. hîrtie, cu pecete de culoare deschisă aplicată pe verso ; deasupra acesteia urmele unei noi închideri „cum capite sigilli”. Actul a fost transcris la 3 august 1358 de către capitlul de Alba Iulia.

EDIȚII : Șincai, *Hronica Românilor*, I, p. 490—491; *Ub.*, II, p. 103—104.

¹ Scris deasupra rîndului.

² Corect : *Ascensionis*.

³ Corect : *Zeeh*.

⁴ 18 mai.

261

1354 iunie 1, Sîntimbru.

Discretis viris et honestis capitulo ecclesie Transsiluane, amicis suis karissimis, Stephanus, vicevoyođa Transsiluanus, paratam amicitiam cum honore.

Cum vir nobilis Johannes, filius Viviani, quandam suam possessionem Waradia vocatam, quam suam refert fore hereditariam et a suis predecessoribus in suum ius hereditarium cessam, super qua etiam testimonia viva et scripta se¹ dicit habere valida, nunc apud manus alienas habitam, iuxta regni iuris consuetudinem velit recaptivare et ad hoc vestrum testimonium sit necessarium, amicitiam vestram presentibus petimus diligenter, quatenus visis presentibus, unacum magistro Mÿchaele, notario nostro², specialiter ad hoc transmisso, vestrum transmittatis testimonium fide dignum, quo presente, predictus magister Mÿchael, homo noster, possessionem ipsius Johannis prenotatam, presentibus vicinis et commetaneis undique ad premissa videnda in testimonium convocatis, recaptivet et occupet, ac iuxta iuris ordinem statuatur Johanni, filio Viviani prenotato, si non fuerit contradictum ; contradictores vero si qui³ apparuerint⁴ citet ad⁵ presenciam domini Nicolai Konth, voyođa Transsiluani, domini nostri, primam et futuram congregationem eiusdem generalem⁶ eisdem pro termino legitimo coram eodem⁷ comparendi assignando. Et post hec seriem totius facti premissi nobis in vestris litteris amicabiliter rescribatis.

Datum in Sancto Emerico, in festo Penthecostes, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} quarto.

〈*Pe verso de aceeași mină* :〉 Discretis viris et honestis capitulo ecclesie Transilvane, amicis suis karissimis.

Chibzuiților și cinstiților bărbați din capitlul bisericii Transilvaniei, preascumpilor săi prieteni, Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, toată prietenia și cinstea.

270

cercetarea hotarelor pîrșilor, cu cojurătorii lor și cu un megieș: „au jurat desculți cu cingătorile desfăcute, punîndu-și pămînt pe cap, așa cum erau datori” (*iuxta regni consuetudinem pedibus discalciatis, cingulis resolutis, terra super caput posita, iurassent*), întărind astfel afirmația că moșia era a lor ereditară.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Perényi III.
Orig. hîrtie, cu urme de pecete aplicată pe verso.
EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 223–224.

263

1354 august 10, <Kw>.

Nos, capitulum ecclesie de Kw, memorie commendantes tenore presentium significamus quibus expedit universis quod nobilis vir, magister Thomas, filius Johannis, filii Emech, castellanus de Cherevgh, în nostri presentia personaliter constitutus, exhibuit nobis quasdam litteras patentes honorabilis conventus ecclesie beate Marie virginis de Clusmonustura, petens a nobis humili precum instantia quod, quia predictas litteras in specie, quo fieret necesse, transmittere vel deferri facere propter viarum eventus varios non auderet, tenorem earundem nostris litteris transscribi faceremus. Quarum quidem litterarum tenor talis est: <*Urmează actul conventului din Cluj-Mănăstur, din 21 decembrie 1352, nr. 157*>. Nos itaque, predicti magistri Thome, filii Johannis, filii Emech, castellani de Chereugh¹, petitionem fore iustam et condignam attendentes, predictas litteras, absque omni suspitione veras, presentibus inserimus et sigillo nostro consignatas ipsi magistro Thome, castellano de Chereugh¹, duximus concedendas.

Datum in festo beati Laurentii martiris, anno domini M^{mo}CCC^{mo} L^{mo} quarto.

<Pe verso, de o mină din secolul al XVI-lea:> valet ad genealogiam.

Noi, capitlul bisericii de Kw, prin cuprinsul scrisorii de față dăm de știre și facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că înfățișîndu-se însuși înaintea noastră nobilul bărbat magistrul Toma, fiul lui Ioan, fiul lui Emech, castelanul de Cherevgh, ne-a arătat o scrisoare deschisă a cîstitutului convent al bisericii fericitei fecioare Maria din Cluj-Mănăstur, cerîndu-ne cu rugăminți smerite și stăruitoare să punem a se trece cuprinsul ei în scrisoarea noastră, deoarece din pricina feluritelor primejdii ale drumurilor nu îndrăznește să trimită sau să pună a fi dusă în original această scrisoare acolo unde ar fi nevoie. Cuprinsul acestei scrisori este următorul: <*Urmează actul conventului din Cluj-Mănăstur, din 21 decembrie 1352, nr. 157*>. Noi așadar, ținînd seamă că cererea sus-zisului magistrul Toma, fiul lui Ioan, fiul lui Emech, castelanul de Chereugh, este dreaptă și potrivită, am trecut sus-zisa scrisoare, ca fiind adevărată și fără nici o bănuială, în scrisoarea de față și am hotărît s-o dăm, întărită cu pecetea noastră, celui magistrul Toma, castelanul de Chereugh.

Dat la sărbătoarea fericitului mucenic Laurențiu, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și patru.

<Pe verso de o mină din secolul al XVI-lea:> bun pentru genealogie.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Wass, fasc. XXI nr. 1.
Orig. perg., cu urme de pecete rotundă din ceară de culoare închisă aplicată pe verso.

272

¹ Astfel în text.

264

1354 august 27, Sintimbru.

Nos, Stephanus, viceuoyuoda Transsiluanus, memorie commendantes significamus tenore presencium quibus expedit universis quod comes Johannes de Felapold, sua et universorum populorum de eadem¹ ad nostram accedendo presenciam, exhibuit nobis litteras capituli ecclesie Albensis, amici nostri, in quarum tenoribus inter cetera² videbatur quod cum magister Nicolaus, notarius noster, sub testimonio eiusdem capituli, videlicet magistri Petri, archydiaconi de Kyzd, feria tertia proxima post dominicam Oculi quandam terram litigiosam predictorum populorum de Felapold, per Johanne dictum Tumpa indebite occupatam, ad preceptum domini nostri regis, ut decet ius suum regale, iuxta libertatem sedis Cÿbiniensis, coram vicinis et commetaneis dictarum parcium, quos legitime convocassent, per distinciones novarum metarum, predictis populis de Felapold, prout ad eos pertinuisset et possessa extitisset, perpetuo statuissent nullo contradictore existente.

Prima enima meta³ dicte terre litigiose, sicut in litteris capituli predicti vidimus contineri, hoc ordine distinguuntur⁴: incipiendo ab una meta que separat possessiones Omlas, Echelleu et Felapold et vadit per unum berch in quo est via⁵, in quo quidem berch undecim metas novas in locis oportunitis et successivis usque ad aliud berch magnum, quod distingit⁶ possessiones Nogfalu, Echellew et Felapold prenotatas erexissent.

Nos itaque, visis litteris dicti capituli, ut⁵ nostro incumbit officio, memoratam terram litigiosam, sub metis premissis, ad legitimam petitionem ipsius comitis Johannis, universitati populorum de Felapold ratificamus per presentes litteras nostras patentes.

Datum in Sancto Emerico, feria quarta proxima post festum beati Bartholomei apostoli, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo quarto.

Noi, Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, prin cuprinsul scrisorii de față dăm de știre și facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că venind înaintea noastră comitele Ioan de Apoldul de Sus <în numele> său și al tuturor oamenilor de acolo, ne-a înfățișat o scrisoare a capitlului bisericii de Alba, prietenii noștri, din cuprinsul căreia se vedea că se spune, printre altele, că magistrul Nicolae, notarul nostru, dimpreună cu omul de măturie al aceleiași capitlu — anume a magistrului Petru, arhidiaconul de Chezdi au dat în stăpînire de veci sus-zișilor oameni din Apoldul de Sus — în marțea de după duminica *Oculi*⁷, la porunca domnului nostru regele, după cum se cuvine dreptului său regesc <și> potrivit cu libertatea scaunului de Sibiu — în fața vecinilor și a megieșilor din acele părți, pe care îi chemaseră în chip legiuit, un pămînt în pricină al sus-zișilor oameni din Apoldul de Sus, cotropit pe nedrept de către Ioan zis Tumpa, despărțindu-l prin noi hotare, așa cum el ținuse și fusese stăpînit de ei și nefiind nici un împotrivor.

Iar cele dintîi semne de hotar ale zisului pămînt în pricină, după cum am văzut că se cuprinde în scrisoarea sus-zisului capitlu, se deosebesc în șirul următor : începînd de la un semn de hotar care desparte moșiile Amnaș,

Aciliu și Apoldul de Sus și merge pe o creastă pe care este un drum, pe care creastă ei au ridicat unsprezece semne de hotar noi, în locuri potrivite, <înșirate> unele după altele, pînă la altă creastă mare, care desparte moșiile Săliște, Aciliu și Apoldul de Jos mai sus-însemnate.

Noi, așadar, văzînd scrisoarea zisului capitlu, la cererea legiuită a comitelui Ioan, întărim prin această scrisoare deschisă a noastră, după cum cade în sarcina noastră, pomenitul pămînt în pricină, înlăuntrul hotarelor de mai sus, obștii oamenilor din Apoldul de Sus.

Dat la Sîntimbru, în miercură de după sărbătoarea fericitului apostol Bartholomeu, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și patru.

Arh. Bis. Evang. din R.S.R., Sibiu, U. 1. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1354.

Transumpt în actul capitl. de Alba Iulia, din 28 august 1354, nr. 265.

EDIȚII: *Ub.*, II, 104–105.

¹ Lipsește după acest cuvînt: *in personis*.

² Lipsește după acest cuvînt: *contineri*.

³ Corect: *prime . . . mete*.

⁴ *Distinguntur*, particularitate a latinei medievale; corect: *distinguuntur*.

⁵ Scris deasupra rîndului de aceeași mîină.

⁶ Corect: *distinguit*. Vezi observația de la nota 4.

⁷ 18 martie.

265

1354 august 28, <Alba Iulia>.

<C>apitulum ecclesie Transsiluane, omnibus Christi fidelibus, presentibus et futuris, presens scriptum inspecturis, salutem in salutis largitore.

Ad universorum, tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus pervenire quod comes Johannes de Apoldia, in persona propria ac hospitum seu populorum de eadem Apoldia ad nostram accedens presenciam, exhibuit nobis quasdam litteras patentes nobilis viri Stephani, viceuoŷuode Transsiluani, tenoris infrascripti, petens nos humiliter ut easdem litteras propter maiorem cautelam et iuris conservacionem in formam nostri privilegii redigi facere dignaremur.

Quarum quidem litterarum tenor talis est <Urmează actul lui Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei, din 27 aug. 1354, Sîntimbru, nr. 264>. Nos enim, petitionibus petico¹ ipsius comitis Johannis iustis et legitimis annuentes, easdem litteras omni integritate pollentes² de verbo ad verbum transscribi fecimus et pendentı sigillo nostro consignari.

Datum quinta feria proxima post festum beati Bartholomei apostoli, anno prenotato; discretis viris Dominico preposito, Benedicto cantore et decano ac Lorando custode, canonicis ecclesie nostre existentibus.

<Pe verso, de o mîină din secolul al XVII-lea:> Hattert brieff zwischen Hamlesch, Tetschlen vnd Oberst Apolden Anno 1354.

<Mai jos:> Lecta in commisione 28 Juny 1782>.

Capitulul bisericii Transilvaniei tuturor credincioșilor întru Hristos celor de față și celor viitori, care vor vedea scrisoarea aceasta, mîntuire întru dăruitorul mîntuirii.

Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor, atît a celor de față, cît și a celor viitori, că venind înaintea noastră comitele Ioan de

Apold, în numele său și al oaspeților sau oamenilor din același Apold, ei ne-a înfățișat o scrisoare deschisă a nobilului bărbat Ștefan, vicevoievodul Transilvaniei avînd cuprinsul arătat mai jos, cerîndu-ne cu smerenie ca pentru o mai mare cheazășie și o mai bună păstrare a dreptului <lor> să binevoim a pune să se întocmească acea scrisoare în chip de privilegiu al nostru.

Cuprinsul acelei scrisori este acesta : <Urmează actul vicevoievodului Ștefan, din 27 august 1354, nr. 264>. Iar noi încuviințînd dreptele și legiuite cereri ale celui comite Ioan am pus ca acea scrisoare, valabilă în toate privințele, să fie transcrisă cuvînt cu cuvînt și să fie întărită cu pecetea noastră atîrnată.

Dat în joia de după sărbătoarea fericitului apostol Bartholomeu, în anul mai sus arătat, pe cînd chibzuții băbrați Dominic prepozitul, Benedict cantorul și decanul <precum> și Lorand custodele erau canonici ai bisericii noastre.

<Pe verso de o mină din secolul al XVII-lea, în limba germană :> Scrisoarea de hotărnicie între Amnaș, Aciliu și Apoldul de Sus, în anul 1354.

<Mai jos :> Citită în comisiune, 28 iunie 1782.

Arh. Bis. Evang. din R.S.R., Sibiu, U. 1. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1354.

Orig. perg., cu pecete ogivală, din ceară de culoare deschisă, atîrnată cu șnur împletit din fire de mătase roșie și albă.

EDTII: Ub., II, 105.

¹ Tăiat și subpunctat de aceeași mină.

² Urmează: po, tăiat de aceeași mină.

Nos, capitulum ecclesie Waradiensis, tenore presencium significamus quibus expedit universis, quod constituti in nostri presencia Michael et Nicolaus filii Pousa de Kereky, item Dominicus, filius Chaak de Darah, pro se personaliter et pro Nicolao, fratre suo, se minore ex sororibus uterinis quondam magistri Marouth, filii Petri de Olazy procreati, ab una, parte ex altera vero Stephanus, Andreas et Dominicus, filii Beke dicti Cyne de eadem Olazy, dixerunt et coram nobis vive vocis oraculo sunt confessi, quod cum iudicio divino prefatus magister Marouth, frater eorundem filiorum Beke patrueles, sine liberis decessisset ab hac luce, cui in universis possessionibus iidem filii Beke succedere debuissent, sed quia idem magister Marouth condens suum testamentum, possessionarias porciones suas prefatis filiis sororum suarum legasset iure testamenti, contra consuetudinem regni approbatam, propter quod inter ipsos discordia et altercacio exorte extitissent, tandem ne procedendo in lite fatigentur ultra modum laboribus et expensis, ipsi per reformationem venerabilis in Christo patris domini Demetrii, dei et apostolice sedis gracia episcopi Waradiensis, prelati nostri reverendi, et aliorum quamplurium proborum et nobilium virorum modo infrascripto concordassent et concordarunt coram nobis, revocantes in irritum quitquid per eundem magistrum Marouth ordinatum extitisset, salvo iure ecclesie nostre remanente, literas cuiuscumque loci conventualis seu collegiati continentes testamentalem dispositionem eiusdem magistri Marouth pro eisdem filiis sororum suarum factam in irritum revocando, videlicet quod

idem Michael et Nicolaus, filii Pousa, Dominicus, et Nicolaus, filii Chaak, ut premissum est, ex sororibus prefati magistri Marouth progeniti, dotem et res parafernales domine ave ipsorum et quartam filialem dominarum matrum suarum, prefatis Stephano, Andree et Dominico, filiis Beke relaxassent et relaxarunt coram nobis, renunciantes omni iuri et proprietati quod vel quam habere debuissent in possessionibus Olazy, Mariamagdalena et Marouthlaka vocatis, in comitatu Bihoriensi existentibus, ac quibuslibet aliis possessionibus apud manus suas habitis, tum ratione impignoracionis, tum etiam vigore testamenti ad ipsos pertinentibus, salvo tamen semper iure ecclesie nostre remanente; e converso autem, iidem filii Beke ipsis Michaeli et Nicolao, filiis Pousa, Dominico ac Nicolao, filiis Chaak, dedissent et perpetuassent, ac coram nobis dederunt et perpetuarunt possessionem Falkamar vocatam in eodem comitatu Bihoriensi existentem, vicinam et commetaneam possessionis Olazy prenotate, in quantum ipsum magistrum Marouth contigebat salvo iure alieno, introducentes eosdem in plenum dominium possessionis iam pretacte, statuantes eam eisdem cum omni plenitudine sui iuris, videlicet locis sessionum, terris arabilibus, silvis, pratis, fenetis, nemoribus et quibuslibet aliis que nunc sunt vel esse possunt in futurum; preterea prefati filii Beke eisdem filiis Pousa et filiis Chaak dedissent viginti sex equas equaciales cum poledris de equacia magistri Marouth memorati, et insuper sedecim marcas grossorum, marcam quamlibet quinquaginta sex grossis computando, eisdem filiis Pousa et filiis Chaak dedissent et assignassent de pecunia magistri Marouth prenotati, ac vineam eiusdem magistri Marouth in territorio Waradiensi existentem sepedictis filiis Pousa et filiis Chaak prenominati filii Beke reliquissent et reliquerunt coram nobis cum omnibus utilitatibus suis et pertinenciis eiusdem universis in filios filiorum perpetuo possidendam; de possessione vero Apaty vocata, eidem magistro Marouth impignorata, sepefati filii Beke se intromittere non curarunt, renunciantes omni iuri quod habere deberent in eadem, dicendo quod si idem magister Marouth aliquod ius habuisset in eadem, tum ratione impignoracionis, tum quovis alio modo, ipsi eandem, pure et simpliciter, eisdem filiis sororum prefati magistri Marouth reliquissent et reliquerunt coram nobis; et quando nobis presentes fuerint reportate, nostrum super hoc privilegium conferemus.

In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus literas nostras patentes appositione sigilli nostri autentici comunitas.

Datum in festo Nativitatis beatissime Marie virginis, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo quarto.

Noi, capitlul bisericii de Oradea, prin cuprinsul celor de față aducem la cunoștința tuturor căroră se cuvine că înfățișându-se înaintea noastră Mihail și Nicolae, fiii lui Pousa de Cherechiu, de asemenea Dominic, fiul lui Chaak de Dara, pentru sine și pentru Nicolae, fratele său, mai mic decât el, cu toții fii ai surorilor după mamă ale magistrului Marouth, fiul lui Petru de Olosig, pe de o parte, iar pe de altă parte, Ștefan, Andrei și Dominic, fiii lui Beke, zis Cyne, tot de Olosig, au spus și au mărturisit prin viu grai în fața noastră că, deoarece prin hotărîrea dumnezească sus-zisul magistrul Marouth, vărul acelor fii ai lui Beke, a purces din această lume fără de copii, ar fi trebuit ca fiii lui Beke să-i urmeze la stăpînirea tuturor moșilor lui, dar fiindcă acel magistrul Beke făcîndu-și testamentul a lăsat

părțile sale de moșie pomeniților fii ai surorilor sale, în privința dreptului testamentar, împotriva obiceiului încuviințat al țării, — din care pricină a stîrnit între dînșii neînțelegere și gîlceavă —, în cele din urmă, pentru ca părțile purcezînd mai departe la judecată să nu se istovească prin osteneți și cheltuieli peste măsură, s-au înțeles prin împăciuirea pusă la cale de venerabilul întru Hristos părinte, domnul Dumitru, din mila lui Dumnezeu și a scaunului apostolic episcop de Oradea, prelatul nostru vrednic de cinstire, și de către alți foarte mulți bărbați nobili și cinstiți și se înțeleg în fața noastră în felul arătat mai jos, desființînd tot ce se rînduise de către acel magistru Marouth, afară de dreptul bisericii noastre, care a rămas neatins, zădărnîcînd orice scrisoare a oricărui lăcaș conventual sau colegiat cuprinzînd vreo rînduială testamentară a acelui magistru Marouth făcută în folosul acelor fii ai surorilor sale, adică numiții Mihai și Nicolae, fiii lui Pousa și Dominic și Nicolae, fiii lui Chaak, născuți — cum s-a spus mai sus — din surorile suspomenitului magistru Marouth, au lăsat și lasă în fața noastră sus-zisilor Ștefan, Andrei și Dominic, fiii lui Beke, zestrea și darurile de nuntă ale bunicei lor și a patra parte cuvenită doamnelor mame ale lor, lăsîndu-se ei de orice drept sau proprietate pe care ar fi trebuit să le aibă în moșiile numite Olosig, Maria Magdalena și Marouthlaka, aflătoare în comitatul Bihor, și de orice alte moșii pe care le-ar avea în mîinile lor atît în temeiul vreunei zălogiri, cît și ținînd de ei în temeiul testamentului, afară totuși de dreptul bisericii noastre, care rămîne veșnic neatins.

Iar în schimb, numiții fii ai lui Beke, au dat și înveșnicit și în fața noastră ei dau și înveșnicesc numiților Mihail și Nicolae, fiii lui Pousa și lui Dominic și Nicolae, fiii lui Chaak, moșia numită Falkamar, aflătoare în același comitat Bihor, vecină și megieșă cu sus-numita moșie Olosig, în măsura în care privea pe acel magistru Marouth, fără a vătăma dreptul altuia, așezîndu-i pe ei în deplina stăpînire a pomenitei moșii și trecîndu-le lor în stăpînire acea moșie cu toată deplinătatea dreptului ei, și anume: cu locuri de sesii, pămînturi de arătură, păduri, livezi, fînațe, dumbrăvi, și cu orice alte folosințe ce se află acum sau care pot fi în viitor. Afară de acestea, sus-zisii fii ai lui Beke au dat acelor fii ai lui Pousa și fiilor lui Chaak douăzeci și șase de iepe de herghelie cu mînji din herghelia pomenitului magistru Morouth, și pe deasupra au dat și au încredințat acelor fii ai lui Pousa și fiilor lui Chaak, din banii sus-arătatului magistru Marouth, șaisprezece mărci în groși, socotînd fiecare marcă la cincizeci și șase de groși, și sus-numiții fii ai lui Beke au lăsat și în fața noastră lasă despomeniților fii ai lui Pousa și fiilor lui Chaak via acelui magistru Marouth, aflătoare în hotarul Orășii, cu toate folosințele ei și cu toate cele ce țin de ea, ca s-o stăpînească pe veci întru fii fiilor lor. Iar cît privește moșia numită Apaty, zălogită acelui magistru Marouth, desnumiții fii ai lui Beke n-au voit să aibă vreun amestec, lăpădîndu-se de orice drept pe care ar fi trebuit să-l aibă asupra ei, spunînd că dacă acel magistru Marouth a avut vreun drept asupra ei, fie în temeiul zălogirii, fie în orice alt chip, ei au lăsat-o și în fața noastră o lasă, de-a dreptul și fără înconjur, acelor fii ai surorilor sus-zisului magistru Marouth.

Și cînd cele de față ne vor fi înapoiate, vom da privilegiul nostru cu privire la aceasta.

Spre amintirea și veșnica trăinicie a acestui lucru am dat această scrisoare a noastră deschisă, întărită prin punerea peceții noastre adevărate.

Dat la sărbătoarea Nașterii preafericitei fecioare Maria, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și patru.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Károlyi, lădița 7 nr. 45.

Orig. perg., cu urme de pecete ogivală aplicată pe verso.

EDIȚII: *Károlyi*, I, p. 224–226.

267

1354 septembrie 18, <Cluj-Mănăstur>.

Nos, conventus monasterii beate Marie virginis de Clusmonostra, significamus tenore presentium quibus expedit universis memorie commendantes quod, accedentes personaliter ad nostram presentiam discretus vir magister Benedictus, canonicus ecclesie Albensis Transylvane, capellanus domini Andree, episcopi ecclesie predictae, in persona eiusdem domini episcopi, domini sui, cum sufficientibus litteris procuratoriis ipsius episcopi, domini sui, ab una, Nicolaus, filius Jacobi dicti Zelemer, parte ab altera, coram nobis personaliter constituti, per partes confessum exstitit uniformiter et relatum: licet quod discordia et fomes invidie seu rancoris inter ipsos, videlicet ex parte ipsius domini Andree episcopi, in facto cuiusdam particule portionarie possessionis in possessione Keczel vocata, quam scilicet particulam nobilis domina, relicta Laurentii, filii Pech, item Mike et Petrus frater, avunculus generose eiusdem domine, eidem domino episcopo tradidissent, ab una, Nicolaus, filius Jacobi predicti, parte ex altera, super facto cuiusdam vinee in territorio montis seu ville Zylah vocata, quam videlicet idem Jacobus Zelemer pariter eidem Nicolao, titulo emptionis comparasset, ipsam vineam prelibatus dominus episcopus, contra voluntatem et prohibitionem Nicolai memorati, occupatam tenuisset et possedisset; quare eandem particulam portionariam possessionis in possessione Keczel vocata sepedictus dominus episcopus Nicolao, filio Jacobi memorati, cum omnibus utilitatibus et pertinentiis universis; e contra, Nicolaus, filius Jacobi, ipsam vineam mutuo se invicem alter alteri resignasset et sic idem magister Benedictus auctoritate procuratoria, Nicolaus vero personaliter, resignarunt coram nobis. Item litteras universas ipsorum, si quas super premissis haberent, quovis modo emanatas, dedissent et commisissent prorsus viribus carituras, et sic idem magister Benedictus, modo quo supra, videlicet auctoritate procuratoria, et Nicolaus, filius Jacobi, personaliter, reddiderunt et commiserunt coram nobis, vigore presentium mediante, promittentes eisdem, ut, quandocumque presentes ad nos porrecte fuerint, in modum privilegii redigi faciemus.

Datum quarto die octavarum festi Nativitatis virginis gloriose, anno domini M^{mo} Millesimo Tercentesimo Quinquagesimo Quarto.

Noi, conventul mănăstirii fericitei fecioare Maria din Cluj-Mănăstur, facem cunoscut și dăm de știre prin cuprinsul scrisorii de față tuturor cărora se cuvine că venind înșiși înaintea noastră și înfățișându-ni-se pe de o parte chibzuitul bărbat, magistrul Benedict, canonic al bisericii din Alba Transilvaniei, capelan al domnului Andrei, episcopul sus-zisei biserici, în locul acestui domn episcop, stăpînul său, cu o îndestulătoare scrisoare de împuternicire a episcopului, stăpînul său, iar pe de altă parte Nicolae,

fiul lui Iacob zis Zelemer, ni s-a mărturisit și ni s-a spus la fel de către părți că: cu toată dușmănia sau ura care se aprinsese între ei, și anume, din partea domnului episcop Andrei, din pricina unei părți dintr-o parte a moșiei numite Cățălușa, parte pe care nobila doamnă, văduva lui Laurențiu, fiul lui Pech, și de asemenea Mike și fratele Petru, unchiul acestei doamne de neam, i-au dat-o domnului episcop, pe de o parte, iar pe de alta, <în ceea ce-l privește> pe Nicolae, fiul sus-zisului Iacob, în legătură cu o vie din hotarul dealului sau satului numit Zalău, <vie> pe care Iacob Zelemer o cumpărase deopotrivă pentru Nicolae, <dar pe care> pomenitul domn episcop a ținut-o ocupată și a stăpînit-o împotriva voinței și opreliștei amintitului Nicolae, a des amintitul domn episcop a dat lui Nicolae, fiul pomenitului Iacob, acea parte dintr-o parte a moșiei numite Cățălușa cu toate folosințele și cu toate cele ce țin de ea, și, în schimb, Nicolae, fiul lui Iacob, via <trecîndu-și-le> unul altuia, și astfel ei și-au înapoiat <și> înaintea noastră <cele două proprietăți>, magistrul Benedict în temeiul împuternicirii sale, iar Nicolae chiar el însuși. De asemenea ei și-au dat înapoi și toate scrisorile lor pe care le aveau cu privire la cele de mai sus, ori în ce chip ar fi fost ele date, și au hotărît ca ele să fie lipsite cu totul de putere; și astfel ei și le-au înapoiat și au luat hotărîrea <de mai sus> și înaintea noastră <și anume> magistrul Benedict în chipul de mai sus, adică în temeiul împuternicirii sale, iar Nicolae fiul lui Iacob, el însuși, <noi> făgăduind, în temeiul scrisorii de față, că atunci cînd scrisoarea de față ne va fi înfățișată vom pune să fie întocmită în chip de privilegiu.

Dat în a patra zi a octavelor sărbătorii Nașterii slăvitei fecioare, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și patru.

Bibl. Batthyaneum, Arh. conv. Cluj-Mănăstur, com. Küküllő. fasc. E. nr. 3.
 Transumpt în actul conventului de la Cluj-Mănăstur, din 8 martie 1783, scris cu unele greșeli de gramatică și ortografie, neînsemnate.
 Originalul dispărut a fost prevăzut cu pecete de ceară albă aplicată pe verso.
 REGESTE: Beke, *Km. Konv.*, 22.

268 1354 septembrie 19, (*tredecimo Kalendas Octobris*).

Ludovic I, regele Ungariei, la cererea lui Toma, fiul lui Petru, mare ușier regal, transcrie actul regelui Carol Robert, din 20 decembrie 1339, în care este vorba despre dania moșilor din Srjem ale lui Ioan diacul, fost notar al curții regelui Carol Robert. Dumitru de Oradea, Andrei de Transilvania, Toma de Cenad, episcopi; Konth voievodul Transilvaniei și Nicolae, ban de Severin (*de Zeurimo*).

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Forgách, fasc. Z nr. 73.
 Orig. perg. Sub text confirmarea regelui Ludovic I, din 9 februarie 1364, făcută pe seama lui Ioan, fiul lui Toma, fiul lui Petru. Cu această ocazie la act a fost adăugată noua pecete regală cu șnur de mătase de culoare roșie.
 EDIȚII: *Fejér*, IX/2, p. 303–305; *Smičiklas*, XII, p. 254–255.

269 1354 septembrie 29, (*tercio Kalendas Octobris*).

Ludovic I, regele Ungariei, la cererea lui Martin, fiul lui Ladislav de Rokonok, transcrie actul de danie al regelui Carol Robert, din 9 octombrie 1342, privitor la moșia Čehi din comitatul Zagreb. Dumitru de Oradea,

Andrei de Transilvania, Toma de Cenad, episcopi ; Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, Nicolae, ban de Severin (*de Zewrino*).

Arh. Nař. Magh. Dl., Arh. Stat. Źagrab, Arh. fam. Drařković din Trakolřan.
Orig. perg., cu pecete atirnată cu řnur de mătase, căzută. Sub text confirmarea
regelui Ludovic I, din 27 aprilie 1364, prevăzută cu noua sa pecete.
EDITII: Laszowski, *Spom. Turopolja* I, p. 70—71; *Smićiklas*, XII, p. 256—257.

[illegible]

Capitulul din Oradea adevărește întâmpinarea magistrului Toma, fiul lui Dionisie de Reghin (*Regun*), împotriva fiilor magistrului Dezideriu, fratele său, pentru că n-au suportat împreună cu el suma de 200 de mărci, cheltuiala unui proces comun contra magistrului Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, cu privire la o moșie.

Pe verso: „Scrisoare de întâmpinare pentru nobilul bărbat magistrul Toma, fiul lui Dionisie de Reghin (*Regun*), împotriva fiilor magistrului Dezideriu, fratele său, cu privire la cheltuielile făcute în urmărirea pricinii unei moșii“.

Arh. Stat Cluj-Napoca, Arh. fam. Bánffy, fasc. R. 32.
Orig. perg. cu fragmente de pecete ovală de închidere (B.C.U. 75) din ceară de
culoare deschisă aplicată pe verso.
EDIȚII: *Bánffy*, I, p. 199–200.

[illegible]

Capitulul din Oradea adevărește că magistrul Toma, fiul lui Dionisie de Reghin (*Regun*), a oprit pe fiii săi, magistrii Toma și Ștefan, de a înstrăina sub o formă oarecare, vreuna din moșiile lor.

Pe verso: „Scrisoare de întâmpinare și de opreliște pentru nobilul bărbat magistrul Toma, fiul lui Dionisie de Reghin (*Regun*), împotriva magiștrilor Toma și Ștefan, fiii săi, cu privire la înstrăinarea moșiilor lor”.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Bánffy, fasc. R. nr. 31.
Orig. perg., cu fragmente de pecete ovală (B.C.U. 76) de închidere, din ceară de culoare deschisă, aplicată pe verso.
EDITII: *Bánffy*, I, p. 200–201.

272 **1354** oetombrie 14 (*Secundo Idus Octobris*), Avignon.

Ioan, al lui Mihail de Zowath, din dieceza de Agria, student în dreptul bisericesc la Universitatea din Padova, cere și obține de la papa Inocențiu al VI-lea numirea sa într-un canonicat al bisericii de Strigoniu, îndatorîndu-se să renunțe la canonicatul și prebenda bisericii fericitei Maria din Oradea.

Arh. Vat., Reg. Suppl. 25, partea a II-a, fol. 96 r.
Orig. hîrtie.
REGESTE: *Bossányi*, II, 287, nr. 49.

Capitulum ecclesie Waradiensis, universis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore.

Ad universorum noticiam, tam presencium quam futurorum, harum serie volumus pervenire, quod constituti in nostra presencia magister Jakch, filius Thome de Kusal, pro se personaliter et pro Georgio, Stephano, Ladizlao et Andrea, filiis suis in puerili etate constitutis, ab una parte, ex altera vero Jacobus et Johannes, filii Dominici de dicta Kusal, fratres videlicet patruelles eiusdem magistri Jakch, simili modo pro se personaliter et pro Nicolao, Egidio et Ladizlao, filiis eiusdem Jacobi, eodem modo pueriles annos habentibus <et>¹ prefato Johanne, filio Dominici, extunc heredum solacio destituto, dixerunt, retulerunt et coram nobis vive vocis oraculo sunt confessi quod ipsi volentes² per² se² et² divisim² porcionibus eorum possessionariis, excluso quolibet rancore materiaque litigiorum de medio ipsorum radicitus extirpata, perpetuo gratulari, in possessionibus eorum infrascriptis, talem inter se divisionem fecissent et fecerunt coram nobis eternaliter duraturam:

Nam primo, medietatem predictae possessionis Kusal vocate, in comitatu de Zonuk existentis, in concambium seu permutacionem alterius possessionis eorum Portelek vocate, in comitatu Zathmariensi habite ad eos devolutam, cuius aliam medietatem, a plaga septemtrionali et a parte possessionis Erkud nuncupate adiacentem, idem magister Jakch titulo empchonis possideret, modo infrascripto divisissent, scilicet, quod vicus simplicis ordinis a plaga occidentali et a parte possessionis Mochola existens, incipiendo a fundo seu curia ipsius magistri Jakch protensus versus silvam Deg usque finem similiter cum predicta curia, in ius et proprietatem sepedicti magistri Jakch, filii Thome devenisset perpetuo et irrevocabiliter in filios filiorum possidendus, tenendus pariter et habendus. E converso autem alii duo vici simplicis ordinis, similiter versus predictam silvam Deg vocatam, unus predicti vici in porcionem ipsius magistri Jakch cedentis, alter vero ultra quendam alveum Degpataka vocatum, et a plaga orientali situati, cum propriis locis sessionum eorundem filiorum Dominici ad eosdem Jacobum et Johannem, filios Dominici extitissent devoluti, simili modo perpetuo et irrevocabiliter possidendi. Aliam autem medietatem eiusdem possessionis Kusal, iidem filii Dominici sepefato magistro Jakch, filio Thome, eo iure quo ad ipsum dignoscitur pertinere perpetuo possidendam relinquerunt, renunciantes omni iuri ac dominio proprietatis quod quovis modo habere potuissent in eadem. Terras autem usuales, silvas, nemora, prata, feneta, ius patronatus, insuper forum, feria quarta singulis septimanis celebrari consuetum, per excellentissimum principem dominum Lodovicum, dei gracia regem Hungarie, annotato magistro Jakch, pro suis fidelibus serviciis datum et collatum necnon universas alias utilitates eiusdem possessionis Kusal eodem partes communi usui deputarunt, hoc tamen expresse, quod dictum forum in una septimana in communi platea, in alia vero porcione possessionaria sepedicti magistri Jakch empticia, perpetuo² <...>³ debet celebrari.

Preterea medietatem possessionis Isakerwaya nuncupate; in eodem comitatu de Zonuk existentis, per eundem magistrum Jakch acquisitam et a predictis fratribus suis divisim et separatim possessam,

inter se divisissent in duas partes coequales, videlicet recta medietas eiusdem medietatis prenominatis filiis Dominici provenisset, alia medietate eiusdem apud ipsum magistrum Jakch remanente. Universas autem alias possessiones et possessionarias porciones per prefatum magistrum Jakch hucusque² acquisitas atque in futurum acquirendas quocumque nomine vocitatas, ubilibet² et in quibuslibet comitatibus existentes, iidem filii Dominici preassumpto magistro Jakch reliquissent et reliquerunt coram nobis perpetuo et irrevocabiliter possidendas, statuerunt nichilominus et ordinaverunt, inter se eadem partes, se et suos heredes, ad he⁴ firmiter obligando, ut quilibet² ipsorum a modo et deinceps quamcumque possessionem seu porcionem possessionariam aut aliquam terre particulam, mediante servicio eorum aut quovis alio modo acquirere potuerit <...>³, easdem, vel eandem, per se et divisim, perpetuo possidendi liberam habebit facultatem contradiccione partis alterius non obstante. Omnes etiam alias possessiones eorum hereditarias ubilibet existentes, apud manus habitas alienas communi usui² deputarunt, promittentes et² assumptentes ut quicumque ipsas vel aliquam ex eisdem reinvenire² potuerint, inter se dividere tenerentur. Hoc etiam non ommisso⁵ quod idem magister Jakch, ducto amore fraterno, fundum seu curiam quondam Leukus, fratris sui, et aliam curiam integram iuxta eandem situatam a parte meridionali, quarum longitudo versus ecclesiam² sancti <... fabri>cate⁶ de predicta porcione sua possessionaria in prefata Kusal habita, prenotato Jacobo, filio Dominici et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus² cum omnibus utilitatibus suis et pertinentiis earundem universis, videlicet tribus iobagionibus <suis>³ curia et orto⁵ ac pomerio, necnon quibuslibet <...>³ dedisset, donasset et contulisset ac coram nobis dedit, donavit et contulit iure perpetuo et irrevocabiliter possidendas, tenendas pariter et habendas.

In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras nostras privilegiales, pendentis sigili nostri munimine robotatas.

Datum in festo beati Galli confessoris, anno domini M^o CCC^{mo} quinquagesimo quarto, viris discretis Philippo preposito, Benedicto lectore, Ladizlao ca<ntore, Gregorio custode, canonicis>⁷ ac magistris ecclesie nostre salubriter existentibus.

Capitulul bisericii de Oradea tuturor credincioşilor întru Hristos care vor vedea scrisoarea de faţă mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoştinţa tuturor, atît celor de faţă cît şi viitori, că venind în faţa noastră magistrul Jakch, fiul lui Toma de Coşeu, pentru sine şi pentru Gheorghe, Ştefan, Ladislau şi Andrei, fiii săi, aflători în vîrsta copilăriei, de o parte, iar de cealaltă parte Iacob şi Ioan, fiii lui Dominic tot de Coşeu, adică verii primari de tată a numitului magistrul Jakch, de asemenea pentru ei, în persoană şi pentru Nicolae, Egidiu şi Ladislau, fiii numitului Iacob, aflători la fel în anii copilăriei <şi> sus-numitul Ioan, fiul lui Dominic, pe atunci lipsit de mîngîierea unor moştenitori, au zis, au arătat şi au mărturisit prin viu grai în faţa noastră că ei, pentru ei şi osebit pentru bucăţile lor de moşie, lăsînd de o parte orice ură şi smulgînd din rădăcini din mijlocul lor orice pricină de proces, voind să se bucure pe veci de moşiile lor mai jos scrise, au făcut şi fac şi înaintea noastră o astfel de împărţire între ei care să dureze pe veci.

Mai întîi <au dat> jumătate din sus-zisa moşie Coşeu, aflătoare

în comitatul Solnoc, în schimbul altei moșii a lor zisă Portelec, aflătoare în comitatul Satu Mare, <și> care le revenise lor, a căror jumătate din partea de nord și vecină cu moșia numită Archid <și pe care> numitul magistru Jakch o stăpînea prin cumpărare, au împărțit-o în modul scris mai jos, anume că o uliță cu case doar pe o parte, aflătoare în partea de apus și spre moșia Mocirla, începînd de la curtea numitului magistru Jakch, întinzîndu-se spre pădurea Deg pînă la capăt, împreună cu sus-zisa curte a revenit în proprietatea despomenitului magistru Jakch, fiul lui Toma, ca s-o stăpînească, s-o țină și s-o aibă pe veci și irevocabil din tată în fiu. În schimb însă cele două ulițe cu case pe o parte tot spre sus-zisa pădure numită Deg, una din zisele ulițe a căzut în bucata numitului magistru Jakch, iar cealaltă dincolo de valea numită pîrîul Deg și așezată înspre răsărit cu sesiile acelor fii ai lui Dominic, a revenit numiților Iacob și Ioan fiii lui Dominic, ca să o țină și să o stăpînească la fel pe veci și în chip irevocabil. Iar cealaltă jumătate a numitei moșii Coșeu, numiții fii ai lui Dominic au lăsat-o des-pomenitului magistru Jakch, fiul lui Toma, ca s-o stăpînească pe veci cu dreptul cu care se știe că-i aparține, renunțînd la orice drept de stăpînire și proprietate, pe care în orice chip au putut să-l aibă în acea <moșie>. Însă pămînturile de folosință, pădurile, dumbrăvile, pășunile, fînețele, dreptul de ocrotire și tîrgul obișnuit să se țină în fiecare săptămînă în ziua de miercuri <și care> i s-a dat și dăruit numitului magistru Jakch pentru slujbele sale credincioase de către preainaltul principe domnul Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei <și> toate celelalte folosințe ale numitei moșii Coșeu și părțile ei le-au destinat folosinței comune, arătîndu-se totuși că numitul tîrg într-o săptămînă va trebui să se țină pe veci în piața comună, în cealaltă însă în bucata de moșie a des-pomenitului magistru Jakch și <anume> în cea de cumpărătură.

Pe lîngă aceasta jumătatea moșiei numite Vaia, aflătoare în numitul comitat Solnoc, dobîndită de acel magistru Jakch și stăpînită de sus-zisele sale rude, împărțită și separată, au împărțit-o între ei în două părți egale, adică dreapta jumătate a acelei jumătăți a revenit sus-numiților fii ai lui Dominic, iar cealaltă jumătate a ei a rămas la numitul magistru Jakch. Iar toate celelalte moșii și părți de moșie dobîndite de sus-zisul magistru Jakch și cele ce vor fi dobîndite în viitor, cu orice nume s-ar numi, și aflătoare în orice comitat, numiții fii ai lui Dominic le-au lăsat sus-zisului magistru Jakch și le lasă și în fața noastră să le stăpînească pe veci și irevocabil și au statornicit și au rînduit totodată între ele numitele părți, că ele și moștenitorii lor, obligîndu-se cu tărie la aceasta, că oricare din ei de aici înainte ar putea prin slujba lor sau în orice alt chip să dobîndească o moșie sau parte de moșie sau altă bucată de pămînt, va avea libera putință de a o posedea singur sau împărțită, pe veci, fără a i se opune împotrivirea altei părți, iar toate celelalte moșii de moștenire ale lor aflătoare oriunde și ținute de mîini străine le-au destinat folosinței comune, promițînd și luînd asupra-și că oricare ar putea să regăsească acele <moșii> sau vreuna din ele, vor fi obligați să le împartă între ei. Dar aceasta nu întru totul, căci numitul magistru Jakch împins de iubire frățească a dat, a dăruit și donat și și în fața noastră dă, donează și dăruiește ca să stăpînească, să țină și să aibă cu drept de veci și irevocabil locul sau curtea răposatului Leukus, fratele său, și o altă curte întreagă așezată lîngă aceea dinspre miazăzi, a cărei lungime spre <biserica zidită sfîntului ...> din sus-zisa bucată de moșie aflătoare în

sus-zisa <moșie> Coșeu <acestea le dă> sus-însemnatului Iacob, fiul lui Dominic, și prin el moștenitorilor lui și urmașilor moștenitorilor lui, cu toate folosințele lor și cu toate cele ce țin de ele, adică trei iobagi ai săi cu curtea, grădina și hotarul și cu orice alte <lucruri>.

În amintirea acestui lucru și spre veșnică trăinicie am dat scrisoarea noastră privilegială de față, întărită cu puterea peceteii noastre atîrnate.

Dat la sărbătoarea fericitului Gal mărturisitorul, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și patru, pe cînd chibzuții bărbați Filip prepozitul, Benedict lectorul, Ladislau cantorul și Grigore custodele ființau cu bine canonici și magistri ai bisericii noastre.

Arh. Naț. Magh. Dl. 96 342. Fotocopie la Inst.de ist. și arh. Cluj-Napoca/1354. Orig. perg., în stare deteriorată, cu multe pete de umezeală; pecetea atîrnată s-a pierdut.

¹ Lipssește în orig.

² Lectură probabilă.

³ Cuvînt ilizibil.

⁴ Corect: *hoc*.

⁵ Astfel în text.

⁶ Pată de umezeală de cca 2,5 cm.

⁷ Întregit pe baza doc. din 14 dec. 1354 <Oradea>, vezi actul nr. 279.

274

1354 octombrie 17, <Oradea>.

Nos capitulum ecclesie Waradiensis memorie commendamus, quod Jacobus filius Gregorii Erdely dictus de Zakachy in nostri presencia personaliter astando, Petrum filium Emerici, Chugy dictum, ab occupatione sub nomine sui et conservacione et perpetuacione eiusdem possessionis Chug vocate, item Nicolaum et Ladislaum filios Ladislai, Michaellem et Johannem filios Johannis patruelles fratres de Zenmichlos item Jacobum filium Michaelis de Zenkiral ab usibus et occupatione ac conservacione et perpetuacione quarumlibet possessionum loci sessionum, quorum¹ nomine vocatarum, intra metas possessionis sue Zakachy vocate habitatum, et ab erectione metarum per se vel per Lorandum filium Elek aut per alios quorumlibet intra predictas metas de Zakachy erectarum et perpetuacione earundem, item Jacobum Poch, Johannem et Martinum filium Chama similiter ab occupatione terrarum quarumlibet et erectione metarum sive per se sive per patrem eorum occupatarum et erectarum, Johannem filium Bakow, Petrum filium Synka, Petrum filium Chure, Mathiam et Dominicum filios Petri et Johannem filium Dyonisi de Zupur, item Johannem filium Martini, Ladislaum, Jacobum, Petruum Johannem, Andream et Michaellem filios eiusdem Johannis, Laurencium et Johannem filios Symonis, Paulum filium eiusdem Laurencii ac quoslibeth² alios ab occupatione et percepcione utilitatum ac conservacione et perpetuacione sub nomine sui possessionis Kege vocate et residicione super eandem ac quarumlibeth³ aliarum possessionum et sessionum quovismodo vocatarum et terrarum earundem occupatione, intra metas possessionum Zakachy et Gyure habitatum, necnon erectione metarum per se vel per patrem eorum, intra metas in nostris litteris privilegialibus contentas erectarum, vel erigere aut supra nomine sui occupare volencium quamlibet prenominatorum oretenus prohibuit contradicendo, et contradixit inhibendo, ut cum tempus opportu-

num fuerit contra eos iuridice prosequi intenderet. Ad quam prohibitionem factam, ad petitionem eiusdem Iacobi, litteras nostras patenter fecimus emanari. Datum feria sexta proxima post quindenas festi beati Michaelis archangeli, anno domini M^{mo} CCC^{mo} L^{mo} quarto.

Noi, capitlul bisericii de Oradea, dăm de știre că Iacob, fiul lui Grigore Erdely zis de Socaciu, stînd însuși înaintea noastră a oprit împotrivindu-se și s-a împotrivit oprind prin viu grai pe Petru, fiul lui Emeric zis de Cig, de la înstăpînirea pe ea ca fiind a sa și păstrarea în stăpînire și înveșnicirea acestei moșii numite Cig; de asemenea pe Nicolae și Ladislau, fiii lui Ladislau, pe Mihail și Ioan, fiii lui Ioan de Zennichlos verii săi; de asemenea pe Iacob, fiul lui Mihail de Sîncraiu, de la folosința și înstăpînirea precum și păstrarea în stăpînire și înveșnicirea oricăror moșii <și> locuri de moșii, oricum s-ar numi ele, aflătoare între hotarele moșiei sale numite Socaciu și de la ridicarea și înveșnicirea semnelor de hotar ridicate de dînsul sau de Lorand, fiul lui Elek sau de oricare alții între sus-zisele hotare ale <moșiei> Socaciu; apoi pe Iacob Poch, pe Ioan și Martin, fiul lui Chama, de asemenea de la înstăpînirea pe orice pămînturi și ridicarea semnelor de hotar — înstăpînire și ridicare de semne săvîrșite fie de ei, fie de tatăl lor — pe Ioan, fiul lui Bakow, pe Petru, fiul lui Synka, pe Petru, fiul lui Chure, pe Matei și Dominic, fiii lui Petru, și pe Ioan, fiul lui Dionisie de Supur; de asemenea pe Ioan, fiul lui Martin, pe Ladislau, Iacob, Petru, Ioan, Andrei și Mihail, fiii aceluiași Ioan, pe Laurențiu și Ioan, fiii lui Simion, pe Pavel, fiul aceluiași Laurențiu, precum și pe oricare alții de la înstăpînirea <pe moșie> și strîngerea folosințelor, precum și de la păstrarea în stăpînire și înveșnicirea ca fiind a sa a moșiei numite Chegea și de la șederea sa pe ea, precum și a oricăror altor moșii și sesii, oricum s-ar numi ele, și de la înstăpînirea pe acele pămînturi aflătoare între hotarele moșiilor Socaciu și Gyure, precum și de la ridicarea semnelor de hotar ridicate de ei sau de părintele lor între hotarele cuprinse în scrisoarea noastră privilegială sau pe care ar voi să le ridice sau să se înstăpînească pe ele ca fiind ale lor, cum <scrie> mai sus <oprindu-i> pe fiecare din cei arătați mai sus, întrucît el vrea să-i urmărească pe calea legii <etc.> îndată ce s-ar ivi prilejul potrivit și făcînd această opreliște la cererea acestui Iacob am pus să i se dea scrisoarea noastră în formă deschisă.

Dat în vinerea de după a cincisprezecea zi a sărbătorii fericitului arhanghel Mihail, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și patru.

Arh. Stat. Oradea, Arh. fam. Bölöny (preluată de la fondul Muzeului Regional).
Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1354.

Orig. perg., cu urme de pecete ogivală aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 243–244, cu omisiuni neînsemnate.

¹ Corect: *quovis*.

² Astfel în text.

³ Corect: *quoslibet*.

Ludovic, regele Ungariei, întărește la cererea magistrului Toma, fiul lui Petru, mare ușier regal și castelan de Chokaku, un privilegiu al regelui Carol Robert, întărit cu cea de a treia pecete a sa, prin care acesta confirmase

magistrului Toma niște moșii ca răsplată pentru serviciile aduse în lupta cu Basarab, voievodul Țării Românești, și pentru alte merite și slujbe (*quod nobis in terra Transalpina ubi per Bazarab olacum et filios eius dictam terram nostram Transalpinam in preiudicium sacri diadematis regis et nostri infideliter detinentes*). Se reproduce cuprinsul actului: <Urmează actul lui Carol Robert, regele Ungariei, din 19 mai 1335, Hurmuzaki-Densușianu, I/2, p. 34–36>. În lista demnitarilor între alții: episcopii Dumitru de Oradea, Andrei al Transilvaniei și Toma de Cenad, Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, și Nicolae, banul Severinului.

Arh. Naț. Magh. Dl. 58 535, Arh. fam. Forgách. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1335.

Orig. perg., cu pecete atârnată.

EDIȚII: Fejér, IX/2, p. 306–311; Hurmuzaki-Densușianu, I. 2, p. 34–36.

276

1354 octombrie 25.

<Innocentius episcopus et cetera>¹ carissimo in Christo filio Ludovico, regi Ungarie illustri, salutem et cetera. Ad audienciam nostram perduxit quorundam fide digna relacio, quod quidam officiales et ministri tui commissi eis officii et ministerii finibus non contenti, decimas ad dilectos filios <Nicolauum>¹ decanum de Brasso et rectores parochialium ecclesiarum infra decanatum ipsum consistencium Strigoniensis diocesis pertinentes, et in quarum perceptionis possessione pacifica ipsi usque ad hec tempora exstiterunt, usurparunt indebite ac usurpant, quodque cum aliqui ex eisdem rectoribus rebus eximuntur humanis res et bona decedentium rapiunt et occupant pro libito voluntatis. Quod tanto molestius gerimus, quanto in hiis in quibus leditur iusticia graviter et contemnitur enormiter nervus ecclesiastice discipline, officiales et ministri iidem non sine honoris tui preiudicio mandati tui auctoritatem pretendere asseruntur. Cum autem filii carissime ex auctoritate novi et veteris testamenti decime debeantur ecclesiis et potenciam tuam deceat omnes et presertim viros ecclesiasticos ab iniuriis et violentiis preservare nec debeas rapinam et spolia eis aliquatenus sustinere, serenitatem tuam attente rogamus, quatenus pro nostra et apostolice sedis reverentia ac tue salutis et honoris obtentu sic super hoc oportune² provideas, quod hec et hiis similia, ex quibus creator tuus offenditur graviter, de cetero non contingant. Datum Avinione, VIII. Kalendas Novembris, anno secundo.

<Inocențiu episcopul etc.> preascumpului întru Hristos fiu Ludovic, ilustrul rege al Ungariei, mîntuire etc.

A ajuns la auzul nostru darea de seamă vrednică de crezare a unora, precum că unii slujbași și slujitori ai tăi, neținîndu-se în marginile slujbei și sarcinei ce li s-au încredințat, s-au făcut și se fac stăpîni pe nedrept pe dijmele ce țin de iubiții fii <Nicolae>, decanul de Brașov, și de preoții bisericilor parohiale aflătoare în cuprinsul acestui decanat al diecezei de Strigoni, în pașnică stăpînire a strîngerii cărora aceștia s-au aflat pînă în vremile de acum; și că atunci cînd unii din acești preoți se mîntuie de cele pămîntești aceia fură bunurile celor ce mor și se înstăpînesc în ele după

bunul lor plac. Aceasta ne supără cu atît mai mult cu cît în aceste <fapte>, prin care se vatămă greu dreptatea și se nesocotește cumplit puterea regulei bisericești, acești slujbași și slujitori <ai tăi> se spune că se acoperă sub îndreptățirea poruncii tale, nu fără păgubirea slavei tale.

Dar deoarece, preaiubite fiule, în temeiul noului și al vechiului testament dijmele se datoresc bisericilor și se cuvine ca puterea ta să apere de nedreptăți și silnicii pe toți și mai ales fețele bisericești, și nu trebuie să rabzi cîtuși de puțin jefuirea și despoierea lor, rugăm stăruitor luminăția ta să te îngrijești la timp de aceasta pentru cinstirea noastră și a scaunului apostolic și pentru agonisirea mîntuirii și slavei tale, în așa chip ca să nu se mai întîmple de acum încolo fapte de acestea sau altele asemănătoare prin care ziditorul tău este greu jignit.

Dat la Avignon, în a opta zi înainte de calendele lui noiembrie în anul al doilea al păstoriei noastre.

Arh. Vat., Reg. Vat. 236, fol. 187 v. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/ 1354.

Orig. hîrtie.

EDIȚII: Theiner, *Mon. Hist. Hung.*, II, p. 9; *Ub.* II, p. 105–106.

¹ În orig. lipsește, întregit după *Ub.* II, p. 106.

² Corect: *opportune*.

277 1354 noiembrie 10 (*quarto Idus Novembris*), Avignon.

Papa Inocențiu al VI-lea, în urma cererii de ajutor a lui Cazimir al IV-lea, regele Poloniei, însărcinează pe arhiepiscopul de Gniezno și pe episcopii de Cracovia și de Wroclaw să propovăduiască în Polonia, Ungaria și Boemia o cruciadă împotriva tătarilor, lituanienilor și „altor necredincioși” care de trei ani năvălesc mereu asupra Poloniei.

Arh. Vat., Reg. Vat. 227, fol. 392 v — 393 r. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1354.

Orig. hîrtie.

EDIȚII: Theiner, *Mon. Hist. Hung.*, II, p. 10–11; Tăutu, *Acta Innocentii papae VI*, p. 97–98, cu data greșită: 4 noiembrie 1354.

278 1354 noiembrie 18, Mikse.

Nos iudices nobilium comitatus Byhoriensis damus pro memoria, quod in congregacione nostra generali universitati nobilium eiusdem comitatus Byhoriensis ob regium preceptum litteratorie nobis iniunctum pro compescendis furibus et latronibus et alis¹ quibuslibet malefactoribus, in octavis festi beati Martini confessoris prope villam Mikse celebrata, magister Johannes filius Ladislai de Warada vicecomes iam dicti comitatus Byhoriensis de medio nostrorum exurgendo proposuit eo modo, quod Petrus filius Chure eidem comiti de sua equacia, duos poledros dare pro deposicione sui iuramenti assumpsisset, ita videlicet, quod si in termino deposicionis iuramenti se expurgare non valleret, extunc convinceretur in eodem facto iuramenti, quiquidem Petrus in contrarium huius accionis et aquisicionis

interesse nolens per eundem vice comitem legitime coram nobis expectatus. Datum in predicta villa in termino prenotato anno domini M^o CCC^{mo} 1mo quarto.

<Pe verso :> Pro magistro Johanne comite Byhoriensi contra Petrum filium Chure iudicialis.

Noi juzii nobililor din comitatul Bihor dăm de știre că în adunarea noastră obștească ținută potrivit poruncii regești ce ne-a fost dată în scris, cu obștea nobililor aceluși comitat Bihor, la octavele sărbătorii fericitului Martin mărturisitorul², lângă satul Mikse, pentru a înfrîna pe hoții, tâlharii și ceilalți răufăcători de orice fel, ridicîndu-se din mijlocul nostru magistrul Ioan fiul lui Ladislau de Varada, vicecomitele sus-zisului comitat Bihor, a spus că Petru, fiul lui Chura, se legase să dea aceluși comite doi mînji din herghelia sa cu prilejul rostirii jurămîntului său, și anume în așa fel că dacă el nu s-ar putea desvinovăți la sorocul rostirii jurămîntului, atunci să fie osîndit prin chiar faptul aceluși jurămînt. Iar acel Petru nevoind să vină spre a <sta față> ca potrivit la această plîngere și dare în judecată, a <fost> așteptat după lege în fața noastră de către același vicecomite.

Dat în sus-zisul sat, la sorocul amintit, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și patru.

<Pe verso :> Scrisoare de globire pentru magistrul Ioan, comite de Bihor, împotriva lui Petru, fiul lui Chura.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Zichy, I. b. 254.

Orig. hîrtie, cu trei peceti inelare aplicate pe plicatură.

EDIȚII: Zichy, II, p. 575–576.

¹ Corect : *aliis*.

² 18 noiembrie.

279 **1354 decembrie 17** (*feria quarta proxima ante festum beati Thome apostoli*), <Oradea>.

Capitulul din Oradea adeverește că magistrul Pavel zis Magyar a dat soției sale Margareta, fiica lui Ladislau, fiul lui Andrei de Gelsa, drept acoperire a zestre și a darurilor sale de nuntă, precum și fiicei sale Elisabeta, ca sfert cuvenit fiicelor, mai multe moșii în comitatele Szabolcs, Satu Mare, Bodrog, Alba Regală și Strigoni. Filip prepozitul, Benedict lectorul, Ladislau cantorul și Grigore custodele.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4464. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1354

Orig. perg. cu pecete atîrnată cu șnur de mătase roșie.

Transumpt în actul capitlului de la Buda, din 26 aprilie 1358 (*ibidem* Dl. 17.635).

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 255–256.

280 **1354 decembrie 24** (*Nono Kalendas Ianuarii*), Avignon.

Andrei, episcopul Transilvaniei, cere papei Inocențiu al VI-lea îngăduința ca el și alte zece persoane să-și poată alege un duhovnic. Papa încuviințează pentru șapte persoane.

Capitulum ecclesie Transsilvane omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentium notitiam habituris, salutem in salutis largitore. Ade ruina in posteros descendens memoriam hominum graviter obfuscavit, sed tollitur ruina instinctu Jhesu Christi, qui fragilitati et defectui humane nature diversis subsidiorum remediis voluit subvenire et negotiorum perpessitatibus diversa subsidia et auxilia adinvenire, et ideo dignum fore arbitratur et rationi consentaneum, ut gesta que fuerint in tempore ne simulcum eodem elabantur scriptorum patrocínio fulciantur. Proinde universorum notitie harum serie declaramus, quod Stephano et Ladizlao filiis Thome filii Ambrosii, nobiles de Cublus, ab una et in persona reverendi in Christo patris domini Andree, dei et apostolice sedis gratia e<piscopi>², prelati nostri Michaelis filio Myke famulo eiusdem parte ab altera, coram nobis constitutis, iidem Stephanus et Ladizlaus dixerunt et proposuerunt atque confessi extiterunt oraculo vive vocis ul<tranea volunt>ate³, quod ipsi possessionem <eorum>³ Cublus antedictam in comitatu de Clus existentem, in divisione cum fratribus suis facta ad eos solum et in solidum perpetuo devolutem, cum omnibus utilitatibus et pertinentiis <suis sub>⁴ metis et terminis antiquis contemplatione salutis ipsorum et pro remedio animarum parentum suorum ac et pro sexaginta marcis fini argenti, plene per eos a predicto domino Andrea episcopo <prelato nostro habitis et receptis>⁵ eidem domino Andree episcopo prelato nostro et eius successoribus ac ecclesie beati Michaelis archangeli dedissent, donnasent et contulissent ac vendidissent, reddidissent iura perpetua possidendam coram nobis predicti Stephani et Ladizlai filii Thome dictam possessionem eorum Cublus vocatam cum omnibus utilitatibus suis et ad eam pertinentibus ac pertinere consuetis unacum silvis, nemoribus, pratis, fenetis, aquis, terris arabilibus, sub metis signis et terminis, sub quibus et cum quibus ad eos extitit devoluta et per eos usquemodo habita et possessa prefato domino Andree episcopo et eius successoribus ac ecclesie beati Michaelis archangeli supradicte, ut premittitur, contemplatione salutis ipsorum et pro remedio animarum parentum suorum ac et pro ipsis sexaginta marcis fini argenti ponderis terrestris, plene ab ipso domino Andrea episcopo, prelato nostro per eos habitis et receptis, dederunt, donaverunt et contulerunt ac venderunt et reddiderunt et tam donationis, quam venditionis titulo statuerunt et assignaverunt iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam pacifiae et habendam, totam proprietatem ac totum ius et dominium, quam et quod ipsi Stephani et Ladizlai filii Thome in eadem possessione Cublus actenus habuissent vel habere potuissent, in ipsum dominum Andream, prelatum nostrum <et eius succes>ores⁶ ac ecclesiam beati Michaelis archangeli prelibatam iure et ratione donationis et venditionis predictarum transferendo; promittentes insuper iidem Stephanus et <Ladizlaus filii Thome>⁶ eundem dominum Andream episcopum prelatum nostrum vel eius successores ratione ipsius possessionis Cublus ab omnibus inquietare

volentibus expedire <propriis ipsorum laboribus et expensis; assumpserunt etiam se>⁷ presentem donationem et venditionem ipsorum coram capitulis et conventibus ac aliis personis autenticis ubi idem dominus Andreas episcopus <prelatus noster voluerit ...>⁸ similiter eo petere et facere emanari; prout hec omnia et premissa et singula premissorum prefati Stephani et Ladizali filii Thome <dixerunt et confessi fuerunt coram nobis spontanea volun> tate⁸ et super huiusmodi confessione eorum litteras nostras predicto domino episcopo dari postularunt. Nos itaque iustis et legitimis petitionibus ipsorum annuentes presentes litteras <privilegi>ales² duximus concedendas pendentis sigilli nostri munimine roboratas. <Datum> feria quinta proxima <... discretis viris>⁹ Dominico preposito, cantoratu vacante, Lorando custode, <...>¹⁰ archidiacono de <...>⁹.

Capitulul bisericii Transilvaniei tuturor credincioşilor întru Hristos, atît celor de acum, cît şi celor viitori, care vor lua cunoştinţă de cele de faţă, mîntuire întru dătătorul mîntuirii.

Căderea lui Adam trecînd asupra urmaşilor a întunecat greu amin-tirea oamenilor, dar căderea <aceasta> este îndreptată prin harul lui Iisus Hristos, care s-a milostivit să vină în sprijinul slăbiciunii şi becisniciei firii omenestî prin felurite îndreptări şi să găsească tot felul de ajutoare şi mijloace pentru mult încercatele treburi <ale oamenilor>; şi de aceea a socotit că e vrednic şi potrivit judecăţii şi înţelepciunii ca faptele care s-au săvîrşit în <curgerea> vremii să nu se piardă o dată cu vremea, <ci> să fie întărite prin ocrotirea unor dovezi scrise.

Drept aceea, prin aceste rînduri aducem la cunoştinţa tuturor că, înfăţişîndu-se înaintea noastră pe de o parte Ştefan şi Ladislau, fiii lui Toma, fiul lui Ambroziu, nobili de Cubleş, şi pe de altă parte, în numele vrednicului de cinstire întru Hristos părinte, domnul Andrei, din mila lui Dumnezeu şi a scaunului apostolic episcopul şi prelatul nostru, <venind> Mihail, fiul lui Myke, slujitorul său, acei Ştefan şi Ladislau au declarat şi au arătat şi au mărturisit prin viu grai şi de bună voie, că dînşii, cu gîndul la mîntuirea lor şi pentru alinarea sufletelor părinţilor lor, şi pentru şaizeci de mărci de argint bun după greutatea locului <primiţi şi luaţi> în întregime de dînşii de la sus-pomenitul domn episcop Andrei prelatul nostru, au dat, au dăruit şi au hărăzit, precum şi au vîndut şi au înapoiat aceluî domn episcop Andrei, prelatul nostru şi urmaşilor săi precum şi bisericii fericitului arhanghel Mihail, pentru a o stăpîni pe veci, sus-zisa lor moşie Cubleş, aflătoare în comitatul Cluj, ajunsă pe veci, prin împărţirea făcută cu fraţii lor, asupra lor dimpreună şi fără de alţii, în cuprinsul vechilor hotare şi margini dimpreună cu toate folosinţele ei şi cele ce ţin de ea; şi în faţa noastră sus-zisul Ştefan şi Ladislau, fiii lui Toma dau, dăruiesc şi hărăzesc, precum şi vînd şi înapoiază sus-zisului domn episcop Andrei şi urmaşilor săi, precum şi sus-zisei biserici a fericitului arhanghel Mihail, după cum s-a arătat mai sus, pomenita lor moşie numită Cubleş, cu toate folosinţele ei şi cele ce ţin de ea şi obişnuiau să ţină de ea, împreună cu pădurile, dumbrăvile, livezile, finaţele apele pămînturile de arătură, în hotarele, semnele şi marginile în care şi cu care a ajuns la dînşii, şi au avut-o şi au stăpînit-o pînă acum; şi atît sub cuvînt de danie, cît şi de vînzare i-o dau şi i-o trec în stăpînire, ca s-o stăpînească, s-o ţină în pace şi s-o aibă pe veci şi nestră-

mutat, trecînd ei întreaga posesiune precum și întregul drept de stăpînire pe care acei Ștefan și Ladislau, fiii lui Toma, l-au avut pînă acum sau ar putea să-l aibă în acea moșie Cubleș, asupra sus-zisului domn Andrei prelatul nostru și asupra urmașilor săi, precum și asupra bisericii fericitului arhanghel Mihail, în dreptul și temeiul sus-zisei danii și vînzări. Și pe deasupra, acei Ștefan și Ladislau, fiii lui Toma, au mai făgăduit să apere cu a lor cheltuială și osteneală pe acel domn episcop Andrei, prelatul nostru sau pe urmașii săi, de toți acei care ar voi să-l tulbure cu privire la acea moșie Cubleș și s-au legat chiar să ceară împreună cu el în fața capitlurilor și a conventurilor precum și a altor fețe adeveritoare, unde ar voi domnul episcop Andrei prelatul nostru <...> și să facă să se dea <o scrisoare cu privire> la dania și vînzarea lor de față, așa precum sus-zisii Ștefan și Ladislau, fiii lui Toma, au declarat și au mărturisit toate acestea și cele de mai sus și fiecare din cele de mai sus în fațe noastră, de bună voie, și au cerut să se dea sus-zisului domn episcop scrisoarea noastră cu privire la această mărturisire. Iar noi, luînd în seamă dreptele și legiuitele lor cereri, am hotărît să le dăm scrisoarea privilegială de față întărită cu puterea peceții noastre atîrnate.

Dat în joia <...> chibzuiții bărbați Dominic prepozitul, slujba de cantor fiind vacantă, Lorand custode, <...> arhidiaconul de <...>

Arh. Capitl. Alba Iulia, lădița 1 nr. 138. Fotocopia la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1354.

Orig. perg., rupt în partea dreapta de jos.

REGESTE: Beke, *Érd. Kápt.*, nr. 138.

¹ Datarea s-a făcut după F. Zimmermann. *Die Zeugenreihe des Weissenburger Kapitels*, în *Archiv*, XXI, p. 141 și 152, nota 44, pe baza listei martorilor.

² Rupt cca 1,5 cm, întregit după sens.

³ Lectură probabilă.

⁴ Rupt cca 2 cm, întregit după sens.

⁵ Rupt cca 3 cm, întregit după sens.

⁶ Rupt cca 4 cm, întregit după sens.

⁷ Rupt cca 7 cm, întregit după sens.

⁸ Rupt cca 15 cm, întregit parțial după sens.

⁹ Rupt cca 17 cm, întregit parțial după sens.

¹⁰ Rupt cca 5 cm.

Nos, conventus monasterii beate Marie virginis de Clusmunustra, significamus tenore presencium quibus expedit universis quod nobili viro Petro dicto Herchek, filio quondam comitis Petri, filii Mykud bani, ab una parte, ab alia vero Ladislao notario in persona venerabilis in Christo patris, domini Andrea, dei et apostolice sedis gracia episcopi Transilvani, coram nobis personaliter constitutis, confessum extitit per eundem Petrum pariter et relatum quod ipse totalem porcionem suam possessionariam, quam habet in possessione Banabiky, videlicet octavam partem, cum omnibus utilitatibus suis, videlicet terris arabilibus, pratis, fenetis, silvis, nemoribus, aquis et loco molendini ac quibuslibet aliis pertinenciis ad ipsam porcionem possessionariam spectantibus et pertinentibus, eidem domino Andree episcopo

pro decem marcis argenti mediantibus litteris nobilis viri Stephani, viceuoyuode Transilvani, pignori obligasset. Nunc ipse ad eandem porcionem suam iterum de novo decem marcas argenti ab eodem domino episcopo recepissent ; pro quibus primis decem marcis argenti et aliis decem marcis argenti de novo receptis et sic pro viginti marcis argenti, plene persolutis et receptis, prefatam porcionem suam possessionariam, a data presencium usque terciam revolucionem annualem prefato domino Andree episcopo pignori obligasset et obligavit coram nobis, penam dupli¹ incursum si in termino prefixo prenominatam porcionem suam possessionariam redimere non posset vel non valeret, medio² autem ipse liberam habeat redimendi facultatem hoc non pretermisso, quod p̄fatus Petrus et sui posterii predictam eorum porcionem possessionariam, aliis impignorare, vendere et alienare non possint, nisi domino Andree, episcopo prenominato, ut, si necesse fuerit, pecuniam super eandem porcionem possessionariam recipere teneatur Petrus predictus a domino episcopo prenominato, prout ad hec omnia premissa sepe dictus Petrus dictus Herchek se spontanea coram nobis obligavit voluntate. Datum tertia die Strennarum, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} quinto.

Noi, conventul mănăstirii fericitei fecioare Maria din Cluj-Mănăştur, facem cunoscut prin cuprinsul scrisorii de faţă tuturor căroră se cuvine că, înfăţişându-se ei înşişi înaintea noastră, pe de o parte nobilul bărbat Petru zis Herchek, fiul fostului comite Petru, fiul banului Micud, iar pe de alta Ladislau notarul, în numele venerabilului întru Hristos părinte, domnul Andrei, din mila lui Dumnezeu şi a scaunului apostolic episcop al Transilvaniei, ni s-a mătturisit şi totodată ni s-a spus de către acel Petru că el, în temeiul scrisorii nobilului bărbat Ştefan, vicevoievodul Transilvaniei, a zălogit acelui domn episcop Andrei cu zece mărci de argint întreaga sa parte de moşie pe care o are în moşia Banabic, adică a opta parte <din aceasta> cu toate folosinţele ei, şi anume cu pământurile de arătură, luncile, finaţele, pădurile, dumbrăvile, apele şi un loc de moară, precum şi cu oricare alte locuri ce țin şi privesc acea parte de moşie. Acum el din nou şi iarăşi a primit de la acelaşi domn episcop zece mărci de argint pentru aceeaşi parte <de moşie> a sa. El a dat ca zălog şi a zălogit şi în faţa noastră pomenitului domn episcop Andrei, cu cele dintii zece mărci de argint şi cu celelalte zece mărci de argint primite din nou, aşadar cu douăzeci de mărci de argint, plătite deplin şi primite, pomenita sa parte de moşie, de la data scrisorii de faţă până la împlinirea a trei ani, avînd a suferi pedeapsa sumei îndoite dacă el n-ar putea sau n-ar fi în stare să răscumpere la sorocul hotărît pomenita sa parte de moşie ; în timpul acesta însă el să aibă sloboda puținţă de a răscumpăra <partea de moşie>. Aceasta <încă> nu s-a trecut sub tăcere, ca nici pomenitul Petru nici urmaşii lui să nu poată zălogi, vinde şi înstrăina pomenita lor parte de moşie altora decît domnului Andrei, episcopul mai sus numit, pentru ca, dacă va fi nevoie, mai sus-zisul Petru să fie ținut a primi de la domnul episcop mai sus numit banii pentru acea parte de moşie : la toate cele de mai sus ades numitul Petru zis Herchek s-a îndatorat înaintea noastră de bună voia lui. Dat a treia zi de anul nou, în anul domnului o mie trei sute cincizeci şi cinci.

Bibl. Batthyaneum. Arh. conv. Cluj-Mănăstur, com. Torda, fasc. E nr. 13.
Orig. hîrtie, cu pete de umezeală, cu fragmente de pecete din ceară de culoare deschisă, aplicată pe verso.
REGESTE: Beke, *Km. Konv.*, nr. 23.

¹ Corect: *duppli*.

² Se subînțelege cuvîntul *tempore*.

283 **1355 ianuarie 13** ¹(*in octavis festi Epiphaniarum domini prenotati*), <Oradea>.

Capitulul din Oradea adeverește că, la cererea lui Nicolae, palatinul Ungariei și jude al cumanilor, a trimis omul său de mărturie, Emeric, cleric în strana bisericii de Oradea și „Slujitor al altarului sfintei fecioare Ecatrina“, la depunerea unui jurămint în legătură cu despărțirea moșiei Gözstuszer de moșiile Surk și Bezdéd.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Zichy, l. b. 258.

Orig. perg. cu urme de pecete de închidere aplicată pe verso.

EDIȚII: Zichy II, p. 587—590.

284 **1355 februarie 2** (*quarto Nonas mensis Februarii*).

Ludovic I, regele Ungariei, la cererea lui Nicolae, fiul lui Myke, transcrie un privilegiu al lui Ștefan, ducele Slavoniei, Croației și Dalmației, din 27 noiembrie 1353. Dumitru de Oradea, Andrei de Transilvania, Toma de Cenad, episcopi; Nicolae, voievodul Transilvaniei, Nicolae, ban de Severin.

Arh. Naț. Magh. Dl. 32 990.

Transumpt în actul capitulului de Zagreb, din 11 noiembrie 1372.

EDIȚII: *Smičiklas*, XII, p. 266—268.

285 **1355 februarie 8, Buda.**

Lodouicus dei gracia rex Hungarie, fidelibus suis capitulo Waradiensi, salutem et grariam. Dicitur nobis in persona Johannis filii Ladizlai de Warada, quod Stephanus, filius Ladizlai, fructus et utilitates quaslibet cuiusdam possessionis sue Pete vocate, in comitatu Zathmariensi existentis, contra suam voluntatem a festo beati Georgii martiris incipiendo, cuius nunc revolutio adveniret, annualis potencialiter uteretur, nec ipsas utilitates dicte possessionis sue sibi et homini suo per eundem Johannem inibi constituto admitteret percipiendas in suum preiudicium et gravamen. Quare fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Briccius de Baka, vel Mychael de eadem, aut Petew de Petri, sive Stephanus frater suus, an Ladislaus filius Lucasii de Gyulahaza, aliis absentibus, homo noster, ab omnibus quibus decet et licet diligenter de premissis investigando, sciat et inquirat omnimodum veritatem. Et posthec prout exinde vobis

veritas constiterit, nobis fideliter rescribatis. Datum Bude, in dominica Exsurge, anno domini M° CCC^{mo} quinquagesimo quinto.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, credincioșilor săi din capitlul Orășii, sănătate și milostivire.

Ni se spune în numele lui Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, că Ștefan, fiul lui Ladislau, s-a folosit cu silnicie, împotriva voinței sale, de toate roadele și folosințele moșiei sale numite Petea, aflătoare în comitatul Satu Mare, începînd de la sărbătoarea fericitului mucenic Gheorghe¹, de la care se va împlini acum un an, și nici nu i-a îngăduit lui și nici omului său pus acolo de acel Ioan să culeagă foloasele pomenitei sale moșii, spre vătămarea și paguba sa.

Drept aceea, vă punem în vedere <și> poruncim cu tărie credinței voastre să trimiteți pe omul vostru vrednic de crezare spre mărturie, în fața căruia omul nostru Briccius de Baka sau Mihail tot de Baka ori Petew de Pettri sau fratele acestuia, Ștefan, ori în lipsa acestora Ladislau, fiul lui Luca de Gyulahaza, întrebînd cu luare aminte în privința celor de mai sus pe toți ce se cade și ce se cuvine să cerceteze și să afle tot adevărul. Și după aceasta, să ne răspundeți în scris întocmai așa precum veți fi aflat adevărul despre aceasta.

Dat la Buda, în duminica Exsurge, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Zichy, I. b. 264.

Transumpt în actul capitlului din Oradea, din 9 martie 1355, nr. 292.

EDIȚII: Zichy, II, p. 598–599.

¹ 24 aprilie <1354>.

286

1355 februarie 8 (*in dominica Exsurge*), Buda.

Ludovic I, regele Ungariei, la plîngerea lui Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, împotriva lui Ioan, fiul lui Ștefan, și a fiului acestuia Ladislau, privind folosirea pe nedrept de către aceștia a pămîntului de arătură și a fînațelor părții de moșie Dorouch, din comitatul Bereg, ordonă capitlului din Oradea să trimită la fața locului, împreună cu omul regelui, pe omul său de mărturie, în vederea cercetării situației.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Zichy, I. b. 263.

Transumpt în actul capitlului din Oradea, din 9 martie 1355, nr. 293.

EDIȚII: Zichy, II, p. 600.

287

1355 februarie 12, Buda.

Nos Nicolaus, regni Hungarie palatinus et iudex Comanorum, damus pro memoria, quod instrumentalem exhibicionem, quam Paulus, filius Petri dicti Zonga de Vetes contra magistrum Johannem, filium Ladislai de Warda, pro quo Petrus, dictus Zeuke, cum procuratoriis literis capituli ecclesie Waradiensis astitit, iuxta continenciam priorum literarum nostrarum in quindenis residence regalis exercitus contra regem Servie habiti,

et ad quindenas festi Epiphanie domini proclamate super factis possessionum Kerezturn et Kukenusd vocatarum facere tenebatur coram nobis ob regium preceptum nobis literatorie impositum, eo quod predictus Paulus, filius Petri de Vetes, famulus viri magnifici Nicolai woyuode Transylvani, nunc in ipsis partibus Transsilvanis in serviciis eiusdem Nicolai woyuode, domini sui, existeret occupatus et obhoc in causis suis quibuslibet coram nobis habitis non posset comparere, idcirco universas causas eiusdem, tam per ipsum contra alios, quam per alios contra ipsum, in quibuslibet terminis motas nostri in presencia, vel movendas sine omni gravimine statu in eodem ad octavas festi beati Georgii martyris nunc venturas deberemus prorogare. Ideo nos, regis preceptis obedientes ut tenemur, ad easdem octavas festi beati Georgii martyris nunc affuturas, statu sub priori, duximus prorogandam. Datum Bude, decimo die termini prenotati, anno domini M^o CCC^{mo} quinquagesimo quinto.

⟨*Pe verso* :⟩ Pro magistro Johanne, filio Ladislai de Warda, contra Paulum filium Petri de Vetes, ad octavas festi beati Georgii martyris, prorogatoria.

Noi, Nicolae palatinul regatului Ungariei și jude al cumanilor, dăm de știre că înfățișarea actelor pe care, potrivit cuprinsului unei scrisori a noastre de mai înainte, trebuia s-o facă înaintea noastră Pavel, fiul lui Petru zis Zonga, de Vetiş, în a cincisprezecea zi de la lăsarea la vatră a oștirii regești, pornite împotriva regelui Serbiei și vestite pentru a cincisprezecea zi de la sărbătoarea Botezului domnului¹, cu privire la moșiile numite Kerezturn și Porumbesti, împotriva magistrului Ioan, fiul lui Ladislau de Warda, în numele căruia s-a înfățișat Petru zis Zeuke, cu scrisoarea de împuternicire a capitlului bisericii de Oradea, întrucît în urma poruncii regești date nouă în scris — din pricina că sus-zisul Pavel, fiul lui Petru de Vetiş, slujitorul măritului bărbat Nicolae, voievodul Transilvaniei, era ținut în acele părți ale Transilvaniei, în slujba aceluia Nicolae voievodul, stăpînul său și din această pricină nu se putea înfățișa <la judecată> în niciunele din pricinile pe care le avea înaintea noastră — noi eram datori să amînăm la octavele viitoare ale sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe², fără nici o gloabă <și lăsîndu-le> în aceeași stare <ca mai înainte> toate pîrile acestuia pornite în fața noastră sau cele ce urmau a fi pornite la orice soroc, atît de către dînsul împotriva altora, cît și de către alții împotriva sa, drept aceea, dînd noi ascultare, precum sîntem datori, poruncilor regești, am hotărît să amînăm la acele octave ale sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe, ce vor urma acum, <înfățișarea actelor lăsînd-o> în starea de mai înainte.

Dat la Buda, în a zecea zi a sorocului de mai sus, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

⟨*Pe verso* :⟩ Scrisoare de amînare pentru magistrul Ioan, fiul lui Ladislau de Warda, împotriva lui Pavel, fiul lui Petru de Vetiş, la octavele sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Zichy I. b. 259.

Orig. hîrtie, cu fragmente de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: Zichy, II. p. 590—591.

¹ 20 ianuarie.

² 1 mai.

Ludovicus, dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Galitie, Lodomerie, Comanie, Wulgarieque rex, princeps Salernitanus et honoris ac Montis Sancti Angeli dominus, omnibus Christi fidelibus, presentibus et futuris, presentium notitiam habituris, salutem in omnium salvatore. Quamvis regie celsitudinis interesse dinoscatur, ad cunctorum subiectorum honesta desideria gratiose inclinari, illorum tamen postulata celerius ad exauditionis beneficium admittere convenit, quos in actu fidelitatis continuos varietas servitiorum repperit et laboris indefessi assiduitas dignos evidentio testimonio comprobavit non immerito; dum etenim ipsorum votis sua clementia correspondet, plurimorum mentes et fidelitatis fervorem excitat et ad benemerendi studium eorum animos sublevat et attollit. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod accedens ad nostre maiestatis presentiam honorabilis pater, dominus Demetrius, eadem gratia Varadiensis episcopus, dilectus et fidelis noster, exhibuit nobis quasdam privilegiales quondam excellentis et magnifici principis domini Caroli regis, patris nostri charissimi, mediocri sigillo eiusdem, in partibus Transalpinis casu deperdito consignatas, donationem cuiusdam terre seu possessionis quondam magnifici viri Demetrii, filii Alexandri de Nekte, Zuhna vocate, in comitatu de Zonuk existentis, per eundem magistrum Demetrium predictae ecclesie Varadidensi factam confirmantes tenoris infrascripti; petens nos debita cum precum instantia, quatenus ipsas litteras privilegiales nostris litteris privilegialibus inseri et confirmari facere dignaremur. Quarum tenor talis est: *〈Urmează actul lui Carol Robert, regele Ungariei, din 14 octombrie 1326, Fejér, VIII, 3, p. 66—70〉*.

Nos igitur eiusdem venerabilis patris, domini episcopi, multiplicia servitiorum et obsequiorum genera, que idem in diversis nostris legationibus ad partes ultra marinas cum adhuc in minori esset constitutus officio, et dum recolende memorie dominus rex Andreas, frater noster charissimus, in partibus Apulie moraretur ac demum post adeptum pontificale officium ad Alexandrum Bozorabi wayuodam nostrum Transalpinum occasione pacis et concordie inter nos et eundem tractande, disponende et firmande, pluries proficiscendo affectione sedula studuit exhibere, et exhibet in omnibus nostris negotiis, que occurrunt¹ successive, equo libramine ponderantes, tum in predictorum suorum servitiorum aliqualem recompensam, tum etiam ob devotionem, quam ad beatissimum regem Ladislaum, progenitorem nostrum, cuius ecclesie idem preest episcopus, et in qua ipsius sacre reliquie requisiscunt, gerimus specialem, petitionem ipsius de consensu prelatorum ac baronum regni nostri, tamquam iustam duximus admittendam, litterasque privilegiales antedictas non abrasas, non cancellatas, non in aliqua sui parte vitiatas, diligenti premissa inquisitione reperientes et presentibus nostris privilegialibus inseri facientes, ratificamus, approbamus et presentium testimonio confirmamus. In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam, presentes concessimus litteras nostras privilegiales, duplicis et autentici sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis in Christo patris, domini Nicolai, episcopi Zagradiensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno domini M.CCC.LV, duodecimo Kalendas Martii, regni autem nostri quarto decimo. Venerabilibus in Christo patribus et dominis Nicolao Strigoniensi, fratre Dionisio

Colocensi et Dominico Spalatensi archiepiscopis ; Nicolao Agriensis, eodem Demetrio Varadiensis, Andrea Transsilvanensis, Thoma Chanadiensis, Nicolao Quiqueecclesiensis, Joanne Wesprimensis, Colomanno Jauriensis, Michaelae Vaciensis, fratribus Thoma Syrmienis, Stephano Nitriensis et Peregrino Bozniensis ecclesiarum episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus. Magnificis viris Nicolao palatino et iudice Cumanorum, Nicolao, waiuoda Transsilvano, comite de Zonuk, Czikow magistro tavernicorum nostrorum, comite Nicolao Drugeth iudice curie nostre, Nicolao de Machov, Nicolao, totius Sclavonie et Croatiae, et Nicolao, Zeurino banis, Leukus dapiferorum, Dionisio agazonum, Thomam, ianitorum nostrorum magistris, ac Simone comite Poseniensi et aliis quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu, regele Ungariei, Dalmației, Croației, Ramei, Serbiei, Galiției, Lodomeriei, Cumaniei și Bulgariei, principe de Salerno și domn al ținutului și Muntelui Sant'Angelo, tuturor credincioșilor întru Hristos, de față și viitori, care vor lua cunoștință de cele de față, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Deși se știe că este în folosul înălțimii regești să-și plece urechea, să încuviințeze cu bunăvoință dorințele cinstite ale tuturor supușilor, se cuvine totuși ca ea să primească spre binevoitoare ascultare mai degrabă cererile acelor pe care felurile lor slujbe i-au găsit mereu pe drumul credinței și pe care stăruința unei trude neobosite i-a dovedit cu mărturie învederată a fi vrednici pe 'bună dreptate, căci atunci cînd îndurarea <regească> răspunde dorințelor lor, îmboldește mințile și zelul credinței celor mai mulți și le înalță și le ridică sufletele spre strădania de a săvîrși fapte vrednice de răsplată.

De aceea prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor că venind înaintea maiestății noastre cinstitul părinte, domnul Dumitru, din aceeași milă episcop de Oradea, iubitul și credinciosul nostru, ne-a înfățișat o <scrisoare> privilegială a înălțatului și măritului principe, răposatul domn rege Carol, prea scumpul nostru părinte, întărită cu pece-tea sa mijlocie, pierdută din întîmplare în părțile Țării Românești, <scrisoare> care întărea o danie a unui pămînt sau moșii a răposatului <și> măritului bărbat Dumitru, fiul lui Alexandru de Nekte, numită Zuhna, aflătoare în comitatul de Solnoc, <danie> făcută de același magistru Dumitru sus-zisei biserici din Oradea, în cuprinsul de mai jos, cerîndu-ne cu cuvenite și stăruitoare rugăminți să ne milostivim a pune să se treacă pomenita scrisoare privilegială în scrisoarea noastră privilegială și să se întărească. Cuprinsul ei este acesta : <Urmează actul lui Carol Robert, regele Ungariei, din 14 octombrie 1326, DIR-C., veac XIV, vol. II, nr. 414>.

Noi, așadar, cîntărind cu cumpăna cea dreaptă felurile și nenumăratele slujbe și fapte de credință ale venerabilului părinte și domn episcop, pe care s-a silit cu o stăruitoare dragoste să ni le facă în deosebitele noastre solii în părțile de peste mare, pe cînd încă se afla într-o slujbă mai mică, și pe cînd domnul Andrei, regele de slăvită amintire, preascumpul nostru frate, zăbovea în părțile Apuliei și în urmă, după dobîndirea slujbei episcopale, <cînd> a purces de mai multe ori la Alexandru al lui Basarab, voievodul nostru din Țara Românească, cu prilejul dezbaterii,

așezării și întăririi păcii și înțelegerii dintre noi și dînsul, <slujbe pe care> ni le face <și acum> în toate treburile noastre, care se ivesc unele după altele; am hotărît atît pentru răsplata sus-ziselor sale slujbe cît și pentru evlavia osebită pe care o purtăm preafericitului rege Ladislau, strămoșul nostru, în fruntea bisericii căruia se află acest episcop și în care <biserică> se odihnesc sfintele lui moaște, ca să primim cererea lui, cu învoirea prelaților și baronilor țării noastre, ca fiind dreaptă, și găsind noi, după o stăruitoare cercetare, scrisoarea privilegială mai sus-pomenită fără răsături, fără tăieturi și fără stricăciuni în vreo parte a ei, am pus să se treacă în privilegiul nostru de față, și o încuviințăm, o consfințim și o întărim prin mărturia scrisorii de față.

Spre mărturia și veșnica trăinicie a acestui lucru am dat această scrisoare privilegială a noastră întărită cu puterea peceții noastre duble și adevărate.

Dat de mîna venerabilului întru Hristos părinte, a domnului Nicolae, episcopul de Zagreb, vicecancelar al curții noastre, iubitul și credinciosul nostru, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci, în a douăsprezecea zi înainte de calendele lui Martie, iar în <anul> domniei noastre în al patruzecilea; venerabilii întru Hristos părinți și domni Nicolae, arhiepiscopul de Strigoni, fratele Dionisie, arhiepiscopul de Caloce, și Dominic, arhiepiscopul de Spalato; Nicolae, episcopul de Agria, același Dumitru, episcopul de Oradea, Andrei al Transilvaniei, Toma de Cenad, Nicolae de Pécs, Ioan de Vesprim, Coloman de Győr, Mihail de Vaț, frații Toma de Sirmiu, Ștefan de Nitra și Peregrin al Bosniei, păstorind în chip fericit bisericile lui Dumnezeu; măriții bărbați Nicolae, palatinul și jude al cumanilor, Nicolae, voievodul Transilvaniei <și> comite de Solnoc, Czikow, marele nostru vistier, comitele Nicolae Drugeth, judele curții noastre, Nicolae, banul de Mačva, Nicolae, banul întregii Slavonii și al Croației, și Nicolae, banul de Severin, Leukus, marele nostru stolnic, Dionisie, marele nostru comis, Toma, mai marele ușierilor noștri și Simion, comitele de Pojon, și mulți alții ținînd comitatele și dregătoriile țării noastre.

Arhiva primațială din Strigoni.

Orig. perg.

Bibl. Univ. din Budapesta, Secția de ms., Colecția Hevenessi, tom. LXI, sub B.p. 75 și urm., copie din veacul al XVIII-lea.

EDIȚII: Fejér, IX/2, p. 397—400; Hurmuzaki-Densușianu, I/2, p. 37—38.

¹ Corect: *occurrunt*.

289 **1355 februarie 18** (*sedecimo die quindenarum residencie exercitus regii predictarum: ad quindenas residencie sui regalis exercitus ... et ad quindenas festi Epiphaniarum domini proclamate*), Buda.

Comitele Nicolae Drugeth, judele curții regale, respinge pîra pornită de Nicolae, Ștefan și Ioan, fiii lui Ștefan, nobil de Marouth, și de Nicolae, Mihail și Ioan, fiii lui Mihail de Marouth, împotriva lui Andrei, comite de Satu Mare și Maramureș și a soției sale Elisabeta, cu privire la moșiile pe care regele Ludovic I le dăruise acesteia din urmă și urmașilor ei

printr-un act din 1353 (nr. 162), condamându-i pe pîrîși la pierderea tuturor moșiilor lor ca vinovați de silnicie, pîră neîndreptătită și tănuire a drepturilor regale. Menționați între alții: Grigore, custodele bisericii de Oradea, Nicolae, fiul lui Petru, banul de Severin.

Arh. Naț. Magh. Dl.

Transumpt în actul regelui Ludovic I, din 13 mai 1357, eliberat la cererea lui Andrei Laczkfi, voievodul Transilvaniei, și întărit de același cu o clauză de confirmare, la 17 ianuarie 1365.

EDIȚII: *Cod Andeg.*, VI, p. 262—268; *Smičiklas*, XII, p. 271—276.

Nos Ladislaus prepositus ecclesie Chasmensis, comes capelle et secretarius cancellarius domini Ludovici dei gratia regis Hungarie, memorie commendamus quod Joannes filius Joannis de Od, cum Markus fratre suo carnali pro se personaliter et pro Joanne filio Guth de eadem, idem Joannes filius Joannis cum procuratoriis literis capituli Varadiensis, item pro Bechen, filio dicti Joannis de Od, idem Joannes frater suus carnalis ab una, item Andreas et Blasius, filii Emerici, de eadem Od, personaliter, parte et altera, coram nobis constituti super omnibus causis, iniuriis, controversiis et quibuslibet malorum generibus inter partes hactenus quovis modo habitis et motis de plene concordasse extiterunt concorditer fassi, viva voce et concordaverunt¹ coram nobis, ut si quis partium possessiones Od et Macsala² vocate, in comitatu de Zolnuk habite, per distinctiones metales subsequentes distinguerentur, sicut inter se talem fecissent divisionem perpetualem ut incipiendo in capite sylve Sarmaserdö vocate, a parte orientali prope dictam possessionem Od, apud tres metas, quarum una dictam possessionem Od, alia Mocsolva² pretactam et tertia earum, possessionem magistri Jakch, Kusal nominatam, distinguerent; in margine dicte sylve versus occidentalem transcendendo unum bercz ad vallem Bik, deinde iret in locum aque Kathopataka vocate, deinde versus partem aquilonis Ezsekfél², vulgariter dictam, et in eadem Kachopoataka² usque dum eadem Kacsopataka² intraret in aquam Burustyanus ágpataka², et in Borostyanus pataka² versus meridiem iret ad unum bercz super unam metam circa unam viam a parte possessionis Barla vocate sub una arbore Szilfa vocate existentem, et in fine exteriori cuiusdam noemoris² sitam, que predictas possessiones Macsala et Barla vocatas distingueret, sic dictam silvam Kacsoerdö cum terris et aliis utilitatibus a parte meridiei citra cursus distinctionis predicte remanentibus prefati filii Emerici reliquissent et coram nobis reliquerunt prefatis filiis Joannis et Joanni filio Guth ad dictam possessionem Od vocatam in filios filiorum ipsorum perpetuo possidere. Alia vero pars seu portio possessionaria citra cursus predictarum distinctionum a parte aquilonis vulgo Ezskefële dicto, remanens predictis filiis Emerici et ipsorum successoribus, ad eorum possessionem Machala² predictam cessisse(n)t perpetuo similiter possidere cum suis utilitatibus universis. Preterea, sicut in facto possessionis predicte Od vocate, predictus Andreas, filius Emerici, divisionem possessionariam cum ipsis filiis Joannis, et ipsorum fratribus iuxta seriem literarum patentium et divisionalium predicti capituli Varadiensis fecisset et habuisset, sic etiam predictus

Blasius, filius Emerici, eandem divisionem possessionariam perpetuasset et perpetuavit, coram nobis, iuxta eandem formam dictarum literarum filiis Joannis et fratribus suis prenotatis tali obligatione mediante, ut si qua partium vel filii aut fratres patruels sive aliqui de generationibus alicuius partium seu successores sui in aliquo premissorum resilire attentaret³, extunc talis pars vel filii aut fratres patruels sive aliqui de generationibus suis, aut successores eius de aliquo premissorum resiliens seu resilientes contra alteram partem in poena calumnie convinceretur aut convincerentur ipso facto, ut partes assumpserunt prenotate coram nobis, sic etiam declarando, quod de sessionibus ville Machala, predictae etiam utilitatibus suis, que ad predictam partem Ezsekfél vocatam secundum cursum predictae distinctionis metalis adiaceret ab ipsis filiis Emerici predicti filii Joannis necnon fratres sui et generationes seu heredes eorum nullum ius requirere quocumque tempore possent vel deberent; et similiter de predicta sylva Kachoverdö ac utilitatibus suis, que ad predictam partem meridionalem iuxta formam predictae distinctionis et ad ipsam possessionem Od, modo premissa pro nunc cessissent predicti filii Emerici ab eisdem filiis Joannis et fratribus ac heredibus et generationibus suis pretactis, nullam portionem requirere valerent alicuius temporis in processu. Quia vero pretactus Joannes, filius Joannis, pro eodem Bechen literas procuratoriis nunc coram nobis non exhibuit, ob hoc onus eiusdem Mechen⁴ in hoc facto forsan eveniens super se coram nobis assumpsit Joannes filius Joannis prenotatus. De iudicio autem pacis, si quo pro predicta parte partes tenebuntur una partium in medietate et altera partium in altera dimidiatete iudicem placare tenebuntur sicut partes premissa omnia ordinarunt coram nobis. Datum Bude, in dominica Invocavit, anno domini Millesimo trecentesimo quinquagesimo quinto.

Noi, Ladislau, prepozitul bisericii de Časma, comite al capelei regești și secretar-cancelar al domnului nostru regele Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, dăm de știre că înfățișându-se înaintea noastră pe de o parte înșiși Ioan, fiul lui Ioan de Od, împreună cu fratele său bun Marcu, în numele lor, și pentru Ioan, fiul lui Guth de același <Od>, cu scrisori de împuternicire a capitlului de Oradea și totodată în numele lui Becnen, fiul sus-numitului Ioan de Od, precum și al lui Ioan, fratele lor bun, iar pe de altă parte Andrei și Blasiu, fiii lui Emeric de același Od, au mărturisit deopotrivă în numele lor prin viu grai că ei s-au înțeles și în fața noastră se înțeleg pe deplin cu privire la toate pricinile, vătămarile, neînțelegerile și certurile, de orice fel, care au fost pornite pe orice cale și în orice chip pînă acuma între părțile scrise mai sus și anume în așa fel ca satele lor numite Dioșod și Mocirla din comitatul Solnoc să fie deosebite unul de altul prin hotarele despărțitoare <ale acestor moșii> precum urmează mai jos, ei făcînd între dînșii această împărțire veșnică.

Începînd de la răsărit cu obîrșia pădurii numită Sarmaș, aproape de satul amintit Dioșod, unde erau trei semne de hotar, dintre care semne unul deosebește satul pomenit Dioșod, al doilea satul susamintit Mocirla iar al treilea satul numit Coșeiu, al magistrului Jakch. Înaintînd spre apus prin marginea pădurii amintite trecînd peste o coastă înspre Valea Făgetului, apoi ajungînd la un loc <spălat de ape> numit Pîriul lui Katho,

de aici hotarul merge spre miazănoapte la locul numit în limba poporului partea de la miazănoapte în același Pîriu a lui Katho, pînă acolo unde același pîriu a lui Katho se varsă în apa numită Pîriul Ramurii de iederă; de-a lungul Pîriului Ramurii de iederă hotarul înaintează spre miazăzi la o creastă dincolo de un semn lîngă un drum ce vine dinspre satul numit Borla, sub un copac numit ulm, care se află la marginea de din afară a unei dumbrăvi și care deosebește mai sus-zisele moșii Mocirla și Borla <și> astfel, lăsînd spre miazăzi pădurea numită Katho cu tot pămîntul și celelalte folosințe ale ei pînă dincoace de cursul hotarului sus-zis, fiii sus-numitului Emeric au lăsat și în fața noastră lasă <această parte> fiilor amintitului Ioan de Od și lui Ioan, fiul lui Guth, trecînd-o la satul Dioșod, mai sus-amintit, spre veșnică stăpînire întru fiii fiilor. Iar partea cealaltă, adică partea de moșie ce cade spre miazănoapte, dincoace de cursul hotarului despărțitor, și care în limba obișnuită se cheamă partea de la miazănoapte, rămînînd fiilor sus-zii ai lui Emeric și urmașilor lor, au lăsat-o de aceea la satul sus-numit Mocirla, al acestora, de asemenea în veșnică stăpînire împreună cutoate folosințele ei. Și pe lîngă aceasta după cum sus-numitul Andrei, fiul lui Emeric, a făcut o împărțire de moșie în satul numit Dioșod cu fiii lui Ioan de Od și rudele acestora potrivit cuprinsului unor scrisori deschise date de capitlul din Oradea tot așa sus-amintitul Blasiu, fiul lui Emeric, a înveșnicit în fața noastră potrivit cuprinsului aceluiași scrisori, fiilor lui Ioan de Od și rudelor acestora această împărțire de moșie cu acea legătură că dacă neamul vreuneia din părți, fiii, rudele sau urmașii lor de neam — oricine ar fi ei — sau neamul oricăreia din părți sau urmașii lor ar tulbura în vreo privință învoiala de mai sus — atunci partea care ar face aceasta, fiii sau rudele ei, sau oricine din neamul lor ori urmașii lor, care ar tulbura acea învoială în vreo parte a ei, sau s-ar ridica, unul sau mai mulți, împotriva părții celelalte — făcînd aceasta să fie osîndiți îndată ca unii ce pornesc o piră neîndreptățită și să rămînă osîndiți ca atare, așa după cum cele două părți s-au îndatorat în fața noastră.

Și s-a mai arătat că în sesiile și folosințele satului sus-zis Mocirla, care se află în sus-numita parte de la miazănoapte, lîngă cursul hotarului amintit, sus-numiții fiii ai lui Ioan <de Od>, rudele și toate neamurile sau moștenitorii acestora să nu poată și nu trebuie să aibă vreo parte de la fiii lui Emeric. De asemenea din pădurea sus-zisă, numită Katho, și din folosințele ei — care pădure, aflătoare în partea de miazăzi, după cum s-a spus mai sus, a fost trecută acum, potrivit semnelor de hotar arătate mai sus, la satul numit Dioșod — fiii pomenitului Emeric să nu poată lua în curgerea vremii nici o parte, de la fiii, rudele sau moștenitorii acelui Ioan, nici de la urmașii sau de la neamurile lor.

Întrucît sus-amintitul Ioan, fiul lui Ioan <de Od> acum ne-a înfățișat înaintea noastră din partea lui Bechen nici o scrisoare de imputernicire, drept aceea Ioan, fiul lui Ioan de Od, și-a luat asupra sa, în fața noastră, tot ce ar împovăra în această pricină pe acel Bechen.

Iar în ce privește gloaba păcii pe care o datorează părțile <pentru împăciuirea arătată mai sus> una din părți să fie ținută a plăti jumătate și celalaltă din părți iarăși jumătate, judecătorului.

Dat la Buda, în duminica Invocavit, în anul o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Bethlen de Ictar, Reg. III, fasc. 26 nr. 76 și Arh. fam. Wesselényi din Jibou (traducere în l. maghiară).
Transumpt în actul capitlului din Alba Iulia, din 6 aprilie 1715, la cererea juraților satului Dioșod. Actul orig. a fost scris pe pergament și a fost prevăzut cu pecetea emittentului, aplicată pe verso.

¹ Corect: *concordarunt*.

² Astfel în orig.

³ Corect: *atemptasset*.

⁴ Corect: *Bechen*.

291 1355 martie 7 (*sabbato proximo ante dominicam Oculi*), <Oradea>.

Capitulul din Oradea raportează comitelui Nicolae Drugeth, judele curții regale, că a trimis împreună cu Mihail, fiul lui Erne de Ramachahaza, și cu Ioan, fiul lui Toma de Arad, pe oamenii săi, „chibzuiții bărbați Toma, slujitor al altarului mare al fericitei fecioare Maria și Pavel, slujitor al altarului fericitului Ioan evanghelistul, preoți în strana bisericii noastre”, la hotărnicirea moșiei Geustusera de moșia Komorou.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Zichy I. b. 266.

Orig. hîrtie, partea superioară a documentului deteriorată, cu fragmente de pecete ogivală aplicată pe verso.

EDIȚII: *Zichy*, II, p. 596–598.

292

1355 martie 9, <Oradea>.

Excellentissimo domino suo, domino Lodovico, dei gracia illustri regi Hungarie, capitulum ecclesie Waradyensis oracionum suffragia cum perpetua fidelitate. Litteras vestre excellencie, honore quo decuit recepimus in hec verba: <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 8 februarie 1355, Buda, nr. 285>.

Nos igitur, mandatis vestre excellencie obedire cupientes, ut tenemur, unacum predicto Mychaele, filio de Baka, homine vestre maiestatis, virum discretum Thomam sacerdotem chori ecclesie nostre et rectorem maioris altaris sancte Marie virginis transmisimus ad predicta mandata vestra fideliter exequenda. Qui demum ad nos reversi et per nos requisiti, nobis concorditer retulerunt, quod ipsi ad comitatum Zathmariensem pariter accedendo, et in eodem undique procedendo a nobilibus et ignobilibus, clericis et laicis ac cuiusvis status seu condicionis hominibus, facta diligenti inquisicione palam et occulte, communiter et divisim talem de premissis comperissent omnimodam veritatem, quod prefatus Stephanus, filius Ladizlai, commisisset omnia eo modo, sicut in persona predicti magistri Johannis de Warada vestre conquestum extitit maiestati et sicut per omnia tenor litterarum vestre celsitudinis continet predictarum. Datum secunda feria proxima post dominicam Oculi, anno prenotato.

<Pe verso:> Domino regi pro magistro Johanne filio Ladizlai de Warada contra Stephanum filium Ladizlai de Peliske, inquisitoria.

II, nr. 68), precum și ale regilor Ladislau al IV-lea din 1277 (*DIR-C, veac XIII, vol. II, nr. 206*), Ștefan, regele cel tânăr, din 1262 (*DIR-C, veac XIII, vol. II, nr. 36*) și Bela al IV-lea din 1261 (*DIR-C, veac XIII, vol. II nr. 31*) și Emeric din 1263 (*DIR-C, veac XI-XIII, vol. I, nr. 42*) cu privire la vămile din comitatul Bihor.

Arh. Stat Cluj-Napoca, Arh. oraș Bistrița; Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. oraș Cluj-Napoca, fasc. I nr. 55.

Mențiune în actul lui Mihail Országh de Guth, palatinul Ungariei, din 24 aprilie 1478, Buda, transumpt în doc. regelui Vladislav al II-lea, din 24 noiembrie 1492; transumpt în actul conventului din Cluj-Mănăstur, din 18 mai 1478;

EDIȚII: *Archiv.* (1845), I. 2., p. 104-107; Jakab, *Okl.*, I, p. 11.

REGESTE: Berger, *Reg.* nr. 26.

295

1355 martie 23 (*X Kalendas Aprilis*), Avignon

Papa Inocențiu al VI-lea dă de știre că Vratislav al lui Cato, prepozitul capitolului bisericii Transilvaniei, și Nicolae, comite de Ung, ambasadorii lui Ludovic I, regele Ungariei, l-au înștiințat că regele va porni un război împotriva turcilor care au pustiit pământurile „imperiului României” și Bulgariei precum și regatul Serbiei.

Arh. Vat., Reg. Vat. 244. E., fol. 163 v, 164 r. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1355.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Tört. Tár.* 1895, p. 74, nr. 176.

296

1355 aprilie 7, Buda.

Amicis suis reverendis capitulo ecclesie Agriensis comes Nicolaus Drughet iudex curie domini Lodouici, dei gracia regis Hungarie, comitatusque de Turuch tenens honorem, amicitiam paratam cum honore. Dicit nobis Johannes, filius Ladislai de Warada, quod Stephanus, filius Ladislai de Pelyske, usus, fructus et utilitates quaslibet cuiusdam possessionis sue Pethe vocate, in comitatu Zathmariensi existentis, contra suam voluntatem a festo beati Georgii martiris incipiens, cuius nunc proxime adveniret revolutio annualis, potencialiter uteretur, nec ipsas utilitates dicte possessionis sue Pethe nuncupate, sibi et homini suo per eundem inibi constituto admitteret percipiendas Stephanus, filius Ladislai prenotatus, in suum preiudicium non modicum et gravamen. Super quo, vestram amicitiam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Paulus, filius Alberti de Ibrun, vel Stephanus de Ramachahaza, aut Nicolaus, filius Pethenye de Thereche, sive Ladislaus filius eiusdem Pethenye de eadem Tereche, aliis abscentibus, homo regius ab omnibus, quibus decet et licet, diligenter de premissis investigando, sciat et inquirat omnimodam veritatem. Et post hec, prout vobis veritas constiterit premissorum, dicto domino nostro regi fideliter rescribatis. Datum Bude, feria tertia proxima post festum Pasce domini, anno eiusdem M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo quinto.

304

Prietenilor săi vrednici de cinstire din capitlul bisericii de Agria, comitele Nicolae Drugeth, judele curții domnului Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, și purtătorul dregătoriei de comite de Turuch, cu toată prietenia și cinstea.

Ne spune nouă Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, că Ștefan, fiul lui Ladislau de Pelișor, s-a folosit cu silnicie, împotriva voinței sale, de foloasele, roadele și folosințele de orice fel ale moșiei sale numite Petea, aflătoare în comitatul Satu Mare, începînd de la sărbătoarea fericitului mucenic Gheorghe¹, de la care se va împlini în curînd un an, și că pomenitul Ștefan, fiul lui Ladislau, nici nu i-a îngăduit lui și omului său, pus de el acolo, să culeagă folosințele zisei sale moșii numite Petea, spre marea sa vătămare și pagubă.

Drept aceea, cerem cu stăruință prin cele de față prieteniei voastre, ca să trimiteți omul vostru vrednic de crezare spre mărturie, în fața căruia omul regelui și anume Pavel, fiul lui Albert de Ibrun, sau Ștefan de Ramachaza, sau Nicolae, fiul lui Pethenye de Thereche, sau în lipsa acestora Ladislau, fiul aceluiași Pethenye, tot de Thereche, întrebînd cu luare aminte pe toți cei ce se cuvine și se cade, cu privire la cele de mai sus, să cerceteze și să afle tot adevărul. Și după aceea să dați seamă în scris, întocmai, stăpînului nostru regelui așa cum veți fi aflat adevărul asupra celor de mai sus.

Dat la Buda, în marțea de după sărbătoarea paștelui domnului, în anul aceluiași o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Zichy I. b. 267.

Transumpt în actul capitlului din Agria, din 30 aprilie 1355, nr. 299.

EDIȚII: *Zichy*, II, p. 609–610.

¹ 24 aprilie <1354>.

297 1355 aprilie 7 (*feria tertia proxima post festum Pasche domini*), <Győr>.

Capitulul bisericii din Győr adeverește că Ioan, fiul lui Endere, nobil de Csallóköz, a zălogit moșia sa Tárnaak lui Nicolae zis Konth, voievodul Transilvaniei, pentru suma de 8 mărci vieneze.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 507.

Orig. hîrtie, cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 286–287.

298 1355 aprilie 12 (*in octavis festi Resurreccionis domini*), <Agria>.

Capitulul din Agria transcrie, la cererea magistrului Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, șapte scrisori privilegiale, între care două acte ale capitlului din Oradea din 25 noiembrie 1307 și 5 mai 1308 (*Zichy*, I, nr. 131; II, p. 604), cu privire la niște moșii din comitatul Bereg. În lista membrilor capitlului între alții: Benedict de Pîncota (*Pankata*).

Excellentissimo domino suo Lodouico, dei gracia illustri regi Hungarie, capitulum ecclesie Agriensis oraciones in domino cum perpetua fidelitate. Literas magnifici viri comitis Nicolai Drugeth, iudicis curie vestre, recepimus reverenter in hec verba: <*Urmează actul lui Nicolae Drugeth, judele curții regale, din 7 aprilie 1355, nr. 296*>.

Nos igitur, legitimis et congruis postulacionibus eiusdem comitis Nicolai Drugeth ac iusticie annuentes, cum prefato Ladislao, filio Pethenye de Thereche, homine vestro, nostrum hominem virum ydoneum, videlicet dominum Ladislaum, sacerdotem de choro nostro, transmisimus pro testimonio ad premissa exequenda. Qui quidem homo vester tandem ad nos reversus, presente et audiente dicto testimonio nostro nobis retulit isto modo, quod ipse unacum eodem testimonio nostro, ab omnibus a quibus licuisset, et decuisset, specialiterque a vicinis et commetaneis dicte possessionis Pethe, super premissis diligenter inquirentes, talem scire potuissent veritatem, quod preallegatus Stephanus, filius Ladislai de Pelyske, usus fructus et utilitates memorate possessionis eiusdem magistri Johannis filii Ladislai, Pethe nuncupate et in dicto comitatu Zothmariensi existentis, a dicto termino incipiendo hucusque percepisset et nunc perciperet propria sua auctoritate, ac modo prenotato. Et prefatus homo noster, similiter personaliter, coram nobis comparendo, premissa sic, quemadmodum dictus homo vester, nobis consequenter affirmavit. Datum feria quinta proxima ante octavas festi beati Georgii martiris anno supradicto.

<*Pe verso*> Domino regi pro magistro Johanne, filio Ladislai de Warada, contra Stephanum, filium Ladislai de Pelyske, super facto percpcionis utilitatum cuiusdam possessionis eiusdem magistri Johannis, Pethe vocate, inquisitoria.

Preaînălțatului său stăpîn Ludovic, din mila lui Dumnezeu ilustru rege al Ungariei, capitlul bisericii de Agria, rugăciuni întru domnul cu credință veșnică.

Am primit cu cinste scrisoarea măritului bărbat comitele Nicolae Drugeth, judele curții voastre, avînd acest cuprins: <*Urmează actul lui Nicolae Drugeth, judele curții regale, din 7 aprilie 1355 nr. 296*>. Noi, așadar, plecîndu-ne la cererile legiuite și potrivite ale acelui comite Nicolae Drugeth precum și ale dreptății, împreună cu omul vostru sus-zisul Ladislau, fiul lui Pethenye de Tereche, am trimis spre mărturie pe omul nostru, vrednicul bărbat, anume domnul Ladislau, preot în strana bisericii noastre, pentru împlinirea celor de mai sus. Acest om al vostru, întorcîndu-se apoi la noi, de față fiind și ascultînd și pomenitul nostru om de mărturie, ne-a spus următoarele: că cercetînd el cu luare aminte, împreună cu omul nostru de mărturie, pe toți cei ce se cădea și se cuvenea și îndeosebi pe vecinii și pe megieșii pomenitei moșii Petea cu privire la cele de mai sus, au putut afla următorul adevăr și anume că sus-zisul Ștefan, fiul lui Ladis-

lau de Pelisor, a cules foloasele, roadele și folosințele pomenitei moșii a celui magistru Ioan, fiul lui Ladislau, numite Petea și aflătoare în zisul comitat Satu Mare, începînd de la sorocul pomenit și pînă acum și le culege și acum cu de la sine putere și în felul mai sus arătat; iar pomenitul om al nostru, înfățișîndu-se de asemenea însuși înaintea noastră, ne-a întărit în același chip cele de mai sus, la fel ca și numitul om al vostru.

Dat în joia dinaintea octavelor sărbătorii fericitului mucenic Gheorghe, în anul sus-zis.

⟨*Pe verso* :⟩ Domnului nostru regelui, scrisoare de cercetare pentru magistrul Ioan, fiul lui Ladislau de Warada, împotriva lui Ștefan, fiul lui Ladislau de Pelisor, cu privire la culegerea folosințelor moșiei numite Petea, a aceluiași magistru Ioan.

Arh. Naț. Magh. Dl. Arh. fam. Zichy, I. b. 267.

Orig. hîrtie, cu fragmente de pecete aplicată pe plicatură.

EDIȚII: Zichy, II, p. 609—610.

300 1355 mai 1 (*vigesimo die octavarum festi Pasche domini*), Vișegrad.

Nicolae Drugeth, judele țării și comite de Turóc, dă o hotărîre în procesul dintre Nicolae, episcop de Pécs, și Dionisie, fiul fostului ban Ștefan, fiul lui Dionisie de Losonc, purtat pentru dreptul de vamă la Abád, lîngă Tisa în comitatul Hevesújvár. În act se menționează că în cursul procesului Simion, fiul lui Andrei, împuternicitul lui Dionisie, a înfățișat un act dat de Ludovic I, din 1 noiembrie 1349, Alba Iulia (*in Alba Iule in terra Transsilvana*) și actul lui Nicolae, palatinul Ungariei, tot din 1349, în care se spune că în adunarea nobililor din comitatul Hevesújvár, ținută lîngă apa Agriei, în ziua de 20 iulie (*feria secunda proxima post festum Divisionis apostolorum*), procuratorul lui Ștefan, ban de Severin (*Stephano bano de Zewrinio*), a fost Mihail Niger fiul lui Nicolae de Opch.

Arh. Naț. Magh. Dl. 3 962.

Orig. perg., cu pecete atîrnată de șnur de mătase de culoare verde și violet.

EDIȚII: Cod. Andeg., VI, p. 304—310.

301

1355 mai 1, Strigoniu.

Nicolaus dei et apostolica gratia¹ archiepiscopus Strigoniensis locique eiusdem comes perpetuus significamus tenore presencium quibus expedit universis, quod venerabilis in Christo pater frater Martinus predicta gratia episcopus armenorum de Tulmachy² noster suffraganeus vice et nomine religiosi viri fratris ..³ abbatis monasterii beate virginis de Kyrz⁴ ad nostram accedendo presenciam exhibuit nobis quasdam litteras reverendi in Christo patris domini Chanadini predicta gratia quondam archiepiscopi predecessoris et avunculi nostri felicis recordacionis proteccionales et conservatorias ob apostolice sedis mandatum confectus. Quarum tenor talis est. ⟨*Urmează actul arhiepiscopului Chanadin, din 14 noiembrie 1343, DIR—C, veac. XIV, vol. IV, nr. 192*⟩. Nos igitur legitimis et iustis

petitionibus predicti venerabilis in Christo patris fratris domini Martini episcopi armenorum <annuentes>⁵ predictas litteras non abrasas, non cancelatas nec in aliqua sui parte viciatas de verbo ad verbum nil addendo et nichil diminuendo ¶ presentibus nostris litteris transscribi fecimus et in suo vigore iuxta mandatum predicti domini summi pontificis auctoritate dyocesana et conservatoria ratificamus, approbamus et sigilli nostri autentici appensione confirmamus. In cuius rei testimonium presentes concessimus litteras nostras testimoniales pendentis sigilli nostri autentici munimine roboratas. Datum Strigonii, in festo Philippi et Jacobi apostolorum, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo quinto.

Nicolae, din mila lui Dumnezeu și cea apostolică arhiepiscop de Strigoniu și comite perpetuu al acelui loc, prin cuprinsul celor de față facem cunoscut tuturor căora se cuvine că venind înaintea noastră venerabilul întru Hristos părinte, fratele Martin din sus zisa îndurare episcop al armenilor din Tălmăciu, vicarul nostru, în locul și în numele cuviosului bărbat fratele .. abatele mănăstirii fericitei fecioare din Cîrța, ne-a înfățișat o scrisoare de ocrotire și de pază a vrednicului de cinstire întru Hristos părinte domnul Chanadin, din sus-zisa îndurare răposatul arhiepiscop, înaintașul și unchiul nostru de fericită pomenire, <scrisoare> întocmită din porunca scaunului apostolic, al cărei cuprins este acesta: <Urmează actul arhiepiscopului Chanadin, din 14 noiembrie 1343, DIR—C, veac XIV, vol. IV, nr. 192>.

Noi, așadar, încuviinșind dreptele și legiuitele cereri ale sus-zisului venerabil întru Hristos părinte, fratele Martin episcopul armenilor, am pus să se trească întocmai în scrisoarea noastră de față din cuvînt în cuvînt, fără adaosuri și fără știrbiri, sus-zisa scrisoare <ce este> fără răsături, fără tăieturi și nesticată în nici o parte a sa, și, după porunca sus-zisului domn, marele pontifice, în temeiul puterii <noastre> diecezane și a celei de ocrotire o consfințim, o încuviințăm și o întărim în puterea sa prin atîrnarea peceții noastre adevărate.

Spre mărturia acestui lucru am dat scrisoarea noastră de mărturie de față, întărită cu puterea peceții noastre atîrnate <și> adevărate.

Dat la Strigoniu, în sărbătoarea apostolilor Filip și Iacob, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Stat. Sibiu, U. II, 97, U. II, 98 și U. II. 153. Fotocopii la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1343.

Transumpt în actul lui Dionisie, arhiepiscopul de Strigoniu, din 24 aprilie 1359, care a fost transcris de către Dionisie, arhiepiscopul de Strigoniu, la 29 noiembrie 1440; transumpt în actul lui Anton Körpner, notar public, din 8 ianuarie 1454, Sibiu.

EDIȚII: Ub., II, p. 106—107 <după textul transcris la 8 ianuarie 1454 — U. II. 153>.

¹ Pînă aici, scris cu litere mai mici.

² În variantele U. II 97 și 98: *Tubnach*.

³ În toate variantele urmează două puncte (*gemipunctus*).

⁴ În variantele U. II 97 și 98: *Kyrch*.

⁵ În toate variantele lipsește.

Nos capitulum ecclesie Varadiensis <...> significamus <...> quod cum iuxta continenciam literarum composicionalium et obligatarum ... Ladislai prepositi ecclesie Chasmensis et secretarii cancellarii domini Lodovici <...> regis <...> inter magistrum Ladislau archidiaconum de Kalata socium et concanonicum nostrum ac Jacobum filios Petri filii Mogh de Nogmihal ex una parte, item Johannem filium Salamonis ac Michaellem et Iwankam, nobiles de Kurthueles, super ereccione metarum inter terram Deda ad eandem Nogmihal, ut dicitur, pertinentis¹ ac Kurthueles predictae² confectarum, coram hominibus regiis, videlicet Andrea de Pachal in eisdem literis inserto et expresso, nostro testimonio vicelict <...> Paulo sacerdote chori ecclesie nostre et rectore altaris beati Demetrii martyris pro parte eorundem magistri Ladislai archidiaconi et Jacobi fratris sui adductorum, item Simone de Zennyes ac <...> Ladislao sacerdote chori ecclesie nostre et rectore altaris beate Elizabet, pro parte prefatorum Johannis filii Salamonis ac Michaelis et Iwance, in octavis festi beati Georgii martyris proxime preteritis similiter adductorum, super ereccionibus metarum predictarum terrarum hoc ordine concordassent, videlicet a parte orientali iuxta duas metas terreas, quarum una pertinet ad predictam terram Deda et altera ad prefatam Kurthueles, ut fertur, iuxta metam terream eiusdem Deda unam de novo confodissent, deinde ad partem occidentalem tendentes, iuxta unam metam terream cursualem aliam metam terream de novo erexissent, et versus eandem partem pergentes circa aliam metam terream terciam metam de novo elevassent prout homines regis et nostri exinde ad nos reversi nobis concorditer retulerunt <...> Datum in festo Invencionis sancte crucis, anno domini M^o CCC^{mo} quinquagesimo quinto.

Noi, capitlul bisericii de Oradea <...> facem cunoscut <...> că, potrivit cuprinsului unor scrisori de învoială și de îndatorire <...> ale lui Ladislau, prepozitul bisericii din Chasma și secretar al domnului Ludovic <...> regele, <...> întocmite între magistrul Ladislau arhidiaconul de Călata — soț și frate canonic al nostru — precum și Iacob, fiul lui Petru, fiul lui Mogh de Mihaifalău, pe de o parte și de asemenea Ioan, fiul lui Solomon, cît și Mihail și Iwanka, nobili de Curtuiuş (pe de altă parte), cu privire la ridicarea semnelor de hotar între pămîntul Deda — ce ține, precum se spune, de același (sat) Mihaifalău — și sus-zisul Curtuiuş, de față cu oamenii regelui, anume Andrei de Pațal, cuprins și pomenit în aceeași scrisoare, și omul nostru de mărturie anume <...> Pavel, preot în strana bisericii noastre și slujitor al altarului fericitului mucenic Dumitru, aduși din partea acelor magistri Ladislau, arhidiaconul și Iacob fratele său, și de asemenea Simion de Zennyes precum și <...> Ladislau, preot în strana bisericii noastre și slujitor al altarului fericitei Elisabeta, aduși de asemenea din partea sus-numiților Ioan, fiul lui Solomon, precum și Mihail și Iwanka, la octavele trecute ale fericitului mucenic Gheorghe sus-numiții nobili s-au înțeles între ei în felul acesta cu privire la ridicarea semnelor de hotar ale sus-ziselor pămînturi: anume dinspre răsărit lîngă două movile de hotar, din care una — după cum se spune — ține de sus-zisul pămînt Deda și cealaltă de sus-zisul pămînt Curtuiuş au ridicat o movilă de hotar nouă lîngă movila

de hotar ce ține de Deda; apoi mergînd către apus, lîngă un semn de hotar neîntreput au ridicat o altă movilă nouă de hotar și îndreptîndu-se tot spre aceea parte, lîngă o altă movilă de hotar au ridicat o a treia movilă nouă precum ne-au spus într-un glas oamenii regelui și ai noștri, după ce s-au întors la noi

Dat la sărbătoarea Aflării sfintei cruci, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 514.

Orig. hîrtie, cu pecete ogivală aplicată pe verso; documentul s-a mai păstrat și ca transumpt în actul lui Ștefan Báthori, palatinul Ungariei, din 2 februarie 1521, datat în cetatea Orăzii (în castro Varadiensis), păstrat în arhiva Vay din Daróc. EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 310–311, cu omisiunea unor formule diplomatice.

¹ Corect: *pertinentem*.

² Corect: *predicta*.

303 **1355 mai 4** (*quarto die termini prenotati: in octavis festi beati Georgii martyris proxime preteritis*).

Magistrul Nicolae, canonic de Strigoniu și de Cenad, vicarul lui Toma, episcopul Cenadului, amînă procesul dintre Ecaterina, fiica lui Iacob, reprezentată de Ștefan, și Nicolae, fiul lui Iacob de Churtha, și fiii acestuia Ioan și Matei, pentru sfertul de avere convenit ei ca fiică.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Kállay, nr. 1 085.

Orig. hîrtie, cu fragmente de pecete de închidere aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 311.

REGESTE: *Kállay*, II, p. 27, nr. 1 146.

304

1355 mai 8, Vișegrad.

Nicolae Drugeth, judele țării, amînă procesul pornit de Ștefan, fiul lui Ștefan de Nagysején, reprezentat prin Dumitru „cel Mare” (*magnus*) împotriva lui Ștefan, fiul lui Nicolae de Oar (*Ovar*), reprezentat prin Andrei de Zwna.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Kállay, nr. 1 090.

Orig. hîrtie, cu părți de pecete aplicată pe verso.

REGESTE: *Kállay*, II, p. 27, nr. 1 147.

305

1355 mai 8, Vișegrad.

Nicolae Drugeth, judele țării, amînă procesul pornit de magistrul Toma, fiul lui Nicolae de Vasary, reprezentat prin Toma, fiul lui Lorand, împotriva lui Ladislau, fiul lui Ioan Lengyel.

Arh. Naț. Magh. Dl. Arh. fam. Kállay, nr. 1 094.

Orig. hîrtie cu urme de pecete aplicată pe verso.

REGESTE: *Kállay*, II, p. 28, nr. 1 149.

Papa Inocențiu al VI-lea scrie lui Ludovic I, regele Ungariei, că a primit pe ambasadorii (*ambaxiatores*) lui, pe Vratislav al lui Cato, prepozitul bisericii Transilvaniei, și pe Nicolae, comite de Ung, care l-au informat despre interesele lui Ludovic. Ambasadorii vor aduce răspunsul papei atât prin scrisoare cât și prin viu grai.

Arh. Vat. Reg. Vat. 224. D., fol. 127 v. nr. 286. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1355.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Tört. Tár.*, 1895, p. 75, nr. 181.

Nicolaus Konth, woýuada¹ Transilvanus et comes de Zonuk, sincere sibi dilectis viceuoýuade¹, item comitibus, castellanis et quibuslibet officialibus suis, in dictis partibus Transilvanis constitutis et existentibus, quibus presentes ostendentur, dilectionis plenitudinem cum salute. Cum serenissimus princeps, dominus Lodovicus, inclitus rex Hungarie, dominus noster, Demetrium, Johannem, Nicolaum, Sýmonem et Paulum, filios Sýmonis de Zengel, mediantibus suis litteris gratosus, prout in eisdem litteris domini nostri regis, in congregatione nostra generali, universitati nobilium dicte partis Transsilvane feria quarta proxima post festum Ascensionis domini in Torda celebrata, coram nobis exhibitis, vidimus contineri, a iudicio et iudicatu quorumlibet vestrorum eximerit² et nostro speciali iudicio commiserit, igitur vestre sinceritati firmiter precipientes mandamus quatenus predictos filios Sýmonis in nullis causis et causarum articulis iudicare vel vestro iudicio astare compellere presumpmatis, sed eosdem nostro speciali iudicio subiacere et astare permittatis, secus non facturi in premissis. Datum quarto die congregationis nostre predictae, in loco supradicto, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} quinto.

Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, iubiților săi din toată inima vicevoievodului, de asemenea comiților, castelanilor și tuturor slujbașilor săi aflători în slujbă în zisele părți ale Transilvaniei, cărora li se va arăta scrisoarea de față, dragoste deplină și sănătate.

Deoarece prealuminatul principe, domnul Ludovic, vestitul rege al Ungariei, stăpînul nostru, a scos în temeiul milostivei sale scrisori, pe Dumitru, Ioan, Nicolae, Simion și Pavel, fiii lui Simion de Sînger, de sub judecata și jurisdicția judecătorească a oricăruia dintre voi și i-a încredințat judecării noastre osebite, precum am văzut că se cuprinde în acea scrisoare a domnului nostru rege, înfățișată nouă în adunarea noastră obștească, ținută la Turda, cu obștea nobililor din zisele părți ale Transilvaniei, în miercurea de după sărbătoarea Înălțării domnului³; de aceea vă punem în vedere și poruncim cu tărie curatei voastre prietenii să nu îndrăzniți a judeca sau a sili pe sus-zișii fii ai lui Simion să stea în fața judecării voastre, în nici o pricină și nici în vreun punct al unei pricini,

ci să îngăduiți ca ei să fie supuși și să stea înaintea judecății noastre osebite. Altfel să nu faceți în ce privește cele de mai sus.

Dat în a patra zi a sus-zisei noastre adunări, în pomenitul loc, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Stat Cluj-Napoca, Arh. fam. Toldalagi.

Orig. perg., fragmente de pecete din ceară de culoare deschisă aplicată pe verso.

REGESTE: *Századok*, 1887, p. 77 (supl.).

¹ Astfel în text.

² Corect: *exemerit*.

³ 20 mai.

308

1355 mai 23, Turda.

Nicolaus Kwnth woyuoda Transsiluanus et comes de Zonuk conventui de Clusmunustra amicis suis honorandis amicitiam paratam. Noveritis, quod Nicolaus filius Benes in congregatione nostra generali universis nobilibus partis Transsiluane, quarta feria proxima post festum Ascensionis domini Torde celebrata, de medio aliorum consurgens super quibusdam possessionibus Sofalua, Kendtelek, Zereth, Monyoros, Arukalia in comitatu de Doboka existentibus, item Zeyzorma et Kuzepfolu in comitatu de Zonuk existentibus quamplurima privilegia regalia Bele videlicet et Ladislai regum clare memorie contra magistrum Konya filium Thome quondam woyuode Transsiluani, item Stephanum, Farkasium et Thomam, filios Petri, filii Farkasii, exhibuit coram nobis. Quia eedem possessiones iuxta regni consuetudinem legitime iuris ordine non fuerant captivate, qua recaptivatione eedem nimium sunt necessarie, amicitiam vestram igitur presentibus requirimus diligenter per presentes, quatenus visis statim presentibus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Martinus, filius Johannis, vel Stephanus, filius Petri, aut Ladislaus, filius Johannis, filii Welkun, aliis absentibus homo noster accedendo ad facies predictarum possessionum Sofalua, Kentelek, Zereth, Monyoros, Arukalya, Zezarma et Kuzepfolu vocatarum easdem convocatis vicinis et commetaneis suis universis et presentibus reambulet reambulatumque¹ per veras metas et antiquas statuatur eidem Nicolao, filio Benes, perpetuo possidendam², si non fuerit contradictum, contradictores autem si qui fuerint contra eundem ad nostram citet presentiam specialem perhemptorie³ responsuros ad terminum competentem, et post hec seriem reambulationis et statutionis vel si expedit diem et locum citationis, nomina citatorum et terminum assignatum nobis amicabiliter seriose rescribatis. Datum quarto die dicte congregationis nostre et loco prenotatis, anno domini M^{mo} CCC^{mo} L^{mo} quinto.

Nicolae Kwnth, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, conventului din Cluj-Mănăstur, prietenilor săi vrednici de cinstire, cu toată prietenia.

Aflați că în adunarea noastră obștească ținută cu toți nobilii din părțile Transilvaniei la Turda, în miercuria de după sărbătoarea Înălțării domnului⁴, ridicându-se Nicolae, fiul lui Benes, din mijlocul celorlalți, a înfățișat înaintea noastră împotriva magistrului Konya, fiul lui Toma, răposatul

voievod al Transilvaniei, și de asemenea împotriva lui Ștefan, Farcaș și Toma, fiii lui Petru, fiul lui Farcaș, mai multe privilegii regale — anume ale lui Bela și al lui Ladislau, regii de strălucită pomenire — cu privire la niște moșii: Șomfalău, Chintelnice, Sărățel, Măgheruș, Arcalia aflătoare în comitatul Dăbâca, precum și Săsarm și Chiuza aflătoare în comitatul Solnoc.

Deoarece aceste moșii n-au fost luate în stăpînire în chip legiut după obiceiul regatului potrivit cu rînduiala legii și e mare nevoie să fie luate din nou în stăpînire, rugăm așadar stăruitor prietenia voastră prin cele de față ca îndată ce veți vedea această <scrisoare> să trimiteți spre mărturie omul vostru vrednic de crezare, în fața căruia omul nostru Martin, fiul lui Ioan, sau Ștefan, fiul lui Petru, sau Ladislau, fiul lui Ioan, fiul lui Welkun, în lipsa celorlalți, ducîndu-se la sus-zisele moșii numite Șomfalău, Chintelnice, Sărățel, Măgheruș, Arcalia, Săsarm și Chiuza și aducînd toți vecinii și megieșii lor și fiind aceștia de față să le hotărînicească și odată hotărînite după vechile și adevăratele lor semne de hotar să le dea în stăpînire acestui Nicolae fiul lui Benes, spre a le stăpîni pe veci, dacă nu s-ar împotrivi nimeni. Iar dacă vor fi unii împotriviitori să-i cheme înaintea noastră, anume la sorocul potrivit spre a sta față cu acela⁵ <și> spre a răspunde fără nici o amînare. Și după acestea să aveți bunătatea a ne răspunde în scris <și> amănunțit despre desfășurarea hotărîniciei și punerii în stăpînire, sau dacă trebuie, ziua și locul chemării <la judecată>, numele celor chemați și sorocul statornicit.

Dat în a patra zi a amintitei noastre adunări și în locul arătat mai sus, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Naț. Magh. DL., Arh. fam. Teleki din Tg. Mureș, nr. 7 160.

Transumpt în actul conventului din Cluj-Mănăstur, din 27 mai 1355, nr. 313.

EDIȚII: *Teleki*, I, p. 97–98; *Ub.*, II, p. 107–108.

¹ Corect: *reambulatasque*.

² Corect: *possidendas*.

³ Astfel în text.

⁴ 20 mai.

⁵ cu Nicolae, fiul lui Benes.

Honestis abbati et conventui monasterii beate Marie virginis de Clusmunustra, Nicolaus Kunth, woyuoda Transsiluanus et comes de Zonuk, sincere reverencie et honoris continuum incrementum. <Vestre reveren>cie¹ declaramus, quod honorabile capitulum ecclesie Transsilvane, iuxta continenciam literarum Stephani vicewoyuode nostri in congregacione nostra generali, feria quarta proxima post festum Assencionis domini, universitati nobilium ac igno<bilibus...>² eiusdem partis Transsilvanie, Saxonum, Siculorum et aliorum quorumlibet hominum pro unicuique iusticia facienda, in civitate de Torda celebrata, super facto cuiusdam particule terre inter capitulum, ab una, et inter Johannem, <filium Marcus de D>eyche³, litigiose, que foret inter possessiones ipsius capituli Mirozlo vocate et eandem Deyche

predicte Johannis existentis, sua instrumenta metas dicte possessionis in se continencia, ut assumerat discretus <vir Thomas>³ archidiaconus de Zonuk, pro eodem capitulo, cum procuratoriis litteris eiusdem capitulo, presente Johanne, filio Markus, prenotato, videlicet privilegium domini Andree, qui se regem nominabat, produxit, <...>⁴ inter ceteras vidimus contineri, quod ipsa possessio Myrozlo a circumiacentibus et vicinariis possessionibus ac ab ipsa possessione Deyche metis et metarum ereccionibus in iam dicto privilegio <predicti capitulo>⁵ conten<tis ...>⁶ sub testimonio hominis capituli ecclesie Varadiensis fuisset sequestrata, et predicto capitulo statuta perpetuo possidenda; quibus visis, quia ipse Johannes, filius Marcus, ereccionem et cursum dictarum metarum <...>⁴ unacum iudicibus nobilium et iuratis assessoribus decrevimus iurando, quod predictae possessiones Myrozlo ipsius capituli et Deyche dicti Johannis, iuxta cursum metarum in eodem privilegio Andree <regis ...>⁷ expresse contentarum ab invicem sequestrari et unicuique parcium sua sibi statui debeat possidenda, prout ipsorum iuri dinoscitur pertinere; unde quia ad huiusmodi ipsarum possessionum sequestrationem <nostrum>⁸ et vestrum testimonium necessario debeant destinari; igitur amicitiam vestram presentibus petimus diligenter quatenus vestros mittatis homines pro⁹ testimonio⁹ fidedignos, quorum unum una parcium et alterum <parcium altera, quibus presentibus>¹⁰ Georgius, germanus Torda, Johannes, filius Michaelis de Gurgfolwa aut Ladislaus de Comiatzeg pro parte ipsius Johannis, item Akus, filius Eleus aut Stephanus, frater eiusdem, vel Ladislaus, filius <...>⁴ pro parte capituli antedicti, aliis absentibus, homines nostri adducendi, feria sexta proxima ante festum Nativitatis beati Johannis Baptiste nunc venturum, presentibus partibus vel legitimis procuratoribus eorundem ad f<aciem>⁸ possessionis Myrozlo accedendo, convocatis vicinis et commetaneis eiusdem universis et presentibus, ipsam iuxta cursus metarum in predicto privilegio contentarum, quod quidem privilegium prefatum capitulum in <...>⁴ exhibere reambulare et ipsas possessiones Myrozlo ac Deyche ab invicem metis prenotatis, si fuerint bene et sine omni esitatione¹¹ apparentes, sequestrare et unicuique parcium <...>¹² statuere possidendam, si per alios non fuerit contradictum, contradictores vero alii, si qui fuerint, contra ipsas partes vel alteram parcium ad nostram citent presenciam ad terminum competentem; si vero ipse mete <non fuerint>³ apparentes et in earum cursu propter non appenciam dubium oriretur et propter hoc predictus Johannes existeret contradictor, ipsum, cum sit in causa citare non oportet, quia in termino reportacionis <seriei premis>orum⁸ sue contradiccionis rationem reddere oportebit, sed illam particulam terre litigiosam, super qua fuerit contradictum, signis metarum consignantes, si poterit mensurari regali mensurando cum mensura <si non poterit m>ensurari⁸, extunc visu considerando, deo pre oculis habito visa eius qualitate et utilitate debeant estimare, et tandem premisse reambulationis sequestrationis et statucionis seriem, cum cursibus <metarum>⁸ <...>¹² alii fuerint nomina citatorum cum termino assignato, videlicet ad quintumdecimum diem ipsius ferie sexte ante festum Nativitatis beati Johannis Baptiste, nobis vestre gracia rescribatis. Datum quarto die <...>¹⁴ congregacionis nostre supradicte, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} quinto.

Cinstiților, abatelui și conventului mănăstirii fericitei fecioare Maria din Cluj-Mănăstur, Nicolae Kunth, voievodul Transilvaniei și comite de

Solnoc, spor neîncetat de adevărată închinăciune și cinste. Dăm de știre cucernicieii voastre că, în adunarea noastră obștească ținută în orașul Turda, în miercurea de după sărbătoarea Înălțării domnului¹⁵, împreună cu obștea nobililor și a nenobililor <...> din aceste părți ale Transilvaniei, a sașilor, securilor și a celorlalți oameni de orice fel, pentru a face fiecăruia dreptate, cinstitul capitlu al bisericii Transilvaniei, potrivit cuprinsului scrisorii lui Ștefan, vicevoievodul nostru, a înfățișat actele sale, anume un privilegiu al domnului Andrei, care își zicea rege, cu privire la o bucată de pământ în pricină, între capitlu, pe de o parte și Ioan, fiul lui Marcu de Decea <pe de altă parte>, cuprinzând în ele hotarele zisului pământ, <bucată> care se află între moșia celui capitlu numită Mirăslău și acea moșie Decea a sus-zisului Ioan, și pentru care <pricină> în numele celui capitlu se legase chibzuitul bărbat Toma, arhidiaconul de Solnoc, cu scrisoarea de împuternicire a aceluiași capitlu, de față cu pomenitul Ioan, fiul lui Marcu <...>. Între altele am văzut că se cuprinde că acea moșie Mirăslău fusese despărțită, sub mărturia omului capitlului bisericii de Oradea, de moșiile înconjurătoare și vecine și de acea moșie Decea, prin hotare și ridicări de semne de hotar arătate în sus-zisul privilegiu al sus-zisului capitlu și fusese dată în stăpânire pomenitului capitlu ca s-o stăpânească în veci; văzînd acestea, deoarece însuși Ioan, fiul lui Marcu <...> ridicarea semnelor și mersul ziselor semne de hotar <noi>, împreună cu juzii nobililor și jurații asesori, am hotărît prin judecată că sus-zisele moșii Mirăslău, a celui capitlu, și Decea, a zisului Ioan, trebuie să fie despărțite una de alta după mersul semnelor de hotar arătate deslușit în acest privilegiu al regelui Andrei, și fiecare din părți să fie pusă în stăpînirea părții sale, ca s-o stăpânească, precum se știe că este a ei de drept. Și, fiindcă la această despărțire a acelor moșii trebuie să se trimită neapărat omul de mărturie al nostru și al vostru, drept aceea rugăm cu stăruință prietenia voastră să trimiteți spre mărturie pe oamenii voștri vrednici de crezare, din care unul pentru o parte și celălalt pentru cealaltă parte, și fiind ei de față, venind oamenii noștri ce vor fi aduși, adică Gheorghe, fratele lui Torda, Ioan, fiul lui Mihail de Giufalău, sau Ladislau de Comișăg, din partea celui Ioan, de asemenea Akus, fiul lui Eleus, sau Ștefan, fratele său, sau Ladislau, fiul <...> din partea sus-zisului capitlu în lipsa acestora, în vinerea dinaintea sărbătorii viitoare a nașterii fericitului Ioan Botezătorul¹⁶, la fața moșiei Mirăslău, de față cu părțile sau cu împuterniciții lor legiuîți, și, chemînd pe toți vecinii și megieșii ei și fiind aceștia de față, s-o hotărînicească după mersul semnelor de hotar arătate în sus-zisul privilegiu, pe care privilegiu pomenitul capitlu să-l arate în <...> și să despărță aceste moșii Mirăslău și Decea una de alta prin sus-zisele semne de hotar, dacă vor ieși bine la iveală și fără nici o îndoială, și să pună fiecare parte în stăpînirea părții sale ca s-o stăpânească, dacă nu s-ar împotrivi alții. Iar dacă ar fi cumva alți împotriviți, să-i cheme înaintea noastră la un soroc potrivit ca potrivnici ai acelor părți sau a uneia din ele; dacă însă acele semne de hotar nu vor ieși îndeajuns la iveală și în mersul lor s-ar naște vreo îndoială din pricina că nu se pot vedea și dacă pentru aceasta sus-zisul Ioan s-ar înfățișa ca împotrivor, el, fiind împricinat, nu se cade să fie chemat, căci va trebui să dea seamă despre împotrivirea sa la sorocul aducerii din nou înaintea noastră a cuprinsului celor de mai sus, dar însemnînd cu semne de hotar acea bucată de pământ în pricină, cu privire la care se va fi ridicat împotrivire, măsurînd-o cu măsura regală, dacă se poate măsura, iar dacă

nu s-ar putea măsura, atunci socotind-o din ochi, avîndu-l pe Dumnezeu înaintea ochilor, vor trebui s-o prețuiască, ținînd seama de felul și folosul ei, și, în cele din urmă, să ne răspundeți în scris cu privire la desfășurarea zisei hotărniciri, despărțiri și punere în stăpînire, împreună cu mersul hotarelor <...>, <dacă> vor fi <împotrivitori> numele celor chemați, <și> cu sorocul hotărît, adică în a cincisprezecea zi de la acea vineri de dinaintea sărbătorii Nașterii fericitului Ioan botezătorul¹⁷.

Dat în a patra zi a amintitei noastre adunări, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Naț. Magh. Dl. 31 097. Fotocopie la Inst. de ist și arh. Cluj-Napoca/1355. Transumpt în actul conventului din Cluj-Mănăstur, din 23 iunie 1355, nr. 320. EDITION: *Cod. Andeg.*, VI, p. 343–346. REGESTE: *Ub.*, II, p. 109–110.

-
- ¹ Rupt și șters cca 3,5 cm, întregit pe baza contextului.
 - ² Rupt cca 2,5 cm, întregit în parte pe baza contextului.
 - ³ Rupt cca 2,5 cm, întregit pe baza contextului.
 - ⁴ Pată de umezeală și rupt cca 4 cm.
 - ⁵ Pată de umezeală cca 1,5 cm, întregit după sens.
 - ⁶ Rupt cca 2 cm, întregit în parte după sens.
 - ⁷ Rupt cca 2 cm, întregit în parte după sens.
 - ⁸ Rupt cca 1,5 cm, întregit după sens.
 - ⁹ Scris deasupra rîndului de aceeași mînă.
 - ¹⁰ Rupt și pată de umezeală cca 4,5 cm, întregit după sens.
 - ¹¹ Astfel în text.
 - ¹² Rupt și pată de umezeală cca 3 cm.
 - ¹³ Pată de umezeală cca 1,5 cm.
 - ¹⁴ Rupt cca 0,5 cm.
 - ¹⁵ 20 mai.
 - ¹⁶ 19 iunie.
 - ¹⁷ 3 iulie.

310

1355 mai 24, <Turda>.

Nos, Nicolaus Konth, woyuoda Transsiluanus et comes de Zonuk, memorie commendamus quod, cum in congregacione nostra generali, feria quarta proxima post festum Asscensionis domini universis nobilibus et cuiuscumque condicionis hominibus dicte partis Transsiluane, Torde celebrata, causales processus quorumlibet littigancium¹ in statera equitatis dimitiri² cepissemus, Johannes filius Viuiani, civis de Olwynch, cum litteris capituli ecclesie Transsiluane recaptivatoriis et citatoriis de medio ceterorum exurgendo proposuit eo modo, quod Petrus condam vicebanus, <fi>lius⁸ videlicet Michaelis de Jara, quandam possessionem suam empticiam et de avo suo sibi successam ac de iure sibi pertinere debentem, Waradia vocatam, in comitatu Albensi iuxta fluvium Morisii existentem, a regia celsitudine, nomine possessionis hominis sine heredis decedentis sibi perpetuo dari et conferri postulasset. Quo audito, idem Petrus vicebanus personaliter exurgendo¹ taliter respondit ex adverso quod dicta possessio Waradia per regiam sublimitatem pro fidelibus suis serviciis, et sui cruoris effusione, sibi et suis heredibus vigorosorum instrumentorum robore perpetuo data et collata extitisset. Cumque nos, auditis parcium propositiionibus et visis earum universis instrumentis, per ipsas in specie nobis exhibitis, hiis itaque perlectis

316

et tenoribus eorum diligenter perceptis, in quibusdam duabus litteris patentibus ipsius Johannis, filii Viuiani, una scilicet capituli Waradiensis et alia Transsiluane ecclesiarum, vidissemus contineri quod dicta possessio Waradia per eundem Johannem, filium Viuiani, dicte ecclesie Transsiluane perpetuo data, tradita extitisset et legata; in litteris vero predicti Petri vicebani quod idem capitulum dicte ecclesie Transsiluane eandem possessionem Waradia ab eodem Petro vicebano legitime recaptivasset et per spacium quinque annorum litigionario modo in presencia condam comitis Pauli, iudicis curie regie, super facto eiusdem possessionis cum eodem procedendo idem Petrus vicebanus suam causam iusticialiter optinisset et lucra<t>us³ extitisset; predictum vero capitulum totam suam adquisicionem in facto memorate possessionis Waradia contra ipsum perdidisset et amisisset ac in valore seu estimacione ipsius possessionis contra eundem Petrum vicebanum, predicto autem iudici curie regie in iudiciis ducentarum marcarum <convictum>⁴ extitisset et sic idem Petrus vicebanus in pacifico dominio eiusdem possessionis permansissent⁵. Quia eciam ex informacione litterarum incliti principis, domini Lodouici, regis Hungarie, domini nostri, privilegialium antedictam possessionem Waradia per eiusdem regie benignitatis sublimitatem ipsi Petro vicebano et suis heredibus pro fidelibus suis serviciis et sui cruoris effusione iuxta premissam suam assercionem perpetuo datam fore comperimus et collatam, ideoque cum universis nobilibus et viris ecclesiasticis, specialiter autem iudicibus nobilium septem comitatum iamdicte partis et iuratis assessoribus per eosdem nobiles et cuiuscumque condicionis homines nobis associatis cum quibus¹ nos principaliter et ipsi perconsequens super eo ut unicuique iusticiam observare deberemus tacto vivifice crucis ligno prestitimus sacramentum. Quiquidem nobiles, iudices nobilium et iurati assessores universaliter consurgendo, instrumenta predicta Johannis, filii Viuiani, pro eo ut mediantibus, memoratam possessionem Waradia, quam nomine sui iuris a prefato Petro vicebano recaptivaverat, prefate ecclesie Transsiluane perpetuo contulisset, legasset et donasset eandemque capitulum eiusdem ecclesie similiter a prememorato Petro vicebano nomine sui iuris, ut premititur, recaptivando reoptinuere⁶ voluisset et in adquisicione eiusdem possessionis contra annotatum Petrum vicebanum in valore seu estimacione eiusdem et prelibato iudici curie regie in pondere iudiciorum ducentarum marcarum remansisset minime, valitura, ymo mortua et inania et viribus omnino caritura, instrumenta vero ipsius Petri vicebani super prememorata possessione confecta et emanata vigorosa et in<dub>iosa⁷ fore allegabant, memoratum Johannem, filium Viuiani, in gravamine adquisicionis cause acquisite, scilicet in facto calumpnie contra iamdictum Petrum vicebanum adiudicantes commiseramus convictum extitisse. Tamen, ut per utrasque partes, specialiter per predictum Johannem, filium Viuiani, suspicium aliquid in adiudicacione ipsius cause in nobis non potuisset insigniri, pro eo ipsam causam cum processu adiudicacionis eiusdem, in curiam domini nostri regis, discussioni eiusdem regalis pietatis prelatorumque et baronum regni sui transmittere volebamus terminandam, ubi nobilium virorum quoque ecclesiasticorum et aliorum quorumlibet condicionum hominum universitas exurgendo¹, voce consona nobis declararunt quod nunquam ius et consuetudo eorum fuisset causas consimiles et eciam arduiores in curiam regiam transmittere, sed omnes cause super quibuscumque factis possessionariis et aliis coram woyuoda Transsiluano vel iudicibus suis termi-

nate estitissent iuris ordine observato et deberent fine debito terminari. Unde, licet memorati nobiles partis Transsiluane in sentenciali determinacione eiusdem cause ipsi Petro vicebano hic, scilicet Torde, in sede nostra iudiciaria per nos finem debitum pr<ovid>eri⁸ postulassent, nos itaque <...>⁹ a suspicio, uti prefertur, per utrasque partes, specialiter autem per antedictum Johannem, filium Viuiani, in posterum nobis inserrendo¹, nos precavere valuissemus, eandem causam contra universorum nobilium impugnativam voluntatem in curiam regiam discussioni domini nostri regis, prelatorum et baronum regni sui, ad octavas festi Nativitatis beate virginis prorogando iterato duxeramus transmittend<am>⁸ nempe ipse¹⁰ Johannes, filius Viuiani, premisse cause arduitatem formidando, ad eiusdem sentencialis deliberacionis discussionem in predictam curiam regiam proficisci verens, secundo die diei adiudicacionis eiusdem cause, optenta ad hoc prius nostra iudiciaria licencia, cum memorato Petro vicebano et aliis quamplurimis probis et nobilibus viris n<ost>re³ personaliter adeuntes presenciam, per eosdem, scilicet Johannem et Petrum vicebanum, propositum extitit concorditer et relatum quod ipsi super facto memorate possessionis Waradia, per composicionem et ordinacionem proborum et nobilium virorum, in talem perpetue pacis formam unanimiter devenissent et devenerunt coram nobis, quod quia ipse Johannes, filius Viuiani, in execucione d<icte>³ cause procedendo magnam pecunie sue consumpsisset quantitatem et per hoc in nimiam devenisset egestatem, quia eciam dicta possessio Waradia per Saxonum universitatem undique circumdata fore videbatur et ut ipse Petrus vicebanus et sui successores eandem possessionem a dictorum Saxonum protervia pacifice et perhempniter valeant possidere, nec aliqualis temporis inventi¹¹ <per eun>³ dem Johannem successores et proximos suos universos ipsi Petro vicebano et suis successoribus ac heredibus lis et controversa in facto eiusdem possessionis possit quoquomodo exoriri, sed semper ipsi et eorum heredes mutua vicissitudine in pacis amenitate valeant amicabiliter commorari et iudicium sincere amicitie et stabilitatis zelo dileccionis alter alteri valeant exh<ibere...>¹² hiis itaque omnibus circumspectis et consideratis predictus Petrus vicebanus ad instantem nostram et predictorum proborum et nobilium virorum intercessivam petitionem pretacto Johanni, filio Viuiani, quingentos promptos florenos aureos in duobus terminis infra-scriptis, videlicet ducentos et quinquaginta florenos in octavis nativitatis beati Johannis baptiste et residuos ducentos et quinquaginta florenos¹³ in quindenis beati Michaelis archangeli festivitatum proximo et subsequenter nunc venturis in Sancto Emerico coram Stephano vicewoyuoda nostro dare et solvere tenebitur plene et indilate, ut assumpsit, tali condicionis vinculo, per eundem Petrum vicebanum in se sponte assumpto quod, si primum solucionis terminum obmitteret vel preteriret in solvendo cum gravamine duppli <...>¹⁴, secundam vel ultimam solucionem facere non curaret vel non posset, tunc pecunia prius soluta amittetur et ipse totalem pecuniam insolutam cum gravamine duppli annotato Johanni, filio Viuiani, solvere teneatur; e converso autem ipse Johannes, filius Viuiani, pretactam possessionem Waradia cum omnibus utilitatibus et pertinenciis suis universis ac omnibus litteralibus <instrumentis quorum>¹⁵ vigore eandem ad ipsum pertinere sperabat, que omnia cum predicta possessione Waradia in manus predicti Petri vicebani coram nobis debet, tradidit et assignavit, <nil>³ ex eisdem sibi reservando; et si que ex ipsis fraudulenter reservasset, inania,

mortua et viribus caritura eorumque exhibitoribus per omnia nocitura relin-
quendo, remissit resigna <vit, tra>didit¹⁵, donavit et perpetuavit eidem Petro
bano et suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo et irre-
vocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam, <nil>³ iuris nul-
lumve proprietatis et domini ipse Johannes, filius Viuiani, in prefata posses-
sione Varadia¹ sibi et suis heredibus reservando sed totum ius et dominium
atque proprietatem eiusdem possessio<nis Waradia ad Pe>trum¹⁵ viceba-
num et suos successores universos libera et spontanea sua voluntate transfe-
rendo. In cuius rei memoriam presentes litteras nostras patentes eidem Petro
vicebano duximus concedendas que duo nobis reportate fuerint sub nostre
auttentico <sigillo>¹⁶ in formam privilegii redigi faciemus. Datum quinto
die congregationis nostre pre<dicte loco preliba>to¹⁷, anno domini M^o CCC^o
L^{mo} quinto.

Noi, Nicolae Konth, voievod al Transilvaniei și comite de Solnoc,
dăm de știre că în adunarea noastră obștească ținută la Turda în miercurea
de după sărbătoarea Înălțării domnului¹⁸ cu toți nobilii și cu oamenii de
orice stare a zisei părți a Transilvaniei, când începusem a cîntări în cumpăna
dreptății procesele tuturor împricinaților, Ioan, fiul lui Vivian, orășan din
Vințul de Jos, ridicîndu-se din mijlocul celorlalți cu scrisoarea de redobîn-
dire și de citare a capitolului bisericii Transilvaniei s-a plîns așa : că Petru,
fostul viceban, adică <fiul> lui Mihail de Iara, a cerut să i se dea și să i
se hărăzească pe veci de către înălțimea regească ca moșie a unui om care
a murit fără moștenitori o moșie a sa de cumpărătură, care i-a rămas de
la bunicul său și de drept trebuie să i se cuvină lui, <moșie> numită Oarda,
aflătoare în comitatul Alba, lingă riul Mureș. Auzind aceasta, vicebanul
Petru, ridicîndu-se el însuși, a răspuns, de partea cealaltă, așa : că zisa moșie
Oarda i-a fost dată și hărăzită pe veci lui și moștenitorilor lui în temeiul
unor acte valabile de către înălțimea regească, pentru slujbele sale credin-
cioase <și> singele vărsat de dînsul. Noi, ascultînd spusele părților și văzînd
toate actele lor, înfățișate nouă în original de ele, după ce am citit aceste
<acte> și cu luare aminte am aflat cuprinsul lor, am văzut că în două scri-
sori deschise ale lui Ioan, fiul lui Vivian, și anume una a capitolului bisericii
de Oradea și cealaltă a bisericii Transilvaniei, se spune că zisa moșie Oarda
a fost dată pe veci, trecută în stăpînire și lăsată zisei biserici a Transilvaniei
de către acel Ioan, fiul lui Vivian ; iar în scrisoarea sus-zisului viceban Petru,
că capitolul zisei biserici a Transilvaniei a redobîndit în chip legiuit moșia
Oarda de la Petru vicebanul și că timp de cinci ani Petru vicebanul, judecîn-
du-se înaintea fostului comite Pavel, judele curții regești, <și> fiind în proces
cu el a cîștigat pricina sa pe calea legii, iar pomenitul capitolu a pierdut toată
acțiunea sa față de dînsul cu privire la amintita moșie Oarda și a fost osîn-
dit față de vicebanul Petru la <plata> valorii sau prețului moșiei, iar față
de sus-zisul jude al curții regești la <plata> gloabei de două sute de mărci,
și astfel Petru vicebanul a rămas în pașnica stăpînire a acelei moșii. Și fiindcă
din ceea ce se spunea în scrisoarea privilegială a ilustrului principe, domnul
Ludovic, regele Ungariei, stăpînul nostru, am aflat că mai sus-zisa moșie
Oarda a fost dată și hărăzită pe veci, potrivit celor spuse de el mai sus,
lui Petru vicebanul și moștenitorilor săi, de către înălțimea aceleiași bună-
voințe regești, pentru slujbele lui credincioase și pentru vărsarea singelui

său, de aceea noi, dimpreună cu toți nobilii și fețele bisericești dar mai ales cu juzii nobililor din cele șapte comitate din zisele părți și cu jurații asesori ce ni s-au adus nouă de către acei nobili și oameni de orice stare, cu <toți> aceștia noi mai întâi și prin urmare, și ei, am făcut jurământ cu mâna pe lemnul dător de viață al crucii că sîntem datori să păzim dreptatea pentru fiecare. Nobilii, dar, juzii nobililor și jurații asesori, ridicîndu-se cu toții, au spus că mai sus zisele acte ale lui Ioan, fiul lui Vivian, întrucît <acesta> în temeiul lor a hărăzit pe veci, a lăsat și a dăruit pomenitei biserici a Transilvaniei amintita moșie Waradia, pe care, în numele dreptului său, o dobîndise din nou de la pomenitul Petru vicebanul, și <întrucît> capitlul acelei biserici a voit să capete din nou acea <moșie> redobîndind-o de asemenea de la mai sus amintitul Petru vicebanul, în numele dreptului ei, cum se spune mai sus, și <acel capitlu> acțiunea <făcută> pentru <dobîndirea> acelei moșii, față de mai sus însemnatul Petru vicebanul, a fost condamnat <să plătească> valoarea sau prețul acelei <moșii>, iar pomenitului jude al curții regești suma de două sute de mărci ca gloabă, <acele acte> nu mai sînt valabile, ci moarte și zadarnice și cu totul lipsite de putere; actele însă ale lui Petru vicebanul, întocmite și date cu privire la amintita moșie, sînt tari și neîndoielnice; <iar> noi judecînd, am hotărît ca amintitul Ioan, fiul lui Vivian, să fie osîndit la pedeapsa <cu care se pedepsește> intentarea unei pricini cîștigate, adică <osîndit> ca dovedit de o pîră nedreaptă. Totuși, pentru ca în judecarea acestei pricini să nu se poată arunca asupra noastră vreo bănuială de către nici una din părți și mai ales de către sus-zisul Ioan, fiul lui Vivian, de aceea noi am voit să trecem pricina, cu toate actele judecății ei, la curtea domnului nostru regelui, spre dezbateră a celeiași regești pietăți, a prelaților și baronilor țării sale, spre a fi <acolo> hotărîtă, cînd obștea nobililor, a fețelor bisericești și a celorlalți oameni de orice stare ne-au spus într-un glas că niciodată n-a fost legea și obiceiul lor a trece la curtea regească pricini asemănătoare și chiar mai grele, ci <că> toate pricinile cu privire la orice chestiuni de moșii și altele au fost hotărîte înaintea voievodului Transilvaniei sau a juzilor lui, păzindu-se rînduiala legii, și că <înaintea lor> trebuie să li se pună capăt în chip cuvenit. După care, deși amintiții nobili din părțile Transilvaniei au cerut ca, prin sentința acestui proces noi să punem capăt în chip cuvenit <pricinii> în favoarea lui Petru vicebanul, aici, adică la Turda, în scaunul nostru de judecată, noi am voit să ne păzim de bănuiala, în care ne-ar putea băga în viitor, cum se zice mai sus, amîndouă părțile și mai ales sus-zisul Ioan, fiul lui Vivian, și împotriva voinței înverșunate a tuturor nobililor, amînînd pricina la octavele sărbătorii Nașterii fericitei fecioare¹⁹, am hotărît încă o dată s-o trecem la curtea regească spre dezbateră a domnului nostru regelui <și> a prelaților și baronilor țării lui. Ioan <însă> fiul lui Vivian, temîndu-se desigur de greutatea pricinii de mai sus și neîndrăznind să se ducă la zisa curte regească la dezbateră hotărîrii ei, a doua zi după judecarea pricinii, căpătînd mai întâi pentru aceasta voia noastră judecătorească, dimpreună cu amintitul Petru vicebanul și cu alți foarte mulți bărbați nobili și cinstiți venind ei înșiși înaintea <noastră> ei, adică Ioan și Petru vicebanul, ne-au spus și ne-au adus la cunoștință într-un glas că, în privința amintitei moșii Oarda, prin învoiala și rînduiala <făcută de niște> bărbați cinstiți și nobili, au ajuns într-un cuget la această împăcaciune pe veci și ajung și înaintea noastră. Fiindcă Ioan, fiul lui Vivian, lucrînd la aducerea la îndeplinire a zisei pricini a cheltuit o mare sumă de

bani și prin aceasta a ajuns la foarte mare sărăcie, și fiindcă zisa moșie Oarda se vedea a fi înconjurată de pretutindeni de obștea sașilor și pentru ca Petru vicebanul și urmașii lui să poată stăpîni acea moșie în chip pașnic și pe vecie <apărați> de obrăznicia zișilor sași, și să nu se poată isca în vreun chip oarecare cu privire la acea moșie vreo judecată și neînțelegere, în curgerea timpului, din partea lui Ioan, a urmașilor și a tuturor rudelor sale împotriva lui Petru vicebanul și a urmașilor și moștenitorilor lui, ci totdeauna ei și moștenitorii lui și dintr-o parte și din alta să poată trăi în prietenie, în desfătarea păcii, și să-și poată da unul altuia, cu <tot> zelul iubirii lor, dovada unei nefățărite prietenii și statornicii, <...> așadar aceste toate avîndu-se în vedere și fiind luate în seamă, mai sus-zisul Petru vicebanul, la stăruitoarea mijlocire și cerere a noastră, și a sus-zișilor bărbați cinstiți și nobili, va fi dator să dea și să plătească deplin și fără întîrziere, la Sîntimbru, înaintea vicevoievodului nostru Ștefan, pomenitului Ioan, fiul lui Vivian, cincisute de florini de aur <bani> gata, în două soroace mai jos arătate, adică două sute și cincizeci de florini la octavele sărbătorii nașterii lui Ioan Botezătorul²⁰ și restul de două sute cincizeci de florini la cvindenele sărbătorii fericitului arhanghel Mihail²¹ în curînd și numaidecît viitoare, cu această condiție și legămînt, pe care Petru vicebanul și l-a luat asupra lui de bunăvoie ca, dacă el ar nesocoti sau ar lăsa să treacă cel dintîi soroc de plată, să fie împovărat a plăti <îndoitul sumei>; <iar> dacă n-ar avea grijă sau n-ar putea să facă plata de-a doua sau cea din urmă, atunci banii plătiți mai înainte să fie pierduți și el să fie dator a plăti mai sus-însemnatului Ioan, fiul lui Vivian, toți banii neplătiți, împovărat cu îndoitul <lor>; la rîndul său însă Ioan, fiul lui Vivian, a dat, a lăsat și a trecut înaintea noastră în mîinile sus-zisului Petru vicebanul pomenita moșie Oarda cu toate folosințele, cu toate cele ce țin de ea și cu toate actele în temeiul cărora credea că acea <moșie> i se cuvine lui: toate <aceste acte> <i le-a dat>, neținînd pentru sine niciunul din ele, iar dacă prin înșelăciune își va fi oprit <unele> din ele, a rămas ca acele <să fie> zadarnice, moarte și lipsite de-acum înainte de putere și <chiar> întru totul vătămătoare celor ce le vor arăta. El <așadar> a dat înapoi, a lăsat, a trecut în stăpînire, a dăruit și a hărăzit pe veci lui Petru banul, moștenitorilor lui și urmașilor moștenitorilor lui <moșia> ca s-o stăpînească și totodată s-o aibă în veci și în chip nestrămutat, nepăstrîndu-și Ioan, fiul lui Vivian, în pomenita moșie Oarda, pentru sine și pentru moștenitorii săi nici un drept de proprietate și de stăpînire, ci trecînd tot dreptul și stăpînirea și proprietatea moșiei Oarda, din libera și buna lui voie, lui Petru banul și tuturor urmașilor lui. În amintirea acestui lucru am hotărît a da lui Petru vicebanul scrisoarea noastră deschisă de față, care, cînd ne va fi adusă înapoi, vom pune să fie întocmită în chip de privilegiu sub pecetea noastră autentică. Dat în a cincea zi a adunării noastre <sus-zise în locul sus-pomenit în anul> domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Naț. Magh. Dl. 30 380. Fotocopie la Inst. de ist și arh. Cluj-Napoca/1355. Transumpt în actul lui Nicolae Kont, vicevoievodul Transilvaniei, din 15 noiembrie 1355, nr. 350.

¹ Astfel în text.

² Corect: *dimetiri*.

³ Rupt cca 0,5 cm, întregit după sens.

⁴ Pată de umezeală cca 2 cm, întregit după sens.

⁸ Corect: *permansisset*.

⁹ Corect: *reoptinere*.

⁷ Rupt cca 1 cm, lectură probabilă, eventual *intercisa*.

⁸ Pată de umezeală cca 1 cm; întregit pe baza contextului.

⁹ Pată de umezeală cca 3 cm.

¹⁰ Urmează un cuvânt indescifrabil.

¹¹ Corect: *in eventu*.

¹² Rupt cca 2 cm, întregit parțial pe baza contextului.

¹³ Rupt cca 3 cm, întregit pe baza contextului.

¹⁴ Rupt cca 3 cm, întregit parțial pe baza contextului.

¹⁵ Rupt cca 4 cm, întregit pe baza contextului.

¹⁶ Lipsește în text, întregit pe baza contextului.

¹⁷ Rupt cca 4,5 cm, întregit pe baza contextului.

¹⁸ 20 mai.

¹⁹ 15 septembrie.

²⁰ 1 iulie.

²¹ 13 octombrie.

Nos Nicolaus Konth voivoda Transsilvanus et comes de Zonuk <...> significamus <...> quod in congregacione nostra generali universis nobilibus partis Transsilvane, feria quarta proxima post festum Ascensionis domini in Torda celebrata, strenuus vir, magister Georgius dictus Bubek aule regie miles, adducens secum quendam puerum, videlicet Johannem filium Petri dicti Panchelus in etate tenera constitutum et coram nobis statuens, vice et nomine eiusdem Johannis filii Petri proposuit eo modo, quod Laurencius de Reche et Johannes filius eiusdem, de quadam medietate possessionis Cheh vocate et de medietate duarum terrarum Myketeleke et Hunthteleke vocatarum ad eandem possessionem Cheh pertinencium in comitatu de Doboka existencium, quas predictus Petrus pater ipsius coram Ladislao vicevoivoda Transsilvano ab eisdem Laurencio et Johanne ordine iudiciario pro viginti quinque marcis redimendas obtinuisset, iidem Laurencius et Johannes potencialiter ipsum Petrum patrem iamdicti Johannis pueri exclusissent, quas cum residua dimidietate eiusdem possessionis Cheh vocate et terrarum predictarum, que sibi iure hereditario pertinere potencialiter occupassent, propter quod eandem medietatem ab eisdem Laurencio et Johanne, modo quo supra optentam¹, idem Petrus pater ipsius pueri iuxta adiudicacionem ipsius Ladislai vicevoivode in termino eidem assignato, pro eisdem viginti et quinque marcis redimere nequivisset, nunc easdem predictus Johannes, ipso Laurencio patre suo defuncto et Michael filius Blassi filii eiusdem Laurencii, fratris videlicet ipsius Johannis uterini, detinerent occupatas, in preiudicium ipsius Johannis pueri et gravamen, et eo dicto idem magister Georgius in persona iamdicti Johannis pueri quasdam literas predicti Ladislai vicevoivode Transilvani, hunc tenorem continentes, nobis presentavit, quarum tenor talis est: <Urmează actul lui Ladislau, vicevoievodul Transilvaniei, din 10 iunie 1343, Cod. Andeg., VI, p. 317—319>.

Quibus exhibitis, si² quamplures literas capituli dicte ecclesie Transilvane conventusque de Clusmonustra et iudicum nobilium comitatus de Doboka inquisicionales et protestacionales¹ super premissa potenciarie eieccione et ipsarum medietatum occupacione emanatas nobis demonstra-

vit, quo audito predicti Johannes filius Laurencii et Michael filius Blasii personaliter exurgendo responderunt tali modo, quod ipsi preallegatum Petrum de dictis possessionum medietatibus non eiicientes, rite et legitime in eadem haberentur et super hoc efficacia haberent instrumenta, que in termino per nos eis dando possent exhibere, et dum nos iudicium et iusticiam facere voluissemus inter partes, tandem predictus magister Georgius cum eodem puero videlicet Johanne filio Petri ab una, item Johannes filius Laurencii et Michael filius Blasii parte ab altera coram nobis constituiti, nostra iudiciaria licencia prius obtenta, per compositionem proborum et nobilium virorum, videlicet Petri quondam vicebani, Stephani filii Elleus, Akus fratris eiusdem, Nicolai dicti Boryw et Georgii dicti Cheh taliter se dixerunt concordasse, super facto possessionum prefatorum et concordarunt coram nobis, quod predicti Johannes filius Laurencii et Michael filius Blasii medietatem predictae possessionis Cheh et terrarum Mykustelke et Hunthteleke memoratarum, quas predictus Petrus pater ipsius Johannis nec tempore vite sue, nec nunc ipse Johannes pro predicta summa pecunia quantitate videlicet viginti et quinque marcarum redemisse reperiebatur, cum omnibus earum <...> pertinentiis <...> eidem Johanni filio Petri et per eum suis heredibus modo subscripto <...> restituisent ac coram nobis remiserunt cum omni plenitudine sui iuris perpetuo possidendas <...> alia eiusdem possessionis Cheh et terrarum Mykusteleke et Hunthteleke ad eandem pertinentium medietate, in qua dicti Johannes et Michael nullam habuissent et haberent proprietatem salva remanente, sic quod <...> idem Johannes filius Petri preallegatam possessionem totam cum terris supradictis ad eandem spectantibus perpetuo possidebit, nullum ius <...> in tota possessione Cheh et terris memoratis iidem Johannes et Michael sibi et suis successoribus reservantes in eadem, sed omne dominium <...> ipsius possessionis Cheh et terrarum ad eandem pertinentium in eundem Johannem filium Petri et suos successores convertissent; e converso autem idem Johannes filius Petri quinquaginta marcas denariorum, quamlibet cum decem pensis denariorum nunc pro tempore currencium in quindenis festi Penthecostes proxime venturis eidem Johanni filio Laurencii et Michaeli filio Blasii solvere assumpsit coram nobis <...> qua quidem pecunia ab eodem Johanne recepta, iidem Johannes filius Laurencii et Michael filius Blasii in eadem possessione ipsum Johannem semper pacifice conservare et ex parte quorumlibet proximorum suorum assumpsit roborare <...> Datum sexto die dicte congregacionis in loco supradicto, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} quinto.

Noi, Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc <...> dăm de știre <...> că în adunarea noastră obștească ținută la Turda, în miercurea de după sărbătoarea Înălțării domnului³ împreună cu obștea nobililor din părțile Transilvaniei, viteazul bărbat magistrul Gheorghe zis Bubek, cavaler al curții regelui, aducînd cu sine pe un copil ce se află în vîrstă fragedă, anume Ioan, fiul lui Petru zis Panchelus, și înfățișîndu-l înaintea noastră ni s-a plîns în locul și în numele celui Ioan, fiul lui Petru, astfel că Laurențiu de Recea și Ioan, fiul său, au alungat cu silnicie pe acel Petru, tatăl sus-zisului copil Ioan, de pe o jumătate a moșiei numite Panticeu și de pe jumătatea a două pămînturi numite Myketeleke și Hunthteleke ținînd de acea moșie Panticeu, aflătoare în comitatul Dobîca, pe care sus-zisul Petru, tatăl său, le dobîndise prin rînduială judecătorească de la acei Laurențiu

și Ioan, în fața lui Ladislau, vicevoievodul Transilvaniei, urmînd să le răscumpere cu douăzeci și cinci de mărci. Pe acestea împreună cu cealaltă jumătate din acea moșie numită Panticeu și din pămînturile sus-zise, care țineau de el prin dreptul de moștenire, <numiții Laurențiu și Ioan> le-au cotopt cu silnicie, pentru că acel Petru, tatăl copilului, nu putuse să răscumpere pentru cele douăzeci și cinci de mărci potrivit hotărîrii judecătorești a lui Ladislau vicevoievodul, pînă la sorocul ce îi fusese pus acea jumătate dobîndită de la Laurențiu și Ioan în chipul arătat mai sus, iar acum sus-zisul Ioan — după moartea tatălui său Laurențiu — și Mihail, fiul lui Blasiu, fiul aceluiași Laurențiu, adică fratele după mamă⁴ a celui Ioan, le țin și acum cotoptite spre paguba și vătămarea celui copil Ioan.

Spunînd acestea, magistrul Gheorghe ne-a înfățișat în numele sus-zisului copil Ioan o scrisoare a sus-numitului Ladislau, vicevoievodul Transilvaniei, avînd cuprinsul acesta și al cărei glăsuire este astfel: <*Urmează actul lui Ladislau, vicevoievodul Transilvaniei, din 10 iunie 1343, DIR-C, veac XIV, vol. IV, nr. 167 avînd în transumpt un act al conventului din Cluj-Mănăstur, din 3 iunie 1343, ibidem, nr. 165 și un altul al aceluiași Ladislau, din 15 mai 1343, ibidem, nr. 153*

După arătarea acestora, el ne-a mai înfățișat mai multe scrisori de cercetare și în întîmpinare ale capitlului zisei biserici a Transilvaniei, ale conventului din Cluj-Mănăstur și ale juzilor nobililor din comitatul Dăbîca întocmite cu privire la zisa alungare cu silnicie și la cotoptirea acelor jumătăți <de moșii>.

Auzînd acestea sus-zișii Ioan, fiul lui Laurențiu, și Mihail, fiul lui Blasiu, ridicîndu-se înșiși, au răspuns astfel: că nu prin alungarea pomenitului Petru de pe zisele jumătăți de moșii sînt ei stăpîni pe aceasta, ci după datină și lege și că au acte temeinice cu privire la aceasta pe care pot să ni le arate la un soroc ce li-l vom da.

Și pe cînd noi voiam să facem judecată și dreptate între părți în cele din urmă înfățișîndu-se înaintea noastră pe de o parte sus-zisul magistrul Gheorghe cu acel copil anume Ioan, fiul lui Petru, iar pe de altă parte Ioan, fiul lui Laurențiu, și Mihail, fiul lui Blasiu — după dobîndirea mai întîi a îngăduinței noastre ca judecător — ne-au spus că s-au împăcat cu privire la sus-zisele moșii prin mijlocirea unor bărbați cinstiți și nobili, anume Petru, fostul viceban, Ștefan, fiul lui Elleus, Akus, fratele acestuia, Nicolae zis Boryw și Gheorghe zis Cheh și în fața noastră ei se împacă astfel: că sus-zișii Ioan, fiul lui Laurențiu, și Mihail, fiul lui Blasiu, au înapoiat în chipul de mai jos <...> celui Ioan, fiul lui Petru și prin el moștenitorilor săi și în fața noastră îi înapoiază jumătate din sus-zisa moșie Panticeu și din pomenitele pămînturi Mykustelke și Hunthteleke — pe care s-a văzut că nici sus-zisul Petru, tatăl lui Ioan, în timpul vieții sale, nici acum acel Ioan nu le-au răscumpărat pentru sus-zisa sumă de bani în cîtimea adică de douăzeci și cinci de mărci — împreună cu toate cele ce țin de ele <...> ca să le stăpînească pe veci cu deplinătatea dreptului său <...> cealaltă jumătate din moșia Panticeu și din pămînturile Mykusteleke și Hunthteleke ce țin de ea asupra căreia zișii Ioan și Mihail n-au avut și n-au nici un <drept de> proprietate — rămînînd neatinsă, astfel că <...> acel Ioan, fiul lui Petru, va stăpîni pe veci toată moșia sus-zisă cu zisele pămînturi ce țin de ea, acei Ioan și Mihail nepăstrîndu-și pentru ei și pentru urmașii lor nici un drept ...

din toată moșia Panticeu și pomenitele pământuri, ci tot <dreptul> de stăpînire <...> asupra moșiei Panticeu și a pământurilor ce țin de ea l-au trecut asupra lui Ioan, fiul lui Petru, și urmașilor săi.

În schimb însă acel Ioan, fiul lui Petru, s-a legat în fața noastră ... să plătească acelor Ioan, fiul lui Laurențiu, și Mihail, fiul lui Blasiu, în a cincisprezecea zi viitoare de la sărbătoarea Rusaliilor⁵ cincizeci de mărci în dinari, <socotindu>-se fiecare marcă cu zece pense în dinari din cei care umblă acuma și odată primiți acești bani de la acel Ioan — acești Ioan, fiul lui Laurențiu, și Mihail, fiul lui Blasiu, s-au legat să-l țină totdeauna în pace pe numitul Ioan în acea moșie și să-l sprijine împotriva oricăror rude ale lor <...>

Dat în a șasea zi a amintitei noastre adunări, în locul sus-zis, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Naț. Magh. DL.

Transumpt în actul aceluiasi voievod al Transilvaniei dat la adunarea obștească ținută cu nobilii, secuii și sașii în satul Bahnea, la 12 iunie 1355.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 316—321, cu omisiunea unor formule diplomatice.

¹ Astfel în text.

² Corect: *is*.

³ 20 mai.

⁴ Aci în sensul de frate bun: Blasiu și Ioan fiind amîndoi fiii lui Laurențiu.

⁵ 7 iunie.

Nicolaus Kunth, voÿuoda Transsiluanus et comes de Zonuk, sincere, sibi dilectis iudicibus nobilium comitatus de <Kolus gratie sue>¹ plenitudinem cum salute. Noveritis quod in congregacione nostra generali, universis prelatiis, baronibus, nobilibus, Syculis, Saxonibus, Olachys ceterisque cuiusvis status et condicionis hominibus in dictionis² partibus Transsiluanis constitutis et existentibus, feria quarta proxima post festum Asscensionis domini, in persona domini nostri regis, mediantibus suis litteris in quibus ista vi<ce ... perpetui> tates³ revocavit, dando nobis auctoritatem cuipiam et ex parte quorumlibet iudicium et iusticiam faciendi auctoritatem⁴ in Torda celebrata, religiosus vir frater Briccius⁵, abbas ecclesie beate virginis de Clusmonustra, de medio aliorum consurgendo contra venerabilem in Christo patrem, dominum Andream, episcopum ecclesie Transsiluane, proposuit eomodo quod ipse dominus episcopus⁶ magnam particulam terre possessionum ecclesie sue predicte, Monusturfalua et Bogarteluke vocatarum, per se occupasse, in preiudicium ecclesie sue iuris et gravamen; item aliam particulam terre possessionis Egeres vocate, in comitatu de Clus existentis, apud manus alienas esse occupata⁷. Unde quia predictus dominus episcopus et occupatores dicte possessionis Egeres non venerunt nec miserunt, igitur vestre sinceritati firmiter precipientes mandamus quatenus, unacum Nicolao et Laurencio de Nadas, homine nostro, ad facies predicatarum possessionum, Monusturfalua, Bogarteluke et Egeres nominatarum, personaliter accedendo, vicinis et commetaneis earum universis legitime convocatis et ipsis presentibus, predictas particulas terre ipsarum possessionum, modo premissis per ipsum dominum episcopum et etiam per alios

quoslibet occupatas, recapiatis et easdem per veras metas et antiquas, novas iuxta veteres, ubi necesse fuerit, erigendo reambuletis, reambulasque et ab aliorum possessionibus metali⁸ distinctas et separatas, statuatis ipsas eidem domino abbati et sue ecclesie perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum; contradictores vero, si qui fuerint, citatis ipsos contra eundem dominum abbatem in nostram specialem presenciam ad terminum competentem, rationem eorum contradiccionis reddituros. Et post hec tocius facti seriem cum cursibus metarum nominibusque contradictorum, si qui fuerint, et terminum assignatum nobis in vestris litteris rescribatis. Datum septimo die dicte congregacionis nostre in loco memorato; Anno domini M^{mo} CCC^{mo} Quinquagesimo quinto.

Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, din inimă curată iubiților săi juzi ai nobililor din comitatul Cluj.

Aflați că în adunarea noastră obștească ținută la Turda în miercurea de după sărbătoarea Înălțării domnului⁹, cu toți prelații, baronii, nobilii, secuii, sașii, românii și ceilalți oameni de orice stare sau condiție, așezați și aflători în zisele părți ale Transilvaniei, în numele domnului nostru regelui, în temeiul scrisorii sale prin care, de rîndul acesta, a anulat <toate> punerile în veșnică stăpînire, dîndu-ne nouă puterea de a face judecată și dreptate oricui și din partea oricărora, ridicîndu-se din mijlocul celorlalți fratele Bricciu, abatele bisericii fericitei fecioare din Cluj-Mănăstur împotriva venerabilului întru Hristos părinte, domnul Andrei, episcopul bisericii Transilvaniei <ne->a spus așa, că domnul episcop s-a făcut stăpîn pentru sine pe o mare bucată de pămînt din moșiile sus-zisei sale biserici, numite Mănăstur, Băgara, spre paguba și vătămarea dreptului bisericii sale; de asemenea că o altă bucată de pămînt din moșia numită Aghireș, aflătoare în comitatul Cluj, a fost cotropită de mîini străine.

Așa fiind, deoarece sus-zisul domn episcop și cotropitorii zisei moșii Aghireș n-au venit, nici n-au trimis <pe cineva în locul lor>, de aceea punem în vedere și poruncim cu tărie dragostei voastre curate ca ducîndu-vă înșivă împreună cu omul nostru, Nicolae sau Laurențiu de Nădășel, la fața locului, pe sus-zisele moșii, numite Mănăstur, Băgara și Aghireș <și> chemînd în chip legiuît pe toți vecinii și megieșii lor și de față cu dîșii <...> să luați îndărăt sus-zisele părți de pămînt din acele moșii, cotropite de acel domn episcop, cît și de oricare alții în chipul arătat mai sus și să le hotărnicîți după adevăratele și vechile lor semne de hotar, ridicînd semne noi lîngă cele vechi, unde va fi nevoie și o dată hotărnicite și despărțite și deosebite prin semne de hotar de moșiile altora, să le dați în stăpînire acelui domn abate și bisericii lui, ca să le stăpînească pe veci, dacă nu se va face împotrivire, iar dacă ar fi unii împotrivitori, să-i chemați în prezența noastră specială la sorocul potrivit, față cu acel domn abate, pentru a da seamă de împotrivirea lor; iar după acestea să ne răspundeți în scrisoarea noastră despre desfășurarea întregii pricini, odată cu mersul hotarelor și cu numele împotrivitorilor, dacă vor fi, precum și <care este> sorocul hotărît.

Dat în a șaptea zi a amintitei noastre adunări, în locul pomenit, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Naț. Magh. Dl. 28 733 și 28 070; ultimul este un fals din secolul al XVII-lea. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1355.

Transumpt în actul juzilor nobililor comitatului Cluj, din 1 iunie 1355, Cojocna, nr. 314.

EDIȚII: *Cod. Andeg.* VI, p. 321–323, cu omisiunea unei formule diplomatice.

¹ Rupt 4 cm, întregit după sens.

² Rupt 3 cm, întregit după sens.

³ Rupt 3 cm, întregit după sens.

⁴ Cuvînt repetat.

⁵ Rupt 1,5 cm, întregit după sens pe baza doc. din 1. iunie 1355, nr. 314.

⁶ Rupt 1 cm, întregit după sens.

⁷ Corect: *occupatam*.

⁸ Corect: *metaliter*.

⁹ 20 mai.

313

1355 mai 27, <Cluj-Mănăștur>.

Magnifico viro Nicolao Kunth woyuode Transsiluano et comiti de Zonuk conventus monasterii beate Marie virginis de Clusmunustra orationes in domino pro vestra vita pariter et salute. Noveritis nos literas vestre magnificentie recepisce honore quo decuit in hec verba: <Urmează actul lui Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, din 23 mai 1355, nr. 308>. Nos igitur iustis et legitimis petitionibus vestris obtemperare cupientes ut tenemur una cum Ladislao filio Johannis filii Welken homine vestro predicto nostrum misimus hominem fratrem Johannem sacerdotem de medio nostri ad premissa fideliter exequenda. Qui demum ad nos reversi et per nos diligenter requisiti nobis consona voce retulerunt, quod ipsi simul et sigillatim¹ quarta feria proxima post festum Penthecostes proxime nunc preteritum ad facies predictarum possessionum accessissent, vicinis et commetaneis legitime convocatis universis et presentibus per veras metas et antiquas Nicolao filio Benes memorato perpetuo possidendam² eo³ iure, quo ad ipsum dignoscitur⁴ pertinere, statuere voluissent, sed Stephanus, filius Petri, filii Farkasi, sua ac Farkasi necnon Thome, fratrum suorum, item magistri Konya, filii Thome, quondam woyuode Transsiluani, in personis contradictor exstisset, unde eodem die et loco magistrum Konyam, filium Thome, quondam woyuode Transsiluani, item Stephanum, Farkasium et Thomam, filios Petri, filii Farkasi, sepedictos contra Nicolaum, filium Benes, predictum, ad vestre magnificentie citassent presentiam specialem peremptorie responsuros, quindenae vero datarum presentium partibus comparendis coram vestra magnificentia pro tempore assignassent. Datum quarta feria proxima post festum predictum, anno domini ut supra⁵.

<Pe verso:> Magnifico viro Nicolao Kunth, woyuode Transsiluano et comiti de Zonuk pro Nicolao, filio Benes, contra magistrum Konyam, filium Thome, Stephanum, Farcasium, Thomam, filios Petri, filii Farkasii, ad quartam feriam proximam post quindenae festi Penthecostes citatoria.

Măritului bărbat Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, conventul fericitei fecioare Maria de Cluj-Mănăștur, rugăciuni întru domnul pentru viața precum și pentru mîntuirea voastră.

Aflați că noi am primit cu cinstea cuvenită scrisoarea mării voastre avînd acest cuprins: <Urmează actul lui Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, din 23 mai 1355, nr. 308>.

Noi, aşadar, dorind să dăm ascultare după cum sîntem datori, dreptelor şi legiuitelor voastre cereri, am trimis din mijlocul nostru împreună cu Ladislau, fiul lui Ioan, fiul lui Welken, pomenitul om al vostru, pe omul nostru, fratele Ioan, preotul, pentru împlinirea întocmai a celor de mai sus.

Aceştia, întorcîndu-se apoi la noi şi întrebăţi de noi cu luare aminte, ne-au spus într-un glas că s-au dus împreună şi fiecare din ei la sus-zisele moşii în miercurea de după sărbătoarea Rusaliilor acum de curînd trecută⁶ şi adunînd în chip legiuit pe toţi vecinii şi megieşii, şi fiind aceştia de faţă, au voit să pună în stăpînire lor după adevăratele şi vechile hotare pe pomenitul Nicolae, fiul lui Benes, spre a le stăpîni pe veci, cu acelaşi drept cu care se ştie că ţine de el, dar Ştefan, fiul lui Petru, fiul lui Farcaş, s-a împotrivit în numele său şi al lui Farcaş, precum şi al lui Toma, fraţii săi, şi de asemenea în numele magistrului Konya, fiul lui Toma, fostul voievod al Transilvaniei.

Drept aceea în aceeaşi zi şi în <acelaşi> loc ei au chemat înaintea chiar a măriei voastre pe însuşi magistrul Konya, fiul lui Toma, fostul voievod al Transilvaniei şi de asemenea pe Ştefan, Farcaş şi Toma, fiii despomeniţi ai lui Petru, fiul lui Farcaş, ca să stea faţă cu sus-zisul Nicolae, fiul lui Benes, spre a răspunde fără amîinare, şi le-au statornicit părţilor ca soroc pentru a se înfăţişa înaintea măriei voastre a cincisprezecea zi de la darea scrisorii de faţă⁷.

Dat în miercurea de după sărbătoarea sus-zisă, în anul domnului ca mai sus.

<Pe verso :> Măritului bărbat Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei şi comite de Solnoc, pentru Nicolae, fiul lui Benes, împotriva magistrului Konya, fiul lui Toma, a lui Ştefan, Farcaş, Toma, fiii lui Petru, fiul lui Farcaş, scrisoare de chemare <la judecată> pe miercurea de după a cincisprezecea zi de la sărbătoarea Rusaliilor.

Arh. Naţ. Magh. Dl., Arh. fam. Teleki din Tg. Mureş, nr. 7 160.

Orig. hîrtie, cu fragmente de pecete de ceară de culoare deschisă aplicată pe verso. EDIȚII: Teleki, I, p. 97–98; Ub., II, p. 108–109.

¹ Corect: *singillatim*, după care urmează: *ad predictas possessiones*, şterse.

² Corect: *possidendas*.

³ De la *eo* pînă la *pertinere* scris deasupra rîndului.

⁴ Corect: *dignoscuntur*.

⁵ cu privire la datare vezi: Ub., II, p. 108–109.

⁶ 27 mai.

⁷ 10 iunie.

Magnifico viro et honesto, <domino eorum plurimum reverendo>¹, Nicolao Kuth², voyuode Transsiluano et comiti de Zonuk, iudices nobilium de comitatu Kolus, salutem cum sincera fidelitate. Noveritis nos <litteras vestre magnificen>cie³ recepisse honore quo decuit in hec verba: <Urmează actul lui Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, din 26 mai 1355, nr. 312>. Nos igitur vestre magnificencie obtemperare cupientes, ut tenemur, una cum Laurencio de Nadas, homine vestro predicto, personaliter ad

facies predictarum possessionum accessimus, vicinis et commetaneis presentibus, per veras metas et antiquas⁴, novas iuxta veteres, ubi necesse fuisset, erigere voluissemus et eidem domino Briccio abbati et sue ecclesie statuere voluissemus et, licet hactenus consuetudo nos fuisset, quod aliqua recaptivatio possessionum vel reambulatoria⁵ mediante⁶ iudicum nobilium fieri possit, nos tamen, vestris preceptis obediens, modo premissis omnia premissa et singula premissorum finire legitime voluissemus; magister Nicolaus filius Alberti, famulus eiusdem domini Andree, episcopi Transsiluani, personaliter in facie predictarum possessionum comparando, vice et nomine ipsius domini Andree episcopi, domini sui, inibi contradictor extitit et ab huiusmodi reambulacione⁷ et metarum erectione prohibendo. Nos vero eundem dominum Andream, episcopum Transsiluanum, in facie predictarum possessionum contra predictum Briccium abbatem secunda feria proxima post octavas festi Pentekosten⁸ proxime preteritas, ad specialem presenciam vestre magnificencie, iuris ordine observato, citavimus comparendum, quindenarum vero datarum presentium partibus predictis personaliter coram vobis comparandis duximus assignandas, rationem predicte contradiccionis redditurum. Datum in Clus, secunda feria proxima post octavas festi Pentecostes predictas, in anno supradicto.

⟨*Pe verso, de aceeași mină*⟩: Magnifico viro Nicolao Kunth voyuode Transsiluano et comiti de Zonuk, domino ipsorum plurimum reverendo, pro Briccio abbate de Clusmonustra, contra dominum Andream episcopum Transsiluanum cytatoria ad secundam feriam proximam post festum beati Anthonii confessoris.

Măritului și cinstului bărbat stăpînului lor, vrednic de toată cinstea, Nicolae Konth, voievod al Transilvaniei și comite de Solnoc, juzii nobililor din comitatul Cluj, sănătate și nefățarnică credință. Aflați că am primit cu cinstea cuvenită scrisoarea mării voastre cu acest cuprins: ⟨*Urmează actul lui Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, din 26 mai 1355, nr. 312.*⟩ Noi, așadar dorind să dăm ascultare mării voastre, după cum sîntem datori, ne-am dus noi înșine, împreună cu Laurențiu de Nădășel, sus-zisul om al vostru, la fața locului, pe pomenitele moșii⁹, și de față cu vecinii și megieșii ⟨lor⟩ am voit ⟨să le hotărnicim⟩ după adevăratele și vechile semne de hotar ⟨și⟩ să ridicăm, unde ar fi fost nevoie, noi semne lângă cele vechi și am voit să dăm ⟨acele moșii⟩ în stăpînire domnului abate Bricciu și bisericii sale. Și cu toate că pînă acum n-a fost obiceiul ca vreo luare din nou în stăpînire sau hotărnicire de moșii să se poată face prin mijlocirea juzilor nobililor, totuși noi, dînd ascultare poruncilor voastre, am voit să împlinim după lege, în chipul arătat mai înainte, toate cele de mai sus și fiecare din ele. Venind ⟨însă⟩ la fața locului pe sus-zisele moșii, însuși magistrul Nicolae, fiul lui Albert, slujitorul aceluia domn Andrei, episcopul Transilvaniei, el s-a înfățișat acolo ca împotrivor în locul și în numele aceluia ⟨domn⟩ episcop Andrei, stăpînul său, și ⟨ne-⟩a oprit de la această ⟨hotărnicire⟩ și de la ridicarea semnelor de hotar. Noi însă ⟨chiar⟩ de pe sus-zisele moșii, în luna de după octavele de curînd trecute ale sărbătorii Rusaliilor¹⁰, păzind rînduiala legii, am chemat pe acel domn Andrei, episcopul Transilvaniei, să se înfățișeze în prezența specială a mării voastre, față cu sus-zisul abate Bricciu; și am hotărît să sorocim părților

sus-zise a cincisprezecea zi de la data scrisorii de față¹¹, ca să se înfățișeze înșile înaintea voastră, spre a da socoteală de sus-zisa împotrivre.

Dat la Cojocna, în luna de după pomenitele <octave> ale sărbătorii Rusaliilor, în anul sus-zis.

<Pe verso, de aceeași mână :> Măritului bărbat Nicolae Kunth, voievod al Transilvaniei și comite de Solnoc, stăpînului lor vrednic de toată cinstea, pentru Briccius, abatele de Cluj-Mănăstur, împotriva domnului Andrei, episcopul Transilvaniei, scrisoare de chemare pentru luna de după sărbătoarea fericitului Antoniu mărturisitorul.

Arh. Naț. Magh. Dl. 28 733.

Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1355.

Orig. hîrtie cu rupturi și pete de umezeală ; două peceti inelare din ceară de culoare închisă aplicate pe verso.

EDIȚII: Cod. Andeg., VI, p. 321—323.

¹ Rupt cca 4 cm, întregit pe baza adresei de pe verso.

² Astfel în text.

³ Rupt cca 3 cm, întregit pe baza contextului.

⁴ Aceste cuvinte se leagă gramatical de verbul *reambulare*, omis de scrib.

⁵ Corect : *reambulatio*.

⁶ Corect : *mediantibus*.

⁷ Tăiat și subpunctat de aceeași mână.

⁸ Astfel în text.

⁹ E vorba de moșile *Monusturfolua* și Băgara.

¹⁰ 1 iunie.

¹¹ 15 iunie.

Nos, Nicolaus Kunth, voyuoda Transilvanus et comes de Zonuk, damus pro memoria, quod magister Jacobus, filius Viti, castellanus noster de Chychou, de homicidio quorundam duorum hominum, a magistro Gallo¹, filio¹ Paska¹, quondam comite nostro de Zonuk Interiori, ad fideiussionem suam exceptorum et nondum eidem magistro Gallo contra magistrum Thomam, filium Dionisii de Regen, restatutorum, eidem magistro Thome, in quindenis festi Nativitatis virginis gloriose nunc proxime venturi, solutionariam impendere tenetur satisfactionem. Datum in Bohnya, in octavis festi Corporis Christi, anno eiusdem M^{mo} CCC^{mo} L^{mo} quinto.

<Pe verso :> Pro magistro Thoma, filio Dionisii de Regen, contra magistrum Jacobum, filium Viti, castellanum de Chychou, super quadam solucionaria satisfactione, in quindenis festi Nativitatis virginis gloriose, modo interius expresso fienda, memorialis.

Noi, Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, dăm de știre că magistrul Iacob, fiul lui Vitus, castelanul nostru de Ciceu, e dator să dea o despăgubire bănească magistrului Toma, fiul lui Dionisie de Reghin, în a cincisprezecea zi de la sărbătoarea viitoare a Nașterii slăvitei fecioare, pentru plata răscumpărării de omor a doi oameni, luați pe cheazășia sa de la magistrul Gall, fiul lui Paska, fostul nostru comite de Solnocul de Dinăuntru, și pe care nu i-a mai înfățișat înaintea celui magistru Gall spre a se judeca cu magistrul Toma.

Dat la Bahnea, la octavele sărbătorii Corpus Christi, în anul aceleiași o mie trei sute cincizeci și cinci.

<Pe verso:> Scrisoare memorială pentru magistrul Toma, fiul lui Dionisie de Reghin, împotriva magistrului Iacob, fiul lui Vitus, castelanul de Ciceu, cu privire la o despăgubire bănească ce trebuie să se împlinească în a cincisprezecea zi de la sărbătoarea Nașterii slăvitei fecioare în chipul arătat în lăuntru (actului).

Arh. Stat Cluj-Napoca, Arh. fam. Bánffy, fasc. R. nr. 35 (B.C.U., 78).
Orig. hîrtie, cu urme de pecete din ceară de culoare deschisă aplicată pe verso:
EDIȚII: Bánffy, I, p. 204.

¹ În orig. scris deasupra cuvintelor: *Paska filio Galli*, tăiate de aceeași mîină.

316

1355 iunie 11, <Oradea>.

<C>apitulum ecclesie Waradyensis universis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam, tam presentium quam futurorum, harum serie volumus prevenire quod accedens ad nostram presenciam venerabilis in Christo pater dominus Andreas, dei et apostolice sedis gracia episcopus Transiluanus, nos petivit cum instancia ut quasdam litteras nostras privilegiales, tenoris infrascripti, super possessione Vywar vocata emanatas, in conservatorio nostro depositas, transcribi et pendentis sigilli nostri appensione faceremus communiri ad cautelam. Quarum tenor per omnia talis est: <Urmează actul capitolului din Oradea, din 1 mai 1342, DIR-C, veac XIV, vol. IV, nr. 76>. Nos igitur, iustis petitionibus eiusdem domini episcopi gratum prebentes assensum, easdem litteras de verbo ad verbum transcribi¹ fecimus et pendentis sigilli nostri munimine roborari. Datum in octavis festi preciosissimi Corporis Christi, anno eiusdem M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo quinto, viris discretis Philippo preposito, Benedicto lectore, Ladislao cantore, Gregorio custode, decretorum doctore, canonicis ac magistris ecclesie nostre salubriter existentibus.

<Pe verso de aceeași mîină:> Transcriptum super facto possessionis Vyuar² episcopo Transsiluano datum.

<C>apitulul bisericii de Oradea tuturor credincioșilor întru Hristos, care vor vedea această scrisoare, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor, atît a celor de față cît și a celor viitori, că, venind înaintea noastră, venerabilul întru Hristos părinte, domnul Andrei, din mila lui Dumnezeu și a scaunului apostolic episcop al Transilvaniei, ne-a cerut stăruitor să punem să se transcrie o scrisoare a noastră privilegială cu cuprinsul de mai jos, dată cu privire la moșia numită Uioara <și> păstrată în arhiva noastră și, spre cheazășie, să se întărească cu pecetea noastră atîrnată. Cuprinsul ei este acesta: <Urmează actul capitolului din Oradea, din 1 mai 1342, DIR-C veac XIV vol. IV, nr. 76>.

331

Noi, aşadar, dîndu-ne buna învoire la dreptele cereri ale numitului domn episcop, am pus să se transcrie din cuvînt în cuvînt acea scrisoare şi să se întărească prin puterea peceţii noastre atîrnate.

Dat la octavele sărbătorii preascumpului trup al lui Hristos, în anul aceluiaşi, o mie trei sute cincizeci şi cinci, pe cînd vieţuiau întru mîntuire chibzuîţii bărbaţi: Filip prepozitul, Benedict lectorul, Ladislau cantorul, Grigore, custodele, doctor în dreptul canonic, canonici şi magiştri ai bisericii noastre.

⟨*Pe verso, de aceeaşi mînă:*⟩ Transcript cu privire la moşia Uioara, dat episcopului Transilvaniei.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădiţa I nr. 117. Fotocopie la Inst. de ist. şi arh. Cluj-Napoca/1342.

Orig. perg., pecetea atîrnată, împreună cu o bucată din pergament, lipseşte.

EDIȚII: Szeredai, *Series*, p. 65–67; *Fejér*, VIII/1, p. 603–605, cu data greșită: 1316, cu prescurtarea formulelor și cu greșeli.

REGESTE: Beke, *Erd. kápt.*, nr. 117, cu data greșită: 2 iunie 1345.

¹ Corect: *transscribi*.

² În continuare de altă mînă.

317

1355 iunie 13 (*XIX Kalendas Julii*), Avignon.

Papa Inocențiu al VI-lea îl anunță pe Ioan al lui Nicolae, canonic de Agria că, la cererea regelui Ludovic I, îl întărește în arhidiaconatul de Tîrnava, pe care episcopul Andrei de Alba Iulia i l-a acordat lui după moartea lui Ștefan, fiul lui Simion, și fi dă totodată voie să păstreze canonicatele de Alba Iulia, de Agria, de Zagreb și de Alba Regală.

Arh. Vat., Reg. Aven. 129, fol. 129 r.

Orig. hîrtie.

REGESTE: *Tört. Tár*, 1895, p. 75–76, nr. 185.

318

1355 iunie 14, Avignon.

Significat s⟨ancititati⟩ v⟨estre⟩ devotus filius vester Lodouicis, rex Hungarie, quod dudum vacante archidiaconatus de Kukulleu, in ecclesia Albensis alias Transiluana per obitum quondam Stephani Symonis, ultimi archidiaconi de Kukulleu in eadem ecclesia, qui extra curiam romanam decessit, qui quidem archidiaconatus dignitas curata existit, Andreys episcopus Albensis ipsum archidiaconatum, auctoritate ordinaria contulit Johanni Nicholay¹ tunc lectori ecclesie Agriensis, et sibi providit de eodem propter quod idem Johannes lectoratum predictum resignavit in manibus sui prelati postquam predicti archidiaconatus possessionem fuit pacificam assecutus; et licet idem Johannes prefatum archidiaconatum pacifice obtineat et quiete, quia tamen postmodum ab aliquibus audivit, quod idem episcopus tempore collacionis seu provisionis huiusmodi erat quibusdam suspensionis et excommunicationis sentenciis innodatus, ipso Johanne lectore hoc penitus ignorante, dubitat, quod huiusmodi collacio seu provisio tum propter hoc, tum etiam si forsitan esset dictus archidiaconatus per

v<estram> s<anctitatem> aut alias donacioni apostolice specialiter reservatus, valeat impugnari, humiliter supplicat eidem sanctitati prefatus rex, quatinus predicto Johanni, dilecto suo servitori specialem gratiam faciendo, collacionem et provisionem de predicto archidiaconatu, ut prefertur, factas, auctoritate apostolica dignemini decernere perinde valere ac si dictus episcopus nullis fuisset tempore collacionis et provisionis suspensus et excommunicacionis sentenciis innodatus nullaue de ipso reservacio facta foret aut prefato Johanni de ipso archidiaconatu de novo si expediat providere; non obstante, quod in eadem Agriensi ac Zagradiensi, nec non Albensi Regali, collegiata ecclesiis canonicatus, et prebendas noscitur obtinere et cum aliis non obstantibus et clausulis opportunis ac executoriis ut in forma.

Fiat de novo nisi alteri fuerit ius quesitum. G. Et sine alia leccione. Fiat. G.

Datum Auinioni, XVIII Kalendas Julii, anno tercio.

Smeritul vostru fiu Ludovic, regele Ungariei, face cunoscut sfinției voastre că, rămânind de curînd liber arhidiaconatul de Tîrnava, din biserica de Alba, altfel <zisă> a Transilvaniei, prin moartea lui Ștefan al lui Simion, cel din urmă arhidiacon de Tîrnava al bisericii pomenite, care a răposat în afara curții romane — arhidiaconat care este o demnitate cu păstorie duhovnicească, Andrei, episcopul de Alba, a dăruit acest arhidiaconat, în temeiul puterii <sale> legiuite, lui Ioan al lui Nicolae, pe atunci lector al bisericii de Agria, și l-a numit în acel loc, pentru care fapt numitul Ioan a lăsat lectoratul sus-zis în mîinile stăpînului său, după ce a fost pus în pașnica folosință a sus-zisului arhidiaconat.

Și, deși numitul Ioan ține în pace și neturburat sus-zisul arhidiaconat, deoarece, totuși, după aceea a auzit de la unii că pomenitul episcop, la vremea acestei dăruiri sau numiri, era legat de unele pedepse de oprire din slujbă și afurisenie — acel Ioan lectorul neavînd de acestea nici o cunoștință — el se îndoiește dacă această dăruire sau numire n-ar putea fi zdruncinată, pe de o parte din această pricină, iar pe de alta, dacă zisul arhidiaconat n-ar fi fost cumva păstrat de sfinția voastră, sau altcum, în chip osebit, pe seama <dreptului> de danie al <scaunului> apostolic.

<Drept aceea> pomenitul rege cere sfinției voastre ca făcînd osebită milostivire sus-zisului Ioan, iubitelui său slujitor, să binevoiți a hotărî, în temeiul puterii apostolice, ca dăruirea și numirea, precum s-a arătat mai înainte, în sus-zisul arhidiaconat să aibă tot atîta putere ca, și cum zisul episcop n-ar fi fost legat de nici o hotărîre de afurisenie la vremea dăruirii <sale> și nici nu s-ar fi făcut vreo păstrare <pe seama cui> în ce privește acel <arhidiaconat>, sau dacă ar fi nevoie ca pomenitul Ioan să fie numit din nou în acest arhidiaconat, fără a ține seama că se știe că el ține canonicatele și prebende din acea <biserică> și din bisericile de Agria și de Zagreb, ca și în biserica de Alba Regească care are colegiu <de canonici>, fără a se ține seama de alte piedici și cu îngrădirile cuvenite.

Se încuviințează din nou, numai dacă altul n-ar avea vreo cerere îndreptățită. G. Și să <treacă> fără altă citire. Se încuviințează G.

Dat la Avignon, în a optsprezecea zi înainte de calendele lui iulie, în anul al treilea.

¹ Astfel în orig.

319

1355 iunie 17, <Oradea>.

Capitulum ecclesie Waradyensis, universis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam, tam presencium quam futurorum, harum serie volumus pervenire quod, accedens ad nostram presenciam, vir nobilis magister Abraham, filius Dyonisii de Gerla, apportavit et exhibuit nobis quasdam litteras nostras privilegiales tenoris infrascripti dicens quod, cum ipse continue sit in exercitu regali¹ profecturus, ubi sine esitacione persone sue periculum immineret, ne itaque heredes sui post decessum eiusdem uno tantum pari instrumentorum sua iura valeant defensare, nos petivit cum instantia ut eadem instrumenta sua privilegialia duplicaremus et pendencium sigillorum nostrorum <munimine>² de novo faceremus roborari ad cautelam. Quarum tenor per omnia talis est: <*Urmează actul capîtlului din Oradea din 3 martie 1350, Anjou, V, p. 361–364*>. Nos igitur, iustis petitionibus eiusdem magistri Abrahe gratum prebentes assensum, easdem litteras perlegentes comperimus non raras, non cancellatas, nec in aliqua sui parte viciatas, de verbo ad verbum transcribi fecimus et pendentis sigilli nostri vice iterata minimine roborari. Datum quarta feria proxima post festum martirum Viti et Modesti beatorum, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo quinto; viris discretis Philippo preposito, Benedicto lectore, Ladislao cantore, Gregorio custode, decretorum doctore, canonicis ac magistris ecclesie nostre salubriter existentibus.

Capitulul bisericii de Oradea tuturor credincioșilor întru Hristos care vor vedea scrisoarea de față, mîntuire întru mîntuitorul tuturor. Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor, atît a celor de față cît și a celor viitori, că venind în fața noastră, nobilul bărbat magistrul Abraham, fiul lui Dionisie de Gerla, a adus și ne-a arătat niște scrisori privilegiale ale noastre cu cuprinsul de mai jos, spunînd că, întrucît el va pleca pentru mult timp în armata regească, unde fără îndoială s-ar putea ca vreo primăjdie să amenințe persoana sa, pentru ca nu cumva moștenitorii lui, după moartea sa, să nu-și poată apăra drepturile lor, decît doar, printr-o copie a scrisorilor, ne-a cerut cu stăruință să le eliberăm duplicate de pe acele scrisori privilegiale ale sale și spre cheazășie să le punem a fi întărite din nou cu puterea peceților noastre atîrnate. Iar cuprinsul acestora este astfel <*Urmează actul capîtlului din Oradea din 3 martie 1350, DIR—C veac XIV, vol. IV, p. 529–531 nr. 777*>.

Iar noi, dînd plăcuta încuviințare cererilor numitului magistrul Abraham, citînd acele scrisori am văzut că ele sînt fără răsături, fără tăieturi,

și nestricate în vreo parte a lor, am pus să fie transcrise din cuvînt în cuvînt și să fie întărite, din nou, cu puterea peceteii noastre atîrnate.

¹ Dat în ziua a patra cea mai apropiată după sărbătoarea fericitilor martiri Vitus și Modestus, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci; pe cînd ființau cu bine chibzuții bărbați, canonici și magistri ai bisericii noastre, Filip prepozit, Benedict lector, Ladislau cantor, Grigore custode și doctor în dreptul canonic.

Arh. Naț. Magh. Dl. 30 299. Fotocopie la Inst. de ist și arh. Cluj-Napoca/1350. Orig. perg., pecetea atîrnată cu șnur de mătase de culoare închisă, lipsește.

¹ Corect: *in exercitum regalem*.

² Lipsește în text.

320

1355 iunie 23, <Cluj-Mănăstur>.

Magnifico viro et honesto, Nicolao Kunth <voivode Transsilvano et comiti>¹ de Zonuk, conventus monasterii beate Marie virginis de Clusmunustra oraciones in domino debitas ac devotas. Noveritis, nos literas vestre magnificencie recepissemus honore quo decuit <in hec verba>² <Urmează actul lui Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, din 23 mai 1355, nr. 309>.

Nos igitur, iustis petitionibus vestris obtemperare volentes ut tene-mur, unacum hominibus vestris predictis, videlicet magistro Akus, <filio>³ Eleus, et Ladislao de Komiatzek, nostros homines testimoniales utique fidedignos fratres videlicet Nicolaum, pro parte capituli, et Petrum, pro parte Johannis, filii Marcus, sacerdotes, ad pre<missa>⁴ exequenda transmisimus; qui demum ad nos reversi et per nos diligenter requisiti, nobis consona voce retulerunt, quod ipsi, sexta feria proxima ante festum Nativitatis beati Johannis Baptiste in ter<mino>⁴ per vos assignato, ad faciem predictae particule terre litigiose accessissent, vicinis et commetaneis legitime convocatis pariter accessissent, in persona vero capituli memorati, discreti viri magistri videlicet Thomas, archydiaconus de Zonuk, Lorandus, custos, Paulus, plebanus de Cluswar, et Nicolaus, archydiaconus de Hunyad, canonici ecclesie predictae, mediantibus litteris procuratoriis predicti capi<tuli, a parte vero altera>⁵ Johannes, filius Marcus, annotatus personaliter, in facie eiusdem possessionis astitissent et, in presencia commentaneorum, ipsam particulam terram litigiosam, iuxta cursus metarum per ipsum privilegium <content> arum⁴, ipsas possessiones Myrozlo et Deyche ab invicem, sine omni estimacione, sequestrare et separare, unicuique parciū suam perpetuo possidendam, statuere voluissent; quod quidem privilegium predicti discreti viri, in persona capituli antedicti, in specie exhibuissent, et dum inter cetera ipsum privilegium perlegissent, nullam metam, nullum signum rite et legitime positum, super facto terre litigiose invenire potuissent et reperire, <nec>⁴ ipsam terram litigiosam ab invicem separare potuissent, sed predicti domini et canonici verbo quidem dixissent, quod ipsa terra litigiosa ad possessionem Myrozlo de facto et de iure pertineret, Johannes vero fili<us Mar>cus³ allegatus e contra respondisset eomodo quod si ipsum privilegium aliquod signum rite et legitime positum aut aliquam metam nominaret vel assignaret in nulla parte viciaret, nec eciam contradictor existeret, <sed>⁴ dictis et verbis dictorum dominorum et canonicorum se et causam suam subiacere non permetteret et in ipsa

statucione et sequestracione contradictor extitisset. Et quia ipsam terram litigiosam ab invicem sequestrare ratione cause <premi>sse⁴ non potuissent, ideo ipsam terram litigiosam pro duodecim marcis iuxta regni consuetudinem aprobatam⁶ de mandato vestre magnificencie estimassent. Ceterum in persona trium generum siculorum, videlicet Paulus, filius Pe<tri de Ra>-kus⁷, Laurencius, filius Johannis de Domboro, et Georgius dictus Hodnog, filius Stephani de Veresmort, in separacione et sequestracione pretacte terre litigiose contradictores extitissent et ipsorum esse affirmassent⁸. Q<uos>⁴ quidem Paulum, Laurencium et Georgium, in persona predicatorum siculorum, eodem die, loco et termino ad quindenas predicti termini contra honorabile capitulum, Transsilvanum et Johannem, filium Marcus, sepedictus, ad vestre magnificencie citassent presenciam, rationem contradicionis ipsorum reddituros. Et quia idem Johannes, filius Marcus, in termino per nos assignato, tempore reportacionis seriei premissorum, contradiccionis sue rationem oporteret⁹ reddere, ideo ipsum ad presens non citassent. Datum tertia feria proxima post terminum prenotatum, annis ab Incarnacionis domini prenotatis.

<Pe verso, de aceeași mână:> Nobili magnifico viro, Nicolao Kunth, voyuode <Transsilvano>¹⁰ et comiti de Zonuk, pro honorabili capitulo ecclesie Tr<anssilvano>¹⁰ contra Johannem, filium Marcus de Deyche, super facto sequestr<acionis>¹⁰ cuiusdam particule terre litigiose inter possessiones Mir<ozlo et>¹¹ Deyche, item contra Paulum, filium Petri de Rakus, <Laurencium, filium>¹⁰ Johannis de Domboro, et Georgium dictum Hodnog, <filius Stephani>¹⁰ de Versmorth ad alios trium generum siculorum ad<feria sexta>¹⁰ proxima post octavas festi Nativitatis beati Johannis B<aptiste, citatoria>¹⁰.

Măritului și cîstitutului bărbat Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, conventul mănăstirii fericitei fecioare Maria din Cluj-Mănăstur, cuvenite și cucernice rugăciuni întru domnul.

Aflați că noi am primit scrisoarea măriei voastre cu cîstea care se cuvine, avînd acest cuprins: <Urmează actul lui Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, din 23 mai 1355 nr. 309>.

Noi, așadar, dorind să dăm ascultare, după cum sîntem datori, îndreptățitelor cereri ale voastre, am trimis, împreună cu sus-zișii voștri oameni, anume cu magistrul Akus, fiul lui Eleus, și Ladislau de Comițăg, pe oamenii noștri de mărturie, mai ales vrednici de crezare, anume pe frații Nicolae, din partea capitlului, și Petru, din partea lui Ioan, fiul lui Marcu, preoți, la îndeplinirea celor de mai sus; care apoi întorcîndu-se la noi și întrebăți stăruitor de noi, ne-au spus într-un glas că ei s-au dus la sus-zisa bucată de pămînt în pricină, la sorocul hotărît de voi, în vinerea dinaintea sărbătorii Nașterii fericitului Ioan Botezătorul¹², vecinii și megieșii chemați în chip legiuit au venit de asemenea, iar în numele pomenitului capitlu s-au înfățișat la acea moșie chibzuiții bărbați, magistrii Toma, arhidiaconul de Solnoc, Lorand custodele, Pavel, parohul de Cluj, și Nicolae, arhidiaconul de Hunedoara, canonici ai sus-zisei biserici, cu scrisorile de imputernicire ale sus-zisului capitlu, iar de celaltă parte însuși pomenitul Ioan, fiul lui Marcu, și, de față cu megieșii, au voit să hotărînicească acea bucată de pămînt în dezbatere după mersul semnelor de hotar arătate

în acel privilegiu <și> să despartă și să deosebească una de alta acele moșii Mirăslău și Decea, fără a face vreo prețuire, și să pună pe fiecare din părți în stăpînirea <moșiei sale>, ca s-o stăpînească pe veci.

Iar sus-zișii chibzuți bărbați, în numele sus-zisului capitlu, au înfățișat în original acel privilegiu și cînd, printre altele, au citit în întregime acel privilegiu, n-au putut găsi și afla nici un hotar <și> nici un semn pus după rînduială și lege, cu privire la pămîntul în dezbatere, nici n-au putut să desosebească acel pămînt în dezbatere de celelalte, ci sus-zișii domni și canonici au spus doar cu vorba că acel pămînt în pricină ține de fapt și de drept de moșia Mirăslău, însă Ioan, fiul lui Marcu, luînd cuvîntul de partea cealaltă, a răspuns dimpotrivă așa: că, dacă acel privilegiu ar arăta sau pomeni vreun semn pus după rînduială și lege, ori vreun hotar, el n-ar găsi vină întru nimic și nici nu s-ar împotrivi, dar nu îngăduie ca el și pricina sa să atîrne de spusele și vorbele zișilor domni și canonici și s-a împotrivit la acea punere în stăpînire și despărțire.

Și fiindcă în temeiul pricinii de mai sus n-au putut să despartă acel pămînt în pricină de celelalte, de aceea, din porunca mării voastre și după obiceiul încuviințat al țării, au prețuit acel pămînt în dezbatere la douăsprezece mări.

De altminteri, Pavel, fiul lui Petru de Rachis, Laurențiu, fiul lui Ioan de Dumbrău, și Gheorghe zis Hodnog, fiul lui Ștefan de Veresmort, în numele celor trei neamuri de secui, s-au împotrivit la deosebirea și despărțirea acelui pămînt în dezbatere și au spus că este al lor. Pe acel Pavel, Laurențiu și Gheorghe, în numele sus-zișilor secui, i-au chemat înaintea mării voastre în aceeași zi, în același loc și la același soroc, la a cinci-sprezecea zi de la sorocul sus-zis¹³, împotriva despomenților vrednicul de cinste capitlu al Transilvaniei și a lui Ioan, fiul lui Marcu, ca să dea seamă despre împotrivirea lor. Și, fiindcă acel Ioan, fiul lui Marcu, va trebui să dea seamă despre împotrivirea sa la sorocul hotărît de noi, <adică> la vremea înfățișării cuprinsului celor de mai sus, nu l-au <mai> chemat pe el acum.

Dat în marțea de după sorocul de mai sus, în anul mai sus însemnat de la Întruparea domnului.

<Pe verso, de aceeași mîină:>. Nobilului și măritului bărbat Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, scrisoare de chemare în judecată pentru cînstitul capitlu al bisericii Transilvaniei împotriva lui Ioan, fiul lui Marcu de Decea, și de asemenea împotriva lui Paul, fiul lui Petru de Rachis, Laurențiu, fiul lui Ioan de Dumbrău, și Gheorghe zis Hodnog, fiul lui Ștefan de Vereșmort, și a celorlalte trei neamuri de secui, cu privire la despărțirea unei bucăți de pămînt în pricină <aflăte> între moșiile Mirăslău și Decea, în vinerea de după octavele Nașterii fericitului Ioan Botezătorul¹³.

Arh. Naț. Magh. Dl. 31 097. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1355. Orig. hîrtie, rupt în două, cu lacune și pete de umezeală, cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 343–346.

REGESTE: *Ub.*, II, p. 109–110.

¹ Rupt cca 5 cm, întregit pe baza contextului.

² Rupt cca 3 cm., întregit după sens.

³ Rupt cca 1 cm., întregit pe baza contextului.

- ⁴ Pată de umezeală cca 1 cm., întregit după sens.
- ⁵ Pată de umezeală cca 5 cm., întregit după sens.
- ⁶ Corect: *approbatam*.
- ⁷ Pată de umezeală cca 2 cm., întregit pe baza însemnării de pe verso.
- ⁸ Corect: *affirmassent*.
- ⁹ Corect: *opporteret*.
- ¹⁰ Acoperit cca 2 cm. de o hîrtie, întregit pe baza contextului.
- ¹¹ Acoperit 1,5 cm, întregit după sens.
- ¹² 19 iunie.
- ¹³ 3 iulie.

321 1355 iunie 30 (*secundo die festi beatorum Petri et Pauli apostolorum*),
 <Agria>.

Capitulul din Agria adevărește că doamna Clara, văduva lui Iacob de Lonya și fiica lui Dionisie de Lučenec (Luchunch), s-a înțeles cu magistrul Dionisie, fiul lui Ștefan, fostul ban de Severin, asupra despăgubirii cuvenite ei, în schimbul pătrimii ce i se cuvenea ca fiică, din moșiile acelui Dionisie. Ladislau, fiul lui Petru de Kalanda, slujitorul și împuternicitul lui Dionisie, prezintă scrisori de împuternicire ale capitlului din Oradea

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Bánffy, fasc. R. nr. 34.
 Orig. hîrtie cu fragmente de pecete de ceară de culoare deschisă aplicată pe verso.
 EDIȚII: *Bánffy*, I, p. 204–206.

322 1355 iulie 4 (*quarto Nonas mensis Iulii*).

Ludovic I, regele Ungariei, întărește la cererea lui Nicolae episcopul de Zagreb, actul lui Mykch, banul Slavoniei, din 25 noiembrie 1328, și al lui Carol Robert, regele Ungariei, din 1328, privind dijmele cuvenite episcopului și capitlului de Zagreb. Acest din urmă act era întărit cu „pece-tea mijlocie” a lui Carol Robert, „pierdută din împlinare în Țara Românească” (*in partibus Transalpinis casu deperdito*). Andrei al Transilvaniei, Dumitru de Oradea, Toma de Cenad episcopi; Nicolae, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc.

Arh. episcopiei din Zagreb. Decimalia I, p. 734.
 Orig. perg. Actul a fost întărit cu trei peceti atirinate, care s-au pierdut.
 EDIȚII: Farlati, *Illyr. sacr.*, V, p. 434; Kercselich, *Hist. eccl. Zagreb*, p. 132; Katona, X, p. 118–122; Fejér, IX, p. 392; Tkalcic, *Mon. eccl. Zagreb*, II, p. 100–103 (cu data greșită: 1351).
 REGESTE: *Smitiklas*, XII, p. 293–295.

323 1355 iulie 5 (*in dominica proxima post octavas beati Ladislai regis*),
 <Oradea>.

Capitulul din Oradea adevărește că Andrei de Kerch a protestat în numele lui Ștefan din neamul Ubul împotriva zălogirii de către Dumitru, fiul lui Ioan de Kálló, a moșilor Semyen și Ker din comitatul Satu Mare lui Ubul și Mihail, fiii lui Ladislau.

Nos capitulum ecclesie Strigoniensis <...> significamus <...> quod cum iuxta continenciam priorum literarum nostrarum obligatarum nobiles viri magistri Johannes vici¹ <...> et Nicolaus de Told milites, Johannes notarius domini archiepiscopi prelati nostri et Georgius filius Tymus et alii probi viri, super facto divisionis possessionum Kavas et Toth vocatarum in comitatu Byhariensi existencium, inter magistrum Erne filium Moyza, Georgium filium Leel et Johannem filium Vyllam de Leel patruales in medio nostri arbitrium facere debuissent, tandem ipsi arbitri <...> taliter <...> arbitrati extiterunt, quod predictae possessiones in tres partes equales inter ipsos Erne et Georgium ac Johannem dividerentur ita tamen, quod ante omnia molendina, que reparacione indigerent, de pecunia ipsarum trium parcium equaliter solvenda repararentur, et quia ipsas possessiones ipse magister Erne cum magnis serviciis suis et sanguinis sui effusione ab excellentissimo principe Karulo <...> rege <...> reoptinuisset <...> eedem due partes scilicet, filii Villam et filii Leel ipsi magistro Erne et filiis suis viginti marcas restituere tenerentur, si autem ipse due partes restituere vel aliqua ipsarum duarum parcium non posset vel non curaret, tunc easdem parcium vel ipsius partis non solventis in ipsis possessionibus porciones habitas, ipse magister Erne vel filius suus per duos annos pro ipsis viginti marcis possidendi cum omnibus <...> pertinentiis ac proveniuntibus liberam haberet et retinendi facultatem <...> Datum in octavis festi beatorum Petri et Pauli apostolorum, anno domini Millesimo CCC^{mo} quinquagesimo quinto.

Noi, capitlul bisericii de Strigoniū, <...> facem cunoscut <...> că întrucît potrivit cuprinsului scrisorii noastre de îndatorare de mai înainte, nobilii bărbați magistrii Ioan Vici¹ și Nicolae de Told, cavaleri, Ioan, notarul domnului arhiepiscop, prelatul nostru, și Gheorghe, fiul lui Tymus, și alți bărbați cinstiți, trebuiau să facă împăciuire, în mijlocul nostru, între magistrul Erne, fiul lui Moise, Gheorghe, fiul lui Leel, și Ioan, fiul lui Vyllam de Leel, veri buni, în pricina împărțirii moșiilor numite Căuașd și Tăuț, aflătoare în comitatul Bihor; în cele din urmă acei împăciuitori ... au judecat astfel <...> ca sus-zisele moșii să fie împărțite în trei părți deopotrivă între acei Erne, Gheorghe și Ioan, totuși în felul acesta ca, înainte de toate să fie drese morile ce au nevoie să fie drese pe cheltuiala deopotrivă a celor trei părți și deoarece acel magistrul Erne prin marile sale slujbe și prin vărsarea sîngelui său a redobîndit acele moșii de la preainălțatul principe Carol <...> regele <...>, cele două părți adică fiii lui Villam și fiii lui Leel să fie datori să întoarcă acelui magistrul Erne și fiilor săi douăzeci de mărci; iar dacă cele două părți sau vreuna din cele două părți n-ar putea sau nu s-ar îngriji să întoarcă <acei bani>, atunci acel magistrul Erne sau fiul său să aibă sloboda puțină <...> ca pentru acele

douăzeci de mărci, să stăpînească și să țină timp de doi ani bucatele pe care le avea în acele moșii ale părților sau a acelei părți care n-a plătit, împreună cu toate <...> cele ce țin de el și cu veniturile <lor>.

Dat la octavele sărbătorii fericitilor apostoli Petru și Pavel, în anul domnului o mie trei sute sincizeci și cinci.

Arh. Naț. Magh. Dl.

Orig. perg., cu urme de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 356 cu omisiunea unor formule diplomatice.

¹ *Johannes Vici* (editorul textului latin atrage atenția asupra acestei forme neobișnuite). S-ar putea să fie o formă coruptă pentru *Vita* (fiul lui Vitus) sau un nume de localitate de *Wys* (cf. pentru acesta din urmă nume, *Cod. Andeg.* VI, p. 211: *Johann filius Dominici de Wys*).

325 1355 iulie 8 (*octavo die termini prenotati: in octavis festi Nativitatis beati Johannis Baptiste*).

Comitele Nicolae de Zeech, judele curții regelui și comite de Turuch, sorocește ziua de 27 august lui Petru, fiul lui Simion de Kallou, ca să jure împreună cu alți douăzeci și patru nobili în fața capitlului din Oradea că nu e vinovat de faptul de a fi bătut crunt, împreună cu slujitorii săi Ioan zis de Satu Mare și Nicolae, fiul lui Gyula, precum și cu alți părtași la rele, pe un iobag al lui Ladislau, fiul lui Toma de Biry¹, și de a fi brutalizat pe soția acelui iobag precum și a altui iobag al aceluiași Toma.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Kállay, 1 080.

Orig. hîrtie, cu fragment de pecete aplicată pe verso și urmele unui *caput sigilli*.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 357–358.

REGESTE: *Kállay*, II, p. 29, nr. 1 155.

¹ Într-un alt act, din 1355 (editorul nu precizează luna și ziua) capitlul din Oradea adevărește protestul lui Toma, Ladislau, și Ioan de Biri împotriva faptului că atunci cînd Petru a depus jurămîntul, printre cojurători erau și nenobili (*Cod. Andeg.*, *ibidem*).

326

1355 înainte de 9 iulie¹.

Ex illustrissima regum prosapia oriundo, domino Lodovico, inclito regi Hungarie, domino eorum gratio, seniores, iurati totaque communitas civium, necnon universitas provincialium de Brasso, cum constanti in quibuslibet mandatorum generibus per omnia se subiectos. Quoniam concessione et admissione avorum, ymmo attavorum² vestrorum illustrissimorum, regum Hungarie, dominorum nostrorum gratorum, pro nostrorum fidelium serviorum retributione semper aliquarum libertatum solamine prediti fuimus et gavisi; quocirca ad vestre regie maiestatis gratiam recurrimus indesinenter ac humiliter supplicando quatenus principaria² donatione remunerationis intuitu, demum consideratis nostris fidelibus serviciis, vobis ac sacre corone exhibitis et adhuc forcius ac constancius exhibendis, et nos et sanctam ecclesiam in iure et libertatibus eiusdem gratorum conservetis, ut, si fortassis aliqui puta castellani aut cuiuscumque sint condi-

cionis coram vestra regia maiestate niterentur seu presumerent affirmare se habere portionem in decimis ecclesiarum nostri confinii seu districtus, nos reclamando tenore presentium hoc a primeva nostri districtus fundacione nunquam fuisse profitemur nostra fide et constancia mediante, sperantes nos et sanctam ecclesiam in pristina libertate conservari vestra regia magnificentia mediante.

〈*Pe verso, de aceeași mână:*〉 Illustrissimo principi, domino eorum generoso, inclito regi Hungarie.

〈*De altă mână contemporană:*〉 Supplicatio civium de decimis.

Scoborîtorului din preailustra viță a regilor, domnului Ludovic, vestitul rege al Ungariei, milostivului lor stăpîn, bătrînii, jurații și toată obștea orașenilor, precum și obștea provincialilor din Brașov, cu statornică supunere întru totul în orice fel de porunci. Deoarece, prin îngăduința și încuviințarea bunilor, ba chiar și a străbunilor voștri preailuștri, a regilor Ungariei, milostivii noștri stăpîni, drept răsplată a credincioaselor noastre slujbe, noi am fost totdeauna înzestrați și ne-am bucurat de mîngîierea unor libertăți, de aceea alergăm la mila regeștii voastre maiestăți, rugînd-o fără încetare și cu smerenie ca, avînd în vedere răsplata 〈dobîndită〉 prin dania principilor și apoi luînd în seamă credincioasele noastre slujbe, făcute vouă și sfintei coroane și care vi se vor face și de-acum cu și mai mult zel și statornicie, să ne păstrați cu milostivire și pe noi și sfînta biserică în dreptul și libertățile ei; așa că, dacă poate unii castelani, de exemplu, sau 〈oamenii〉 de orice stare ar fi s-ar strădui sau ar îndrăzni să spună că ei au o parte în dijmele bisericilor ținutului sau districtului nostru, noi, întîmpinînd prin cuprinsul scrisorii de față, mărturisim cu credința și statornicia noastră că acest lucru n-a fost niciodată, chiar din vîrsta cea dintîi a întemeierii districtului nostru, nădăjduind a fi păstrați și noi și sfînta biserică în vechea libertate datorită regeștii voastre mări-mirii.

〈*Pe verso de aceeași mână:*〉 Prea ilustrului principe, mărinimosului lor stăpîn, vestitului rege al Ungariei.

〈*De altă mână contemporană:*〉 Suplica orașenilor cu privire la dijme.

Arh. Stat. Brașov. Arh. Bis. Negre, I.R. Documente nr. 7. Fotocopie la Inst. de Ist. și arh. Cluj-Napoca/1355.

Orig. hîrtie, cu pecete de ceară albă aplicată pe verso.

¹ Pentru datare: *Ub*, II, p. 20, 106, 110, 187–8, 193–4.

² Astfel în orig.

Commissio regine propria

Lodouicus, dei gratia rex Hungarie, fidelibus suis, magnifico viro Nicolao, voyuode¹ Transiluano et comiti de Zonuk, item magistro Leukus, comiti Siculorum et de Brassou, necnon Petro, filio Dominici, vicecomiti dicti comitatus de Brassou, salutem et gratiam. Dicit nobis dominus Nico-

laus, plebanus de Korona et decanus de Brassou, suo et aliorum plebanorum de comitatu Brassou nomine et vice, gravi cum querela : quod vos quartam partem omnium decimarum ipsorum a quibuslibet ecclesiis in eodem comitatu Brassou existentibus indebite et iniuste auferre¹ et auferri¹ facere niteremini. Quare fidelitati vestre precipientes mandamus per presentes quatenus predictas decimas prefatis plebanis plenarie et integraliter dimitatis et aliud pro nostra gratia non facturi. Datum Bude, feria quinta proxima post octavas festi beatorum Petri et Pauli apostolorum, anno domini M^{mo} CCC^{mo} L^{mo} quinto.

〈*Sub pecete* :〉 Commissio regine propria.

Porunca însăși a reginei

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, credincioșilor săi, măritului bărbat Nicolae, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc 〈și〉 de asemenea magistrului Leukus, comitele secuilor și de Brașov, precum și lui Petru, fiul lui Dominic, vicecomite al sus-zisului comitat de Brașov, mîntuire și milostivire.

Ne spune domnul Nicolae, parohul Brașovului și decan de Brașov², în numele său și în numele și în locul altor parohi din comitatul Brașov, 〈și〉 cu grea plîngere, că voi căutați să luați și puneți să li se ia în chip nedrept și necuvenit a patra parte din toate dijmele lor de la oricare din bisericile aflătoare în acel comitat de Brașov³.

De aceea prin scrisoarea de față punem în vedere și poruncim credinței voastre să lăsați pe deplin și pe de-a întregul dijmele pomenite sus-zisilor parohi și altfel să nu faceți de dragul milostivirii noastre.

Dat la Buda, în joia de după octavele sărbătorii fericților apostoli Petru și Pavel, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

〈*Sub pecete* :〉 Porunca însăși a reginei.

Arh. Stat. Brașov, Arh. Bis. Negre, I.E. Documente nr. 5. Fotocopie la Inst. ist. și arh. Cluj-Napoca/1355.

Orig. perg., cu urme de pecete inelară ovală, din ceară de culoare roșie, aplicată pe verso.

Copie contemporană scrisă pe hîrtie, cu mici deosebiri de grafie.

EDIȚII : *Siebenbürgische Provinzialblätter*, II (1807), 185 ; *Fejér*, IX/2, 386 ; *Teutsch, Zehntrecht*, 122, *Szekély Okl.*, I, 63 ; *Ub.*, II, 110 ; *Katona*, III/10, p. 123 〈fragmentar〉.

¹ Astfel în orig.

² Acest arhidiaconat cuprindea Țara Bîrsei.

³ Țara Bîrsei.

Nos, universi provinciales sedis Cybiniensis ac aliarum septem sedium universi provinciales ad eandem sedem Cybiniensem pertinentes, memorie commendantes significamus universis quibus expedit, presencium per tenorem, quod quidam anni sunt transacti, quod consideravimus numeracionem domorum numeralium villarum regalium, ex parte census regalis et quingentarum hastarum, incongrue stare et esse. Unde, ad mutandum hoc,

misimus quodam¹ probos viros seniores nostros cum auctoritate nostra² aliam numeracionem ipsarum domorum numeralium, congruam et condignam, faciendam, dantes etiam eisdem reambulatoribus auctoritatem quod quidquid ipsi aliud ordinarent et donarent quod congruum esset, quod³ hoc ita perpetue deberet permanere. Tum dicti reambulatores venerunt in Mergental, ibi viderunt ipsi unum fundum Widental, quem fundum considerantes ipsis de Mergental adiacentem, simulque de iure pertinere, unde prefati reambulatores eundem fundum auctoritate nostra et verbo nostro ipsis de Mergental in filios filiorum ipsorum et iure hereditario perpetue commiserunt et dederunt, absque quarumlibet personarum impedimento. Sed datum fuit nobis intelligi quod isti populi de Noua villa et de Nýthausen, Hundirtpuch, Selgestat eosdem populos de Mergental in eodem fundo, contra ipsam donationem nostram, nytuntur aggravare et impedire, quod nequaquam fieri permittemus, quia quod ipsi reambulatores verbo nostro et auctoritate nostra et iussu nostro dederunt, volumus utique quod perhenniter perseveret, prout etiam superius prius est expressum, et pro eodem dato fundo dictis populis de Mergental est media domus numeralis est⁴ adiuncta et data serviendi ad censum regalem quem antea habuerunt. Unde hanc penam constituimus, quod quicumque illi fuerint qui dictos populos de Mergental in ipso fundo contra ipsam donationem nostram aggravaverint vel impediverint, quotiens hoc fecerint, totiens iidem quinquaginta marcas argenti pro contumacia ipsorum solvere tenebuntur. Quod autem premissus tenor gratus et ratus et irrefragabiliter perpetue observetur, ad maiorem igitur huius rei memoriam pleniorumque firmitatem presentibus literis sigillum nostrum duximus appendendum. Datum in proxima tertia feria post festum beate Margareta, anno domini M^o CCC^{mo} quinquagesimo quinto.

Noi, toți locuitorii scaunului Sibiului și toți locuitorii celorlalte șapte scaune ce țin de acest scaun al Sibiului prin cuprinsul scrisorii de față dăm de știre și facem cunoscut tuturor căora se cuvine că au trecut câțiva ani de când am socotit că numărătoarea caselor supuse la bir din satele regești se află și este nepotrivită în privința dării regești și a celor cinci sute de lănci.

De aceea, pentru a schimba aceasta, am trimis niște cinstiți bărbați bătrâni de-ai noștri, ca să facă în temeiul autorității noastre altă numărătoare, potrivită și cuvenită, a acestor case supuse la bir, dându-le încă acestor revizori și puterea ca orice altă hotărâre vor lua și vor da care să fie potrivită, aceea să trebuiască să rămână așa de-a pururi. Atunci zișii revizori au venit în Merghindeal <și> au văzut acolo un loc <numit> Valea Pășunii, pe care loc socotindu-l că este în hotar cu cei din Merghindeal și că totodată ține de drept <de ei>, de aceea sus-zișii revizori în temeiul autorității noastre și al cuvântului nostru au încredințat și au dat pe veci acest loc celor din Merghindeal <ca să-l stăpânească> din tată în fiu și cu drept de moștenire, fără piedica nimănu.

Dar ni s-au adus la cunoștință că oamenii din Noiștat, Netuș, Hudruvechiu, Seliștat, caută să asuprească și să stingherească pe acei oameni din Merghindeal în privința acestui pământ, împotriva acestei danii a noastre, ceea ce noi nu vom îngădui nicidecum să se facă, deoarece ceea ce au dat revizorii noștri în temeiul cuvântului nostru și al autorității noastre și al poruncii noastre, vom cu hotărâre să rămână de-a pururi, după cum s-a

arătat mai înainte, mai sus ; și pentru locul ce li s-a dat, li s-a adăugat și dat zișilor oameni din Merghindeal o jumătate de casă supusă la bir spre a sluji la darea regească pe care au avut-o înainte.

Drept aceea, am așezat această pedeapsă, ca oricine ar fi acela care ar asupri sau ar stingheri pe zișii oameni din Merghindeal în privința acestui loc, împotriva acestei danii a noastre, de ori de câte ori vor face aceasta, de atâtea ori vor fi ei datori să plătească cincizeci de mărci de argint pentru nesupunerea lor.

Iar pentru ca să se păzească pe veci și în chip nestrămutat cuprinsul de mai sus încuviințat și consfințit <de noi>, spre o mai sigură amintire și mai deplină tărie a acestui lucru, am hotărât să se atîrne pecetea noastră la scrisoarea de fafă.

Dat în marțea de după sărbătoarea fericitei Margareta, în anul o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Stat Sibiu, Arh. Bis. Evang. din Merghindeal, nr. 1. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1355.

Orig. perg., cu pecete din ceară de culoare deschisă atîrnată cu o fișe de pergament. EDIȚII: Schuller, *Umriss*., II, p. 180 ; *Archiv f. Kunde oesterr. Gesch.*, V, p. 367 ; Seiwert, *Akten und Daten*, I ; *Üb.*, II, p. 110—111.

REGESTE: Kemény, *Notitia*, I, p. 162 ; *Archiv*, XVII, p. 541.

¹ Corect : *quosdam*.

² Să se subînțeleagă după *nostra*, *ad*.

³ Cuvînt repetat.

<C>apitulum ecclesie Orodienſis omnibus Christi fidelibus presentibus et futuris continentiam presencium habituris, salutem in domino sempiternam. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod constituti in nostri presencia vir discretus magister Cosmas, Varadyensis, Jauriensis et nostre ecclesiarum canonicus, vice et nomine venerabilis in Christo patris domini Demetrii, dei et apostolice sedis gracia episcopi Varadyensis, cum sufficientibus litteris procuratoriis eiusdem prelati sui, specialiter ad infrascripta emanatis, ab una parte, ex altera vero Nicolaus et Joahannes, filii Pauli, filii Cham, ac Blasius, filius Petri, nobiles de Gurbed de Janusd, sana mente spontaneaue eorum voluntate dixerunt et coram nobis viva voce sunt confessi huiuscemodi contractum possessionarie permutationis se fecisse ac celebrasse et coram nobis fecerunt atque celebraverunt perpetue duraturum, ita quoque, quod iidem Nicolaus et Johannes, filii Pauli, ac Blasius, filius Petri, possessionarias porciones ipsorum, tam titulo hereditarie successionis, quam empcionis ad eos pertinentes, in eisdem Gurbed et Janusd habitas, in comitatu de Byhor existentibus, cum omnibus utilitatibus suis et pertinenciis earundem universis, que nunc sunt vel esse possunt in futurum, iure patronatus, locis sessionum, terris arabilibus, cultis et incultis, silvis, pratis, nemoribus, aquarumque decursibus atque locis molendinorum et quibuslibet aliis, dedissent, tradidissent et contulissent ac coram nobis dederunt, tradiderunt et contulerunt eidem domino Demetrio, episcopo Waradyensi, ac sue ecclesie et per eum suis successoribus, iure perpetuo et irrevocabiliter possidendas, tenendas pariter et habendas,

nullo iure proprietario nulloque dominio in eisdem pro se reservatis, assumptis et obligantes se in eisdem possessionariis porcionibus sepedictum dominum episcopum et suos successores ab omnibus impetitoribus, tam ratione quarte fillialis, quam dotis et rerum parafernaliū, necnon a vicinis et commetaneis, conservare pacifice et quiete et eundem expedire propriis eorum laboribus et expensis. E converso autem idem magister Cosmas, vice et nomine prelibati domini episcopi, auctoritate predictarum litterarum procuratoriarum, eisdem Nicolao et Johanni, filiis Pauli, et per eos eorum heredibus heredumque suorum successoribus unum fundum seu unam curiam liberam, ab omni exactione exemptam, preter decimas, in villa Peterhaza vocata, vicina et commetanea ville Kuleseer existenti, qui vel que extitit filiorum Ched, similiter cum omnibus pertinentiis suis, scilicet edificiis, curia, orto, terris arabilibus, cultis et incultis, silvis, pratis, nemoribus ac aque decursu et quibuslibet aliis, que nunc sunt vel esse possunt in futurum, ad eundem fundum pertinentibus et¹ ... sufficientibus, item prefato Blasio, filio Petri, in villa Tenke, similiter unam curiam seu fundum unum, qui vel que olim extitit Andree dicti Semes, in quo fundo post hoc officiales eiusdem domini episcopi habitaverunt, similiter cum omnibus utilitatibus suis et pertinentiis eiusdem universis, scilicet edificiis, curia, orto, terris arabilibus, cultis et incultis, silvis, nemoribus, pratis ac aque decursu et quibuslibet aliis, que ad usum unius curie integre sufficere possunt, iuxta ritum et consuetudinem predictarum villarum similiter iure perpetuo et irrevocabiler in filios filiorum suorum et heredes titulo permutacionis dedit, tradidit et contulit pure et simpliciter possidendos seu possidendas; etiam preter decimas, porcos vero ipsorum iidem nobiles prescripti ad quamcunque silvam cuiuscumque possessionis ipsius episcopatus propter pascua ad glandimes depelli facerent, nullam decimam nullumque lucrum de eisdem, similiter de apibus ipsorum ad loca Mehleu vulgariter vocata eidem episcopo et suis successoribus dare et persolvere teneantur, adductis seu adducendis; renunciāns omni iuri idem magister Cosmas in persona prefati domini episcopi quod actenus idem dominus episcopus et sui predecessores habuit seu habuerunt in fundis prelibatis nec post hoc iidem nobiles et eorum heredes ignobiles censeantur nec quisquam eis et eorum heredibus ignobilitatis seu popularis² notam obicere valeat nunc et in futurum; hoc tamen expresse, quod, si iidem aut alter ipsorum sine liberis decesserint seu decesserint, extunc iidem fundi seu fundus ipso facto redibunt in ius et proprietatem episcopatus Waradyensis prenotati, nec eosdem fundos vendere seu alienare iidem nobiles et sui heredes ullo unquam tempore aliis possint preterquam ecclesie prelibate, nec eosdem nobiles quispiam villicus seu officialis aut iudex iudicare possit, preter personam domini episcopi et suorum successorum; et quia prelibate possessionarie porciones maioris valoris et carioris³ precii existerent, quam curie seu fundi prenotati, ideo idem dominus episcopus in supplementum huiusce modi defectus agens consciencie faciendo congruam compensacionem, eisdem nobilibus decem et octo marcas rationis Budensis super addidisset, marcam quamlibet quinquaginta sex grossis computando, et insuper octo boves et unum stamen panis⁴ de Papring eisdem dedisset ex quadam liberalitate, que omnia iidem nobiles recepisse ab eodem domino episcopo sunt confessi plene et integre. In quorum memoriam firmitatemque perpetuam presentes litteras nostras privilegiales contulimus munimine sigilli nostri communitas. Datum feria

quarta proxima post festum beate Margareta virginis et martyris, per manus magistri Jacobi, lectoris ecclesie nostre, magistro Petro cantore, Petro custode, magistris Johanne de Halmy, Paulo, Andrea ac aliis fratribus et canonicis ecclesie nostre salvis et sanis existentibus, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} quinto.

Capitulul bisericii de Arad tuturor credincioșilor întru Hristos, celor de acum și celor viitori, care vor lua <cunoștință> de cuprinsul scrisorii de față, veșnică mîntuire întru domnul. Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor că, înfățișîndu-se înaintea noastră pe de o parte chibzuitul bărbat, magistrul Cosma, canonic al bisericilor de Oradea, de Győr și a <bisericii> noastre, în locul și în numele venerabilului întru Hristos părinte, domnul Dumitru, din mila lui Dumnezeu și a scaunului apostolic episcop de Oradea, cu îndestulătoare scrisoare de împuternicire a aceluiași prelat al său, dată anume pentru cele de mai jos, iar pe de altă parte Nicolae și Ioan, fiii lui Pavel, fiul lui Chan, precum și Blasiu, fiul lui Petru, nobili de Gurbediu și de Ianoșda, în întregimea minții lor și de buna lor voie au spus și au mărturisit înaintea noastră prin viu grai că au făcut și au încheiat această învoială de schimb de moșii și ei o fac și o încheie <și> înaintea noastră, ca să dănuiască în veci, în așa fel că acei Nicolae și Ioan, fiii lui Pavel, și Blasiu, fiul lui Petru, au dat, au trecut în stăpînire și au hărăzit și în fața noastră dau, trec în stăpînire și hărăzesc celui domn Dumitru, episcopul Orăzii, și bisericii sale și, prin el, urmașilor săi, părțile lor de moșie ce le au în acele <moșii> Gurbediu și Ianoșda aflătoare în comitatul Bihor, și care țin de ei atît în temeiul moștenirii, cît și prin cumpărare, împreună cu toate folosințele lor și cu toate cele ce țin de ele care sînt acum sau pot fi în viitor, cu dreptul de patronat, locurile de sesie, pămînturile de arătură, lucrate și nelucrate, pădurile, luncile, dumbrăvile, cursurile de apă și locurile de moară și cu oricare altele, ca să le stăpînească să le țină și totodată să le aibă cu drept de veci și în chip nestrămutat fără a păstra pentru ei nici un drept de proprietate și nici o stăpînire în acele <părți de moșie>, legîndu-se și îndatorîndu-se, a păstra în pace și liniște pe des pomenitul domn episcop și pe urmașii săi în acele părți de moșie și a-l apăra cu ostenele și cheltuielile lor de toți pirișii, atît pentru a patra parte cuvenită fiicelor, cît și pentru zestre sau daruri de nuntă, precum și de vecini și de megieși.

La rîndul său, magistrul Cosma în numele și în locul sus-zisului domn episcop <și> în puterea sus-zisei scrisori de împuternicire a dat în schimb, a trecut în stăpînire și a hărăzit acelor Nicolae și Ioan, fiii lui Pavel, și, prin ei, moștenitorilor lor și urmașilor moștenitorilor lor, un loc sau o curte slobodă, scutită de orice dare, afară de dijme, în satul numit Paterhaza, ce este vecin și în hotar cu satul Kuleseer; care <loc> sau care <curte> a fost a fiilor lui Ched, de asemenea cu toate cele ce țin de el și anume: clădiri curte, grădină, pămînturi de arătură lucrate și nelucrate, păduri, lunci, dumbrăvi și cursuri de apă <și> oricare alte <locuri> care sînt acum sau pot fi în viitor, care țin de acel loc și sînt îndestulătoare <pentru trebuințele unei curți întregi>, de asemenea sus-zisului Blasiu, fiul lui Petru, în satul Tinca, la fel o curte sau un loc — care <curte> sau <loc> a fost odinioară al lui Andrei zis Semes⁵ <și> pe care loc au locuit după aceea slujbașii aceluiași

domn episcop de asemenea cu toate folosințele lui și cu toate cele ce țin de el și anume: clădiri, curte, grădină, pământuri de arătură, lucrate și nelucrate, păduri, dumbrăvi, lunci și cursuri de apă și oricare alte <locuri> care pot îndestula trebuințele unei curți întregi, pentru ca ei să stăpânească de-a dreptul și fără înconjur <acele locuri sau curți> după rînduiala și obiceiul ziselor sate, de asemenea cu drept de veci și în chip nestrămutat din tată în fiu și din moștenitor în moștenitor. Și încă <s-au învoit> ca, afară de dijme, acei nobili arătați mai sus să nu fie datori a da și a plăti celui episcop și urmașilor săi nici o dijmă și nici o dare pentru porcii lor pe care i-ar mîna la ghindă în vreo pădure de pe vreo moșie a acelei episcopii, și nici pentru albinele lor, aduse sau care vor fi aduse la locurile numite în limba poporului Mihălău.

Acel magistru Cosma, în numele sus-zisului domn episcop a renunțat la orice drept pe care pînă acum acel domn episcop și înaintașii săi l-au avut ori l-au avut în sus-zisele pămînturi, pentru ca, după aceea, nobilii aceștia și moștenitorii lor să nu fie socotiți nenobili, și nimeni să nu poată, acum și în viitor, să le arunce în față lor și moștenitorilor lor învinuirea că nu sînt nobili sau că sînt oameni de rînd. S-a spus, totuși, aceasta, că, dacă ei sau vreunul din ei ar muri fără copii, atunci, prin însuși acest fapt, acele locuri sau acel loc se vor întoarce în dreptul de proprietate al sus-zisei episcopii a Orăzii; iar acei nobili și moștenitorii lor să nu poată niciodată vinde ori înstrăina acele pămînturi altora, decît sus-zisei biserici, și pe acei nobili să nu-i poată judeca nici un jude sau vilic ori slujbaş, afară de însuși domnul episcop și de urmașii săi; și, deoarece sus-zisele părți de moșie au o valoare mai mare și prețuiesc mai mult decît curțile sau locurile sus-zise, de aceea acel domn episcop lucrînd cu dreptate, ca să împlinească această lipsă cu o potrivită despăgubire, a mai dat pe deasupra acelor nobili optsprezece mărci după socoteala de Buda — socotindu-se fiecare marcă cincizeci și șase de groși — și de deasupra, ca un semn de dărnicie, le-a mai dat opt boi și un vig de postav de Poperinghe, pe care toate acei nobili au mărturisit că le-au primit pe deplin și în întregime de la acel domn episcop.

Dat în miercură de după sărbătoarea fericitei fecioare și mucenice Margareta, de mîna magistrului Iacob, lectorul bisericii noastre, magistrul Petru cantorul, Petru custodele, magistrii Ioan de Halmeu, Pavel, Andrei și alți frați și canonici ai bisericii noastre fiind sănătoși la trup și la minte, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Naț. Magh. Dl. 26 561. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1355.

Orig. perg., pecetea atîrnată s-a pierdut.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 359—361.

¹ Urmează: *pro una curia*, tăiate de aceeași mînă.

² Probabil lipsește cuvîntul *status*.

³ Corect: *carioris*.

⁴ Corect: *panni*.

⁵ Agerul.

Nos capitulum ecclesie Transsiluane significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod Johanne, filio Ladislai de Moyus ab una, Andrea vero filio Iacobi, filii Apa de Bethlen pro se et pro Jacobo ac Dio-

nisio, filiis eiusdem Jacobi necnon Gregorio et Apa, filiis Johannis, filiorum eiusdem Apa, fratribus suis, parte ab altera coram nobis personaliter constitutis confessum extitit per eundem Johannem filium Ladislai pariter et relatum, quod ipse quibusdam necessitatibus suis compulsus rectam quartam partem possessionis sue Zenthmartun vocate in comitatu de Clus iuxta fluvium Lekence existentis cum omnibus utilitatibus et pertinentiis quibuslibet ad dictam quartam partem spectantibus hinc a data presentium usque revolutionem annualem eisdem Andree, Jacobo et Dionisio filiis Jacobi, Gregorio et Apa, filiis Johannis, filiorum Apa, pro duodecim marcis marcam quamlibet cum octuaginta grossis computando partim in denariis et partim in estimatione condigna plene habitis et receptis ab eisdem pignori obligasset, et obligavit coram nobis tali conditione mediante, quod si idem Johannes filius Ladislai dictam quartam partem possessionis ab eisdem nobilibus de Bethlen pro ipsis duodecim marcis in ipsa revolutione annuali redimere nollit aut non posset, ex tunc transacta ipsa revolutione annuali cum duplo predictarum duodecim marcarum redimere teneretur et in super iudici in birsagio trium marcarum convinceretur ipso facto, medio autem tempore, quousque redimere poterit, universos fructus et utilitates quarte partis dicte possessionis Zenthmartum vocate percipiunt nobiles de Bethlen ante dicti. Datum quinta feria proxima post festum Margarethe virginis et martyris, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo quinto.

Noi, capitlul bisericii Transilvaniei, prin cuprinsul celor de față dăm de știre tuturor căroră se cuvine că înfățișându-se înșiși înaintea noastră Ioan, fiul lui Ladislau de Moişa, pe de o parte, iar pe de altă parte Andrei, fiul lui Iacob, fiul lui Apa de Beclean pentru sine și pentru Iacob și Dionisie, fiii aceluiasi Iacob, precum și pentru Grigore și Apa, fiii lui Ioan, fii ai aceleiași Apa — frații săi — ni s-a mărturisit și spus de către acest Ioan, fiul lui Ladislau, că fiind strîmtorat de niște nevoi ale sale a zălogit o dreaptă pătrime din moșia sa numită Sînmartin, aflătoare în comitatul Cluj, lângă riul Lechința, împreună cu toate folosințele și cele ce țin de zisa pătrime, de acum de la darea <scrisorii> de față pînă la împlinirea unui an, acestor Andrei, Iacob și Dionisie, fiii lui Iacob <și> lui Grigore și Apa, fiii lui Ioan, fii lui Apa, pentru douăsprezece mărci — socotindu-se fiecare marcă la optzeci de groși — luate și primite pe de-a-întregul, partea în bani și parte <în lucruri> și o zălogește în fața noastră cu această îngrădire, că dacă acest Ioan, fiul lui Ladislau, n-ar voi sau n-ar putea să răscumpere zisa pătrime de moșie de la zișii nobili de Beclean cu aceste douăsprezece mărci la împlinirea unui an, atunci, după trecerea unui an, va fi dator s-o răscumpere cu înđoitul sus-ziselor douăsprezece mărci, și pe deasupra, prin chiar acest fapt, va fi osîndit la o gloabă de trei mărci față de judecător, iar între timp, pînă va putea s-o răscumpere, sus-numiții nobili de Beclean vor culege toate roadele și folosințele acelei pătrimi a pomenitei moșii numite Sînmartin.

Dat în joia de după sărbătoarea fecioarei și mucenicei Margareta, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Naț. Dl., Arh. fam. Bethlen.

Orig. perg., cu pecete de ceară de culoare deschisă aplicată pe verso.

EDIȚII: Ub., II, p. 112.

Nos Nicolaus <...> palatinus et iudex comanorum memorie commendamus, quod cum nos ob regie serenitatis preceptum generalem congregationem universis nobilibus comitatus Bihoriensis celebrassemus, qui quidem universi nobiles iuratique assessores eiusdem comitatus Bihoriensis in nostram exurgentes presenciam, filios Pous de Tarnuk nomine proscricpionis note de medio ipsorum nobis tradiderant, ex eoque annotata possessio ipsorum Tarnuk nuncupata racione premissae proscricpionis note nostris manibus extiterat devoluta ; tandem nos ad instantissimis petitionibus¹<...> magistrorum Jacobi et Pauli filiorum magistri Dose proximorum nostrorum, racione proximitatis dictam possessionem Tarnuk cum omnibus suis utilitatibus <...> eis et eorum heredibus <...> eo iure, quo nobis pertinere dignoscitur, perpetuo duximus conferendam, salvis iuribus alienis <...> Datum in Varadino, feria secunda proxima post festum Divisionis apostolorum, anno domini Millesimo CCC^{mo} quinquagesimo quinto.

Noi, Nicolae, <...> palatinul și jude al cumaniilor, dăm de știre că atunci cînd noi, din porunca luminăției regești am ținut adunarea obștească cu toți nobilii comitatului Bihor, ridicîndu-se în fața noastră toți acei nobili și asesorii jurați din acel comitat Bihor ne-au predat din mijlocul lor pe fiii lui Pous de Tarnuk pentru cuvîntul că sînt scoși în afara legii și ca atare sus-numita lor moșie numită Tarnuk a trecut în mîinile acestora în temeiul sus-arătatei scoateri în afara legii. Noi, mai apoi la prea stăruitoarele rugăminți ale magiștrilor Iacob și Pavel, fiii magistrului Doja, rudele noastre de aproape am hotărît să le dăm pe veci lor și urmașilor lor <...> în temeiul rudeniei, zisa moșie Tarnuk, cu toate folosințele ei <...> cu acel drept cu care se știe că ține de noi, fără a știrbi drepturile altora <...>

Dat la Oradea, în luna de după sărbătoarea Răspîndirii apostolilor, în anul domnului o mie treisute cincizeci și cinci.

Arh. Naț. Magh. DL. 4 540.

Orig. hîrtie cu fragmente de pecete aplicată pe verso.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 362, cu omisiunea unor formule diplomatice.

¹ Corect: *instantissimas petitiones*.

Ludovic I, regele Ungariei, la cererea comitelui Nasman, fiul lui Petru de Lapuch, și a tuturor nobililor din Lapuch, transcrie actul său din 19 iulie 1345. Dumitru de Oradea, Andrei al Transilvaniei, Toma de Cenad (*Chanadiensis*), episcopi; Nicolae, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc.

Arh. Acad. Iugoslave din Zagreb, Diplomata, ann: 1263.

Orig. perg.

Sub text în colțul din stînga documentului se află confirmarea obișnuită cu pecetea nouă al aceluiași rege, din 19 decembrie 1364.

EDIȚII: *Smičiklas*, XII, p. 297–298.

Nos capitulum ecclesie Transsiluane significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod Nicolao, filio quondam Symonis bani, ab una, Petro vero et Johanne ac Symone, filiis Michaelis, filii eiusdem Symonis bani, personaliter necnon Petro dicto Sertew pro Jacobo, filio eiusdem Michaelis, filii Symonis bani, cum sufficientibus literis nostris procuratoriis parte ab altera coram nobis personaliter constitutis, sponte confessum exstitit concorditer per eosdem pariter et relatum, quod ipsi pari voluntate communique consensu in quadam silva ipsorum Nogbyk vocata inter possessiones Almas, Darlaz et Sumugyn vocatas habita, ut unusquisque ipsorum in suo iure pacifice et quiete ac immobiliter possit gratulari, talem inter se fecissent divisionem et fecerunt coram nobis perpetuo possidendam, quod in inferiori parte eiusdem silve sub quadam arbore zylfa vocata unum signum terreum posuissent, de qua quidem arbore vadit supra ad partem meridionalem et perveniet ad medium ipsius silve, ubi aliud signum terreum pro meta posuissent, deinde versus eandem partem ascendendo perveniet ad cacumen cuiusdam montis in eadem silva existentis, ubi esset vinea, circa quam vineam similiter unum signum terreum pro meta posuissent. Hinc versus eandem partem inter quasdam terras arabiles directe descendendo perveniet ad quandam aliam silvam Ruhbolchbyke vocatam, de qua silva tendit versus fluvium Kykullew et cadit ad quoddam fossatum siccum, in cuius fossati cursu cadit ad fluvium Kykullew et ibi terminantur. Cuius pars orientalis simul cum eadem vinea eisdem filiis Michaelis ad possessionem Almas, pars vero occidentalis ipsi magistro Nicolao, filio Symonis bani, ad possessionem Darlaz cessisset in eorum portionem cuilibet partium sua portio perpetuo possidenda tali conditione mediante, quod si qua partium ipsam divisionem refutaret, ex tunc parti eandem observanti absque iudicis portione in centum marcis argenti remaneret et convinceretur ipso facto. In cuius rei testimonium presentes concessimus literas nostras patentes sigillo nostro consignatas. Datum in octavis festi beati Jacobi apostoli, anno domini millesimo CCC^{mo} quinquagesimo quinto.

Noi, capitulul bisericii Transilvaniei, prin cuprinsul celor de față, facem cunoscut tuturor căroră se cuvine, că înfățișându-se înșiși înaintea noastră Nicolae, fiul răposatului Simion banul, pe de o <parte>, iar pe de altă parte Petru și Ioan și Simion, fiii lui Mihail, fiul aceluiași Simion banul, ei înșiși, precum și Petru zis Sertew pentru Iacob, fiul aceluiași Mihail, fiul lui Simion banul, cu scrisoarea noastră de imputernicire îndestulătoare, aceștia au mărturisit și au spus de bunăvoie și într-un glas că, pentru ca fiecare din ei să se poată bucura de dreptul său în pace și liniște și nestrămutat, ei cu deopotrivă lor voință și cu dimpreuna lor învoire au făcut între ei și în fața noastră fac această împărțeală, care să se țină pe veci, cu privire la o pădure a lor numită Făgetul Mare, aflătoare între moșiile numite Alma, Dîrlos și Șmig, și <anume> în partea de jos a acestei păduri, sub un copac numit ulmul, au așezat o movilă de pământ, dar de la acest copac se merge în sus spre partea de miazăzi și se ajunge în mijlocul acestei păduri, unde au așezat altă movilă de pământ drept semn de hotar; apoi urcînd în aceeași parte se ajunge în vîrfurile unui deal aflat în acea pădure, unde este

o vie, lângă care vie au așezat de asemenea o movilă de pământ drept semn de hotar. De aici coborînd de-a dreptul într-aceeași parte printre niște pămînturi de arătură, se ajunge la o altă pădure numită Făgetul de la care pădure se îndreaptă spre riul Tîrnava și cade într-o albie seacă, și urmînd această albie cade în riul Tîrnava și acolo se mîntue.

Partea de răsărit a acesteia, împreună cu acea vie, le-a căzut acelor fii ai lui Mihail în partea lor, de lângă moșia Alma, iar partea de apus i-a căzut magistrului Nicolae, fiul lui Simion banul, lângă moșia Dîrlos, fiecare din părți urmînd a-și stăpîni pe veci bucata sa, dar cu această îngrădire că dacă vreuna din părți ar respinge această împărțeală, atunci prin chiar acest fapt să rămînă de judecată și să fie osîndită la o sută de mărci de argint față de partea ce păzește această împărțeală, în afară de partea cuvenită judecătorului.

Spre mărturia acestui lucru am dat scrisoarea noastră deschisă de față, însemnată cu peceta noastră.

Dat la octavele sărbătorii fericitului apostol Iacob, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Documentul cadru prin 1897 era în arhiva familiei Bêldi, păstrată la Cluj.
Transumpt în actul capitlului din Alba Iulia, din 7 mai 1360 (*Ub.* II, p. 177–178), care la rîndul lui figurează tot ca transumpt în actul aceuiași capitlu, din 20 martie 1413 (*Ub.*, III, p. 563).
EDIȚII: *Ub.*, II, p. 113–114.

Nos capitulum ecclesie Transsiluane significamus tenore presencium quibus expedit universis, quod ma<gistro Nicolao filio>¹ quondam Symonis, bani de Darlaz, ab una, Petro vero et Johanne ac Symone filiis Mychaelis, filii eiusdem Symonis, bani de Almas, <parte ab altera>² coram nobis personaliter constitutis, confessum exstitit concorditer per eosdem pariter et relatum, quod, licet iidem Petrus, Johannes et Symon filii My<chaelis mediet>³ atem cuiusdam possessionis ipsorum Sumugÿn vocate, quadam necessitate ipsorum inevitabili prepediente, eidem Nicolao filio quondam Symonis <bani perpe>⁴ tuassent, pro qua quidem perpetuacione lis et controversia non modica a multis temporibus retroactis inter ipsos fuisset exorta, ne tamen diuturnus rancor <et invidie fomes>⁵ valeat generare lesiones inter ipsos, sed magis omnis inimicicia, litis et dissceptacionis⁶ materia de medio ipsorum radicer exstirpetur, tum <pro eo>⁷ tum etiam ob amorem fraternalem inter ipsos affixam volentes pacem preferre dissidiis, reformatibus et ordinantibus plurimis probis viris partes suas interponentibus, in talem pacis et concordie omnimodam devenissent et coram nobis devenerunt unionem, quod prenominatus Nicolaus filius Symonis bani predictam medietatem possessionis Sumugÿn, vocate per eosdem filios Mychaelis sibi perpetuatam, eisdem Petro, Johanni et Symoni filiis Mychaelis cum omnibus utilitatibus et pertinenciis ad eandem resignasset et remisisset ac resignavit et remisit coram nobis, ita tamen, quod iidem Petrus, Johannes et Symon filii Mychaelis eidem Nicolao filio Symonis bani darent et solverent viginti marcas argenti, pro quibus quidem viginti marcis argenti iidem Petrus, Johannes et Symon personaliter et Petrus dictus Serthew cum

sufficientibus litteris nostris procuratoriis pro Jacobo, filio eiusdem Mychaelis, coram nobis astantes, medietatem cuiusdam sylve, Nogbyk vocate, ipsos iure hereditario tangentem, partem scilicet a parte fluvii Kukullew existentem, cuius quidem sylve alia medietas eiusdem magistri Nicolai filii Symonis bani existeret, eidem Nicolao filio Symonis bani, similiter coram nobis astanti, impignorassent et impignorarunt coram nobis tali modo, quod, si usque annualem revolutionem octavarum festi Nativitatis domini proxime nunc venturi dictam sylvam ipsorum ab eodem magistro Nicolao redimere possent, tunc ipse magister Nicolaus, receptis prius ipsis viginti marcis argenti, dictam sylvam eisdem filiis Mychaelis restituere tenerentur⁸ si autem redimere nollent aut non possent, extunc, elapso ipso termino, eidem magistro Nicolao dictam medietatem sylve perpetuare tenerentur filii Mychaelis antedicti⁹. Datum in octavis festi beati Jacobi apostoli, anno domini M^o CCC^{mo} L^{mo} quinto.

Noi, capitlul bisericii Transilvaniei, prin cuprinsul scrisorii de faţă facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că înfăţişându-se înşişi înaintea noastră <magistrul Nicolae, fiul> răposatului Simion, ban de Dîrlos, pe de o parte, <iar pe de altă parte> Petru şi Ioan precum şi Simion, fiii lui Mihail de Almaş, fiul aceluiaşi ban Simion, aceştia au mărturisit şi au spus împreună într-un glas că, deşi Petru, Ioan şi Simion, fiii lui Mihail, siliţi de o nevoie de neînlăturat au dăruit pe veci acelu Nicolae, fiul răposatului Simion <banul>, jumătate dintr-o moşie a lor numită Şmig, pentru care dănie pe veci s-a iscat între ei cu multă vreme în urmă o mare pricină şi neînţelegere, pentru ca, totuşi, îndelungata ură şi focul invidiei să nu poată da naştere la vătămări între ei, ci mai de grabă să se smulgă din rădăcină orice duşmănie şi orice prilej de judecată şi dezbateri din mijlocul lor, atât pentru aceasta, cât şi din dragostea frăţească voind mai degrabă să aibă între ei o pace trainică decât dezbinări, în urma împăciuirii şi rînduielilor multor bărbaţi cinstiţi care s-au pus mijlocitori <între ei> au ajuns la acest legămint de pace şi înţelegere deplină şi ajung şi în faţa noastră : <anume> sus-numitul Nicolae, fiul lui Simion banul, a lăsat şi a înapoiat lui Petru, Ioan şi Simion, fiii lui Mihail, sus-zisa jumătate a moşiei numite Şmig ce-i fusese dăruită pe veci lui de aceşti fii ai lui Mihail, împreună cu toate folosinţele ei şi <cu toate> cele ce ţin de ea, şi o lasă şi o înapoiază şi în faţa noastră, cu această <arătare> însă, ca aceşti Petru, Ioan şi Simion, fiii lui Mihail, să-i dea şi să-i plătească acestui Nicolae, fiul lui Simion, banul, douăzeci de mărci de argint, iar pentru aceste douăzeci de mărci de argint, aceşti Petru, Ioan şi Simion înfăţişându-se înşişi înaintea noastră, iar Petru zis Serthew cu scrisoarea noastră de împuternicire îndestulătoare <înfăţişându-se> pentru Iacob, fiul acelu Mihail, au zălogit şi zălogesc în faţa noastră acestui Nicolae, fiul lui Simion banul, care stătea de asemenea înaintea noastră, jumătate dintr-o pădure numită Făgetul Mare, care este a lor în temeiul dreptului de moştenire şi anume partea aflătoare spre riul Tîrnava — căci cealaltă jumătate a acestei păduri este a magistrului Nicolae, fiul lui Simion banul — în așa fel că, dacă ei ar putea să răscumpere de la magistrul Nicolae zisa lor pădure pînă la împlinirea unui an de la octavele sărbătorii naşterii domnului ce va veni acuma în curînd¹⁰, atunci magistrul Nicolae, după ce va fi primit mai întîi cele douăzeci de mărci de argint,

să fie dator să înapoieze zisa pădure fiilor lui Mihail; iar dacă ei n-ar voi sau n-ar putea s-o răscumpere, atunci, după trecerea sorocului, sus-zișii fii ai lui Mihail să fie datori să dăruiască pe veci zisa jumătate de pădure magistrului Nicolae.

Dat la octavele sărbătorii fericitului apostol Iacob, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Colecția I. Kemény.

Orig. hîrtie, cu urme de pecete din ceară de culoare deschisă aplicată pe verso.

EDIȚII: *Ub.*, II, p. 112–113.

REGESTE: Szabó, *Erd. Múz. okl.*, nr. 99.

¹ Rupt 3 cm, întregit pe baza contextului.

² Rupt 2,5 cm, întregit după sens.

³ Rupt 2 cm, întregit după sens și pe baza contextului.

⁴ Rupt 1,5 cm, întregit după sens.

⁵ Rupt 2 cm, întregire mai verosimilă decît cea propusă în *Ub.*, II, 113, ar fi *discep-tationis*.

⁶ Astfel în text.

⁷ Pată de umezeală 1,5 cm, întregit după sens.

⁸ Corect: *teneretur*.

⁹ Urmează *anno*, șters de aceeași mînă.

¹⁰ 1 ianuarie <1356>.

Lodouicus, dei gracia rex Hungarie, fidelibus suis, comiti vel vice-comiti et iudicibus nobilium comitatus Zothmariensis salutem et gratiam. Dicit nobis magnificus vir, Nicolaus de Zeech, iudex curie nostre et comes de Turuch, quod cum Nicolao Rufo de Kumld iuxta continenciam litterarum capituli ecclesie Waradyensis citatoriarum, in octavis festi Nativitatis beati Johannis Baptiste, proxime preteritis, in facto possessionario contra Petrum, filium Michaelis de Darah in figura sui iudici¹ agere volente, idem Petrus, filius Michaelis, ipsum Nicolaum Rufum, in congregacione vestra generali, de nostro litteratorio mandato pro extirpandis furibus et latronibus, anno in presenti celebrata, proscriptum fore per litteras vestras declarasset; idem Nicolaus Rufus e converso se ab huiusmodi labe proscricpionis per nostram maiestatem vigore litterarum nostrarum, feria sexta proxima ante festum beati Mathei apostoli et evangeliste, anno domini M^{mo} CCC^{mo} L^{mo} quarto, confectarum, expiatum et absolutum fore, ita quod ipse ab omni macula taliter immunus deberet se custodire comprobasset; et quia predictae littere vestre super premissa prescripcione ipsius Nicolai Rufi post emancionem dictarum litterarum nostrarum confecte fuissent, idemque Nicolaus Ruphus² post emanacionem ipsarum litterarum nostrarum nullum malum nullumque nocumentum cuipiam in dicto comitatu fecisse se asservisset et eciam magister Andreas, filius Dionisii, comes de Bekes, dominus suus, ipsum Nicolaum Rufum post emancionem litterarum nostrarum nullum malum nullumque nocumentum cuipiam in dicto comitatu Zathmar intulisse, nostre asserebat maiestati. Ideo nos, volentes de premissis cercius informari, fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus in quindenis festi beati regis Stephani nunc venturis, universos nobiles et cuiusvis status homines predicti comitatus Zathmariensis insimul convocando

et congregacionem faciendo, presentibus Nicolao dicto Tatar et Johanne, filio Egidii, hominibus nostris, ad vestram fidem deo debitam et fidelitatem, nobis et sacre corone regie observandam ab omnibus nobilibus et cuiusvis condicionis dicti comitatus hominibus super eo utrum prefatus Nicolaus Rufus post emanacionem prefatarum litterarum nostrarum graciosarum cuipiam in ipso comitatu aliquod malum seu nocumentum per furtum vel latrocinium aut rapinam intulerit vel ne, sciatis et inquiratis omnimodam veritatem. Et prout de premissis iuxta vestram fidem et fidelitatem sciscitari poteritis, nobis ad octavas festi Nativitatis beate virginis nunc venturas fideliter rescribatis. Datum Bude, in festo beati Laurentii martiris, anno domini M^{mo} CCC^{mo} L^{mo} quinto.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, credincioşilor săi, comitelui sau vicecomitelui şi juzilor nobililor din comitatul Satu Mare, sănătate şi milostivire.

Ne spune nouă măritul bărbat Nicolae de Zeech, judele curţii noastre şi comite de Turuch, că pe cînd Nicolae Roşul de Kumld, potrivit cuprinsului scrisorii de chemare la judecată a capîtlului bisericii de Oradea pentru octavele sărbătorii naşterii fericitului Ioan botezătorul de curînd trecute², voia să cheme înaintea judecăţii acestuia pe Petru, fiul lui Mihail de Dara, într-o pricină de moşie, acest Petru, fiul lui Mihail, a spus că acel Nicolae Roşu ar fi fost scos din lege prin scrisoarea voastră în adunarea voastră obştească, ținută în acest an, din porunca noastră scrisă, pentru stîrpirea hoţilor şi a tîlharilor; iar acel Nicolae Roşul, dimpotrivă, a dovedit că el a fost iertat şi dezlegat de această întinăciune a scoaterii din lege de către maiestatea noastră, în temeiul scrisorii noastre întocmite în vinerea dinaintea sărbătorii fericitului apostol şi evanghelist Matei³, în anul domnului o mie trei sute cincizeci şi patru, cu îndatorirea ca, scutit în felul acesta, să se păzească <de atunci încolo> de orice pată <a cinstei lui>. Şi deoarece sus-zisa voastră scrisoare cu privire la scoaterea din lege sus-arătată a acestui Nicolae Roşul a fost dată după întocmirea zisei noastre scrisori şi acel Nicolae Roşul a mărturisit că, după darea pomenitei noastre scrisori n-a făcut nici un rău şi nici o pagubă nimănu, în zisul comitat, şi chiar magistrul Andrei, fiul lui Dionisie, comite de Beke, stăpînul său, a spus maiestăţii noastre că numitul Nicolae Roşul n-a pricinuit nici un rău şi nici o pagubă nimănu în zisul comitat de Satu Mare, după darea scrisorii noastre, de aceea, noi, voind să ne încredinţăm mai sigur despre cele de mai sus, poruncim cu tărie credinţei voastre ca, la a cincisprezecea zi după sărbătoarea fericitului rege Ştefan⁴, ce va urma în curînd, să chemaţi şi să faceţi adunare cu toţi nobilii şi oamenii de orice stare din sus-zisul comitat de Satu Mare şi, fiind de faţă Nicolae zis Tatar şi Ioan, fiul lui Egidiu, oamenii noştri, să aflaţi şi să cercetaţi pe credinţa voastră, cuvenită lui Dumnezeu, şi pe supunerea pe care trebuie să ne-o păstraţi nouă şi sfintei coroane regeşti, tot adevărul de la toţi nobilii şi oamenii de orice seamă ai zisului comitat asupra faptului dacă după darea pomenitei noastre scrisori de iertare numitul Nicolae Roşul a pricinuit sau nu cuiva, în numitul comitat, vreun rău sau pagubă prin furt sau tîlhărie ori prădăciune.

Şi așa precum veţi putea afla <adevărul> asupra celor de mai sus,

pe credința și supunerea voastră, să ne răspundeți întocmai în scris <pînă> la octavele viitoare ale sărbătorii Nașterii fericitei fecioare⁵.

Dat în Buda, la sărbătoarea fericitului mucenic Laurențiu, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Naț. Magh. Dl. Arh. fam. Zichy, 217, E. 22.

Transumpt în actul lui Nicolae zis Zaka, vicecomite de Satu Mare, și al juzilor nobililor din același comitat, din 3 septembrie 1355, nr. 339.

EDIȚII: Zichy, III, p. 13–14.

¹ Astfel în text.

² 1 iulie.

³ 18 septembrie 1354.

⁴ 3 septembrie 1355.

⁵ 15 septembrie 1355.

Lodovicus <...> rex <...> capitulo ecclesie Varadiensis <...> Dicitur nobis in persona nobilium dominarum Agnes et Scolastica vocatarum filiarum videlicet Johannis filii Georgii de Enchench <...> quod ipse in dominium possessionariarum porcionum videlicet medietatis possessionis Zanizlo et terre Nogkarul vocate in comitatu Zatmariensi existencium necnon porcionis possessionarie in possessione Leta habite, in comitatu de Zaboch existentis, per predictum Johannem patrem earum ipsis, mediantibus literis vestris privilegialibus, pro dote et rebus parafernalis necnon pro centum marcis domine matris earum ac quarta filiali eis traditarum, legitime vellent introire. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Alexander de Petri vel Dominicus de Chasar aut Johannes filius Petri de Panyla aliis absentibus homo noster predictas dominas in dominium predictarum possessionariaum porcionum, presentibus vicinis et commetaneis earundem legitime introducat et statuatur ipsas in eisdem iure, quo ad easdem dinoscuntur pertinere perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, contradictores vero, si qui fuerint, citet ipsos contra predictas dominas ad nostram presentiam ad terminum competentem; et post hec seriem ipsius statucionis <...> nobis <...> rescribatis. Datum Bude, in festo Assumcionis virginis gloriose, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo quinto.

Ludovic <...> regele <...> către capitlul bisericii din Oradea <...> Ni se spune în numele nobilelor doamne numite Agnes și Scolastica, adică fiicele lui Ioan, fiul lui Gheorghe de Enchench, că ele vor să intre în chip legiuit în stăpînirea părților de moșie, anume jumătate din moșia Sanislau și din pămîntul numit Nogkarul, aflătoare în comitatul Satu Mare, precum și a părții de moșie ce o au în moșia Leta, aflătoare în comitatul Szabolcs, care, potrivit scrisorii voastre privilegiale, le-au fost date de sus-zisul Ioan, tatăl lor, pentru zestrea și darurile de nuntă și pentru o sută de mărci ale mamei lor și drept a patra parte <cuvenită> fiicelor.

Drept aceea, punem în vedere și poruncim cu tărie credinței voastre, să trimiteți spre mărturie omul vostru vrednic de crezare, în fața

căruia omul nostru Alexandru de Petrești sau Dominic de Chasar, ori Ioan, fiul lui Petru de Panyla, în lipsa celorlalți, să așeze și să pună în chip legiuit numitele doamne în stăpînirea sus-ziselor părți de moșie, de față cu vecinii și megieșii lor, spre a le stăpîni pe veci cu <același> drept cu care se știe că țin de ele, dacă nu s-ar împotrivi nimeni; iar dacă ar fi unii împotrivi, să-i cheme în fața noastră, la sorocul potrivit spre a sta față cu suszisele doamne; și după aceea să ne <...> răspundeți în scris despre felul cum s-a făcut punerea în stăpînire <...>

Dat în Buda, la sărbătoarea Adormirii slăvitei fecioare, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 545.

Transumpt în actul capitlului din Oradea, din 21 septembrie 1355, nr. 342.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 363–364.

337

1355 august 26, <Cluj-Mănăștur>.

Nos conventus ecclesie beate virginis de Clusmonostra significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod Andreas dictus Orrus famulus ac procurator comitis Johannis filii Vyniani¹ de Vinch inferiori ad nostram veniendo presentiam vice et nomine eiusdem comitis Johannis sui domini nobis per modum protestationis significare curavit in hunc modum, quod in congregatione generali magnifici viri Nicolai Kunch², wayuode Transsiluani et comitis de Zonuk, universitati nobilium et aliis cuiusvis status hominibus dicte partis Transsiluane anno in presenti, videlicet feria quarta proxima ante festum Penthecostes, in civitate Thorda celebrata conventionem, quam idem Johannes filius super facto possessionis Waradya vocate, in comitatu Albensi iuxta fluvium Morisii existentis in quingentis florenis sibi in duobus terminis persolvendis cum nobili viro Petro quondam wicewayuoda fecerat, non sua spontanea voluntate, sed coactus metu mortis fecisset et invitus, quia ipse Petrus quondam wicewayuoda super ipsum Johannem homines suos misisset, ut si cum eo super facto possessionis Waradya convenire nolisset ipsum de predicta congregatione domum redire non permisissent sed statim interfecissent indilate et sic ipsam conventionem coactus fecisset et invitus, tandem primo termino solutionis occurrente, quo sibi idem Petrus quondam wicewayuoda dimidietatem summe pecunie, scilicet ducentos et quinquaginta florenos, coram wicewayuoda per Paulum crispum, famulum et procuratorem suum persolvi facere procurasset idem Johannes dictus Vyniani¹ dictam quantitatem pecunie recipere nolisset dicens, ut ipsam conventionem non sua voluntate, sed metu mortis fecisset et ob hoc recipere nollet suamque causam super facto dicte possessionis Waradya coram domino rege et regni baronibus intenderet prosequi, ipsum vero Paulum crispum et suum dominum Petrum quondam wicewayuodam ab occupatione ipsius possessionis Waradya prohibuisset, immo prohibuit coram nobis. Datum feria quarta proxima post festum beati regis Stephani, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo quinto.

Noi, conventul bisericii fericitei fecioare de Cluj-Mănăștur, prin cuprinsul celor de față, facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că venind înaintea noastră Andrei zis Orrus, slujitorul și împuternicitul comitelui Ioan, fiul

lui Vivian de Vințul de Jos, în locul și în numele acelui comite Ioan, stăpînul său, s-a îngrijit să ne spună în chip de întîmpinare în felul acesta : precum că acea înțelegere, pe care o încheiase acel Ioan cu nobilul bărbat Petru, fostul vicevoievod, în adunarea obștească pe care măritul bărbat Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, a ținut-o cu obștea nobililor și cu ceilalți oameni de orice stare din zisele părți ale Transilvaniei, în anul de față, adică în miercurea dinaintea sărbătorii rusaliilor¹, în orașul Turda, în privința moșiei numite Oarda, aflătoare în comitatul Alba, lîngă râul Mureș, pentru cinci sute de florini ce trebuiau să i se plătească la două soroace, a încheiat-o nu de buna sa voie ci silit de teama morții și împotriva voinței sale, deoarece acest Petru, fostul vicevoievod, își trimisese oamenii săi împotriva acelui Ioan, ca să nu-l lase să se întoarcă acasă de la sus-zisa adunare, ci să-l ucidă îndată fără zăbavă, dacă n-ar voi să se înțeleagă cu el în privința moșiei Oarda, și astfel silit și împotriva voinței sale a încheiat acea înțelegere ; <dar> sosind în sfîrșit primul soroc de plată în care se îngrijise acel Petru, fostul vicevoievod, să pună să i se plătească jumătatea sumei de bani, adică două sute cincizeci de florini, în fața vicevoievodului, prin Pavel creșul, slujiorul și împuternicitul său, acel Ioan zis al lui Vivian n-a voit să primească zisa sumă de bani, spunînd că încheiase acea înțelegere nu din a sa voință, ci de teama morții, și de aceea nu vrea să primească <acei bani> și că are de gînd să-și urmărească acea pricină înaintea domnului <nostru> regelui și a baronilor țării, și că oprise pe acest Pavel creșul și pe stăpînul acestuia Petru, fostul vicevoievod, de a pune stăpînire pe acea moșie Oarda, și i-a oprit și în fața noastră.

Dat în miercurea de după sărbătoarea fericitului rege Ștefan, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. din Alba Iulia, lădița 2 nr. 136. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1355.

Transumpt în actul conventului de la Cluj-Mănăstur, din 1 mai 1447.

EDIȚII : *Ub.*, II, p. 114—115.

REGESTE : Beke, *Erd. kápt.* 136.

¹ Astfel în text.

² Corect : *Kunth*.

³ 20 mai.

Capitulul din Oradea adeverește că, în conformitate cu hotărîrea lui Nicolae Szécsi, judele țării, Petru, fiul lui Simion de Kálló, a jurat împreună cu alți douăzeci și patru de martori că este nevinovat de învinuirile aduse de soția și de fiul lui Toma de Biri. În lista cojurătorilor, între alții : Petru de Santău (*Zanto*), Pavel de *Kuntay*, ... „cel Mare” (*magnus*) de Șimian (*Semyen*), Mihail de Cheșereu (*Kesereu*), Matia de Santău.

Arh. Naț. Magh. DL, Arh. fam. Kállay, nr. 1 059.

Orig. hîrtie, deteriorat, cu lacune și pete de umezeală, cu părți de pecete de închidere aplicată pe verso.

REGESTE : *Kállay*, II, p. 30—31, nr. 1 160.

Excellentissimo domino suo, domino Lodouico, dei gracia regi Hungarie, Nicolaus dictus Zarka, vicecomes Zothmariensis et quatuor iudices nobilium eiusdem comitatus inclinacionem cum fidelissimo famulatu ad eius precepta et mandata omni cum honore. Litteras vestre serenitatis, honore quo decuit, recepimus in hec verba: *⟨Urmează actul lui Ludovic I-ul, regele Ungariei din 10 august 1355, nr. 335⟩*.

Nos igitur, mandatis vestre excellencie obedire cupientes, ut tenemur, in nostra congregacione, in eadem¹ quindenis festi beati regis Stephani semel et secundario coram multitudine, visis et perlectis litteras² vestre serenitatis, de omnibus nobilibus et ignobilibus ibi existentibus, quibus decet et licet, de premissis nocumentis interrogando et investigando, ad fidem eorum deo debitum et ad fidelitatem sacre corone, utrum si idem Nicolaus Rufus, post emanacionem litterarum vestrarum graciousarum, in nostro comitatu, cuipiam aliquod malum vel nocumentum furtive et latrocinio in aliquibus eisdem inter ipsos fecisset et irogasset. Unde Martinus, filius Petri de Chumakuz, de medio aliorum consurgendo et dicendo², quod pretactus Nicolaus Rufus duos equos suos, sexaginta marcas valientes, furasset et post hec in presenti anno, secunda feria proxima post diem cinerum, similiter undecim equaces suos³ furasset et ipsum in maximo dampno reliquisset. Item post hec, Ladizlaus, filius Alexandri de Solmus, consurgendo et dicendo², quod sibi hoc anno, tertia feria, proxima post festum Epiphanie domini, unum equum suum, decem et sex florenos valentem, idem Nicolaus Ruphus furasset. Item eciam Stephanus, filius Nicolai de Ovary, consurgendo, nobis dixit, quod idem Nicolaus Rufus, tertia feria, proxima ante festum Nativitatis domini iam preterita, quatuor equos suos furasset. E converso alii quam multi nobiles et ignobiles simul astando fassi extiterunt tali modo, quod predictus Nicolaus Ruphus in primitis⁴ *⟨diebus⟩* et in presenti anno multa nocumenta et dampna in comitatu Zothmar furtive fecisset et irrogasset. Hec fide ipsorum mediante retulerunt et ad fidelitatem sacre corone. Unde intimamus vestre maiestati fide nostra mediante, deo debita, et ad fidelitatem sacre corone regie, quod antenominatus Nicolaus Rufus in premissis nocumentis in primitis⁴ diebus et in presenti anno semper homo nocumentalis invenientur⁵ et valde est in hoc famosus ac semper fur et latro extitit. Datum in quindenis festi beati regis Stephani, ut supra, in nostra congregacione, anno domini M^{mo} CCC^{mo} L^{mo} quinto.

⟨Pe verso :⟩ Excelentissimo domino suo domino Lodovico, dei gracia regi Hungarie, inquisitoria.

Preaînălțatului său stăpîn, domnului Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, Nicolae zis Zarka, vicecomitele de Satu Mare, și cei patru juzi ai nobililor din acel comitat, închinăciune cu preacredincioasă slujbă, *⟨gata⟩* la poruncile și însărcinările lui, cu toată cinstea.

Am primit cu cinstea cuvenită scrisoarea luminăției voastre, avînd acest cuprins: *⟨Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 10 august 1355, nr. 335⟩*.

Noi, aşadar, dorind să ne supunem poruncilor înălţimii voastre aşa cum sîntem datori, după arătarea şi citirea scrisorii înălţimii voastre, o dată şi a doua oară înaintea mulţimii, în adunarea noastră la sus-zisa a cincisprezecea zi după sărbătoarea fericitului rege Ştefan⁶, am întrebat şi am cercetat asupra vătămarilor de mai sus pe toţi nobilii şi nenobilii ce se aflau acolo, ce se cuvenea şi se cădea < să-i întrebăm > pe credinţa lor datorată lui Dumnezeu şi pe supunerea către sfînta coroană, dacă după darea scrisorii voastre de iertare acel Nicolae Roşul a făcut şi a pricinuit în comitatul nostru vreunua dintre ei vreun rău sau vreo vătămare prin furt sau tilhărie. Atunci, ridicîndu-se din mijlocul celorlalţi Martin, fiul lui Petru de Ciomocoş, a spus că sus-pomenitul Nicolae Roşul i-a furat doi cai, care făceau şaizeci de mărci şi că, după aceea, în anul acesta în luna de după începutul Păresimilor⁷ i-a furat de asemenea unsprezece iepe şi l-a lăsat în cea mai mare pagubă. De asemenea, după aceasta, ridicîndu-se Ladislau, fiul lui Alexandru de Solmus, a spus că acel Nicolae Roşul i-a furat, în anul acesta, în marţea de după sărbătoarea Botezului domnului,⁸ un cal ce făcea şaisprezece florini. De asemenea, ridicîndu-se şi Ştefan, fiul lui Nicolae de Ovar, ne-a spus că acel Nicolae Roşul i-a furat în marţea dinaintea sărbătorii Naşterii domnului⁹ acum trecută, patru cai de ai lui. La rîndul lor, alţi foarte mulţi nobili şi nenobili, care cu toţii se găseau de faţă, au mărturisit în felul acesta: că sus-zisul Nicolae Roşul a săvîrşit şi pricinuit, prin furturile lui < şi > în trecut şi în anul acesta, multe vătămări şi pagube în comitatul de Satu Mare. Şi acestea le-au spus pe credinţa lor şi pe supunerea lor faţă de sfînta coroană.

De aceea, declarăm maiestăţii voastre pe credinţa noastră datorată lui Dumnezeu şi pe supunerea sfintei coroane regeşti, că în ce priveşte vătămarile de mai sus, < făcute > în zilele de mai înainte şi în anul acesta sus-numitului Nicolae Roşul se dovedeşte < a fi fost > întotdeauna un om vătămător şi că are o faimă grozavă în privinţa aceasta şi că totdeauna a fost un hoţ şi un tilhar.

Dat la a cincisprezecea zi după sărbătoarea fericitului rege Ştefan, ca mai sus, în adunarea noastră, în anul domnului o mie trei sute cincizeci şi cinci.

< *Pe verso* : > Preainălţatului său stăpîn, domnului Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, scrisoare de cercetare.

Arh. Naţ. Magh., Dl., Arh. fam. Zichy, 217. E. 22.

Orig. hîrtie, cu fragmentele unei peceti mari rotunde şi a patru mici inelare de închidere aplicate pe verso.

EDITŢII: Zichy, III, p. 13—15.

¹ Corect: *eisdem*.

² Astfel în text.

³ Corect: *equas suas*.

⁴ Corect: *imprimitis*.

⁵ Corect: *invenitur*.

⁶ 3 septembrie.

⁷ 23 februarie.

⁸ 13 ianuarie <1355>.

⁹ 23 decembrie <1354>.

Nos Petrus dictus Bot et Jacobus, iudices nobilium de comitatu Karaso, significamus quibus expedit universis presencium per tenorem, quod ab una parte Stephanus, filius Dominici, ex altera vero Nicolaus, filius Micaelis, coram nobis astando, confessi sunt oraculo vive vocis ut idem Nicolaus, filius Micaelis, quandam particulam sue possessionis, unum locum curie de Ghulues ac viginti iugera terre in Aiola¹ eidem Stephano, filio Dominici, pro secunda dimidia marca impignorasset tali modo, quod si quodocumque predicta particula terre ab eodem Nicolao alienaretur, extunc idem Nicolaus eidem Stephano in alio loco sue possessionis similem particulam terre dare teneatur.

Datum in sede Haram, feria quinta proxima post festum beati Anconis² martiris, anno domini M^o CCC^{mo} quinquagesimo quinto.

〈*Pe verso* :〉 Pro Stephano, filio Dominici contra Nicolaum, filium Micaelis super impignoracione quedam particule sue possessionis pro secunda dimidia marca.

Noi, Petru zis Bot și Iacob, juzii nobililor din comitatul Caraș, prin cuprinsul celor de față aducem la cunoștința tuturor căroră se cuvine că, înfățișându-se înaintea noastră, pe de o parte Ștefan, fiul lui Dominic, iar pe de altă parte, Nicolae, fiul lui Mihail, au mărturisit prin viu grai că acel Nicolae, fiul lui Mihail, a zălogit pentru o marcă și jumătate celui Ștefan, fiul lui Dominic, o bucată din moșia sa 〈și anume〉 un loc de curte din Giulvăz, precum și douăzeci de iugăre de pământ din Baiola, în așa fel că, dacă sus-zisa bucată de pământ ar fi înstrăinată de către acel Nicolae, atunci acel Nicolae să fie dator a da celui Ștefan o bucată de pământ asemănătoare într-un alt loc al moșiei sale.

Dat în scaunul 〈de judecată〉 Haram, în joia de după sărbătoarea fericitului mucenic Antonin, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

〈*Pe verso* :〉 Pentru Ștefan, fiul lui Dominic, împotriva lui Nicolae, fiul lui Mihail, cu privire la zălogirea unei bucăți din moșia sa, pentru o marcă și jumătate.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Kállay, nr. 751.

Orig. hîrtie, cu fragmentele a trei peceti înelare de închidere aplicate pe verso, cea din mijloc fiind mai mare.

EDIȚII: *Pesty*, III, p. 29 (cu data greșită: 10 septembrie 1355); *Ortvay*, I, p. 84 (cu data greșită: 10 septembrie 1355).

REGESTE: *Kállay*, II, p. 25, nr. 1 137 (cu data greșită: 22 ianuarie 1355).

¹ Astfel în textul latin publicat de *Ortvay*, I, p. 84. Corect: *Baiola*.

² Astfel în text; formă prescurtată, probabil pentru *Antonini*.

Capitulul din Oradea adeverește că soția lui Toma de Biri a făcut întâmpinare, în numele său și al fiilor săi Ladislau și Ioan, împotriva faptu-

lui că între cei 25 cojurători cu care au jurat Emeric și Petru, fiii lui Simion de Kálló, la 27 august, au fost și nenobili.

Arh. Naț. Magh., Dl. Arh. fam. Kállay, nr. 1 081.

Orig. hirtie, cu fragmente de pecete aplicată pe verso.

REGESTE: Kállay, II, p. 30, nr. 1 161.

342

1355 septembrie 21, <Oradea>.

Capitulul din Oradea raportează lui Ludovic I, regele Ungariei, că în conformitate cu porunca sa din 15 august 1355 (nr. 336), a trimis un om de mărturie, care împreună cu omul regelui au încercat să pună pe Agneta și pe Scolastica, fiicele lui Ioan de Encsencs, în stăpînirea jumătății moșiei Sanislău (*Zanizlo*) și a pămîntului Nogkarul din comitatul Satu Mare și într-o parte a moșiei Leta; însă s-a împotrivit Mihail, fiul lui Gheorghe de Sanislău (*de Zonyzlo*), unchiul lor după mamă.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 545.

Orig. <hirtie>.

REGESTE: *Cod. Andeg.*, VI, p. 364 (în nota editorului).

343

1355 octombrie 1, <Oradea>.

Mÿ Varadÿ Zenteghaznak Captalanÿ, ez ielen walo lewel rendiben ielentven mindeneknek, hogÿ alwan az mÿ zemelyunk eleÿben, Janos Damakosnak fiaÿ, kÿ Geubulnak mondatik Kvssalÿ, az ew elewen nyeluevel mÿ elottunk teon illÿen vallast. Hogÿ az ew iozagat, tudni illik Egi fel zer Vczat Kvssaliban lewot, giermek Mÿklos hazatul fogvan kÿ rekeztetven, az Gergely Janos fia hazaigh hasonlatoskeppen kÿ rekeztetven, az ielen valo vallasnak napiatol fogvan, az migh megh valthatna 60 Aranÿ forintban, kÿt tellÿessÿggel fel weot volna, nem keczÿn zwksegek kenzeritven <vetett>¹ Jakcz Mesternek Kvssalinak zalagba mÿ elottunk. Vgi peniglen hogi ha valamikoron Janos Damakosnak fÿya azt az ew Jazagat, az penzt le tewen, megh valthatna, tehat Jakcz Mester, az ev telliesseggel valo summa penzet magahoz weven, megh adnÿ es vizza bochiatani tartozzek, abban penighlen zabadsaga lewen, hogi az megh valtasnak ideÿe alat haznat as gÿvmeolczÿet mindennemÿ haznaÿval vehesse, mellÿen minden zabatsaga lehessen. Ezen kÿwul eotet benne megh tartuan es terhet magara weuen, hogÿ az megh newezet Jakcz Mestert es az eo Maradekÿt az megh valtasnak ideÿnek alatta minden tellÿeseggel valo Bÿrodalmaban chÿendessen es bekesegeessen minden haborgatok ellen, tulaidon faratsagaua! es keolchÿegewel megh otalmazza. Adatot Zenth Ferencz nap elot valo Chÿeotörtökeon. Anno 1355.

<Semnătură din sec. XVI:> Franciscus Vesseleny.

<Pe verso:> Kvssalÿ Zalogositas Egi felzer Vczanak az Gergel Janos fia hazaÿgh 60 aranÿ forintban. Anni 1355.

Noi, capitlul sfintei biserici de Oradea, prin cuprinsul scrisorii de față dăm de știre tuturor că, înfățișându-se înaintea noastră Ioan, fiul lui Dominic, căruia i se spune Geubul de Coșeiu, a mărturisit prin viu grai în fața noastră că, fiind silit de unele lipsuri mari, a zălogit magistrului Jakcz de Coșeiu — pentru 60 de florini de aur pe care i-a și primit în întregime în fața noastră — bunul său, anume o uliță cu un singur rînd de case, în Coșeiu, de la casa lui Nicolae Copilul — în afară de aceasta — pînă la casa lui Grigore, fiul lui Ioan — de asemenea în afara de aceasta — începînd cu ziua mărturisirii de azi și pînă le va putea răscumpăra, dar în așa fel, că dacă mai tîrziu cîndva, Ioan, fiul lui Dominic, plătind înapoi banii și-ar putea răscumpăra acel bun al său, atunci magistrul Jakcz, primindu-și înapoi suma sa de bani în întregime, să fie dator s-o înapoieze și s-o dea înapoi, avînd însă voie deplină și fără să întîmpine vreo greutate, ca pînă la vremea răscumpărării s-o poată folosi și să-i poată culege roadele și toate folosințele. În afară de aceasta, lăsîndu-l pe el în stăpînirea celui <bun> se leagă, ca pînă la răscumpărarea lui, să apere împotriva tuturor turburătorilor pe a sa cheltuială și osteneală pe numitul magistru Jakcz și pe urmașii lui în stăpînirea lor deplină, în liniște și pace.

Dat în joia dinaintea sărbătorii sfîntului Francisc, în anul 1355.

<Semnătura din veacul al XVI-lea:> Francisc Wesseleny.

<Pe verso:> Zălogirea unei uliți cu un singur rînd de case la Coșeiu pînă la casa lui Grigore, fiul lui Ioan, pentru 60 de florini aur, în anul 1355.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Col. generală, nr. 33.

Traducere maghiară din secolul al XVI-lea cu iscălitura autografă a lui Francisc Wesselenyi. Urme de pecete nu sînt.

¹ Lipsește din text; completare după sens.

344

1355 octombrie 12.

Lodovicus, dei gratia, Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallitie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex, princeps Salernitanus et honoris ac montis Sancti Angeli dominus, omnibus Christi fidelibus presentibus et futuris, presentium nobitiam habituris, salutem in salutis largitore. Favorabilis petitio supplicantium devotorum plenum debet consequi effectum, ut dum ea, que iuste postulant promerenter¹ ad fidelitatis opera exercenda magis eorum devotio accendatur. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod Dragus, filius Gyula, filii Dragus, olacus, ad nostram accedendo presentiam, exhibuit nobis quasdam duas litteras patentes, unam videlicet nostram, secreto sigillo nostro rotundo consignatam, aliam vero litteram Johannis, filii Ige, voivode olacorum de Maramorisio et Nicolai, filii Petri, hominis magistri Andree, quondam comitis Siculorum, de Braso et de Maramorisio, super statutione possessionum Gyulafalva iuxta fluvium Maramorisii et Nyres vocatarum, eidem Dragus necnon predicto patri, item Stephano, Tatar, Dragamer, Kuzta et Myruzlo, fratribus suis, facta confectas, tenoris infrascripti, supplicans nostre maiestati in sua et predictorum patris, et fratrum suorum personis, ut easdem litteras et statutionem possessionariam expressam in eisdem acceptare, ratificare et pro eisdem nostro dignaremur privilegio confirmare.

362

Quarum tenor talis est : < *Urmează actul regelui Ludovic I din 15 septembrie 1349 și al lui Iuga, voievodul românilor din Maramureș, din 21 septembrie 1349, Mihályi, p. 26—27, 28—29* >. Nos itaque, humillimis supplicationibus predicti Dragus, filii Gyula, nostre maiestati porrectis, favorabili pietate inclinati, predictas duas litteras de verbo in verbum presentibus insertas et statutionem possessionariam expressam in eisdem, sicut eedem possessiones verus descensus et certus locus mansionis eiusdem Dragus et predictorum patris et fratrum suorum ac predecessorum eorundem prefuisse dinoscuntur, acceptamus, et pro eisdem ipsorumque heredibus ac successoribus autoritate regia confirmamus, salvo tamen ipso iure regali et aliorum quorumlibet in eisdem remanente, ita tamen ut predictus Dragus et pater ac fratres sui antedicti eorumque successores censos² debitos semper dare, et se intra consuetos mores olacorum regie maiestati teneantur iugiter exhibere. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes litteras nostras privilegiales expediri fecimus pendentium authenticorum dupplicium sigillorum nostrorum munimine roboratas.

Datum per manus eiusdem venerabilis in Christo patris domini Nicolai, episcopi Zagrabiensis, aule nostre vicecancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno domini millesimo trecentesimo quinquagesimo quinto, quarto Idus Octobris ; regni autem nostri anno quarto decimo. Venerabilibus in Christo patribus Nicolao Strigoniensi, locique eiusdem comite perpetuo, Colocensi sede vacante et Dominico, Spalatensi archiepiscopis, Nicolao Agriensi, Andrea Transylvano³, Demetrio Varadiensi, Nicolao Quinqueecclesiensi, Thoma Chana-diensi, Johanne Vesprimiensi, Colomanno Faren⁴ et Michaeli Vacziensi, fratribus Toma Sirmiensi, Stephano Nitriensi et Petro Boznensi episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus. Magnificis viris Nicolao, palatino et iudice Comanorum, Nicolao, woyoda Transsilvano et comite de Zolnuk, Cyko, magistro tavarnicorum nostrorum, comite Nicolao de Zech, iudice curie nostre, Nicolao de Macsou, Nicolao, totius Sclavonie ac Croatie banis, Leukus dapiferorum, Dionisio agazonum, Toma ianitorum nostrorum magistris, Simone, filio Mauricii, comite Posoniensi et aliis quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, Dalmației, Croației, Ramei, Serbiei, Galției, Lodomeriei, Cumaniei și Bulgariei, principe de Salerno și domn al ținutului și muntelui Sant-Angelo, tuturor credincioșilor întru Hristos, de față și viitori, care vor lua cunoștință de cele de față, mîntuire întru dăruitorul mîntuirii.

Plăcuta cerere a celor ce ne roagă cu supusă credință trebuie să fie împlinită în întregime pentru ca, dobîndind ei cele ce le cer cu dreptate să fie și mai mult îmboldiți spre săvîrșirea altor fapte de credință.

De aceea, prin aceste rînduri, vrem să ajungă la cunoștința tuturor că Dragoș Românul, fiul lui Ghiula, fiul lui Dragoș, venind înaintea noastră, ne-a înfățișat două scrisori deschise, și anume : una a noastră întărită cu pecetea noastră de taină, rotundă, iar altă scrisoare a lui Ioan, fiul lui Iuga, voievodul românilor din Maramureș, și a lui Nicolae, fiul lui Petru, omul magistrului Andrei, fostul comite al secuilor, de Brașov și de Maramureș, întocmite cu privire la darea în stăpînire a moșiilor numite Giulești de lîngă riul Maramureș și Nyres, făcută <pe seama> aceluiași Dragoș, precum și a sus-pomenitului său tată, de asemenea a lui Ștefan, Tatar,

Dragomir, Costea și Mirislău, frații săi, avînd cuprinsul arătat mai jos, rugînd el maiestatea noastră, în numele său și acela al tatălui și al fraților săi mai sus-ziși, ca să binevoim a primi și încuviința acele scrisori, ca și darea în stăpînire a moșiilor, arătată în ele, și a le întări pentru ei cu privilegiul nostru.

Iar cuprinsul lor este acesta: <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 15 septembrie 1349 și al lui Ioan, fiul lui Iuga, voievodul românilor din Maramureș, din 21 septembrie 1349, DIR—C, veac XIV, vol. IV, nr. 732 și nr. 736>.

Noi, așadar, ascultînd cu binevoitoare dragoste preaplecatele cereri ale sus-zisului Dragoș, fiul lui Ghiula, înfățișate maiestateii noastre, primim sus-sisele două scrisori, trecute din cuvînt în cuvînt în scrisoarea de față <precum> și darea în stăpînire a moșiilor, cuprinsă în ele, așa precum se știe că pomenitele moșii au fost dinainte adevăratul sălaș și locul neîndoios de așezare al aceluia Dragoș și al tatălui și fraților săi mai sus-ziși și al înaintașilor lor, și le întărim cu puterea <noastră> regească pentru ei și pentru moștenitorii și urmașii lor, rămînînd totuși neștirbit dreptul regesc și ai oricărora altora asupra acelor <moșii și> cu îndatorirea ca sus-zisul Dragoș și tatăl și frații săi mai sus-ziși precum și urmașii acestora să dea întotdeauna dările cuvenite și să fie datori a sluji mereu maiestateii regești, potrivit obiceiurilor îndătinute ale românilor.

Spre amintirea și veșnica trăinicie a acestui lucru am pus să fie întocmită această scrisoare privilegială a noastră, întărită cu puterea pecetii noastre atîrnate, adevărate și duble.

Dat de mîna aceluiași venerabil întru Hristos părinte, domnul Nicolae, episcopul de Zagreb, vicecancelar ai curții noastre, iubitul și credinciosul nostru, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci, în a patra zi înainte de idele lui octombrie, iar în al domniei noastre al paisprezecelea an. Venerabilii întru Hristos părinți: Nicolae arhiepiscopul de Strigoniu și comite perpetuu al aceluia loc — scaunul de Caloceia fiind vacant — și Dominic arhiepiscopul de Spalato; episcopii: Nicolae de Agria, Andrei al Transilvaniei, Dumitru de Oradea, Nicolae de Pécs, Toma de Cenad, Ioan de Vesprim, Coloman de Győr și Mihail de Vaț; frații Toma al Sirmiului, Ștefan de Nitra și Petru de Bosnia, păstorind în chip fericit bisericile lui Dumnezeu; măriții bărbați Nicolae, palatin și jude al cumanilor, Nicolae, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, Cyko, marele nostru vistier, comitele Nicolae de Zech, judele curții noastre; banii: Nicolae de Mačva, Nicolae, al întregii Slavonii și al Croației; Leukus, marele nostru stolnic, Dionisie marele nostru comis, Toma, marele nostru ușier, Simion, fiul lui Mauriciu, comite de Pojon, și mulți alții ținînd comitatele și dregătoriile țării noastre.

Arh. Conv. din Lelez.

Orig. perg., cu pecete dublă atîrnată.

Transumpt în actul conv. din Lelez din 1764, care se păstrează la Lelez.

EDIȚII: *Mihályi* p. 33—34.

REGESTE: *Documenta Valachorum*, p. 131, nr. 94.

¹ Corect: *promerentur*.

² Corect: *census*.

³ Corect: *Transsilvanensi*.

⁴ Corect: *Iauriensi*.

Nos, conventus monasterii beate virginis, de Clusmonustra, significamus tenore presencium quibus expedit universis memorie commendantes quod Nicolao et Emerico, filiis Beke ac Johanne dicto Vrke, mediantibus litteris procuratoriis ecclesie nostre predictae, pro nobilibus videlicet domina Barbara et puellabus Clara, Elizabeth, filiabus Thome, filii Mathius, ab una, parte ex altera magistro Gallo, filio Johannis, filii Both, coram nobis personaliter constitutis, confessum extitit per ambas partes ministerio vive vocis concorditer et relatum quod unusquisque in suo iure quiete et pacifice, indempniter posset atque valeat perseverare, ideo in possessione ipsorum hereditaria, pro signo utensili talem inter se fecerunt et ordinauerunt divisionem, quod una via¹, qua² transit per villam Frata in Cheked, a parte plage orientali, pro signo fenili magistro Gallo, filio Johannis, filii Both, filiis et heredibus, item Nicolao et Georgio, filiis Ladislai, similiter filiis et heredibus ipsorum; alia vero pars³ pro parte Nicolai et Emerici, filiorum Beke, ac nobilium puellarum Clara, Elizabeth necnon domine Barbare, filiabus Thome, filii Mathius, versus Thawaswlg, a parte occidentali, remansisse affirmarunt; item recta dimidietas⁴ silve Jharuserdew, a parte occidenti⁵, Nicolao et Emerico, item Clare, Elizabeth et Barbare memoratis et alia dimidietas⁶, a parte orientali, videlicet a parte ville Frata, magistro Gallo, Nicolao et Georgio sepredictis. Ceterum piscina⁷ qua² nominatur Gerewtauua, in toto, et recta dimidietas⁴ piscine Silakto magistro Gallo, Nicolao, Georgio annotatis, et econverso tres piscine⁸, que iacent inter piscinas Silak et Gerewtauua, Nicolao, Emerico, domine Barbare, Clare et Elizabeth sepenominatis remansisse affirmarunt coram nobis. Item terras arabiles, quis quantum potest uti et percipere, liberam habeat percipiendi facultatem; ad quod se Nicolaus, Emericus pariter, item magister Gallus se, Nicolaum et Georgium, item Johannes Vrke, Claram, Elizabeth et Barbaram, auctoritate procuratoria, coram nobis spontanea obligarunt voluntate.

Datum in festo beati Luce evangeliste, anno domini M^{mo} CCC^{mo} L^{mo} quinto.

Noi, conventul mănăstirii fericitei fecioare din Cluj-Mănăştur, prin cuprinsul scrisorii de faţă dăm de ştire şi facem cunoscut tuturor căroră se cuvine că, înfăţişându-se înşişi înaintea noastră pe de o parte Nicolae şi Emeric, fiii lui Beke, precum şi Ioan zis Vrke, cu scrisori de împuternicire din partea sus-zisei noastre biserici, şi anume pentru nobila doamnă Barbara şi pentru nobilele fete Clara şi Elisabeta, fiicele lui Toma, fiul lui Matia, iar pe de altă parte magistrul Gal, fiul lui Ioan, fiul lui Both, amîndouă părţile au mărturisit şi au spus prin viu grai şi într-un glas că <pentru ca> fiecare <din ei> să poată şi să fie în stare a păstra dreptul său în pace, în linişte şi în chip neştirbit, de aceea au făcut şi au rînduit între dînşii această împărţire pe moşia lor de moştenire, spre a fi lor de folosinţă şi anume: <părţile> au declarat că un drum ce trece prin satul Frata la Țicud a rămas pentru finaţ magistrului Gal, fiul lui Ioan, fiul lui Both, <şi pentru> fiii şi moştenitorii lor, de asemenea pentru Nicolae şi Gheorghe, fiii lui Ladislau, de asemenea pentru fiii şi moştenitorii lor în partea dinspre răsărit, iar cealaltă parte, dinspre Valea Lacului, înspre apus, a rămas în partea lui

Nicolae și Emeric, fiii lui Beke, și a nobilelor fete Clara și Elisabeta, precum și a doamnei Barbara, fiicele lui Toma, fiul lui Matia ; de asemenea dreapta jumătate a pădurii <numite> Pădurea Păltiniș, spre partea de apus <a rămas> lui Nicolae și Emeric, precum și pomenitelor Clara, Elisabeta și Barbara, iar cealaltă jumătate în partea dinspre răsărit, adică în partea dinspre satul Frata, a rămas ades pomeniților : magistrului Gal, lui Nicolae și Gheorghe. Apoi <părțile> au declarat în fața noastră că heleșteul numit Lacul lui Gerew, în întregime, și dreapta jumătate din heleșteul Lacul lui Silak, a rămas pomeniților magistrului Gal, lui Nicolae și Gheorghe și, dimpotrivă, trei heleșteie ce se află între heleșteiele Lacul lui Silak și Lacul lui Gerew au rămas ades numiților Nicolae, Emeric, doamnei Barbara, Clarei și Elisabetei. De asemenea <părțile au hotărît> ca pământurile de arătură care cît poate să le folosească și să le ia în stăpînire să aibă sloboda voie de a le lua. La aceasta s-au legat de bună voie în fața noastră Nicolae și Emeric, de asemenea magistrul Gal în numele său și al lui Nicolae și Gheorghe, de asemenea Ioan Vrke în numele <pomenitelor> Clara, Elisabeta și Barbara, în temeiul împuternicirii sale.

Dat la sărbătoarea fericitului Luca evanghelistul, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Suky, fasc. V nr. 2.

Transumpt în actul conventului din Cluj-Mănăstur, din 24 noiembrie 1391.

REGESTE: *Petrichevich*, I. 2, nr. 1 838, p. 351.

¹ Corect: *unam viam*.

² Corect: *que*.

³ Corect: *aliam . . . partem*.

⁴ Corect: *rectam dimidietatem*.

⁵ Corect: *occidentali*.

⁶ Corect: *aliam dimidietatem*.

⁷ Corect: *piscinam*.

⁸ Corect: *piscinas*.

346

1355 noiembrie 3, <Oradea>.

<C>apitulum ecclesie Waradyensis universis Christi fidelibus, presens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam tam presencium, quam futurorum, harum serie volumus pervenire quod, accedens ad nostram presenciam nobilis domina consors magistri Ladizlai, filii Johannis, filii Briccii de Batur, filia videlicet quondam magistri Maurici¹ de Megyes, Anna vocata, dixit, retulit et coram nobis vive vocis oraculo est confessa, quod cum quoddam castrum Somlyo nuncupatum in comitatu de Karazna existens cum villis et terris ad ipsum pertinentibus ac villa Mykloslaka in partibus Transiluanis et in comitatu Albensis iuxta fluwium² Morisii consistens, partim pro quarta sua puellari quam iure et laudabili regni consuetudine exigente de possessionibus, aviticiis et paternis habere debuisset, partim vero nomine possessionum sexus femineos inmitancium³ et ab ava ipsius in filias filiarum descendencium per nobilem virum magistrum Symonem, filium prescripti magistri Maurici¹, fratrem suum uterinum, mediantibus litteris excellentissimi principis domini Lodouici, dei gracia illustrissimi regis Hungarie et nostris, sibi date et donate extitissent perpetuo possidende, <ipsa>³ cupiens <suos>⁴ he-

redes in eorum iuribus et opulenciis extollere pelles tabernaculorum, eorundem extendendi⁵ ob amorem filialis dileccionis easdem possessiones inter suos successores sexus utriusque rectam medietatem earundem pro quarta sua puellari ad manus suas devolutam cum omnibus utilitatibus suis et pertinenciis eiusdem universis que nunc sunt vel humano ingenio fieri possint in futurum filiis suis precise, exceptis filiabus suis videlicet Stanizlao, Ladizlao et Georgio nunc de se procreatis et hiis, quos volente domino in posterum generare valuerit et per eos eorum heredibus heredumque suorum successoribus, reliquam vero medietatem earundem ipsam ratione possessionis sexus femineos contingencium et ab ava sua sibi proveniencium similiter cum omnibus utilitatibus suis et pertinenciis eiusdem universis heredibus suis prescriptis ac filiabus suis communiter dedisset, donasset et contulisset ac coram nobis dedit, donavit et contulit iure perpetuo et irrevocabiliter possidendas, tenendas pariter et habendas. Ita videlicet quod in medietate possessionum predictarum, modo premissis, filiabus suis donata, prenominati filii sui nunc nati et in futurum nascituri³ eorundemque heredes cum suis filiabus pari passu incedentes, equalem habeant porcionem, dimidia parte eiusdem filii sui reliqua vero filie <su>^e⁶ perpetuo gavisuri et quamdiu heredes sui masculini novo germine pululantes, vivendo deleti, fuerint eodem filia sue aut earum heredes nuncquam se intromittere poterunt in medietatem possessionum predictarum, modo quo supra, filiis suis perpetuatarum, nec aliquam porcionem pro se acquirere ex eisdem, nullo iure proprietario, nulloque dominio pro se ex ipsis reservato, renunciando solempni² stipulatione promittendo condicionibus et excepcionibus exquisitis, omnibusque legum auxiliis quibus sibi ad irritandam huiusmodi donacionem nullum adhibentibus remedium, nec ipsam aliquantulum protegentibus, iidem filii sui et filie cum eorum heredibus tamquam veri domini et legitimi possessores, ut premittitur², dictis possessionibus gauderebunt pacifice et quiete secundum formam et modum supradictum, nec ipsam ullounquam tempore eosdem ratione earundem quovismodo inpetendi, nec easdem aut aliquam ex eis repetendi habebit facultatem, sed ipsos contra quoslibet molestare volentes expedire teneretur et in pacifico dominio earundem perpetuo conservare. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras nostras privilegiales pendentes sigilli nostri munimine roboratas et alphabeto intercisas.

Datum tertia feria proxima post festum Omnium Sanctorum, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo quinto. Viris discretis dominis Philippo preposito, Benedicto lectore, Ladislao cantore, Gregorio custode, canonicis ecclesie nostre salubriter existentibus.

<Pe verso, de o mină de la sfîrșitul secolului al XIV-lea:> Donacio filiis suis super possessionem Somolyo.

Capitulul bisericii din Oradea, tuturor credincioșilor întru Hristos care vor vedea scrisoarea de față mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Prin cuprinsul acestora dorim să ajungă la știrea tuturor, atît a celor de acum, cît și a celor viitori că venind înaintea noastră nobila doamnă numită Ana, soția magistrului Ladislau, fiul lui Ioan, fiul lui Bricciu de Batur, adică fiica răposatului magistru Mauriciu de Medieș, a spus și a mărturisit în fața noastră prin viu grai că deoarece cetatea numită Șimleu, aflătoare în comitatul Crasna, cu satele și pămînturile ce țin de ea precum

și satul Micoșlaca, așezat în părțile Transilvaniei și în comitatul Alba, lângă râul Mureș, i-au fost date și dăruite de către nobilul domn, magistrul Simion, fiul sus-zisului magistru Mauriciu, fratele ei după mamă, prin mijlocirea scrisorilor preainaltului principe, domnul Ludovic, prin mila lui Dumnezeu regele Ungariei, și ale noastre, ca să le stăpânească pe veci, în parte drept pătrimea fiicelor <cuvenită> ei, pe care trebuia să le aibă din moșiile strămoșești și părintești, după cum cere legea și vrednicul de laudă obicei al țării, iar parte drept moșii urmînd partea femeiască și coborînd de la bunica ei, din fiică în fiică; dorind ea ca moștenitorii ei să crească în drepturile și bogățiile lor, întinzîndu-și <cît mai mult> acoperămîntul sălașelor lor, din dragostea iubirii de copii, după o îndelungată chibzuire, neîndemnată și nesilită <de nimeni>, a împărțit în jumătate acele moșii între urmașii ei și de parte bărbătească și de parte femeiască: dreapta lor jumătate ajunsă în mîinile sale ca a patra parte cuvenită fiicelor, cu toate folosințele și cu toate cele ce țin de ea, care sînt acum sau pot fi în viitor datorită iscusinței omenești, <a lăsat-o> în chip lămurit fiilor săi, lăsînd la o parte fiicele, adică lui Stanizlau, Ladislau și Gheorghe, născuți din ea și celor pe care, cu voia domnului, îi va putea naște în viitor și prin ei moștenitorilor și urmașilor moștenitorilor lor; iar jumătatea rămasă a acelor <moșii> care i se cuveneau ca moșii ce țin de partea femeiască și care-i veniseră de la bunica sa, de asemenea cu toate folosințele ei și cu toate cele ce țin de ea, de asemenea a dat-o, a dăruit-o și a hărăzit-o și în fața noastră o dă, o dăruiește și o hărăzește sus-zisilor ei moștenitori și fiicelor sale, împreună, ca să le stăpânească, să le țină și să le aibă cu drept de veci și nestrămutat și în așa fel ca sus-numiții ei fii ce sînt acum născuți sau vor fi în viitor și moștenitorii lor, care vor pași deopotrivă cu fiicele sale, pe jumătatea sus-ziselor moșii dăruite fiicelor sale în chipul arătat mai sus, să aibă parte egală, de jumătate din ea să se bucure pe veci fiii săi, iar de <jumătatea> rămasă, fiicele sale. Și cită vreme moștenitorii ei de parte bărbătească vor trăi și se vor bucura înmulțindu-se cu noi vlăstare, acele fiice ale sale ori moștenitorii lor să nu se poată niciodată amesteca în jumătățile sus-ziselor moșii, dăruite pe veci fiilor ei în chipul arătat mai sus <și> nici să dobîndească pentru ele vreo parte din acestea. Pentru sine nu și-a păstrat din acestea nici un drept de proprietate și nici o stăpînire, lepădădîndu-se sub legămîntul unei îndatoriri solemne de orice îngrădiri și scutiri ce s-ar putea cere, nefiindu-i de nici un folos vreun sprijin al legilor pentru zădărnicierea acestei danii <și neputînd-o> ocroti întru nimic, <ci> acei fii și fiice ale sale, împreună cu moștenitorii lor, să se bucure în pace și liniște, ca niște adevărați stăpîni și stăpînitori legiuîți, cum s-a spus mai sus, de zisele moșii, după felul și chipul de mai sus, iar ea niciodată să nu aibă puțința să le caute pricină în legătură cu acele <moșii>, <și> nici să le ceară îndărăt pe ele sau pe una din ele, ci să fie datoare să-i apere împotriva tuturor celor care ar voi să-i turbure, și să-i țină pe veci în stăpînirea pașnică a acelor <moșii>. Spre pomenirea și veșnica trăinicie a acestui lucru am dat scrisoarea noastră privilegială de față, întărită cu puterea pecetii noastre atîrnate și tăiate peste <literele> alfabetului.

Dat în marțea de după sărbătoarea Tuturor Sfinților, în anul domnului o mie treisute cincizeci și cinci, pe cînd ființau cu bine chibzuîții bărbați Filip prepozitul, Benedict cantorul, Grigore custodele, canonici ai bisericii noastre.

〈Pe verso, de o mână de la sfîrșitul secolului al XIV-lea :〉 Danie fiilor săi asupra moșiei Șimleu.

Arh. Naț. Magh. Dl. 31 098. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1355.

Orig. perg., cu pecete atîrnată de șnur de mătase.

Rezumat în sentința din 9 aprilie 1390 a lui Emeric Bebek, judele curții regale (*ibidem*, Dl. 29 992); în actul lui Nicolae de Gara, palatinul Ungariei, din 27 februarie 1406, Buda (*ibidem*, Dl. 30 099) și în actul capitlului din Alba Iulia, din 25 noiembrie 1647. (Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Bánffy, fasc. BBB nr. 36).

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 385—386.

¹ Corect: *Mauricii*.

² Astfel în orig.

³ Rupt cca 1 cm, completat după rezumatul lui Emeric Bebek.

⁴ Rupt cca 1,5 cm, completat după rezumatul lui Emeric Bebek.

⁵ Inițial scribul a scris *extendendo*, apoi a corectat.

⁶ Rupt cca 0,5 cm, întregit după sens.

Capitulum ecclesie Transsiluane omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Cum mundi labilis conditio sit caduca et geste rei memoria propter vitam brevem hominum caligine oblivionis offuscata nequeat in evum perdurare, provida solitudo¹ adinvenit, ut que in tempore geruntur ne simul labuntur cum eodem tempore, literarum testimonio solidentur. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod domina relictā Joannis, filii Alardi de Vizakna, ac Dorothea et Martha, filie eiusdem, ab una, parte vero ex altera Andrea, filio comitis Nicolai, filii Salomonis de Kelnuk, pro se ac pro Stephano, Salomone, Mychaele et Nicolao, fratribus suis uterinis, coram nobis personaliter constitutis, per eandem dominam relictam Johannis, Dorotheam et Martham, filias eiusdem, sponte confessum exstitit ministerio vive vocis pariter et relatum, quod cum ipse in presentia magnifici viri, domini Nicolai Konth, vaivode Transsiluani, contra predictos filios Nicolai in viginti sex marcis argenti ordine iudiciario convicte exstitissent, tunc pro ipsis viginti sex marcis per eosdem filios Nicolai predicto domino vaivode pro ipsis persolutis, cum etiam pro viginti quinque marcis argenti plene datis et receptis, videlicet in toto quinquaginta una marcis, quandam possessionariam portionem ipsarum in possessione Regulkyrh vocata habitam easdem de iure contingentem videlicet rectam quartam partem eiusdem possessionis vendidissent, immo venderunt prefatis filiis Nicolai, filii Salomonis, perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam coram nobis nullum ius nullamque proprietatem a modo deinceps sibi in eadem reservando sed omne dominium et quaslibet proprietates in ipsos filios Nicolai penitus et per omnia transferendo, assumentes eosdem filios Nicolai ab omnibus pretextu dicte possessionarie portionis temporis in processu impetere volentibus ubique propriis eorum laboribus et expensis expedire. In cuius rei memoriam presentes literas nostras privilegiales, pendentis et authentici sigilli nostri munimine roboratas, eisdem filiis Nicolai duximus concedendas.

Datum sabbato proximo ante festum beati Martini confessoris, anno domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo quinto. Discretis viris Dominico preposito, Lorando custode, Mychaele cantore et Nicolao, archidiacono de Clus ac decano ecclesie nostre predictae, existentibus.

Capitulul bisericii Transilvaniei, tuturor credincioșilor întru Hristos atît celor de față cît și celor viitori, care vor vedea această scrisoare, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Deoarece starea nestatornică a lumii este supusă pieirii și amintirea celor săvîrșite întunecată de bezna uitării, din pricina scurtimii vieții omenеști, nu poate dăinui deapauri, chibzuita purtare de grijă a născocit ca cele ce se săvîrșesc în timp să fie întărite prin mărturia scrisului, ca să nu se irosească odată cu timpul.

Drept aceea voim prin aceste rînduri să ajungă la cunoștința tururilor că, înfățișîndu-se înșiși înaintea noastră doamna văduva a lui Ioan, fiul lui Alard de Ocna Sibiului, precum și Dorotea și Marta, fiicele sale, pe de o parte, iar pe de altă parte Andrei, fiul comitelui Nicolae, fiul lui Solomon de Cîlnic, pentru sine și pentru Ștefan, Solomon, Mihail și Nicolae, frații săi buni, acea doamnă văduvă a lui Ioan precum și Dorotea și Marta, fiicele sale, au mărturisit și au spus de bună voie prin viu grai că, deoarece au fost osîndite prin rînduială judecătorească înaintea măritului bărbat domnul Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, față de sus-zișii fii ai lui Nicolae, la douăzeci și șase de mărci de argint, ele — atît pentru aceste douăzeci și șase de mărci plătite de acești fii ai lui Nicolae în numele lor zisului domn voievod, cît și pentru douăzeci și cinci de mărci de argint date și primite în întregime, adică în total cincizeci și una de mărci — au vîndut și în fața noastră vînd sus-zișilor fii ai lui Nicolae, fiul lui Solomon, o parte a lor de moșie ce o au în moșia numită Regulkyrh, ce le vine lor de drept, adică a patra parte dreaptă a acestei moșii, ca s-o stăpînească, s-o țină și s-o aibă pe veci și nestrămutat, nepăstrîndu-și pentru sine în acea <parte> nici un drept și nici o stăpînire de acum înainte, ci trecînd cu totul și întru totul întreaga stăpînire și orice fel de drepturi asupra acestor fii ai lui Nicolae, legîndu-se să apere orișicînd cu ostenele și cheltuielile lor pe acești fii ai lui Nicolae de toți cei ce ar voi să-i tulbure în curgerea vremii din pricina zisei părți de moșie.

Spre amintirea acestui lucru am hotărît să dăm acestor fii ai lui Nicolae scrisoarea noastră privilegială de față, întărită cu puterea peceții noastre atîrnate și adevărate.

Dat în sîmbăta dinaintea sărbătorii fericitului Martin mărturisorul, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci, fiind chibzuiții bărbați Dominic prepozit, Lorand custode, Mihail cantor, și Nicolae, arhidiaconul de Cluj, decan al sus-zisei noastre biserici.

Arh. Naț. Magh. Dl.

Transumpt în actul capitlului de Alba Iulia, din 1 mai 1379.

EDIȚII : *Fejér*, IX/6, p. 69—71 ; *Kemény, Notitia*, I, p. 94 ; *Ub.*, II, p. 115—116.

REGESTE : *Fejér*, XI, p. 473.

¹ Corect : *sollicitudo*.

Nos, magister Stephanus, filius Thome, castellanus de Haram et comes de Karasso iudicesque nobilium de eodem, memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit universis, quod Stephanus, Mychael et Andreas filii domine Katherine, litteras domini Nicolai, Strigoniensis et Chanadiensis ecclesiarum canonici, nec non venerabilis in Christo patris domini Thome, dei et apostolice sedis gracia episcopi dicte ecclesie Chanadiensis vicari in spiritualibus generali, in sede nostra nobis presentarunt, in quibus nos vidimus contineri ut nos de medio nostro viros probos nobiles una cum Stephano, Mychaele et Andrea prelibatis mittere et destinare dignemur ut iuxta litteras privilegiales eiusdem magistri Nicolai et vicarii quandam terram, videlicet terciam partem cuiusdam possessionis Guluez vocate pro quarta parte puellari seu filiali a parte meridionali existentem, quam Nicolaus, filius Jacobi de Chortow, una cum filiis suis Johanne et Matheo, domine Katherine, sorori ipsorum, et per eam filiis suis prelibatis traditam et donatam presente Clemente, sacerdote de Haram, homine ipsius, iidem homines nostri eidem et suis filiis superius nominatis assignarent et statuerent. Nos vero Petrum Bok, Michaellem, filium Kemen de Fejereghaz, Ladislaum et Johannem, filios Peteu, Nicolaum, filium Mychaelis de Bayla, ad predictam statucionem terre Guluez vocate nobiles ex nobis duximus destinandum, qui quidem homines nostri demum ad nos reversi concorditer nobis retulerunt, ut terciam partem possessionis Guluez Nicolaus, filius Jacobi, Matheo et Johanne, filiis suis, secundam regni consuetudinem, presentibus probis viris, vicinis et commetaneis advocatis, pro quarta parte puellari domine Katherine, sorori ipsorum, et filiis suis prenomatis cum erectione metarum distinguendo hinc et inde, presente homine ipsius vicarii cum quodam promontorio seu terra inculta secus quam vineam facere seu plantare solent de porcionibus possessionariis ipsorum Chorto, Bayla et Guluez habitam eandem sessionem distinguendo de eisdem in filios filiorum iure perpetuo irrevocabiliter possidendas tradidissent et contulissent et, quia sessio sufficiens domine non fuisset, a parte Zerdahel cum terris arabilibus signando hinc et inde, Nicolaus cum predictis filiis suis domine prefate et suis filiis prelibatis ad augmentassent condonando obligantes se Nicolaus cum suis filiis, quod si alias possessiones apud manus alienas habitas rehabere possent, extunc dicte domine sorori ipsorum et filiis suis supradictis partem ipsis attingentem extradare tenebuntur et ipsa domina vel sui filii Nicolaum et filios suos cum eorum laboribus et expensis adiuvere tenebuntur.

Datum in octavis Omnium sanctorum, anno domini Millesimo Tercentesimo quinquagesimo quinto.

Noi, magistrul Ștefan, fiul lui Toma, castelan de Haram și comite de Caraș, și juzii nobililor din același comitat, prin cuprinsul celor de față dăm de știre și facem cunoscut tuturor căora se cuvine, că Ștefan, Mihail și Andrei, fiii doamnei Catarina, ne-au înfățișat la scaunul nostru de judecată scrisoarea domnului Nicolae, canonic al bisericilor de Strigoniu și Cenad, ca și pe cea a venerabilului întru Hristos părinte domnul Toma, din mila lui Dumnezeu și a scaunului apostolic vicar general întru cele duhovnicești al episcopului zisei biserici de Cenad, în care scrisori am vă-

zut că se spune să binevoim a numi și a trimite din mijlocul nostru niște bărbați nobili cinstiți dimpreună cu sus-pomeniții Ștefan, Mihail și Andrei pentru ca, potrivit scrisorilor privilegiale a celui magistru Nicolae și a vicarului, acei oameni ai noștri — de față fiind Clement, preotul de Haram, omul celui vicar — să așeze și să pună pe acea doamnă și pe fiii ei mai sus-numiți în stăpînirea unui pămînt, anume a treia parte aflătoare în partea de miazăzi, dintr-o moșie numită Giulvăz, parte ce fusese trecută și dăruită de Nicolae, fiul lui Iacob de Ciortea, dimpreună cu fiii săi Ioan și Matei, doamnei Caterina, surorii sale, și prin ea, fiilor ei pomeniți, drept a patra parte cuvenită ei ca fată sau fiică.

Iar noi am hotărît să trimitem, dintre noi, la sus-zisa dare în stăpînire a pămîntului numit Giulvăz, pe nobilii Petru Bok, Mihail, fiul lui Kemen de Fejereghaz, pe Ladislau și Ioan, fiii lui Peteu, pe Nicolae fiul lui Mihail de Bayla. Iar acești oameni ai noștri întorcîndu-se apoi la noi, ne-au spus într-un glas că Nicolae, fiul lui Iacob — fiind față Matei și Ioan, fii săi, potrivit obiceiului țării și fiind chemați cinstiții bărbați, vecinii și megieșii moșiei — despărțind prin ridicarea unor semne de hotar de o parte și de alta a treia parte din moșia Giulvăz, de față cu omul celui vicar au trecut-o și dat-o doamnei Caterina, surorii sale și fiilor acesteia numiți mai sus drept a patra parte cuvenită ei ca fată, împreună cu un deal și un pămînt nelucrat pe care se obișnuiește să se pună sau să se sădească vie — despărțind această sesie aflată pe bucățile lor de moșie Ciortea, Bayla și Giulvăz, de acele moșii — ca să le stăpînească întru fiii fiilor lor pe veci și nestrămutat.

Și, deoarece locul de sesie nu era îndestulător acelei doamne, Nicolae cu sus-zii săi fiii au mărit acel loc dinspre partea moșiei Zerdahel cu pămînturi de arătură, despărțindu-le cu semne de o parte și de alta, și dăruindu-le doamnei pomenite și fiilor ei mai sus arătați, îndatorîndu-se Nicolae împreună cu fiii săi că dacă vor putea să redobîndească alte moșii ce se află în mîini străine, atunci vor fi ținuți să dea zisei doamne, surorii sale, și fiilor ei sus-zii partea ce li se cuvine lor, iar acea doamnă sau fiii ei vor fi datori să ajute pe Nicolae și pe fiii săi, cu osteneala și cheltuiala lor.

Dat la octavele tuturor sfinților, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. episcopiei din Pécs.

Orig. perg.

EDIȚII: *Fejér*, IX/2, p. 457—458; *Pesty, Krassó*, III, p. 30—31.

349

1355 noiembrie 15, Vișegrad.

Nicolae Szécsi, judele curții regale, amînă de la 8 noiembrie <1355> la 1 mai <1356> procesul pornit pentru silnicie de Toma, fiul lui Nicolae de Wasary, reprezentat prin Toma, fiul lui Lorand, împotriva lui Ladislau, fiul lui Ioan Lengyel, reprezentat prin fratele său Leucus, deoarece acesta din urmă n-a putut răspunde fără frații și rudele sale într-o pricină atît de însemnată.

Arh. Naț. Magh. DL., Arh. fam. Kállay, nr. 1 068.

Orig. hîrtie, cu fragmente de pecete aplicată pe verso.

REGESTE: *Kállay*, II, p. 32, nr. 1 166.

372

Nos, Nicolaus Konth, woyuoda Transsiluanus et comes de Zonuk, memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit universis quod Paulus dictus Fodor, famulus et procurator nobilis viri Petri, quondam vicebani, filii videlicet Michaeli de Iara, legitimus, vice et nomine eiusdem domini sui ad nostram accedendo presenciam, exhibuit nobis quasdam litteras nostras patentes super facto possessionis Waradia vocate composicionales, tenoris infrascripti, petens nos cum instancia ut earum tenores presentibus inseri et in formam nostri privilegii redigi facere dignaremur. Quarum tenor talis est: *⟨Urmează actul lui Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, din 24 mai 1355, nr. 310⟩*. Nos itaque, quia predictas soluciones quingentorum florenorum in loco et terminis superius specificatis per Paulum dictum Fudur, legitimum procuratorem predicti Petri vicebani, pro eodem domino suo, secundum continencias litterarum patencium Stephani, vicewoyuode nostri, expeditionariarum et conventus de Kolusmunustura attestatoriarum, per eundem Paulum *⟨procuratorem persolut⟩* orum¹ comperimus modo premisso legitime factas fore et persolutas, pro eo eundem Petrum vicebanum, ratione solucionis predictorum quingentorum florenorum, per predictum Paulum procuratorem, ut premititur, persolutorum, reddimus et committimus expeditum, sepedictam possessionem Waradia eidem Petro vicebano et suis heredibus universis in perpetuum dominium ipsius², eosdem introducendo, statuimus et pro nunc committimus pacifice et quiete possidendam, tenendam pariter et habendam, annotato vero Johanni, filio Viuiani, et suis posteritatibus universis in facto premisse possessionis a modo et deinceps perpetuum silencium imponentes. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem predictas litteras nostras paten *⟨tes... in formam⟩*³ privilegii nostri redactas sigillique nostri autentici appensionis munimine roborata⁴, eidem Petro vicebano duximus concedendas.

Datum in Baturkw, in quindenis festi Omnium sanctorum, anno supradicto.

Noi, Nicolae Konth, voievod al Transilvaniei și comite de Solnoc, dăm de știre prin cuprinsul scrisorii de față și facem cunoscut tuturor căra se cuvine că Pavel zis Fodor, slujitorul și îputernicitul legiuit al nobilului bărbat Petru, fostul viceban, adică fiul lui Mihail de Iara, venind înaintea noastră în locul și în numele stăpînului său, ne-a arătat o scrisoare a noastră deschisă de împăcare cu privire la moșia numită Oarda, cu cuprinsul de mai jos, cerîndu-ne cu stăruință să binevoim a pune să se treacă cuprinsul ei în scrisoarea de față și să se întocmească în chip de privilegiu al nostru. Cuprinsul ei este acesta: *⟨Urmează actul lui Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, din 24 mai 1355, nr. 310⟩*. Noi, așadar, fiindcă am aflat că sus-zisele plăți ale celor cinci sute de florini au fost făcute și plătite în chip legiuit, cum se arată mai sus în locul și la soroacele mai sus-arătate, de către Pavel zis Fodor, legiuitul îputernicit al sus-zisului Petru vicebanul, în locul stăpînului său, potrivit cuprinsului scrisorii deschise de descărcare a lui Ștefan, vicevoievodul nostru, și al aceleia de adevărate a conventului de Cluj-Mănăstur, *⟨că plățile au fost așadar făcute⟩* de către acel îputernicit Pavel zis Fodor, de aceea îl socotim și-l lăsăm să plece

descărcat pe Petru vicebanul cu privire la plata celor cinci sute de florini, plătiți, cum se zice mai sus, de sus-zisul împuternicit Pavel, <iar> adenumita moșie Oarda o dăm lui Petru vicebanul și tuturor moștenitorilor lui, punându-i pe dinșii în veșnică stăpînire a... și acum le-o încredințăm spre a o stăpîni în pace și liniște, a o ține și a o avea, impunînd de acum înainte mai sus însemnatului Ioan, fiul lui Vivian, și tuturor urmașilor săi cu privire la moșia de mai sus, veșnică tăcere. În amintirea acestui lucru și spre veșnica lui trăinicie am hotărît a da lui Petru vicebanul sus-zisa scrisoare a noastră deschisă întocmită în chip de privilegiu al nostru și întărită cu puterea <și> atîrnarea peceteii noastre autentice.

Dat la Bătorkő, la cvindenele sărbătorii Tuturor sfinților în anul mai sus-zis.

Arh. Naț. Magh. Dl. 30 380. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1355. Transumpt în actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 10 ianuarie 1360.

¹ Rupt cca 3,5 cm, întregit pe baza contextului.

² Rupt cca 4 cm.

³ Rupt cca 4,5 cm, întregit în parte după sens.

⁴ Corect: *roboratas*.

351 1355 noiembrie 22 (*in festo beate Cecilie virginis*), Vișegrad.

Ludovic I, regele Ungariei, face cunoscut că Margareta, văduva lui Nicolae, fiul lui Falkus de Chalad din comitatul Nitra s-a înțeles cu Nicolae Konth, voievodul Transilvaniei, și magistrul Leukus, mare stolnic și mare paharnic, precum și comite al secuilor, fiii lui Laurențiu Slavul, în privința zestrei mamei lăr și a sfertului cuvenit fiicei.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 560 și 4 909.

Orig. perg., cu urmele peceteii mari regale aplicate pe verso.

Transumpt în actul lui Ludovic I., regele Ungariei, din 26 martie 1360.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 392—393.

352

1355 noiembrie 23, Galambuch.

Nos, magister Petrus, filius Bethlen, vicecomes comitatus de Crasso, castellanus de Galambuch, ac iudices nobilium de eodem, damus pro memoria, quod cum secundum priorum literarum nostrarum feria secunda proxima post festum Cecilie virginis et martiris Stephanus, filius Dominici Rufi de Guluez cum quinque personis sibi similibus contra Paulum et Benedictum, famulos magistri Nicolai litterati, super wlneracione¹ et mutilacione eorundem sacramentum deponere debuisset. Ipso termino adveniente predictus Stephanus cum predictis hominibus coram <nobis>² comparuit ut debebat, sed in iuramento astando per compositionem virorum nobilium in talem pacis unionem se dixerunt devenisse, ut unus alium in amicum suscepisset omnem rancorem et iniuriam de medio ipsorum inanem extirpassent nobisque de suo birsagio pacis satisfaciendo reddendo nos ipsum expeditum modis omnibus absolutum.

Datum die et loco prenotato, anno domini M^o CCC^{mo} quinquagesimo quinto.

Noi, magistrul Petru, fiul lui Bethlen, vicecomitele comitatului Caraș, castelan de Galambuch, și juzii nobililor din același comitat dăm de știre că, deoarece potrivit cuprinsului unei scrisori a noastre de mai înainte, Ștefan, fiul lui Dominic cel Roșu de Giulvăz, trebuia să facă un jurământ împreună cu cinci inși asemenea lui în luna de după sărbătoarea fecioarei și mucenicei Cecilia³, față cu Pavel și Benedict, slujitorii magistrului Nicolae diacul, cu privire la rănirea și schilodirea acestora ; sosind acel soroc, sus-zisul Ștefan s-a înfățișat cu sus-zișii oameni înaintea noastră, precum era dator, dar, stînd la jurământ, ei au spus că, prin mijlocirea unor bărbați nobili, au ajuns la această învoială de împăcare și anume că fiecare și-a luat de prieten pe celălalt, au smuls dintre ei orice ură și supărare deșartă și plătindu-se față de noi de plata de împăcare noi l-am descărcat și deslegat pe el întru totul.

Dat în ziua și locul mai sus arătat, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

Arh. Naț. Magh. Dl., Arh. fam. Kállay, nr. 1 086.

Orig. hîrtie, cu o pecete de închidere intactă și cu fragmente ale altor două peceti aplicate pe verso.

EDIȚII : Pesty, *Krassó*, III, p. 31.

REGESTE : Kállay, II, p. 33, nr. 1 167.

¹ Astfel în text.

² Lipsește în text.

³ 23 noiembrie.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis, capitulum ecclesie Agriensis, salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam tenore presentium volumus pervenire quod cum nos, visis et receptis literis serenissimi principis, domini nostri regis Lodovici, per eundem nobis destinatis, cum comite Drag, olaco de Bedeuha-za, homine eiusdem domini regis, nostrum hominem virum idoneum videlicet dominum Johannem sacerdotem, magistrum altaris sancti regis Ladislai de eadem ecclesia nostra, ad videndum reambulationem et metarum erectionem quarumdam possessionum Gyulahaza et Nyres vocatarum in districtu Maramorosiensi, ut dicitur, adiacentium ac statutionem earundem Dragus, filio Gyula, et fratribus suis olacis faciendam, pro testimonio nostro destinassimus. Tandem preallegati regius et noster homines ad nos reversi, nobis concorditer retulerunt isto modo : quod ipsi feria quinta proxima ante festum sancti Demetrii martyris, iam preteritum, accessissent ad facies possessionum Gyulahaza et Nyres supra dictarum, et easdem, vicinis et commetaneis suis undique legitime convocatis, per suas veras metas et antiquas, novas metas infradeclaratas iuxta veteres erigendo reambulassent, reambulatasque et ab aliorum vicinorum possessionibus distinctas et separatas, cum earum utilitatibus quibuslibet et pertinenciis, ac eo jure, quo ad dictum Dragus, filium Gyula, olachi et fratres suos pertinere dinoscerentur, statuissent et reliquissent eisdem Dragus et fratribus suis, ac heredibus

eorundem perennaliter possidendas, tenendas, pariter et habendas, nemine contradictore appacente. Mete autem, quibus eedem possessiones Gyulahaza et Nyres in districtu Maramorosiensi, ut refertur, adiacentes a vicinariis possessionibus distinguuntur et separantur, ut iidem vester ac noster homines nobis expresserunt hoc ordine protenduntur. Primo enim egreditur de quodam fluvio Maramoruspatok vocato, a plaga meridionali, de alpihus et niveis montibus versus septentrionem currente, et per modicum spatium sic egrediendo et versus <...>¹ plagam currendo transit ad quandam stratam publicam et iungit duas metas terreas, iuxta eandem positas, ac<...>¹ ad eandem plagam orientalem supra quendam montem currendo iungit similiter duas metas terreas de novo inibi erectas, de quibus <...>¹ ad plagam meridionalem et in quadam magna sylva declivo modo currendo annectit unam metam terream sub quadam arbore ilicis positam, et de novo erectam, abindeque versus dictam plagam meridionalem directe currendo intrat in quendam alveum <...>¹ patok nuncupatum, in quo versus occidentem supra currendo annectit quandam semitam, in cuius utraque parte duas metas terreas erexissent, unde adhuc ad eandem plagam occidentalem versus caput ipsius alvei currendo, et quandam stratam publicam transeundo veniret ad unam metam terream sub quadam arbore ilicis similiter de novo erectam, a qua versus eandem plagam occidentalem <...>¹ descendendo venit ad quendam fonticulum Hidegkut vocatum, iuxta quem est una meta terrea semper de novo erecta, de qua modicum infra transeundo annectit quendam rivulum Soospatok ubi exit, et modicum currendo intrat in quendam viam in fodinas salium ducentem, in eademque versus prefatam plagam septemtrionalem ad supercilium montis currendo iungit unam metam terream, ubi exit de eadem via ad plagam occidentalem, et currendo venit ad caput cuiusdam fluvii Nadaspatok <...>¹ terea, a qua ad dictam plagam infra currendo annectit similiter unam metam terream in quodam prato prope quendam parvum lacum Zekfeu nuncupatum erectam, abindeque ad eandem plagam modicum currendo circa Magosmort intrat in ipsum fluvium Maramorus, in quo versus plagam septemtrionalem infra per largum spatium currendo exit de eodem, et ad partem occidentis, et annectit unum rubum viminis vulgo Rakoty meta terrea circumfusa, de qua ad eandem plagam currendo, intrat in alium fluvium Egruspatak apellatum, deindeque similiter ad eandem plagam eundo venit ad locum Kūhat vocatum in cuius latere per largum spatium eundo descendit in quendam campusculum Fuizesmezö vocitatum, unde ad eandem plagam occidentalem parum percurrando venit ad locum Bikus vocatum abindeque infra currendo annectit unam metam terream in supercilio cuiusdam montis iuxta quandam viam positam, de qua modicum currendo intrat in fluvium Maramorus, et venit ad priorem metam ubi inceperat, et ibi terminantur. In cuius rei testimonium perpetuamque stabilitatem presentes contulimus sigilli nostri authentici et pendentis munimine roboratas, ac alphabeto intercisas. Presentibus tamen Ladislao preposito, Emerico lectore, Alexandro cantore, Konya custode dominis. Item Dominico de Borsua, Andrea de Zemlin, Nicolao de Zabolcz, altero Nicolao de Pata, Benedicto de Pankota, Michaelae de Heves et Ladislao de Borsud, archidiaconis, et aliis multis vitam ducentibus, et in dicta ecclesia iugiter deo famulantibus.

Datum in vigilia festi sancti Andreae apostoli, anno domini millesimo tercentesimo quinquagesimo quinto. Regnante Lodovico, illustri rege

Hungarie, et Nicolao, archiepiscopo Strigoniensi, Colocensi vero sede vacante, et domino nostro venerabili in Christo patre <Nicolao>, dei et apostolica gratia episcopo dicte ecclesie Agriensis existentibus.

Tuturor credincioșilor întru Hristos, atât celor de față cât și celor viitori, care vor vedea această scrisoare, capitulul bisericii de Agria, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor că noi, primind și văzînd scrisoarea prealuminatului principe și domn al nostru, regele Ludovic, îndreptată de dînsul către noi, am trimis, dimpreună cu comitele Dragoș, român din Bedeuhaza, omul aceluiași domn regele, pe omul nostru, vrednicul bărbat, anume domnul Ioan preotul, slujitorul altarului sfîntului rege Ladislau din aceeași biserică a noastră, ca om de mărturie al nostru, ca să ia seama la hotărnicirea și ridicarea semnelor de hotar a unor moșii numite Giulești și Nyres, așezate în ținutul Maramureș, după cum se spune, și să pună în stăpînirea acelor <moșii>, pe Dragoș, fiul lui Ghiula și pe frații săi români.

În cele din urmă mai sus arătații oameni, al nostru și al regelui, întorcîndu-se la noi, ne-au spus într-un glas așa : că au mers în joia dinaintea sărbătorii trecute a sfîntului mucenic Dumitru², la moșiile Giulești și Nyres, sus-zise, și, chemînd în chip legiuit pe vecinii și megieșii lor, din toate părțile, le-au hotărnicit după adevăratele și vechile lor semne de hotar, ridicînd, lîngă cele vechi, semnele noi arătate mai jos, și după ce le-au hotărnicit, despărțit și deosebit de moșiile celorlalți vecini, dimpreună cu toate folosințele lor cu tot ce ține de ele, și acel drept cu care se știe că țineau de numitul Dragoș, fiul lui Ghiula Românul, și de frații săi, le-au dat în stăpînire și le-au lăsat tot lui Dragoș și fraților, precum și moștenitorilor acestora, ca să le stăpînească pe veci, să le țină și totodată să le aibă, neivindu-se niciun împotrivor.

Iar semnele de hotar, prin care acele moșii Giulești și Nyres, așezate după cum se spune în ținutul Maramureș, se deosebesc și se despart de moșiile vecine, se desfășoară în acest șir, după cum ne-au spus omul nostru și acela al vostru : și anume mai întîi <hotarul> pornește de la un rîu numit Pîriul Maramureș, ce curge de la miazăzi din creste și munți înzăpeziți către miazănoapte și pornind astfel pe o mică întindere de loc și mergînd spre partea de ... trece la drumul obștesc și ajunge la două movile de hotar, așezate lîngă acel <drum> și mergînd în aceeași parte de răsărit, peste un deal, ajunge de asemenea la două movile de hotar, ridicate tot acolo acum dintîi ; de la aceste ... mergînd la vale spre miazăzi și printr-o pădure mare ajunge la o movilă de hotar, așezată sub un stejar și ridicată acum dintîi, și de aici, mergînd de-adreptul spre sus-numita parte de miazăzi, intră într-o albie numită ... pîriul ... peste care trecînd către apus, ajunge la o cărare, pe de o parte și pe cealaltă a căreia au ridicat două movile de hotar ; de acolo mergînd tot în aceeași parte de apus către obîrșia pomenitei albie și trecînd peste <drumul obștesc> <hotarul> ajunge la o movilă de hotar, ridicată tot acum dintîi sub un stejar ; dela aceasta ... coborînd în aceeași parte de apus ajunge la un mic izvor numit Puțul Rece, lîngă care este ridicată tot acum dintîi o movilă de hotar, de la care trecînd ceva mai jos, ajunge la un pîrîiaș <numit>

Pîriul Sărat, unde iese și mergînd puțin întră într-un drum care duce la ocnele de sare; mergînd pe acesta, tot în partea de miazănoapte, spre sprînceana dealului, ajunge la o movilă de hotar unde iese din același drum spre partea de apus și mergînd ajunge la izvorul unui rîu Pîriul Stufărișului, ... de pămînt, de la care coborînd în jos spre partea aceea, ajunge de asemenea la o movilă de hotar, ridicată într-o livadă, aproape de un lac mic numit Obîrșia Sărată și de acolo mergînd puțin în aceeași parte, pe lîngă Rîpa Înaltă, întră în pomenitul rîu Maramureș, pe care coborînd în jos pe o bună întindere spre partea de miazănoapte, iese din el spre apus și ajunge la un tufiș de răchită <numit> Răchitiș în limba obișnuită, împrejmuit cu o movilă de hotar; de la care <hotarul> mergînd în aceeași parte, întră în alt rîu, numit Pîriul Arinilor și apoi mergînd tot în aceeași parte, ajunge la locul numit Podișul Stîncos, pe a cărui coastă, mergînd o bună întindere coboară într-un șes mic, numit Cîmpul Sălciiilor; de acolo, mergînd puțin în aceeași parte de apus, ajunge la locul numit Făget și de acolo coborînd, ajunge la o movilă de hotar așezată pe sprînceana unui deal, lîngă un drum, de la care, mergînd puțin, întră în rîul Maramureș și vine la cel dintîi semn de hotar, acolo de unde începuse și acolo <hotarul> se sfîrșește.

Spre mărturia și veșnica trăinicie a acestui lucru am dat scrisoarea de față, întărită cu puterea pecetii noastre adevărate și atîrnate și tăiată <în două pe mijlocul> literelor alfabetului, de față fiind domnii Ladislau prepozitul, Emeric lectorul, Alexandru cantorul, Konya custodele; de asemenea arhidiaconii Dominic de Borsua, Andrei de Zemlin, Nicolae de Szabolcs, celălalt Nicolae de Pata, Benedict de Pîncota. Mihail de Heves și Ladislau de Borsód <precum> și mulți alții care-și duc viața și slujesc necurmat domnului în zisa biserică.

Dat în ajunul sărbătorii sfîntului apostol Andrei, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci, pe cînd domnea Ludovic, ilustrul rege al Ungariei, Nicolae fiind arhiepiscop de Strigoni, scaunul de Caloceia <fiind> fără păstor, iar domnul nostru, venerabilul întru Hristos părinte Nicolae <fiind> din mila lui Dumnezeu și a scaunului apostolic episcop al numitei biserici de Agria.

Arh. Conv. din Lelez.

Transumpt în actul conventului din Lelez din 1764, eliberat la cererea lui Ioan Rednic, jude al nobililor, și Ștefan Rednic, slujbaş al comitatului Maramureș.

EDIȚII: *Mihályi*, p. 35–37.

REGESTE: *Documenta Valachorum*, p. 131–132, nr. 95.

¹ Lacună în textul lat. publicat.

² 22 octombrie.

Nos, conventus monasterii beate virginis de Clusmunustra memorie commendamus quod, nobilibus viris, videlicet Mannus de Kalyan sua¹ ac Bartholomei, fratris sui, cum sufficientibus literis procuratoriis ecclesie nostre predictae, ab una, parte ex altera magistro Nicolao dicto Wos, juniori, coram nobis personaliter constitutis, confessum extitit per eundem Mannus

ministerio vive vocis et relatum quod, urgentibus necessitatibus suis evitandis, duas stratas, quas Deme, nobili de Tyborchteleke, videlicet a puteo Cepegeu incipiens, in possessione Dyos vocata, pignori obligasset, easdem duas stratas magistro Nicolao dicto Vos predicto usque eundem terminum, sicut in prioribus literis nostris aliis patentibus est obligatum, pro quadrigentis grossis obligasset et obligavit coram nobis; ceterum ipso termino redempcionis adveniente, predictas duas stratas ab eodem Deme cum pecunia aliorum quovis modo, nisi cum sua propria aut ipsius magistri Nicolai dicti Vos, redimere non possit usque valeat; si vero cum propria pecunia sua ab eodem redimere possit, extunc eodem die et termino, sine crastinacione, pretactos quadringentos grossos eidem magistro Nicolao dicto Vos tenebitur plenarie persolvere; si vero non posset, extunc absque iudicio gravaminis birsagii duplum incurreret eo facto, assummens eciam, quod ab eodem Deme ad predictas duas stratas causa obligacionis magis de pecunia habere non valeat neque possit.

Datum dominica proxima ante festum beati Andree apostoli, anno Millesimo CCC^{mo}L^{mo} quinto.

Noi, conventul mănăstirii fericitei fecioare din Cluj-Mănăştur, dăm de ştire, că înfăţişându-se înşişi înaintea noastră nobilii bărbaţi Mannus de Căian <în numele> său şi al lui Bartolomeu, fratele său, cu îndestulătoare scrisoare de împuternicire a bisericii noastre mai sus zise, pe de o parte iar pe de altă parte magistrul Nicolae zis Vos cel Tânăr, acel Mannus <ne->a mărturisit şi <ne->a spus prin viu grai că, pentru a face faţă nevoilor sale grabnice, a zălogit şi zălogeşte <şi> în faţa noastră pomenitului magistrul Nicolae zis Vos, cu patru sute de groşi, cele două drumuri şi anume începînd de la puţul Cepegeu, de pe moşia numită Deuşu, pe care le zălogise lui Deme², nobil de Tyborchteleke, pînă la acelaşi soroc, aşa cum le-a zălogit prin altă scrisoare deschisă a noastră de mai înainte; dar <cu îndatorirea ca> atunci cînd va veni sorocul răscumpărării, el să nu poată şi să nu aibă voie în nici un chip să răscumpere sus-zisele două drumuri de la acel Deme cu banii altora, ci numai cu banii săi, sau cu ai magistrului Nicolae zis Vos. Iar dacă va putea să le răscumpere de la acela cu banii săi, atunci în aceeaşi zi şi <la acelaşi> soroc, fără amînare, va fi dator să plătească în întregime acelui magistrul Nicolae zis Vos, pomeniţii patru sute de groşi. Dacă însă nu va putea, atunci, prin chiar acest fapt, afară de amenda judecătorească să fie pedepsit la îndoitul <sumei>. El s-a mai legat ca, pentru cele două drumuri, să nu aibă voie şi să nu poată lua de la acel Deme mai mulţi bani în temeiul îndatoririi.

Dat în duminica dinaintea sărbătorii fericitului apostol Andrei, în anul domnului o mie trei sute cincizeci şi cinci.

Arh. Naş. Magh. Dl. 26 980. Fotocopie la Inst. de ist. şi arh. Cluj-Napoca/1353.
Transumpt în actul conventului din Cluj-Mănăştur, de la începutul lui ianuarie 1361.
EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 395–396.

¹ Lipsește: *in persona*, după cum rezultă din context.

² *Deme* = Dumitru.

<L>odouicus, dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Galicie, Lodomerie, Comanie Bulgarieque rex, princeps Sallernitanus et honoris ac Montis Sancti Angeli dominus, omnibus Christi fidelibus, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, salutem in salutis largitore. Favorabilis peticio supplicantium devotorum plenum debet consequi effectum ut, dum ea que iuste postulant promerentur, ad fidelitatis opera exercenda magna eorum devotio accenduntur¹. Proinde ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire quod comes Nicolaus dictus Was et Akus, filius Elley, nobiles partis Transiluvane, suis et universorum nobilium eiusdem terre Transiluvane vice et nominibus ad nostram accedentes presenciam, vocibus querulosis nostre significari curarunt maiestati quod, dum woyuoda noster Transiluvanus pro tempore constitutus in dictis partibus Transiluvanis ex nostra commissione in persona nostre maiestatis, presente homine nostro speciali, congregacionem celebraret generalem, nonnulli prelati, barones, milites et alterius status homines possessiones in dictis partibus Transiluvanis habentes, qui in aliis partibus regni nostri residerent, in ipsam congregacionem venire non curarent, sicque iidem nobiles in eisdem partibus Transiluvanis commorantes propter vie prolixitatem et loci distanciam, pro exequendis causis eorum in curiam nostram accessus facere nequeunt et eorum causis finem non possent consequi decisivum, pro² quod eisdem ultra eorum libertates consuetas iniuria plerumque irrogaretur, incommoditate³ non modicam paterentur, supplicantes nostro culmini ipsis super hoc provideri de remedio opportuno. Nos igitur, volentes eosdem nobiles, omni incommoditate⁴ semota ab eisdem, in eorum libertatibus illesos conservare, commisimus et committimus presencium per tenorem, ut a modo et deinceps universi et quilibet prelati, barones, nobiles et alterius cuiusvis status homines in dictis partibus Transiluvanis possessiones habentes, qui in aliis partibus regni nostri commorantur, congregacioni generali woyuode Transiluvani pro tempore constituti, quam idem regia in persona, presente speciali homine regio, ex commissione regia prefatis partibus Transiluvanis legitimis temporibus celebrabit, interesse teneantur, et iudicio ac iudicatu eiusdem, tamquam nostro, in omnibus obedire ac contra ipsos conquerentibus respondere teneantur, non obstantibus aliquibus graciis et libertatibus eorundem per nos forsitam vel per alios reges Hungarie, progenitores nostros, eisdem vel alteri eorum factis, datis et concessis, quas dumtaxat quo ad ipsam congregacionem et diem celebracionis eiusdem annullamus, cassamus et decernimus minime valituras, testimonio presencium mediante. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras nostras privilegiales, dupplicis et autentici sigillii nostri pendentis munime roboratas. †

Datum per manus venerabilis in Christo patris, domini Nicolai, episcopi Zagrabyensis, aule nostre vicecancelarii, dilecti et fidelis nostri, anno domini Millesimo CCC^{mo} quinquagesimo quinto, secundo Kalendas mensis Decembris, regni autem nostri anno quartodecimo. Venerabilibus in Christo patribus et dominis Nicolao Strigoniensi, Colocensi sede vacante, et Dominico Spalatensi, archiepiscopis, Nicolao Agriensi, Andrea Transiluvano, Demetrio Waradiensi, Thoma Chanadyensi, Nicolao Quinqueecclesiensi, Johanne Wesprimiensi, Colomano Jauriensi, Mychaele Wachiensi, fratribus

Stephano Nitriensi, Thoma Syrimyensi, Boznensi similiter sede vacante et Blasio Tyniniensi, episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus; magnificis viris <Nicolao, palatino>⁵ et iudice Comanorum, Nicolao Kunth woyuoda Transsiluano, Chykow, magistro tavarnicorum nostrorum, Nicolao de Zeech, iudice curie nostre <Nicolao de Macsou, Nicolao>⁶ totius Sclauonie et Croacie banis, Leukus dapiferorum et pincernarum, Dyonisio agazonum et Thoma, ian <itorum nostrorum magistris, Simone, filio Mauricii comite Posoniensi, et aliis>⁷ quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

<Pe verso, de altă mină contemporană:> Super libertate nobilium partis Transsiluane ad congregacionem generalem.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, Dalmației, Croației, Ramei, Serbiei, Galiției, Lodomeriei, Cumaniei și Bulgariei, principe de Salerno și domn al ținutului și al Muntelui Sant Angelo, tuturor credincioșilor întru Hristos, celor de acum și celor viitori care vor lua cunoștință de scrisoarea de față, mîntuire întru dătătorul mîntuirii. Cererea binevenită a supușilor care se roagă <de noi> trebuie să fie adusă în întregime la îndeplinire pentru ca, în timp ce se dau la lumină lucrurile pe care ei le cer pe drept, marea lor supunere să fie îmboldită spre a face fapte de credință. Ca urmare, prin aceste rînduri, voim să ajungă la cunoștința tuturor că venind în fața noastră comitele Nicolae zis Was și Akus, fiul lui Elleus, nobili din părțile Transilvaniei, în numele lor și în locul și în numele tuturor nobililor acelei țări a Transilvaniei s-au îngrijit a face cunoscut maiestății noastre în chip de plîngere că, atunci cînd voievodul nostru al Transilvaniei aflător în slujbă ține adunarea obștească, în zisele părți ale Transilvaniei, din însărcinarea noastră, în numele maiestății noastre, de față cu omul nostru <rînduit> anume, unii prelați, baroni, cavaleri și oameni de altă stare, care au moșii în zisele părți ale Transilvaniei, <dar> care locuiesc în alte părți ale regatului nostru, nu se îngrijesc să vină la adunarea obștească și astfel acei nobili care locuiesc în acele părți ale Transilvaniei, neavînd puțință, din pricina lungimii drumului și a depărtării locului, să vină la curtea noastră spre a-și urmări pricinile lor, nu pot dobîndi hotărîrea definitivă a pricinilor lor, și prin aceasta li se fac adesea nedreptăți împotriva libertăților lor îndătinată și ei îndură multe neajunsuri. <De aceea> ei s-au rugat de înălțimea noastră să le găsim un leac potrivit în această privință.

Noi, așadar, voind ca, înlăturînd de la dînșii orice neajuns să păstrăm pe acei nobili nevătămați în libertățile lor, am poruncit și poruncim prin cuprinsul scrisorii de față ca, de acum înainte, toți și fiecare din prelații, baronii, nobilii și oamenii de orice altă stare care au moșii în zisele părți ale Transilvaniei, <dar> care locuiesc în alte părți ale regatului nostru să fie datori să ia parte la adunarea obștească a voievodului Transilvaniei aflător în slujbă, pe care acela o va ține, din poruncă regească, în numele regelui <și> de față cu omul regesc <rînduit> anume pentru sus-zisele părți ale Transilvaniei, la soroacele legiuite, și să fie datori să se supună întru toate judecății și hotărîrii aceluia, ca și cînd ar fi a noastră, și să răspundă celor care se plîng împotriva lor, fără a se ține seamă de unele milostiviri sau libertăți ale lor, făcute, date și hărăzite lor sau vreunui din ei poate

⟨chiar⟩ de către noi sau de către ceilalți regi ai Ungariei, strămoșii noștri, ⟨libertăți⟩ pe care, prin mărturia scrisorii de față le desființăm, le ștergem și hotărîm ⟨să n-aibă⟩ nici o putere, ⟨dar⟩ numai în ceea ce privește adunarea și ziua ținerii ei. În amintirea acestui lucru și spre veșnica lui trăinicie am dat scrisoarea noastră privilegială de față, întărită cu puterea peceții noastre autentice și atîrnate.

Dat de mîna venerabilului întru Hristos părinte, domnul Nicolae, episcopul de Zagreb, vicescancelar al curții noastre, iubitul și credinciosul nostru, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci, în ziua a doua înainte de calendele lunii decembrie, iar în al domniei noastre în al patrusprezecelea an. Venerabilii întru Hristos părinți și domni: Nicolae, arhiepiscopul de Strigoni, scaunul de Calocsa fiind vacant, și Dominic, arhiepiscopul de Spalato, precum și episcopii Nicolae de Agria, Andrei al Transilvaniei, Dumitru de Oradea, Toma de Cenad, Nicolae de Pécs, Ioan de Vesprim, Coloman de Győr, Mihail de Vaș, frații Ștefan de Nitra ⟨și⟩ Toma de Sirmiu, scaunul de Bosnia fiind de asemenea vacant, și Blasiu de Knin păstorind întru fericire bisericile lui Dumnezeu; iar măriții bărbați Nicolae palatin și jude al cumanilor, Nicolae Konth, voievod al Transilvaniei, Chyrow, marele nostru vistier, Nicolae de Zeech, judele curții noastre; banii: Nicolae de Mačva, Nicolae al întregii Slavonii și al Croației, Leucus, marele nostru stolnic și paharnic, Dionisie, marele nostru comis și Toma, marele nostru ușier, Simion, fiul lui Mauriciu, comite de Pojon precum și alții foarte mulți ținînd comitatele și dregătoriile țării noastre.

⟨Pe verso, de altă mînă contemporană:⟩ Cu privire la libertatea nobililor din părțile Transilvaniei la adunarea generală.

Arh. Naț. Magh. Dl. 30 660. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1355.

Orig. perg., pecetea atîrnată împreună cu o bucată de pergament s-a pierdut.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, 396–397.

¹ Corect: *accenderetur*.

² Corect: *per*.

³ Corect: *incommoditatemque*.

⁴ Corect: *incommoditate*.

⁵ Rupt cca 2 cm; întregit pe baza actului din 12 octombrie 1355, nr. 344.

⁶ Rupt cca 6 cm; întregit pe baza aceluiași act nr. 344.

⁷ Rupt cca 15 cm; întregit pe baza aceluiași act nr. 344.

356 1355 noiembrie 30 (in die festi beati Andree apostoli), Vișegrad.

Ladislau, prepozitul bisericii din Čazma, comitele capelei și secretar cancelar al regelui adevărește că magistrul Petru, judele și protonotarul lui Nicolae Kont, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc, după moartea fiului său, diacul Pavel, a făcut testament.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 562.

Orig. perg. cu pecete atîrnată de șnur de mătase de culoare verde.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 398–401.

Nicolae de Szécs, judele țării și comite de Túróc, dă o hotărîre privind împărțirea unor moșii din comitatul Valkó. Printre dregătorii care au luat parte la scaunul de judecată este pomenit și Grigore, canonic custode de Oradea, și Nicolae Kont, voievodul Transilvaniei și comite de Solnoc.

Arh. Naț. Magh. Dl. 33 604 și 33 605.

Transumpt în actul lui Ludovic I, din 8 februarie 1367, care s-a păstrat în două exemplare autentice.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 401–406; *Smičiklas*, XII, p. 314–319.

358 1355 decembrie 2, <Alba Iulia>.

Capitulum ecclesie Transsiluane omnibus Christi fidelibus presentibus et futuris presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore.

Ad universorum tam presentium quam futurorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod comes Stephanus, filius Johannis de Olchuna, ad nostram accedens presentiam in persona comitis Mychaelis, filii Danielis de Kelnek, exhibuit nobis quasdam literas privilegiales quondam excellentissimi principis domini Ladislai, regis Hungarie felicitis recordationis, tenoris infra scripti, petens nos in persona eiusdem comitis Mychaelis humili cum instantia, ut quia idem comes Mychael ipsas literas privilegiales propter discrimina viarum et hemulorum¹ suorum persecutionibus² in processibus causarum suarum in specie penes se portare non auderet, easdem de verbo ad verbum transscribi facere et sub transscripti forma eidem comiti Mychaeli dare et concedere dignaremur. Quarum quidem literarum tenor talis est: <Urmează actul lui Ladislau IV, din 1272 <înainte de octombrie 1>, Ub., I, p. 120 cu actul lui Ștefan, ducele Transilvaniei din 1269, ibidem, pag. 105>. Nos enim petitionibus eiusdem comitis Stephani, filii Johannis, iustis et legitimis in persona dicti comitis Mychaelis nobis ut premittitur porrectis inclinati predictas literas privilegiales non rasas, non cancellatas nec in aliqua sui parte viciatas, sed omni integritate pollentes de verbo ad verbum transscribi fecimus et sub transscripti forma eidem comiti Mychaeli duximus concedendas.

Datum feria quarta proxima post festum beati Andree apostoli, anno domini Millesimo CCC^{mo} quinquagesimo quinto. Discretis viris Dominico preposito, Mychaele cantore, Lorando custode, Nicolao, archidiacono de Clus, decano ecclesie nostre existentibus.

Capitulul bisericii Transilvaniei tuturor credincioșilor întru Hristos de față și viitori care vor vedea scrisoarea aceasta, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Prin aceste rînduri vrem să ajungă la cunoștința tuturor atît a celor de față, cît și a celor viitori, că venind înaintea noastră comitele Ștefan, fiul lui Ioan de Alțina, ne-a înfățișat în numele comitelui Mihail, fiul lui Daniel de Cîlnic, o scrisoare privilegială a răposatului preînălțat principe, domnul Ladislau, regele de fericită pomenire al Ungariei, <avînd> cuprinsul arătat mai jos, rugîndu-ne cu smerită stăruință în numele acestui comite

Mihail să binevoim a pune să se transcrie din cuvînt în cuvînt această scrisoare și să i-o dăm și dăruim acestui comite Mihail în chip de transcriere, deoarece acel comite Mihail nu îndrăznește să poarte asupra sa această scrisoare privilegială în original în urmărirea pricinilor sale din cauza primejdiei drumurilor și a asupririlor dușmanilor săi. Iar cuprinsul acestei scrisori este astfel: <Urmează actul regelui Ladislau al IV-lea, din 1272 <înainte de decembrie 1> DIR—C, veac XIII, vol. II, nr. 156, cu actul lui Ștefan, ducele Transilvaniei, din 1269, ibidem, nr. 108>.

Iar noi ascultînd cererile drepte și legiuite ale acestui comite Ștefan, fiul lui Ioan, ce ni s-au înfățișat în numele zisului comite Mihail, după cum se arată mai sus, am pus să se transcrie din cuvînt în cuvînt sus-zisa scrisoare privilegială <ce este> fără răsături, fără tăieturi, și nestrîcată în nici o parte a ei, ci fiind în putere în toată întregimea <ei>, și am hotărît să i se dea acestui comite Mihail în chip de transcriere.

Dat în miercurea de după sărbătoarea fericitului apostol Andrei în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci, fiind chibzuții bărbați Dominic prepozit, Mihail cantor, Lorand custode <și> Nicolae, arhidiaconul de Cluj, decan al bisericii noastre.

Arh. Naț. Magh. Dl.

Orig. perg., cu pecete atîrnată din ceară de culoare deschisă, cu șnur de mătase de culoare roșie.

EDIȚII: Ub., II, p. 116—117.

¹ Astfel în text.

² Corect: *persecutiones*.

Capitulum ecclesie Waradyensis universis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore. Ut corroborationes¹ possessionum permutatarum inrenovabili¹ sollicitate² possint stabilire³, ab astutis predecessibus provide est inventum ut eodem tenoribus privilegiorum debeant communiri. Ea enim sunt irrevocabilia, que per seriem eorum fulciuntur. Proinde ad universorum noticiam, tam presencium quam futurorum, harum serie volumus pervenire quod, constituti in nostri presencia, Johannes, filius Martini, nobilis de Kegye, Jacobus, Petrus, Johannes, Andreas et Mychael, filii eiusdem Johannis, filii Martini, pro se personaliter et pro Ladizlao, filio ipsius Johannis, filii Martini, assumptis omne honus¹ et gravamen super se, quod posset ex parte eiusdem Ladizlai absentis ullounquam tempore ad infrascripta provenire, ab una, parte ex altera vero, vir discretus Johannes, plebanus de Gyalu, vice et nomine venerabilis in Christo patris, domini Andree, dei et apostolica gratia episcopi ecclesie Albensis Transiluvane, cum sufficientibus litteris procuratoriis eiusdem, expressum et speciale mandatum ipsius continentibus, dixerunt, retulerunt et coram nobis vive vocis oraculo sunt confessi quod ipsi quarundam possessionum infra declarandarum, utilioris et uberioris contractu permutacionis unicuique ex eisdem cedentis prospectu, talem inter se permutationem fecissent, ymo idem Johannes, filius Martini, et filii eiusdem prenominati personaliter, prefatus vero dominus episcopus per procuratorem

suum legitimum fecerunt coram nobis, perpetuo duraturam, videlicet quod idem Johannes, filius Martini, Jacobus, Petrus, Johannes, Andreas et Mychael, filii eiusdem, suo et nomine prescripti Ladizlai, filii ipsius Johannis, rectam medietatem possessionis Kegye vocate, in comitatu de Zonuk existentis, ipsos hereditario iure contingentem, cum omnibus utilitatibus suis et pertinentiis eiusdem universis, scilicet locis sessionum, terris arabilibus, cultis et incultis, silvis, pratis, fenetis, nemoribus, ryvulique¹ decursu et generaliter quibuslibet aliis, que nunc sunt aut humano ingenio fieri possunt in futurum, dedissent, tradidissent et contulissent ac coram nobis dederunt, tradiderunt et contulerunt, titulo permutacionis, eidem venerabili in Christo patri, domino Andree, episcopo Transilvano, et per eum ecclesie beati Mychaelis archangeli, sibi credite, ac episcopis precise in eadem ecclesia successive procurandis, iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam, renunciantes omni iure dominio proprietario, quod in eadem hactenus habuissent, in eundem dominum episcopum et suam ecclesiam perhempniter transferendo, intronizantes eundem et episcopatum dicte ecclesie in plenum dominium medietatis possessionis prelibate, nullo iure in eadem nulloque dominio pro se suisque heredibus a modo et deinceps reservato, pro fundo seu curia eiusdem domini episcopi, in partibus Transilvanis et in civitate Koluswar, in loco fori habito, edificiis lapideis et ligneis decoratto, necnon pro vinea eiusdem duorum iugerum bene culta, in territorio eiusdem civitatis Koluswar situata, similiter cum omnibus utilitatibus suis et pertinentiis eorundem universis, simili modo titulo permutacionis perpetuo et irrevocabiliter in filios filiorum et heredum in heredes possidendis, tenendis, pariter et habendis; quorum dominium et proprietatem idem Johannes plebanus, nomine domini episcopi prelibati, auctoritate procuratoria, in eosdem Johannem, filium Martini, et filios suos prenominos ac heredes eorundem transtulit coram nobis. Qui quidem dominus episcopus compatiens eorum necessitati, apertis visceribus pietatis, eosdem caritativa confovens deliberatione, ultra predictos fundum et vineam, licet iidem medietati possessionis memorate utilitate et valore videantur adequari, eisdem Johanni, filio Martini, et filiis suis preassumptis decem marcas, quamlibet marcam quinquaginta grossis computando, addidisset, quas iidem Johannes, filius Martini, et filii sui iam nominati ab eodem domino episcopo plene habuisse sunt confessi. Assumpserunt nichilominus et obligarunt se idem Johannes, filius Martini, et filii sui supradicti ac eorum heredes, necnon annotatum Ladizlaum, filium ipsius Johannis, honus¹ eiusdem, quod premissis in posterum valeret derogare, ut premititur, presentiali astantia, super se assumpmendo, annotatus etiam dominus episcopus per predictum procuratorem suum legitimum ratione prescriptarum possessionum, modo premissis in permutacionem traditarum, dominium earundem in alterutrum transferentes, sese invicem mutua vicissitudine ab omnibus inquietare volentibus quovis temporum in processu expedire propriis eorum laboribus et expensis et se mutuo in pacifico dominio earundem conservare; hoc etiam expresso, quod, si qua parcium, temporum labente curriculo, rem seu possessionem in permutacionem sue rei aut possessionis receptam vendere, aut, quovis colore quesito, alienare voluerit, nemini alteri preterquam mutuo sibi, illi scilicet a quo eadem originaliter processit quique eandem duxit permutandam, vendendi, impignorandi aut quovis modo alienandi habebit facultatem pro suo iusto precio et

valore. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam, ad instantiam earundem parcium, presentes concessimus litteras nostras privilegiales, pendentis sigilli nostri munimine roboratas.

Datum in festo beati Nicolai confessoris, anno dominice incarnationis M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo quinto ; viris discretis Philippo preposito, Benedicto lectore, Ladizlao cantore, Gregorio custode, canonicis ac magistris ecclesie nostre, salubriter <existentibus>⁴.

Capitulul bisericii de Oradea tuturor credincioșilor întru Hristos, care vor vedea scrisoarea de față, mîntuire întru mîntuitorul tuturor.

Pentru ca întăririle moșilor schimbate să poată fi statornicite cu o trăinicie nestrămutată, iscușiții înaintași au născocit, în înțelepciunea lor, mijlocul ca ele să trebuiască a fi întărite prin cuprinsul unor privilegii, căci numai acele <lucruri> sînt de neclintit, care se sprijină pe cuprinsul acestora.

Drept aceea, prin aceste rînduri voim să ajungă la cunoștința tuturor, atît a celor de față, cît și a celor viitori, că înfățișîndu-se înaintea noastră pe de o parte Ioan, fiul lui Martin, nobil de Chegea, Iacob, Petru, Ioan, Andrei și Mihail, fiii aceluiași Ioan, fiul lui Martin, în numele lor înșiși și în numele lui Ladislau, fiul tot al lui Ioan, fiul lui Martin, luîndu-și asupra lor orice sarcină și pagubă ce s-ar putea ivi vreodată cu privire la cele mai jos scrise din partea celui Ladislau, care era lipsă, iar pe de altă <parte> chibzuitul bărbat Ioan, parohul de Gilău, în locul și în numele venerabilului întru Hristos părinte, domnul Andrei, din mila lui Dumnezeu și a scaunului apostolic episcopul bisericii din Alba Transilvaniei, cu scrisoare de împuternicire îndestulătoare a aceluia, cuprinzînd însărcinarea lui deslușită și osebită, au spus, au arătat și au mărturisit înaintea noastră prin viu grai că, printr-o învoială de schimb al unor moșii ce se vor arăta mai jos mai folositor și mai aducător de cîștig, și în vederea <folosului> ce i-ar veni fiecăruia dintre ei, au făcut între dînșii acest schimb ce se va arăta mai jos, ba acel Ioan, fiul lui Martin, și fiii lui mai sus-numiți, ei înșiși, iar pomenitul domn episcop prin împuternicitul său legiuit, îl fac înaintea noastră ca să dănuiască în veci : anume, acel Ioan, fiul lui Martin, și Iacob, Petru, Ioan, Andrei și Mihail, fiii lui, în numele lor și al sus-zisului Ladislau, fiul celui Ioan, au dat, au lăsat în stăpînire și au hărăzit în chip de schimb, celui venerabil întru Cristos părinte, domnului Andrei, episcopul Transilvaniei, și, prin el, bisericii fericitului arhangel Mihail încredințate lui, și episcopilor care vor fi numiți pe viitor la acea biserică, dreapta jumătate din moșia numită Chegea, aflătoare în comitatul Solnoc, ce ține de ei prin drept de moștenire, dimpreună cu toate folosințele lor și cu toate cele ce țin de ea, anume cu locurile de sesii, pămînturile de arătură, lucrate și nelucrate, pădurile, livezile, fînațele, dumbbrăvile și apele, și îndeobște cu oricare altele, ce sînt acum sau ar putea să se <mai> facă prin iscusința omenească în viitor ; și înaintea noastră o dau, o lasă în stăpînire și o hărăzesc, ca s-o stăpînească, s-o țină și s-o aibă pe veci și în chip nestrămutat lepădîndu-se <ei> de orice drept și de orice stăpînire și proprietate pe care le-au avut pînă acum în acea <moșie> <și> trecîndu-le pe veci <acestea> <în stăpînirea> celui domn episcop și a bisericii sale ; <și> punîndu-l pe acesta și episcopia zisei biserici în deplina stăpînire a sus-zisei jumătăți de moșie, fără a-și păstra de acum înainte vreun drept sau vreo stăpînire

în acea moșie, pentru ei și moștenitorii lor. <Ei au dat acea jumătate de moșie> în schimbul locului <de curte> sau curții aceluia domn episcop, aflătoare în părțile Transilvaniei și în orașul Cluj, în locul târgului, <curte> înzestrată cu clădiri de piatră și de lemn, precum și <în schimbul> viei lui, de două iugăre, bine lucrată, așezată în hotarul aceluiași oraș Cluj, de asemenea cu toate folosințele lor și cu toate cele ce țin de ele, ca să le stăpânească, să le țină și să le aibă pe veci și în chip nestrămutat, din tată în fiu și din moștenitori în moștenitori, tot așa, în temeiul schimbului; <iar> stăpânirea și proprietatea acestora a trecut-o înaintea noastră acel Ioan parohul în numele pomenitului domn episcop, în temeiul împuternicirii <sale>, asupra acelor Ioan, fiul lui Martin, și a fiilor săi mai sus numiți și a moștenitorilor acestora.

Iar domnul episcop, compătîmîndu-i în nevoia <în care erau>, deschizîndu-și inima lui cea bună, și îmbrățișîndu-i cu milostiva lui hotărîre, a mai dat încă pe deasupra, acelor Ioan, fiul lui Martin, și fiilor săi mai sus-numiți, pe lîngă locul și via mai sus-zise, — deși e vădit că acestea cum-pănesc, ca folos și preț, acea jumătate a pomenitei moșii — zece mărci, fiecare marcă fiind socotită cincizeci de groși, <mărci> pe care acel Ioan, fiul lui Martin, și fiii săi mai sus-numiți, au mărturisit că le-au primit pe de-a întregul de la acel domn episcop. Totodată acel Ioan, fiul lui Martin, și fiii săi mai sus-zisi ca și moștenitorii lor s-au legat și s-au îndatorat, pe ei precum și pe numitul Ladislau, fiul aceluia Ioan — luîndu-și asupra lor prin prezența înaintea noastră sarcina aceluia <Ladislau> — de a <nu> se putea abate în viitor de la cele de mai sus, așa cum se arată mai înainte, iar numitul domn episcop <s-a legat> prin sus-zisul împuternicit legiuit, ca, în temeiul <schimbului> sus-ziselor moșii, schimbate în chipul de mai sus — trecîndu-și unul altuia stăpînirea lor — să se apere unul pe altul cu ostenelele și cheltuielile lor de toți acei care ar voi să-i supere oricînd în scurgerea vremii, și să se păstreze unul pe altul în pașnica stăpînire a acelor <moșii> cu această arătare că, dacă în curgerea vremii vreuna din părți ar voi să vîndă sau, sub orice cuvînt născocit <de ea>, să înstrăineze bunul sau moșia primită în schimbul bunului sau moșiei sale, să nu aibă puțința să-l vîndă, să-l zălogească sau să-l înstrăineze în nici un chip nimănui altuia decît unuia dintre ei, anume aceluia de la care, dintru început, i-a venit acel <bun> și care a hotărît să-l schimbe <și numai> la valoarea sau prețul lui drept.

În amintirea și veșnica trăinicie a acestui lucru, la stăruința părților am dat scrisoarea noastră privilegială de față, întărită cu puterea peceții noastre atîrnate.

Dat la sărbătoarea fericitului Nicolae mărturisitorul, în anul întrupării domnului o mie trei sute cincizeci și cinci, pe cînd viețuiau întru mîntuire chibzuîții bărbaiți Filip prepozitul, Benedict lectorul, Ladislau cantorul, Grigore custodele, canonici și magiștri ai bisericii noastre.

Bibl. Batthyaneum, Arh. capitl. Alba Iulia, lădița 5 nr. 657. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1355.

Orig. perg., pecetea atîrnată, împreună cu o bucată din pergament, lipsește.

REGESTE: Beke, *Erd. kápt.* nr. 657.

¹ Astfel în text.

² Corect: *soliditate*.

* Corect: *stabiliri*.

* Rupt cca 2 cm, întregit după sens.

360

1355 decembrie 8 (*VI Idus Decembris*), Avignon.

Papa Inocențiu al VI-lea poruncește arhiepiscopilor de Strigoniu și de Calocsa ca și sufraganiilor acestora, între care episcopilor Transilvaniei, de Oradea și de Cenad precum și capitulurilor respective, să-i trimită un ajutor militar necesar recuceririi statului pontifical.

Arh. Vat., Reg. Vat. 237, fol. 229 v — 230 v. Fotocopie la Inst. de ist. și arh. Cluj-Napoca/1355.

Orig. hirtie.

EDIȚII: Theiner, *Mon. Hist. Hung.*, II, p. 17–18.

361

1355 decembrie 10, Sîntimbru.

Discretis viris et ho<nestis, capitulo ecclesie Transsiluane amicis suis carissimis>¹, Stephanus, vicewoyuoda eiusdem partis Transsiluane, debite amicitie et honoris continuum incrementum.

Dici<tur nobis in persona domini Briccii, abbatis ecclesie beate>¹ virginis de Clusmonstra, quod quedam particula terre ecclesie sue predictae Apati vocata a multis <temporibus retroactis deserta exstitisset et nunc recaptatione>¹ et reambulacione eiusdem plurimum indigeret. Quare vestram amicitiam presentibus petimus diligenter quatenus <vestrum mitatis hominem pro testimonio fidedignum, quo>¹ presente Ladislaus de Zumurduk, vel Clemens de Mera, aut Laurentius de Nadas, aliis absentibus, <homo noster, ad faciem predictae terre Apati vocata accedendo>¹, vicinos et commetaneos eiusdem undique convocari faciendo, recapiat eandem et reambulet per veteras suas metas antiquas, ubi necesse fuerit novas>¹ iuxta veteres erigendo, et facta reambulacione ac metarum distinctione necnon ab aliorum possessionibus sep<aratam et distinctam statuatur eandem predicto domino Briccio>¹ abbati et sue ecclesie eo iure, quod ad ipsum dignoscitur pertinere, perpetuo possidendam, si non fuerit contradictum, <contradictores vero, si>² fuerint, citet eosdem adversus>¹ eundem dominum abbatem in nostram presenciam ad octavas festi Epiphaniarum domini proxime nunc venturas, rationem <contradictionis eorundem reddituros. Et post hec seriem>¹ tocus facti premissi, prout fuerit oportunum³, in vestris literis ad predictas octavas Epiphaniarum domini nobis am<icabiliter rescribatis.

Datum in Sancto Emerico, feria>¹ quinta proxima post octavas beati Andree apostoli, anno domini M^{mo} CCC^{mo} L^{mo} quinto.

Chibzuților și cinstiților bărbați, preaiubiților săi prieteni, capitlului bisericii Transilvaniei, Ștefan, vicevoievodul aceleiași părți a Transilvaniei, spor neîncetat al prieteniei și cinstei cuvenite.

Ni se spune în numele domnului Bricciu, abatele bisericii fericitei fecioare din Cluj-Mănăstur, că o bucată de pământ a sus-zisei sale biserici, numită Apati, a fost părăsită din vremuri de mult trecute și acum ar fi foarte mare nevoie a fi luată din nou în stăpînire și a fi din nou hotărnicită.

388

De aceea, prin <scrisoarea> de față rugăm stăruitor prietenia voastră să trimiteți pe omul vostru vrednic de crezare, ca om de mărturie, în fața căruia omul nostru, Ladislau de Sumurduc, sau Clement de Mera, ori Gheorghe de Nădășelu, în lipsa celorlalți, ducându-se la sus-zisul pământ numit Apati, și punând să se cheme de pretutindenii vecinii și megieșii lui, să-l ia din nou în stăpânire și să-l hotărânicească după adevăratele și vechile sale semne de hotar, ridicând semne noi lângă cele vechi acolo unde ar fi nevoie; și după facerea hotărânicirii și a despărțirii prin semne de hotar, după ce va fi despărțit și deosebit de moșiile altora, să-l pună pe sus-zisul domn Bricciu abatele și biserica sa în stăpânirea lui, spre a-l stăpâni pe veci cu acel drept cu care se știe că este al lui, dacă nu se va face împotrivire; iar dacă vor fi unii împotriviți, <pe aceștia> să-i cheme înaintea noastră la octavele sărbătorii Botezului ce vor veni în curînd¹, față cu acest domn abate, spre a da seamă de împotrivirea lor. Și după aceasta să aveți bunătatea a ne răspunde prin scrisoarea voastră la sus-zisele octave ale Botezului domnului despre desfășurarea întregii pricini de mai sus, așa cum va fi <mai> nimerit.

Dat la Sîntimbru, în joia de după octavele fericitului apostol Andrei, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci.

24

Arh. Naț. Magh., Dl. 28 734. Fotocopie la Inst. de Ist. și arh. Cluj-Napoca/1355.

Transumpt în actul capitlului din Alba Iulia, din 14 ianuarie 1356.

EDIȚII: Ub., II, p. 117–118.

¹ Rupt; întregit în Ub., II, după o copie din 21 martie 1566.

² De obicei: *si qui fuerint*.

³ Corect: *opportunum*.

⁴ 13 ianuarie <1356>.

Capitulum ecclesie Chanadiensis universis Christi fidelibus presentibus et futuris presens scriptum inspecturis salutem in domino sempiternam. Solent vendiciones et empciones litterarum testimonio comprobari, ne temporum in processu per quempiam valeant retractari in concussum, quippe permanere, quod litterarum patrocínio fuerint communitate. Proinde ad universorum noticiam volumus pervenire, quod nobilis domina Lucia vocata, filia videlicet Alberti de Zuha, de comitatu Borsodýensi, item Nicolaus et Bartholomeus, filii sui, in sua et Johannis, germani eorum uterini, absentis personis, ad nostram accedentes presenciam, propositum extitit per eosdem ad onus et gravamen eorum ministerio vive vocis quod, ipsi quandam possessionem eorum totalem Ozelews vocatam, iuxta fluvium Morus in comitatu Chanadyensi existentem, in qua ecclesia in honore sancti Petri constructa esse dinoscitur, que possessio de possessione Ahtunmonos-tur vocata decisa fuisset et ad dictam dominam Luciam iure geniture, ratione sue quarte partis puellaris eam contingentis, ex parte fratrum suorum fuisset devoluta, nomine sui iuris prenominati, cum omnibus suis utilitatibus et pertinenciis quibuscunque quoquomodo vocitatis, scilicet terris arabilibus, cultis et incultis, silvis, pratis et nemoribus et aliis eius adiacentibus sub suis metis prioribus et antiquis et eo iure, quibus et quo dictam possessionem ipsi actenus possederunt et possederunt, nobili domine,

scilicet Margarete, filie magistri Powsa, nunc consorti magistri Ladislai, condam comitis Syculorum, et per eam cui vel quibus dictam possessionem voluerint donare, legare et dimittere pro sue beneplacito voluntatis pro centum marcis dupplicatorum denariorum monete in provincia currentis plenarie ab eadem domina Margareta, sicut dixerunt, habitis et receptis vendidissent et coram nobis vendiderunt, dederunt, tradiderunt et assignaverunt iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam et habendam nil iuris nilque proprietatis aut domini sibi aut eorum posteris in eadem possessione relinquendo, sed totum ius et proprietatem eiusdem in ipsam dominam Margaretam transferendo, quam quidem pecunie quantitatem dicta domina Margareta de rebus suis paraffernalibus et scrinalibus, secum de domo patris sui apportatis solvisse eisdem, per Andream, filium Jacobi dictum de Baranya, procuratorem suum, cum litteris procuratoriis ipsius magistri Ladislai in persona eiusdem domine coram nobis astantem, auctoritate procuratoria perhibetur. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras nostras sigilli nostri munimine roboratas.

Datum feria quarta proxima post festum beate Lucie virginis et martyris, per manus magistri Nicolai, ecclesie nostre lectoris, anno domini M^o CCC^{mo} quinquagesimo quinto. Honorabilibus et discretis viris et dominis Mychaele, preposito kathedrali, Mychaele cantore, Mathia custode, Stephano Themusiense, Nicolao Vltamorosiensi, Martino de Crasov archidiaconis, Gregorio, Petro et Stephano canonicis, ceterisque fratribus nostris in ecclesia dei existentibus et regi famulantibus sempiterno.

Capitulul bisericii de Cenad, tuturor credincioşilor întru Hristos de faţă şi viitori, care vor vedea scrisoarea aceasta, mîntuire veşnică întru domnul. Vînzările şi cumpărările, se obişnuieşte a fi dovedite prin mărturie ca nu cumva, în curgerea timpului, să poată fi contestate ci să rămînă ca unele ce au fost întărite prin ocrotirea scrisorilor. De aceea voim să ajungă la cunoştinţa tuturor că nobila doamnă, numită Lucia, adică fiica magistrului Albert de Zuha, din comitatul Borşod, de asemenea Nicolae şi Bartolomeu, fiii săi, venind în faţa noastră, în numele lor şi al lui Ioan, fratele lor după mamă, care lipsea, ne-au arătat pe răspunderea lor şi prin viu grai că au vîndut înaintea noastră nobilei doamne Margareta, fiica magistrului Pousa, acum soţia magistrului Ladislau, fost comite al secuilor, o moşie a lor întreagă numită Ozelew, aflătoare lângă Mureş, în comitatul Cenad, în care se ştie că este o biserică zidită în cinstea sfîntului Petru, care moşie fusese despărţită de moşia numită Ahtunmonostra şi fusese dată din partea fraţilor săi zisei doamne Lucia pe baza dreptului de naştere şi în temeiul celei de a patra părţi cuvenită ei ca fată, în numele pomenitului său drept, cu toate folosinţele sale şi cu cele ce ţin de ea, numitei, în orice chip, adică cu pămînturi arabile, cultivate şi necultivate, cu păduri, livezi şi dumbrăvi şi altele legate de ea, între hotarele ei de mai înainte şi cu acel drept cu care au avut-o şi pînă acum. Şi au vîndut-o numitei doamne Margareta şi prin ea cui sau căroră ar voi s-o doneze, l-au predat şi le predă, pentru 100 de mărci de dinari dubli, monedă curentă în ţinut, şi care au fost, precum am spus, primiţi în întregime de la numita Margareta, ca s-o stăpînească cu drept de veci, nelăsîndu-şi lor, sau urmaşilor lor, nici un drept în acea moşie ci transferînd tot dreptul şi proprietatea ei asupra numitei Margareta, care le-a plătit suma de bani din darurile sale de nuntă şi din lada adusă

cu ea din casa tatălui; <și a plătit> zisa doamnă Margareta, prin împuternicitul său Andrei, fiul lui Iacob zis de Baranya, cu scrisoare de împuternicire de la acest magistru Ladislau, care în numele zisei doamne a stat înaintea noastră și a dat o declarație în temeiul autorității sale de împuternicit. Spre întărirea de veci a acestui lucru am dat scrisoarea noastră privilegială de față, întărită cu puterea peceții noastre atîrnate.

Dat în miercură cea mai apropiată, după sărbătoarea fericitei fecioare și martire Lucia, de mîna magistrului Nicolae, lectorul bisericii noastre, în anul domnului o mie trei sute cincizeci și cinci, pe cînd ființau în biserica domnului, regelui celui veșnic, cinstiții și chibzuții bărbați: Mihail, prepozit al catedralei, Mihail cantor, Matia custode, Ștefan de Timiș, Nicolae de peste Mureș, Martin de Crasna, arhidiaconi, Grigore, Petru și Ștefan canonici, și ceilalți frați ai noștri.

Arh. Naț. Magh. Dl. 4 568 și Dl. 4 643.

Orig. perg., pecetea atîrnată de șnur de mătase de culoare cenușie-albastră s-a pierdut.

Transumpt în actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 21 iulie 1357.

EDIȚII: *Cod. Andeg.*, VI, p. 410–411.

363

355 decembrie 21.

Lodovicus, dei gratia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex, princeps Sallernitanus et honoris ac Montis Sancti Angeli dominus, omnibus Christi fidelibus, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, salutem in omnium salvatore. Ut iustis petencium desideriis facilem prebemus¹ consensum, ius invitat, equitas persuadet et regalis sublimitas exortatur presertim, in hiis que suorum subditorum commodis videntur utiliter² convenire. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire quod nobilis vir, magister Ladislaus, filius quondam magistri Johannis, filii Bricci de Batur, comes de Zabolch, dilectus et fidelis noster, in persona nobilis domine Anna vocate, consortis sue, filie videlicet quondam magistri Mauricii de Meggyes, ad nostre serenitatis accedendo presenciam, exhibuit nobis quasdam litteras nostras patentes, super quadam compositione et ordinatione inter ipsam nobilem dominam, ab una, et magistrum Symonem, filium eiusdem Mauricii, fratrem dicte nobilis domine uterinum, Posoniensem, Jauriensem et Bokoniensem comitem, parte ex altera, facta et habita, confectas et emanatas, tenoris infrascripti, supplicans nostram excellenciam vice et nomine dicte nobilis domine, consortis sue, humiliter et devota, prece subiectiva, ut easdem litteras nostras simulcum ordinatione et compositione predicta, ratificare, acceptare, approbare et uberioris³ rei ad cautelam nostro dignaremur privilegio confirmare. Quarum quidem litterarum nostrarum tenor talis est: <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 6 decembrie 1351, nr. 83>. Nos itaque, qui, ex officio assumpti regiminis nostri, iustis petentium desideriis patrocinium non debemus denegare, supplicationem dicti magistri Ladislai, in persona prelibate nobilis domine, Anna vocate, consortis sue, nostre maiestati humiliter porrectam per eundem, tamquam iustam et iuri consonam fore attendentes, predictas litteras nostras patentes, omni prorsus suspicione carentes, de verbo ad verbum presentibus insertas, simulcum dicta compositione et

ordinatione expressa in eisdem, ratificamus, acceptamus, approbamus et de plenitudine nostre regie potestatis, quoad omnes sui continencias et clausulas, pro eadem nobili domina et suis heredibus, sine preiudicio iuris alieni, perpetuo valere confirmamus, presentis privilegii nostri patrocinio mediante. In cuius confirmacionis nostre memoriam firmitatemque perpetuam, presentes concessimus litteras nostras privilegiales, pendentis et autentici sigillii nostri dupplicis munimine roboratas.

Datum per manus venerabilis in Christo patris, domini Nicolai, eadem et apostolica gratia episcopi Zagrebiensis, aule nostre vicecancellarii dilecti et fidelis nostri, anno domini Millesimo trecentesimo quinquagesimo quinto, XII^{mo} Kalendas mensis Januarii, regni autem nostri anno quartodecimo; venerabilibus in Christo patris⁴ dominis Nicolao Strigoniensi, locique eiusdem comite perpetuo, Cholocensi sede vacante, et Dominico Spalatensi archiepiscopis, Nicolao Agriensi, Andrea Transsilvano, Demetrio Waradyensi, Nicolao Quinqueecclesiensi, Colomano Jauriensi, Johanne Wesprimiensi, Michaelae Wachiensis, Thoma Chanadiensi, Boznensi sede similiter vacante, et fratribus Thoma Syrmieni Stephano Nitriensi et Blasio Tyniniensi episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus; magnificis viris Nicolao, palatino et iudice Comanorum, Nicolao, wojuoda Transsilvano et comite de Zolnuk, Cykow, magistro tavarnicorum nostrorum, Nicolao de Zeech, iudice curie nostre et comite de Turuch, Nicolao de Machov, Nicolao, totius Sclavonie et Croatie banis, Leukus dapiferorum, Dionisio agazonum et Thoma, filio Petri, ianitorum nostrorum magistris, et predicto Symone, filio Mauricii, comite Psoniensi, aliisque quampluribus regni comitatus tenentibus et honores.

<Pe verso de o mîină contemporană:> Super possessione Somolyo.

Ludovic, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, Dalmației, Croației, Ramei, Serbiei, Galiției, Lodomeriei, Cumaniei și Bulgariei, principe de Salerno și domn al ținutului și Muntelui Sant Angelo, tuturor credincioșilor întru Hristos, atât celor de față, cât și celor viitori, care vor lua cunoștință de scrisoarea de față, mintuire întru mintuitorul tuturor.

Dreptul ne invită, dreptatea ne sfătuiește și înălțimea regească ne îndeamnă să <ne> dăm cu ușurință încuviințarea la dreptele dorințe ale celor ce se roagă <de noi> mai ales în acele <lucruri> ce se vădesc a fi spre folosul și binele supușilor noștri.

Drept aceea, prin aceste rânduri voim să ajungă la cunoștința tuturor că nobilul bărbat, magistrul Ladislau, fiul răposatului magistrul Ioan, fiul lui Bricciu de Batur, comite de Szabolcs, iubitul și credinciosul nostru, venind înaintea luminăției noastre în numele nobilei doamne numite Ana, soția sa <și> anume fiica răposatului magistrul Mauriciu de Medieș ne-a înfățișat o scrisoare deschisă a noastră întocmită și dată cu privire la înțelegerea și rânduiala făcută și încheiată între acea nobilă doamnă, pe de o <parte>, și magistrul Simion, fiul aceluiași Mauriciu, fratele bun al zisei nobile doamne, comite de Pojon, Győr și Bakony, pe de altă parte, avînd cuprinsul mai jos arătat, rugîndu-se cu smerenie și supunere și cu plecată rugămintă de înălțimea noastră, în locul și în numele pomenitei nobile doamne, soția sa, să binevoim a consfinți, a primi, a încuviința și spre o mai mare chezășie a faptului a întări acea scrisoare a noastră, cu privilegiul nostru, împreună cu sus-zisa înțelegere și rânduială. Cuprinsul

acelei scrisori a noastre este acesta : <Urmează actul lui Ludovic I, regele Ungariei, din 6 decembrie 1351, nr. 83>.

Noi, aşadar, care, din datoria cîrmuirii¹ pe care am luat-o asupra noastră, nu trebuie să refuzăm ocrotirea <noastră> dreptelor dorinţe ale celor ce ne roagă, ţinînd seama că rugămîntea zisului magistru Ladislau, făcută cu smerenie maiestăţii noastre de dînsul în numele sus-zisei nobile doamne numite Ana, soţia sa, e dreaptă şi în potrivire cu legea, consfinţim, primim <şi> încuviinţăm sus-zisa noastră scrisoare deschisă, lipsită cu totul de orice bănuială <şi> cuprinsă din cuvînt în cuvînt în scrisoarea de faţă, împreună cu zisa înţelegere şi rînduială, arătate într-însa, şi, din plînatatea puterii noastre regeşti, o întărim cu ocrotirea privilegiului nostru de faţă, în tot cuprinsul ei cu toate clauzele ei, pentru acea nobilă doamnă şi pentru moştenitorii ei, ca să aibă putere în veci, fără a vătămă <însă> dreptul altuia. În amintirea şi spre veşnica trăinicie a acestei întăriri a noastre am dat scrisoarea noastră privilegială de faţă, întărită cu puterea dublei noastre peceţi, atîrnate şi autentice.

Dat de mîna venerabilului întru Hristos părinte, domnul Nicolae, din aceeaşi milă şi din cea apostolică episcopul de Zagreb, vicecancelarul curţii noastre, iubitul şi credinciosul nostru, în anul domnului o mie trei sute cincizeci şi cinci, în a douăsprezecea zi înainte de calendele lunii ianuarie, iar în al domniei noastre al patrusprezecelea an. Venerabili întru Hristos părinţi, domnii Nicolae <arhiepiscopul> de Strigoniu şi comite perpetuu al aceluiaşi loc — scaunul de Calocsa fiind vacant — şi Dominic, arhiepiscopul de Spalato, <precum şi> episcopii bisericilor : Nicolae de Agria, Andrei al Transilvaniei, Dumitru de Oradea, Nicolae de Pécs, Coloman de Győr, Ioan de Vesprim, Mihail de Vaţ, Toma de Cenad — scaunul de Bosnia fiind de asemenea vacant — şi fraţii Toma al Sirmiolui, Ştefan de Nitra şi Blasiu de Knin păstorind întru fericirea bisericile lui Dumnezeu ; <iar> măriţii bărbaţi : Nicolae, palatinul şi jude al cumanilor, Nicolae, voievodul Transilvaniei şi comite de Solnoc, Cykow, marele nostru vistier, Nicolae de Zeech, judele curţii noastre şi comite de Turuch, Nicolae, banul de Mačva, Nicolae, banul întregii Slavonii şi al Croaţiei, Leukus, marele nostru stolnic, Dionisie, marele nostru comis, şi Toma fiul lui Petru, marele nostru uşier, şi sus-pomenitul Simion, fiul lui Mauriciu, comite de Pojon şi foarte mulţi alţii ţinînd comitatele şi dregătoriile regatului.

<Pe verso de o mîină contemporană :> Cu privire la moşia Şimleu.

Arh. Stat. Cluj-Napoca, Arh. fam. Teleki din Luna de Jos şi Arh. Naţ. Magh. Dl. 20 118 (copie simplă din veacul al XVI-lea, cu mici omisiuni, inclusiv a datei). Orig. perg., cu fragmente de pecete dublă de majestate, din ceară de culoare închisă, atîrnată cu şnur împletit din fire de mătase verde-roz.

Pe plicatura documentului se află textul confirmăţiei regelui Ludovic, din 29 noiembrie 1365. Actul mai figurează şi în formă de rezumat în actele lui Nicolae, de Gara, palatinul Ungariei, din 27 februarie 1406, Buda, (Arh. Naţ. Magh. Dl. 30 099. Fotocopie la Inst. de ist. şi arh. Cluj-Napoca/1257), din 13. martie 1409, Buda (Arh. Naţ. Magh. Dl. 31 053. Fotocopie la Inst. de ist. şi arh. Cluj-Napoca/1245) şi dip 19 iunie 1430. (Arh. Naţ. Magh. Dl. 30 032).

¹ Corect : *prebeamus*.

² Corect : *exhortatur*.

³ Corect : *uberiorem*.

⁴ Corect : *patribus*.

DOCUMENTE FALSE NECUPRINSE ÎN VOLUM

1352 decembrie 2, Vișegrad.

Ludovic I, regele Ungariei, acordă demnitatea de comite al Ugocei lui Nicolae de Zyrma. Se amintesc demnitari din Transilvania.

Hurmuzaki-Densușianu, I. 2, p. 29–30; cf. *Karácsonyi*, p. 38–39, nr. 191.

1353, lângă Biharea.

Andrei, voievodul Transilvaniei, poruncește lui Lewkos, comitele secuilor și de Brașov și lui Urban, castelan de Waarheggy, să întărească această cetate.

Székhely okl., I, p. 62–63, *Hurmuzaki-Densușianu*, I. 2, p. 32–33; cf. *Karácsonyi*, p. 38, nr. 192.

1354, mai 18.

Ludovic I, regele Ungariei, întărește actul regelui Bela al IV-lea din 12 octombrie 1260 privitor la ridicarea în rîndul nobililor a lui Krecz, Kupissa și Raak din Sirmiu. Se amintesc demnitari din Transilvania.

Fejér, IX. 2, p. 316–318; cf. *Karácsonyi*, p. 38, nr. 193.

DOCUMENTE GREȘIT DATATE ÎN EDIȚIILE VECHI*

1271 (Wenzel, *Codex*, VIII, p. 374—375), cu data corectă: 1351 ianuarie 13, <Dealul Orășii>; cf. *Cod. Andeg.*, V, p. 424—425; *doc. nr. 3*.

1271 (Wenzel, *Codex*, VIII, p. 374—375), cu data corectă: 1351 iulie 25, <Dealul Orășii>; cf. *Cod. Andeg.*, V, p. 425, nota editorului; *doc. nr. 50*.

1316 (*Fejér*, VIII/1, p. 603—605), cu data corectă: 1355 iunie 11, <Oradea>; cf. *doc. nr. 316*.

1343 iunie 11 (*Fejér*, IX/1, p. 90—92), cu data corectă: 1353 iunie 11, Buda; cf. *Cod. Andeg.*, VI, p. 89—90; *doc. nr. 198*.

1345 iunie 2 (Beke, *Erd. kápt.*, nr. 117), cu data corectă: 1355 iunie 11, <Oradea>; cf. *doc. nr. 316*.

1350—1354 (*Mon. Vat. Hung.*, I/1, p. 450), cu data mai precisă: <1351—1352>; cf. *doc. nr. 1*, nota 1.

1350—1354 (*Mon. Vat. Hung.*, I/1, p. 449), cu data mai precisă: <1351 mai 7 — 1352 mai 6>; cf. *doc. nr. 31*, nota 1.

1350—1354 (*Mon. Vat. Hung.*, I/1, p. 443), cu data corectă: <1352> martie 24; cf. *Bossányi*, I/2, p. 218, nr. 1; *doc. nr. 107*.

1351 februarie 25 (Theiner, *Mon. Hist. Hung.*, I, p. 796), cu data corectă: 1351 aprilie 30, Avignon; cf. *doc. nr. 28*.

1351 aprilie 23 (*Jakab*, I, p. 48—49), cu data corectă: 1351 aprilie 24, Buda; cf. *doc. nr. 26*.

1351 mai 1 (*Petrichevich*, I/2, p. 350, nr. 1828) cu data corectă: 1351 mai 8, <Alba Iulia>, cf. *doc. nr. 33*.

1351 mai 9 (*Cod. Andeg.*, V, p. 466—467), cu data corectă: 1351 iunie 3, <Cluj-Mănăstur>; cf. *doc. nr. 40*.

* Lista cuprinde între paranteze rotunde () ediția (edițiile) în care documentul a fost publicat cu data greșită, cu indicarea, în continuare, a datei corecte, mai precise, sau probabile și prin cf. a sursei după care s-a făcut îndreptarea; numărul documentului (*doc. nr.*). se referă la numărul de ordine al documentelor din volumul de față

1351 iunie 25 (*Cod. Andeg.*, V, p. 502—503), cu data corectă: 1351 iunie 23, <Oradea>; cf. *doc. nr. 43*.

1351 iulie 4 (*Tkalčić, Mon. eccl. Zagrab*, II, p. 100—103), cu data corectă: 1355 iulie 4; cf. *doc. nr. 322*.

1351 august 3 (*Ortvay*, I, p. 79—80), cu data corectă: 1351 august 2, Timișoara; cf. *doc. nr. 52*.

1351 septembrie 28 (*Bánffy*, I, p. 178—179), cu data corectă: 1351 septembrie 22, <Cluj-Mănăstur>; cf. *doc. nr. 62*.

1351 decembrie 21 (*Șincai, Rerum Spectantium*, t. II, an. 1351; *Șincai, Hronica românilor*, I, p. 488), cu data corectă: 1352 decembrie 21; cf. *doc. nr. 157*.

1352 mai 1 (*Beke, Erd. kápt.*, nr. 132), cu data corectă: 1352 mai 8, <Oradea>; cf. *doc. nr. 119*.

1352 iulie 8 (*Theiner, Mon. Hist. Hung.* I, p. 814, nr. 1247), cu data corectă: 1352 iulie 6 <Avignon>; cf. *doc. nr. 128*.

1353 ianuarie 20 sau aprilie 9 (*Károlyi*, I, p. 214—215), cu data corectă: 1351 ianuarie 25, Turda; cf. *doc. nr. 164 și nr. 165*.

1354 februarie 5 (*Cod. Andeg.*, VI, p. 36—37), cu data corectă: 1353 ianuarie 20, Buda; cf. *doc. nr. 163*.

1354 noiembrie 4 (*Tăutu, Acta Innocentii papae VI*, p. 97—98), cu data corectă: 1354 noiembrie 10, Avignon; cf. *doc. nr. 277*.

1354 decembrie 24 (*Bossányi*, II, p. 288—289, nr. 52), cu data corectă: 1353 decembrie 24, Avignon; cf. *doc. nr. 236*.

1354 decembrie 24 (*Tăutu, Acta Innocentii papae VI*, p. 106—107, nr. 58), cu data corectă: 1353 decembrie 24, Avignon; cf. *doc. nr. 241*.

1355 ianuarie 22 (*Kállay*, II, p. 25, nr. 1137), cu data probabilă: 1355 septembrie 3, Haram; cf. *doc. nr. 340*.

1355 septembrie 10 (*Pesty*, III, p. 29; *Ortvay*, I, p. 84), cu data probabilă: 1355 septembrie 3, Haram; cf. *doc. nr. 340*.

1356 septembrie 26 (*Fejér*, IX/2, p. 481—483; *Smičiklas*, XII, p. 364—366), cu data corectă: 1352 septembrie 26; cf. *doc. nr. 147*.

INDICI

PRESCURTĂRI, SEMNE SIMBOLICE, LĂMURIRI

a.d.	= aşezare dispărută
f.	= fost (se referă la localităţi care şi-au schimbat denumirea românească)
f.l.	= fiul lui
jud.	= judeţ (la identificarea localităţilor s-a respectat împărţirea administrativă actuală)
lg.	= lingă
loc.	= localitate (se referă la localităţi din străinătate care, cu excepţia oraşelor mari, n-au fost identificate)
or.	= oraş
R.P.P.	= Republica Populară Polonă
R.P.U.	= Republica Populară Ungară
R.S.C.	= Republica Socialistă Cehoslovacă
R.S.F.I.	= Republica Socialistă Federativă Iugoslavia
s.	= sat
U.R.S.S.	= Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste
v.	= vezi
()	= textul din paranteza rotundă cuprinde variantele latine din document şi, dacă este cazul, forma veche românească a toponimicelor.

Trimiterile sînt făcute la numărul documentului. Trimiterile în cadrul indicilor semnalate prin v. fac legătura şi între cei doi indici. Prin *cursive* sînt indicate denumirile din originalul latin al documentelor.

INDICE ONOMASTIC ȘI TOPONIMIC

A

Aba, familie, nobiliară, 101; ~ cel Mare (*mag-nus*) 198, 200; ~ v. Nicolae f.l.
Abád, loc. în R.P.U., 300, loc de vamă 300
Abafaia, v. **Apalina**
Abayduez Gall, zis 84
Abraham, magistru, nobil f.l. Dionisie de Gerla, 319
Achton, așezare dispărută aproape de Pecica, jud. Arad, 131
Aciliu (*Echelleu*), s. în jud. Sibiu, 264
Aeyl de Zylas, Ioan zis, magistru f.l. Ioan f.l. Emuch, 11, 64, 129, 184, 243, 245
Adas de Pelisor, Ladislau zis, 150, 221
Adrian, comite, 120; ~ nobil de Galda, 141
Aghires (*Egeres*), s. în jud. Cluj; ~ moșie, 312
Agnes, nobilă, fiica lui Ioan, f.l. Gheorghe de Enchench, 336, 342
Agria, v. **Eger**
Agris (*Eger*); ~ pîriu lg. moșia Bercu, 117
Ahtunmonostra, moșie lg. Cenad, 362
Akus, magistru, f.l. Eleus, om de mărturie, 209, 320, 355; ~ fratele lui Elleus, 311
Alard de Oena Sibiului, 347
Alba, comitat, 11, 12, 26, 83, 225, 310, 337, 346
Alba Iulia (*Alba, Alba Transilvanie*), or. în jud. Alba, 146, 156, 169, 175, 177, 185, 195, 213, 230, 233, 267, 281, 300; arhidiaconatul de ~ 113, 217; ~ biserica (biserica Transilvaniei), 7, 11, 12, 13, 14, 21, 33, 92, 113, 120, 121, 133, 141, 149, 169, 177, 205, 236, 256, 281, 295, 306, 309, 310, 311, 318, 320, 330, 333, 334; ~ canonicat, 113, 317, 318; ~ capîtlu, 2, 4, 7, 11, 12, 13, 14, 21, 25, 33, 62, 78, 92, 141, 149, 156, 159, 160, 161, 169, 174, 175, 176, 177, 178, 195, 205, 213, 230, 233, 255, 256, 260, 261, 264, 265, 281, 295, 309, 310, 311, 330, 333, 334, 347, 358, 361; ~ cleric, 236; ~ dieceza, 240, 241; ~ episcop, 20, 29, 38, 51, 61, 70, 85, 86, 98, 99, 112, 113, 114, 118, 119, 120, 121, 122, 140, 146, 147, 158, 181, 182, 187, 211, 217, 236, 241, 246, 247, 252, 258, 259, 268, 269, 275, 282, 284, 288, 312, 314, 316, 317, 318, 322, 332, 344, 355, 359, 360, 363

Alba Regală v. **Székesfehérvár**
Albert al lui Ulric, 1; ~ de Ibron, 9, 296; ~ de Zuha, magistru, 362; ~ v. Nicolae f.l.
Alexandru al lui Basarab (*Alexander Bozora-bi*), voievod al Țării Românești 26, 275, 288; ~ cantor, canonic al capîtl. de Agria, 193, 353; ~ comite de Csongrad 252; ~ de Chelen, 36; ~ de Nekte, 288; ~ de Petrești, om de mărturie, 336; ~ de Resighea v. Nicolae f.l. 208; ~ de Solmus, 339; ~ nobil de Sincraiu, 7
Alma (*Almas*), s. în jud. Sibiu, 333; ~ moșie, 333
Almașul Mare (*Nagalmas*), s. jud. Alba, 89.
Alțina (*Alcznonia, Olchuna*), s. în jud. Sibiu, 71, 358
Amași (*Amac*), s. în jud. Satu Mare, 27, 57
Ambrosiu, nobil de Cubles, 281
Amnaș (*Omlas*) s. jud. Sibiu; 264 ~ moșie, 264
Ana, fiica lui Laurențiu de Suplac, 254; ~ nobilă, soția magistrului Ladislau, f.l. Ioan, f.l. Bricciu de Bator, fiica lui Mauriciu de Medies, 83, 90, 123, 346, 363.
Anareh, loc. în R.P.U., 9, 19
Andrei al II-lea, regele Ungariei, 102; ~ al III-lea regele Ungariei, 58, 86, 309; ~ regele Ierusalimului și Siciliei, 86, 184; ~ fratele lui Ludovic I, 288; ~ arhidiacon de Zemplin, 193, 353; ~ arhidiacon de Zygetfeu, 258; ~ f. comitelui Nicolae f.l. Solomon de Cilnic, 347; ~ banul, 162; ~ banul de Mačva, 246; ~ cel Mare, slujitor, 145, 148; ~ comite, f.l. Ștefan; om de mărturie, 206, 231; ~ comite de Satu Mare și Maramureș, 289; ~ de Băga-ciu, 2; ~ de Crasna, 17; ~ de Kerch, 323; ~ de Kystarkan, parte într-un proces, 115, 127; ~ de Daia, 12 ~ de Gelsa, 279; ~ de Olchva, 55; ~ de Pașal, om al regelui, 302; ~ de Pilyș, om al regelui, 42; ~ de Tiocu, om de mărturie, 226, 230; ~ de Zwna, imputernicit în proces, 304; ~ episcop de Oradea, 41; ~ episcop de Transilvania, 15, 20, 29, 38, 51, 61, 70, 85, 86, 98, 99, 102, 112, 113, 114, 140, 147, 158, 181, 182, 187, 211, 217, 236, 241, 246, 247, 252, 258, 259

267, 268, 269, 275, 280, 282, 284, 288, 312, 314, 316, 359, 318, 322, 332, 344, 355, 363; ~ fiul doamnei Catarina, 348; ~ f. l. Beke, zis Cyne de Olosig, 266; f.l. Chapou, 247; ~ f.l. Dionisie de Macha; ~ răscumpărare pt. omucidere, 104; ~ f.l. Herbord de Blaj, om de mărturie, 12, 256; ~ f.l. Iacob de Baranya, imputernicit, 362; ~ f. l. Iacob, f.l. Apa de Beclean, 330; ~ f. l. Jakch, 209; ~ f.l. Jahch, magistrul, f.l. Toma de Coșeu, 273; ~ f.l. Ioan, 248; ~ f.l. Ioan, f.l. Egidiu de Kálló, 103, 179, 234; ~ f.l. Ioan, f.l. Martin, 274, 359; ~ f.l. Lachk, ban de Mačva, 187; ~ f.l. Nicolae, 56, 103, ~ f.l. Sol, 37; ~ f.l. Zerye, 208; ~ magistrul, canonic al bisericii de Arad, 329; ~ magistrul, f.l. Andrei, vicecomite de Solnocul din Afară, 96; ~ magistrul, f.l. Dionisie, comite de Beke, 335; ~ magistrul, f.l. Lachk, comitele secuilor, comite de Satu Mare, 54, 162; ~ magistrul, f. comite al secuilor, de Brașov și Maramureș, 334; ~ magistrul, nobil de Geoagiul de Sus, 141; ~ Mochkus v. Mochkus A; ~ nobil, f.l. Nicolae de Kystarkan, 66; ~ preot în strana bisericii de Oradea, om de mărturie, 19, 51, 75, 76; ~ v. Andrei vicecomitele; ~ v. Ladislau f.l.; ~ v. Merharth, f.l.; ~ v. Simion f.l.; ~ zis Fulo, v. Fulo ~ zis Orrus, v. Orrus; ~ zis Semes, v. Semes

Anton, v. Gheorghe, preot, f.l. ~ 213

Apa de Beclean, 330; ~ f.l. Ioan, f.l. Apa de Beclean, 330

Apa Rusului (*Orosuiz*), riu, 193

Apalina (*Abafája, Abafaija*), s. în jud. Mureș, 183

Apatl, a.d. lg. Reghin, jud. Mureș, 361

Apaty, a.d. aproape de Valea lui Mihai, jud. Bihor, 37, 55, 266

Apold (*Appoldya*), s. în jud. Mureș, 211

Apold, v. Apoldul de Sus

Apoldul de Sus (*Felapold*), s. jud. Sibiu, 264, 265

Aporhaza, v. Dedemez

Aprod, Nicolae zis, 84

Apulia, ținut în Italia, 288

Arad (*Orod*), or., 84, 132, 191, 203, 231, 242, 249, 291; ~ arhidiacon, 1, 186, arhidiaconat 128, 203, 204, 242; ~ biserica de, 125; ~ capitulul din, 329; ~ comitat, 74, 279; ~ juzi ai nobililor, 74; ~ lector, 112, 125; ~ vicecomite de, 74

Arealla (*Arukalia*), s. jud. Bistrița-Năsăud, 308

Archid (*Erkud*), s. în jud. Sălaj, 273

Ardeleanu (*de Erdel, Erdely*) Grigore zis, 274, 275; ~ Iacob, magistrul zis, nobil de Socaciu, 273, 215, 216, 218, 219, 248, 251; ~ vicecomite de Satu Mare, 251

Arnold de la Caucina, trimis papal în Ungaria, 1, 31, 107; ~ f.l. Andrei de Băgaciu, 2; ~ paroh de Turnișor, 71

Arrus, Nicolae zis, f.l. Solomon, 91

Avignon, or. în Franța; ~ act dat la, 28, 46, 100, 136, 137, 138, 186, 191, 217, 222, 224, 232, 236, 237, 238, 241, 242, 239, 240, 272, 276, 277, 280, 295, 306, 317, 318; ~ biserica din, 238, 242; ~ decan al bisericii din, 238, 242

Avram de Vaya, om de mărturie, 215; ~ de Zakald v. Ladislau f.l. 134; ~ f.l. Dionisie de Gerla, 114; ~ f.l. Sebeș, 168; ~ v. Ladislau, magistrul f.l.; ~ v. Pavel, f.l.

B

Baboneg, comite de Wodicha, 102

Bač (*Baci, Bács*), or. R.S.F.I., canonic de 257; ~ prepozitură, 107

Baci, v. Bač

Bács, v. Báč

Bahnea (*Bohnya*), s. jud. Mureș, 315

Balola (*Bayla*), a.d. lg. Giulvăz, jud. Timiș, 340, 348

Baka, loc. în R.S.F.I., 285, 292, 293, 363

Bakony (*Bokon*) f. comitat în Ungaria; comite, de 83, 123, 235, 363

Bakow v. Ioan, f.l.

Balatonboglár (*Boklar*), loc. în R.P.U., 225.

Balatonfő-Kajár (*Kayar*), loc. în R.P.U., 225.

Balathin, f. voievodului Crăciun din Bilke, 59

Baldovin al lui Cornutus, priorul cavalerilor ioaniți, 205

Balugianusteleke, v. Bolugianusteleke

Banabic, v. Viltele

Bank, loc. în R.P.U., 144

Baranya, loc. disp. în R.P.U., 362

Barbara, nobilă, fiica lui Toma, f.l. Matia, 345

Barnaba, priorul din Dej, 72

Bartolomeu, arhidiacon de Solnoc, 258; ~ comite, judele Clujului, 142; ~ f. Luciei, fiica lui Albert de Zuha, 362; ~ f.l. Mihail f.l. Ștefan, nobil de Ozewlews, 131; ~ f. l. Leukus, f.l. Mykow de Weed, 188; ~ fratele lui Mannus, nobil de Căianu, 78, 142, 170, 171, 172, 177, 233, 254; ~ mare comis, 114; ~ mare paharnic, 86.

Basarab (*Bozorab*), Alexandru al lui ~ voievodul Țării Românești, 26, 275, 288; ~ necredincios, 26; ~ expediția lui Carol Robert împotriva lui 26.

Bator, Batur, v. Nyírbátor

Bátorkő, loc. în R.P.U., 350

Bayla, v. Balola

Bayon, loc. în R.P.U., 60

Băgaciu (*Bakach*), s. jud. Mureș, 2

Băgara (*Bogarteluke*), s. jud. Cluj, 312

- Băița (Chireu, *Kerew*), loc. componentă a or. Gherla, jud. Cluj, 226, 230
- Bănia (*Banya*) s. în jud. Caraș-Severin, 53
- Bărâi (*Barce*), s. jud. Cluj, 159
- Bebek, Emeric, judele curții regale, 346
- Beelean (*Bethlen*), or. în jud. Bistrița-Năsăud, 330
- Bechen, f.l. Ioan a lui Guth de Od, 290
- Bedeuhaza, s. în U.R.S.S., 353
- Beech, loc. în comit. Szatmár, R.P.U. ~ moșie. 126
- Beges, a.d. lg. Ateaș, jud. Bihor, 3, 50.
- Beke, comitat în R.P.U., 189, 335
- Bekes ~ pământ numit, 166
- Beke v. Nicolae și Emeric f.l.; ~ Ștefan f.l., 190; ~ zis Cyne v. Cyne
- Beken, f.l. Petru, nobil de Lopadea, 169, 246.
- Békés (Bichis), arhidiaconat în episcopia Orășii, 189
- Bela, regele Ungariei, 86, 308; ~ al IV-lea, regele Ungariei, 294
- Bela Crkva (*Fejereghaz*), or. în R.S.F.I. 348
- Belenus, riu, 53
- Belső Szolnok v. Solnocul dinlăuntru
- Beltuk, v. Nyírbélték
- Benchench, a.d. în R.P.U., 229
- Benedict al lui Clement, arhidiacon de Pin-cota, 31, 297, 353; ~ cantor și decan al bis. Transilvaniei, 33, 92, 161, 185, 213, 233, 267; ~ diaconul v. Diaconul; ~ f.l. Pavel, f.l. lui Heym, 225; ~ lector al capitolului de Oradea, 90, 103, 104, 117, 118, 120, 121, 122, 139, 151, 153, 189, 207, 273, 279, 316, 319, 359; ~ preot din Ocna Dejului, om de mărturie, 230; ~ slujitor al magistrului Nicolae, 352; ~ țesătorul v. Țesătorul
- Beneș, v. Nicolae f.l.
- Benlins (*Belenus*), a.d. lg. Cirmecia, jud. Caraș-Severin, 53
- Benk, a.d. lg. Mura Mare, jud. Mureș, 62
- Benseteluke, v. Virșolț
- Berbenche, a.d. lg. Firiteaz, jud. Arad, 74, 79
- Berchis, v. Borzești
- Bercu (*Zarazberuk*), s. jud. Satu Mare, 108, 117.
- Bereg, comitat, azi în U.R.S.S., 19, 197, 288, 293, 297.
- Beregovo (*Luprechzaza*), or. în U.R.S.S., 19
- Bertold de Brunna, 133
- Bethlen, v. Beelean; ~ v. Petru, magistrul, f.l.
- Bezded moșie în R.P.U., 283
- Blertan (*Bereithalm*, *Bereitholm*), s. în jud. Sibiu, 13
- Blhor, comitat, 3, 35, 37, 103, 196, 244, 266, 278, 294, 324, 329, 331 ~ adunarea obștească a nobililor din, 331; ~ nobili, 3
- Bllike, loc. în U.R.S.S., voievodul din, 59.
- Bírl, (*Byr*) loc. în R.P.U., 111, 190, 216, 325, 338, 341
- Bistrița (*Byztricia*), or. în jud. Bistrița-Năsăud, 187; ~ castelan de, 253
- Birzava (*Borza*), riu în jud. Caraș-Severin, 225
- Blagal, loc. R.S.F.I. comite de 102
- Blaj (*Balasfalwa*), or. în jud. Alba 12
- Blaslu; ~ de Bok, 244; ~ de Enchench, 153; ~ episcop de Knin, 86, 114, 181, 182, 187, 246, 355, 363; ~ de Sincel 12; ~ f.l. Emeric de Od, 290; ~ f.l. Gheorghe, f.l. Heym, 225; ~ f.l. Laurențiu de Recea, 17, 184, 311; ~ f.l. Nicolae zis Aprod, 84; ~ f.l. Pavel, f.l. lui Heym, 225; ~ f.l. Toma de Virșolț, 17; ~ fratele magistrului Ioan, lectorul bisericii din Arad, 112; ~ nobil, f.l. Petru, 329; ~ nobil de Vrbas, 132; ~ v. Ladislau f.l.
- Bobilna, (*Babolna*), s. jud. Hunedoara, 89
- Bocșa (*Boxa*), s. în jud. Sălaj, 110
- Bodoteleky, a.d. lg. Nădășelu, jud. Cluj, 213
- Bodrog, comitat azi în R.S.F.I. 279
- Boemia, 277
- Bogar; ~ de Corpadea, Ioan zis, om de mărturie, 80, 105, 156, 159; ~ jude al nobililor de Cluj, 70
- Bogdan, f.l. Ștefan de Mitnic, 152; ~ voievod, 193
- Boghig (*Bogus*, *Bagus*), s. jud. Satu Mare, 153, 254
- Bogran, a.d. lg. Surducul Mare, jud. Caraș-Severin, 225
- Bolu (*Boaan*, *Boanfalfa*), s. în jud. Hunedoara, 89
- Bok, loc. în R.S.C. 244
- Boklar, v. Balatonboglár
- Bok, Petru, nobil, om de mărturie, 348
- H Bokon v. Bakony,
- Boluglanusteleke (*Balugianusteleke*, *Bolugyanustelke*), a.d. lg. Vechea jud. Cluj, 78, 172, 195
- Bonch; ~ de Pethlend, 24; ~ v. Mihail fratele lui.
- Borch, f.l. Ilie, 262
- Bord, om de încredere al voievodului, 13
- Borla (*Barla*), s. în jud. Sălaj, 290; ~ moșie, 290
- Borslacabfalwa, a.d. lg. Sincel, jud. Mureș, 7
- Borsua, v. Borșo
- Borsod (*Borsod*), comitat în R.P.U., 193, 353, 362
- Boryw zis Nicolae, 311
- Borzești (f. Berchis, *Berkes*, *Berkus*), s. în jud. Cluj, 24, 25
- Bosnia (*Bosna*, *Bosnia*), ținut în R.S.F.I.; ~ episcop de, 86, 114, 181, 182, 187, 246, 288, 344; ~ scaun vacant, 355, 363
- Bot, Petru zis, jude al nobililor în comitatul Caraș, 340
- Boteni (f. Bothaza, *Boothaza*, *Buth*), s. în jud. Cluj, 35, 156, 160, 259

Both; ~ de Bothaza, 33, 156; ~ v. Gal, magistru, f.l.; ~ v. Ioan f.l.

Bothaza, v. **Botenl**

Botiz, s. în jud. Satu Mare, 192

Botul Muntelui (*Heghor*), 193

Bozleş (*Bozyas*), s. în jud. Bihor, 10

Brasov (*Brassa, Braschow, Brasso, Brassow, Brassou, Korona*), or.; ~ bătrînii din, 326; ~ comite de, 69, 212, 327, 344; ~ decan de, 69, 276, 327; ~ drepturi şi libertăţi ale scaunului, 67; ~ district, 326; ~ întemeierea scaunului, 67; ~ juraţi, 326; ~ obşteia, oraşenilor şi provincialilor, 326; ~ oraşeni 69, 326; ~ parohi, 67, 130; ~ pleban, 69, 327; ~ privilegii, 181; ~ scaun 67; ~ vicecomite, 69

Bratislava (*Pojon*), or. în R.S.C. 181, 182, 191; ~ comitat, 235, 250; ~ comite de, 83, 86, 90, 114, 123, 181, 182, 187, 246, 288, 344, 363.

Brădeni, (f. Hendorf, *Hegny*), s. în jud. Sibiu, 205.

Brădet (*Feneus*), pădure, 193

Brerer, v. **Ioan**, f.l. 230

Briceiu, abatele bisericii din Cluj-Mănăştur. 312, 314, 361; ~ Cantor, jude din Janusy, 5, 8; ~ de Baka, om al regelui, 285; ~ de Batur, 83, 90, 163, 167, 244, 346, 363; ~ f. lui Cantor de Ders, 30, 134, 201, 202, 215; ~ v. **Ioan** f.l.; ~ v. **Nicolae** f.l.

Brno, loc. în R.S.C., 133

Brunna, v. **Brno**

Bubad, a.d. Ig. Carei, jud. Satu Mare, 153

Bubek, Gheorghe zis, magistru, cavalier al curţii regale 311

Buda, azi componentă a or. Budapesta, R.P.U.; ~ act emis la, 5, 9, 10, 22, 23, 26, 32, 35, 37, 39, 41, 44, 49, 66, 67, 69, 73, 82, 83, 84, 87, 97, 101, 108, 110, 113, 115, 124, 145, 146, 150, 155, 163, 167, 168, 169, 179, 180, 183, 184, 187, 190, 198, 200, 205, 209, 221, 223, 234, 245, 248, 250, 253, 285, 286, 287, 296, 335, 336; ~ adunare ținută la, 146; ~ capitlul bisericii, 83, 123, 245, 247; ~ curtea unui nobil, 163; ~ greutatea de, 51, 64, 140, 329; ~ întoarcerea regelui la, 36; ~ libertatea bălciului din, 187 ~ pricină judecate la, 58; ~ **Veche** v. **Ó-Buda**, 238, 247

Budney, a.d. în R.P.U., 153

Bulboaca Cărpinişului (*Gyrtianuswreme*), 193

Bulgaria, în titulatura regilor Ungariei, 41, 86, 114, 246, 288, 344, 355, 363; ~ pustiită de turci, 295

Bungard (*Bonhart, Burgarth*), s. în jud. Bistriţa-Năsăud, 63, 80

Buuch, v. **Ioan**, magistru, f.l.

Buza (*Buza*) s. în jud. Cluj ~ drum mare spre, 105

Bygeth, s. în R.P.U., 151, 189

Byhan, v. **Sintloana**

C

Caeo, loc. în R.P.U., 107

Čakovac, cetate în R.S.F.I., 18

Calmand, v. **Cămin**

Caloceia, v. **Kalócesa**

Calota, v. **Călata**

Cantor; ~ de Ders, fiii lui, 134; ~ de Janusy, Nicolae, 30, 135

Caporal Alexu (f. Cherechiu, *Kereky*), s. în jud. Arad, 79

Caransebeş (*Sebus*), or. jud. Caraş-Severin; ~ castelan de, 152; ~ scaun de judecată, 152

Caraş (*Karaso, Karasso, Crasso*), comitat 225, 340, 348, 352; ~ comite de, 152, 168, 348; ~ vicecomite de, 352.

Carei (*Karul, Karol*), or. jud. Satu Mare, 16, 97

Carol Robert, regele Ungariei, 2, 21, 25, 58, 86, 98, 108, 182, 198, 268, 269, 275, 288, 294, 322, 324; ~ luptă în Ţara Românească, 275; ~ pierde sigiliul în Ţara Românească, 288.

Casimir v. **Tomu** f.l.

Catarina, doamnă v. **Ştefan, Mihail şi Andrei**, fiii

Caterina numită şi **Katra**, 243

Cato, v. **Vratislav** al lui

Caucina, loc. în Italia, 1, 31, 107

cavalerii ioaniţi, 205.

Cazimir al IV-lea, regele Poloniei, 277

Časma (*Chazma*), loc. în R.S.F.I. ~ biserica din, 290, 301, 356; ~ prepozitul de, 82, 159, 356

Căianu (*Kalyan*), s. în jud. Cluj, 78, 142, 170, 171, 172, 177, 195, 233, 354

Călata (*Kalatha, Kalata*), s. în jud. Cluj, arhidiacon de, 37, 302

Călvasăr (*Hideguiz*), s. în jud. Sibiu, 13

Cămin (f. Calmand), s. în jud. Satu Mare, 244

Căprioara (*Wez*), pădure, 193

Cărbunărie, (*Zeneketu*), locul numit ~ 260

Căţălu de Jos, v. **Meseşenii de Jos**

Căţăluşa, v. **Meseşenii de Jos**

Căuşa (*Kawas*), s. jud. Satu Mare, 145, 148, 324

Cehăluţ (*Chahul, Chohul*), s. jud. Satu Mare, 108, 110, 116, 117, 145, 180.

Cehelu (*Chehy*), s. jud. Sălaj, 83

Cehi, loc. în R.S.F.I., 269

Cel Creţ, Emeric, fierar din Oradea, 39

Cel Mare (*magnus*) de Şimian, 338

Cenad, (*Chanad*) ~ biserica de, 1, 128; ~ canonic de, 1, 303, 348; ~ capitlul din, 53, 131, 196, 362; ~ comitat, 131, 362; ~ dieceza, 186, 204, 232, 257; ~ episcop de 1, 15, 20, 28, 85, 86, 98, 102, 112, 114, 138, 147, 158, 181, 182, 187, 222, 242, 246, 247, 252, 268, 269, 275, 284, 288, 303,

- 322, 332, 344, 355, 360, 363, 20; ~ lectorat, 1; ~ vicar de, 303.
- Cepegeu**, puț, 354
- Cernuc** (*Churnuk*), s. jud. Sălaj, 78, 172, 177, 195
- Chaak**, magistrul, f.l. Mihail de Dara; ~ om de măturie, 117, 266
- Chakaal**, loc. în R.P.U., 29
- Chalad**, loc. în R.P.U., 351
- Chama**, v. **Martin**, f.l.
- Chan**, v. **Pavel**, nobil, f.l.
- Chanadin**, arhiepiscop de Strigoni, 301
- Chapou**, v. **Andrei** f.l.
- Chazar** (*Chasar*), loc. în R.P.U., 42, 336
- Chazma**, v. **Çasma**
- Ched**, posesiune a fiilor lui, 329
- Chegea** (*Kegye, Kege*), s. în jud. Satu Mare, 248, 274, 359
- Chegen**, loc. în R.P.U., 153
- Cheh**, Gheorghe zis, 311
- Chech**, Ladislau zis, jude al nobililor, om de măturie, 80, 214
- Chehte**, loc. în R.S.C.; ~ castelan de, 258
- Cheby**, moșie în R.P.U., 151
- Chelen**, loc. în R.S.C., 36
- Chendru**, v. **Cornești**
- Chenger**, v. **Csenger**
- Cheniz**, v. **Volvozi**
- Chapan de Tykud**, om de măturie, 145
- Cherechiu** (*Kereky*), s. în jud. Bihor, 266
- Cherechiu**, v. **Caporal Alexa**
- Cheresig** (*Kerezizug*), s. în jud. Bihor, 3
- Chereușa** (*Keures*), s. în jud. Satu Mare, 208
- Cherevgh** (*Chereug*), loc. în R.S.F.I., ~ castelan de, 263
- Chesău** (*Kezu*), s. în jud. Cluj, 245
- Cheșereu** (*Kesereu*), s. în jud. Bihor, 338
- Cheustelek** a.d. în R.P.U., 3, 50
- Chezdî** (*Kyzd*) arhidiacon de, 2, 264
- Chintelnice** (*Kendtelek*), s. în jud. Bistrița-Năsăud, 308
- Chireu**, v. **Băița**
- Chiuza** (*Kuzepfolu*), s. în jud. Bistrița-Năsăud, 308
- Chohtelek**, a.d. în R.P.U., 3.
- Choleh**, a.d. în R.P.U., 3
- Cholkona**, pământuri zise, 153
- Chornawoda**, loc. în U.R.S.S., 9, 58, 192, 223
- Chunga**, loc. în U.R.S.S., 59
- Chura**, a.d. lg. Simbăteni, jud. Arad, 74
- Chure** (*Chura*), v. **Petru**, f.l.
- Churtha**, loc. în R.P.U., 303
- Chyne de Olosig**, Petru, 37
- Chynkus** Iacob, 37
- Ciceu** (*Chychou*), s. și cetate în jud. Bistrița-Năsăud, 166, 226, 230, 315; ~ castelan de, 315
- Cig** (*Chug*), s. în jud. Satu Mare, 274
- Cineu** (*Schenk*), ~ scaun 71, parohi din, 71
- Ciomocoz**, v. **Clumești**
- Clorteia** (*Chortow*), s. în jud. Caraș-Severin, 348
- Cireșoala** (f. Dicea, *Decse*), s. în jud. Bistrița-Năsăud, 216, 231
- Clumăfala** (*Chamafaya*), s. în jud. Cluj, 51
- Clumești** (f. Ciomocoz, *Warchomakuz*, *Chumakuz*), s. în jud. Satu Mare, 153, 220, 253, 339
- Clunga**, (*Chongwa*) s. în jud. Alba, 11, 14
- Cilnle** (*Kelnuk*), s. în jud. Alba, 347, 358
- Cîmpenița** (f. Filea, *Fyle*), s. în jud. Mureș, 38
- Cîmpul Săleilor** (*Fuizesmező*), șes, hotar, 353
- Cîrța** (*Kyrzcz, Kercz*), s. în jud. Sibiu, 211, 301; ~ mănăstirea fericitei fecioare din, 211, 301
- Clara**, fiica lui Mihail, fratele lui Bonch de Pethlend, 24, 25; ~ nobilă, fiica lui Toma, f. l. Matia, 345; ~ soția magistrului Iacob, f. l. Iacob de Lonya, fiica lui Dionisie de Lučenec, 4, 321
- Clement**, ~ de Folt, 89; ~ de Mera, om al vicevoivodului, 361; ~ nobil f. l. Nicolae de Mera, 70, 259; ~ al VI-lea, papă, 28, 47, 71, 93, 94, 95, 100, 125, 128, 133, 136, 137, 138, 210; ~ preot de Haram, 348
- Cloașterl** (*Villa Nycolai*), s. în jud. Mureș, 211
- Cluj**, (*Clus, Kolus, Koluswar, Kuluswar, Kuluswar, Kuluswar*), municipiu 70, 142, 182, 213, 233, 281, 359; ~ arhidiacon de, 347, 358; ~ comitat, 63, 142, 213, 214, 233, 245, 281, 312, 330; ~ comite de, 70; ~ jude al nobililor, 70, 142, 312; ~ notar din, 142; ~ paroh de, 320
- Cluj-Mănăstur** (*Colosmonostora, Clusmunustura, Culusmunustura, Clusmonostora, Kolusmunustura*), cartier al Clujului; ~ abatele mănăstirii, 312, 314, 361; ~ conventul mănăstirii, 24, 25, 38, 40, 51, 62, 64, 80, 81, 91, 105, 106, 129, 140, 142, 154, 157, 170, 171, 172, 177, 206, 213, 231, 243, 259, 263, 267, 282, 308, 309, 311, 313, 320, 345, 350, 354.
- Cnezu** Ilie, 53
- Coasta** (*Gyulateluke*), s. în jud. Cluj; ~ moșie, 156, 159
- Cocani**, v. **Porumbesti**
- Cojona** (*Clus, Kolus*), s. în jud. Cluj, 214, 314.
- Coloman**, episcop de Győr, 114, 181, 182, 187, 246, 288, 344, 355, 363
- Comițăg**, v. **Comșești**
- Comșești** (f. Comițăg, *Komiatzeg, Comiatzeg*) s. în jud. Cluj, 309, 320
- Conrad** (*Cunradus*), parohul bisericii din Cloașterf, 211
- Conth**, f. l. Simion, 69
- Copaclul Frumos** (*Zepfa*), semn de hotar, 193
- Copilul Nicolae** (*Giermek*); ~ casa lui, 343
- Corlathtava**; ~ pământuri zise, 153
- Corneil** (f. Șintireguț, *Zilkerek*) s. în jud. Cluj, 243

Cornești (*Chendru, Kend*), s. în jud. Cluj, 226
Corpadea (*Corpaad*), s. în jud. Cluj, 156
Corrad, arhidiacon de Nitra, 222; ~ f.l. Nicolae de Diosig, 151, 189; ~ v. Petru f.l.
Corușu (*Kouroug*), s. în jud. Cluj, 70
Costa, fratele lui Dragoș Românul, 344
Coșelu (*Kusal*), s. în jud. Sălaj, 82, 209, 273, 290, 343
Cosma; ~ de Jako, 73; ~ f. l. Herbord de Haripan, 22; ~ magistrul, canonic al bisericilor de Oradea, Győr și Arad, 60, 207, 329
Craevia, oraș în R.P.P.; ~ episcop, 277; ~ orașean din, 30
Crasna, (*Karazna*) ~ arhidiacon de, 241, 362; ~ comitat, 10, 167, 241, 346; ~ riu, 83, 153; ~ s. jud. Sălaj, 17, 241
Crăelun (*Karachun*), voievod din Bilke, 59
Creasta de Mijloc (*Kuzepberch*), deal, 193
Crețul Pavel (*Crispus*), slujitor și imputernicit, 337
Cristian (*Insula Christiana*), s. în jud. Sibiu, 199; ~ paroh de Ghimbav, 69; ~ iobag român, 260
Criș, (*Crisium*) riu, 39
Croația, în titulatura regelui Ungariei, 41, 86, 114, 246, 288, 344, 355, 363; ~ ban de 18, 22, 23, 86, 114, 288, 344, 355, 363; ~ cetate din 158; ~ duce al, 284; ~ moșii în, 20
Csallóköz, ținut în R.S.C., 297
Csenger (*Chenger*) loc. în R.P.U., 220; ~ loc de vamă, 54
Csókakó (*Chokaku*), sat în R.P.U., 275
Csongrad, loc. în R.P.U., 252; ~ arhidiacon de, 258
Cubleș, v. **Cubleșul Someșan**
Cubleșul Someșan (f. **Cubleș**, *Cublus*), s. în jud. Cluj, 28
Cublus, a.d. lg. Pecica, jud. Arad, 74
Cublus, v. **Cubleșul Someșan**
Cuhea (*Kohnya*), s. în jud. Maramureș, 193
Culețul Mare (*Mie*) (*Kethkulch*) jud. Satu-Mare, 153
Cumania, ~ în titulatura regelui Ungariei, 41, 86, 114, 246, 288, 344, 355, 363
Curtuiș, v. **Curtuișeni**
Curtuișeni (f. **Curtuiș** *Kurthueles*), s. în jud. Bihor, 302
Cuvin (*Ku*), s. în jud. Arad 279; ~ comite de, 168
Cuzdrioara (*Kuzarwar*), s. în jud. Cluj, 226, 230
Cykou (*Czikow, Chykow*), mare vistier, 187, 246, 288, 344, 355, 363
Cyne de Olosig, zis Beke, 266

D

Dag, a. d. aproape de Ghiroda, jud. Timiș, 279
Dala (*Dalya, Dalya maior*), s. jud. Sibiu, 12, 211; ~ paroh de, 211

Dalmația, în titulatura regelui Ungariei, 41, 86, 114, 246, 288, 344, 355, 363; ~ ban de, 18; ~ duce al, 284
Damian de Beges, 3, 50
Daniel de Cilnie, 358
Dara (*Darah*), s. în jud. Satu Mare, 117, 266, 335
Darouch, loc. în U.R.S.S., 293
David, comite, orașean de Cluj, 182; ~ f.l. Petru, 154
Dăbica (*Doboka*), s. în jud. Cluj, 140, 229; ~ arhidiacon de, 140, 211, 260; ~ comitat, 51, 64, 91, 140, 157, 184, 230, 308, 311
Dealul lui Maxim (*Makzemberch*), deal în jud. Maramureș, 193
Dealul Orăzii (*Promontorium Waradiensis*), convent, 3, 10, 16, 17, 27, 37, 50, 51, 60, 73, 77, 97, 145, 148, 153, 179, 188, 208; ~ prepozit din, 60, 77
Decea (*Deyche*), s. în jud. Alba, 309; ~ moșie, 309, 320
Deda, a.d. lg. Valea lui Mihai
Dedemez (*Aporhaza*) a.d. lg. Urziceni, în jud. Satu Mare, 16
Deg, pădure, aproape de Archid, 273
Dej (*Deeswar*), or. în jud. Cluj, 72; ~ convent, 72; ~ lavră, 72; ~ locuitori, 72; ~ mănăstire, 72; ~ oaspeți, 67, 72
Deme (**Dumitru**), nobil de Tyborchteleke, 17, 354
Derekus, Simion zis, din neamul Kopplyan, 164
Ders, localitate în R.P.U., 30, 134
Desideriu; ~ de Chura, magistrul, omul vice-comitelui de Arad, 74; ~ magistrul, fii l. 270; ~ magistrul, f.l. Dionisie de Reghin, 270; ~ vicecomitele de Solnocul din Afara, 34, 38, 40
Deușu (*Dyos*), s. în jud. Cluj, 170, 171, 172, 354
Deva (*Deua*) drum comercial prin, 87
Devin, or. în R.S.C., 235
Dezna (*Dezne*) în jud. Arad, cetate, 114
Diaeu (*Litteratus*) Benedict, nobil de Iara, 259; ~ Iacob, 70; ~ Ioan, 84, 268; ~ Laurentiu, procurator al orașenilor, 166; ~ Nicolae, magistrul, 352; ~ Paul f.l. Ladislau, prepozit de Cazma, 356; ~ Pavel din Eur, 55; ~ Petru, f.l. Ioan, 11, 14, 53; ~ Ștefan, f.l. Alexandru de Resighea, 208; ~ Toma, f.l. Ioan de Tântău, 35
Dicea, v. **Cireșoala**
Dindeleag, v. **Livada**
Dionisie, arhiepiscop de Calocsa, 83, 86, 114, 181, 182, 187, 193, 246, 288; ~ de Gerla, 319; ~ de Ilia, 89; ~ de Lucenec, 321; ~ de Macha, 104; ~ de Poche, 43; de Reghin, 6, 62, 193, 226, 230, 270, 271, 315; ~ de Supur, 274; ~ fiul fostului ban Ștefan de Losonc, 300, 321; ~ f.l.

Iacob, f.l. Apa de Beclean, 330; ~ f.l. Ștefan, mare vistier al regelui, 183; ~ mare comis, 86, 181, 182, 246, 288, 344, 355, 363; ~ v. Andrei, magistrul, f.l.; ~ v. Nicolae, f.l., 221, 223

Dioslg (*Gyozeg*) în jud. Bihor, 151, 189

Dloșod (*Od*), s. jud. Sălaj, 110, 290, 246

Dimbău (*Dombow*), s. în jud. Mureș, 246

Dirlas (*Darlax*), s. în jud. Sibiu, 333, 334

Dobolț (*Dobouch*), s. jud. Satu Mare, 59

Doby, v. **Tiszadob**

Dolm, f.l. Radoslav, 102

Doja, magistrul, v. **Iacob** f.l. și **Pavel**, f.l.

Domănești (f. Domohida, *Damanhyda*), s. în jud. Satu Mare, 42, 56, 104, 139

Dombro, loc. în R.S.F.I., 128

Dominic, arhidiacon de Borsua, 193, 353; ~ arhiepiscop de Spalato, 86, 114, 181, 182, 187, 246, 288, 344, 355, 363; ~ ban de Mačva 86, 114, 181, 182; ~ cel Mare de Bocșa, 110; ~ Cel Roșu de Giulvăz, 340, 352; ~ de Chesar, om de măturie, 336; ~ de Coșeu, 273; ~ de Folth, 52; ~ de Gimbaș, nobil de Corușu, 70; ~ de Hășdate, 243; ~ f.l. Beke, zis Cyne de Olosig, 266; ~ f.l. Chaak de Dara, 266; ~ f.l. Donch, 22; ~ f.l. Iacob, nobil de Chereușă, 208; ~ f.l. Ioan, judele orașului Mintiu 54; ~ f.l. Petru, 274; ~ f.l. Petru, f.l. Solomon, 34; ~ f.l. Pouka, 74; ~ f.l. Zoard, 143; ~ prepozit de Alba Iulia, 2, 33, 161, 185, 213, 233, 281, 347, 358; ~ prepozitul bisericii din Vaț, 258; ~ v. Gheorghe f.l.; ~ v. Ioan f.l. Dominic; ~ v. Geubul Ioan zis, f.l.; ~ v. Manu, f.l.; ~ v. Petru f.l.

Domohida, v. **Domănești**

Donch, fiii lui, 17; ~ v. **Dominic** f.l.

Dorotea, fiica lui Ioan, f.l. Alard de Ocna Sibiului, 347

Dorouch, moșie în U.R.S.S., 286

Dragomir, curtea lui, 255; ~ fratele lui Dragos Românu, 344

Dragos, comite, român din Bedeahaza, 353; ~ f.l. Ghiula Românu, 344, 353; ~ v. **Ghiula** f.l.

Drava, riu, 86

Drugeth, Nicolae, comite, judele curții regale, 288, 289, 291, 296, 299, 300, 304, 305.

Dumbrava (f. Dumbrău, *Dombros*), s. în jud. Alba, 320

Dumbrău, v. **Dumbrava**

Dumitru; ~ cel Mare, reprezentant în proces, 304; ~ de Galați, 184; ~ de Mariad, canonic de Oradea, 47; ~ episcop de Oradea, 15, 20, 41, 46, 60, 83, 85, 86, 98, 99, 102, 112, 114, 147, 158, 181, 182, 187, 189, 207, 246, 247, 252, 266, 268, 269, 275, 284, 288, 322, 332, 344, 355, 363; ~ fiul Elisabetei, 243; ~ f.l. Andrei, slujitor, 189; ~ f.l. Gheorghe, slujitor, 90; ~ f.l. Ioan, f.l. Egidiu de Kálló 103, 323; ~ f.l. Mihail de Șintereag,

243; ~ f.l. Oliver, imputernicit, 180, 190; ~ f.l. Petru, 180; ~ f.l. lui Simion de Singer, 307; ~ f.l. Turul de Căuaș, om de măturie 145, 148; ~ magistrul, f.l. Alexandru de Nekte, 288; ~ nobil de Gurbediu, 196; ~ nobil de Kerestws, 64; ~ v. Ioan f.l. ~ v. **Petru**, f.l.

Durazzo, loc. în R.P. Albania, 257.

Duruglesy, v. **Hajdudorog**

E

Eceaterlna, fiica lui Iacob, 303

Eger (*Agria*), or. în R.P.U.; ~ biserica de, 4, 6, 95, 125; ~ canonic de 317, 318; ~ capitu de, 6, 31, 58, 135, 179, 190, 193, 232, 244, 296, 298, 299, 321, 353; ~ dioceza din, 48; ~ episcop de, 83, 86, 114, 182, 187, 193, 232, 246, 288, 344, 353, 355, 363; ~ riu, 300.

Egidiu, ~ de Kálló, 103; ~ f.l. Hench, 53; ~ f.l. Iacob, f.l. Dominic de Coșeu, 273; ~ f.l. Ioan de Peștișul Mic, 183; ~ vice-voievodul Transilvaniei, 65, 80, 81, 105, 106; ~ v. Ioan f.l.; ~ v. Mihail f.l. 173

Ektor de Bayon, 60

Elek, v. **Lorand**, f.l.

Elena, sora după mamă a lui Petru și Pavel; nobili de Bank, 144; ~ fiica lui Mihail, fratele lui Bonch, 25

Elisabeta, fiica lui Ioan, f.l. Kaza, 243; ~ fiica lui Mihail de Pethlend, 24; ~ fiica lui Mortunus, f.l. Andrei banul, 162; ~ fiica lui Pavel zis Magyar, 279; ~ fiica nobilei Elena, fiica lui Nicolae de Mera, 259; ~ nobilă, fiica lui Toma, f.l. Matia, 345; ~ regina Ungariei, 18, 26, 47, 67, 86, 114, 130, 147, 197, 232, 246, 247; ~ soția comitelui Andrei, 289; ~ soția lui Mihail de Pethlend, nobilă, 25

Elleus, v. Akus f.l.; ~ v. **Mihail** fiul lui; ~ v. Ștefan f.l.

Ellew, loc. în R.P.U. 9

Emerle, rege al Ungariei, 294; ~ Bebek v. **Bebek**; ~ cleric la Oradea, om de măturie, 283; ~ de Cig, 274; ~ de Od, 290; ~ f.l. Beke, 345; ~ f.l. Petru, 37; ~ f.l. Rennold, 207; ~ f.l. Simion de Kálló, 341; ~ lector de Agria, 253; ~ nobil, f.l. Toma de Bothaza 259; ~ prepozit al bisericii Transilvaniei, semnatar, 92.

Emuch de Cheăsu, 184, 245

Enchench, loc. în R.P.U., 153, 336, 342

Endere, nobil de Csallóköz, 297

Episcopia Bihorului (f. Piscopia, *terra Pyspuky*) s. în jud. Bihor, 39

Erdel, v. **Ardeleanu**

Erlu Sineralu (f. Sincraiu, *Zenkiral*), s. în jud. Satu Mare, 274

Erkud, v. **Archid**

Erne, magistrul, f.l. Moise, 324; ~ v. Mihail, f.l.

Esztergom (Strigoniul, *Strigonium*), or. în R.P.U., 182, 187, 193, 199; ~ act emis la, 301; ~ arhiepiscop și comite perpetuu de, 45, 46, 86, 114, 181, 182, 187, 242, 246, 288, 301, 344, 353, 355, 360, 363; ~ biserica de, 133, 272; ~ canonic de, 272, 303, 348; ~ capitlu din, 324; ~ comitat în R.P.U., 279; ~ dioceza de, 71, 95, 199, 276

Etetykudya, loc. în R.P.U.; ~ moșie, 104, 139

Eur, loc. în R.P.U., 55

Eurholm, v. Tăușeni,

Ezdench, loc. neidentificabilă, moșie, 83

Ezen, v. Ioan f.l.

Ezeriş (*Egrus*), s. înglobat în or. Reșița, 225.

F

Falkamar, a.d. lg. Olosig, jud. Bihor, 266

Falkus de Chalah, 351

Farcaș, f.l. Petru, f.l. Farcaș, 308, 313; ~ v. Petru f.l.

Făgetul (*Ruhbolchbyke*), pădure, 333, 353; ~ Lung (*Hozru-Bik*), pădure, 231; ~ Mare (*Nogbyk*), pădure, 333, 334

Făncea, s. jud. Bihor, 188

Fejér (Alba Regală), comitat în R.P.U., 279

Fejereghaz, v. Bela Crkva

Feketupatak, v. Valea Neagră

Felső Lindva, loc. în R.S.C., 253

Felzeleus, a.d. lg. Pecica, jud. Arad, 131

Feneus, v. Brădet

Feyes, Petru zis, slujitor, 248

Filea (*Fyle*), s. jud. Cluj, 34; ~ v. și Cîmpenița

Fillp, f.l. Ioan de Chornavada, 58, 192, 223; ~ prepozitul capitolului bisericii din Oradea, 66, 90, 103, 104, 115, 117, 118, 122, 127, 139, 151, 153, 189, 254, 273, 279, 316, 319, 359

Fiscut, v. Săleuța

Fintinele (f. Iuș, *Vs*), s. jud. Bistrița-Năsăud, 80, 81, 106

Fodor (*Fudur*), Pavel zis, slujitor, 350; ~ Ștefan zis, iobag, 248

Folkus, oaspe din Dej, 72

Folt (*Folkh*), s. jud. Hunedoara, 52, 89

Frath, cneaz al cetății Cicău, 230

Frata, (*Frata*), s. jud. Cluj, 345

Fuceo, pitarul, comite, oaspete din Sebeș, 92

Fulo, Andrei zis, oaspete din Tokaj, 208

Fylek, loc. în R.S.C., 258

G

Gal; ~ f.l. Ioan, 159; ~ magistrul, 105, 106;

~ f.l. Both de Bothaza, 81, 156; ~ f.l.

Ioan f.l. Both de Bothaza, 33, 160, 345;

~ f.l. Paska, fost comite în Solnocul dinăuntrul, 315; ~ f.l. Pascha, comite de Cluj, 214; ~ om de măturie, 189;

~ zis Abayducz v. Abayducz

Galambueh, cetate dispărută lg. Dunăre, în R.S.F.I., 352; ~ castelan de, 352

Galați, v. Galații Bistriței

Galații Bistriței, (f. Galați, *Galaz*), s. în jud. Bistrița-Năsăud, 184

Galda de Jos (*Gald*) s. în jud. Alba, 120, 121, 141.

Gallița, în titulatura regilor Ungariei, 41, 114, 246, 288, 344, 355, 363

Galșa (*Gelsa*), s. în jud. Arad, 279

Gamza, a.d. lg. Mitnicu Mare, jud. C. Severin, 152

Garan, a.d. în jud. Satu Mare, 27, 57

Gădălin (*Kathelen*), s. în jud. Cluj; ~ moșie, 259

Gedeufalva, a.d. lg. Govădia, în jud. Hunedoara, 89

Gelsa, a.d. lg. Vărădia de Mureș, în jud. Arad, 279

Gelyenus, a.d. lg. Vetiș, în jud. Satu Mare, 44, 49, 54, 55, 58, 59

Geoagiu de Sus (*Gyogh superior*), s. jud. Hunedoara, 141

Gerew, locul lui, 345

Gerla, a.d. lg. Ineu, în jud. Arad, 114, 319

Geubul de Coșelu, Ioan zis, f.l. Dominic, 342

Geustusera, v. Gösztszér

Gheorghe; de Călvasăr, 13; ~ de Enchench, 336; ~ de Nădășelu, om al vicevoievodului, 213, 361; ~ de Sanislău, 220, 342; ~ fiul Anei, fiica lui Mauriciu de Medieș, 346; ~ f.l. Grigore de Rozsály, magistrul, vicecomitele comit. Satu Mare, om de măturie, 193, 220; ~ f.l. Grigore de Valea lui Mihai, 37; ~ f.l. Grigore, f.l. Laurențiu de Suplac, 254; ~ f.l. Heym, 225; ~ f.l. Iacob de Iara, 24; ~ f.l. Iacob, nobil de Iara, 25, 62, 260; ~ f.l. Ioan f.l. Bricciu de Batur, 42, 163, 244; ~ f.l. Ioan de Malah, 22; ~ f.l. Jakch, 209; ~ f.l. Jakch, magistrul, 279; ~ f.l. Ladislau, 65, 345; ~ f.l. Leel, 324; ~ f.l. Nicolae, f.l. Bricciu, 194; ~ f.l. Tymus, 324; ~ fratele lui Petru și Pavel, nobili de Bank, 144; ~ fratele lui Torda, om de măturie, 309; ~ magistrul, f.l. Gheorghe 262; ~ preot, f.l. Anton, 213; ~ zis Bubek v. Bubek; ~ zis Cheh v. Cheh; ~ zis Hodnog v. Hodnog.

Gheorgheni (f. Giurfalău, *Gurgfolwa*), s. înglobat în or. Cluj, 309

Ghllvaei (*Gyluas*), s. în jud. Satu Mare; ~ moșie, 97

Ghlmbaw (*Widenbach*), s. în jud. Brașov, paroh de, 69

Ghioroe (*Gyrak*), s. în jud. Arad, 279

Ghlula, f.l. Dragoș, 344

Gillău (*Gyalu*), s. în jud. Cluj, 359

Giulatelec, v. Coasta

Giulești (*Gylahaza*) s. în jud. Maramureș, 344, 353
Giulváz (*Ghulues, Guluez*), s. în jud. Timiș, 340, 348, 352; ~ pământ, 348
Giurfalău, v. **Gheorgheni**
Giurtelec, v. **Giurtelecu Șimleului**
Giurtelecu Șimleului (f. **Giurtelec, Gyurteleke**) s. jud. Sălaj, 83
Gimbaş (*Gunbasi*), loc. componentă or. Aiud, în jud. Alba, 70
Girfa Ulmului (*rivulus zyler dictum*), riu, 3; ~ **Vassan** (*rivulus Vassaner*), riu, 3
Girliște (*Gralista*) s. jud. Caraș-Severin, 53
Glod, s. în jud. Alba 89
Gniezno, or. în R.P.P.; ~ arhiepiscop de, 277
Golgouch, v. **Hlohovec**, 228
Gömör, comite de, 258
Gorbopataka, v. **Valea Gîrbovei**, 193
Göztuszér, loc. în R.P.U., 75, 283; ~ moșie 291
Gothart, magistrul, canonic de Agria, 4
Gothatea (*Kuthathya*) s. în jud. Hunedoara, 89
Grigore; ~ preot canonic al bisericii Sf. Maria (Oradea), om de mărturie al capitl. 189; ~ canonic al capitl. de Cenad, 362; ~ cantor de Oradea, 273; ~ custode al bisericii din Oradea, 90, 103, 104, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 139, 151, 153, 189, 279, 289, 316, 319, 357, 359; ~ de Popus, om de mărturie, 215; ~ de Rosaly 193, 220; ~ **Erdely v. Ardeleanu**; ~ f.l. **Grigore**, f.l. **Laurențiu de Suplac**, 254; ~ f.l. **Heym**, 225; ~ f.l. **Ioan**, f.l. **Apa de Beclean**, 330, 343; ~ f.l. **Laurențiu de Suplac**, 254, ~ f.l. **Petru**, 82, ~ f.l. **Laurențiu de Valea lui Mihai**, 37; ~ frațele lui **Novak**, 158; ~ iobagul magistrului **Toma**, 230; ~ nobil de **Nima** (1321), 166; ~ notar; ~ om de mărturie, 97; ~ papă, 116, 117; ~ zis **Secuiul v. Secuiul**
Grind (*Gerend*), v. **Luncani**, 205
Gula v. **Pavel**, f.l., 214
Gurbiedu (*Gurbey, Kurbed*), s. în jud. Bihor, 60, 196, 329
Gurghiu, s. în jud. Mureș, 183
Gurk, a.d. lg. **Pecica**, în jud. Arad, 74, 79; ~ dieceză în Austria, 137
Guth de Od, 290
Gyerhegye, loc. în R.P.U., 26
Gylat, v. **Nicolae**, f.l.
Győr (*Iauriensi*) or. și comitat în R.P.U., 181, 182, 186, 191, 203, 204, 235; ~ biserica de, 329; ~ capitlul din, 168, 297; ~ comite de, 83, 90, 123, 363; ~ dieceza, 199; ~ episcop de, 86, 114, 181, 187, 246, 288, 344, 355, 363
Gyrak, v. **Ghloroc**
Gyrтанuswreme, v. **Bulboasa Cărpinișului**, 193
Gyula, v. **Nicolae**, f.l.

Gyulahaza, loc. în R.P.U., 73, 285
Gyure, a.d. lg. **Săcășeni**, în jud. Satu Mare, 274

Г **Е** **І** **Н**
Hainburg, or. în Austria, 235
Hajdúdorog (*Duruglesy*), loc. în R.P.U., 189
Hajdúhadház (*Hothaz*), loc. în R.P.U., 189
Halmeu (*Halmy*), s. în jud. Satu Mare, 58, 329
Hank, orășean din Cracovia, 30
Haram, cetate și a.d. lg. **Bazias**, în jud. Caraș-Severin, 340, 348; ~ scaun de judecată, la 340; ~ castelan de, 348; ~ preot de, 348
Haripan, loc. în R.P.U., 22
Harumprede, a.d. în jud. Caraș-Severin, 225
Hășdate (*Hasdad*), loc. componentă a or. **Gherla**, în jud. Cluj, 91, 243
Hedenric, f.l. **Henning**, 240
Helecs, **Petru** zis, pământul lui, 72
Hench, v. **Egidiu**, **Ioan**, **Marcu** fiii lui, 53, 165
Hendorf, v. **Brădeni**
Hene, loc. în R.P.U., 179
Henning, v. **Mihail**, f.l.
Henrie; ~ de **Scherffenberg**. 191, 204; ~ zis și **Phuenslim**, 239
Herbord; ~ de **Blaj**, 12; ~ de **Haripan**, 22; ~ nobil de **Galda**, 141
Herchek, **Petru** zis, nobil, 282
Herneh, slujbaş, 76
Hewes, arhidiacon de, 4, 6, 353
Hevesújvár, comitat în R.P.U.; ~ nobili din, 300
Heym, f.l. **Heym**, 225; ~ v. **Pavel** f.l.
Hidig (*Hydueg*), cătun lg. **Moiad**, în jud. Sălaj, 83
Hlohovec (*Golgouch*), loc. în R.S.C., 228
Hodaz, loc. în R.P.U., 30
Hodnog, **Gheorghe** zis, f.l. **Ștefan de Vereș-mort**, 320
Holumbia, loc. în R.P.U., 26
Homorog (*Humbuk*), s. în jud. Bihor, arhidiacon de, 37
Horoatul Crasnei (f. **Horoat, Horvat, Harvath**), s. în jud. Sălaj, 167, 244
Hothaz, v. **Hajdúhadház**
Hudruvechin, v. **Movile**
Huduș (*Hudus*), loc. în comit. **Szatmár**, R.P.U.; ~ moșie, 126
Hunedoara (*Hunyad*), arhidiacon de, 320; ~ comitat, 89
Huntheleke, a.d. în jud. Cluj, 311
Huszt (*Huzthy*), loc. în U.R.S.S., 59
Huzyuteluk, pământul zis, 153
Hyntus, pîriu, 105

I

Iacob, ~ comite de **Brașov**, f.l. **Nicolae**, f.l. **Sandur**, 181; ~ de **Anarch**, 9, 19; ~ de **Baranya**, 362; ~ de **Chazar**, 42; ~ de

Churtha, 303; ~ de Ciortea, 348; ~ de Dindeleag; ~ om de mărturie, 156; ~ de Lonya, 4, 321; ~ diac v. **Diacul**; ~ f.l. Apa de Beclean, 330; ~ f.l. Dominic de Coșeu, 273; ~ f.l. Grigore Erdely zis de Socaciu, 274; ~ f.l. Iacob, f.l. Apa de Beclean, 330; ~ f.l. Ioan, 248; ~ f.l. Ioan, om al regelui, 42; ~ f.l. Ioan, f.l. Martin, 274, 359; ~ f.l. Mannus, f.l. Ioan, nobil de Căianu, 233; ~ f.l. Mihail, 7, 53; ~ f.l. Mihail de Sincraiu, 274; ~ f.l. Moka, slujitor și împuternicit, 106; ~ f.l. Mihail, f. banului Simion, 333, 334; ~ f.l. Nicolae zis Aprod, 84; ~ f. palatului Doja, 189; ~ f.l. Petew, f.l. Zewe, nobil de Felzeleus, 131; ~ f.l. Petru zis Wadum de Peturlaka, omul vicecomitelui, 52; ~ de Valea lui Mihai, f.l. Petru, magistru, om al regelui, 218, 219; ~ f.l. Petru, f.l. Mogh de Mihaifalău, 302; ~ f.l. Ștefan zis Thatar, 150; ~ f.l. Wyd, castelanul de Ciceu, 226, 230; ~ fost preot paroh al mănăstirii din Oradea, 39; ~ jude al nobililor în comit. Caraș, 340; ~ magistru, castelan de Ciceu, f.l. Vitus, 315; ~ magistru, f.l. Iacob de Lonya, 4; ~ magistru, f. magistrului Doja, 331; ~ lector al bisericii de Arad, 329; ~ vicecomitele comitatului Satu Mare, 201, 202; ~ nobil de Chereușa, 208; ~ nobil de Iara, 24, 25, 62; ~ Poch v. **Poch**; ~ slujitor și împuternicit, 106; ~ v. **Eeaterina**, fiica lui; ~ vilicul de Brașov, 181; ~ zis Erdel v. **Ardeleanu**; ~ zis Zelemer v. **Zelemer**

Ianoșda (*Janoșda*), s. în jud. Bihor, 329

Iara (*Jara*), s. în jud. Cluj, 24, 25; ~ nobil de, 259; ~ de Mureș s. în jud. Mureș, 62; ~ s. în jud. Mureș, 183

Ibrun (*Ibrun*), loc. în R.P.U., 9, 296

Ielod (*Yclod*), s. în jud. Alba, 21

Ierusalim, rege al 86; ~ spitalul, 137, 205

Iktor, v. **Ioan**, f.l.

Ilia (*Ilye*), s. în jud. Hunedoara, 89

Ilidia (f. *Iladia*, *Elyed*), s. în jud. Caraș-Severin, 152

Ineu (*Jeneu*), s. în jud. Arad, 114

Inocențiu al VI-lea, papă, 186, 191, 203, 204, 210, 217, 224, 232, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 257, 272, 276, 277, 280, 295, 306, 317, 318, 360.

Insula Iepurilor, v. **Margitsziget**

Ioan; ~ arhidiacon de Warasd, 193; ~ cel Lung, cnez, 230; ~ cel Mare de Cehăluț, magistru, 72, 145, 148, 180; ~ cel Roșu, omul regelui 53; ~ comite, f.l. Vivian, orășean din Vințul de Jos, 310, 337, 350; ~ custode canonic al capitl. de Agria, 193; ~ de Alțina, 358; ~ de Apoldul de Sus, comite, 264, 265; ~ de Bothhaza, 160; ~ de Chelen, 36; ~ de Chornavoda, 58, 223; ~ de Dumbrău, 320; ~ de Fiscut, 174, 175; ~ de Garan, 27, 57; ~ de Gimbaș,

magistru, comite de Cluj, 70; ~ de Halmeu, magistru, canonic al bisericii de Arad, 329; ~ de Ioșia, 35; ~ de Juc, omul vicevoievodului, 80; ~ de Kálló, 179, 234, 323; ~ de Lazuri, 223; ~ de Limuda din Sibiu, notar public, 71; ~ de Malah, 22; ~ de Moruș, tatăl lui Ștefan, 91; ~ de Od, 290; ~ de Petrisat, 12; ~ de Santău, 35; ~ de Satu Mare, slujitor, 325; ~ de Tureni, omul regelui, 205; ~ de Zenmiclos 274; ~ episcop de Vesprim, 86, 93, 114, 181, 182, 187, 225, 246, 288, 344, 355, 363; ~ f.l. Alexandru, nobil de Sincraiu, 7; ~ f.l. Alard de Ocna Sibiului, 347; ~ a lui Andrei, capelan, 93, 94; ~ f.l. Apa de Beclean, 330; ~ f.l. Bakow, 274; ~ f.l. Blasiu, 12, 66, 115; ~ f.l. Both de Bothaza, 33, 345; ~ f.l. Brerer, cneaz, 230; f.l. Cosma de Jako, 73; ~ f.l. Dionisie de Ilia, 89; ~ f.l. Dionisie de Poche, 43; ~ f.l. Dionisie de Supur, 274; ~ f.l. Dionisie de Coșeu, 273; ~ f.l. Dominic de Coșeu, 273; ~ f.l. Dominic, jude al nobililor, 214; ~ f.l. Dominic, nobil de Juc, 259; ~ f.l. Dumitru, arhidiacon de Pincota, 232; ~ f.l. Dumitru de Galați, 184; ~ f.l. Egidiu de Kálló, 103; ~ f.l. Egidiu, om al regelui, 335; ~ f.l. Enech, 157, 184, 263; ~ f.l. Endere, nobil de Csallóköz, 297; ~ f.l. Ezen, 213; ~ f.l. Gheorghe de Enchench, 336, 342; ~ f.l. Guth de Diosod, om de mărturie, 110, 116, 290; ~ f.l. Hench, 53; ~ f.l. Henric de Scherffenberg, canonic de Cenad, arhidiacon de Arad, 1, 128, 186, 191, 203, 204; ~ f.l. Iacob, slujitor, 145, 148; ~ f.l. Iktor, 17; ~ f.l. Ioan, 248; ~ f.l. Ioan a lui Guth de Od, 290; ~ f.l. Ioan de Od, 290; ~ f.l. Ioan de Limuda, notar public, 71; ~ f.l. Ioan de Peștișul Mic, 183; ~ f.l. Ioan de Zenmichlos; 274; ~ f.l. Ioan, f.l. Martin, 274; 359; f.l. Ioan, f.l. Nicolae de Noghfă, 51; ~ f.l. Iuga, voievodul românilor din Maramureș, 193, 344; ~ f.l. Iwanca de Parhida, 207; ~ f.l. Koza, 243; ~ f.l. Ladislau de Moişa, 330; ~ f.l. Ektor de Bayon, 60; ~ f.l. Ladislau, f.l. Jakou de Noghmihal, cavaler al curții regale, 44; ~ f.l. Ladislau, nobil de Bercu, 108; ~ f.l. Ladislau, 117; ~ f.l. Laurențiu de Recea, 17, 311; ~ f.l. Marcu de Decea, 309, 320; ~ preot, om de mărturie, 320; ~ f.l. Martin de Chegea, 248, 274; ~ nobil de Chegea, 359; ~ f.l. Maynold, 214; ~ f.l. Mihail, 65; ~ f.l. Mihail de Ellew, 9; ~ f.l. Mihail de Giurfalău, om de mărturie, 309; ~ f.l. Mihail de Marouth, 289; ~ f.l. Mihail de Zelemer, 60; ~ f.l. Mihail de Zowath, student, 272; ~ f.l. Mihail, f. banului Simion, 333, 334; ~ f.l. Nicolae, 103, canonic de Agria, 317, 318; ~ al lui Nicolae, canonic de Bács, 257,

cantor, 30; ~ f.l. Nicolae de Noghfa, 51; ~ f.l. Nicolae, f.l. Iacob de Ciortea, 303, 348; f.l. Nicolae, f.l. Mikud, 154; f.l. Nicolae zis Vos, 157; ~ f.l. Oliveriu, mare stolnic al reginei, 86, 187; ~ f.l. Pavel de Ciomocoș și de Reches, 220; ~ f.l. Pavel, f.l. Heym, 225; ~ f.l. Peteu, nobil, om de măturie, 348; ~ f.l. Petru, 154; ~ f.l. Petru de Ciumești, 153; ~ f.l. Petru de Gurghiu, 183; ~ f.l. Petru de Panyola, 56, 336; ~ f.l. Petru de Petrisat, 21; ~ f.l. Petru zis Panchelus, copil, 311; ~ f.l. Simion, 248, 274; ~ f.l. Solomon, fratele lui Nicolae, zis Arrus, 91; ~ f.l. Ștefan, 286; 293; ~ f.l. Ștefan de Marouth, 289; ~ f.l. Ștefan, jude al nobililor de Cluj, 70; ~ f.l. Ștefan, omul regelui, 10; ~ f.l. Ștefan zis Pogan, 156; ~ f.l. Ștefan zis Thatar, 150; ~ f.l. Ștefan zis Thoth, 180; ~ f.l. Tergey, slujitor, 145; 148; ~ f.l. Teodor, 29; ~ f.l. Toma, 58, 73; ~ f.l. Toma de Arad, om al regelui, 84, 291; ~ f.l. Toma de Biry, 190, 210, 341; ~ f.l. Vivian, nobil, 261; ~ f.l. Vyllan de Lech, 324; ~ f.l. Welkun, 308, 313; ~ fratele lui Nicolae și Bartolomeu, fiii Luciei, 362; ~ fratele lui Nicolae zis Vos, 260; ~ fratele lui Novak, 158; ~ fratele magistrului Jakch, 10, 17; ~ frați de după mamă ai lui Bartolomeu, f.l. Leukus de Weed, 188; ~ cantor, canonic al capitolului de Agria, 193; ~ Lengyel v. Lengyel I.; ~ mare stolnic al reginei, 114, 181, 182; ~ magistrul, dascăl la Sebeș, 92; ~ magistrul, f.l. Alexandru, 124; ~ magistrul f.l. Alexandru de Csongrad, 252; ~ magistrul, f.l. Bricciu de Batur, 42, 83, 90, comite de Szabolcs, 163, 246, 363; ~ magistrul, f.l. Bunch, omul regelui, 27; ~ magistrul, f.l. Ladislau de Warada, 9, 19, 58, 66, 73, 76, 77, 115; ~ magistrul, f.l. Ladislau, 127, 150, 192, 221, 223, 270, 278, 285, 286, 287, 292, 293, 296, 298, 299; ~ magistrul, f.l. Nicolae de Dăbica, 140; ~ magistrul, f.l. Petru, nobil de Cehăluț, 108, 110, 116, 117; ~ magistrul, f.l. Ștefan zis Pogany, 159; ~ magistrul, f.l. Toma de Lazuri, 9, 19, 58; ~ magistrul, fratele episcopului Andrei de Oradea, 41; ~ magistrul, lectorul bisericii din Arad, 112, 125; ~ nobil de Balkan, 194; ~ nobil de Nădășelu, 213; ~ nobil, f.l. Pavel, f.l. Chan, 329; ~ notar episcopal, 324; ~ paroh de Alțina, 71; ~ paroh de Daia Mare, 211; ~ paroh de Gilău, 359; ~ Pelvos v. Pelvos; ~ preot în strana bisericii de Oradea, slujitor al altarului, 292; ~ preot, om de măturie, 313; ~ preot, slujitor al altarului în biserica de Agria, 353; ~ prepozit al conventului din Dealul Orăzii, 3, 16, 17, 50, 60, 77, 148; ~ Ragdan v. Ragdan; ~ v. Dominic f.l.; ~ v.

Grigore f.l.; ~ v. Iacob, f.l.; ~ v. Ladislau f.l.; ~ v. Mannus f.l.; ~ v. Martin f.l.; ~ v. Petru diacul, f.l. ~ v. Vos, Nicolae zis; ~ Vici v. Viel; ~ Wannus v. Wannus; ~ zis Acyl v. Aell; ~ zis Secuiul v. Seeulul; ~ zis Tumpa, v. Tumpa; ~ Urke, v. Urke ~ zis Vos v. Vos

Iohag, loc. în R.P.U., 101
Ioșia (*Eusy*), a.d. Ig. Oradea, în jud. Bihor, 35
Isac, v. Mihail f.l.
Italia (*partes ultra Marinas*), 26; ~ solie în, 288
Iuga, v. Ioan f.l.; ~ v. Ștefan, român, f.l.
Iula, cnez, 230
Iuș, v. Fintinele
Iwan, v. Ioan
Iwanka; ~ de Iuș, 80, 81, 106; ~ de Parhida, 207; ~ nobil de Curtuius; 302; ~ parte în proces, 105
Iza, riu, 193

J

Jakeh, parte într-o înțelegere, 103; ~ magistrul, cavaler al curții regesti, 10, 17, 209, 290; ~ magistrul, f.l. Toma de Coșeu, 82, 273, 343
Jako, loc. în R.P.U., 73
Jako de Mada, 29
Jakou de Naghmyhal, 44, 49
Janusy, loc. în R.P.U., 5, 8, 135
Jue (*Suuk*) s. în jud. Cluj, 80, 259.
Juga, f.l. Ștefan de Mitnic, 152

K

Kalanda, a.d. în R.P.U., 321
Kallo, v. Nagy Kálló
Kaloesa (Caloceia, *Colocensis*), or. în R.P.U., 181, 182, 187, 193; ~ arhiepiscop de, 83, 86, 114, 187; ~ arhiepiscop de, 246, 288, 344, 353, 355, 360, 363; ~ biserica de, 45; ~ dieceza, 45, 107
Kapasy, riu, 53
Katho (*Kachoverdö*) pădure, 290; v. Piriul lui
Katl, a.d. în R.P.U., 245
Katra numită și Caterina, fiica lui Mihail f.l. Kaza, 243
Kaza, Mihail f.l., 243
Keeeer, a.d. Ig. Petea, în jud. Satu Mare, 150
Keeehkes, cetate dispărută pe Piatra Craivii, în jud. Alba, 141
Kemen de Fejereghaz, 255, 348
Ker, loc. în R.P.U., 323
Keroh, loc. în R.P.U., 323
Keresztur, loc. în U.R.S.S., 26, 58, 192, 223, 287

Kereztes, a.d. Ig. Iclod. în jud. Cluj, 243
Kereztus, a.d. Ig. Iclod, în jud. Cluj; nobil
de, 64, 129, 184

Kethkapulnamezew, a.d. în jud. Satu Mare,
59

Kew, loc. în R.S.F.J., 263

Keztlen, loc. în R.S.C., 212

Királyteleke, loc. în R.P.U., 167, 244

Kissemeyen, loc. în R.P.U., 27, 57

Kistárkány (*Kystarkan*), loc. în R.P.U., 66,
115, 127

Kisvárda (*Warada*), loc. în R.P.U., 9, 19,
58, 66, 73, 76, 115, 127, 150, 192, 221,
223, 285, 286, 287, 292, 293, 296, 298, 299

Kene, a.d. lângă Săuca, în jud. Satu Mare,
145, 148

Knin (*Tininiensis*), loc. în R.S.F.J., ~ epis-
cop de, 86, 114, 181, 182, 187, 246, 355, 363

Kolus, magistrul, aprod al regelui Ludovic,
26

Komoró, loc. în R.P.U., 291

Konth, Nicolae, f.l. Laurențiu, voievod al
Transilvaniei și comite de Solnoc, 83,
85, 86, 98, 99, 100, 102, 110, 112, 114,
116, 130, 143, 147, 155, 158, 164, 165,
166, 180, 181, 182, 187, 192, 198, 200,
212, 227, 228, 246, 247, 250, 252, 253; ~
voievod al Transilvaniei, 261, 268, 269,
275, 284, 287, 288, 297, 307, 308, 309, 310,
311, 312, 313, 314, 315, 320, 322, 327,
332, 337, 347, 350, 351, 355, 356, 357,
363

Konya; ~ custode la Agria, 353; ~ magistrul
canonic de Alba Regală 73; ~ magistrul,
cavaler al curții regale, comite de Gömör,
castelan de Fylek și de Chehte, f.l. Toma,
fostul voievod al Transilvaniei, 258; ~
magistrul, f.l. Toma de Széchény, 308, 313

Kopplyan, neam nobiliar, 153, 164

Križeva, comitat, 85

Ku, v. **Cuvin**

Kuesd, district, 53

Kuesdut, drum, 53

Kukemusd, v. **Porumbesti**

Kuleseer, a.d. Ig. Salonta, în jud. Bihor,
329

Kumady, loc. în R.P.U., 3

Kumlđ, loc. în R.P.U., 335

Kuntey, a.d. Ig. Valea lui Mihai, în jud. Bihor,
338

Kuzepberch, v. **Creasta de Mijloc**

Kyzdy, arhidiacon de 14

Ladislau, 83; ~ I., rege al Ungariei, 288,
308, 353; ~ IV., rege al Ungariei, 294,
358; ~ al lui Toma, prepozitul bisericii
de Agria 95; ~ al lui Ulrich, paroh de
Cristian, 199; ~ arhidiacon de Borsud,
353; ~ arhidiacon de Călata, 37; ~ arhi-
diacon de Csongrád, 258; ~ arhidiacon de
Pesta, 258; ~ cantor al bisericii din Oradea
90, 103, 104, 117, 119, 120, 121, 122, 139,
151, 153, 189, 273, 279, 316, 319, 359; ~ de
Cacho, 107; ~ de Comițăg, om de mărtu-
rie 309, 320; ~ de Corpadea, om de
mărturie, 156; ~ de Kálló, 190; ~ de
Moișa, 330; ~ de Nadăș, 63; ~ de Pelisor,
296, 299; ~ de Rokonok, 269; ~ de
Sărăuad, 145, 148, 180; ~ de Sumurdac,
om al vicevoievodului, 361; ~ de Warada,
9, 19, 58, 66, 73, 76, 115, 127, 150, 221,
223, 270, 278, 285, 286, 287, 292, 293,
296, 298, 299; ~ de Zekeres, 42, 61; ~
fiul Anei, fiica lui Mauriciu de Medieș,
346, 309; ~ f.l. Alexandru de Solmus,
339; ~ f.l. Andrei de Gelsa, 279; ~ f.l.
Avram de Zakald, 196; ~ f.l. Blasiu,
12, 244; ~ f.l. Corrad, f.l. Nicolae de
Diosig, 151; ~ f.l. Damian de Beges,
3, 50; ~ f.l. Ektor de Bayon, 60; ~
f.l. Emeric, 65, 207; ~ f.l. Ioan, f.l. Emuch
de Chesău, 245; ~ f.l. Guth de Dioșod,
om de mărturie, 110; ~ f.l. Heym,
225; ~ f.l. Iacob de Anarch, om de mărtu-
rie, 9, 19; ~ f.l. Iacob, f.l. Dominic
de Coșein, 273 ~ f.l. Ioan, 190, 248,
286, 293; ~ f.l. Ioan de Peștișul Mic,
183; ~ f.l. Ioan, f.l. Andrei, 255; ~ f.l.
Ioan, f.l. Egidiu de Kallo, 103; ~ f.l.
Ioan, f.l. Martin, 274, 359; ~ f.l. Ioan,
f.l. Toma de Lazuri, 9, 19, 58, 233; ~
f.l. Ioan, f.l. Welkun, om de mărturie,
308, 313; ~ f.l. Ioan Lengyel de Nagy-
semjén, 82, 111, 305, 349; ~ f.l. Ioan,
nobil de Balkan, 194; ~ f.l. Jakch, f.l.
Toma de Coșein 209, 273; ~ f.l. Ladislau
de Zenmichlos, 274; ~ f.l. Ladislau, f.l.
Emeric, 65; ~ f.l. Luca de Gyulahaza,
73, 285; ~ f.l. Mihail de Micula, 117; ~ f.l.
Nicolae, f.l. Bricciu, 194; ~ f.l. Nicolae,
f.l. Mikud, 154; ~ f.l. Nicolae zis Aprod,
84; ~ f.l. Nicolae, zis Wos, 157; ~ f.l.
Pethenye de Thereche, om al regelui,
296, 299, 348; ~ f.l. Petru Chyne de Olosig,
canonic de Oradea, 37; ~ f.l. Petru de
Kalanda, slujitor și imputernicit, 321;
~ f.l. Petru de Panyola, 56; ~ f.l. Rafael
de Chendru, om de mărturie, 226; ~ f.l.
Simion, 63; ~ f.l. Ștefan, 108; ~ f.l.
Toma de Biry, 190, 216, 325, 341; ~ f.l.
Toma, f.l. Ambrosiu, nobil de Cubșeș,
281; ~ f.l. Toma, nobil din Șardu, 214;
~ fratele lui Nicolae zis Wos, 260; ~
magistrul, arhidiacon al bisericii Transil-
vaniei, 113; ~ magistrul, arhidiacon de
Călata, 302; ~ magistrul f.l. Avram vice-

L

Lach, magistrul, comitele secuilor, 21

Lachk, magistrul, 162; ~ v. **Andrei**, magistrul,
f.l.

Laclul; ~ lui Gerew (*Gerewtauua*), 345; ~ lui
Sllak (*Silakto*), heleșteu, 345.

Ladan, loc în R.P.U., 66

- comite de Satu Mare, 8, 27, 42, 54, 134; ~ magistrul, f.l. Bricciu de Batur, 167; ~ magistrul, f.l. Ioan, 90; ~ magistrul f.l. Ioan, f.l. Bricciu de Batur, 83, 123, 163, 244, 346, 363; ~ magistrul f.l. Jakou de Nogmihal, 44, 49; ~ magistrul, f.l. Ladislau de Nadăș, 63; ~ magistrul, f.l. Ladislau de Sărăuad, 145, 180; ~ magistrul, f.l. Nicolae de Dăbica, 140; ~ magistrul, f.l. Pousa de Zer, comite de Caraș, 152; ~ magistrul f.l. Simion de Carei, 16; ~ magistrul, fost comite al secuilor, 131, 362; ~ magistrul, nobil de Geoagiul de Sus, 141; ~ nobil de Nima, 166; ~ nobil, f.l. Ioan, f.l. Petru de Petrisat, 21; ~ notar, imputernicitul episcopului Transilvaniei, 282; ~ preot, om de mărturie, 231; ~ preot la Agria, 299; ~ preot la Oradea, 302; ~ prepozitul capitolului de Agria, 193, 353; ~ prepozitul de Căzma, comite al capelei regale, cancelar, 82, 159, 290, 302, 356; ~ v. Ioan f.l.; ~ v. Margareta, fiica lui; ~ v. Mihai f.l.; v. Nicolae f.l. ~ v. Ștefan f.l.; ~ vicevoievodul Transilvaniei, 311; zis Ados v. Ados
- Lapoe** (*Lapach*) loc. și ținut în R.S.F.I., 332
- Lapuch**, v. **Lapoe**
- Laurențiu**; ~ de Doby, 151; ~ de Nădășel, om de mărturie, 312, 314; ~ de Ozlar, 52; ~ de Recea, 17, 184, 311; ~ de de Valea lui Mihai, 37 ~ f.l. Heym, f.l. Heym, 225; ~ f.l. Ioan de Dumbrău, 320; ~ f.l. Laurențiu, 37; ~ f.l. Pech, 267 f.l. Petru, om de mărturie, 11, 14; ~ f.l. Petru zis Zonga, 153; ~ f.l. Simion, 274; ~ f.l. Simion de Chegea, 248; ~ preot la Alba Iulia, om de mărturie, 159; ~ slavul v. Slavul; ~ Tot, v. Tot; ~ v. Konth, f.l.; ~ v. Pavel, f.l. 274; ~ v. Ștefan, f.l.; ~ zis Wos v. Wos
- Lazuri** (*Lazar*), s. în jud. Satu Mare, 9, 19, 58, 192, 223
- Lechința** (*Lekence*), riu, 330
- Leel**, Vyllam de, loc. neidentificabilă, 324
- Leel**, v. **Gheorghe** f.l.
- Lelez**, loc. în R.S.C.; ~ conventul din, 9, 58, 127, 150, 223
- Lenghel** de Nagysemyen, Ioan, 82, 111, 305, 349
- Leta**, loc. în R.P.U., 336, 342; ~ moșie, 336, 342
- Leukus**, 103; ~ f.l. Bricciu de Batur, 163, 244; ~ f.l. Grigore de Valea lui Mihai, 37; ~ f.l. Grigore f.l. Laurențiu de Suplac, 254; ~ f.l. Ioan Lengyel, 82, 234, 249; ~ f.l. Jako de Mada, 29; ~ f.l. Mykow de Weed, 188; ~ f.l. Petru de Panyola, 56; ~ magistrul, f.l. Laurențiu Slavul (*Tot*), comite al secuilor și de Brașov, 212, 327; ~ mare paharnic și stolnic, 86, 155, 181, 182, 187, 198, 200, 227, 228, 246, 250, 288, 344, 351, 355, 363, oștean al curții regale, 235; ~ răposat, 273; ~ v. **Petru**, f.l.
- Lillim**, văduva lui Ioan, f.l. Ezen, 213
- Limuda** (*Lerinda*), lectură nesigură a unei loc. neidentificabile, v. **Ioan** de
- Lipou**, a.d. în U.R.S.S., 262
- Lipova** (*Lippaw*), or. în jud. Arad, 48, 124
- Livada** (*Dengelech*), s. în jud. Cluj, 156
- Lodomeria**, în titulatura regilor Ungariei, 41, 86, 246, 288, 344, 355, 363
- Lonya**, loc. în R.P.U., 4, 321
- Lopadea** (*Lapad*), s. în jud. Alba, 169, 246, 256, 258
- Lorand**; ~ cantor de Alba Iulia, 281; ~ custode de Alba Iulia, 2, 33, 92, 161, 185, 213, 233, 320, 347, 358; ~ f.l. Cantor de Ders, 134, 201, 202, 215; ~ f.l. Eklek, 274; ~ v. **Toma**, f.l.
- Losone**, ban, 300
- Luca**; ~ de Gyulahaza, 73, 285; ~ de Tusar, 73; ~ f.l. Benedict zis Peres din Tuzer, 4; ~ magistrul, nobil de Geoagiul de Sus, 141
- Lučenec** (*Luchonch*), loc. în R.S.C., 4, 179, 321
- Luchasius**, f.l. Luchasius de Omaria, 43
- Luela**, nobilă, fiica lui Albert de Zuha, 362; ~ soția lui Mihail, f.l. Ștefan, nobil de Ozewleos, 131
- Ludovie** I, regele Ungariei, 5, 8, 10, 15, 17, 18, 20, 23, 26, 39, 41, 42, 44, 45, 46, 48, 49, 53, 63, 67, 73, 75, 76, 77, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 90, 98, 99, 100, 101, 102, 108, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 118, 119, 120, 121, 122, 125, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 145, 146, 147, 148, 155, 158, 162, 167, 168, 169, 173, 179, 181, 182, 183, 184, 186, 187, 191, 193, 198, 200, 205, 209, 210, 217, 224, 227, 228, 234, 244, 246, 247, 248, 250, 251, 252, 256, 268, 269, 273, 275, 276, 284, 285, 286, 288, 289, 290, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 300, 301, 306, 307, 310, 317, 318, 322, 326, 327, 332, 339, 336, 342, 344, 346, 351, 353, 355, 363,
- Luncani** (f. Grind, *Gerend*), s. în jud. Cluj, 205
- Luprechzaza**, v. **Beregovo**
- Lyprehth** de Roșia, 12

M

- Maacha** (*Maacha*), loc. în R.P.U., 104, 139
- Mackas**, a.d. lg. valea Măciacăș, în jud. Caraș-Severin, 152
- Mačva**, loc. în R.S.F.J., ban de, 86, 114, 181, 182, 187, 246, 288, 344, 363
- Mada**, loc. în R.P.U., 29

- Măglaș**, (*Maglas*) zis, Nicolae, identic cu Nicolae cel Mare din Turda, 165
- Magyar**, Pavel zis, magistrul, 247, 279
- Makkemberch**, v. Dealul lui Maxim
- Malah**, loc. în R.P.U., 22
- Malin** (*Molon*), s. în jud. Bistrița-Năsăud, 231
- Mannus**, f.l. Ioan, nobil de Căianu, 78, 142, 170, 171, 172, 177, 195, 233, 354;
- Maramureș**, comitat, 193; ~ comite de 162, 289, 344; ~ (*Maramoruspatok*), riu 344; ~ voievodul românilor din, 344; ~ ținut, 353
- Maraza**, loc. în R.P.U.; ~ moșie, 115
- Mare**, voievodul, nobil de Zoway, imputernicit, 159
- Marcu**; ~ de Decea, 309, 320; ~ de Sava; ~ om de măturie, 184; ~ f.l. Dominic f.l. Pouka, 74, 79; ~ f.l. Hench, 53; ~ fratele lui Ioan de Od, 290; ~ v. Ioan f.l.
- Margareta**; ~ fiica lui Grigore, f.l. Laurențiu, 37; ~ fiica lui Ladislau, f.l. Andrei de Gelsa, 247, 279; ~ fiica lui Mihail, fratele bun al lui Bonch, 25; ~ fiica lui Pavel de Berchiș, 24; ~ nobilă, fiica magistrului Pousa, soția magistrului Ladislau, fost comite al secuilor, 362; văduva lui Hedenric, f.l. Henning, 240; ~ văduva lui Nicolae, f.l. Falkus de Chalad, 351
- Marghita** (*Maryta*), or. în jud. Bihor, 116
- Margitsziget** (*Insula Leporum*), Insula Iepurilor, insulă la Budapesta, 229
- Marhard**, magistrul, f.l. Andrei de Olchva, 55
- Mariad**, loc. în R.P.U., 47
- Maria Magdalena** (*Marimagdalena*), a.d. Ig. Olosig, în jud. Bihor, 188, 266
- Markhazealeufelde**, v. *Mykoteleke*
- Marochaza**, v. *Tăușani*
- Marochuk**, marele comis al reginei, 197
- Marsiliu**, abate de Cîrța, 211
- Marouth**; ~ magistrul, f.l. Petru Chyne de losig, 37, 188, 266; ~ loc. în R.P.U., 289
- Marouthlaka**, a.d. Ig. Olosig, în jud. Bihor, 266
- Marta**, fiica lui Ioan, f.l. Alard de Ocna Sibiului, 347
- Martin**, arhidiacon de Crasna, canonic de Cenad, 362; ~ comite, f.l. Kemen, 255; ~ de Chegea, 248; ~ episcop al armenilor, vicar al arhiepiscopului de Strigoni, 301; ~ f.l. Chama, 274; ~ f.l. Dominic de Hășdate, 243; ~ f.l. Iacob de Portelec, 254; ~ f.l. Ioan, orașean jurat din Bistrița, 187; ~ f.l. Ladislau de Rokonok, 269; ~ f.l. Ioan, om de măturie, 308; ~ magistrul, f.l. Petru de Ciumești, 153, 254, 339.
- Mașloc** (*Macalaka*), s. în jud. Timiș, 74
- Matei**; ~ f.l. Nicolae, f.l. Iacob de Ciortea, 303, 348; ~ f. magistrului Ștefan, 63
- Matia**; ~ custode al capitulului de Cenad, 196, 362; ~ de Santău, 338; ~ f.l. Petru, 274; ~ v. Toma f.l.
- Maurlelu**, magistrul, fiul răposatului voievod Nicolae de Medieș, 83, 90, 346, 363; ~ v. Simion f.l., comite de Pojon
- Maynold**, v. Ioan f.l.
- Măgheruș**, v. *Sleu-Măgheruș*
- Mănăstur**, v. *Cluj-Mănăstur*
- Medleșul Aurit** (f. Medieș, *Megyes*, *Meggyes*) s. în jud. Satu Mare 83, 90, 346, 363
- Medikpataka**, riu, 53
- Mera**, (*Mera*) a.d. Ig. Șipet, în jud. Timiș, 52; ~ s. în jud. Cluj, 213, 259, 361
- Mergindeal** (*Mergental*), s. în jud. Sibiu, 328; ~ locul Valea Pășunii (*fundum Widental*), 328
- Merharth**, f.l. Andrei, 16
- Mesentea** (*Mendschenih*), s. în jud. Alba, 141
- Meseșenii de Jos** (f. Cățălu de Jos, Cățălușă, *Olsou Kechel*), s. în jud. Sălaj, 173, 267
- Micești** (*Mikus*), s. în jud. Cluj; ~ moșie, 154
- Mleoslaca** (*Myklouslaka*, *Mykloslaka*), s. în jud. Alba, moșie, 83, 346; ~ s. aparținând de Ocna Mureș, jud. Alba, 346
- Mleula** (*Mycola*), s. în jud. Satu Mare; ~ Ladislau, f. l. Mihail de, 117
- Micuș** (*Mikus*), v. *Micești*
- Mihaifalău**, v. Valea lui Mihail
- Mihail**, arhidiacon de Heves, 353; ~ magistrul, cantor de Alba Iulia, 2, 5, 8; ~ 11, 14, 33, 92, 347, 358; ~ cantor de Cenad, 196, 362; ~ cămărașul din Sic, 260; ~ comite de Sibiu, 87; ~ comite, f.l. Daniel de Cîlnic, 358; ~ de Baka, om al regelui, 285, 292, 293; ~ de Bayla, 348; ~ de Carei, 16; ~ de Cheșereu, 338; ~ de Dara, 335; ~ de Ellew, 9; ~ de Giurfalău, 309; ~ de Iara, 310, 350; ~ de Jannusy, 135; ~ de Marouth, 289; ~ de Pedlend, 25; ~ de Sincrai, 274; ~ de Șinteregut, 243; ~ de Zelemer, 60; ~ de Zowath, 272; ~ episcop de Vaț, 114, 181, 182, 187, 246, 258, 288, 344, 355, 363; ~ fiul banului Simion de Dirlos, 333, 334; ~ fiul doamnei Catarina, 348; ~ f.l. Andrei, fiul comitelui Nicolae de Ocna Sibiului, 347; ~ f.l. Anton de Nădășelu, 213; ~ f.l. Blasiu de Sincel, om de măturie, 12; ~ f.l. Blasiu, f.l. Laurențiu, 311; ~ f.l. Cantor de Ders, 134; ~ f.l. Dezideriu, nobil de Bercu, 108; ~ f.l. Desideriu, nobil de Symo, 117; ~ f.l. Dionisie de Macha, 104; ~ f.l. Dumitru, nobil de Kerestws, 64, 184; ~ f.l. Egidiu de Cățălu de Jos, 173; ~ f.l. Elleus, 173; ~ f.l. Erne de Ramachahaza, om de măturie, 291; ~ f.l. Fabian, 124; ~ f.l. Gall zis Abayduc, 84; ~ f.l. Gheorghe de Sanislău, 220, 342; ~ f.l. Henning, omul regelui, 205; ~ f.l. Ilie de Corpadea, om de măturie, 156; ~ f.l. Ioan de Zenmiclos, 274; ~ f.l. Ioan, f.l. Martin, 274, 359; f.l. Ioan, f.l. Toma de Lazuri, 9, 19; ~ f.l. Isac,

- 62, 164; ~ f.l. Kaza, 243; ~ f.l. Kemen de Fejereghaz, nobil, om de mărturie, 348; ~ f.l. Ladislau, 56; ~ f.l. Ladislau de Kálló; 190; ~ f.l. Mihail de Marouth, 289; ~ f.l. Mortunus, 162; ~ f.l. Myke, slujitor, 281; ~ f.l. Petru, 17; ~ f.l. Petru de Pethlend, 3, 50; ~ f.l. Petru zis Pogan, 88; ~ f.l. Pousa de Cherechiu, 266; ~ f.l. Solomon, omul regelui, 205; ~ f.l. Ștefan, nobil de Ozewlevs, 131; ~ f.l. Ștefan, omul regelui, 10; ~ f.l. Tyba, 126; ~ fratele lui Bonch de Pethlend, 24, 25; ~ fratele lui Grigore zis Secuiul, 36; ~ fratele lui Nicolae, fiul banului Simon, 65; ~ magistru, arhidiacon de Dăbica, imputernicit, 140, 211, 260; ~ magistru, notar om de mărturie, 261; ~ magistru, vicecomite de Arad, 74; ~ Niger v. Niger; ~ nobil de Curtuius, 302; ~ nobil de Kereztus, 129; ~ nobil de Nima, 166; ~ nobil, f.l. Ioan, f.l. Petru de Petrisat, 21; ~ preot la Agria, om de mărturie, 193; ~ preot al bisericii din Oradea, om de mărturie, 42; ~ prepozit al capitolului de Cenad, 196, 362; ~ v. Iacob, f.l.; ~ v. Ioan f.l.; ~ v. Petru, f.l.; ~ v. Nicolae f.l.
- Mihălău, v. Miheleu**
- Miheleu** (f. Mihălău, *Mehleu*), s. în jud. Bihor, 329
- Mike**, nobil, 267
- Mikse**, a.d. aproape de Oradea, 278
- Mikud**, (*Mykuđ*) ban, 282
- Mintlu** (*Nemety*), azi cartier al or. Satu Mare; ~ or., 54; ~ eleșteu, 54; ~ trecere liberă pe la, 54; ~ judele orașului, 54
- Mirăslău** (*Myrszlou*), s. jud. Alba, moșie, 256 (*Mirozlo*) 309; ~ moșie, 309, 320.
- Mirislău** ~ fratele lui Dragoș Românul, 344
- Mistiehov**, loc. în U.R.S.S., 59
- Mitnleul Mare** (*Mutnok*), s. în jud. Caraș-Severin, 152
- Mochkus**, Andrei, f.l. Andrei, 255
- Mocirla**, v. Valea Pomilor
- Moeyoz**, a.d. în jud. Caraș-Severin, 225
- Moitînul Mic** (*Mohten*, *Mohtyn*, *Mochten*), s. în jud. Satu Mare, 8, 27, 194, 201, 202, 215, 216, 218, 219
- Mogh de Mihailălu**, 302
- Moise**; ~ f.l. Ștefan de Filea, 34; ~ magistru f.l. Laurențiu de Ozlar, 52; ~ v. Erne, magistru, f.l.
- Molșa** (*Moyus*), s. în jud. Mureș, 330
- Molon**, v. Malin
- Morău** (*Morou*), s. în jud. Cluj, 140
- Morothna**, heleșteu, 249
- Mortunus**, f.l. Andrei banul, 162
- Mortunteluke**, a.d. lg. Ineu, în jud. Arad, moșie, 114
- Moruț** (*Moruch*), s. în jud. Bistrița-Năsăud, 91
- Movile** (f. Hundrubechiu, *Hundirtpuch*), s. în jud. Sibiu, 328
- Moyus**, f.l. Ștefan, 38
- Muntele Sant'Angelo**, în titulatura regelui Ungariei, 41, 114, 228
- Munții Frumoși cu Zăpadă** (*Zephauas*), 193
- Munții Meseșului** (*alpes Mezes*), drum comercial prin, 87
- Mureș**; ~ arhidiaconat de, 196; ~ drum ce dă la, 255; ~ riu, (*Morisium*), 83, 310, 337, 346, 362
- Mykeh**, banul Slavoniei, 322
- Myke**; ~ f.l. Nicolae, om de mărturie, 226; ~ v. Nicolae f.l.; ~ v. Petru f.l.
- Myketeleke**, a.d., azi în hotarul s. Cătălina, în jud. Cluj, 81, 105, 311
- Mykow de Weed**, 188

N

- Nadăș**, v. **Nădășelul Ungurese**
- Nagyfalu** (*Nogfalu*) loc. în R.P.U., 167, 244
- Nagykálló** (*Gallo, Kallo*), orașel în R.P.U., 19, 82, 111, 179, 180, 190, 234, 323, 325, 338, 341; ~ Egidiu de, 103
- Nagysemmén**, loc. în R.P.U., 27, 32, 111, 218, 219, 304
- Napako de Bozleş**, omul regelui, 10
- Nasman**, comite, f.l. Petru de Lapuch, 332
- Nădășdia de Jos** (*Nadasd inferiori*), s. în jud. Hunedoara; ~ moșie, 89
- Nădășdia de Sus** (*Nadasd superiori*), s. în jud. Hunedoara; ~ moșie, 89
- Nădășelul Ungurese** (f. Nădășel, *Nadas*), s. în jud. Cluj, 63, 70, 213, 312, 314, 361
- Nekte**, loc. în R.S.F.J., 288
- Netuș** (*Nythausen*), s. în jud. Sibiu, 328
- Nicolae**, 83, 103; ~ arhidiacon de Cluj, decan de Alba Iulia, 213, 233, 347, 358; ~ arhidiacon de Mureș, canonic de Cenad, 196, 362; ~ arhidiacon de Pata, 353; ~ arhidiacon de Szabolcs, 193, 353; ~ arhidiacon de Tarcsa, 193; ~ arhidiacon de Vaț, 258; ~ arhiepiscop și comite perpetuu de Strigoni, 43, 83, 86, 114, 181, 182, 187, 193, 246, 288, 301, 344, 353, 355, 363; ~ ban de Mačva, 288, 344, 363; ~ ban de Severin, v. Szécsy N.; ~ banul întregii Slavonii și al Croației, 288, 344, 363; ~ canonic al bisericii de Strigoni și Cenad, 348; ~ Cantor, v. Cantor; ~ călugăr din dieceza de Oradea, lector la Univ. din Paris, 224; ~ cel Mare din Turda, 165, v. și **Maglaș**; ~ clericul din Pele, 96; ~ comite de Ung., ambasador al regelui, 295, 306; ~ comite, f.l. Solomon de Cilnic, 347;

~ Copilul, v. **Copilul**; ~ de Cherechiu, slujbaş, 79; ~ de Diosig, 151; ~ de Domohida, 104, moșia lui, 139; ~ de Grind, 205; ~ de Hendorf, 205; ~ de Kystarkan, 66; ~ de Lipova, 48; ~ de Mera, 259; ~ de Naghfa, 51; ~ de Oar, 32, 304, 305, 339; ~ de Opch, 300; ~ de Petri, 9; ~ de Széch, Szécs, v. Szécsy; ~ de Told, cavaler, 324; ~ de Vasary, 305, 349; ~ de Wyhel, 59; ~ de Zyma, comite de Solnoc, 109; ~ decanul și parohul de Brașov, 69; ~ decan de Brașov, 276; ~ pleban și decan de Brașov, 327; ~ diacul, v. **Diaclul**; ~ Drugheth, v. **Drugheth**; ~ episcopul de Agria, 83, 86, 114, 181, 182, 187, 193, 246, 288, 344, 353, 355, 363; ~ episcop de Pécs, 86, 114, 181, 182, 187, 246, 288, 300, 344, 355, 363; ~ episcop de Zagreb, vicecancelar al curții regale, comite al capelei regale și secretar cancelar, 23, 30, 46, 86, 98, 99, 114, 181, 182, 187, 246, 288, 322, 344, 355, 363; ~ f.l. Aba, 198; ~ f.l. Albert, omul regelui, 10, 17; ~ f.l. Alexandru de Resighea, 208; ~ f.l. Andrei de Baia, 12; ~ f.l. Andrei de Tiocu, om de mărturie, 226, 230; ~ f.l. Andrei, f.l. Nicolae de Ocna Sibiului, 347; ~ f.l. Andrei, f.l. Zerye, oaspete din Tokaj, 208; ~ f.l. Beke, 345; ~ f.l. Benes, nobil, 308, 313; ~ f.l. Bricciu, 194, 244; ~ f.l. Bricciu, comite de Brașov, 69; ~ f.l. Bricciu, comitele secuilor, 97; ~ f.l. Cantor de Ders, 134; ~ f.l. Chaak de Dara, 266; ~ f.l. Dionisie de Macha, 104; ~ f.l. Dionisie, împuternicit, 192, 221, 223; ~ f.l. Dionisie, slujitor, 58; ~ f.l. Dorin, f.l. Radoslav, comite de Blagai, 102; ~ f.l. Emeric, 212; ~ f.l. Falkus de Chalad, 351; ~ f.l. Gheorghe de Călvasăr, 13; ~ f.l. Gheorghe, f.l. Heym, 225; ~ f.l. Gyula, slujitor, 325; ~ f.l. Iacob de Ciortea, 303, 348; ~ f.l. Iacob, f.l. Dominic de Coșeiu, 273; ~ f.l. Iacob zis Zelemer, 267; ~ f.l. Ioan de Malah, 22; ~ f.l. Ioan, f.l. Maynold, 214; ~ f.l. Ioan, f.l. Nicolae de Naghfa, 51; ~ f.l. Ioan, nobil de Nădășelu, 213, 312; ~ f.l. Ladislau, 345; ~ f.l. Ladislau de Sărăuad, 145, 148; ~ f.l. Ladislau de Zenmiklos, 274; ~ f.l. Lucia, fiica lui Albert de Zuha, 362; ~ f.l. Mihail, 340; ~ f.l. Mihail de Marouth, 289; ~ f.l. Mikud, 154; ~ f.l. Myke, 284; ~ f.l. Nicolae de Grind, omul regelui, 205; ~ f.l. Nicolae, f.l. Alba, 198; ~ f.l. Nicolae, f.l. Zenth, 185; ~ f.l. Pavel, f.l. Heym, 225; ~ f.l. Pavel, slujitor, 42; ~ f.l. lui Petench, fost voievod al Transilvaniei, 22, 36, 101; ~ f.l. Petenye de Teretye, omul regelui, 73, 77, 296; ~ f.l. Petru, 164; ~ f.l. Petru, ban de Severin, 289; ~ f.l. Petru, om de mărturie, 344; ~ f.l. Petru,

oștean al curții regelui, 158; ~ f.l. Petru zis Zonga, 153, 254; ~ f.l. Pousa de Cherechiu, 266; ~ f.l. Pousa de Zer, 249; ~ f.l. Sandur, 181; ~ f.l. Simion banul, om de mărturie, 13; ~ f.l. Simion de Singer, 307; ~ f.l. Ștefan de Morouth, 289; ~ f.l. Ștefan zis Secuiul, oaspete din Tokaj, 208; ~ f.l. Ștefan zis Thathar, 150; ~ f.l. Ugrin, mare vistiier al reginei, 246; ~ f. vicevoievodului Crăciun din Bilke, 59; ~ f.l. Zenta, 185; ~ fratele magistrului Jakch, 10, 17; ~ Konth, v. **Konth**; ~ lectorul bisericii de Cenad, 196; ~ lectorul bisericii Transilvaniei, 258; ~ magistrul, 231; ~ magistrul, canonic de Strigoni și vicar de Cenad, 303; ~ magistrul, fiul banului Simion, 65, 333, 334; ~ magistrul, f.l. Albert, slujitor al episcopului, 314; ~ magistrul, f.l. Bricciu de Batur, 163; ~ magistrul, f.l. Ladislau de Sărăuad, 180; ~ f.l. Nicolae, nobil de Geoagiul de Sus, 141; ~ f.l. Petru de Lopadea, 246; ~ magistrul, f.l. Rikalph de Tarkó, 132, ~ magistrul, lector al capitolului de Cenad, 362; ~ magistrul, notar, 206, 264; ~ nobil, f.l. Pavel, f.l. Chan, 329; ~ nobil, om de mărturie, f.l. Mihail de Bayla, 348; ~ nepotul lui Aba, 198; ~ palatinul Ungariei și jude al cumanilor, 9, 19, 22, 49, 54, 55, 56, 57, 58, 59; ~ f.l. Gylet, palatin și jude al cumanilor, 83, 86, 97, 108, 114, 117, 124, 143, 150, 168, 179, 181, 182, 187, 192, 221, 223, 246, 283, 287, 288, 300, 331, 344, 355, 363; ~ paroh de Șura Mică și decan de Sibiu, 71; ~ preot, om de mărturie, 58; ~ răposatul, voievod de Medieș, 90; ~ Roșul, v. **Roșul**; ~ slujitor, 248; ~ v. Andrei, f.l.; ~ v. Clement, f.l.; ~ v. Myke, f.l.; ~ voievod, v. **Konth**; ~ Aprod, v. **Aprod**; ~ zis Arrus, v. **Arrus**; ~ zis Boryw, v. **Boryw**; ~ zis Maglas, v. **Maglas**; ~ zis Tatar, v. **Tatar**; ~ zis Tordai, v. **Tordai**; ~ zis Wos, v. **Wos**, ~ zis Zarka, v. **Zarka**; ~ zis Zeuke, v. **Zeuke**

Niged, a.d. aproape de Vărădia de Mureș, în jud. Arad, 279

Niger, Mihail, f.l. Nicolae de Opch, procurator al banului Ștefan, 300

Nima (*Nema*) s. în jud. Cluj, 166

Nitra; ~ arhidiacon de, 222; ~ comitat, 155, 227, 228, 351; ~ episcop de, 86, 114, 181, 182, 187, 224, 246, 288, 344, 355, 363

Noerich (*Lecskirchen*), scaun 71

Noghfa, a.d. neidentificabilă lg. Cluj, 51

Noghmyhal, loc. în R.S.C., 44, 49

Nogmihal, v. **Valea lui Mihai**

Nogkarul, a.d. în R.P.U., 336, 342; ~ pămint, 336, 342

Noiștat (*Noua villa*), s. în jud. Sibiu, 328

Nowak, oștean al curții regale, 20
Nușeni ((f. Nușfalău, *Nagyfalu*), s. în jud. Bistrița-Năsăud, 206, 231
Nușfalău, v. **Nușeni**
Nyalab, loc. în U.R.S.S., 109
Nyir, loc. în R.P.U., 197
Nyirbátor (*Batur*), loc. în R.P.U., 19, 83, 90, 123, 163, 167, 244, 346, 363
Nyirbéltek (*Belthuk*), loc. în R.P.U., 234
Nyres, riu, 344; ~ a, d. în jud. Maramureș, 353
Nyry (numit și *Pământul Pescarului*), loc. în U.R.S.S., 59

O

Oar (*Ovar*), s. în jud. Satu Mare, 32, 304, 339
Oarda de Sus și de Jos (*Waradia, Waradya*), sate în jud. Alba, 261, 270, 310, 337, 350
Oblirșia; ~ **Sărată** (*Zekfeu*), lac, 353; ~ **Vălii Gîrbovei** ~ *Gorgopatakathua*) pîriu, 193; ~ **Vălii Negre** (*Feketewpatakthw*), riu, 193; ~ **Vălii Slătioarei** (*Sospatakchu*), riu, 193
Oena Dejului (*Desakana*), or. în jud. Cluj, 166, 230
Oena Sibiului (*Vizakna*), or. în jud. Sibiu, 347
Od, v. **Dioșod**
Ohaba Streiului (*Kysfalwa*), s. în jud. Hunedoara, 89
Olehva, loc. în R.P.U., 55
Oliver; ~ mare|vister și jude al curții regi-nei, 83, 86, 114, 181, 182, 187, 246; ~ v. **Dumitru**, f.l.
Olosig (*Olazy*), s. în jud. Bihor, 37, 188, 266
Omaria, loc. în R.P.U., 42
Ombuz (*Omboz*), s. în jud. Cluj, 177
Opeh, loc. în R.P.U., 300
Oradea (*Waradiensis*), or. în jud. Bihor, 39, 124, 173, 181, 182, 187, 188, 194, 197, 207, 208, 254, 331; ~ biserica de, 93, 94, 95, 115, 116, 262, 283, 288, 289, 293, 294, 329; ~ canonicat în, 241, 242, 272; ~ canonic de, 37, 47; ~ capitulul bisericii de, 9, 19, 30, 42, 43, 51, 58, 75, 76, 83, 90, 97, 103, 104, 110, 111, 113—123, 126, 139, 144, 150, 151, 153, 159, 173, 189, 190, 218, 219, 256, 262, 266, 270, 271, 272, 273, 274, 279, 283, 285, 286, 287, 290, 291, 292, 293, 298, 302, 310, 316, 319, 320, 323, 325, 335, 336, 338, 341, 342, 343, 346, 359; ~ custode de, 357; ~ Dealul, v. **Dealul Orășii**; ~ drum comercial, 87; ~ episcop de, 15, 20, 41, 45, 46, 83, 84, 86, 98, 99, 102, 112, 114, 138, 147, 158, 181, 182, 187, 199, 207, 224, 246, 247, 252, 266, 268, 269, 275,

284, 288, 322, 332, 344, 355, 360, 363; ~ hotarul, 266; ~ mănăstirea Sf. Ana din, 35, 39, 41; ~ orășean din, 39; ~ preot în strana bisericii de, 42; ~ prepo-zitul bisericii din, 66, 127, 254
Ordow, loc. în U.R.S.S., 59
Orrus, Andrei zis, imputernicit, 337
Oșvarău (*Wosuar*), s. în jud. Satu Mare, 58, 192, 223
Ozewlews, a.d. aproape de Pecica, în jud. Arad, 131, 362
Ozlar, a.d. lg. Șipet, în jud. Timiș, 52
Ozyuayg, a.d. lg. Porotic, în jud. Caraș-Seve-rin, 225
Ökörítő (*Vkhurytho*), loc. în R.P.U., 104, 139

P

Padova, loc. în Italia, 236, 272
Pagan, Ștefan zis, magistrul, 172
Paharos, Petru zis, magistrul, oștean al rege-lui, 85, 147
Palatea (*Palathka*), s. în jud. Cluj; ~ semne de hotar ridicate pe drumul spre, 105
Panchelus, Petru zis, 311
Panticeu (f. Pinticeu, *Cheh*), s. în jud. Cluj, 311
Panyola (*Palnya*), loc. în R.P.U., 56
Papos (*Popus*), loc. în R.P.U., 215
Parhida (*Pelbarthyda*), s. în jud. Bihor, 207
Paris, universitatea din, 224
Paska (*Pascha*), v. **Gall**, magistrul, f.l.
Pata, arhidiacon de, 353
Patak, v. **Sárospatak**
Paul, v. **Pavel**
Pavel; ~ ambasadorul regelui Ludovic I, 48; ~ Crețul, v. **Crețul**; ~ de Berchiș, 24; ~ de Ciomocoș, zis și de Reches, 220; ~ de Dăbica, om de măturie, 229; ~ de Kuntsey, 338; ~ de Oșvarău, 58, 223; ~ de Ugal, fost ban al Slavoniei și Croației, castelan de Bistrița, 22, 253; ~ diacul, v. **Diacul**; ~ episcop de Gurk, sol al regelui, 137; ~ f.l. Albert de Ibrun, om al regelui, 9, 296; ~ f.l. Avram, 96; ~ f.l. Gheorghe de Nădă-șelu, 213; ~ f.l. Gula, 214; ~ f.l. Hench, 165; ~ f.l. Heym, 225; ~ f.l. Ioan, f.l. Maynold, 214; ~ f.l. Laurențiu, f.l. Simion, 274; ~ f.l. Petru de Rachîș, 320; ~ f.l. Petru zis Pogan, 88; ~ f.l. Petru zis Zonga de Vetiș, slujitor, 58, 153, 192, 223, 254, 287; ~ f.l. Simion de Singer, 307; ~ f.l. Ștefan zis Thatar, 150; ~ fost comite, judele curții regeste, 310; ~ magistrul, canonic al bisericii de Arad, 329; ~ magistrul, f.l. Dominic de Folth, vicecomite de Timiș, 52; ~ magistrul fiul palatinului Doja, 189, 331; ~ mare

vistier al reginei, 86, 114, 181, 182, 187; ~ nobil de Bank, 144; ~ nobil, f.l. Chan, 329; ~ paroh de Cluj, canonic al capitolului Alba Iulia, 320; ~ preot in biserica din Oradea, om de mărturie, 111, 262, 302; ~ slujitor al magistrului Nicolae, 352; ~ v. Nicolae f.l.; ~ v. Toma f.l.; ~ zis Fodor, v. Fodor; ~ zis Magyar, v. Magyar; zis Wakuch, v. Wakuch

Paznan, a.d. in fostul comitat Szabolcs, in R.P.U., 216

Pădureni (*Erdeuhath*), toponimic in jud. Caraș-Severin, 225

Păltiniș, pădure (*Haruserdew*), 345

Pământul Pescarului (*Halaszfeulde*), v. Nyry

Părțile de peste mare (*partes Transmarinas*), 184

Pătal, v. Vlișoara

Pées (*Quingueecclesiensis*), loc. in R.P.U., episcop de, 86, 114, 181, 182, 187, 246, 257, 288, 300, 344, 355, 363

Pécsvárads, loc. in R.P.U., capitolu, 229

Pedlend, *Pethlend* a.d. in jud. Cluj, 24, 25

Pele (*Peley*), cătun contopit in s. Becheni, in jud. Satu Mare, 96

Pelișor (*Peleske*, *Pyliske*), s. in jud. Satu Mare, 150, 221, 292, 296, 299

Pelvos, Ioan, canonic de Cenad, capelan, 203, 204

Peregrin, episcop al Bosniei, 86, 114, 181, 187, 246, 288

Peres din Tuzer, Benedict zis, 4

Periam (*Periamis*), s. in jud. Timiș, 107

Periceiu (*Perechun*), s. in jud. Sălaj, 83

Pesta, arhidiacon de, 258; ~ comitat, 26

Pestitul Mic s. in jud. Hunedoara, 183

Petea (*Pethe*), s. in jud. Satu Mare, 73, 77, 150, 153, 221, 285, 296, 299

Petheuch, din neamul Aba, 101; ~ v. Nicolae, f.l.

Petenye, de Seredeiu, 17; ~ de Teretye, 73

Peterhaza, a.d. lg. Salonta, in jud. Bihor, 329

Pethew (Petenu), f.l. Nicolae de Petri, om de mărturie, 9, 58, 285; ~ f.l. Petru, f.l. Solomon, 34; ~ f.l. Simion de Kálló, 338; ~ f.l. Zewee, nobil de Felzeleus, 131; ~ nobil de Bungard, 63; ~ nobil de Nima, 166; ~ v. Ladislau, f.l.; ~ v. Synka, jude, f.l.

Pethlend, a.d. in R.P.U., 3, 50

Petin (Bazan), s. in jud. Satu Mare, 27, 57

Petiș (f. Petișdorf, *Petherfolua*), s. in jud. Sibiu, 13

Petneháza (*Tereche*, *Teretye*), loc. in R.P.U., 73, 296, 299

Petrești (*Petri*), s. in jud. Satu Mare, 336

Petri, loc. in R.P.U., 9, 58, 285

Petrisat (*Peturfolua*), s. in jud. Alba, 12, 21

Petrisdorf, v. **Petiș**

Petru; ~ arhidiacon de Ung, 193; ~ Bok, v. Bok; ~ canonic al capitolului de Cenad, 362; ~ castelanul de Sásvár, 109; ~ cel Mare, orășean in Cluj, 182; ~ Chyne, v. Cyue; ~ custodele bisericii de Arad, 329; ~ custodele bisericii din Cluj-Mănăstur, om de mărturie 105, 129; ~ de Arad, magistrul, lector al capitolului din Požega, 123; ~ de Biertan, comite, 13; ~ de Bosnia, episcop, 344; ~ de Bozin, 168; ~ de Chegen, 153; ~ de Ciumești, 153, 254; ~ de Ciomocoș, 339; ~ de Grind, omul regelui, 205; ~ de Gurghiu, 183; ~ de Kalanda, 321; ~ de Lopadea, 246; ~ de Lapuch, 332; ~ de Olosig, 188, 266; ~ de Panyola, 56; ~ de Pethlend, 3, 50; ~ de Petrisat, 21; ~ de Rachis, 320; ~ de Santău, 338; ~ de Tyla, om al regelui, 205; ~ de Valea lui Mihai, 37, 218, 219; ~ diacon, v. Diaconul; ~ f.l. Adrian, nobil de Galda, om de mărturie, 141; ~ f.l. Bertold de Brno, cleric, cancelar al ducelui Ștefan, 133; ~ f.l. Chura, 274, 278; ~ f.l. Corrad din Keresztur, răposat, 26; ~ f.l. Dominic, fost lector la Cenad, 1; ~ f.l. Dominic, iobag, 230; ~ f.l. Dominic, vicecomite de Brașov, 327; ~ f.l. Dumitru, canonic de Agria și de Arad, arhidiacon de Pincota, 232; ~ f.l. Dumitru, nobil de Gurbediu, 196; ~ f.l. Emeric zis de Cig, 274; ~ f.l. Farcaș, 308, 313; ~ f.l. Henric zis și Phuenslim, 239; ~ f.l. Ioan de Petrisat, om de mărturie, 12, 21; ~ f.l. Ioan de Zelemer, 60; ~ f.l. Ioan, f.l. Martin, 274, 359; ~ f.l. Mihail, 65; ~ f.l. Mihail, cnez, 230; ~ f.l. Mihail de Dara, 335; ~ f.l. Mihail, f. banului Simion, 333, 334; ~ f.l. Mihail, slujbaş, 116; ~ f.l. Mogh de Mihaifalău, 302; ~ f.l. Myke, om de mărturie, 77; ~ f.l. Nicolae Cantor, 30; ~ f.l. Pavel, f.l. Heym, 225; ~ f.l. Petru, 154; ~ f.l. Petru zis Pogan, 88; ~ f.l. Simion de Kálló, 325, 341; ~ f.l. Solomon, 34; ~ f.l. Synka, 274; ~ f.l. Tergey, slujitor, 145, 148; ~ fost comite, f. banului Micud, 282; ~ fost viceban, f.l. Mihail de Iara, 310, 350; ~ frate, 267; ~ magistrul, arhidiacon de Heves, canonic de Agria, 4, 6; ~ magistrul, arhidiacon de Kyzdy, decanul capitolului din Alba Iulia, 21, 14, 264; ~ magistrul, canonic de Agria, 6; ~ magistrul, cantorul bisericii de Arad, 329; ~ magistrul, f.l. Bethlen, vicecomite de Caraș, castelan de Galambuch, 352; ~ magistrul, f.l. Leukus, f.l. Briciu de Batur, 163, 194, 244; ~ magistrul, f.l. Petru zis Zonga, 58; ~ magistrul, f.l. Tyba, 96, 126, 262; ~ magistrul, judele și protonotarul voievodului Transilvaniei, 356; nobil de Bank, 144; ~ om de mărturie a

conventului de Lelez, 9; ~ paroh de Apold și decan de Saschiz, 211; ~ preot, om de mărturie, 320; ~ prepozit, 249; ~ v. Beken f.l.; ~ v. Blaslu, f.l., nobil, f.l.; ~ v. Dumitru, f.l.; ~ Grigore, f.l.; ~ v. Laurențiu f.l.; ~ v. Matia, f.l.; ~ v. Mihail f.l.; ~ v. Nicolae f.l.; v. Ștefan f.l.; ~ v. Toma, f.l., 268, 275; ~ vicevoievod al Transilvaniei, 185, 337; ~ zis Feyes, v. Feyes; ~ zis Helees, v. Helees; ~ zis Herchek, v. Herchek; ~ zis Paharos, v. Paharos; ~ zis Panchelus, v. Panchelus; ~ zis Sertew, v. Sertew; ~ zis Sous, v. Sous; ~ zis Verres, v. Verres; ~ zis Wadum, v. Wadum; ~ zis Zeuche, v. Zeuche; ~ zis Zonga, v. Zonga

Peturilaka, a.d. lg. Partoș, în jud. Timiș, 52

Philip, a.d. în R.P.U., 216, 218, 219, 234

Phuenslm, Henric zis și, 239;

Pillș (*Pylis*), loc. în R.P.U., 42, 130

Piscopia, v. Episcopia Bihorulul

Pincota (*Pankatha*), s. în jud. Arad; ~ arhidiacon de, 71, 232, 298, 353

Pinticeu, v. Panticeu

Piriul; ~ Aninilor (*Egruspatak*), 353; ~ Deg (*Degpataka*), 273; ~ Dorolțului (*Darocz-pataka*), 231; ~ Iul Dumitru (*Demeterpataka*), 255; ~ Iul Katho (*Kathopataka*, *Kachopataka*, *Kacsopataka*), 290; ~ Ramurii de Iederă (*Burustyanus dgpataka*, *Borustyanusdgpataka*), 290; ~ Sărat (*Soospataka*), 353; ~ Stufărișului (*Nadaspatak*), 353

Poeh, Iacob, 274

Poehe, loc. în R.P.U., 43

Pochytel, cetate în Croația, 158

Podina (*Pod*); ~ semn de hotar lângă s. Cătălina, în jud. Cluj; 105

Podișul Stineos (*Kühat*), semn de hotar, 353

Pogan, Petru zis, 88; ~ Ștefan, zis magistrul, 78, 156, 159, 177, 195

Pojon, v. Bratislava

Polonia, 277

Poneh, f.l. Benedict de Rakamaz, 97

Poech, loc. în R.P.U., 244

Popești (f. Popfalău, *Popfolua*), s. în jud. Cluj, 63

Poperinghe (*Papring*), loc. în Belgia; ~ postav de, 208, 329

Popfalău, v. Popești

Popteleane (f. Poptelec, *Popteluke*, *Popteleke*), s. în jud. Sălaj, 78, 172, 177, 195

Portelec, v. Portița

Portița (*Portelek*), s. în jud. Satu Mare, 254, 273

Porumbestl (f. Cocani, *Kukenusd*), s. în jud. Satu Mare, 58, 192, 223, 287

Pouka, v. Dominie f.l.

Pous de Tarnuk, 331

Pousa; ~ de Cherechiu, 266; ~ de Zer, magistrul comite de Caraș și castelan de Sebeș, 152, 249; ~ magistrul, v. Margareta, fiica lui

Požega, loc. în R.S.F.I.; ~ capitlul din, 132; ~ comitat, 86

Prisavje, loc. în R.S.F.J.; ~ moșie, 132

Puțul Reece (*Hideghut*), izvor, 353

Pyspyky, loc. în R.P.U., 101

R

Rachis (*Rakus*), s. în jud. Alba, 320

Radalph, a.d. în R.P.U., 134, 135, 215, 219

Rafael de Chendru, 226

Ragdan de Dombro, Ioan, 128

Rakamaz, loc. în R.P.U., 97

Rakaz, loc. în U.R.S.S., 59

Rama, în titulatura regilor Ungariei, 41, 86, 114, 246, 288, 344, 355, 363

Ramaehahaza, loc. în R.P.U., 291, 296

Raph, a.d. lg. Marghita, în jud. Bihor, 110, 116

Ratin (*Rathun*), s. în jud. Sălaj, 17

Răchitș (*Rakotya*), tufiș, 353

Recea (*Reche*), s. în jud. Sălaj, 17, 311

Reche, Laurențiu zis, 184

Rechege, a.d. în R.P.U., 32, 220

Reghin (*Regen*), or. în jud. Mureș, 4, 6, 62, 193, 226, 230, 270, 271, 315

Reimar, (*Remarus*, *Reymarus*, *Rymarius*) magistrul, notar și orășean din Cluj, 142, 182, 233

Reinold, v. Emerie f.l.

Repafalua, a.d. lg. Șeica Mare, în jud. Sibiu, 13

Remetea-Pogănel (*Remete*), s. în jud. Caraș-Severin, 225

Resighea (*Rezege*), s. în jud. Bihor, 208

Retiș (f. Retișdorf, *Reter*), s. în jud. Sibiu, 205

Ringelkireh (*Regulkyrh*), a.d. lg. Ungurei, jud. Alba, 347

Rimetea (*Zenthmihalremetey*), s. în jud. Cluj, 25

Ripa Înaltă (*Magusmort*), 353

Robert de Durazzo, principe de Moreea, 257

Rogieru; ~ de Sanseverino, comite de Tricarico, 100; ~ notar, 45

Rokonok, loc. în R.F.S.J., 269

Romania, „imperiu ~ei” pustiit de turci, 295

Rona, riu, 193

Roșia (*Weresmorth*), s. în jud. Sibiu, 12

Roșul (*Rufus*) de Kumld, Nicolae, 335, 339
Rozsály (*Rosaly*), loc. în R.P.U., 193, 220
Rugas, fiul voievodului Crăciun din Bilke, 59

S

Saag, loc. în R.S.C., 212, 252
Salea (*Zalka*), riu, 72
Salerno, principe de, în titulatura regilor Ungariei, 41, 86, 114, 246, 288, 344, 355, 363
Sandur, v. Nicolae f.l.
Sanišlău (*Stanyzlo, Zanislou*), s. în jud. Satu Mare, 97, 153, 220, 336, 342
Sanseverino, Rogeriu de, 100
Sant Angelo, domn al ținutului și muntelui, în titulatura regilor Ungariei, 86, 246, 344, 355, 363
Santăul (*Zantho*) Mare și Mie, sate în jud. Bihor, 35, 338
Sard, loc. în U.R.S.S., 59
Sarmas (*Sarmaserdő*), pădure, 290
Sáros, comitat, azi în R.S.C., 84, 101
Sárospatak (*Patak*), or. în R.P.U., 49
Sárvármonostora, a.d. în R.P.U., 194
Saschiz (*Kyžd*), s. în jud. Mureș, 211
Sásvár, loc. în U.R.S.S., 109
Satu Mare, (*Zathmar, Zothmar*), or., 27, 54, 57, 61; ~ adunare obștească, 27, 42, 55, 56, 57, 58, 59, 339; ~ asesori jurați de, 54, 57, 59; ~ comitat, 5, 8, 16, 19, 27, 30, 42, 44, 49, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 73, 104, 108 126, 135, 148, 153, 167, 194, 234, 244, 248, 251, 279, 285, 292, 296, 299, 323, 335, 336, 339, 342; ~ comite de, 42, 54, 162, 289, 335; ~ juzii nobililor, 5, 8, 27, 42, 54, 57, 59, 335, 339; ~ obștea nobililor, 44, 54, 55; ~ vicecomite, 5, 8, 27, 54, 59, 134, 335, 339,
Sava, riu, 86
Sava (*Zawa*), s. jud. Cluj, 105
Săcășeni (f. Socaciu, *Zakachy*), s. în jud. Satu Mare, 248, 274
Săleliș, locul numit, 260
Săleuța (f. Fiscut, *Fyzkuth*), s. în jud. Bistrița-Năsăud, 174, 175, 176, 178
Săliște (Nogfalu), s. jud. Sibiu, 264
Săraru, v. Sous
Sărata (f. Șomfalău, *Sofalua*), s. înglobat orașului Bistrița, 308
Sărățel (*Zereth*), s. în jud. Bistrița-Năsăud, 308
Sărăuad (*Zarauad, Zoruod*), s. în jud. Satu Mare, 145, 148, 180
Saruar, a.d. în R.P.U., 244
Sărmaș (*Sarmas*), s. în jud. Cluj, 259
Săsarm (*Zeyzorma*), s. în jud. Bistrița-Năsăud, 308

Săuca (*Zeudemeter*), s. în jud. Satu Mare, 96
Seentmihalremetey, a.d. Ig. Tureni, în jud. Cluj, 24
Scherffenberg, v. Ioan, f.l. Henric de Scolastica, nobilă, fiica lui Ioan, f.l. Gheorghe de Enchench, 336, 342
Sebastian; ~ f.l. Beke, slujitor, 145, 148
Sebeș (*Sebuus*), or. în jud. Alba, 92
Seebus, district v. Caransebeș district, v. Caransebeș
Secaș (*Scekus*), s. în jud. Timiș, 53
Secuul, Grigore zis, 36; ~ Ioan zis, 142
Seliștat (*Selgestat*), s. în jud. Brașov, 328
Semes (*Agerul*) Andrei zis, 329
Semyen, loc. în R.P.U., 55, 57, 323
Serbia; ~ în titulatura regelui Ungariei, 41, 86, 114, 246, 287, 288, 344, 355, 363; ~ expediție în, 287; ~ pustiită de turci, 295
Sertew, Petru zis, 333, 334
Seryen, a.d. Ig. Pecica, în jud. Arad, 131
Severin (*Zeurino*), ban de, 15, 20, 23, 85, 86, 98, 99, 102, 112, 147, 158, 181, 182, 187, 246, 247, 212, 268, 269, 275, 284, 288, 289, 300, 321
Sfântul Duh (*Sanctus Spiritus*), a.d. Ig. Ineu, în jud. Arad, 114
Sibiu (*Cibinium, Scybinium*), or., 69, 71, 87, 328; ~ biserica, 71; ~ capitul, 71; ~ comite, 87; ~ decan, 71; ~ jude, 87; ~ jurați, 87; ~ obștea locuitorilor din scaun, 67; ~ orășeni și oaspeți, 87; ~ parohii din capitul sau scaun, 67, 71; ~ scaun, 67, 71, 264, 328; ~ socoteala de, 181
Sic (*Zeek*), s. în jud. Cluj, cămărașul din, 260
Sicilia; ~ campania în, 20, 86; ~ rege al, 86
Sielu (*Zech*), s. în jud. Sălaj, 83
Sighișoara; ~ scaunul de, 205
Silak, lacul lui, 345
Silivaș (*Syluas*), s. în jud. Cluj, 185
Simion; ~ banul, 13, 65; ~ de Dirlos, ban, 333, 334; ~ cel Mare de Boghiș, 254; ~ cel Mare, f.l. Ioan, Petru de Ciumești, 153; ~ cumnatul lui Grigore f.l. Laurențiu, 37; ~ de Bocșa, 110, de Carei, 16; ~ de Chegea, 248; ~ de Kálló, 325, 338, 341; ~ de Singer, 307; ~ de Teiuș, 236, 238; ~ de Teiuș v. Toma al lui; ~ de Zennyes, 302; ~ f.l. Andrei, împuternicit, 300; ~ f.l. Grigore f.l. Laurențiu de Suplac, 254; ~ f.l. Mihail, 65; ~ f.l. Mihail f. banului Simion, 333, 334; ~ f.l. Simion de Singer, 307; ~ f.l. Simion de Teiuș, cleric, student la Padova, 236, 237, 238; ~ f.l. Ștefan zis Thatar, 150; ~ magistrul, f.l. Mauriciu de Medieș, comite de Pojon, de Győr și de Bakony, 83, 90, 114, 123, 181, 182, 187, 189, 235, 246, 288, 344, 346, 363; ~ orășean din Oradea, 39; ~ v. Conth f.l.; ~ v. Ladislau f.l.; ~ v.

Laurențiu, f.l. ~ v. Ștefan, f.l., fost arhidiacon; ~ zis Derekus v. Derekus; ~ de Sirmiu, v. Srjem

Sineel (*Zanchaal*) s. în jud. Mureș, 12

Sineralu (*de Sancto Rege, Zenkiral*) s. în jud. Alba, 7, 274

Singeorzu Nou (*Sankt-Georg*), s. în jud. Bistrița-Năsăud, 174

Singer (*Zengel*), s. în jud. Mureș, 307

Sinmărtinu de Cimple (Sinmărtin, *Zenthmartun*), s. în jud. Mureș, 330

Sintejude (*Sanctus Egidius*), s. în jud. Cluj, 129, 184, 195, 260

Sintioana (*Zenthjuan*), s. în jud. Cluj, moșie, 157

Sintimbru (*Sanctus Emericus*), s. în jud. Alba, 65, 80, 81, 141, 154, 156, 160, 174, 176, 206, 226, 261, 264, 310

Slavu (*Tot*); ~ Laurențiu, magistrul, 200, 235, 250, 351, v. și Konth, Leukus; ~ Ștefan, zis, 180

Slavonia, ban de, 18, 22, 23, 83, 86, 114, 183, 205, 288, 322, 355, 363; ~ duce, de, 284

Socaciu, v. Săcășeni

Sol, v. Andrei f.l.; - v. Turul f. I

Solmus, a.d. lg. Botiz și Mărtinești jud. Satu Mare, 339

Solnoe (*Zolnuk*); ~ arhidiacon de 258, 309; ~ comitatul, 11, 34, 40, 110, 148, 180, 181, 182, 230, 248, 273, 288, 290, 308, 359; ~ comite de, 11, 12, 13, 14, 34, 83, 85, 102, 109, 112, 130, 143, 158, 164, 187, 200, 209, 227, 228, 246, 247, 250, 252, 253, 288, 307, 308, 310, 311, 312, 303, 313, 314, 315, 320, 322, 327, 332, 337, 344, 350, 356, 357, 363; ~ din afară, juzi ai nobililor, 34, 40; ~ vicecomite de, 34, 38, 40, 96; ~ dinlăuntru, comitat, 183, 315

Solomon; ~ de Cilnic, 347; ~ f.l. Andrei, f. comitelui Nicolae de Ocna Sibiului, 347; ~ magistrul arhidiacon de Turda, vicar general, 29, 213, 259; ~ v. Herneh, slujbașul lui; ~ v. Ioan f.l.; ~ v. Mihail f.l.; ~ v. Nicolae zis Arus; ~ v. Petru f.l.

Soltha, loc. în R.P.U., 39

Someș, (*Zamus, Zomus*) riu, 54, 64, 91, 142, 233; ~ Mare, riu, 72; ~ Mic, (*Vyszamos, Wyzzamos*), riu, 183

Sopron, or. și comitat în R.P.U., 187

Sospatak, v. Valea Slătioarei

Sospatakchui, v. Obișla Văii Slătioarei

Sous (*Săraru*) Petru zis, 166

Spalato, v. Split

Spini (*Spyyn*), s. în jud. Hunedoara, 89

Split (*Spalato*), or. în R.F.S.I.; ~ arhiepiscop de, 86, 114 181, 182, 187, 246, 288, 344, 355, 363

Srjem (*Sirmiu*) loc. în R.S.F.I., comitat, 268; ~ episcop de, 86, 114, 181, 182, 187, 246, 268, 288, 344, 355, 363

Stăvilărușul lui Grigore, 3

Strel-Săcel (*Kysfalva*), s. în jud. Hunedoara, 89

Strigoni, v. Esztergom

Strigovo, cetate în R.S.F.I., 18

Suatu (*Zoaat*), s. în jud. Cluj; ~ moșie, 259

Sudak; dăruit cu pământul Uileac, 83

Sumurducu (*Zumurduh*), s. în jud. Cluj, 361

Suplacul de Băcău (f. Suplac, *Scepplak*), s. în jud. Bihor, 254

Suplovac, cetate în R.S.F.I.; ~ moșie, 147

Supur (*Zupur*), s. în jud. Satu Mare, 274

Surk, moșie în R.P.U., 283

Susman; ~ curtea lui, 255

Syma, loc. în R.P.U., 108, 117

Synka, f.l. Pete jude al comitatului Solnoc, 248; ~ v. Petru, f.l.

Syragy, riu, 53

Syrma (*Zyrma*), loc. în U.R.S.S., 248

Sywegd, a.d. lg. satul Hodoș, jud. Bihor, 167, 244

Szabolcs (*Zabolch*), loc. în R.P.U., 193; ~ comitat, 19, 82, 97, 144, 151, 167, 179, 244, 279, 336; ~ comite de, 167, 363

Szécs (*Zeech*) loc. R.S.C., 325, 335, 344, 355, 363

Szécsli (*de Szécs, de Zeech*), Nicolae; ~ ban de Severin, 15, 20, 23, 85, 86, 98, 99, 102, 112, 114, 147, 158, 181, 182, 187, 246, 247, 252, 268, 269, 275, 284, 288; ~ judele curții regale și comite de Turuch, 325, 335, 338, 344, 349, 355, 357, 363

Székesfehérvár (Alba Regală) or. în R.P.U., 212; ~ biserica, 125; ~ canonicat, 317, 318; ~ capitolul, 212; ~ prepozit la, 63

Szentgyörgymező, loc. în R.P.U., 93, 94

Szováth (*Zowath*), loc. în R.P.U., 272

Ș

Șardu (*Sardu*), s. în jud. Cluj, 214

Șeredetu (*Sereden*), s. în jud. Sălaj, 17

Șieu-Măgheruș (f. Măgheruș, *Monyoros*), s. în jud. Bistrița-Năsăud, 308

Șimian (*Semyen*), s. în jud. Bihor, 338

Șimleul Silvaniei (f. Șimleu, *Somlio, Somo-lyo*); or. în jud. Sălaj, 83, 90, 346; ~ cetate, 83, 123, 346

Șintereguț, v. Cornești

Șmîg (*Sumugyn*), s. în jud. Sibiu, 330, 334; ~ moșie, 333, 334

Șomfalău, v. Sărata

Șura Mică (*Paruum Horreum*), s. în jud. Sibiu, 71

Ștefan, 103, 231; ~ I, regele Ungariei, 86, 335, 339; ~ V, regele Ungariei, 182; ~ regele cel tinăr al Ungariei și ducele Transilvaniei, 294, 358; ~ arhidiacon de Timiș, canonic al capitolului de Cenad,

362; ~ ban de Severin, 300, 321; ~ banul Slavoniei, Croației și Dalmației, 18, 83, 86, 114, 183; ~ canonic al capitolului din Alba Regală, 212; ~ cleric din Oradea, om de măturie, 256; ~ comite de Wcdicha, 102; ~ comite, f.l. Ioan de Alțina, 358; ~ de Bungard, omul vicevoievodului, 80; ~ de Filea, 34; ~ de Kálló 201, 202; ~ de Marouth, nobil, 285; ~ de Mítnic, 152; ~ de Nagysején, 27, 32, 55, 57, 219, 304; ~ de Nyír, 197; ~ de Petri, om al regelui, 9, 285; ~ de Radalph, 134, 135; ~ de Ramachahaza, om al regelui, 296; ~ de Ratin, 17; ~ de Tyvis, cm de măturie, 145; ~ de Vereșmort, 320; ~ diacul v. Diacul; ~ din neamul Ubul, 323; ~ duce al Slavoniei, Croației și Dalmației, 284; ~ duce de Zips și de Șarus, fratele regelui Ludovic I, 101; ~ ducele Transilvaniei, fratele lui Ludovic I, 18, 26, 34, 38, 68, 69, 130, 133, 182, 199; ~ episcop de Nitra, 86, 114, 181, 182, 187, 246, 288, 344, 355, 363; ~ fiul doamnei Catarina, 348; ~ f.l. Andrei, f. comitelui Nicolae de Ocna Sibiului, 347; ~ f.l. Beke, 190; ~ f.l. Beke zis Cyne, de Olosig, 266; ~ f.l. Blasiu, slujitor, 66; ~ f.l. Dionisie de Losonc, fost ban, 300; ~ f.l. Dicnisie de Macha, 104; ~ f.l. Dcminic cel Roșu de Giulváz, 340, 352; ~ f.l. Ecaterina, fiica lui Iacsb, 303; ~ f.l. Elleus, 311; ~ f.l. Grigore, f.l. Laurențiu de Suplac, 254; ~ f.l. Iktor, 17; ~ f.l. Ioan de Moruți, 91; ~ f.l. Ion de Peștișul Mic, 183; ~ f.l. Ioan, f.l. Andrei, 255; ~ f.l. Ioan, f.l. Bricciu de Batur, 163, 244; ~ f.l. Jakch, 209, 273; ~ f.l. Ladislau, 65, 165, 285; ~ f.l. Ladislau de Zekeres, 42; ~ f.l. Ladislau nobil de Nadăș, 70; ~ f.l. Ladislau zis Adas de Pelișor, 150, 221, 292, 296, 299; ~ f.l. Laurențiu de Doby, 151, 189; ~ f.l. Laurențiu, slujitor, 42; ~ f.l. Martin, f.l. Dominic de Hășdate, 243; ~ f.l. Mihail de Carei 16; ~ f.l. Mihail, f.l. Tyba, 126; ~ f.l. Nicolae, clericul din Pele, 96; ~ f.l. Nicolae de Oar, 32, 304, 339; ~ f.l. Nicolae de Wyhel, 59; ~ f.l. Nicolae, f.l. Bricciu, 194; ~ f.l. Nicolae zis Aprod, 84; ~ f.l. Pavel, diacul de Eur, 55; ~ f.l. Pavel, f.l. Hench, 165; ~ Petru, f.l. Farcaș, 308, 313; ~ f.l. Petru om de măturie, 308; ~ f.l. Petru, orașean jurat din Bistrița, 187; ~ f.l. Petru zis de Gurghiu, 183; ~ f.l. Serephel, 254; ~ f.l. Simion, fost arhidiacon de Tirnava, 317, 318; ~ f.l. Ștefan, 56, 103, 190; ~ f.l. Ștefan de Kálló, 201; ~ f.l. Ștefan de Marouth, 289; ~ f.l. Ștefan de Nyír, 197; ~ f.l. Toma, castelan de Haram și comite de Caraș, 348; ~ f.l. Toma de Biry, 190; ~ f.l. Toma de Lucenec, 179; ~ f.l. Toma, f.l. Ambrosiu, nobil de Cubleş, 281; ~ fost voievod al Transilvaniei, 11,

183; ~ fratele lui Ioan lectorul din Arad, 112; ~ fratele lui Akus, om de măturie, 309; ~ fratele lui Dragoș Romănul, 344; ~ fratele lui Ioan, f.l. Blasiu și slujitor, 115; ~ magistrul, 63; ~ magistrul f.l. Ladislau, 165; ~ magistrul, f.l. Pcusa de Zer, comitele de Caraș, 152; ~ magistrul, f.l. Ștefan de Nagysején, 27, 32, 55, 57, 219, 304; ~ magistrul, f.l. Toma, 271; ~ magistrul, nobil de Geoagiul de Sus, 141; ~ paroh din Soltha, capelanul regelui Ludovic, 39; ~ preot la Oradea, 197; ~ român, f.l. Juga, slujitor, 193; ~ slujitor, 248; ~ trimisul capitolului din Cenad, 53; ~ v. Andrei, comite, f.l.; ~ v. Ioan f.l.; ~ v. Mihail f.l.; ~ v. Ștefan, f.l.; ~ vicevoievodul Transilvaniei, 89, 106, 141, 154, 156, 159, 160, 161, 174, 175, 176, 178, 206, 226, 230, 231, 243, 261, 264, 265, 282, 309, 310, 350, 361; ~ zis Fudur v. Fudur; ~ zis Pogan v. Pogan; ~ zis Thatar. v. Tatar; ~ zis Toth v. Slavul

T

Tarcea (*Tarcha*), s. în jud. Bihor, 37
Tarchahaza, v. Undoteleke
Taresa (*Tarcha*), loc. în R.P.U., 193
Tarkó, loc. în R.P.U., 132
Tárnak, loc. în R.S.C., 297
Tarnuk, a.d. lg. Valea lui Mihai, în jud. Bihor, 331
Tatamer, magistrul, prepozit de Alba, vice-cancelar al curții regale 63
Tatar, fratele lui Dragoș-romănul, 344; ~ zis Nicolae, om al regelui 335; ~ Ștefan zis, 150
Tătărești (*Tatarfalva*), s. în jud. Hunedoara, 89
Tăușeni (*Eurholm, Markhaza*), s. în jud. Cluj, 105, 156, 159, 160
Tăut (*Toth*) s. în jud. Bihor, 324
Teiuș (*villa Spinarum, Spinis*), or. în jud. Alba, 141, 236, 237, 238, 241, 242
Teodor, v. Ioan f.l.
Tereche, v. Petneháza
Teretye, v. Petneháza
Tewrek, v. Turek
Thaag (*Thoog*), a.d. lg. Tășnad, în jud. Satu Mare, 167, 244
Thereche, v. Petneháza
Theteus, magistrul, 44
Theteus, Tuteus, Twtheus; mare ușier, 86, 114, 181, 182, 187
Thewk, v. Tlocu
Thold, a.d. lg. Firiteaz, în jud. Arad, 74, 79
Tibru (*Tybur*), deal, jud. în Alba, 141

Timiș, arhidiacon de, 196, 362; ~ comitat, 52, 88, 225, 279

Timișoara (*Themeswar*), or., 52

Tinea (*Tenke*), s. în jud. Bihor, 329

Tloeu (*Thewk*), s. în jud. Cluj; 226, 230

Tlsa, riu, 300

Tlszadob (*Doby*), loc. în R.P.U., 151, 189

Tirnava (*Kukulew*), arhidiaconat, 317, 318; ~ comitat, 246; ~ riu, 7, 333, 334

Tokał, loc. în R.P.U., oaspeți din, 208

Told, a.d. lg. Salonta, în jud. Bihor, 324

Toma; ~ comite de Caraș, Cuvin și Solnoc, v. **Toma** jude; ~ de Arad, 84, 291; ~ de Biri, 111, 190, 216, 338, 341; ~ de Coșeu, 82, 273; ~ de Lazuri, 9, 19, 58; ~ de Lučenec, 179; ~ de Periam, prepozit de Beci, 107; ~ de Syrma, slujitor, 248; ~ de Szécsény, voievod al Transilvaniei răposat, 308, 313; ~ de Virșolt, 17; ~ diacul v. **Diacul**; ~ episcop de Cenad, 15, 20, 28, 85, 86, 98, 102, 112, 114, 147, 158, 181, 182, 187, 222, 246, 247, 252, 268, 269, 275, 284, 288, 303, 322, 332, 344, 355, 363; ~ episcop de Sirmiu, 86, 114, 182, 187, 246, 288, 344, 355, 363; ~ f.l. Albert, omul regelui, 10; ~ f.l. Ambroziu, nobil de Cubleş, 281; ~ f.l. Casimir, 72; ~ f.l. Ioan de Chornavoda, 58, 192, 223; ~ f.l. Ioan, f.l. **Toma** de Lazuri, 9, 19; ~ f.l. Lorand, imputernicit, 305, 349; ~ f.l. Matia, 345; ~ f.l. Nicolae Cantor, 30; ~ f.l. Pavel, 206; ~ f.l. Pavel, f.l. **Ropheyu**, 117; ~ f.l. Petru a lui Farcaș, 308, 313; ~ f.l. Rafael de Chendru, om de mărturie, 226; ~ f.l. Simion de Teiuș arhidiacon de Crasna sol la papa, 241; ~ jude al curții regale, fost voievod al Transilvaniei și comite de Caraș, Cuvin și Solnoc, 11, 12, 13, 14; ~ judele țării, 22; ~ judele curții regale și comite de Turoc, 32, 34, 35, 36, 37, 66, 74, 79, 83, 84, 86, 108, 112, 114, 115, 163, 168, 181, 182, 187, 190, 244, 246, 253, 256, 258; ~ magistru, 231; ~ magistru, arhidiacon de Solnoc, canonic al capitolului Transilvaniei, 309, 320; ~ magistru f.l. Dominic de Lučenec, 4; ~ magistru f.l. Dionisie de Reghin, 4, 6, 62, 193, 226, 230, 270, 271, 315; ~ magistru, f.l. Ioan, f.l. Emech, castelan de Cherevgh, 157, 245, 263; ~ magistru, f.l. Nicolae de Vasary, 305, 349; ~ magistru f.l. Pavel de Oșvarău, 58, 192, 223; ~ magistru f.l. Petru, mare ușier și castelan de Chokaku, 246, 268, 275, 288, 344, 355, 363; ~ magistru f.l. Tyba, 126; ~ nobil de Nima, 166; ~ preot la Oradea, slujitor al altarului om de mărturie, 17, 116, 117, 148, 291, 293; ~ v. Ioan f.l.; ~ v. **Ladislau** f.l.; ~ v. **Ștefan** f.l.; ~ vicar general al episcopului de Cenad, 348; ~ voievod al Transilvaniei, v. **Toma** de Szécsény

Torda, v. **Gheorghe** f.l.

Tordai, Nicolae zis, slujitor, 145, 148

Tot, v. **Slavul**

Tournai, postav greu de, 82

Touthsolymos, loc. în R.S.C., 84, 112

Transilvania; ~ adunarea obștească a nobililor, 164, 166, 260; ~ biserica, canonici, capitolu, dieceză, episcop v. **Alba Iulia**; ~ duce, v. **duce**; ~ întoarcerea regelui din, 36; ~ părți, 63, 67, 83, 87, 146, 163, 166, 179, 184, 187, 230, 307, 309, 310, 311, 312, 337, 346, 359, 361; ~ Țara, 205, 300; ~ vicevoievod v. **vicevoievod**; ~ voievod v. **voievod**

Tricarico (*Italia*), comite de, 100

Tulmachy, episcopia armenilor din, 301

Tumpa, Ioan zis, 264

Turda, or. în jud. Cluj, 11, 165, 166; ~ act emis la, 12, 13, 164, 165, 166, 307, 308, 309, 310, 311, 312; ~ adunarea obștească la 164, 165, 166, 260, 307, 308, 309, 310, 311, 312, or. <*civitas*> în marea adunare obștească ținută la, 337; ~ arhidiacon de 29, 213, 259; ~ comitat, 25, 62, 183, 258

Turek, a.d. lg. Geoagiu, în jud. Hunedoara 89

Turen (*Tur*) s. în jud. Cluj, 205

Turnișor (*villa Epponis*), s. înglobat or. Sibiu, 71

Turlee (*Thuruc*, *Turuch*), f. comitat în R.S.C., comite de, 32, 53, 83, 84, 163, 190, 253, 296, 300, 325, 335, 357, 363

Turul; de Căuș, 145, 148; ~ f.l. Grigore, f.l. Laurențiu de Suplac, 254; ~ f.l. Sol, 37

Tusar, Tuzer, loc. în R.P.U., 4, 73

Tyba, tatăl lui Petru, 96

Tyborechteleke, a.d. lg. Chinteni, în jud. Cluj, 171, 354

Tykud, loc. în R.P.U., 145

Tymus, v. **Gheorghe**, f.l.

Tyrls, a.d. lg. Sudurău, în jud. Satu Mare, 145

Tyztaberek, loc. în R.P.U., 126

T

Țara Românească (*Terra Transalpina*), 275; ~ expediția lui Carol Robert în 21, 26; ~ pecetea pierdută în 182, 288, 322; ~ voievod al, 288

Țesătorul din Turda, Benedict, 260

Țicud, v. **Valea Largă**

U

Ubul, neam nobiliar, 323; ~ f.l. Ladislau de Kálló, 190
Ugal, loc. în R.P.U., 22
Ugocea, f. comitat, azi pe teritoriul U.R.S.S., 54, 55, 56, 57, 58, 59, 262
Ugri v. Nicolae f.l., mare vistier al reginei
Uileac (*Vylak*), s. în jud. Sălaj, 83
Uioara (*Vywar*), s. inclus în or. Ocna Mureș, în jud. Alba, 316
Ulrich, v. Ladislau f.l.
Undoteleke (*Vndou, Tarchahaza*), a.d. lg. Cluj-Napoca, 142, 233
Ung, f. comitat, azi în U.R.S.S., comite de, 49, 193, 295, 306
Ungaria, regat, 45, 46, 67, 69, 72, 87, 124, 136, 138, 168, 277, 287; ~ palatin v. palatin; ~ rege v. rege al; ~ regină v. regină; ~ trimis papal 1, 31, 107, 205
Unguraș (*Baluanyos*), f. cetate în jud. Bistrița-Năsăud; ~ castelan de, 206, 231
Ungurul, v. Magyar
Urman, a.d. lg. Peciu Nou, în jud. Timiș; ~ moșie, 88

V

Vaia (*Isakerwoya*), azi Crișeni s. în jud. Sălaj, 273
Vaja, loc. în R.P.U., 215
Valea Bistrei (*Sebuspatak*) riu în jud. Maramureș, 193
Valea Boeșa (*Boksapataka*) 53
Valea Făgetului (*vallis Bik*) riu, 290
Valea Girbovei (*Gorbopataka*), pîriu în jud. Maramureș, 193
Valea Lacului (*Thawaswlg*), riu, 345
Valea Lărgă (f. Țicud, *Cheked*), s. în jud. Mureș, 345
Valea lui Mihai (*Nogmyhal*), ~ s. în jud. Bihor, 37, 218, 219, 302
Valea Mîtnicului (*Mutnuk pataka*), pămînt pustiu, 152
Valea Neagră (*Feketepatak*), riu în jud. Maramureș, 193
Valea Pășunii (*Widental*), v. Merghindeal, locul
Valea Pomilor (f. Mocirla, *Mochola*), s. în jud. Sălaj, 273, 290; ~ moșie împărțită, 290
Valea Slătioarei (*Sospatak*), riu, 193
Valkó, comitat, azi în R.S.F.I., 357
Varașdin (*Warasd*), or. în R.F.S.I., 193
Varda, v. Kisvárdá
Varada (*Warada*), v. Kisvárdá
Vari, loc. în U.R.S.S., 197
Vas (*Castriferrei*), comitat în R.P.U., 225, 247; ~ v. Was
Vasary, a.d. lg. Salonta, jud. Bihor, 305, 349
Vasvár, or. și comitat în R.P.U., 187
Vassan, loc. în R.P.U., 3

Văc (Vaț), or. în R.P.U.; ~ arhidiacon de, 258; ~ canonicat, 236, 237, 238; ~ capîtu, 258; ~ episcop de, 86, 114, 181, 182, 187, 236, 246, 258, 288, 344, 355, 363
Veresnegfalva, a.d. lg. Almașul Mic de Munte, jud. Hunedoara, 89
Veresmort, parte componentă a localității Unirea, jud. Alba, 320
Verona, dinari de, 132
Verőce, f. comitat, în R.F.S.I., 247
Verres, Petru zis, 245
Veszprém (Vesprim), or. în R.P.U.; ~ biserica de, 94; ~ capîtu, 225; ~ comitat de, 26, 245; ~ episcop de, 86, 93, 114, 181, 182, 187, 246, 288, 344, 355, 363
Vetiș (*Wetes*), s. în jud. Satu Mare, 153, 192, 287
Viei (Ioan <poate *Vita, de Wys*), cavaler, 324
Viena, or. în Austria; ~ conciliul de la, 137; ~ dinari de, 86, 146
Viișoara (f. Pătal, *Pachal*), s. în jud. Bihor, 302
Vilhelm, cardinal, diacon; ~ prepozit de Strigoni, 128, 204, 217
Villeneuve lès Avignon, or. în Franța, 125, 191, 199, 203, 204, 210, 257
Vincentiu, magistrul, arhidiacon și canonic în biserica Transilvaniei, 38, 113
Vînful de Jos (*Olwynch*), or. în jud. Alba, 310, 337
Vișegrad, loc. în R.P.U., 79, 300, 305, 351
Vișeu (*Vyso*), riu, 193
Vitus, v. Iacob, magistrul, f.l.
Vivian; ~ de Vînful de Jos, stăpîn, 337; ~ v. Ioan f.l.
Vileele (f. Banabic, *Banabiky*), s. jud. Cluj, 282
Vișolț (*Worsolch, Benseteluke*), s. în jud. Sălaj, 10, 17
Vndou, v. Undoteleke
Voicu (*Wayk*); ~ cnez, 230
Voivozi (f. Cheniz, *Kemen*), s. în jud. Bihor, 244
Vos v. Was
Vosuar, v. Oșvarău
Vratislav al lui Cato, prepozitul bisericii Transilvaniei, ambasador al regelui, 295, 306
Vrbas, loc. R.S.F.I., 132
Vrke, Ioan zis, 345
Vyllum de Leel, 324
Vzomok, a.d. în Banat, 53

W

Wadum de Peturlaka, Petru zis, 52
Wakuch, Pavel zis, slujitor, 21
Walter David, 142

Wamus Ioan, slujitorul vicevoievodului Egi-
diu, 65
Warada, v. **Kisvárdá**
Warasd, v. **Varaždin**
Warda, v. **Oarda de Jos**,
Was (*Wos, Woss, Vos*); ~ cel Tânăr de
 Sintejude, Nicolae, magistrul, 129, 170,
 171, 172, 177, 195, 354; ~ Dezideriu
 zis, 245, Ioan zis; ~ om de mărturie,
 184; ~ Laurențiu zis, 245; ~ magistrul
 Nicolae zis, 64, 78, 149, 157, 245, 260, 355
Wasary, v. **Vasary**
Weed, a.d. în jud. Bihor, 188
Welkun, v. **Ioan f.l.**
Wlsen, loc. în R.S.C., 155, 227
Wodicha, loc. în R.S.F.I.; ~ comite de, 102
Wos, v. **Was**
Wroclav, or. în R.P.P.; ~ episcop de, 277
Wyd, castelan de Ciceu, 226, 230
Wyhel, loc. în U.R.S.S., 59
Wyla, pădure pe lângă Giulatelec, jud. Cluj,
 159
Wylak, loc. în R.P.U., 225

Y

Ywanussy, loc. în R.P.U., 30

Z

Zagreb, or. în R.S.F.I.; ~ biserica de, 125,
 133; ~ canonicat la, 317, 318; ~ capitolu,
 23, 322; ~ episcop de 23, 30, 45, 46,
 86, 98, 99, 114, 138, 182, 187, 191, 238,
 246, 288, 322, 344, 355, 363
Zakald, loc. în R.P.U., 196

Zalău (Zylah), or. în jud. Sălaj, 267
Zamoszegh, loc. în R.P.U., 54
Zarka, Nicolae zis, vicecomite de Satu Mare,
 339
Zeben, a.d. în jud. Bihor, 35
Zekeres, loc. în R.P.U., 42, 61
Zelemér, a.d. în R.P.U., 60; ~ Iacob zis,
 267
Zemere, vicecomite, 130
Zemplin (Zemlyn), f. cetate în R.S.C.,
 arhidiaconul, de 193, 232, 353; ~ comitat,
 49, 232
Zennyés, a.d. în R.P.U., 302
Zenth, v. **Nicolae f.l.**
Zenthmikkos, a.d. lg. Sărauad, în jud. Satu
 Mare, 145, 148, 274
Zentgeorgh, a.d. lg. Bunești, în jud. Cluj, 183
Zer, a.d. în R.P.U., 152, 249
Zerdahel, a.d. în jud. Caraș-Severin, 348
Zerechen, fiul voievodului Crăciun din Bilke,
 59
Zeuke; ~ de Domohida, Nicolae zis, 56; ~
 Petru zis, imputernicit, 192, 221, 287
Zeuldwar, loc. în R.S.C., 155, 227
Zeuleus, or. în U.R.S.S., 59
Zeurlnd, a.d. lg. riul Birzava în jud. Caraș-
 Severin, 225
Zips, ținut în R.S.C., 101
Zonga de Vetis, Petru zis, 58, 153, 223,
 254, 287
Zonuk, v. **Solnoe**
Zoway, loc. în R.S.F.I., 159
Zuhna, a.d. în jud. Satu Mare, 362
Zupur, v. **Supur**
Zwna, loc. în R.P.U., 304
Zygetfeu, ținut în R.P.U.; ~ arhidiacon
 de, 258
Zylas, probabil Silvaș, s. în jud. Cluj, 11
Zyrma, a.d. în U.R.S.S. 109

INDICE DE MATERII

A

abate (*abbas*), abații, 86, 211, 301, 312, 314, 361
abatere de la canoanele bisericești (*irregularitas*), 211
absolvire de scoaterea în afara legii, 335
acoperământul sălașelor (*pelles tabernaculorum*), 346
act (*instrumentum*), 98, 99, 112, 113, 118, 119, 120, 121, 122, 124, 132, 150, 181, 182, 185, 252; ~ adevărat și autentic, 153
 ~ de danie, 98; ~ de zălogire, 58;
 ~ fals în, 84; ~ lipsit de putere, 83, 310 ~ obștească (*forma publica*), 71;
 ~ scris (*litterale instrumentum*), 113, 253, 261; ~ tari și neîndoielnice (*vigoroza et indubiosa*), 310; ~ temeinice (*efficaces*), 311; ~ v. și serisoare; v. și înfățișare de ~.
acțiune judecătorească (*acquisitio*), 310; ~ v. și judecată; ~ de răspuns (*actio relatoria*), 154
adunare (*congregatio*); ~ a palatinului, 44; ~ a regelui, 146; ~ obștească (*congregatio generalis*), 11, 27, 42, 49, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 134, 135, 164, 165, 166, 183, 197, 218, 219, 260, 261, 278, 307, 308, 310, 311, 312, 331, 335, 337, 339, 355; ~ sinodală (*congregatio synodalis*), 211
afurisenie (*excommunicatio*), 71, 86, 211, 318
ajutor (*subsidium*), 137, 360
albie (*alveus, meatus, fossatum*), 150, 256, 231, 333
albine (*apes*); ~ v. dîjmă din.
alfabet (*alphabetum*), 90, 123, 346
altar, 42, 117, 283, 291, 292, 293, 302, 353
ambasador (*ambaxiator, nuntius, legatus*) 107, 137, 241, 295, 306; ~ v. și sol
amendă judecătorească ~ iudicialis gravamen), 38, 108, 163, 181, 354; ~ v. și gloabe;
 ~ regească (*regale iudicium*), 150, 221
amintirea oamenilor (*humana memoria*), 54
aminare de proces (*prorogatio*), 29, 42, 124, 154, 163, 192, 287, 304, 305; ~ v. și proces, serisoare de aminare
animale mic (*animalia parva*), 230
anularea punerii în veșnică stăpînire, 312

apărare (*defensio*), 137, 138
apărători și oerotitori (*defensores et protectores*), 24
ape (*aqua*), 51, 108, 153, 181, 213, 233, 256, 281, 282, 329, 359
arbitru (*arbitrator*), 81, 105
arendă, 249
arestare (*arrestatio*), 187
arte liberale, ~ student în, 236
argint (*argentum*), 71, 86, 91, 140, 142, 195; ~ v. și mareă de
arhidiacon (*archidiaconus*), arhidiaconat, 1, 2, 4, 6, 14, 29, 31, 37, 38, 45, 46, 86, 113, 128, 140, 186, 189, 191, 193, 196, 203, 204, 211, 213, 217, 222, 232, 233, 241, 242, 258, 259, 260, 264, 281, 302, 309, 317, 318, 320, 347, 353, 358, 362
arhiepiscop (*archiepiscopus*), 45, 46, 83, 86, 114, 137, 181, 182, 187, 193, 242, 277, 288, 324, 344, 353, 355, 360, 363
arhivă (*conservatorium*), 113, 316; ~ secretă (*conservatorium secretum*), 118, 119, 120, 121, 122
armeni, episcop al, 301
asesor (*assessor*), 71; ~ jurat (*juratus assessor*), 11, 54, 71, 331
așezăminte episcopale (*loca cathedralia*), 153
aur (*aurum*) 86, 157, 222; ~ v. și florini de
autoritatea (*auctoritas*) apostolică, 46; ~ de palatin, 108; ~ regească, 182
 avere, v. bunuri

B

ban (*banus*), 15, 18, 20, 22, 23, 65, 83, 86, 98, 99, 102, 112, 114, 147, 158, 162, 181, 182, 183, 187, 246, 247, 252, 253, 268, 269, 275, 282, 284, 288, 300, 321, 322, 333, 334, 344, 355, 363
banl (*pecunia, denarius*), 69, 91, 108, 126, 137, 142, 146, 157, 171, 195, 259, 266, 310, 330, 354; ~ falși (*false monete*), 108, 143; ~ gata (*promptis denariis*), 60; ~ regești (*moneta regales*) 108; ~ v. și denari, florini, groși, mărei
baroni (*barones*), 26, 86, 58, 87, 90, 114, 181, 187, 198, 246, 288, 310, 312, 337, 355;
bărbați; ~ chibzuți (*discreti viri*), 63, 113, 316,

319, 320, 329, 347, 358, 359; ~ cinstiți (*probi*), 63, 108, 311, 324, 328, 334, 348; ~ nobili, 108, 266, 311, 319, 320, 324, 348, 354; ~ v. și nobili; ~ viteaz (*strenuus vir*), 311
bătrâni (*seniores*), 326, 328
beneficii bisericești (*beneficia ecclesiastica*), 31, 137
blr, 328
bisericea (*ecclesia*), 1, 9, 11, 12, 13, 14, 25, 33, 38, 40, 42, 45, 46, 51, 60, 62, 65, 66, 69, 71, 80, 81, 86, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 105, 110, 112, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 125, 128, 129, 131, 133, 137, 140, 141, 142, 153, 161, 169, 173, 177, 185, 204, 205, 211, 217, 236, 238, 242, 258, 262, 267, 272, 273, 281, 287, 288, 291, 292, 296, 299, 302, 306, 309, 310, 311, 316, 319, 324, 326, 327, 329, 330, 333, 334, 335, 336, 337, 343, 345, 346, 347, 348, 353, 358, 359, 361, 362; ~ dijme, 146, 326; ~ v. și dijmă
bîlci ~ v. tirg
bol, 66, 115, 127, 248, 260, 329
botez, 45, 46, 211
bula de aur, 86
bunie (*avus*) și **bunică** (*ava*), 83, 310, 346
bunuri (*bona, res*); ~ de dobândire (*titulo acquisititiae*), 59; ~ mișcătoare și nemișcătoare (*bona mobilia vel immobilia*), 71, 346; ~ împărțea de, 163

C

cal, 201, 202, 208, 248, 260, 339; ~ herghelie de, 144
cancelar, cancelarie, 82, 86, 133, 191
canonie, canonicat, 4, 6, 48, 60, 90, 92, 93, 94, 95, 103, 117, 118, 120, 121, 122, 125, 128, 133, 153, 161, 191, 199, 203, 204, 212, 232, 236, 241, 242, 257, 258, 267, 272, 273, 279, 303, 316, 317, 318, 319, 320, 329, 359, 362
cantor (*cantor*), 2, 11, 14, 33, 90, 92, 103, 104, 117, 119, 120, 121, 122, 139, 151, 153, 161, 185, 189, 193, 196, 202, 213, 215, 225, 233, 273, 281, 316, 319, 329, 347, 353, 358, 359, 362
capelă (*capella*) 30, 82, 108, 159, 255, 290, 356
capelan 39, 93, 128, 186, 267
capital (*pecunia capitalis, p. principalis*), 126, 140
capitlu (*capitulum*), 2, 4, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 19, 21, 23, 25, 30, 31, 33, 41, 53, 62, 65, 71, 75, 76, 78, 83, 86, 90, 92, 97, 103, 104, 110, 111, 113, 114, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 126, 131, 132, 135, 139, 141, 144, 146, 149, 150, 151, 153, 156, 159, 160, 161, 168, 169, 173, 174,

175, 176, 177, 178, 179, 184, 185, 188, 189, 190, 193, 194, 195, 196, 197, 205, 207, 208, 212, 213, 218, 219, 225, 226, 228, 229, 230, 233, 244, 245, 247, 249, 254, 255, 256, 258, 260, 261, 263, 264, 265, 266, 270, 271, 273, 274, 279, 281, 283, 285, 286, 287, 290, 291, 292, 293, 295, 296, 297, 298, 299, 302, 309, 310, 311, 316, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 329, 330, 333, 334, 335, 336, 338, 341, 342, 343, 346, 347, 353, 358, 359, 360, 361, 362.
cardinal, 128, 137, 204, 217
cavaleri (*militēs*), 10, 44, 258, 311, 324, 355
casă (*domus*), 153, 343; ~ de slugi sau jeleri (*familia domestica vel inquilina*), 71; ~ supusă la bir (*domum numeralis*), 328
castelan (*castellanus*), 87, 101, 109, 152, 206, 226, 230, 231, 258, 263, 275, 307, 315, 326, 348, 352.
cazua focului (*ignis supplicium*), 108
călugăr (*frater*), 137, 181, 182, 187, 205, 224
călugăriță (*soror sanctimonialis*), 35, 39, 41, 229, 247
cămară; ~ papală, 222; ~ regală (*regalis camera*), 108; ~ venitul, 86,
cămăraș (*camerarius*), 260
căpitan, 109
cărți (*libri*); ~ bisericești, 137
căsătorie, 37, 63, 259
cercetare (*inquisitio, investigatio*), 8, 86, 111, 134, 135, 145, 148, 197, 226, 230, 256, 262, 285, 286, 292, 296, 299; v. și serisoare de cercetare
cerere (*petitio*), 11, 44, 149, 150, 157, 159, 161, 258, 263, 265, 313, 316, 318, 320;
cetate (*castrum*), 69, 83, 85, 114, 123, 136, 141, 147, 158, 206, 226, 230, 231, 346
cheltulală (*expensa*), 137, 142, 172, 181, 266, 270, 329, 343, 347, 348
chemare în judecată (*citatio, convocatio*), 9, 35, 71, 77, 86, 150, 170, 211, 256, 308, 309, 335; ~ v. și serisoare de, 309
chezăsie (*cautela, fide iussio*), 149, 169, 173, 315, 316, 319
cistereleni v. ordin, călugăresc
cireiumă (*taberna*), 211
cistig (*lucrum*), 126
elale (*capetia*) 146
elădiri (*edificia*), 329, 359
clerie (*clericus*), 39, 96, 138, 148, 230, 236, 256, 283, 292
enezl (*quenesi, kenezii*), 53, 152, 230.
cojurători, 127, 262, 341
comls mare (*magister agasonum*), 86, 114, 181, 182, 187, 246, 288, 344, 355, 363.
comitat, (*comitatus*), 3, 19, 25, 35, 37, 44, 49, 54, 56, 57, 62, 64, 74, 82, 85, 88, 89, 91, 103, 104, 108, 110, 125, 131, 134, 135, 140, 142, 144, 148, 151, 153, 155, 157, 163, 166, 167, 179, 182, 183, 184, 193, 194, 196, 197, 209, 213, 225, 226, 230, 233, 234,

235, 245, 246, 247, 248, 250, 251, 254, 258, 262, 266, 273, 278, 281, 285, 286, 288, 290, 292, 293, 300, 308, 310, 312, 323, 324, 327, 336, 337, 339, 340, 342, 346, 348, 351, 352, 362; ~ cele șapte c. ale Transilvaniei, 11, 310

comite (*comes*), 2, 11, 12, 13, 14, 21, 24, 30, 32, 34, 42, 54, 66, 70, 74, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 90, 92, 97, 100, 101, 102, 108, 109, 112, 114, 120, 123, 131, 142, 143, 152, 155, 158, 159, 162, 163, 164, 166, 167, 168, 180, 181, 182, 187, 190, 200, 206, 212, 214, 227, 228, 231, 234, 235, 244, 246, 247, 250, 252, 253, 255, 258, 264, 265, 282, 288, 289, 290, 296, 300, 301, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 320, 322, 325, 327, 332, 335, 337, 344, 347, 348, 350, 351, 355, 356, 357, 358, 362, 363; ~ al cămărilor regești (*comes regalium camerarum*), 108; ~ capelei regești (*comes capelle*), 30, 82, 155, 159, 290, 356; . ~ perpetuu (*perpetuus*), 86, 114, 181, 187, 301, 344, 363, v. și Bakony, Brașov, Cluj, Győr, Maramureș, Pojona, sași, Satu Mare, secui, Solnoc, Sopron, Strigoniu, Turf, Vasvár, comite de ~

conciliu (*concilium*), 137

condica celor puși în afara legii (*registrum proscriptioalium*), 42, 183

condiție (*conditio*), v. stare

consfințire (*ratificatio*), v. danie; v. serisoare

consistoriu (*consistorium*), 137

convent (*conventus*), 3, 9, 10, 16, 17, 24, 25, 27, 37, 40, 50, 51, 58, 60, 62, 64, 72, 73, 77, 80, 81, 86, 91, 97, 105, 127, 129, 140, 142, 145, 148, 150, 153, 154, 157, 170, 171, 172, 177, 179, 188, 190, 205, 206, 208, 211, 213, 223, 225, 231, 233, 243, 259, 263, 267, 281, 282, 308, 309, 311, 313, 320, 337, 345, 350, 354, v. și Cırfa, Cluj-Mănăstir, Dealul Orăzii, Dej, Hatvan, Lelez, conventul din ~

copie (*copia*), 83, 113, 123, 181; v. și acte, scrisori, transumpturi

copil în vîrstă fragedă (*puerilis etas*), 21, 311

coroana regală (*sacra corona*), 59, 166, 326, 335, 339.

cotropire (*occupatio*), **cotropitori** (*occupatores*), 21, 39, 136, 164, 166, 177, 188, 245, 311, 312

coți ~ de postav, 82

crainie (*preco*), 19

credincioși (*fideles*), 26, 37, 145

credință (*fides*), 26, 45, 46, 59, 67, 137, 152, 335, 355

creditor (*creditores*), 126

creștinare, 224

crucladă, 277

crucea lui sfîntului Ioan din Ierusalim, 205

cumani (din Ungaria), 45, 46; ~ jude al, 9, 19, 49, 54, 86, 97, 108, 114, 117, 124, 143, 150, 168, 181, 182, 246, 283, 287, 288, 331, 344, 355, 363

cumpărare (*emptio*), **cumpărător** (*emptor*), 71, 78, 150, 153, 166, 177, 195, 209, 233, 245, 267, 329, 362

curie (*curia*), 86, 255, 273, 329, 359; ~ regală (*curia regia, aula*), 20, 37, 83, 86, 90, 99, 108, 112, 114, 115, 146, 147, 158, 163, 235, 244, 246, 256, 258, 288, 291, 296, 299, 300, 310, 311, 325, 335, 346, 349, 355; ~ v. și cavaler, jude, oștean, vicescancelar al; ~ reginei, 86, 114, 246; ~ romană (*curia romana*), 318; ~ slobodă, scutită de orice dare (*curia libera ab omni exactione exempta*), 329

cuseru (*sponsus*), 63

custode (*custos*), 2, 33, 90, 92, 103, 104, 105, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 129, 139, 151, 153, 161, 185, 189, 193, 196, 213, 217, 225, 233, 217, 225, 273, 289, 316, 319, 320, 329, 347, 353, 357, 358, 359, 362

D

danie, dăruire (*donatio, collatio, largitio*), 21, 26, 62, 67, 86, 88, 98, 120, 137, 152, 153, 155, 158, 159, 162, 166, 167, 181, 184, 196, 268, 269, 281, 288, 310, 318, 328, 329, 334, 346, 348

dar de nuntă (*dota, res paraphernales*), 37, 144, 259, 266, 279, 329, 336, 351

dare (*census, exactio*), 329, 344; ~ a celor cinci sute de lănci (*quingentarum hastarum*), 328; ~ a pieilor de jder (*collecta marturinarum, Banzulusmaya*), 86; ~ a prepozitului (*census prepositi*), 71; ~ pentru albine, 329; ~ pentru porci, 329; ~ răscumpărată, 86; ~ regească (*collecta regalis*), 181, 328

dare de seamă (*relatio*), 44, 69, 167, 251, 254, 276;

dare în judecată (*acquisitio*), 154, 213, 278; ~ a scrisorilor (*emanatio litterarum*), 86

daseală (*scholasticus*), 92, 199

datină, v. obicei

datorniei (*debitores*), 67, 137

daună (*gravamen, iactura, lesio*), 141, 145, 148, 166, 206, 207; ~ v. și pagubă

dăruire, v. danie

deal (*promontorium*), 141, 193, 231, 255, 267, 333, 348, 353

decan (*decanus*), 2, 14, 33, 69, 71, 92, 161, 185, 211, 213, 233, 238, 242, 276, 327, 347, 358

delniță îndestulătoare (*ortus spaciosus*), 153

demnitari, v. dregători

demnitate blsericească (*dignitas*), 95, 133, 137, 143

denari, 60; ~ banali noi, 71; ~ care umblă acum, 311; ~ de Verona, 132; ~ de Viena, 86, 146; ~ dubli, 362

descărcare (*expeditio*); ~ de predare a unor acte 123, 202; ~ de învinuire, 202
 despăgubire (*satisfactio*), 71, 153, 315, 321, 329
 despuiere, v. **furt**
 desvinovățire (*expurgatio*), 208, 278
 devălmaș (*indivisus*), 58, 245
 diae (*litteratus, scriptor*), 11, 14, 55, 70, 84, 86, 166, 208, 259, 268, 352, 356 v. și **Diacul**
 dieceză (*diocesis*), 48, 71, 95, 107, 137, 138, 146, 186, 199, 204, 224, 232, 241, 257, 276
 dijmă (*decima*), 45, 46, 67, 69, 70, 71, 86, 130, 137, 146, 187, 276, 327, 329; din albine, 146, 329; ~ din grine, 146; ~ din iezi, 146; ~ din miei 146; ~ din porci, 234; ~ din vii, 141; ~ episcopală, 23, 45, 46, 322; ~ în bani, 146; ~ în natură, 146; ~ vindută, 70, 71
 dijmuitoari (*decimatores*), 146
 district (*districtus, provincia*), 53, 86, 141, 152, 326,
 doamnă, v. **nobilă**
 dobândire de bunuri (*acquisicio*), 13, 106, 153, 245
 doctor în dreptul canonic, 316, 319
 domn (*dominus*), 41, 86, 108, 109, 113, 114, 120, 246, 261, 288, 327; v. și **nobil**; v. și **Sant Angelo**
 dovedirea pirei (*approbatio actionis*), 165
 dregători, demnitari (*honores*), 86, 100, 163, 181, 182, 187, 246, 288
 drept (*ius*), 41, 63, 67, 83, 106, 108, 110, 113, 116, 130, 141, 149, 152, 187, 225, 244, 252, 254, 258, 261, 265, 266, 310, 312, 313, 319, 326, 331, 333, 334, 336, 345, 347; ~ bisericesc, 1, 266, 272, 316, 319; ~ comun, obștesc, obișnuielnic (*communis iustitia*), 21, 55, 59, 78, 188, 214, 245, 260, 261; ~ de cumpărare (*ius empticium*) 13; ~ de danie (*collatio*), 184, 318; ~ de moștenire (*ius hereditarium*), 24, 25, 26, 65, 83, 153, 166, 261, 311, 318, 334, 359; ~ de naștere (*ius geniture*), 26, 362; ~ de ocrotire, patronat (*ius patronatus*) 108, 153, 273, 329; ~ de stăpânire și de proprietate (*dominium iurisdictionis seu proprietatis, titulum proprietatis*), 35, 51, 83, 108, 131, 136, 153, 176, 233, 253, 273, 310, 313, 329, 346, 347, 348, 350; ~ de vamă, 300; ~ firesc (*ius nature*), 254; ~ matern (*ius maternum*), 213; ~ regal (*ius regale*), 86, 264, 289, 344; ~ testamentar (*ius testamenti*), 266; ~ de vecinătate (*vicinitatis*), 136, 150
 dreptate (*iudicium*), 56, 150, 254, 299, 309, 310, 312, 329, 363
 drum (*via, strata*), 3, 105, 152, 159, 193, 208, 255, 256, 263, 264, 290, 345, 353, 354, 355, 358
 duce (*dux*) al Transilvaniei, 18, 38, 67, 69, 130, 133, 182, 284; ~ de Zips și de Sarus, 101

duei judiciare (*duellum*), 86
 duhovnic, 280
 dumbravă (*nemus*), 51, 108, 193, 266, 273, 281, 282, 290, 329, 359, 362

E

episcop, 15, 20, 23, 28, 30, 38, 41, 45, 46, 70, 83, 85, 86, 93, 98, 99, 102, 112, 113, 114, 118, 119, 120, 121, 122, 137, 138, 140, 146, 147, 158, 181, 182, 187, 191, 207, 211, 217, 222, 224, 236, 238, 241, 246, 252, 254, 258, 259, 266, 267, 268, 269, 275, 277, 281, 282, 284, 288, 300, 301, 303, 312, 314, 316, 317, 318, 322, 329, 332, 344, 353, 355, 359, 360, 373; ~ v. și **Alba-Iulia armeni**, **Bosnia**, **Cenad**, **Cracovia**, **Eger**, **Győr**, **Knin**, **Nitra**, **Oradea**, **Pécs**, **Sirmiu**, **Vaș**, **Veszprém**, **Wroclav**, **Zagreb**, episcop de
 eremiți v. **ordin călugăresc**
 eretici, 224, v. și **schismatiei**

F

fertun de argint (*ferto argenti*), 71, 86, 189
 fețe bisericești (*persone ecclesiastice, viri ecclesiastici*), 137, 310
 fier, 86
 fierar (*faber*), 39
 fiică, v. **pătrimea filiei**
 filisteni (*philistei*), 45, 46
 fînaț (*fenetum, fenilium, pratum*), 83, 108, 152, 153, 157, 213, 233, 256, 266, 273, 281, 282, 286, 345, 359
 florini, 1, 126, 131, 157, 222, 249, 310, 337, 343, 350
 folosințe (*utilitates, redditus, usus*), 24, 25, 26, 35, 51, 79, 83, 108, 117, 126, 131, 137, 140, 141, 142, 152, 153, 157, 170, 172, 213, 225, 233, 256, 258, 266, 267, 273, 274, 281, 296, 299, 310, 318, 329, 330, 331, 334, 343, 345, 353, 359; ~ v. și **pertenențe**
 frate, v. **călugăr**
 fruntași (*proceres*), 86
 furt (*substractio, furtum, spoliatio*), 96, 152, 208, 230, 248, 325, 339

G

genealogie (*genealogia*), 263
 ghindă, 329
 gileavă (*altercatio*), 266
 gionbă (*gravamen, iudicium, byrsagium*), 9, 19, 34, 38, 42, 58, 70, 86, 108, 181, 287, 310, 330; ~ cuvenită judei, 86; ~ da-

torată regelui (*obligamines*), 19; ~ păcii (*iudicim pacis*), 81, 86, 290;
grădină (*ortus*), 273, 329
grine (*fruges*), 145, 146, 148
groși (*grossi*), 60, 86, 91, 96, 142, 266, 329, 330, 354, 359

H

hărăzire, v. danie
heleşteu (*piscina*), 91, 249, 345
herghelie (*equacia*), 144, 163, 201, 244, 259, 266, 278;
hotare (*mete*), 3, 17, 26, 59, 75, 83, 114, 138, 150, 152, 153, 184, 256, 258, 260, 262, 264, 266, 267, 281, 290, 309, 312, 314, 320, 328, 329, 359,; ~ ale regatului (*regni termini*), 46, 86; ~ movilă de (*meta terrea*), 193, 353,; ~ semne de, 3, 51, 52, 73, 105, 110, 114, 116, 117, 141, 156, 159, 181, 184, 188, 193, 231, 255, 274, 290, 302, 309, 320, 333, 345, 353; ~ adevărate și vechi, 10, 12, 13, 73, 77, 206, 312, 314, 353, 361; ~ mincinoase (*false*), 21,
hotărîre (*adiudicatio, deliberatio, dispositio*), 136, 146, 166, 328; ~ judecătorească, 11, 70, 165, 166, 311, 355
hotărnicie (*reambulatio*), 10, 12, 17, 58, 73, 77, 110, 116, 150, 166, 174, 175, 184, 185, 193, 206, 256, 262, 291, 308, 309, 312, 313, 314, 320, 353, 361
hoți (*fures, latrones*), 152, 278, 335, 339

I

iarmaroc, v. tirg
iepe, de herghelie, 259, 266,; ~ furate, 339
iezi (*edi*), ~ dijme din, 146
„Imperiul Romaniei“, v. Romania, imperiu
indulgență (*indulgentia*), 46, 137
inel de aur (*annulus aureus*), 96
inițială desenată artistic, 187
interdict bisericeesc (*interdictum*), 71, 86
invazie (*impugnatio*) a tătarilor, 37
ioaniți, v. ordin călugăresc
iobași (*iobagiones*), 70, 74, 79, 86, 111, 117, 142, 145, 148, 153, 180, 201, 226, 234, 248, 273, 325; ~ ai regelui, 74, 86; ~ ai reginei, 86, 197; ~ bătuți, 57, 134, 135; ~ dijme de la, 70; ~ plugari, 86; ~ uciși, 27, 230
izvor (*fons, fonticulum*), 157, 253

I

împăcare, împăciuire, v. învoială
împăciutor (*arbiter*), 71, 260, 324
împărțire (*divisio*), de moșii, 89, 117, 153, 163, 166, 225, 290, 324, 333, 345, 346

împărțitor de dreptate (*iusticiarius*), 9
împotrivitori (*contradictores*), împotrivire, (*contradictio*) 10, 11, 12, 13, 17, 39, 58, 65, 72, 73, 77, 86, 110, 116, 146, 150, 159, 206, 261, 264, 308, 212, 313, 314, 320, 336, 342, 353, 361
împricinați (*litigantes*), v. pricină
împrumut de bani, 126
împuternicit (*procurator*), împuternicire (*procuratio*), 4, 17, 45, 82, 90, 123, 150, 153, 159, 166, 180, 181, 189, 213, 254, 259, 267, 285, 300, 309, 321, 337, 350, 362
înapoițași (*predecessores*), 261
îndoitul sumei (*dupplum*) ~ condiție pusă într-o zălogire, 91, 170, 172, 310
înălțare de acte (*instrumentalis exhibitio, presentatio litterarum*) 42, 58, 124, 150, 154, 163, 221, 223, 287
însărcinare judecătorească (*mandatum, iudiciaria commissio*), 58, 137, 140, 164, 339, 359
înstrăinare de moșie v. moșie
întărire (*confirmatio, consignatio, corroboratio, ratificatio*), de acte, 86, 90, 92, 101, 108, 114, 120, 152, 153, 173, 211, 288, 316, 319, 322, 359, 363
întărituri (*fortalitia*), 136
întemnițare (*carceri mancipare*), 211
întîmpinare (*protestatio, obiectio*), 21, 55, 74, 78, 166, 177, 188, 195, 214, 260, 270, 323, 337, 341
înțelegere, v. învoială
înveșnicire (*perpetuatio*), de moșie, v. danie
învinuiri (*acquisitiones*), învinuiți, 115, 165, 329, 338; ~ v. și acuzare
învoială, împăcare, înțelegere, învoire (*arbitrium, compositio, consensus, contractus, concordia, conventio, reformatio pacis*), 43, 50, 83, 86, 106, 108, 117, 123, 131, 150, 154, 166, 207, 223, 243, 255, 259, 266, 310, 311, 324, 329, 333, 334, 337, 352, 359, 363

J

jefuire (*rapina*), 208, 276
jeleri (*inquilini*), 71
jigniri (*offensiones, contumelie*), 67, 137, 207
jude (*iudex*), 5, 19, 86, 105, 152, 198, 244, 248, 251, 329, 356; ~ al cumanilor (*Comanorum*), 9, 19, 49, 54, 55, 56, 57, 59, 83, 86, 97, 108, 114, 117, 124, 143, 150, 168, 181, 182, 221, 223, 246, 283, 287, 288, 331, 344, 355, 363; ~ al curții regești (*curiae regalis*), 11, 22, 32, 35, 36, 37, 66, 83, 84, 86, 108, 112, 114, 115, 163, 181, 182, 187, 190, 246, 253, 258, 288, 289, 291, 296, 299, 300, 304, 305, 310, 325, 335, 338, 344, 346, 349, 355, 357, 363, 349, 357; ~ al curții reginei (*curiae*

reginae), 86, 114, 187, 246; ~ al nobililor (*nobilium*), 5, 8, 27, 34, 40, 42, 52, 54, 57, 59, 70, 74, 82, 96, 166, 201, 202, 215, 216, 218, 219, 220, 230, 234, 248, 251, 278, 309, 310, 311, 312, 314, 335, 339, 340, 348, 352; ~ al orașului (*civitalis*), 54, 87, 142, 142, 166, 181, 187; ~ v. și Bistrița, Brașov, Cluj, Oena Dejului, Sibiu, Jude; ~ regesc (*regalis*), 181;
Judecată (*adiudicatio, arbitrium, iudicium, iustitia, lis*), 9, 71, 80, 81, 86, 142, 145, 148, 150, 154, 244, 254, 255, 266, 307, 310, 311, 312, 329, 333, 334, 335, 355
Judecător (*iudex*), 152, 153, 221, 255, 290, 330; ~ regesc, 86; ~ străin, 67
Jurați (*iurati*), 57, 87, 326; ~ ai orașului, 187; ~ asesori (*iurati assessorum*), 59, 166, 183, 309, 310
Jurământ (*iuramentum, sacramentum*), 54, 59, 70, 71, 115, 127, 165, 189, 262, 278, 283, 310, 325, 338, 352
Jurisdicție (*iudicatum*), 307

L

lac (*lacus*), 353
laic, v. mirean
laură (*laura*), 72.
lăcaș colegiat (*locus collegiatus*), 266; ~ conventual (*locus conventualis*), 246
lăsare la vatră a oștirii regești (*residencia regalis exercitus*), 287
lector (*lector*), lectorat 1, 90, 94, 103, 104, 112, 117, 118, 120, 121, 122, 125, 132, 139, 151, 153, 189, 193, 196, 207, 224, 258, 273, 316, 318, 319, 329, 353, 359, 362
legământ (*obligamen, obligatio, vinculum*), 91, 207, 255; ~ al pedepsei (*pene vinculum*), 225; ~ al unei îndatoriri solemne (*solemnis stipulatione*), 346; ~ de pace (*unio pacis, unitas*), 105, 259, 334
lege (*ius, lex*), 11, 41, 42, 65, 69, 83, 86, 114, 117, 150, 278, 310, 311, 314, 320, 335, 346, 363
libertăți (*libertates*), 67, 86, 152, 181, 182, 264, 326, 335 v. și privilegii
lituanieni, 277
liturghier (*liber missale*), 96
liturgie (*missa*), 211
livezi (*prata*), 51, 153, 266, 281, 353, 359, 362
loe (*fundus*), 329; ~ de curte (*locus, fundus curiae*), 273, 340, 359; ~ de locuință (*habitationis*), 244; ~ de moară, 233; ~ de pescuit, (*piscatura*), 181; ~ de sesie (*sessionis*), 153, 274, 359; ~ de tirg (*fori*), 359; ~ de trecere ... după datina românilor (*transitus iuxta modum Olachorum*), 193; ~ obștească (*publicum*), 146, 209
loșlitorul, palatinului, 44; ~ voievodului Transilvaniei (*vices gerens voyuode Transilvani*), 187

locuitori (*habitatores, regnicolae*), 24, 137, 146, 187
lua în stăpînire, v. moșie
lucruri, 187; ~ spirituale (*res spirituales*), 130
luncă (*pratum*), 108, 193, 213, 233, 256, 282, 329
luntre (*navigia*), 86

M

magistru (*magister*), 4, 6, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 21, 26, 27, 29, 34, 37, 38, 40, 42, 44, 49, 51, 52, 54, 55, 57, 58, 60, 62, 63, 65, 74, 76, 77, 78, 81, 83, 90, 92, 96, 97, 105, 106, 108, 112, 113, 116, 117, 118, 120, 121, 122, 123, 124, 126, 127, 129, 131, 132, 134, 137, 140, 141, 142, 143, 147, 148, 149, 150, 152, 153, 156, 157, 159, 160, 162, 163, 164, 167, 170, 172, 173, 177, 180, 189, 195, 198, 200, 206, 209, 211, 213, 214, 223, 225, 230, 231, 233, 235, 243, 244, 246, 247, 249, 252, 254, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 266, 267, 270, 271, 275, 278, 279, 290, 292, 298, 299, 302, 303, 305, 308, 311, 313, 314, 315, 316, 319, 321, 324, 327, 329, 331, 343, 345, 346, 348, 351, 354, 356, 359, 362, 363; ~ agasonum, v. eomis; ~ dapiferorum, v. paharnic; ~ pincernarum, v. stolnic; ~ thavarnicorum, v. vistler
manta (*pallium*), 248
marcă (*marca*), 5, 8, 30, 38, 58, 60, 72, 81, 86, 96, 123, 132, 166, 177, 194, 204, 255, 266, 270, 311, 320, 330, 339, 340, 359; ~ de argint (*argenti*), 7, 25, 62, 64, 70, 91, 142, 170, 172, 195, 243, 259, 281, 282, 328, 333, 334, 347; ~ de denari dubli, de monedă curentă, 362; ~ după socoteala de la Buda, (*racionis Budensis*), 51, 140, 329; ~ după socoteala de Sibiu, 181; ~ socotită la 80 de groși, 142, 233; ~ socotită la 4 florini, 126; ~ vieneză 297
martori (*testes*), 70, 71, 338; v. și mărturie
mănăstire (*claustrum, monasterium*), 10, 17, 24, 25, 35, 39, 41, 51, 64, 72, 91, 153, 171, 172, 244, 247, 282, 301, 309, 345, 354
mărcăniș (*spinetum*), 159
mărfuri, 87, 187, 209
mărturie, (*testimonium, testificatio*), 39, 59, 126, 166, 260, 261, 296, 309; ~ minciunoasă (*falsum*), 86, 211; ~ scrisă (*relatio litteratoria*), 26; ~ sub jurământ, 11
mărturisire (*confessio*), 108, 126, 142, 164, 273, 281, 329, 333, 334, 343,
măsurare (*mensurari*), 189, 309
măsură regală (*regalis mensura*), 309
megieși, v. vecini
megiește (*commetancitas*), 38

miei (agni) v. dijme din
mine de aramă, argint, aur, fier, 86
minorii, v. ordin călugăresc
mirean (laicus), 39, 67, 148, 239, 292
minji (poledri), 266, 278
moară (molendinum), 39, 51, 64, 72, 83, 91, 142, 153, 282, 324, 329
**moșie (possessio), 16, 20, 21, 22, 26, 36, 37, 38, 44, 59, 75, 79, 84, 86, 88, 101, 104, 105, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 124, 126, 139, 140, 141, 142, 145, 147, 148, 150, 151, 153, 154, 155, 156, 159, 160, 168, 174, 178, 189, 192, 193, 195, 209, 233, 243, 247, 250, 252, 253, 254, 255, 256, 258, 259, 260, 261, 262, 264, 266, 267, 268, 269, 273, 274, 279, 281, 285, 290, 291, 296, 298, 299, 308, 309, 310, 312, 313, 314, 316, 320, 323, 331, 333, 334, 337, 340, 346, 354, 355, 359, 362; ~ ccn-fiscată, 198, 200; ~ cotropită, 11, 12, 59, 97, 196; ~ dăruită, 11, 14, 15, 34, 83, 123, 162, 184, 254, 261, 274, 289, 344, 353; ~ de cumpărătură (emptitia), 13, 65, 225, 310; ~ de dobândire (acquisitia), 63, 86, 117, 225, 254; ~ de moștenire (hereditaria), 12, 25, 64, 90, 108, 153, 164, 170, 172, 225, 345; ~ hotărnicită v. hotărnicie; ~ împărțire de (divisio), 153, 163, 244, 255, 273, 281, 283, 290, 320, 324, 357; ~ inapoiere de (redditio, resignatio, restitutio), 164, 166, 343; ~ înstrăinare de (alienatio), 78, 177, 225, 271, 282, 329, 343; ~ luare în stăpînire (occupatio, recuperatio), 10, 12, 38, 78, 205, 308, 314, 361; ~ luare pe nedrept, 74, 126; ~ parte de (portio), 7, 11, 24, 60, 62, 63, 73, 77, 168, 117, 120, 121, 144, 153, 171, 225, 244, 254, 255, 266, 267, 273, 282, 286, 293, 311, 329, 330, 336, 342, 347; ~ prețuire de (existimacio, valor), 244, 254, 310, 329; ~ pricină, proces pentru, 32, 89, 163, 223, 287, 335 v. și pricină, proces; ~ pustiită (depopulata), 44, 49; regale, 158; ~ schimb de, 103, 196, 329, 359; ~ strămoșească și părintească 4, 83, 346; ~ vindută, 38, 78, 281; ~ zălogită (impignorata), 16, 24, 30, 55, 56, 60, 78, 91, 131, 140, 142, 157, 184, 194, 266, 282, 297, v. și zălogire
moștenire (hereditas), 11, 91, 328, 329, 359
moștenitori (heredes), 26, 51, 62, 63, 72, 83, 108, 152, 153, 164, 184, 254, 261, 310, 311, 319, 344, 345, 346, 350, 353, 363
movile de hotar, de pământ (mele terree), 117, 153, 159, 302, 333 v. și hotar, semn de ~
muncel, semn de hotar, 231.**

N

neam (generatio), 101, 108, 153, 164, 166, 267, 290, 320

necredincioși (infideles), 26, 45, 46, 136, 137, 138, 157, 277
nedreptăți (iniuria), 137, 207, 276, 355
negoț (negotatio), 209
negustori, tirguitori (mercatores, forenses homines, institor), 54, 187, 209
neînțelegeri (controversia, discordia), 3, 43, 266, 290, 310, 334
nenobili (ignobiles), 69, 86, 148, 230, 292, 309, 329, 339, 341
nepoată, 53
nesupunere (contumacia), 9, 328
nevoi (necessitates), 69, 137, 157, 233, 354
nobilă, 25, 83, 90, 131, 254, 259, 267, 336, 345, 346, 348, 362, 363
nobili (nobiles), 3, 7, 11, 21, 25, 33, 44, 49, 54, 55, 58, 63, 64, 66, 69, 70, 78, 83, 86, 87, 90, 108, 115, 116, 117, 123, 129, 131, 132, 141, 142, 144, 146, 148, 153, 159, 161, 166, 169, 170, 171, 172, 177, 189, 194, 195, 196, 208, 213, 214, 230, 231, 233, 243, 248, 254, 259, 260, 261, 263, 265, 266, 270, 271, 282, 292, 300, 302, 309, 310, 312, 319, 324, 329, 330, 331, 332, 335, 337, 339, 340, 348, 350, 352, 354, 355, 363; ~ v. și jude al; obștea
nona, 86.
notar (notarius), 42, 71, 97, 142, 182, 233, 261, 264, 268, 282, 324
numărătoarea caselor (numeratio domorum), 328

O

oameni (homines, populi), 142, 148, 264, 265, 315, 328, 355; ~ ai bisericii (viri ecclesiastici), 137; ~ de orice stare sau treaptă (cuiusvis status et conditionis), 87, 166, 187, 292, 309, 310, 312, 326, 335, 337; ~ de rînd, (homines communes) 49, 230, 329; ~ ai oaspeților din Dej, 67
oaspeți, v. orășeni
oastea regală (regalis exercitus), 21, 26, 109; ~ lăsarea la vatră, 287
obicei, datină (consuetudo, mos), 44, 137, 310, 311, 314; ~ al satului, 329; ~ îndătinat al românilor (consuetus mos olacorum), 193, 344; ~ străvechi (antiqua), 130; ~ țării (regni), 9, 46, 58, 70, 71, 86, 150, 153, 184, 213, 254, 256, 262, 266, 308, 320, 346, 348
obște (universitas, communitas), 264; ~ a baronilor (cetus baronum) (~ fruntașilor (procerum); ~ nenobililor (ignobilium) ~ nobililor (nobilium), 11, 44, 49, 54, 55, 86, 165, 166, 260, 307, 308, 309, 311, 337; ~ orășenilor și oaspeților (universitas civium et hospitum), 54, 181, 326; ~ provincialilor (universitas provincialis), 67, 326; ~ sașilor (universitas Saxonum), 310

oene de sare (*fodina salium*), 353
 oi, 230, 260
 om; ~ al regelui (*homo noster regius*), 27, 42, 53, 73, 77, 84, 86, 139, 148, 168, 205, 285, 292, 293, 296, 299, 302, 335, 336, 353, 355; ~ al vicevoievodului 81, 141, 165, 226, 230, 337; ~ de mărturie vrednic de crezare (*homo pro testimonio fidedignus*), 9, 10, 11, 12, 13, 17, 42, 52, 58, 65, 73, 75, 76, 77, 80, 81, 86, 97, 111, 117, 139, 141, 145, 150, 156, 168, 184, 189, 193, 205, 206, 215, 218, 219, 230, 231, 244, 254, 256, 261, 262, 264, 283, 285, 286, 293, 296, 299, 302, 308, 309, 312, 313, 314, 320, 336, 342, 344, 348, 353, 361; ~ mort fără urmași (*homo sine heredes decedens*), 26, 166, 310; ~ pus în afara legii (*proscriptus*), 38
 omor, (*homicidium*), 37, 57, 71, 86, 139, 184, 315, 337
 opreliște, (*inhibitio, prohibitio*), 141, 150, 195, 214, 218, 219, 245, 256, 267, 274
 oraș (*civitas*), 136, 142, 166, 182, 187, 233, 337, 359; ~ împrejmuit cu ziduri (*murata*), 86; ~ regesc, liber (*libera, regalis*), 86, 166
 orașeni și oaspeți (*cives et hospites*), 39, 52, 54, 59, 67, 72, 87, 92, 142, 166, 181, 182, 187, 208, 233, 235, 256, 265, 310; ~ v. și Bistrița, Brașov, Cluj, Dej, Hainburg, Huszty, Mera, Mintiu, Ocna Dejului, Sebeș, Sibiu, Zeuleus.
 ordin călugăresc, 39, 137, 247; ~ cistercienilor, 211; ~ eremiților sf. Augustin, 224; ~ fraților minoriți, 39, 41, 72, ~ ioaniților, 205
 osindire (*convictio*), 86, 170, 183, 211, 278
 osteneală (*labor*), 266, 329, 343, 347, 348
 oștean, 20; ~ al curții regelui, 85, 147, 158, 235

P

pace (*pax*), 3, 105, 108, 259, 310, 329, 334, 345; ~ încheiată cu voievodul Țării Românești, 288
 pagubă (*damnum, gravamen, nocumentum, preiudicium*), 21, 39, 74, 87, 141, 145, 148, 166, 177, 202, 206, 207, 208, 285, 296, 311, 312, 335, 339, 359; v. și daună
 paharnic, mare (*magister pincernarum*), 86, 181, 182, 227, 228, 246, 351, 355
 palatinul regatului Ungariei (*regni Hungariae palatinus*), 9, 19, 22, 44, 49, 54, 55, 56, 57, 59, 83, 86, 97, 108, 114, 117, 124, 143, 150, 168, 181, 182, 187, 221, 223, 246, 283, 287, 288, 300, 331, 344, 355, 363
 papa (*pontifex*), 71, 93, 94, 95, 100, 117, 125, 128, 133, 136, 138, 146, 186, 232, 257, 280, 295, 301, 306, 317, 318, 360
 paroh, v. preot
 parte; ~ cuvenită judecătorului (*iudicis portio*), 221, 333; ~ de moșie, v. moșie; ~ în proces (*pars adversarius*), 34, 106, 117, 150, 154, 166, 259, 266, 267, 273, 290, 309, 310, 311, 314, 324
 patronat (*patronatus*), v. drept de paznie (*custos, pastor*), 141, 248
 pădure (*silva*), 3, 51, 83, 108, 142, 152, 153, 159, 181, 189, 193, 213, 231, 256, 266, 273, 281, 282, 290, 329, 333, 334, 345, 353, 359, 362
 pagini 26, 45, 46, 224
 pământ (*terra*), 3, 21, 80, 86, 105, 108, 150, 153, 166, 213, 231, 260, 264, 274, 302, 309, 311, 312, 320, 328, 336, 342, 346, 348, 361; ~ cotropit, 174, 206, 231, 264; ~ de arătură (*arabilis*) 3, 51, 105, 108, 142, 153, 193, 233, 266, 281, 282, 286, 329, 333, 348, 359, 362; ~ de folosință (*usualis*) 117, 189, 273; ~ de moștenire (*hereditaria*), 166; ~ pustiu (*terra deserta*) 62, 152; ~ v. și moșie
 părinți, 51
 părți; ~ ale Transilvaniei, v. Transilvania; ~ de peste mare v. Italia
 pășune (*pratium*), 273
 pătrimea cuvenită fiicei (*quarta filialis puellaris*), 4, 29, 37, 83, 108, 130, 131, 213, 243, 254, 259, 266, 279, 303, 321, 329, 336, 346, 348, 351, 362
 pecete (*sigillum*), 3, 33, 40, 41, 49, 51, 54, 59, 61, 62, 69, 71, 72, 75, 86, 90, 92, 106, 114, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 142, 149, 153, 157, 163, 166, 167, 169, 173, 181, 182, 185, 187, 193, 213, 225, 233, 243, 246, 258, 259, 263, 265, 266, 273, 275, 281, 288, 301, 310, 316, 319, 322, 328, 344, 347, 350, 353, 355, 363; ~ v. și descrierea pecetilor la sfârșitul fiecărui document
 pedeapsă (*gravamen*), 225, 310, 328; ~ cu moartea (*sententia capitalis*) 84, 86, 109; ~ de oprire din slujbă (*suspensionis sententia*, 318; ~ pentru piră nedreaptă (*pena calumnie*), 86; 207; ~ plății îndoită (*pena dupli, birsagium duplum*), 7, 140, 142, 157, 282; 354; v. și gloabă
 pertinente (*pertinenciae*), 108, 170, 233, 324
 plată (*platea*), 273
 piedică (*difficultas, obstaculum*), 125, 126, 137
 piscuri înzăpezite (*alpes nivose*), 193
 pitar (*pistor*), 92
 pișș (*actor*), 58, 71, 124, 127, 150, 180, 246, 254, 262, 289, 329
 piră (*actio, causa*), 3, 57, 154, 165, 213, 287, 289; ~ nedreaptă (*calumnia*), 108, 289, 290, 310

piriu (*rivulum*), 105, 117, 159, 193, 231, 353
 pirjoliri (*incendia*), 86
 pirloagă (*terra fimata*), 108
 plată (*solucio*), 108, 126, 137, 146, 192, 249, 259, 310, 350, 354; ~ cimitirului (*satisfactio cimiterii*) 71; ~ de împăcare (*birsagium pacis*), 352; ~ dublă, îndoită, v. *pedeapsa*
 platnei (*solutores*), 137
 pleban, v. *preot*
 plingere (*actio, conquestio, querela, querimonium*), 27, 39, 83, 87, 130, 165, 259, 278, 292, 293, 327, 355
 plug (*aratrum*), 142
 plugari (*aratores*), 86
 podgorii, 235
 podobe (*ornamenta*) bisericesti, 137
 poduri (*pontes*), 86
 pomi roditori (*arbores fructifere*), 74
 popor (*populus*), 211
 porci, 230, 260; — dare pentru, 329
 porunceă (*commissio, mandatum, preceptum*), 9, 101, 109, 168, 314, 320, 326, 339; ~ a regelui, 32, 42, 53, 77, 109, 116, 118, 119, 120, 121, 122, 134, 135, 145, 148, 166, 192, 220, 235, 256, 264, 287, 292, 335, 342, 355; ~ a reginei, 124, 130, 197, 327
 postav (*pannus*), 82, 208, 329
 potir (*calix*), 137
 poveri (*gravamina*), 137, 177
 prădăcelune (*rapina*), 335
 prebendă, canonic cu ~ 93, 94, 95, 125, 128, 133, 199, 272, 318
 preceptor (*preceptores*) ai iohaniților, 137
 prediu, v. *sesie*
 prelați, 26, 60, 86, 87, 90, 113, 114, 246, 266, 288, 310, 312, 324, 329, 355
 preot, (*plebanus, sacerdos*), 39, 41, 45, 46, 51, 58, 61, 67, 69, 71, 111, 116, 117, 130, 159, 182, 189, 199, 211, 230, 231, 262, 276, 291, 292, 299, 302, 320, 327, 348, 359
 prepozit (*prepositus*), prepozitură, 1, 2, 3, 16, 17, 33, 47, 50, 60, 63, 66, 86, 90, 92, 93, 94, 95, 103, 104, 107, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 127, 139, 148, 151, 153, 159, 161, 185, 186, 189, 191, 193, 196, 204, 213, 226, 233, 238, 249, 254, 258, 272, 279, 290, 295, 302, 306, 316, 319, 347, 358, 353, 356, 359, 362
 prerogative (*personatus*), 137
 prețuire (*estimatio*), 320; ~ din ochi (*visualis consideratio*), 58
 prieină (*causa, factum causale, proœssus*), 9, 34, 35, 64, 67, 75, 76, 81, 83, 86, 108, 124, 127, 137, 144, 150, 152, 154, 156, 163, 166, 187, 192, 206, 207, 225, 230, 243, 251, 254, 261, 262, 264, 266, 273, 290, 307, 310, 312, 320, 334, 335, 337, 346, 349, 355, 358 v. și *proces*

principe (*princeps*), titlu al regilor Ungariei, 17, 41, 86, 108, 114, 116, 118, 120, 121, 122, 182, 246, 288, 324, 326; ~ catolic 46, 137,
 principesă (*principissa*), 114, 246
 prior (*prior*), 72, 137, 205
 privilegiu, v. *serisoare privilegia*
 proces (*causa, lis*), 22, 37, 97, 115, 123, 150, 153, 168, 190, 220, 270, 274, 287, 300, 303, 304, 305, 310, 349, v. și *prieină*
 procurator (*procurator*), 165, 300
 protest, v. *intîmpinare*
 protonotar, 253, 356
 provincial al minorității din Ungaria (*dominus provincialis*), 72
 pumnal (*gladius*), 248
 punere; în stăpînire (*statucio, devolutio*), 13, 17, 34, 39, 53, 58, 65, 86, 108, 116, 117, 159, 175, 184, 261, 264, 266, 308, 309, 312, 313, 320, 328, 329, 331, 336, 344, 348, 353, 359; ~ în afara legii (*proscriptio*) 181; ~ sub interdict, 211, ~ sub ocrotirea episcopului, 211
 pustire (*devastatio*) de moșie, 44, 141
 putere (*auctoritas*), 328; ~ apostolică (*apostolica*), 45, 137; ~ de ocrotire (*conservatoria*), 301; ~ diecezană (*diocesana*), 301; ~ legiuită (*ordinaria*), 318; ~ mireană (*manus laicalis*), 130; ~ regească (*regia*), 114, 344
 puț (*puteus*), 354

R

ratificare (*ratificatio*), 108, 114
 rănire (*vulneratio*), 86, 226, 230, 352
 răscumpărare (*redemptio*) ~ de moșii 7, 25, 30, 38, 58, 60, 64, 91, 104, 126, 131, 139, 140, 142, 157, 164, 170, 171, 201, 311, 315, 330, 334, 343 354
 răsplătă (*recompensatio, retributio*), 26, 108, 155, 275, 326
 răuîfăcător 278
 războie (*expeditiones*), 184
 răzvrătire și nesupunere la judecată, 211
 răzvrățiți (*rebelli*), 86
 rector al altarului, 42, 111, 117, 283, 291, 292, 293, 302
 redobîndire (*recaptivatio, recuperatio, reinventio*) ~ de moșii 126, 150, 164, 324
 regatul Ungariei, 19, 90, 124, 136, 137, 295, 355
 rege (*rex*); ~ al Poloniei. 277; ~ al Ungariei, 17, 18, 39, 41, 42, 44, 46, 49, 54, 58, 59, 63, 67, 73, 77, 83, 85, 86, 87, 88, 90, 98, 99, 100, 101, 102, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 118, 119, 120, 121, 122, 125, 128, 130, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 145, 146, 147, 148, 155, 158, 159, 162, 163, 182, 186, 193, 198, 200, 205, 209, 224, 227, 228, 234, 246, 247,

250, 252, 254, 256, 258, 260, [264, 268, 269, 275, 286, 288, 290, 292, 294, 296, 299, 302, 306, 307, 308, 309, 310, 312, 317, 318, 322, 324, 326, 327, 333, 335, 336, 337, 339, 342, 344, 346, 351, 353, 355, 356, 358, 363 ~ v. și *capela*, *curtea regelui*; *Carol Robert*, *Ludovic I*; *regina (regina)*, *Ungariei*, 39, 41, 47, 67, 114, 130, 147, 197, 232, 246, 247; v. și *Ellsabet*
reședință (*singula civitas*) bisericească, 137
revizori (*reambulatores*), fiscali 328
rinduială (*constitutio, ordinatio, ordo iudicarium, iuris ritus*) 19, 71, 86, 106, 108, 110, 117, 137, 146, 172, 211, 225, 259, 308, 310, 311, 314, 320, 329, 334, 347, 363; ~ apostolică (*constitutio apostolica*), 47; ~ testamentară (*testamentalis dispositio*), 266
riu (*flumen, fluvius*), 86, 91, 142, 153, 193, 213, 225, 233, 255, 310, 333, 334, 337, 346
roade (*fructus, usufructus*), 24, 126, 131, 256, 296, 299, 330, 343
robi (*servi*), 86
români (*olachi*), 141, 193, 226, 230, 260, 275, 344, 353
rude (*proximi, cognati*), 34, 51, 58, 63, 108, 166, 331, 349
rugămint (*supplicatio, instantia, petitio*), 137, 157, 331.

S

saceristi (*sacristia*), 113, 118, 119, 120, 121, 122,
samavolnicie, v. *silnicie*
sareină (*honus, ministerium*), 137, 255, 276
săși, 13, 174, 181, 309, 310, 312
sate (*ville*), 42, 86, 89, 97, 111, 116, 136, 153, 159, 225, 256, 267, 329, 345, 346; ~ libere regești (*libere regales*), 86, 152, 166, 328
săgeată (*sagitta*), 248
săraci (*pauperes*), 141
sărăcie (*paupertas*), 64, 72, 310
scaun (*sedes*), 71, 264; ~ al Brașovului, 67; ~ al judeului, 152; ~ al Sibiului, 67; ~ al Sighișoarei, 205; ~ apostolic (*apostolice*), 51, 114, 137, 140, 254, 266, 276, 282, 301, 316, 118, 329, 348, 353, 359; ~ cele șapte scaune, 327, 328; ~ de judecată, 166, 211, 248, 310, 348, 357
schilodire (*mutilatio*), 352
schimb (*cambium*), 137; ~ de moșii, 103, 151, 359;
schismat'ci, 45, 46, 136, 137, 138, 141, 224
scoatere în afara egii (*proscriptio*), 331, 335
serisoare (*littera, pagina scriptum*), 3, 8, 12, 14, 24, 25, 26, 41, 42, 46, 51, 54, 55, 59, 67, 83, 97, 106, 108, 113, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 124, 126, 141, 149, 150, 152, 153, 156, 157, 159, 160, 161, 164, 172,

185, 188, 192, 207, 211, 225, 246, 251, 258, 259, 261, 263, 264, 265, 266, 267, 287, 299, 306, 307, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 316, 319, 320, 326, 327, 328, 329, 330, 335, 343, 345, 347, 348, 350, 352, 353, 358, 359, 361, 362; ~ cu privire la scoatere din lege (*super proscriptio*) 335; ~ de aminare (*prorogatoria*), 42, 58, 81, 124, 150, 154, 169, 221, 223, 254; ~ de cercetare (*inquisitoria*), 52, 74, 86, 148, 230, 292, 311, 339; ~ de chemare la judecată (*citatoria, evocatoria*) 9, 256, 310, 313, 314, 320, 335; ~ de punere în stăpînire (*statutoria*), 11, 65, 116; ~ de globire (*iudicialia*), 278; ~ de hătărnicire 265; ~ de iertare, (*gratiosae*), 167, 335, 3; ~ de împăciuire (*compositionales*), 83; ~ de împărțeală de moșie (*divisionales*), 153; ~ de imputernicire (*procuratoria*), 4, 9, 58, 83, 86, 90, 106, 115, 123, 142, 150, 153, 154, 159, 165, 166, 170, 171, 179, 190, 192, 208, 213, 221, 223, 233, 254, 259, 267, 287, 290, 309, 320, 321, 329, 345, 354, 359, 362; ~ de îndatorire (*obligatoria*) 80, 129, 189, 207, 259, 324; ~ de întărire (*confirmatoria*), 363; ~ de întîmpinare (*protestatoria*), 21, 78, 188, 195, 260, 270, 271, 311; ~ de învoială (*compositionalia*) 262, 302; ~ de luare din nou în stăpînire (*recaptivatoria*), 205, 310; ~ de mărturie (*fassionalia, testimonialia*), 51, 71, 301; ~ de ocrotire și de pază (*protectionale et conservatorie*), 301; ~ de oprește (*prohibitoria*) 177, 195, 214, 256; ~ de poruncă (*preceptoria*), 163; ~ de răspuns (*rescriptionales*), 58, 141, 166, 173; ~ de slobozire (*relaxatorias*), 130; ~ de vestire (*proclamatorias*), 19; ~ deschisă (*patentes*), 33, 38, 40, 42, 49, 50, 62, 90, 92, 106, 108, 149, 157, 166, 182, 246, 263, 265, 274, 290, 310, 333, 344, 350, 354, 363; ~ închisă (*clause*) 106; ~ în copie (*pari instrumenti*), 319; ~ lipsită de bănuială 117; ~ lipsită de putere, 35, 108, 153, 267; ~ memorială (*memoriales*), 165, 315; ~ mincinoasă (*false*), 86, 153; ~ originală (*in specie*), 180, 181, 263, ~ pentru înveșnicire de moșii (*super perpetuatione possessionum*), 86; ~ privilegială (*privilegialia*), privilegiu (*privilegium*), 2, 3, 11, 23, 26, 33, 46, 50, 51, 58, 65, 71, 83, 86, 90, 92, 101, 102, 108, 114, 117, 120, 121, 123, 137, 142, 153, 159, 160, 161, 166, 181, 182, 187, 200, 233, 246, 247, 252, 259, 265, 267, 273, 274, 275, 281, 288, 298, 308, 309, 310, 316, 319, 320, 336, 344, 346, 347, 348, 350, 355, 358, 359, 362, 363; ~ regală (*regales*), 17, 19, 75, 76, 77, 86, 87, 90, 116, 148, 163, 254, 256, 260, 292, 307, 312, 335, 339, 346, 353, 355; ~ reginei, 197; ~ tăiată, în două pe mijlocul alfabetului, 193; ~ valabilă (*pollentes*), 169;

scutire (*exemptio*), 101, 137, 346
 secretar-cancelar (*secretarius cancellarius*), 30, 290, 302, 356
 secui, 320; comite al ~ 21, 54, 74, 97, 155, 212, 309, 312, 327, 344, 351, 362
 semn de hotar, v. hotare
 serviciul (*servitia*), 137, 175
 sesie (*sessio*), 74, 117, 153, 244, 266, 273, 329, 348, 359
 slat (*consilium*), 137
 slătuire (*deliberatio*), 137
 sfertul cuvenit fiicei, v. pătrimea
 silnicele, 511, 35, 57, 86, 115, 216, 226, 234, 289, 325, 293, 296, 299, 311, 349
 slugi, 5, 71
 slujbaş (*officialis*), 76, 79, 87, 101, 116, 256, 260, 276, 307, 329
 slujbă (*famulatum, honor, officium, servitium*) 26, 61, 86, 85, 125, 129, 133, 137, 159, 181, 182, 184, 246, 276, 324, 339
 slujitor (*familiaris, famulus, minister, serviens, servitor*), 4, 17, 21, 42, 58, 65, 66, 76, 86, 90, 106, 115, 145, 148, 189, 248, 276, 281, 314, 318, 321, 325, 337, 350, 352; ~ al altarului, v. rector
 socoteli (*rationes, computus, sortes*); ~ ale trimisului papal, 1, 126, 181; ~ de Sibiu (*computus Scybiensis*); ~ la marcă, 181
 sol, v. ambasador
 solii (*legationes*), 288
 soră, 63
 spovedanie (*confessio*), 211
 stare, v. oameni, de orice ~
 statul pontifical; ~ recucerirea lui, 300
 stăpin (*dominus, possessor*), 38, 58, 106, 116, 148, 159, 184, 213, 261, 267, 326, 335, 337, 346, 350; ~ bisericesc (*prelatus*) 318; ~ legiuit, 213
 stăpînire (*dominium, possessio*), 110, 116, 126, 131, 136, 150, 152, 153, 159, 273, 310, 329, 343, 359; v. luare în; ~ v. și drept de ~
 stăvilar (*argia, clausura*), 3, 72
 stejar, 231, 353
 stolnic (*magister dapiferorum*), 86, 155, 187, 227, 228, 246, 288, 344, 351, 355, 363; ~ al reginei (*reginalium*), 86, 114, 181, 182, 187
 strana bisericii (*chorus ecclesie*), 116, 117, 159, 262, 283, 293, 299, 302
 strămoși, 51, 89
 stringătorul dărilor (*colector, exactor*), 71, 86, 137
 stringere (*exactio*), a dijmii, 137
 student la Padova, 236, 272
 sufragane, v. episcop
 suplică (*supplicatio*), 326
 supunere, 326, 335, 339, 355
 supus (*subditus*), 86, 130, 184, 355, 363

T

tagmă călugărească (*religio*), 137; v. și ordin
 tăcere veșnică impusă la judecată, 166, 350
 tălmuire a drepturilor regale, 289
 tătari, 46
 testament (*testamentum*), 86, 183, 247, 266, 356; — vechiul și noul testament (*vetus et novum*), 276
 tilhari, v. hoți
 tirg (*forum, nundina, congregatio generalis*) 19, 111, 146, 187, 209, 252, 273, 359;
 tirguitori (*forenses homines*), 187, 209,
 transcriere, transcript, transumpt (*transcriptum, transumptum*), 15, 40, 90, 101, 102, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 149, 161, 169, 173, 182, 263, 265, 316, 319, 332, 358
 trecere slobodă (*liberus transitus*), 54
 treizecime (*tricesima*), 45, 46
 trimisul, conventului, 27; — papal, 107
 tufliș (*rubetum*), 353
 turei, război pornit împotriva lor, 295.

Ț

țară (*regnum*), 9, 100, 143, 150, 153, 225, 253, 254, 256, 261, 266 v. și obicei al ~
 țăran iobag (*colonus*), 142
 ținut (*confinium, terra*), 114, 137, 138, 326; ~ v. și Sant-Angelo
 țoale (*lodices*); ~ furate, 208.

U

ucidere v. omor
 ullă (*vicus*), 117, 153, 273, 343
 universitate; ~ din Paris, 224; ~ din Padova, 272
 urbura, 86
 urmași (*heredes, posteritates, successores*), 104, 108, 139, 152, 162, 184, 290, 329, 331, 344
 urmărire (*executio, impetio*), v. proces.
 ușier mare (*magister inaitorum*), 86, 114, 181, 182, 187, 246, 268, 275, 288, 344, 355, 363

V

vale (*alveum, vallis*), 193, 256, 273
 vamă (*tributum*), 54, 83, 86, 87, 111, 187, 228, 244, 294, 300

vameși (*tributarii*), 187
văduvă (*relictă*), 39, 347, 359
vărsareu singelui, 324
vătămăre (*gravamen, iniurium, lesio, nocu-
mentum, preiudicium*), 74, 86, 108, 137, 166,
207, 276, 285, 290, 296, 311, 312, 334,
339.
vecini și megieși (*vicini et commetanei*), 10,
11, 12, 13, 14, 17, 55, 65, 73, 77, 105,
110, 116, 117, 148, 150, 166, 193, 205,
206, 214, 216, 218, 219, 230, 231, 254,
256, 261, 262, 264, 299, 308, 309, 313,
312, 314, 320, 329, 336, 348, 353, 361
vecini păgini, 26
vecinătate (*vicinitas*), 136, 150
venetic (*advena*), 58
venituri (*obvenciones, proventus*), 126, 137,
324
vestiri făcute la trei tirguri (*terne forenses
proclamaciones*), 9, 19, 209
veșnică stăpînire, v. **stăpînire**
vicar general (*vicarius generalis*), 29, 207,
213, 254, 259, 301, 348
viceban, 310, 311, 350
vicecancelar, al curții regale (*vicecancellarius*)
63, 86, 99, 114, 181, 187, 246, 288, 344,
355, 363
vicecomite, 5, 8, 27, 34, 38, 40, 42, 52,
54, 59, 69, 74, 96, 134, 234, 278, 327,
335, 339
vicevoievod al Transilvaniei, 65, 80, 81,
105, 106, 141, 154, 156, 159, 160, 160,
165, 174, 175, 226, 230, 231, 243, 261,
264, 265, 282, 307, 309, 310, 311, 337,
350, 361
vie (*vineă*), 39, 86, 141, 163, 235, 266, 267,
333, 348, 359
vier (*custos vinearum*), 141
vilic (*villicus*), 181, 329

vina; ~ de fabricare de bani falși, 143; ~
vărsării de sînge, 71
vistleria papală, 31
vistier mare al regelui (*magister tavernico-
rum*), 83, 86, 114, 181, 182, 187, 246, 288,
344, 355, 363; ~ al reginei (*reginalium*),
86, 114, 181, 182, 187
vite (*pecora*), 230
vînzare (*propinatio, venditio*), 131, 166,
177, 195, 209, 211, 214, 233, 282, 329,
347, 359, 362
vînzător v. **negustor**
voievod (*vaivoda, voivoda, wayvoda*), 110,
165, 168; ~ al Transilvaniei 11, 12, 13,
14, 22, 25, 34, 36, 74, 79, 83, 85, 86, 89,
98, 99, 100, 101, 102, 108, 109, 112, 114,
116, 130, 143, 147, 155, 158, 164, 166,
180, 181, 182, 183, 187, 192, 198, 200,
227, 228, 246, 247, 250, 252, 253, 258,
261, 268, 269, 275, 284, 287, 288, 297,
307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314,
315, 320, 322, 327, 332, 344, 347, 350,
351, 355, 356, 357, 363; ~ al Țării Româ-
nești, 26, 275, 288; ~ de Medieș, 90; ~
nobil de Zoway, 150; v. **Bogdan**, voievod
~ v. **Crăciun** din Bilke voievodatul lui (*wo-
youdatus*), 108

Z

zălogire (*impignoratio, pignori obligare, pig-
nus*), 7, 16, 25, 58, 64, 78, 91, 126, 131,
132, 137, 140, 142, 150, 153, 157, 170,
171, 177, 184, 194, 195, 214, 266, 282,
297, 323, 330, 333, 334, 336, 340, 343,
354, 359; ~ v. și **moșil** zălogite
zestre (*dota*), v. **dar** de nuntă

CUPRINS

Prefață	V
Prescurtări — Bibliografie	IX
Rezumatul documentelor	XIII
Résumé des documents	XXVIII
Documente	1
Documente false necuprinse în volum	394
Documente greșit dotate în edițiile vechi	395
Indice onomastic și toponimic	398
Indice de materii	423
Fotocopii	435

Redactor: GEORGETA POP
Tehnoredactor: PETRU BRUMĂ

Bun de tipar: 8.III.1977. Tiraj 1200 ex. Hirtia Scris I
A 70×100/49. Format 16/70×100. Coli de tipar
31,75. C.Z. pentru biblioteci mari: 9(4987)„1351:
1355(00-12). C.Z. pentru biblioteci mici: 9(4987)76„93”.

Tiparul executat la I.P. Cluj. Municipiul Cluj-Napoca
Comanda nr. 473/77

